

Radio regionalne w Polsce

Stan na koniec grudnia 2014 roku

Radio regionalne w Polsce

Stan na koniec grudnia 2014 roku

Redakcja naukowa

Paweł Kuca

Wojciech Furman

Kazimierz Wolny-Zmorzyński

**WYDAWNICTWO
UNIwersYTETU RZESZOWSKIEGO
RZESZÓW 2016**

Recenzował

prof. dr hab. JANUSZ W. ADAMOWSKI

Opracowanie redakcyjne i korekta

WŁADYSŁAW WÓJTOWICZ

Opracowanie techniczne i łamanie

DOROTA KOCZĄB

Korekta techniczna

EWA KUC

Projekt okładki

ZBIGNIEW CHMIELEWSKI

© Copyright by

Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego
Rzeszów 2016

ISBN 978-83-7996-328-7

1311

WYDAWNICTWO UNIwersYTETU RZESZOWSKIEGO

35-959 Rzeszów, ul. prof. S. Pigonia 6, tel. 17 872 13 69, tel./faks 17 872 14 26

e-mail: wydaw@univ.rzeszow.pl; <http://wydawnictwo.univ.rzeszow.pl>

wydanie I, format B5, ark. wyd. 17,80, ark. druk. 20,0, zlec. red. 52/2016

Druk i oprawa: Drukarnia Uniwersytetu Rzeszowskiego

Spis treści

Stanisław Jędrzejewski – Radiofonia regionalna i lokalna – wprowadzenie	7
Marta H. Milewska – Polskie Radio RDC	21
Andrzej Ryczkowski – Polskie Radio Białystok	43
Robert Stopikowski – Polskie Radio Gdańsk	57
Damian Guzek – Polskie Radio Katowice	68
Jolanta Dzierżyńska-Mielczarek – Polskie Radio Kielce	81
Paulina Olechowska – Polskie Radio Koszalin	92
Ryszard Filas – Polskie Radio Kraków	105
Lidia Pokrzycka – Polskie Radio Lublin	122
Joanna Bachura-Wojtasik, Kinga Sygizman – Polskie Radio Łódź	133
Marcin Piechocki – Polskie Radio Merkury	141
Marta Cichy – Radio Olsztyn	155
Justyna Kubik – Polskie Radio Opole	169
Jarosław Reszka – Polskie Radio Pomorza i Kujaw	184
Paweł Kuca – Polskie Radio Rzeszów	203
Paulina Olechowska – Polskie Radio Szczecin	217
Paweł Urbaniak – Polskie Radio Wrocław	235
Magdalena Steciąg – Polskie Radio Zachód	245
Łukasz Śmigiel – Radio Eska	259
Jolanta Kępa-Mętrak – Radio PLUS	270
Jakub Wilk – Radio WAWA	283
Jakub Czopek – Radio Złote Przeboje	298
Zbigniew Chmielewski – RMF MAXXX	307

Stanisław Jędrzejewski

Radiofonia regionalna i lokalna – wprowadzenie

1. POCZĄTKI RADIA – LOKALNOŚĆ I PARTYCYPACJA

Radio było z pewnością pierwszym medium w historii, któremu dynamikę rozwoju nadały nie interesy handlowe, lecz oddolne działania użytkowników. I to oni, nadawcy i słuchacze, stworzyli nową sferę komunikacji¹. Ściśle biorąc, rozwój radia, który przypadł we wczesnych latach dwudziestych ubiegłego wieku, w głównej mierze był zasługą radioamatorów². W Niemczech, Wielkiej Brytanii, Belgii, Holandii i Szwecji organizowali się w kluby, wydawali własne czasopisma fachowe i niemal od początku wysuwali postulat utworzenia ogólnokrajowej sieci radiowej. Często zakładali rozgłośnie prywatne lub klubowe. Ze względu na brak środków finansowych lub ich niewystarczająca wielkość zwykle byli zmuszeni do działania jedynie w obrębie najbliższego środowiska geograficznego i społecznego. Prowadzili zatem działalność o charakterze lokalnym lub regionalnym. W swoich audycjach prezentowali lokalną i regionalną kulturę – głównie poezję i muzykę danego regionu. W Stanach Zjednoczonych takie amatorskie rozgłośnie emitowały często występy muzyczne w wykonaniu rodziny bądź przyjaciół prowadzącego. Rzadko która rozgłośnia nadawała lokalne informacje. Regularnie robiły to jedynie stacje utrzymujące się z ogłoszeń lub sponsorowane przez miejscowy biznes – zwykle producentów i sprzedawców radioodbiorników.

Na początku lat trzydziestych rozgłośnie amatorskie należały już do przeszłości, natomiast działalność tych utrzymujących się z reklam i dotowanych przez przemysł została albo prawnie zabroniona, albo poważnie ograniczona. Mniejszości językowe i etniczne, związki zawodowe, partie polityczne i ugru-

¹ D. Daniels, *A hundred years of radio's potential* [w:] *Relating radio*, red. G. Follmer, S. Thiermann, Spector Books, Halle 2004.

² D.R. Browne, *What's Local about Local Radio? A Cross-National Comparative Study*, International Institute of Communication, London 1988, s. 2.

powania religijne, ze względu na brak odpowiednich finansów, rzadko kiedy mogły pozwolić sobie na uruchomienie i prowadzenie własnej stacji, natomiast te, które było na to stać, miały zwykle problemy z uzyskaniem koncesji. W rezultacie lata trzydzieste to okres, w którym w większości krajów uprzemysłowionych radio straciło swój lokalno-regionalny charakter³. Na sytuację tę wpływ miało kilka czynników: wielki kryzys gospodarczy, rozwój faszyzmu we Włoszech, w Niemczech i Japonii oraz system opłat abonamentowych, na który przechodziło coraz więcej państw. Decydenci natomiast, przekonani o ciężącym na nich obowiązku kształtowania właściwych gustów estetyczno-kulturalnych, promowali na antenie wartości ogólnonarodowe i normy języka literackiego. Niekiedy dbałość o czystość języka przejawiała się nawet w usuwaniu z anteny lokalnych dialektów i slangu oraz słów obcojęzycznych, jak to miało miejsce np. we Francji.

Wraz z wybuchem II wojny światowej radio lokalne zniknęło całkowicie w większości krajów uprzemysłowionych. Po jej zakończeniu rozpoczęło się odradzanie radiofonii lokalnej tam, gdzie na czas wojny ją zlikwidowano, ale tym razem w ramach systemu ogólnokrajowego i pod większą kontrolą państwa.

Lata pięćdziesiąte XX w. to okres pewnego ożywienia rozgłośni lokalnych, zwłaszcza w krajach skandynawskich. Ponieważ działo się to w ramach ogólnokrajowych systemów radiofonicznych zgodnie z obowiązującymi w nich zasadami, oznaczało to tym samym unikanie regionalnych i lokalnych norm językowych oraz niewystarczające wsparcie finansowo-organizacyjne dla bardziej ambitnych prób działalności antenowej. Działalność dziennikarską osłabiały z kolei braki w ludziach i sprzęcie, co ograniczało lokalny i regionalny serwis informacyjny. Mimo to w krajach takich, jak Kanada, USA i Japonia, odnotowano wyraźny rozwój radiofonii lokalnej. Okazało się, iż prowadzenie rozgłośni radiowej nie jest wbrew pozorom aż tak kosztownym przedsięwzięciem, jeśli większość czasu antenowego wypełni się gotowymi nagraniami muzycznymi, a tylko niewielką jego część czysto lokalnymi i regionalnymi informacjami i kulturą. Niektóre rozgłosnie powstawały wówczas z inicjatywy grup etnicznych czy językowych bądź ludzi związanych z pewnymi zjawiskami kulturowymi, na przykład z muzyką klasyczną, ale nawet wtedy większość czasu poświęcały one gotowym nagraniom muzycznym o charakterze narodowym lub międzynarodowym. Wtedy też pojawiło się specyficzne zjawisko – radio podziemne i pirackie. W świetle istniejącego prawa działanie tego typu stacji było nielegalne, a zasadniczym motywem ich powoływania pozostawała

³ D.R. Browne, dz. cyt., s. 4.

i nadal pozostaje potrzeba nieskrępowanego wyrażania poglądów i opinii ich właścicieli, zwykle jedynych operatorów kierujących stacją i prowadzących ją⁴. Owe pirackie stacje radiowe zlokalizowane było często na statkach nieopodal brzegu morza, wobec tego ich programy nadawano spoza terytorium danego kraju – w Belgii, Szwecji, Holandii i Wielkiej Brytanii⁵.

W latach sześćdziesiątych i siedemdziesiątych ubiegłego wieku fala ożywienia społecznego zaktywizowała rozmaite, bierne dotychczas ruchy i grupy społeczne. Oficjalne środki przekazu, a w tym także radio, bardzo dużo uwagi poświęcały ruchom studenckim i związkowym oraz ugrupowaniom politycznym, etnicznym i religijnym, dzięki czemu utwierdzały się one w przekonaniu o słuszności swych żądań.

Z początkiem lat siedemdziesiątych większość przybrzeżnych stacji radiowych zniknęła, ale niemal w tym samym czasie zaczęły pojawiać się nowe, tym razem lądowe rozgłośnie pirackie⁶. Wielu „piratów” radiowych rekrutowało się spośród działaczy społecznych, kulturalnych i politycznych: we Włoszech i Francji prym wiodli przedstawiciele związków zawodowych i drobnych partii politycznych, a w Wielkiej Brytanii – grup etnicznych i alternatywnych ruchów kulturowych. Niewielkie środki finansowe i konieczność ograniczania wielkości nadajników zmuszały większość nowo powstałych rozgłośni do działania w skali lokalnej, co dawało im jednocześnie poczucie więzi z daną społecznością. Ten nielegalny proceder przyniósł z czasem interesujące rozwiązania prawne: BBC powołało w 1967 r. sieć rozgłośni lokalnych, a w czerwcu 1972 r. wydany został Sound Broadcasting Act, na mocy którego Independent Television Authority przemianowana na Independent Broadcasting Authority, miała utworzyć dziewiętnaście lokalnych stacji radiowych w osiemnastu regionach⁷. Ustalono, że stacje te, pod zbiorczą nazwą Independent Local Radio, będą funkcjonować na zasadzie radia publicznego, jednakże finansowane z reklam.

W Skandynawii w latach siedemdziesiątych nastąpił wyraźny rozwój radia regionalnego, natomiast na przełomie lat siedemdziesiątych i osiemdziesiątych – tzw. narradia, czyli radia sąsiedzkiego. Najbardziej rewolucyjnym posunięciem było jednak powstanie rozgłośni niekomercyjnego radia środowi-

⁴ S. Jędrzejewski, *Radio w komunikacji społecznej. Rola i tendencje rozwojowe*, Warszawa 2003, s. 95.

⁵ D.R. Browne, dz. cyt., s. 6.

⁶ Tamże, s. 8.

⁷ J. Adamowski, *Czwarty stan. Media masowe w pejzażu społecznym Wielkiej Brytanii*, Aspra-JR, Warszawa 2006, s. 235.

skowego w Australii w drugiej połowie lat siedemdziesiątych oraz szybki ich rozwój w Stanach Zjednoczonych. Pod koniec lat osiemdziesiątych działało ich już ponad osiemdziesiąt w USA i około czterdziestu w Australii. Rozgłoszenie te skupiały grupy etniczne oraz organizacje studenckie i społeczno-kulturalne – feministek czy homoseksualistów. W większości z nich pracowali ochotnicy, natomiast fundusze tych stacji pochodziły przeważnie z dobrowolnych datków od słuchaczy.

Idea wspomnianego już narradia, bardzo popularnego w Danii, Szwecji i Norwegii, polegała na tym, że władze dostarczały przekaźniki, natomiast zainteresowane działalnością radiową grupy płaciły niewielkie sumy za korzystanie z nich. Pokrywały koszty połączeń kablowych między studiem i przekaźnikiem, koszty wyposażenia i utrzymania studia oraz koszty przygotowania materiałów i koszty administracji. Owe zainteresowane działalnością radiową grupy – religijne, polityczne czy etniczne chociażby, cieszyły się dużą swobodą głoszenia poglądów, ale swoimi materiałami nie mogły wzniesić społecznych niepokojów. Nie wolno im było zamieszczać reklam, ale mogły apelować do słuchaczy o dobrowolne wpłaty.

W latach osiemdziesiątych w Europie pojawiła się mniej rewolucyjna forma radia lokalnego – we Francji zezwolono wówczas na licencjonowanie prywatnych rozgłośni radia lokalnego, rozwijając jednocześnie ogólnokrajową sieć jego rozgłośni publicznych. W 1987 r. działało tam 1600 rozgłośni prywatnych i 35 publicznych⁸. Z czasem natomiast ta nowa forma radia lokalnego zaczęła się szybko rozprzestrzeniać i przyjmować w Niemczech, Holandii i Wielkiej Brytanii czy we Włoszech.

Zwłaszcza ten ostatni przypadek wydaje się bardzo interesujący. Media lokalne we Włoszech są ilościowo i jakościowo bardzo zróżnicowane. Odpowiadają zainteresowaniom i gustom odbiorców, mocno związanych ze swoimi małymi ojczyznami. Przez wiele lat panował w nich monopol państwa który przerwała dopiero ustawa z 1975 r.⁹ Powstało wtedy wiele stacji radiowych prywatnych, lecz wobec braku regulacji technicznych na rynku mediów zapanał chaos. Jednak dopiero w 1984 r. prywatni nadawcy uzyskali prawo emisji na określonych częstotliwościach. W ustawie z 1 października 1984 r. wskazano cele i zadania polityki dotyczącej telewizji i radiofonii lokalnej. Ich rozwój spowodował ewolucję rynku mediów i powstanie kolejnych regulacji

⁸ D.R. Browne, dz. cyt., s. 9.

⁹ J. Jastrzębski, *Radio lokalne we Włoszech* [w:] *Regionalne i lokalne środki przekazu. Kontekst międzynarodowy i krajowy*, red. J.W. Adamowski, K. Wolny-Zmorzyński, Warszawa 2007, s. 246.

prawnych. Obecnie nadawcy lokalni muszą nadawać minimum 8 godzin dziennie i przynajmniej 64 godziny tygodniowo. Wolno im także przeznaczać na reklamy 18 proc. czasu nadawania w ciągu godziny i 15 proc. w ciągu całego dnia. Minimum dla wiadomości lokalnych wynosi 20 proc. czasu antenowego¹⁰. Następne ustawy wprowadzały kolejne, ale już niewielkie zmiany. Aktualnie wyróżnia się cztery poziomy nadawania: narodowy, lokalny, regionalny i prowincjonalny¹¹. Lokalne stacje telewizyjne i radiowe mają wspierać oraz promować miejscowe kultury. Zobowiązuje je do tego ustawa, która stanowi, że 20 proc. tygodniowego czasu emisji musi być poświęcona na informacje i programy związane z realiami danego terenu. Jeżeli jest to np. radio środowiskowe, to próg wynosi 50 proc.¹²

Działalność radiowych stacji lokalnych i regionalnych zarówno prywatnych, jak i publicznych jest realizacją zasady zachowania pluralizmu jako gwarancji podstawy demokratycznego prawa do wypowiedzi i informacji. Na gruncie europejskim tę zależność podkreślił w swoich orzeczeniach Europejski Trybunał Praw Człowieka, interpretując art. 10 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka i Obywatela i cały szereg dokumentów unijnych, m.in. zalecenie nr R(99)1 Komitetu Ministrów Rady Europy, definiując pojęcie pluralizmu w mediach i zwracając uwagę na środki promujące pluralizm w mediach. Istotny zwłaszcza tutaj jest kulturowy aspekt pluralizmu i podkreślenie konieczności prezentowania w mediach różnorodności kulturowej społeczeństwa, szczególnie na poziomie regionalnym i lokalnym, gdzie znacznie łatwiej naruszyć zasady pluralizmu.

Ze zjawiskiem pluralizmu wiążą się dwa inne będące swoistą opozycją. Z jednej strony koncentracja mediów, z drugiej, jako jej przeciwieństwo – różnorodność mediów i ich treści.

Dla zachowania pluralizmu oprócz odpowiedniej liczby podmiotów na rynku największe znaczenie ma właśnie różnorodność. Osiągnięciu tego celu sprzyja istotna rola nadawców publicznych i społecznych czy środowiskowych. W celu zachowania pluralizmu na rynkach regionalnych i lokalnych niezbędna jest, realizowana zresztą w wielu krajach, odpowiednia polityka koncesyjna, która wspiera ochronę mediów regionalnych i lokalnych. Polityka ta obejmuje również przepisy o dostępie mniejszości narodowych i etnicznych do mediów, o ochronie języków regionalnych itd.

¹⁰ Tamże, s. 247.

¹¹ Tamże, s. 248.

¹² Tamże, s. 250.

2. RADIO LOKALNE W POLSCE

Pierwsze niepubliczne stacje radiowe zaczęły powstawać dopiero po 1989 roku. W roku 1991 około 5 proc. Polaków deklarowało, że słucha jakiejś lokalnej stacji prywatnej, rok później deklarację taką składało już dwa razy więcej osób, natomiast pod koniec 1993 r. – 25 proc.¹³ Na początku działały one nielegalnie. Dopiero Ustawa o radiofonii i telewizji z 29 grudnia 1992 r. wyznaczyła ramy prawne dla działalności medialnej. Na faktyczne uporządkowanie eteru trzeba było jednak poczekać do 1994 r., kiedy to Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji (KRRiT) przyznała pierwsze koncesje. Na rozpatrzenie przez KRRiT czekało blisko 400 wniosków: 250 na radiowe i 89 na telewizyjne nadajniki małej mocy (stacje lokalne) oraz odpowiednio 28 i 46 na nadajniki dużej i średniej mocy (stacje regionalne i ponadregionalne)¹⁴. KRRiT przyznała wówczas 120 koncesji dla lokalnych stacji radiowych oraz 25 dla stacji diecezjalnych. Trzy organizacje radiowe: Radio Muzyka Fakty, Radio Zet i Radio Maryja otrzymały koncesję na realizację programów ogólnopolskich. Tylko RMF jednak uzyskał prawo do lokalnego rozszczepiania programu, czyli utrzymywania lokalnych oddziałów, emitowania serwisów lokalnych i, co najważniejsze, nadawania lokalnych reklam. Ponadto, na mocy Ustawy o radiofonii i telewizji z 29 grudnia 1992 r. Polskie Radio w Warszawie, tzw. duże radio, i 17 rozgłośni Polskiego Radia zaczęły odtąd funkcjonować jako jednoosobowe spółki Skarbu Państwa.

Kolejny proces koncesyjny miał miejsce w 2001 r. KRRiT podjęła wówczas istotną dla rynku radia lokalnego decyzję – cofnęła zgodę na lokalne rozszczepianie programu RMF. Stacje RMF miały silną pozycję, a co za tym idzie, stanowiły poważną konkurencję na rynku lokalnej reklamy. Koncesje na działalność ponadregionalną otrzymały wówczas Radio Wawa i Radiostacja. KRRiT przyznała również koncesje 43 podmiotom związanym z Kościołem.

Większość stacji lokalnych otrzymało koncesję na nadawanie programu uniwersalnego, realizowanego poprzez rozmaite audycje poświęcone tematyce lokalnej. Koncesja nakładała na ten program pewne wymogi: warstwa słowna, w zależności od wielkości miasta, miała wynosić 12 proc. w miastach powyżej 200 tys. mieszkańców lub 10 proc. w miastach poniżej 200 tys. i w całości powinna być poświęcona tematyce lokalnej.

¹³ S. Jędrzejewski, *Radio w komunikacji społecznej. Rola i tendencje rozwojowe*, Warszawa 2003, s. 97–98.

¹⁴ R. Filas, *Dziesięć lat przemian mediów masowych w Polsce (1989–1999)*, „Zeszyty Prasoznawcze”, Kraków 1999, s. 42.

Obecnie na lokalnych rynkach radiowych działa ok. 220 nadawców. Większość z nich funkcjonuje w ramach powiązań własnościowych, programowych i reklamowych tworzonych przez silne grupy medialne. Największe grupy radiowe RMF i Eurozet należą do kapitału zagranicznego (Bauer Media Invest i Lagardere Active Radio International).

W skali lokalnej największymi sieciami radiowymi jest Eska Radio działająca w ramach Spółki Time o.o. która obejmuje poza tym sieć 17 diecezjalnych rozgłośni lokalnych Radio Plus, 10 stacji WAWA, stację Eska Rock w Warszawie i stację ponadregionalną VOX FM.

Sieć Radio Eska tworzy 40 oddziałów terenowych oraz 4 stacje działające na podstawie umowy franczyzowej.

Holding wydawniczy Agora SA jest właścicielem sieci 29 stacji lokalnych, wśród których sieć Złote Przeboje obejmuje 21 stacji lokalnych w kilkudziesięciu miastach polskich¹⁵. W niektórych miastach (Katowice, Kraków, Łódź, Opole, Poznań, Rzeszów, Warszawa i Wrocław) sieć dysponuje więcej niż jedną stacją.

Projekt lokalny grupy Eurozet Sp. z o.o. obejmuje sieć 13 stacji Planeta FM, Chilli ZET, 3 stacje Antyradia i Radio Plus.

RMF MAXXX, który zapoczątkował działalność w 2004 r., nadaje obecnie jako 34 stacje w największych i średnich miastach. W ten sposób po uzyskaniu dostępu do największych rynków w Polsce (Trójmiasto, Warszawa, Śląsk) oraz obecności w ważnych miastach, takich jak Częstochowa, Kielce, Kraków i Poznań, projekt ten rozwija się dynamicznie. Istotnym elementem oceny możliwości jego rozwoju jest fakt, że lokalne stacje należące do RMF MAXXX mogą wesprzeć się na silnej marce RMF, uzupełniając ofertę nadawcy ogólnokrajowego, równolegle z RMF Classic – stacją z muzyką klasyczną.

Archidiecezje i diecezje, zakony i parafie Kościoła katolickiego dysponują łącznie 43 koncesjami. Działają one samodzielnie (24 stacje) bądź w powiązaniu z dwoma spółkami producenckimi tworzącymi sieci: PLUS (17 stacji) i VOX (8 stacji)¹⁶.

Odłąbną grupą wśród nadawców lokalnych są stacje akademickie¹⁷. Program skierowany do środowisk akademickich tworzony jest w 11 miastach (Białystok, Kielce, Kraków, Lublin, Łódź, Olsztyn, Poznań, Rzeszów, Warszawa, Wrocław, Zielona Góra). Większość z nich tworzą i rozpowszechniają

¹⁵ *Informacja o podstawowych problemach radiofonii i telewizji*, KRRiT, Warszawa 2015.

¹⁶ Tamże, s. 22.

¹⁷ Zob. U. Doliwa, *Radio społeczne – niekomercyjna alternatywa w eterze*, Wyd. UWM, Olsztyn 2016 (w druku).

zespoły redakcyjne powołane przez szkoły wyższe pod bezpośrednim nadzorem rektora.

W tworzenie programów lokalnych w 8 miastach zaangażowane są samorządy terytorialne, a fundacje i stowarzyszenia również w 8 ośrodkach. Koncesje te realizowane są przez spółki gminne, związki gmin lub ośrodki i domy kultury w ich zarządzie¹⁸.

Podsumowując, lokalne stacje radiowe działające w Polsce podzielić można na pewne grupy. Należą do nich rozgłosnie komercyjne, kościelne, samorządowe i akademickie. Do grona nadawców lokalnych należy również zaliczyć 17 rozgłosni regionalnych Polskiego Radia, z których większość obejmuje swoim zasięgiem obszar jednego województwa.

Stacje komercyjne

Stacje komercyjne stanowią najliczniejszą grupę rozgłosni lokalnych. W 1998 r. obejmowała ona około 140 podmiotów. Podstawą ich działalności są dochody ze sprzedaży czasu reklamowego oraz pieniądze uzyskane od sponsorów. Stacje te nie mogą jednak liczyć na duże wpływy od wielkich firm, ponieważ częściej wybierają one reklamę w mediach o szerszym zasięgu.

Nadawcy lokalni starają się bronić przed niekorzystnymi dla nich procesami w rozmaity sposób. Część z nich umieszcza swoją ofertę reklamową w pakietach oferowanych przez brokerów. Oferta taka może przyciągać duże firmy – jest konkurencją wobec nadawców ogólnopolskich, ponieważ z jednej strony jej zasięg obejmuje cały kraj, natomiast z drugiej nie traci ona swojego lokalnego charakteru. Co ważne, podpisanie umowy z brokerem nie ogranicza suwerenności danej stacji.

Innym, dość popularnym na polskim rynku sposobem jest pozyskanie silnego partnera poprzez odsprzedaż mu części udziałów. Procesy takie prowadzą do konsolidacji i powstawania wielkich grup medialnych skupiających w swych rękach kilkanaście czy kilkadziesiąt nawet rozgłosni. Owemu procesowi koncentracji towarzyszy ujednolicanie nazw stacji i budowanie zbliżonej oferty programowej¹⁹. Wielkie koncerny multimedialne wykupują istniejące, borykające się z problemami finansowymi stacje, grupując je w sieć, której starają się nadać jednolity charakter.

Połączone w takie grupy stacje lokalne są jednak w stanie rywalizować na rynku reklamowym z nadawcami ogólnokrajowymi. Badania dowiodły bo-

¹⁸ *Informacja...*, s. 21.

¹⁹ U. Doliwa, *Radio medium lokalnym*, „*Studia Medioznawcze*” 2004, nr 1, s. 48.

wiem, że odbiorca wykazuje większe przywiązanie do stacji lokalnych niż ogólnopolskich, ponieważ bardziej im ufa. Reklama w takim radiu jest więc dla niego bardziej wiarygodna i przekonująca. Z drugiej strony, reklama w radiu lokalnym może być doskonałym uzupełnieniem kampanii ogólnopolskiej – przy stosunkowo niskich kosztach pozwala łatwiej i szybciej dotrzeć do określonej grupy docelowej.

Katolicka radiofonia lokalna

Ustawa o stosunku Państwa do Kościoła, uchwalona w 1998 r., zezwoliła na tworzenie lokalnych stacji kościelnych w porozumieniu z ministrem łączności. Stacje te podzielić można na trzy grupy:

- radiostacje diecezjalne,
- radiostacje parafialne,
- radiostacje zakonne.

Rozwój radiofonii diecezjalnej, datowany na lata dziewięćdziesiąte ubiegłego wieku, nie był równomierny. Na początku miał w dużym stopniu charakter oddolnej i spontanicznej inicjatywy lokalnej, jednak wraz z rozwojem techniki stacje te dość szybko uległy profesjonalizacji i zaczęły nadawać na antenie własne produkcje. Podstawowym elementem ich działalności jest eksponowanie problematyki religijnej, ale w stacjach tych często pojawia się także tematyka społeczno-kulturalna i lokalna. Ich narracja jest powolna i refleksyjna, a program adresowany przede wszystkim do średniego i starszego pokolenia²⁰.

Jeżeli chodzi o stacje parafialne, to jest ich kilka: w Zbroszy Dużej, Pasłęku czy Gdańsku chociażby. Poza treściami typowo religijnymi usłyszeć w nich można również reportaże, audycje muzyczne, komentarze, wiadomości parafialne czy rozmowy z mieszkańcami i władzami.

Radiostacje zakonne, takie jak Jasna Góra czy Niepokalanów, prezentują na antenie wiadomości z życia Kościoła, kraju i regionu, muzykę religijną i świecką oraz programy dla dzieci czy ludzi chorych. Nadawany przez nie program jest właściwy dla typu duchowości obowiązującej w danym zgromadzeniu.

Radiofonia samorządowa

Do radiofonii samorządowej należą stacje w pełni finansowane lub współfinansowane przez gminę. Ze względu na swoją specyfikę, mają one z reguły mały zasięg. Często przybierają charakter radia żywego, które angażuje słu-

²⁰ S. Jędrzejewski, *Radio w komunikacji społecznej...*, s. 99.

chaczy – na przykład przez rozmowy telefoniczne. Ich program poświęcony jest sprawom lokalnym, kwestiom samorządowym i poradnictwu. Stacje te promują także tradycję i kulturę związaną z regionem. Fakt, że są one finansowane w całości lub częściowo przez gminę, ma swoje pozytywne i negatywne aspekty. Z jednej bowiem strony rozgłośnie takie mają stabilną sytuację finansową i mogą spokojnie funkcjonować, z drugiej natomiast rozwiązanie to może prowadzić do próby nacisku ze strony władz, aby radio nadawało określone, przychylne władzom treści.

Czwartą grupę lokalnych rozgłośni radiowych stanowią rozgłośnie akademickie, które tworzą się w ramach mediów lokalnych trzeci sektor.

3. PUBLICZNI NADAWCY REGIONALNI/LOKALNI

Według analiz firmy konsultingowej McKinsey, wbrew wielu niekorzystnym czy wręcz alarmistycznym prognozom, wielu nadawców publicznych całkiem dobrze przystosowało się do nowej sytuacji rynkowej. Okazało się też, że jednym z najważniejszych czynników ich sukcesu było wzmocnienie znaczenia oferty publicznej programu własnych stacji lokalnych (regionalnych) – dotyczyło to w największej mierze Wlk. Brytanii, Niemiec i Szwecji²¹. W Szwecji rozwój publicznego radia regionalnego pomyślany jako ruch z „góry w dół” wiązał się z programem decentralizacji państwa²². Dopiero jednak w 1977 r. dysponujący trzema ogólnokrajowymi kanałami nadawca publiczny Sveriges Radio (SR) zdecydował się na uruchomienie sieci rozgłośni lokalnych, działających pod wspólną nazwą SR4. Wydzielono 24 regiony nadawania na terytorium całego kraju, a całe przedsięwzięcie, choć było bardzo drogie, trafiało w potrzeby odbiorców przywiązanych do lokalności mediów. W tygodniu SR4 nadaje program lokalny, w weekendy zaś – wspólne audycje rozpowszechniane ze Sztokholmu. W Niemczech struktura radia i telewizji publicznej odpowiada federalistycznej strukturze państwa. W Wlk. Brytanii, gdzie działają 44 lokalne rozgłośnie publiczne, o strukturze publicznego radia lokalnego zdecydowało zróżnicowanie kulturowe i językowe państwa, a także proces dekoncentracji samej BBC. Stacje lokalne, uprzedzając sektor komercyjny, zaczęły powstawać w Wlk. Brytanii jeszcze w 1967 r. w wyniku raportu Pilkingtona. Niezależnie od tego istnieją jeszcze stacje regionalne: Radio Scot-

²¹ *PSB around the world*, McKinsey 1999.

²² I. Heiskanen, *Local media, regionalism and international economic integration*, „The Nordicom Review” 1988, nr 2.

land, Radio Wales (Cymru), Radio Ulster, i stacje lokalne świadczące usługi typu opt-out w Szkocji, Walii i Ulsterze.

W przedwojennym Polskim Radiu działało osiem rozgłośni regionalnych uruchamianych w latach 1927–1938 kolejno w Krakowie, Poznaniu, Katowicach, Wilnie, we Lwowie i w Łodzi, w Toruniu i Baranowiczach. Ostatnia, w Łucku, choć zbudowana, nie rozpoczęła działalności z powodu wybuchu wojny, a następnie zajęcia wschodnich rubieży Polski przez Armię Czerwoną. Każda z tych rozgłośni, nadając charakterystyczny sygnał identyfikacyjny, starała się wytworzyć specyficzny dla swojego regionu program. Na przykład rozgłosnia w Krakowie specjalizowała się w wykładach profesorów UJ i audycjach literackich, poznańska – w transmisji koncertów muzyki klasycznej. Inne rozgłosnie zasłynęły dzięki wybitnym osobowościom bądź popularnym audycjom. I tak rozgłosnia we Lwowie, tworząc radiowy kabaret „Wesoła lwowska fala”, wileńska – dzięki audycji rozrywkowej „Wileńska kukułka”, krakowska – dzięki hejnałowi mariackiemu. Rozgłosnia katowicka przeszła do historii dzięki gawędom śląskim prof. S. Ligonii, „Karlika z Kocyna”²³.

Powstaje pytanie, czy w warunkach polskich regionalna radiofonia publiczna jest obecnie i może być w przyszłości skutecznym środkiem zachowania pluralizmu i różnorodności kulturowej społeczeństwa i jak powinna być zorganizowana, by te cele osiągnąć.

Rozgłosnie Regionalne Polskiego Radia są stałym, ugruntowanym elementem polskiego krajobrazu i rynku radiowego. Samodzielność programową uzyskały już na początku lat dziewięćdziesiątych, ale w pełni suwerenne organizacyjnie i finansowo stały się po wejściu w życie Ustawy o radiofonii i telewizji z 29 grudnia 1992 r. jako jednoosobowe spółki Skarbu Państwa.

Obecnie wskutek nacechowania ich programu słowem Rozgłosnie Regionalne Polskiego Radia nie mogą być tak atrakcyjne, zwłaszcza dla młodych słuchaczy, jak komercyjne stacje muzyczne, ale zaspokajają wiele istotnych potrzeb słuchaczy-obywateli. Niezależnie jednak od przyjętego w przyszłości wariantu organizacyjnego regionalnej radiofonii publicznej już teraz stacje te są zmuszone do redukcji kosztów działania, nie zaniedbując wszakże zobowiązań wobec regionalnych audytoriów. Dobrą ilustracją dylematów, przed którymi stoją dzisiaj rozgłosnie, jest przypadek warszawsko-mazowieckiego Radia dla Ciebie. Czy ma spełniać funkcje radia miejskiego (*city radio*) obsługującego Warszawę i najbliższą okolicę, czy – co trudniejsze – pozostać radiem regionalnym nastawionym na podejmowanie problemów szalenie roz-

²³ M.J. Kwiatkowski, „*Tu Polskie Radio Warszawa...*”, PIW, Warszawa 1980.

proszonego geograficznie i zróżnicowanego gospodarczo i kulturowo województwa mazowieckiego, w którego granicach znajduje się stolica? Biorąc pod uwagę lata 2011–2014, kiedy stacją kierowała Jolanta Kaczmarek, wydaje się, że RDC znalazło „złoty środek”, stając się medium rzeczywiście obsługującym zarazem Warszawę i Mazowsze, a ponadto stacją silnie opiniotwórczą i coraz popularniejszą.

Rozgłośnie Regionalne Polskiego Radia, tworzące obecnie odrębne spółki Skarbu Państwa, nadają 17 całodobowych programów na obszarach swojego działania, zaś 5 spółek – we Wrocławiu, w Zielonej Górze i Gorzowie, w Koszalinie i Poznaniu – programy miejskie.

Nowa sytuacja prawna, w jakiej znalazła się radiofonia publiczna po uchwaleniu Ustawy o Radiofonii i Telewizji z 29 grudnia 1992 r., tzn. uzyskanie przez Polskie Radio i Rozgłośnie Regionalne pełnej samodzielności finansowej, organizacyjnej i programowej, sprawiła, że kwestią pierwszoplanową stało się zachowanie integralności radiofonii publicznej. Ustawa o radiofonii i telewizji nie zawiera żadnych obowiązków polegających na współdziałaniu spółek radia publicznego ani przepisów ustanawiających stosunek zależności między poszczególnymi spółkami. W formie dalekiej od stanu pożądanego pozostaje współpraca Rozgłośni Regionalnych z Polskim Radiem SA w sferze programowej, a rozwijaniu tej współpracy przeciwdziałają lokalne ambicje, interesy instytucjonalne i osobiste. Nie rozwija się także współpraca między rozgłośniami regionalnymi np. w formule nadawania wspólnych pasm programowych. Chodzi zwłaszcza o rozgłośnie, które ze względu na położenie geograficzne podejmują podobne problemy społeczne, np. stacje usytuowane w pasie nadmorskim.

Przyznać też należy, że w obecnym stanie prawnym nie istnieją zobiektywizowane sposoby oceny realizacji tzw. misji regionalnego radia publicznego²⁴. Przykład Radia Merkury w Poznaniu, przez wiele lat zarządzanego przez Piotra Frydryszka, czy Radia Opole kierowanego przez Bogusława Nierenberga, a ostatnio przez Pawła Frącza dowiodły, że da się znaleźć złoty środek między realizacją tzw. misji regionalnego radia publicznego a wymogami rynku.

Dla całego radia publicznego nadchodzące lata będą o tyle krytyczne, że właśnie teraz sfinansowane musi być bardzo kosztowne przejście do nowej technologii w systemie DAB+. Chodzi zarówno o ponoszenie kosztów, w przypadku radia dłużej trwające niż w przypadku telewizji, simulcastingu

²⁴ Zob. B. Nierenberg, *Publiczne przedsiębiorstwo medialne. Determinanty, systemy, modele*, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2007.

(równoczesnego nadawania w technologii analogowej i cyfrowej), ale również kosztów testowania nowych technologii transmisji, kosztów promocji nowych platform itd. Już wiadomo, że sektor komercyjny wstrzymuje się od udziału w nich, przyjąwszy postawę *wait and see*. Wszakże koszty te warto ponieść, bo jest niemal pewne, że to radio publiczne będzie głównym beneficjentem digitalizacji radia.

Jednakże warunkiem wstępnym rozwoju radia cyfrowego jest opracowanie narodowej strategii czy narodowego planu wdrożenia radiofonii cyfrowej opracowanych przez rząd we współpracy z organem regulacyjnym²⁵. Niezwykle ważnym czynnikiem decydującym o sukcesie przedsięwzięcia jest społeczna wiedza o procesie cyfryzacji radia w Polsce. A ta jest obecnie niezwykle niska²⁶. Według badań Millward Brown około 2/3 respondentów nigdy nie zetknęło się z terminem „cyfryzacja radia”. Wynika to zapewne z niedostatecznej informacji o tym procesie w mediach, zwłaszcza w radiu publicznym, które wprowadza tę technologię. Tymczasem jako źródło wiedzy na temat procesu cyfryzacji radia respondenci najczęściej wskazywali telewizję (62,1 proc.). Pozostałe media – radio (27,9 proc.), internet (8 proc.) były wybierane zdecydowanie rzadziej.

Obecnie wielu publicznych nadawców radiowych w Europie poszukuje nowych źródeł finansowania kosztów digitalizacji, powstających zarówno „po stronie” programu, jak i „po stronie” transmisji, a wreszcie – odbioru. Przykładem tych nowych możliwości pozyskiwania środków na sfinansowanie digitalizacji może być płatna usługa radia „na żądanie” w odniesieniu do korzystania ze zbiorów archiwalnych, uruchamianie zakupów on-line, płatne podcastingi obejmujące treści specjalistyczne pozostające poza rutynowym programem, czy wykorzystywanie możliwości, jakie stwarza partnerstwo publiczno-prawne. Oczywiście, w sytuacji przedłużającego się w Polsce kryzysu finansowania z abonamentu konieczne jest stworzenie radiowym nadawcom publicznym więcej prawnych możliwości korzystania z innych źródeł finansowania. W największej mierze dotyczy to Rozgłośni Regionalnych Polskiego Radia, bowiem ich działalność w 85–90 proc. finansowana jest z abonamentu. Dzisiaj więc zasadnicze pytanie w odniesieniu do regionalnego radia publicznego sprowadza się do tego, jak zapewnić właściwą relację między skalą i kosztami jego działania a możliwościami finansowania. Pewna szansa, jaka

²⁵ Zob. *Cyfryzacja radia w Polsce. Informacja o wynikach kontroli NIK*, Warszawa, grudzień 2015 r. *Digital radio 2016. Market report*, EBU, February 2016.

²⁶ Badanie społeczne dotyczące poznania opinii społeczeństwa na temat przechodzenia z nadawania analogowego na cyfrowe w radiofonii naziemnej, Warszawa 2014, Millward Brown.

otwiera się przed Rozgłościami Regionalnymi Polskiego Radia, polega na wypełnieniu własnymi treściami on-line i off-line luki strategicznej, jaka powstaje w wyniku osłabienia wydawców regionalnych odnotowujących stały spadek sprzedaży z jednoczesnym spadkiem czytelnictwa²⁷.

Tom poświęcony polskim radiowym stacjom regionalnym i lokalnym zawiera wszechstronną charakterystykę tych stacji według stanu z grudnia 2014 r. Został przygotowany zbiorowym wysiłkiem autorów według ujednoliconego układu zawierającego następujące elementy:

1. podstawowe informacje o stacji (sieci),
2. historia i funkcjonowanie stacji (sieci) w latach 1990–2014,
3. misja stacji,
4. obecność tematyki regionalnej/lokalnej w programie,
5. struktura organizacyjna w 2014 r.,
6. najważniejsze działania podjęte w 2014 r.,
7. najważniejsze osiągnięcia, w tym nagrody i wyróżnienia dla stacji i dziennikarzy.

W opracowaniu, które ma formę swoistego przewodnika po stacjach regionalnych i lokalnych w Polsce, znalazły się charakterystyki wszystkich regionalnych rozgłośni Polskiego Radia oraz pięciu komercyjnych sieci radiowych skupiających stacje lokalne: RMF MAXXX, Złote Przeboje, Radio Plus, Radio WAWA i Radia Eska.

Praca, którą oddajemy do rąk Czytelników, jest więc nie tylko zgromadzonym w jednym miejscu bogatym zasobem informacyjnym o stanie radiofonii regionalnej i lokalnej, lecz również rodzajem podręcznika ukazującego, czym jest i jak działa radio najbliższe słuchaczom. Należy mieć nadzieję, że okaże się przydatna zarówno ludziom radia, jak i adeptom – studentom dziennikarstwa, mediów i komunikacji społecznej, którzy zechcą w przyszłości łączyć swoje życie zawodowe z najstarszym, a jednocześnie stale rozwijającym się medium elektronicznym.

Autor jest profesorem Akademii Leona Koźmińskiego w Warszawie.

²⁷ J. Kraft, *Luka niedoboru a media publiczne – szanse i zagrożenia*, „Zarządzanie mediami” 2016, nr 1.

Marta H. Milewska

Polskie Radio RDC

Właściciel: Jednoosobowa spółka skarbu państwa, Polskie Radio Regionalna Rozgłośnia w Warszawie „Radio dla Ciebie” S.A.

Adres: ul. Myśliwiecka 3/5/7, 00-459 Warszawa

Adres witryny internetowej: www.rdc.pl

Zasięg nadawania: Polskie Radio RDC to regionalna stacja radiowa nadająca na Mazowszu, w tym i w Warszawie. Założycielem spółki jest Skarb Państwa. Stacja należy do grupy Audytorium 17. Zasięg techniczny RDC pokrywa obszar całego Mazowsza oraz dodatkowo części Kujaw, Podlasia i ziemi łódzkiej. Oznacza to, że rozgłośnia dociera do 5 150 203 osób¹, w tym 4,5–5 mln osób w wieku 15+². Sygnał nadawany jest równoległe z sześciu nadajników: Warszawa (101 FM), Radom (89,1 FM), Płock (101,9 FM), Ostrołęka (100,8 FM), Siedlce (103,4 FM), Ostrów Mazowiecka (87,6 FM). Od 1 października 2013 r. Polskie Radio RDC jest dostępne w technologii DAB+³

W 2014 r. udział RDC w czasie słuchania programów radiowych na terenie województwa mazowieckiego w I kwartale roku wynosił 1,1 proc., II – 1,1 proc., III – 1,3 proc., IV – 0,5 proc.⁴ Wyniki te plasowały Polskie Radio RDC odpowiednio na 18 pozycji (z 32 uwzględnionych w badaniu rozgłośni), 19 (z 34), 17 (z 31) i 29 (z 32).

W samej Warszawie słuchalność Polskiego Radia RDC w 2014 r. rosła. W okresie wrzesień 2013 – luty 2014 słuchalność w stolicy wyniosła 0,7 proc, w okresie marzec 2014 – sierpień 2014 – 1,5 proc., wrzesień 2014 – luty 2015 – 0,9 proc., marzec 2015 – sierpień 2015 – 1,5 proc.⁵

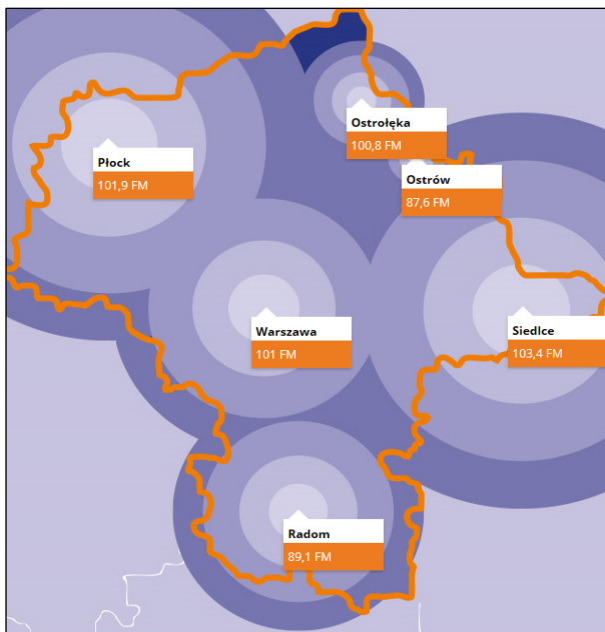
¹ KRRiT, *Media publiczne, Raport z działalności w 2014 roku*, Departament Mediów Publicznych, Warszawa 2015, s. 151.

² *Strategia Rozwoju Polskiego Radia RDC na lata 2013–2015*, Warszawa 2013, s. 8.

³ KRRiT, *Media Publiczne 2013. Aneks do sprawozdania KRRiT z działalności w 2013 r.*, s. 8.

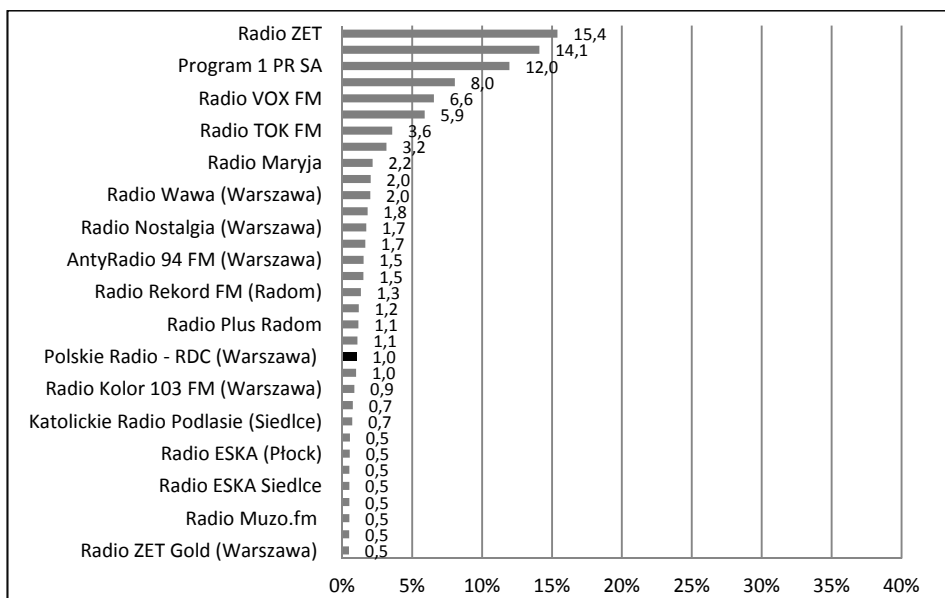
⁴ KRRiT, *Raporty kwartalne, Udział w czasie słuchania i wielkość audytorium programów radiowych w podziale na województwa*, analiza i oprac. M. Trochimczuk.

⁵ Badanie: Radio Track – KBR, MillwardBrown, grupa celowa – Warszawa.

**Ryc. 1. Częstotliwości
Polskiego Radia RDC**

Źródło: www.rdc.pl

Wykres 1. Udział w czasie słuchania programów radiowych na terenie województwa mazowieckiego w 2014 r.

Źródło: KRRiT, *Media publiczne, Raport z działalności w 2014 roku*, Departament Mediów Publicznych, Warszawa 2015, s. 155.

HISTORIA

Polskie Radio RDC wskazuje na swój blisko 80-letni rodowód, łącząc swoją historię z powstałą w 1937 r. Warszawą II – rozgłośnią regionalną Polskiego Radia⁶. Rozgłośnia nadawała regularnie od 1 kwietnia 1937 r. Jak zauważa badacz historii Polskiego Radia Maciej Józef Kwiatkowski, warszawscy radiosłuchacze czekali przed wojną na własne radio 11 lat, a po wojnie aż 25 lat⁷. Redakcja przedwojennego radia została ulokowana w budynku Polskiego Radia przy ul. Zielnej 25. W dni powszednie program rozpoczynano o godz. 14.00, a kończono o północy⁸. W sumie w 1938 r. radio Warszawa II wyemitowało ponad 2400 godzin autorskiego programu⁹. Charakter materiałów był stricte lokalny. Jednak duży nacisk położony został również na muzykę, która stanowiła ponad połowę programu. W tygodniu przeważała muzyka popularna i taneczna, jednak już w piątki transmitowano np. koncerty symfoniczne z Warszawskiej Filharmonii, a w weekendy dwugodzinną audycję poświęconą muzyce poważnej. Na antenie dużo miejsca przeznaczono na rozrywkę (m.in. „Rozmowa Jerzego z Kadziusiem”), kulturę (m.in. „Życie kulturalne stolicy” i „Przegląd kulturalny”) i informacje warszawskie. Rozgłośnia prezentowała zarówno programy literackie, jak i słuchowiska oraz audycje o tematyce ważnej dla warszawiaków. W ramówce nie zabrakło sportu oraz form reporterskich, ale również nowatorskich form, takich jak teatr eksperymentalny. W efekcie Warszawa II mimo swojej krótkiej, bo zaledwie dwuipółletniej historii, stała się radiem nowoczesnym, ciekawym i dynamicznym.

Niestety, już 7 września 1939 r. Warszawa II zamilkła. Powodem było wyłączenie radiostacji w Raszynie w obawie, aby stacja nadawcza nie dostała się w ręce wroga. Pracownicy w pośpiechu opuszczający gmach rozgłośni przy ulicy Zielnej pozostawili niewyłączoną amplifikatornię. Jednak rankiem 7 września radiowcy ochłonęli, powrócili do pracy i już dwie godziny później Warszawa II zaznaczyła swoją obecność w eterze *Warszawianką* – sygnałem Warszawy II, a następnie hymnem¹⁰. Równolegle Niemcy rozpoczęli nadawanie na dawnej fali Raszyna programu polskojęzycznego z muzyką słowiańską, określanego przez warszawskich słuchaczy jako „fałszywy Raszyn”¹¹. Rola, jaką

⁶ E. Uzdańska, Historia RDC, <http://rdc.pl/artukul/historia-rdc/> [dostęp: 16.08.2015].

⁷ M. J. Kwiatkowski, *To już historia*, Warszawa 1975, s. 115.

⁸ Tamże, s. 116.

⁹ E. Uzdańska, *Historia RDC*, <http://rdc.pl/artukul/historia-rdc/> [dostęp: 16.08.2015].

¹⁰ M. J. Kwiatkowski, *To już historia...*, s. 130.

¹¹ Tamże.

Warszawa II odegrała we wrześniu 1939 r., jest trudna do przecenienia. To właśnie z Warszawy II mieszkańcy walczącej stolicy mieli szansę dowiedzieć się o tym, co dzieje się w innych dzielnicach. Przekazywano również komunikaty Dowództwa Obrony Warszawy i Komisarza Cywilnego oraz przemówienia prezydenta miasta Stefana Starzyńskiego. Rozgłośnia odegrała w tym czasie bardzo istotną rolę społeczną – za jej sprawą organizowano pomoc dla poszkodowanych i planowano wspólne działania ratunkowe¹². Nie byłoby to możliwe, gdyby nie postawa i zaangażowanie ówczesnego zespołu pod kierownictwem Edmunda Rudnickiego. Załoga Warszawy II na Forcie Mokotowskim starała się do końca utrzymać sprawność rozgłośni i naprawiać bieżące uszkodzenia i awarie. Ostatecznie radiostacja zamilkła z powodu braku prądu 23 września 1939 r. przed godz. 16.00¹³. W kolejnych dniach radiowcy nie poddali się i uruchamiali krótkofalówkę zasilaną z akumulatorów¹⁴. Program trwał ok. 15 minut i nadawany był głównie z myślą o zagranicy. 30 września radiowcy nadali ostatni program, a Niemcy przejęli rozgłośnię. Od 16 i 17 września, kiedy to niemieckie bomby zniszczyły radiostacje Polskiego Radia w Wilnie, Baranowiczach i Lwowie, Warszawa II była jedynym w eterze głosem walczącej Polski¹⁵.

Lata powojenne, niestety, nie przywróciły stolicy jej radia. Mimo szybkiej odbudowy radiostacji na Forcie Mokotowskim Warszawa II nie została wskrzeszona. Zamiast samodzielnej rozgłośni Warszawa otrzymała substytut – Redakcję Warszawskich Audycji Lokalnych w Dziale Publicystyki i Informacji Zespołu Programu Krajowego¹⁶. W 1952 r. zdjęto z anteny „Dziennik Warszawski”¹⁷. Ta 15-minutowa audycja przedstawiająca najważniejsze informacje ze stolicy była nadawana codziennie od 1 lutego 1949 r.¹⁸ Jej miejsce zajęła audycja „Na Warszawskiej Fali”¹⁹. Ten, jak się miało okazać niebawem, kultowy program był radiową kroniką stolicy. Zróżnicowane formy dźwiękowe, znakomity warsztat dziennikarski i akcent położony na wydarzenia kulturalne

¹² Podawano m.in. numery telefoniczne Służby Informacyjnej Polskiego Radia, która udzielała informacji o bieżącej sytuacji w mieście, ale także zbierała bieżące informacje od słuchaczy.

¹³ M.J. Kwiatkowski, *To już historia...*, s. 138.

¹⁴ Tamże, s. 139.

¹⁵ Tamże, s. 134.

¹⁶ M.J. Kwiatkowski, *Radio dla Ciebie na 40-letniej Warszawskiej Fali*, „Życie Codzienne”, 1992, nr 81, s. 6.

¹⁷ Tamże.

¹⁸ E. Uzdańska, *Historia RDC*, <http://rdc.pl/arttykul/historia-rdc/> [dostęp: 16.08.2015].

¹⁹ M. J. Kwiatkowski, *Radio dla Ciebie...*, s. 6.

sprawiły, że program utrzymał się na antenie przez długie lata, zyskując sympatię słuchaczy. Jego znakiem rozpoznawczym były reporterskie formy radiowe, krótkie i dynamiczne dźwięki, nowoczesna forma. W 1952 r. powołano w Polskim Radiu redakcję warszawskich audycji lokalnych, a w 1967 – dział programów dla stolicy i Mazowsza. Zmiany te zaowocowały większą liczbą dobrze przygotowanych audycji o tematyce lokalnej. W 1965 r. na antenie programu II Polskiego Radia pojawiła się kolejna lokalna audycja – „Głos Mazowsza”. Początkowo ten 20-minutowy program nadawany był trzy razy w tygodniu, ale już po roku – codziennie²⁰. Kolejnym lubianym przez słuchaczy programem był emitowany od 1968 r. magazyn „Dzień dobry pierwsza zmiana”.

Dopiero w 1970 r. powołano Rozgłośnie Regionalną Warszawsko-Mazowiecką, a w tym samym roku stolica otrzymała swoją regionalną rozgłośnie²¹. Od tego momentu program skierowany jest do słuchaczy z Mazowsza, Kurpiów i Podlasia. W 1973 r. stacja została przekształcona w Warszawsko-Mazowiecki Ośrodek Radiowo-Telewizyjny (WMORT). Jednak już trzy lata później nazwę tę zmieniono na Warszawski Ośrodek Radiowo-Telewizyjny. Próba połączenia dwóch mediów – radia i telewizji, nie przyniosła jednak zamierzonych efektów. Ostatecznie od 1981 r. działała więc Warszawska Rozgłośnia Radiowa (WRR). Jak zauważa wieloletnia dziennikarka PR RDC Elżbieta Uzdańska²², Warszawska Rozgłośnia Radiowa nadała w tym czasie zaledwie 1200 godzin własnego, lokalnego programu, a zatem dokładnie o połowę mniej niż rok przed wojną Warszawa II²³.

FUNKCJONOWANIE STACJI W LATACH 1990–2014

Dopiero w 1990 r., a zatem w nowej sytuacji politycznej, na antenie pojawił się całodobowy program „Radia Dla Ciebie” przygotowany dla mieszkańców stolicy oraz kilku województw. Dziennikarz muzyczny Bogdan Fabiański tak wspomina tamten okres: „zaproponowałem Stefanowi Zajączkowskiemu,

²⁰ Tamże.

²¹ M.J. Kwiatkowski, *To już historia...*, s. 243.

²² Elżbieta Uzdańska – dziennikarka, publicystka, reportażystka – związana z PR RDC od powstania rozgłośni. Wcześniej pracowała w redakcjach tworzących materiały dla Mazowsza i stolicy. Autorka wielu cyklicznych, popularnych, opiniotwórczych i nagradzanych audycji, m.in. nadawanych przez blisko 10 lat na antenie RDC „Kontrowersji”, ale także „Kwadranse Warszawskiego” czy „Jest sprawa”.

²³ E. Uzdańska, *Historia RDC*, <http://rdc.pl/arttykul/historia-rdc/> [dostęp: 16.08.2015].

ówczesnemu dyrektorowi warszawskiej rozgłośni lokalnej założenie właśnie takiego radia. Stacji, która grałaby podobną muzykę do tej z programu II – nowe, zachodnie, rytmiczne i łatwo wpadające w ucho piosenki oraz sporo informacji społeczno-kulturalnych z regionu. Chcieliśmy ją najpierw nazwać Radio4U, ale nie chciano się zgodzić na angielską nazwę. No i zostało Radio dla Ciebie. I tam też mieliśmy świetną redakcję muzyczną. Byli między innymi Artur Orzech, Rafał Turowski, Paweł Bobrowski, Marek Wiernik, Arek Kałucki, Witek Pograniczny, Jarek Rosiński, Jerzy Rowiński... Publicystyka także dobrze stała. Ta muzyka i publicystyka to były zresztą najważniejsze przyczynki do tego, że mieliśmy wtedy tak dobre notowania²⁴.

Lata dziewięćdziesiąte to okres uwolnienia rynku medialnego i dużej konkurencji. Mimo tych niełatwych warunków Polskie Radio RDC w 1993 r. odnotowało 14-proc. słuchalność²⁵. Co ciekawe, w tym okresie RDC miało wyniki zbliżone do Radia ZET (15,2 proc.). RDC wygrywało z radiem ZET w przedziale słuchaczy w wieku 16–24 lat (24,9 proc.). RDC przyciągało słuchaczy z wykształceniem zawodowym i średnim, natomiast ZET częściej z wyższym²⁶.

Jednak ostateczny zwrot i pełne upodmiotowienie regionalnej, mazowieckiej rozgłośni przypadły na rok 1994. 31 grudnia 1993 r. zarejestrowano nową instytucję o nazwie Polskie Radio Rozgłoszenia Regionalna w Warszawie Radio dla Ciebie S.A. Zmiana oznaczała nie tylko pełną niezależność programową, ale i organizacyjną. Od tego czasu RDC dzieliło antenę pomiędzy muzykę i słowo. Ponadpokoleniowa muzyka, informacje z regionu, publicystyka, ale przede wszystkim wrażliwość społeczna miały cechować radio w początkach jego samodzielnego funkcjonowania. Postawiono również na rozpoznawalnych współpracowników, ale również młodych i ambitnych dziennikarzy.

Charakter Radia Dla Ciebie na przestrzeni lat ulegał zmianom, o czym świadczyć może analiza porównawcza przygotowana na podstawie danych KRRiT podsumowujących procentowy udział poszczególnych grup audycji w rocznym czasie emisji. Częstotliwość i zakres zmian mogą wskazywać na częste zmiany koncepcji programowej rozgłośni, co potwierdza wieloletnia dziennikarka RDC Elżbieta Uzdańska. Jej zdaniem to właśnie brak konsekwencji, częste radykalne zmiany koncepcji radia są przyczyną spadku słuchalności RDC na przestrzeni ostatnich dziesięcioleci.

²⁴ M. Gołota, *Bogdan Fabiański: Do radia wszedłem przez okno. I tak się zaczęła przygoda*, <http://natemat.pl/135009,bogdan-fabianski-do-radia-wszedlem-przez-okno-i-tak-sie-zaczela-przygoda> [dostęp: 21.09.2015].

²⁵ Mts, *Jedynka dominuje, RdC trzyma fason*, „Życie Codzienne” z 13.02.1993 r.

²⁶ Tamże.

Tabela 1. Proporcje tematyki audycji w Polskim Radiu RDC w latach 1996–2014

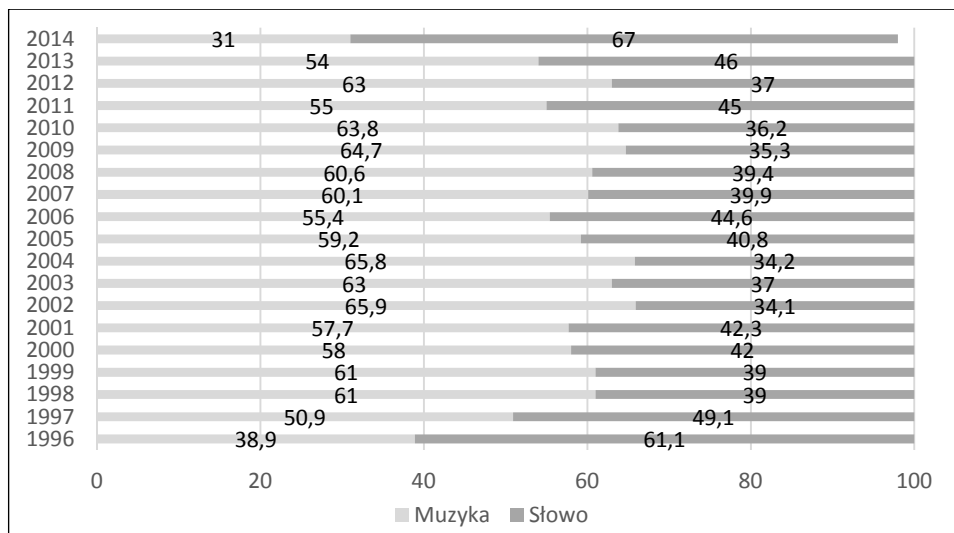
Rodzaje audycji (odsetek rocznego czasu emisji)																			
Rok	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Muzyka	38,9	50,9	61	61	58	57,7	65,9	63	65,8	59,2	55,4	60,1	60,6	64,7	63,8	55	63	54	31
Informacja	24,9	16,3	13,7	18	20	15	14,3	17,6	17,7	17,5	19,5	15,4	22,9	16	14	14	13	12	12
Publicystyka	10,3	8,4	5	6	5	10	4	3	3	8,6	9,1	6,6	8,7	10,4	12,6	12	11	17	26
Kultura/formy literackie i uduchawiające	1	2	2	0	2	2	2,6	2,6	0,9	1	1,1	1	0,7	1,2	1,2	1	28	29	24
Edukacja	17,1	14,3	11,6	9	9	8	9,6	9,9	6,6	7,7	5,2	6,2	1,7	1,9	2,6	3	7	7	12
Sport	1,4	0,7	1,3	1	2	1	1	1,5	1,8	1,5	1,5	1,5	1,7	0,9	0,7	1	1	1	1
Rozrywka	2,7	2,6	1,5	2	2	2,7	0,6	0,3	1,0	0,3	0,2	0,3	0,3	2,1	1,3	1	37	31	22
Religia	1,2	1,1	0,7	1	0,7	0,7	0,4	2,6	0,4	0,4	0,3	0,4	0,9	0,5	1,0	1	1	bd	bd
Dla dzieci	bd	bd	bd	1	1	0,9	0,2	0,2	0,1	0,3	0,4	0,3	0,1	0	0	1	bd	bd	bd
Reklama	bd	1,7	1,2	1	2	0,5	0,3	0,2	0,3	1,1	1,2	1,2	1,4	1,3	1,9	bd	bd	bd	bd
Autopromocja		0,7	0,8				0,9	1,1	1,3	1,6	1,4	1	0,5	0,6	0,6	bd	bd	bd	bd

Źródło: Analiza własna na podstawie opracowań i analiz KRRiT (Informacje o podstawowych problemach radiofonii i telewizji, Media Publiczne. Aneks do sprawozdania KRRiT, *Media publiczne*, Raport z działalności w 2014 roku)

Najwyższy udział materiałów informacyjnych w czasie emisji zanotowano w latach 1996 (24,9 proc.) oraz 2008 (22 proc.), natomiast najniższy udział informacji w latach 2012 (13 proc.) i 2013 (12 proc.). Publicystyka na falach RDC zajmowała najwięcej czasu antenowego w 2013 r. (17 proc.), a najmniej w 2003 i 2004 r. (3 proc.). Kultura oraz formy literackie i udratyzowane w historii RDC były najszerzej reprezentowane w ostatnich latach – 2012 (28 proc.) i 2013 (29 proc.).

Odwrotną tendencję można zaobserwować w przypadku materiałów edukacyjnych. W 1996 r. materiały tego typu zajmowały 17,1 proc. rocznego czasu emisji, a w 2008 r. już tylko 1,7 proc. W 2013 r. wzrosły do 7 proc. Tematyka sportowa, materiały dedykowane najmłodszym słuchaczom zwykle stanowiły stosunkowo niski udział w czasie antenowym.

Proporcje pomiędzy muzyką i słowem w latach 1996–2014 układają się na korzyść muzyki. Tylko w 1996 r. stanowiła ona zaledwie 38,9 proc. czasu antenowego, tymczasem w pozostałych latach muzyka przeważała. W 2002 r. stanowiła aż 65,9 proc., w 2004 r. – 65,8 proc., w 2010 r. – 63,8 proc., a w 2012 r. – 63 proc. W ostatnich latach dysproporcje te zdają się zmniejszać, co jest zgodne z deklaracjami zarządu spółki. W 2013 r. stosunek muzyki do słowa wyniósł 54 do 46 proc.

Wykres 2. Stosunek muzyki do słowa w Polskim Radiu RDC w latach 1996–2014

Źródło: Analiza własna na podstawie Sprawozdań i Informacji KRRiT (Informacje o podstawowych problemach radiofonii i telewizji, Sprawozdania Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji z rocznego okresu działalności; Media publiczne, Raport z działalności w 2014 roku)

Jak wynika z powyższego, na przestrzeni lat koncepcja radia wielokrotnie się zmieniała. Koniec lat dziewięćdziesiątych przyniósł rozgłośniom regionalnym spadek słuchalności. W 1996 r. straty słuchalności w przypadku Radia dla Ciebie wyniosły ok. 3 proc.²⁷ Zasięg tygodniowy Radia dla Ciebie (odsetek osób słuchających rozgłośni choć raz w tygodniu) w tym roku wynosił 13 proc. Rok później – w 1997 r. – słuchalność, według danych SMG/KRC, spadła o kolejne 4 punkty procentowe i wyniosła 9 proc.²⁸

W 1998 r. prezes zarządu i redaktor naczelna Radia dla Ciebie Krystyna Kanownik szansę radia upatrywała w kobiecym słuchacz²⁹: „systematycznie przybywa nam słuchaczek. [...] Mają [słuchaczki – od autorki] 23–39 lat, średnie wykształcenie, niemały dochód (około 1500 złotych na osobę) i są nastawione na sukces” – czytamy w wywiadzie sponsorowanym przedstawiającym koncepcję stacji. Z myślą o tej grupie odbiorców powstał m.in. cykl informacyjno-poradnikowo-publicystyczny „Szyk i szok”. W ramówce pojawiły się również materiały dedykowane młodzieży. Do serwisów ogólnopolskich dołączano także wiadomości warszawskie i regionalne.

W kolejnych latach koncepcja rozgłośni ewoluowała. W 2002 r. prezes Andrzej Budzyński zapowiadał wzmocnienie lokalnego charakteru radia, co miało sprawić, że radio miało być postrzegane przez pryzmat całego regionu, a nie tylko stolicy³⁰. Pojawiły się także pomysły radia autorskiego, skierowanego do szerokiego grona odbiorców. „Chcemy zaspokoić gusta wszystkich słuchaczy, nie możemy się zamykać na żadną grupę” – stwierdzał w rozmowie z PRESS prezes radia Marek Gaszyński³¹. „Mam zaufanie do swoich gustów. Jeśli program będzie mi się podobał, spodoba się też zwykłemu słuchaczowi, dlatego nie potrzebuję żadnych badań” – dodał³². Celem prezesa było osiągnięcie do końca 2007 r. 3 proc. udziału w rynku³³. W 2011 r. kolejny prezes

²⁷ KRRiT, *Informacja o podstawowych problemach radiofonii i telewizji*, Warszawa, marzec 1998 r., s. 31.

²⁸ KRRiT, *Załącznik do Sprawozdania Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji z rocznego okresu działalności. Radiofonia Regionalna w Polsce. Stan obecny i perspektywy rozwoju*, Warszawa, marzec 1999 r., s. 52.

²⁹ *Radio dla kobiet*, materiał sponsorowany, „Życie Warszawy”, cotygodniowy dodatek radiowo-telewizyjny, 27 marca – 2 kwietnia 1998 r.

³⁰ *Nowy szef Radia dla Ciebie*, www.mediarun.com [dostęp: 21.09.2015].

³¹ (KRZ), *Prezes RDC chce stworzyć z tej stacji rozgłośnię autorską*, www.press.pl [dostęp: 27.09.2006].

³² Marek Gaszyński – wieloletni dziennikarz muzyczny Polskiego Radia. Karierę radiową rozpoczynał w Rozgłośni Harcerskiej, później prowadził m.in. audycje w Programie III.

³³ (KRZ), *Prezes RDC chce stworzyć z tej stacji rozgłośnię autorską*, www.press.pl [dostęp: 27.09.2006].

Piotr Wawrzeński³⁴ zapowiadał wzmocnienie mazowieckiego charakteru rozgłośni: „Wyróżniamy się tym, że stawiamy na sprawy lokalne. Mamy wielu korespondentów, którzy relacjonują najważniejsze wydarzenia z całego województwa i właśnie w tym kierunku będziemy się rozwijać”³⁵. Zdaniem prezesa konkurencją dla rozgłośni są inne, lokalne stacje radiowe: „Naszymi największymi konkurentami nie są główne stacje nadające w Warszawie, lecz lokalne stacje radiowe z całego Mazowsza – nadające w miastach takich, jak Radom, Ciechanów czy Siedlce. Jesteśmy słuchani przede wszystkim przez społeczności lokalne i największym zagrożeniem są dla nas te stacje, które są »blisko« mieszkańców” – dodawał³⁶. W 2011 r. najwięcej programów radiowych dostępnych było właśnie na Mazowszu³⁷. Z 45 nadawanych tu programów radiowych aż 33 to programy lokalne i regionalne, a 5 – programy ponadregionalne. Jednak inaczej statystyka ta wygląda w przeliczeniu na liczbę mieszkańców. Okazuje się, że nasycenie programami (liczba programów w przeliczeniu na 100 tys. mieszkańców) wynosiło tylko 0,9. Niższy wskaźnik wystąpił tylko w województwie śląskim³⁸.

Tabela 2. Prezesi Polskiego Radia RDC w latach 1995–2015

Prezesi Polskiego Radia RDC w latach 1995–2015	Okres pełnienia funkcji
Krystyna Kanownik	(01.01.1995 – 29.07.1998)
Antoni Styczula	(05.08.1998 – 30.11.2001)
Leszek Jampolski	(27.12.2001 – 02.09.2002)
Andrzej Jerzy Budzyński	(02.09.2002 – 13.05.2004)
Janusz Bogdan Domański	(13.05.2004 – 12.07.2006)
Ryszard Makowski	(12.07.2006 – 01.08.2006)
Marek Piotr Gaszyński	(01.08.2006 – 19.04.2007)
Paweł Wojciech Kwieciński	(19.04.2007 – 20.01.2010)
Romuald Poliński p.o. prezesa przewodniczący RN delegowany na okres 3 miesięcy	(20.01.2010 – 06.05.2010)

³⁴ Piotr Wawrzeński – wykładowca Międzyuczelnianego Instytutu Dziennikarstwa i Nauk Społecznych na Uniwersytecie Warszawskim, członek zarządu Związku Pracodawców Mediów Publicznych. Były dyrektor Informacyjnej Agencji Radiowej.

³⁵ K. Lisowski, *Piotr Wawrzeński – wywiad*, <http://www.wirtualnemedia.pl/arttykul/piotr-wawrzeński-wywiad> [dostęp: 21.09.2015].

³⁶ Tamże.

³⁷ KRRiT, *Rynek Radiowy w Polsce. Przegląd na podstawie danych z 2011 r.*, analiza i oprac. M. Trochimczuk, Departament Monitoring, Warszawa 2012, s. 1.

³⁸ Tamże.

Piotr Wawrzeński	(06.05.2010 – 04.11.2011)
Juliusz Michał Maliszewski członek RN delegowany do czasowego wykonywania czynności prezesa zarządu spółki	(01.04.2011)
Jolanta Teresa Kaczmarek	(31.05.2011)

Źródło: Dane udostępnione przez PR RDC.

W 2011 r. prezesem zarządu Polskiego Radia RDC została Jolanta Kaczmarek. Nowy zarząd negatywnie ocenił sytuację finansową radia³⁹ i zlecił badania jakościowe dotyczące zarówno wizerunku, nazwy, logotypu, jak i oferty programowej. Badania te – jak twierdziła prezes – miały wykazać, że choć sama nazwa rozgłośni nie budzi pejoratywnych emocji, ankietowani mieli trudności w określeniu jej charakteru⁴⁰. Jolanta Kaczmarek tak definiowała swoje oczekiwania wobec radia: „Oferta programowa skierowana jest do słuchacza otwartego na zmiany, ludzi wolnych od uprzedzeń, twórczych, ukierunkowanych na rozwój kultury i sztuki, nieco egzystencjalnych, zamyślonych intelektualistów. Zależy nam również na tym, żeby nie być radiem kompromisowym. Właśnie tak postrzegam misję: różnorodność poglądów, wolność w konstruowaniu własnych poglądów przez słuchacza. Właśnie z misji uczyniliśmy wartość, cechę unikatową”⁴¹. Kierunek ten potwierdzała ówczesna redaktor naczelna i dyrektorka programowa RDC Ewa Wanat⁴²: „Swoją ofertę kierujemy do osób bardziej wymagających, poszukujących w radiu wartościowych treści. Żeby ich zdobyć i utrzymać przy sobie, potrzebne są przede wszystkim osobowości na antenie – mocne, ciekawe radiowe osobowości”⁴³. Grzegorz Chłosta, kierownik redakcji publicystyki, podkreślał, że RDC ceni ambitną i mądrą publicystykę dotyczącą zarówno spraw o znaczeniu krajowym, jak i tych lokalnych. „Publicystyka otwarta, nie szukająca gotowych od-

³⁹ K. Lisowski, *Jolanta Kaczmarek: Mimo problemów Radio dla Ciebie chce zwiększyć słuchalność*, <http://www.wirtualnemedi.pl/artukul/jolanta-kaczmarek-mimo-problemow-radio-dla-ciebie-chce-zwiekszyc-sluchalnosc> [dostęp: 21.09.2015].

⁴⁰ Zarząd spółki odmówił autorce wglądu do powyższych badań, uzasadniając decyzję faktem, że są to materiały wewnętrzne spółki.

⁴¹ Wywiad z Jolantą Kaczmarek – prezes zarządu Polskiego Radia RDC (rozmawia K. Woźniak z „Media&Marketing Polska”) [w:] *RDC Polskie Radio. Radio z charakterem. Wydawnictwo przygotowane z okazji 20-lecia Polskiego Radia RDC*, oprac. i redakcja Zespół Biura Marketingu i sprzedaży RDC, Warszawa 2014.

⁴² Ewa Wanat pełniła tę funkcję od maja 2013 r. do września 2015 r.

⁴³ Wypowiedź Ewy Wanat [w:] *RDC Polskie Radio. Radio z charakterem. Wydawnictwo przygotowane z okazji 20-lecia Polskiego Radia RDC*, oprac. i redakcja Zespół Biura Marketingu i sprzedaży RDC, Warszawa 2014, s. 8.

powiedzi, lecz poszerzająca pole refleksji. Mądra, nie zawsze piękna i przyjemna⁴⁴. Ważną rolę w RDC obok słowa miała pełnić muzyka, nie tyle jako tło do słowa, co wartość samą w sobie. „Wychodzimy z założenia, że muzyka jako nośnik kultury jest także nośnikiem wartości, historii i języka, próbujemy skutecznie i dumnie przypominać o tym słuchaczom. Muzykę traktujemy misyjnie” – podkreślała szef muzyczny RDC Urszula Prussak⁴⁵.

W 2012 r. radio zmieniło swoją nazwę z „Radia Dla Ciebie” na Polskie Radio RDC. Mimo że zmianie uległ tylko skrót nazwy, co zagwarantowało spójność pomiędzy logotypem a nazwą, zarząd spółki wyraźnie odcinał się od spuścizny poprzednika: „RDC nie jest kontynuacją Radia Dla Ciebie, lecz nowym otwarciem”⁴⁶. W 2012 r. liftingowi został również poddany obowiązujący od 2004 r. logotyp. Autorem nowego projektu jest Agencja Kreacji Pro. „Przy projektowaniu znaku skupiałem się na jego nowoczesnej formie, adekwatnej do dynamicznego medium o ustalonej pozycji i prestiżu rozgłośni publicznej” – uzasadnia projekt Andrzej Pągowski⁴⁷.

Nowy zarząd postawił przed sobą zadanie zwiększenia słuchalności, która od 2002 r. do 2011 r. nie przekroczyła 1,3 proc. udziału w rynku w grupie all⁴⁸. Celem nowych władz, sformułowanym w strategii rozwoju RDC na lata 2012–2015 r., stało się osiągnięcie poziomu 3 proc. udziału w rynku już w 2015 r.⁴⁹. Jak zaznaczał prezes, „Głównym zadaniem było pogodzenie potrzeb rejonu Mazowsza z potrzebami tak wielkiej aglomeracji miejskiej, jaką jest Warszawa. [...] To co jest ważne dla mieszkańca stolicy, niekoniecznie będzie istotne dla mieszkańca Płocka czy Radomia. I odwrotnie”⁵⁰. Pogodzenie tych potrzeb

⁴⁴ Wypowiedź Grzegorza Chlasty [w:] *RDC Polskie Radio. Radio z charakterem. Wydawnictwo przygotowane z okazji 20-lecia Polskiego Radia RDC*, oprac. i redakcja Zespół Biura Marketingu i sprzedaży RDC, Warszawa 2014, s. 9.

⁴⁵ Wypowiedź Urszuli Prussak [w:] *RDC Polskie Radio. Radio z charakterem. Wydawnictwo przygotowane z okazji 20-lecia Polskiego Radia RDC*, oprac. i redakcja Zespół Biura Marketingu i sprzedaży RDC, Warszawa 2014, s. 15.

⁴⁶ Wywiad z Jolantą Kaczmarek – prezes zarządu Polskiego Radia RDC (rozmawia K. Woźniak z „Media&Marketing Polska”) [w:] *RDC Polskie Radio. Radio z charakterem. Wydawnictwo przygotowane z okazji 20-lecia Polskiego Radia RDC*, oprac. i redakcja Zespół Biura Marketingu i sprzedaży RDC, Warszawa 2014, s. 5.

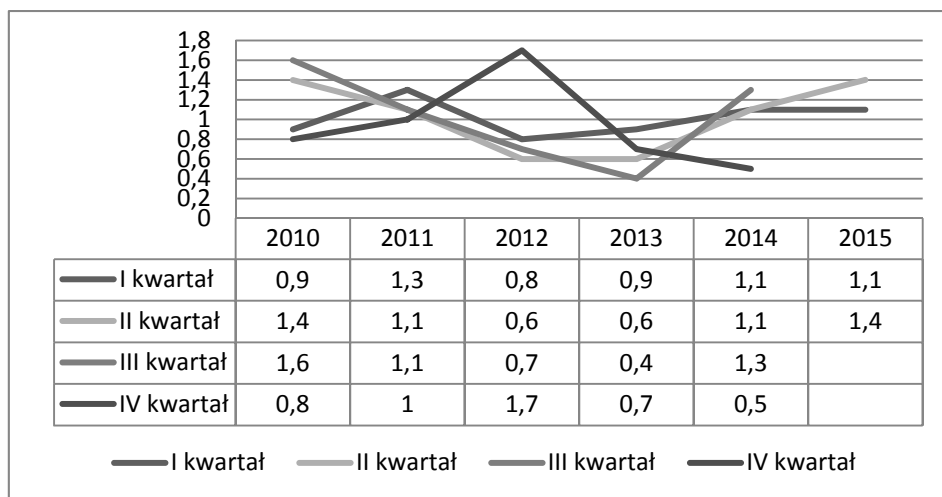
⁴⁷ <http://rdc.pl/arttykul/polskie-radio-rdc-zaprezentowalo-nowe-logo/> [dostęp: 19.08.2015].

⁴⁸ Wywiad z Jolantą Kaczmarek – prezes zarządu Polskiego Radia RDC (rozmawia K. Woźniak z „Media&Marketing Polska”) [w:] *RDC Polskie Radio. Radio z charakterem. Broszura przygotowana z okazji 20-lecia Polskiego Radia RDC*, oprac. i redakcja Zespół Biura Marketingu i sprzedaży RDC, Warszawa 2014, s. 3.

⁴⁹ Tamże, s. 7.

⁵⁰ Tamże.

w największym województwie kraju miało umożliwić rozszczepienie sygnałów. „Proces tworzenia odrębnego programu dla mieszkańców poszczególnych regionów Mazowsza jest ważnym elementem naszej strategii. Dzięki temu możemy zaoferować słuchaczom informacje lokalne dotyczące ich miasta, dzielnicy czy ulicy, na której mieszkają”⁵¹ – podkreślała prezes Jolanta Kaczmarek.

Wykres 3. Polskie Radio RDC – udział w czasie słuchania na terenie województwa mazowieckiego w poszczególnych kwartałach lat 2010–2015

Źródło: Analiza własna na podstawie: Udział w czasie słuchania i wielkość audytorium programów radiowych w podziale na województwa KRRiT (analizy z lat 2010–2015)

KRRiT przeprowadziła w 2012 r. monitoring programu Radia dla Ciebie⁵². Wykazał on, że na tle pozostałych regionalnych rozgłośni Polskiego Radia mazowiecka rozgłośnia zajmuje odległą lokatę pod względem udziału w programie audycji słownych. Jeszcze niżej znalazła się w przypadku obecności treści regionalnych. Jak się okazuje, w audycjach informacyjnych przeważały w tym czasie treści ponadregionalne i ogólnokrajowe.

Od czerwca 2013 r. Polskie Radio RDC wprowadziło rozszczepienia lokalne – w Siedlcach i Płocku, a od stycznia 2014 r. w Radomiu i Ostrołęce⁵³. Rozdzielenie sygnału pozwoliło na emisję dedykowanych lokalnym społecz-

⁵¹ <http://rdc.pl/artukul/serwisy-lokalne-w-rdc-dedykowane-mieszkancom-radomia/> [dostęp: 27.08.2015].

⁵² KRRiT, *Informacja o podstawowych problemach radiofonii i telewizji w 2012*, Warszawa, marzec 2012, s. 117.

⁵³ <http://rdc.pl/artukul/nowe-audycje-lokalne-rdc-w-ostrolece-i-radomiu/> [dostęp: 27.08.2015].

nościom informacji, jak i publicystyki. W 2014 r. wiadomości lokalne RDC nadawane były od poniedziałku do piątku rano i po południu. Materiały przygotowywało 10 lokalnych korespondentów. Od października 2013 r. na wszystkich częstotliwościach emitowano również rozdzielne godzinne pasma – o godz. 20.10 w środy – audycja społeczno-publicystyczna pod wspólną nazwą „Lokalnie” i w piątki w godzinach 14.00–15.00 – „Plan na weekend”, magazyn prezentujący propozycje kulturalne z danego regionu.

W latach 2013–2015 pojawiały się zarzuty zbyt liberalnej formuły radia⁵⁴. Jednakowoż w 2015 r. Jolanta Teresa Kaczmarek została ponownie wybrana na prezesa RDC. „KRRiT uznała wysokie kwalifikacje menadżerskie kandydatki i jej dotychczasowe sprawne zarządzanie spółką, a także konsekwencję w budowaniu różnorodnej oferty programowej rozgłośni odważnie poszukującej wartości we współczesnym świecie płynnej kultury z coraz silniejszą pozycją w subregionach Mazowsza” – czytamy w komunikacie KRRiT⁵⁵.

Mimo uruchomienia pasm lokalnych w 2014 r. udział tematyki regionalnej był stosunkowo niewielki – stanowił jedynie 22 proc. rocznego czasu nadawania⁵⁶. Wynik ten poprawił się dzięki wspomnianym rozszczepieniom dedykowanym lokalnym społecznościom Płocka (175 godz. w skali roku),

⁵⁴ W 2013 r. Maciej Maciejowski, radny PiS, złożył rezygnację z zasiadania w Radzie Programowej RDC. Miał to być znak sprzeciwu wobec, jego zdaniem, zbyt liberalno-lewicowej formuły radia. Z kolei w styczniu 2014 r. Rada Programowa podjęła dyskusję na temat audycji Tomasza Stawiszyńskiego z 8 grudnia 2013 r. Prezentowana w audycji dyskusja dotyczyła zjawiska gender. 3 lutego 2014 r. Rada Programowa 4 głosami za, 3 – przeciw i 2 – wstrzymującymi się podjęła uchwałę z negatywną oceną tej audycji. Jak czytamy w oświadczeniu wydanym przez czterech członków Rady Programowej, obiekcie rady dotyczyły braku równowagi w prezentowanych poglądach: „Inicjator dyskusji zwrócił uwagę, że prowadzący nie przedstawił swojego gościa, dzięki czemu słuchacz mógłby łatwiej zrozumieć rozmowę i radykalne podejście do omawianej kwestii – gender. Zabrakło również zaproszenia innego gościa, który podjąłby polemikę nt. gender (cytat z protokołu posiedzenia Rady Programowej w dniu 13 stycznia 2014 r.)”. Kolejną szeroko komentowaną decyzją była rezygnacja z kołęd (w 2014 r. w świątecznej playliście Polskiego Radia RDC nie było kołęd). Urszula Prussak, szefowa muzyczna radia, przekonywała, że decyzja ta spotkała się z pozytywną reakcją słuchaczy: „Lubimy tworzyć nastroj i tak rozumiemy święta. Chodzi nam o to, żeby zamiast obłędnie kupować, może powinniśmy zacząć rozdawać: uśmiechy, życzliwość, dobre myśli, a może po prostu pomagać potrzebującym. Jest dużo do zrobienia, a graniem kołęd zatykalibyśmy ludziom uszy”. W 2015 r. Rada Programowa oraz Rada Nadzorcza spółki wystosowały uchwały wyrażające zaniepokojenie brakiem kołęd w Polskim Radiu RDC. W 2015 r. Polskie Radio RDC skończyło współpracę z Elizą Michalik prowadzącą na antenie program „Bez pudru”.

⁵⁵ <http://www.krrit.gov.pl/krrit/aktualnosci/news,1968,krrit-powolala-zarzady-radia-kielce-i-rdc-w-warszawie.html> [dostęp: 2.09.2015].

⁵⁶ KRRiT, *Media publiczne, Raport z działalności w 2014 roku*, Departament Mediów Publicznych, Warszawa 2015, s. 152.

Siedlec (174 godz.), Radomia (137 godz.) i Ostrołęki (125 godz.)⁵⁷. Rozgłośnia nieznacznie poprawiła swoje wyniki słuchalności w stosunku do roku 2013. W odniesieniu do 2013 r. RDC nieznacznie poprawiło swoją pozycję pod względem udziału w czasie słuchania radia (o 0,4 pkt proc.) oraz udziału w zasięgu dziennym (o 0,3 pkt proc.)⁵⁸.

MISJA STACJI RADIOWEJ SFORMUŁOWANA W DOKUMENTACH REDAKCYJNYCH

Art. 21 ust 1 Ustawy o radiofonii i telewizji tak definiuje misję publicznej radiofonii i telewizji: „Publiczna radiofonia i telewizja realizuje misję publiczną, oferując, na zasadach określonych w ustawie, całemu społeczeństwu i poszczególnym jego częściom, zróżnicowane programy i inne usługi w zakresie informacji, publicystyki, kultury, rozrywki, edukacji i sportu, cechujące się pluralizmem, bezstronnością, wyważeniem i niezależnością oraz innowacyjnością, wysoką jakością i integralnością przekazu”⁵⁹. Najważniejszym kierunkowym dokumentem determinującym zarówno obecną formułę radia, jak i kierunki jego rozwoju, jest *Strategia Rozwoju Polskiego Radia RDC na lata 2012–2015*. Głównym celem strategicznym radia określonym w tym dokumencie jest „poprawa pozycji rynkowej radia poprzez podniesienie poziomu słuchalności do 3 proc. udziału w czasie słuchania radia oraz podniesienie poziomu przychodowości”⁶⁰. Za cel pośredni uznano zmianę wizerunku stacji⁶¹. Misja rozgłośni sformułowana jest w następujący sposób: „Wypełniając misję regionalnej rozgłośni publicznej, tworzymy radio dla mieszkańców Warszawy i Mazowsza, by zawsze dostarczać im rzetelnych i obiektywnych informacji”⁶². Prezes zarządu duży nacisk zdaje się kłaść na kulturotwórczą rolę radia i zaspokajanie potrzeb intelektualnych słuchaczy⁶³. Pomyśl ten znajduje odzwierciedlenie w strategii radia. Ma to być „radio inteligentkie, otwarte na rozwój, skierowane do ludzi zainteresowanych drugim człowiekiem, rekomen-

⁵⁷ Tamże.

⁵⁸ Tamże, s. 154.

⁵⁹ Dz.U. 1993, nr 7, poz. 34, Ustawa z dnia 29 grudnia 1992 r. o radiofonii i telewizji

⁶⁰ *Strategia Rozwoju Polskiego Radia RDC na lata 2013–2015*, Warszawa, marzec 2013, s. 19.

⁶¹ Tamże.

⁶² Tamże.

⁶³ Wywiad z Jolantą Kaczmarek – prezes zarządu Polskiego Radia RDC (rozmawia K. Woźniak z „Media&Marketing Polska”) [w:] *RDC Polskie Radio. Radio z charakterem*, Broszura przygotowana z okazji 20-lecia Polskiego Radia RDC, oprac. i redakcja Zespół Biura Marketingu i sprzedaży RDC, Warszawa 2014, s. 5.

dujące świadome wybory własnego rozwoju, zdrowy styl życia, tolerancyjne, poruszające kontrowersyjne tematy⁶⁴. Format rozgłośni zdaje się odpowiadać potrzebom ludzi wykształconych, z aspiracjami, tolerancyjnych, ciekawych świata i zachodzących wokół przemian i o dość liberalnych poglądach. Jak czytamy w strategii: „RDC realizować będzie klarowny przekaz radia publicznego jako radia mądrego, o wyrazistym charakterze i stylu, radia ludzi otwartych na zmiany, nie epatującego tanią sensacją, politycznie uniwersalnego, rzetelnego i obiektywnego”⁶⁵. Duży nacisk położony został również na informacje regionalne i lokalne, które mają nie tylko wzbogacić ramówkę stacji, ale stać się pomostem pomiędzy RDC a słuchaczami z poszczególnych subregionów województwa. Również warstwa muzyczna stacji zdaje się wychodzić naprzeciw oczekiwaniom słuchaczy najbardziej wymagających. Oferta RDC ma być czytelną alternatywą dla dominującej w innych rozgłoszeniach muzyki mainstreamowej⁶⁶. Na antenie dominować mają zatem m.in. współczesne utwory pop, jazz, soul, funk, pop inspirowany etno, world music, bossa nova, blues, muzyka instrumentalna, muzyka filmowa itp. Zatem zarówno sfera słowa, jak i muzyki dedykowana jest osobom o dużej wrażliwości społecznej, ale i muzycznej, otwartych na muzykę alternatywną, ambitną i często stosunkowo niszową.

STRUKTURA REDAKCJI W 2014 ROKU

Jak wynika z danych przekazanych przez Zarząd spółki, średnie zatrudnienie w PR RDC w 2014 r. wynosiło 54,37 etatów, czyli o blisko 20 etatów mniej niż w 2010 r. (76,75 etatów)⁶⁷. W latach 2010–2015 sukcesywnie zmieniała się również forma zatrudnienia dziennikarzy. W 2010 r. (stan na 31 grudnia) stosunek dziennikarzy etatowych do współpracowników wynosił 30/29, w 2011 – 21/28, w 2012 – 18/34. Zmiany te wynikają z działań racjonalizujących zatrudnienie w spółce i korekty formuły zatrudnienia dziennikarzy odpowiedzialnych np. za kilkugodzinny program. W 2015 r. na stronie internetowej PR RDC w dziale „Ludzie radia” przedstawionych jest 86 dziennikarzy, wydawców i współpracowników, a zatem osób odpowiedzialnych za kształt programu⁶⁸. Można więc przypuszczać, że liczba stałych pracowników, jak i współpracowników radia, niezależnie od rodzaju zawieranej umowy, wynosi ok. 110 osób.

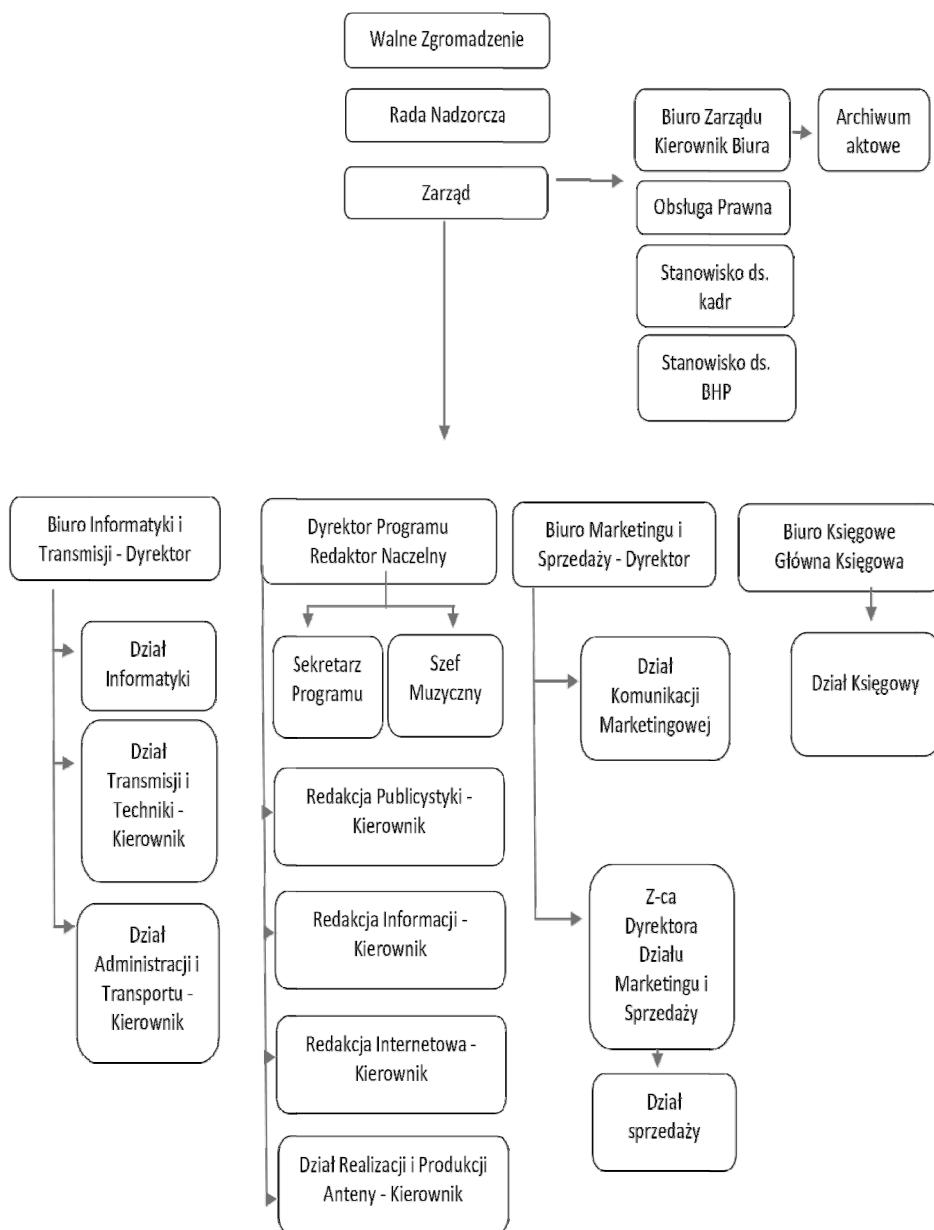
⁶⁴ *Strategia Rozwoju Polskiego Radia RDC na lata 2013–2015*, Warszawa, marzec 2013, s. 23.

⁶⁵ Tamże, s. 22.

⁶⁶ Tamże, s. 24.

⁶⁷ Tamże, s. 47.

⁶⁸ <http://rdc.pl/dzial/dziennikarze/> [dostęp: 20.08.2015].

Wykres 4. Schemat organizacyjny Polskiego Radio RDC

Źródło: Schemat organizacyjny przekazany przez Zarząd spółki (Załącznik nr 3 do uchwały Zarządu Polskiego Radio Regionalnej Rozgłośni w Warszawie „Radio Dla Ciebie S.A.” z 17 kwietnia 2013 r. w sprawie ustalenia regulaminu organizacyjnego Polskiego Radio Regionalnej Rozgłośni w Warszawie „Radio Dla Ciebie” S.A.)

Jolanta Teresa Kaczmarek – prezes zarządu. Piosenkarka, absolwentka Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Kielcach⁶⁹. Ukończyła Podyplomowe Studium Zarządzania Spółkami w zakresie prawno-finansowym w Szkole Głównej Handlowej w Warszawie. W latach dziewięćdziesiątych związana z Radiem Kielce⁷⁰. W latach 2002–2007 pełniła funkcję Dyrektora Biura Promocji w Polskim Radiu S.A. Pełni funkcję prezesa zarządu Polskiego Radia RDC od 2011 r.

Ewa Wanat – redaktor naczelna, dyrektor programowy RDC. Z mediami związana od 1991 r. Początkowo związana z mediami poznańskimi – pracowała w Radiu „S” Poznań, następnie w TVP Poznań, gdzie była reporterką, spikerką, reportażystką, autorką filmów dokumentalnych oraz adaptacji spektakli teatralnych dla TVP2. W 1998 r. związała się z telewizją WTK Poznań, gdzie pełniła funkcję m.in. szefowej redakcji informacji i publicystyki. Współpracowała także z Radiem Plus Poznań i poznańską redakcją Gazety Wyborczej. Od 2003 r. pełniła funkcję redaktor naczelnej i dyrektora programowego Radia TOK FM. W 2012 r. odeszła z radia i rozpoczęła współpracę z TVP 2, gdzie w „Pytaniu na śniadanie” prowadziła „Kobiety punkt widzenia”, oraz z Programem Pierwszym Polskiego Radia, gdzie wspólnie z Andrzejem Depko prowadziła program „Kochaj się”. Współautorka książki *Chuć, czyli normalne rozmowy o perwersyjnym seksie*⁷¹.

Grzegorz Chłasta – kierownik redakcji publicystyki. Wieloletni dziennikarz radiowy i telewizyjny. Absolwent polonistyki na Uniwersytecie Adama Mickiewicza w Poznaniu. Swoją karierę rozpoczął w Radiu „S” Poznań. Związany również z Sekcją Polską Radia BBC oraz regionalnym ośrodkiem TVP, gdzie pełnił funkcję reportera, wydawcy, producenta i autora programu informacyjnego. Współpracował także z TVP Polonia, w której odpowiadał za Magazyn Polonijny z Wielkiej Brytanii. Sprawował również funkcję rzecznika Międzynarodowego Festiwalu Teatralnego Malta. Przed rozpoczęciem pracy w RDC związany z radiem TOK FM, gdzie prowadził „Popołudnie Radia TOK FM”⁷².

Piotr Pilewski – kierownik działu informacji. Wcześniej pracował m.in. w Radiu TOK FM, wrocławskim oddziale Radia Eska, portalu Money.pl oraz studiu telewizyjnym Agory. Współpracował również m.in. z menforum.pl, lokalną prasą i telewizją⁷³.

⁶⁹ <http://www.wirtualnemedia.pl/artykul/jolanta-kaczmarek-mimo-problemow-radio-dla-ciebie-chce-zwiekszyc-sluchalnosc> [dostęp: 29.09.2015].

⁷⁰ <http://rdc.pl/osoba/jolanta-teresa-kaczmarek/> [dostęp: 29.09.2015].

⁷¹ www.rdc.pl [dostęp: 20.08.2015].

⁷² Tamże.

⁷³ Tamże.

Kajetan Strzelczyk – kierownik działu realizacji i produkcji anteny. Z radiem związany od 1999 r. Pracował m.in. w TOK FM, Polskim Radiu Kielce i RMF FM. Z RDC związany od 2013 r.⁷⁴

Urszula Prussak – szef muzyczny. Pracę w radiu rozpoczęła w Radiostacji (obecnie Planeta.fm). Następnie związana była z MTV/VH1 oraz Grupą Radiową Agory, gdzie zajmowała się programowaniem muzyki⁷⁵.

NAJWAŻNIEJSZE DZIAŁANIA REDAKCJI W 2014 ROKU

W 2014 r. Polskie Radio RDC miało charakter publicystyczno-muzyczny. Jesienna ramówka stacji utrzymała ten trend, kładąc jednak nacisk na kulturę i autorskie pasma muzyczne skierowane do wymagającego słuchacza. Szereg audycji nie uległ zmianie. Od poniedziałku do czwartku, od godz. 7.00 na antenie Polskiego Radia RDC nadawany jest „Poranek Radia RDC” prowadzony przez Grzegorza Chlastę (w piątek prowadzącą była Ewa Wanat). „Popołudnie RDC” to z kolei audycja nadawana codziennie między godziną 15.00 a 18.00. Od poniedziałku do czwartku gospodarzem „Popołudnia RDC” jest Tomasz Kwaśniewski, a w piątki „Requiem dla tygodnia” Maciej Łubieński. W weekendy w Polskim Radiu RDC nadawane są audycje publicystyczne Tomasza Stawiszyńskiego „Niedziela filozofów, czyli potyczki z życiem” i Rafała Betlejewskiego „Między innymi Betlejewski”. Nowością jesiennej ramówki jest magazyn autorstwa Macieja Nowaka i Mike’a Urbaniaka „Homolobby” (poniedziałek, 23.00–24.00). Kolejną propozycją jest program „Plus-Minus w RDC” prowadzony przez Tomasza Stawiszyńskiego oraz dziennikarza „Rzeczpospolitej” (piątek, 20.00). Nową jakością w jesiennej ramówce jest Teatr Radia RDC. Słuchowiska powstające przy udziale publiczności są transmitowane na antenie radia. W cyklu zaprezentowano m.in. „Pokój do wynajęcia” w reżyserii Adama Wojtyszko, „Przyjdzie Mordor i nas zje” w reżyserii Pawła Łysaka i z udziałem aktorów Teatru Powszechnego.

Jesienna ramówka RDC wzbogaciła ofertę muzyczną rozgłośni. Radio postawiło na autorskie audycje prowadzone przez znane w stolicy osobowości. Paweł Kucharczuk – „Ed Szynszyl” (współtwórca Warszawskiego Tygodnia Wielokulturowego) prowadzi w poniedziałki audycję „Praia Latina”. Mamadou Diouf (muzyk, dj, redaktor muzyczny) oraz Sebastian Korsak (wieloletni prezenter radiowy) prowadzą w środowe i czwartkowe popołudnie „Etnofazę”, a duet Luis Andino Velez i Piotr Gronau znaną z radia PIN audycję „Uchem po

⁷⁴ Tamże.

⁷⁵ Tamże.

Mapie". Maciej Goliński – „Envee” (współtwórca kolektywu Niewinni Czarodzieje) we wtorki prowadzi program „Nakamarra”. Autorskie pasma muzyczne są również obecne w weekend – „Lista przebojów z charakterem” Marka Wirnika, „Dominanta wtrącona” Tomasza Cyza (redaktor naczelny miesięcznika „Ruch Muzyczny”), a w niedzielę „Pałac Kultury” Michaliny Furtak i Michała Trzcińskiego czy „Strefa piosenki” Teresy Drozdy (w poniedziałki po północy dziennikarka prowadzi też „Cesky Kousek” z muzyką z Czech)⁷⁶.

Nowym głosem w 2014 r. w radiu jest Maciej Nowak – krytyk teatralny i kulinarny. Prowadzi on program „Homolobby” (poniedziałek, 23.00-24.00), poświęcony kwestiom ważnym dla mieszkańców stolicy – a zatem kulturze, mediom, sztuce, modzie, trendom, ale także zmianom obyczajowym, mniejszościom, w tym i środowiskom LGBT.

Na antenie RDC w 2014 r. pojawia się też program Michała Trzcińskiego „Świątek piątek” (piątek 10.00–15.00). Współprowadzi go również Mike Urbaniak („Świątek piątek. Plan na weekend”). Mike Urbaniak prowadzi również programy kulturalno-informacyjne – „Pan od kultury. Po południu” (wtorek–czwartek, 17:30). Na antenie pojawia się również program popularyzujący naukę „Nauka dla ludzi” prowadzony przez Rafała Betlejewskiego (wtorki, 20.00–22.00). „Sztuka Dialogu” to z kolei debata polityczna z udziałem lokalnych polityków i samorządowców poświęcona sprawom Mazowsza. Prowadzi ją Robert Łuchniak (środa, 21.00–22.00). Na antenie RDC w 2014 r. są także takie programy publicystyczne, jak m.in. „Niedziela filozofów, czyli potyczki z życiem” – audycja prowadzona przez Tomasza Stawiszyńskiego, poświęcona szeroko pojętej filozofii, psychologii, psychoterapii, antropologii kultury czy religii. Gośćmi prowadzącego są m.in. naukowcy specjalizujący się w przedstawianych zagadnieniach. Jednak punktem wyjścia do dyskusji są często tematy poruszające w minionym tygodniu opinię publiczną (sobota, 10.00, 14.00). Od poniedziałku do czwartku nadawana jest audycja publicystyczno-reporterska „Jest sprawa”, poruszająca trudne, bulwersujące tematy społeczne czy gospodarcze (14.00–15.00).

Obok zmian programowych rozgłośnia zrealizowała w 2014 r. kilka projektów o charakterze kulturalnym i społecznym. W 2014 r. PR RDC obchodziło jubileusz 20-lecia istnienia. Z tej okazji na terenie całego województwa zorganizowano cykl imprez pod hasłem „20 miast na 20-lecie Polskiego Radia RDC”⁷⁷. Spotkania miały charakter kulturalno-promocyjny – były bowiem okazją do zaprezentowania nowego charakteru rozgłośni.

⁷⁶ <http://rdc.pl/artukul/nawosci-programowe-rdc/?preview=true> [dostęp: 20.08.2015].

⁷⁷ <http://rdc.pl/impreza/20-miast-na-20-lecie-polskiego-radia-rdc/> [dostęp: 20.08.2015].

W 2014 r. PR RDC wspólnie z Mazowieckim Teatrem Muzycznym współorganizowało cykl „Wieczór Mistrzów” z udziałem m.in. Krystyny Prońko, Jerzego Połomskiego, Zofii Kucówny czy Cezarego Żaka⁷⁸. Inną inicjatywą, w którą zaangażowało się PR RDC, była debata publiczna poświęcona przyszłości warszawskich teatrów. Odbędzie się ona w Nowym Teatrze w Warszawie, a poprowadzi ją redaktor naczelna rozgłośni – Ewa Wanat. Wśród zaproszonych gości i prelegentów znaleźli się ludzie kultury związani z warszawskimi teatrami, ale również przedstawiciele samorządu i dziennikarze. Debata była także transmitowana na antenie radia⁷⁹. Pretekstem innego cyklu debat stały się wybory samorządowe. Spotkania z udziałem mieszkańców i kandydatów odbyły się m.in. w Warszawie, Mławie, Płocku, Siedlcach czy Ostrołęce⁸⁰. Kolejne debaty problemowe PR RDC zorganizowało we współpracy m.in. z Towarzystwem Absolwentów Oxford i Cambridge (m.in. „Kościół katolicki hamuje rozwój nowoczesnej Polski”⁸¹, „Świat ma przed sobą wspaniałą przyszłość”⁸², „Współczesne media niszczą demokrację”⁸³ czy z Fundacją Senior Economicus⁸⁴.

W lipcu 2014 r. na antenie PR RDC realizowana była warta odnotowania akcja społeczna „Pokolenie 1600,-”. Radiowo-społeczny happening miał zwrócić uwagę opinii publicznej na trudną sytuację osób starszych i wykluczenie ekonomiczne tej grupy społecznej. Rafał Betlejewski, inicjator przedsięwzięcia, starał się przeżyć miesiąc za tzw. średnią krajową w warunkach mieszkaniowych (kawalerka) i społecznych (bez kontaktu ze znajomymi) zbliżonych do tych, w których żyją osoby starsze, co regularnie relacjonował na antenie⁸⁵. Akcji towarzyszyła również debata publiczna „Pokolenie 1600 – Czy to jest kraj dla starych ludzi?”⁸⁶.

⁷⁸ <http://rdc.pl/imprezy/wszystkie-imprezy/> [dostęp: 20.08.2015].

⁷⁹ <http://rdc.pl/impreza/debata-w-nowym-teatrze-i-na-antenie-rdc-jaki-bedzie-warszawski-teatr/> [dostęp: 20.08.2015].

⁸⁰ <http://rdc.pl/artykul/debata-samorzadowa-w-mlawie-i-na-antenie-rdc-30-10-2014/> [dostęp: 20.08.2015].

⁸¹ <http://rdc.pl/artykul/kosciol-katolicki-hamuje-rozwoj-nowoczesnej-polski-debata-rdc/> [dostęp: 20.08.2015].

⁸² <http://rdc.pl/artykul/swiat-ma-przed-soba-wspaniala-przyszlosc-debata-na-antenie-rdc-11-12-2014/> [dostęp: 20.08.2015].

⁸³ <http://rdc.pl/artykul/wspolczesne-media-niszczą-demokrację-debata-na-antenie-rdc/?preview=true> [dostęp: 20.08.2015].

⁸⁴ <http://rdc.pl/artykul/debata-pokolenie-1600-czy-to-jest-kraj-dla-starych-ludzi-05-09-2014/> [dostęp: 20.08.2015].

⁸⁵ <http://rdc.pl/artykul/pokolenie-1600-akcja-spoeczna-na-antenie-rdc-01-07-2014/> [dostęp: 20.08.2015].

⁸⁶ <http://rdc.pl/artykul/debata-pokolenie-1600-czy-to-jest-kraj-dla-starych-ludzi-05-09-2014/> [dostęp: 20.08.2015].

NAGRODY I WYRÓŻNIENIA W 2014 ROKU

W 2014 r. Polskie Radio RDC zostało uhonorowane przez miesięcznik „Media & Marketing Polska” tytułem Rozgłośni Roku⁸⁷. Redakcja zwróciła uwagę na umiejętne łączenie misji radia publicznego z potrzebą unowocześnienia kontentu i propozycją stacji autorskiej. Zwrócono również uwagę na trafne decyzje menedżerskie oraz udane odświeżenie rozgłośni zarówno w zakresie programowym, muzycznym, jak i wizualnym. Doceniono także wdrożenie rozszczepień programowych, dzięki którym informacje mogą być dedykowane poszczególnym subregionom – siedleckiemu, radomskiemu, płockiemu i ostrołęckiemu.

Marta Milewska – dr nauk społecznych w zakresie nauk o mediach, jej badania naukowe koncentrują się wokół prasy samorządowej, mediów lokalnych i regionalnych funkcjonujących na terenie Mazowsza. Rzeczniczka prasowa Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego.

⁸⁷ <http://rdc.pl/arttykul/rdc-rozglosnia-roku-24-10-2014/>

Andrzej Ryczkowski

Polskie Radio Białystok

Właściciel: Regionalna rozgłośnia Polskiego Radia w Białymstoku „Radio Białystok” S.A., jednoosobowa spółka akcyjna Skarbu Państwa

Adres: Siedziba rozgłośni od 1974 r. mieści się w Białymstoku, ul. Świerkowa 1

Adres witryny internetowej: www.radio.bialystok.pl

Zasięg nadawania: Rozgłośnia obejmuje swoim zasięgiem przede wszystkim Podlasie, ale dzięki nowoczesnej sieci nadajników sygnał stacji można odbierać również poza granicami administracyjnymi województwa podlaskiego. Na Suwalszczyźnie, wschodniej części województwa warmińsko-mazurskiego i przygranicznych terenach Litwy programu regionalnego rozgłośni białostockiej można słuchać z nadajnika w RTCN¹ na górze Krzemianucha na częstotliwości 98,6 MHz, w Łomży radio nadaje od 24 grudnia 2001 r. na 87,9 FM. Mieszkańcy Białowieży i puszczańskich osad od 8 września 2005 r. mogą słuchać programu stacji na częstotliwości 89,4 FM – zasięg tego nadajnika to około 10 kilometrów². Byłe województwo białostockie, wschodnia część województwa mazowieckiego i przygraniczne tereny Białorusi obejmuje swoim zasięgiem nadajnik na częstotliwości 99,4 MHz zlokalizowany w RTCN w Krynicach. Na częstotliwości 104,1 MHz programu rozgłośni mogą słuchać mieszkańcy Siemiatycz, południowej części województwa podlaskiego oraz części województw lubelskiego i mazowieckiego

¹ RTCN – Radiowo-Telewizyjne Centrum Nadawcze, wykaz TP EmiTel sp. z o. o. Region Wschodni, 11.12.2006. Stacja nadawcza fal radiowych i telewizyjnych o mocy przekraczającej 2 kW. Najczęściej oznacza się ją skrótem RTCN, dodając nazwę najbliższej większej miejscowości, np. CRT Siedlce Łosice. Dwa główne centra nadawcze w Podlaskiem umieszczono w podbiałostockich Krynicach i Krzemianusze na Suwalszczyźnie.

² A. Pietruczuk, *Nowa częstotliwość*, archiwum tekstowe Polskiego Radia Białystok, 7.09. 2005 r.

Oddziały terenowe: stacja ma obecnie 2 oddziały terenowe: w Łomży i Suwałkach. Łomżyńskie studio mieści się przy ulicy Sadowej 8, suwalskie przy Noniewicza 93B. Przed reformą administracyjną w Polsce w 1999 r. rozgłośnia miała także swój oddział w Ełku, jednak po zmianie granic województw ełckie studio zostało przekazane rozgłośni w Olsztynie³

Wyniki słuchalności w 2014 r.: Przeciętny udział w czasie słuchania Polskiego Radia Białystok w 2014 r. wyniósł blisko 8 proc. (7,89 proc.) – to czwarty wynik w województwie (po RMF FM 25,7 proc., Radiu Zet 16,8 proc. i Radiu 5 Suwałk: 8,9 proc.). W porównaniu z 2013 r. udział w czasie słuchania rozgłośni nieznacznie się obniżył, w porównaniu z rokiem 2012 spadł jednak o blisko 2 proc. Zasięg dzienny (przeciętna liczba słuchaczy w każdym dniu) dla Polskiego Radia Białystok w 2014 r. wyniósł 11,37 proc. Stacja mogła więc liczyć na ponad 100-tysięczne audytorium w każdym dniu roku. Spośród wszystkich nadawców na rynku regionalnym jest to trzeci wynik, po RMF FM (28,7 proc.) i Radiu Zet (21,6 proc.). Wyniki pozostałych stacji w zasięgu dziennym nadających w województwie podlaskim nie przekraczały w 2014 r. 10 proc. (Jedynka – Program Pierwszy PR 8,4 proc., Radio 5 Suwałki 8,2 proc.). Zasięg tygodniowy stacji w 2014 r., w porównaniu z wynikami z dwóch poprzednich lat, nieznacznie się obniżył, nadal jednak przekracza 46 proc. W liczbach bezwzględnych oznacza to, że przynajmniej raz w tygodniu rozgłośni słucha ponad 430 tys. mieszkańców regionu. To najwyższa wartość wskaźnika dla wszystkich rozgłośni publicznych, których programy można odbierać na terenie województwa podlaskiego (dla porównania Jedynkę – Program Pierwszy Polskiego Radia odbiera 291 tys. osób, Trójkę – Program Trzeci PR odbiera 251 tys. osób)

HISTORIA

Geneza powstania radia w Podlaskiem sięga 1944 r., kiedy na terenach Białostocczyzny rozpoczęło działalność pierwsze polskie centrum radiowęzłowe uruchomione tuż po zakończeniu II wojny światowej na terenach wyzwolonych, zlokalizowane przy ulicy Warszawskiej w Białymstoku. Radiofonia przewodowa składała się wówczas z tzw. toczek ulicznych i domowych. W październiku 1944 r. przy trasie w kierunku ulicy Krzywej działało pierwsze studio, które nadawało komunikaty lokalne. Współpracownikami nowo powstałej placówki byli wtedy między innymi: Jan Świdorski, Igor Śmiałowski, Hanka Bielicka, Danuta Szaflarska i Czesław Wołłejko⁴. Obok audycji propagando-

³ Tzw. powiaty EGO (ełcki, gołdapski i olecki dotychczas wchodzące w skład województwa suwalskiego znalazły się w granicach nowego województwa warmińsko-mazurskiego.

⁴ <http://www.radio.bialystok.pl/onas> [dostęp: 28.12.2015].

wych emitowano także publicystykę i artystyczne formy radiowe. Już w listopadzie 1944 r. powołane zostało Przedsiębiorstwo Państwowe „Polskie Radio” z siedzibą przy ulicy Mickiewicza, które przejęło istniejący dotychczas radiowęzeł. W tym samym czasie powstały radiowęzły w Białowieży, Bielsku Podlaskim, Elku, Grajewie, Hajnówce, Łomży, Olecku, Ostrowi Mazowieckiej, Sokółce i Suwałkach, w stosunku do których ośrodek białostocki był niejako koordynatorem. Dodatkowo pełnił on także funkcję rozgłośni na terenie Białegostoku, skąd nadawane były serwisy informacyjne i pierwsze próby artystyczne⁵.

Jeśli chodzi o program białostockiego radiowęzła, to ustalony on jest w ten sposób, że poza wykorzystaniem programu ogólnopolskiego dwie godziny audycji codziennie wykonuje się siłami miejscowymi. Z lokalnego programu 1/3 poświęcona jest sprawom informacyjno-propagandowym, 1/3 jest literacko-teatralna, 1/3 muzyczna⁶.

Oficjalnie przyjmuje się, że rozgłosnia powstała 1 października 1952 r. Siedziba nowo utworzonej placówki mieściła się wtedy przy ulicy Rokossowskiego w sąsiedztwie Siennego Rynku. Na podstawie wspomnień pracowników ekspozytury ustalono, że pierwsza audycja została wyemitowana jeszcze we wrześniu. Redakcja licząca osiem osób, w tym trzech dziennikarzy i dwóch pracowników personelu technicznego pod kierownictwem Zofii Dachłowej, prawdopodobnie dysponowała lokalnym czasem od 15 do 40 minut⁷. Treścią przekazów były magazyny zawierające czytane informacje, wywiady, felietony oraz utwory muzyczne adresowane do mieszkańców Białegostoku oraz okolicznych miast i wsi. Audycje emitowano na żywo, przeważnie rano, by mogły być słuchane przez pracowników zakładów pracy, w których zamontowano toczki.

W 1953 r. stanowisko kierownika ekspozytury objął Jerzy Ałukiewicz, który dokonał specjalizacji struktury organizacji. Oddzielnie powstawały programy rolne, a oddzielnie literackie. W 1954 r. audycje realizowano w redakcji artystycznej, wiejskiej, ekonomiczno-społecznej oraz w redakcji dzienników.

„W roku 1955 wszystkie ekspozytury – w miarę rozbudowy sieci radiostacji w Polsce – przechodzić zaczęły sukcesywnie na emisję programów na

⁵ Brak jakichkolwiek zapisów na taśmach, jedyne źródło stanowią ustne przekazy i zapiski ówczesnych pracowników.

⁶ J.M. Kobus, H.S. Świnarski, *Rozwój radiofonii białostockiej*, <http://www.poranny.pl/apps/pbcs.dll/article?AID=/20110604/REGION05/895966284> [dostęp: 8.11.2014].

⁷ Brak dokumentów oraz zapisów audycji, przedział czasowy ustalono na podstawie wspomnień pracowników.

antenie w paśmie fal średnich w programie II Polskiego Radia”⁸. Wśród nich znalazła się ekspozytura białostocka, która z sygnałem „Prząśniczki” Stanisława Moniuszki zaistniała w eterze 1 maja 1955 r., od tego momentu nadając codziennie około 70 minut własnego programu lokalnego⁹.

1 stycznia 1958 r. decyzją Radiokomiteu wszystkie ekspozytury Polskiego Radia uzyskały status rozgłośni regionalnych. Już w czerwcu tego roku rozgłoszenia w Białymstoku rozpoczęła nadawać „Magazyn Białoruski” pod redakcją Macieja Konopackiego. Audycję realizowano dwa razy w tygodniu w języku białoruskim. Również od 1958 roku z dziennym programem białostockiego radia można było zapoznać się na łamach tygodnika „Radio i Telewizja”. W 1959 r. zainicjowano działalność redakcji rolnej pod przewodnictwem Czesława Szymańskiego¹⁰, natomiast rok 1960 zaowocował powołaniem do życia redakcji muzycznej pod kierownictwem Bogdana Jankowskiego. W tym samym roku z okazji piętnastolecia powojennej radiofonii sygnał Polskiego Radia w Białymstoku zaprezentowano na centralnej antenie wraz z audycją „Kurpie zielone śpiewają” w Programie II oraz „Białostocką Extra-Pocztę” w Programie I.

W 1961 r. przyszedł czas na zmiany w całym polskim eterze. W celu zwiększenia zasięgu nadawanego programu gros stacji radiowych zaczęło ubiegać się o przyznanie im wyższych zakresów tych fal, które już wtedy uważano za zatłoczone. Jako że w tej kwestii nie było innych rozwiązań, jak tylko współpraca kilku rozgłośni w ramach jednej częstotliwości, Białystok zdecydował się na nadawanie z Lublinem i Łodzią. Czas nadawania programu przez Białystok wynosił początkowo 490 godzin rocznie poświęconych sprawom lokalnym, następnie blisko 518 godzin. W 1967 r. dokonano kolejnych zmian obejmujących cały kraj. Oddano do użytku dwa nowe nadajniki UKF, za pośrednictwem których nadawano I, II i III Program Polskiego Radia. Lublin i Białystok uwzględniono na paśmie 70,01 MHz. Nieco wcześniej, bo w 1958 r., utworzony został Społeczny Komitet Budowy Rozgłośni Polskiego Radia i Ośrodka Telewizyjnego. Wieloletnia praca zakończyła się sukcesem dopiero 21 października 1972 r., kiedy u zbiegu ulic Zwierzynieckiej i Świerkowej położono kamień wę-

⁸ L. Kubicki, *Rozgłoszenia Polskiego Radia w Białymstoku 1952–1975. Próba monografii*, praca magisterska napisana pod kierunkiem doc. dra hab. Tadeusza Kupisa, Uniwersytet Warszawski, Wydział Dziennikarstwa i Nauk Politycznych, Warszawa 1976, maszynopis, s. 23.

⁹ Przemówienie Leszka Kubickiego z okazji dwudziestej rocznicy powstania Polskiego Radia Białystok, „Jubileusz XX-lecia Rozgłośni Polskiego Radia w Białymstoku”, nagranie archiwalne nr 286/A, Fonoteka Polskiego Radia Białystok.

¹⁰ Audycja: „Tydzień na białostockiej wsi” – potem: „Z mikrofonem przez wieś”, „Z doświadczeń przodowników rolnictwa”, „Naukowcy rolnikom”, „Mówi młodzież wiejska”, „Kultura na wsi” itp.

gielny pod budowę obiektu na potrzeby radia – według planów – najnowocześniejszego w kraju. Nowa siedziba została oddana do użytku w lipcu 1974 r. i do dziś właśnie stąd nadaje Polskie Radio Białystok.

FUNKCJONOWANIE STACJI W LATACH 1990–2014

15 stycznia 1990 r. rozpoczęła nadawanie pierwsza, nie tylko w Polsce, ale również w całej Europie Wschodniej, prywatna stacja – Radio Małopolska FUN z Krakowa¹¹. Początkowo na fali 70,06 MHz można było słuchać programu francuskiego Radia FUN, później na antenie pojawili się polscy prowadzący i polskie utwory. Wkrótce stacja zmieniła nazwę na RMF FM¹², pod którą nadaje do dziś.

Od 2 listopada 1993 r. rozgłośnia w Białymstoku to odrębna spółka Skarbu Państwa¹³. Ze względu na swą formę prawną zobowiązana jest do przestrzegania postanowień kodeksu spółek handlowych, natomiast ze względu na społeczny charakter podporządkowana jest realizacji „Ustawy o radiofonii i telewizji z dnia 29 grudnia 1992 r.”

Pierwszym prezesem w nowej rynkowej rzeczywistości medialnej był przez wiele lat były dziennikarz Jerzy Muszyński. Za jego prezesury Polskie Radio Białystok zaczęło nadawać program przez całą dobę (od 1 lipca 1993 r.) i uruchomiło program miejski. Dzięki możliwości rozszczepienia sygnału Polskie Radio Białystok nadawało program skierowany nie tylko do mieszkańców regionu, ale także samego Białegostoku (od czerwca 1994 r. na 100,2 FM)¹⁴. Emisja miejska nie potrwała jednak długo. W 1995 r. KRRiT zadecydowała, że stacje Polskiego Radia nie mogą rozszczepiać swego sygnału. Polskie Radio Białystok zawiesiło program miejski 29 listopada 1996 r. Niespełna miesiąc później częstotliwość przejęło Radio RMF FM i nadaje na niej w Białymstoku do dziś¹⁵. W zamian Polskie Radio Białystok otrzymało nową częstotliwość – 99,4 FM.

¹¹ W. Kubaczewska, M. Hermanowski, *Radio – historia i współczesność*, Ośrodek Badania Rynku Sztuki Współczesnej, Poznań 2008, s. 63.

¹² RMF (Radio Muzyka Fakty) – nazwa nadającej z krakowskiego Kopca Kościuszki jednej z największych stacji komercyjnych w Europie Wschodniej. Autorem nazwy jest znany prezenter, Piotr Metz, choć przypisuje się ją także pierwszemu właścicielowi stacji, Stanisławowi Tyczyńskiemu. Według relacji dziennikarzy nazwa powstała w czasie jazdy taksówką po Krakowie.

¹³ Ustawa o radiofonii i telewizji z dnia 29 grudnia 1992 r. (Dz.U. 93.7.34, z późniejszymi zmianami).

¹⁴ *Nowości Radia Białystok*, „Kurier Poranny”, 4.06.1994 r.

¹⁵ Historia radia w Polsce, <http://wojtektjab.fm.interia.pl/hist> [dostęp: 28.12.2015].

W połowie 2003 r. Jerzy Muszyński złożył rezygnację z funkcji prezesa i redaktora naczelnego rozgłośni. Jego następcą, wybranym w pierwszym konkursie w skali kraju na stanowisko prezesa w spółkach radia publicznego, został Kazimierz Puciłowski, dotychczasowy wiceprezes i dyrektor ds. marketingu w spółce¹⁶. W kwietniu 2006 r. Kazimierz Puciłowski złożył rezygnację ze stanowiska, zastąpił go Jan Smyk, dotychczasowy wiceprezes oraz dyrektor programowy rozgłośni, jak również wieloletni kierownik redakcji reportażu Radia Białystok¹⁷. Już w lipcu tego samego roku na nowego prezesa spółki rada nadzorcza powołała dotychczasowego dziennikarza Mirosława Bielawskiego. Stanowisko wiceprezesa objęła szefowa działu aktualności Barbara Bojaryn-Kazberuk. Oboje nowi prezesi zostali wybrani na czteroletnią kadencję¹⁸. Na początku stycznia 2010 r. rada nadzorcza spółki zawiesiła w obowiązkach dotychczasowy zarząd i oddelegowała jednego z jej członków do pełnienia obowiązków prezesa zarządu. Został nim Michał Lisowski¹⁹. W połowie kwietnia po kolejnym konkursie na stanowisko prezesa rozgłośni został wybrany Władysław Prochowicz²⁰, który wcześniej pełnił obowiązki dyrektora białostockiego oddziału Telewizji Polskiej, był także kierownikiem redakcji programów dla mniejszości narodowych oraz redakcji internetowej. Kolejna zmiana na stanowisku prezesa rozgłośni nastąpiła w 2015 roku. Po zakończeniu kadencji Władysława Prochowicza rada nadzorcza rozpiła nowy konkurs na prezesa i redaktora naczelnego rozgłośni. Rekomendację rady do pełnienia tej funkcji otrzymała dwukrotnie Jolanta Gadek, dotychczasowa dyrektor programowa stacji. Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji na posiedzeniu 10 listopada 2015 r. na wniosek rady nadzorczej powołała ją na stanowisko prezesa zarządu²¹.

Brak jest danych o słuchalności Radia Białystok przed 1989 rokiem. Pierwsze profesjonalne badania audytorium białostockiej rozgłośni zostały przeprowadzone w grudniu 1992 r. przez Ośrodek Badania Opinii Publicznej na obszarze trzech województw będących w zasięgu nadawania stacji, na reprezentatywnej próbie 1160 osób w wieku powyżej 15 lat. Średni odsetek osób korzystających z programu PR Białystok w dni powszednie wynosił wtedy 34,9 proc. Wśród słuchaczy przeważali mieszkańcy miast i miasteczek w wieku od 23 do 50 lat z wykształceniem zawodowym. Wśród wszystkich stacji ówczes-

¹⁶ <http://www.wspolczesna.pl/aktualnosci/art/5560382,id.html> [dostęp: 28.12.2015].

¹⁷ http://www.wrotapodlasia.pl/pl/arch_2/rok_2005/IV_kwartal/smyk.htm [dostęp: 28.12.2015].

¹⁸ <http://www.wirtualnemedial.pl/arttykul/nowy-prezes-radia-bialystok> [dostęp: 28.12.2015].

¹⁹ <http://www.radio.bialystok.pl/wiadomosci/index/id/30273> [dostęp: 29.12.2015].

²⁰ <http://www.radio.bialystok.pl/wiadomosci/index/id/58812> [dostęp: 29.12.2015].

²¹ <http://www.radio.bialystok.pl/bip/index/index/id/6> [dostęp: 29.12.2015].

śnie dostępnych na rynku radiowym w regionie Polskie Radio Białystok zajmowało drugie miejsce po programie I Polskiego Radia²². W czasie pierwszego dziesięciolecia transformacji systemowej Polskie Radio Białystok zajmowało w rejonie swojego działania, czyli w województwach: białostockim, łomżyńskim i suwalskim, czołowe miejsce pod względem wielkości audytorium i udziału w rynku spośród wszystkich stacji nadających na tym terenie. Liczba abonentów, według stanu na 31 grudnia 1992 r., wynosiła ogółem 374,9 tys., z tego w województwie białostockim 177,9 tys. (miasto 127,2 tys., wieś 50,7 tys.); łomżyńskim 75, 5 tys. (miasto 37,7 tys., wieś 37,8 tys.); suwalskim 121,5 tys. (miasto 80,6 tys., wieś 40,8 tys.)²³. Pojawienie się na rynku regionalnym lokalnych stacji komercyjnych nie stanowiło wtedy silnej konkurencji dla Radia Białystok. Zmiany nastąpiły dopiero po rozpoczęciu działalności stacji ogólnopolskich: Radia Zet, RMF FM i Radia Maryja.

Rok 1989 przyniósł doniosłe zmiany na rynku badań radiowych. Przeobrażenia społeczno-gospodarcze przyczyniły się do powstania kilku podmiotów, które wykonywały badania dotyczące konsumpcji mediów, w tym radia, choć na pierwsze regularne analizy radiowego audytorium trzeba było jeszcze poczekać. W lutym 2000 r. TNS OBOP wprowadził na rynek badanie radiowe prowadzone przy użyciu elektronicznych mierników. Niestety, pasywny pomiar radia, jako bardzo droga technologia, nie spełnił pokładanych w nim nadziei. W tym samym roku doszło do wybrania przez KRRiT innego, zaproponowanego przez Instytut SMG/KRC, standardu badań radiowych²⁴. W 2001 r. miała także miejsce nieudana próba powołania spółki Polskie Badania Radiowe pod patronatem KRRiT. Ostatecznie rok później powstał Komitet Badań Radiowych, który odpowiada za standard badań słuchalności radia w Polsce do dziś. Monopolistą i jedynym wykonawcą badań słuchalności radia uznawanych przez większość nadawców w Polsce pozostaje warszawski instytut Millward Brown SMG/KRC.

Od 2002 r. również Polskie Radio Białystok jest objęte ogólnopolskim badaniem słuchalności. Na przestrzeni lat udział w czasie słuchania znacznie się zmienił. W pierwszych latach prowadzenia pomiarów udział w rynku słuchania rozgłośni na obszarze województwa podlaskiego przekraczał 10 proc. w skali

²² Ośrodek Badania Opinii Publicznej, „Korzystanie z radia w regionie białostockim”, Warszawa, luty 1993 r.

²³ Praca doktorska K. Kurianiuk, *Obrazy świata polskiej transformacji systemowej w raportach Polskiego Radia Białystok w latach 1989–1999*, Lublin 2013, s. 96.

²⁴ Badania odbioru programów radiowych i telewizyjnych, <http://www.krrit.gov.pl/dla-nadawcow-i-operatorow/kontrola-nadawcow/badania-odbioru-programow-radiowych-i-telewizyjnych> [dostęp: 29.12.2015].

roku, od 2008 r. jednak wyraźnie spada, w 2014 r. do poziomu najniższego od początku prowadzenia badań ciągłych audytorium radiowego w Polsce.

Tabela 1. Udział w czasie słuchania Polskiego Radia Białystok w latach 2002–2014

Rok	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Udział w rynku	11,63%	10,06%	8,75%	10,89%	10,27%	10,46%	10,83%
Rok	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2009
Udział w rynku	9,86%	9,75%	8,51%	9,86%	8,19%	7,89%	9,86%

Źródło: Millward Brown SMG/KRC, lata 2002–2004, wszystkie fale, Podlaskie, wszyscy badani.

Rozwój i dojrzewanie rynku medialnego nie tylko w Polsce, ale także w skali regionu, wzrost konkurencji zarówno wśród nadawców radiowych, jak i innych zabiegających o uwagę i czas odbiorców sprawiły, że zasięg²⁵ Radia Białystok zmniejszał się na przestrzeni lat. Na początku pierwszej dekady XXI w. stacja mogła liczyć na ponad 150-tysięczną rzeszę słuchaczy każdego dnia, w 2014 r. liczba słuchających stację codziennie wynosiła około 105 tys. osób²⁶. Podobnie było z zasięgiem tygodniowym. W 2003 r. szacowana liczba słuchaczy w zasięgu tygodniowym sięgała ponad 620 tys., lecz w ciągu dekady liczba osób deklarujących słuchanie Polskiego Radia Białystok przynajmniej raz w tygodniu spadła do 430 tys.²⁷ To jednak ciągle ponad 46 proc. mieszkańców województwa.

MISJA STACJI RADIOWEJ SFORMUŁOWANA W DOKUMENTACH REDAKCYJNYCH

W 2014 r. wśród celów programowych Polskiego Radia Białystok znalazły się między innymi:

- Zwiększenie czasu antenowego poświęconego edukacji – zwłaszcza edukacji w zakresie nowych technologii (np. zagrożenia i nowe możliwości związane z korzystaniem z Internetu i telefonów komórkowych, cyfryzacja radia).

²⁵ Przez zasięg rozumiem liczbę słuchaczy danej stacji zgodnie z metodologią pomiarów audytorium Millward Brown SMG/KRC, zasięg techniczny jest związany z pokryciem terenu sygnałem.

²⁶ Millward Brown SMG/KRC, lata 2001–2004, wszystkie fale, Podlaskie, wszyscy badani, zasięg dzienny.

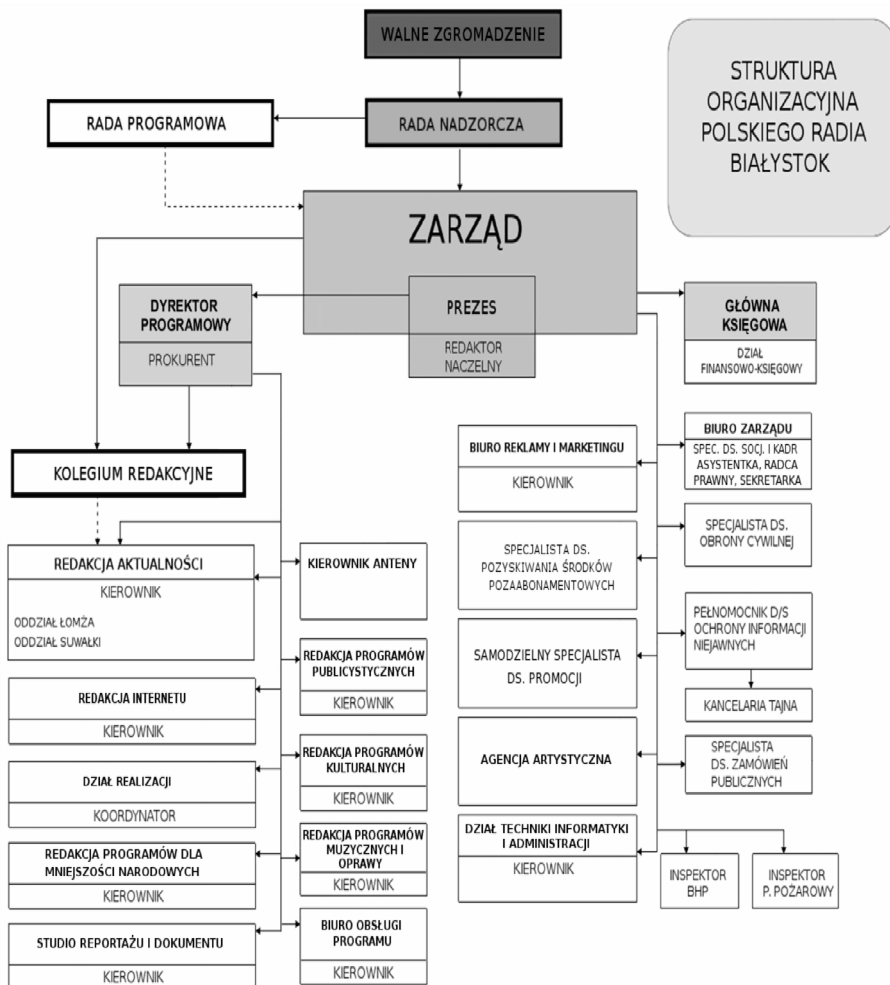
²⁷ Millward Brown SMG/KRC, lata 2001–2004, wszystkie fale, Podlaskie, wszyscy badani, zasięg tygodniowy.

- Edukacja dzieci i młodzieży (wybór właściwej dla danej osoby ścieżki edukacyjnej, problemy wieku dojrzewania, kontakty interpersonalne, efektywna nauka, asertywność itp.).
- Edukacja obywatelska społeczeństwa – zagadnienie ważne w 2014 r. z uwagi na wybory do Parlamentu Europejskiego i wybory do samorządów różnego szczebla, w tym organizowanie przedwyborczych debat publicystycznych oraz debat poświęconych ważnym problemom regionu.
- Wspieranie regionalnych twórców kultury poprzez obejmowanie patronatem autorskich wystaw, koncertów i innych wydarzeń kulturalnych, organizowanie koncertów muzycznych w Studiu Rembrandt, recenzowanie twórczości, wywiady z autorami, produkcja audycji dokumentalnych, których bohaterami są twórcy kultury.
- Transmisja wszystkich meczów Jagiellonii Białystok rozgrywanych w ekstraklasie oraz w ramach Pucharu Polski, jak również transmisja ważnych meczów pierwszoligowego zespołu Wigry Suwałki oraz siatkarskich meczów AZS Białystok.
- Utrzymanie liczby i rodzaju audycji nadawanych w językach mniejszości narodowych (Polskie Radio Białystok emituje w skali kraju najwięcej programów skierowanych do mniejszości zamieszkującej województwo, tj. litewskiej, ukraińskiej i białoruskiej).
- Dalszy rozwój newslettera, rozwój strony na Facebooku, wykorzystanie portalu społecznościowego do promocji marki, a także imprez organizowanych przez PRB i poszczególnych audycji²⁸.

STRUKTURA REDAKCJI W 2014 ROKU

Od 2010 r. struktura organizacyjna rozgłośni pozostaje niezmienną. Prezes zarządu pełni jednocześnie funkcję redaktora naczelnego. Od 2010 r. stanowisko to piastował Władysław Prochowicz, wieloletni dziennikarz Radia Białystok specjalizujący się w tematyce białoruskiej mniejszości narodowej. Władysław Prochowicz jest absolwentem Wydziału Rusycystyki, Sławistyki i Lingwistyki Stosowanej Uniwersytetu Warszawskiego. Z Radiem Białystok związany jest od 1984 r. Przez kilka lat pełnił także funkcję kierownika redakcji programów dla mniejszości narodowych, był też – przed objęciem funkcji prezesa rozgłośni – dyrektorem białostockiego oddziału Telewizji Polskiej w 2009 r. Zarządowi podlegają bezpośrednio dwa działy: finansowo-księgowy i programowy.

²⁸ Sprawozdanie z działalności spółki Radio Białystok S.A. w 2014 r.

Schemat 1. Struktura organizacyjna Polskiego Radia Białystok

Źródło: BIP, <http://www.radio.bialystok.pl/bip/index/index/id/3> [dostęp: 28.12.2015].

Dyrektorem programowym stacji w 2014 r. była Jolanta Gadek (obecnie prezes Radia Białystok). Jolanta Gadek została powołana na dyrektora w 2011 r. Wcześniej przez 15 lat była dziennikarką „Gazety Współczesnej”, współpracowała także z ogólnopolskimi tytułami, takimi jak „Tygodnik Ilustrowany Poznaniak”, „Sztandar Młodych” czy „Przegląd Tygodniowy”. Od 2007 r. była doradcą wojewody podlaskiego i jego rzecznikiem prasowym.

Na koniec 2014 r. w Polskim Radiu Białystok zatrudnionych było 90 osób. Pracowników produkcyjnych było 57, z czego 40 osób to dziennikarze, 3 oso-

by – realizatorzy dźwięku, 11 osób – technicy i webmaster, 3 osoby – biuro obsługi programu. Pozostała część zatrudnionych w Radiu Białystok to pracownicy obsługi, to jest między innymi działów: reklamy i marketingu, promocji, księgowości, administracji²⁹.

NAJWAŻNIEJSZE DZIAŁANIA REDAKCJI W 2014 ROKU

Rok 2014 obfitował w wydarzenia społeczno-polityczne zarówno o zasięgu regionalnym, krajowym, jak i europejskim. Na antenie pojawiły się między innymi „Serwisy wyborcze”. Były to dwa cykle poświęcone edukacji obywatelskiej oraz informujące o przebiegu kampanii wyborczej do Parlamentu Europejskiego oraz samorządowej kampanii wyborczej. Ich celem było przybliżenie słuchaczom zagadnień związanych z prawami i obowiązkami obywatelskimi, kompetencjami europosłów, jak również kompetencjami poszczególnych szczebli samorządu terytorialnego, funkcjonowaniem rad gminnych, powiatowych, miejskich i wojewódzkich. Serwisy wyborcze emitowane były przez trzy tygodnie w maju oraz przez cztery tygodnie na przełomie października i listopada. Ważnym elementem programu Radia Białystok był również cykl debat publicystycznych (jedna przed wyborami do Europarlamentu i cztery przed wyborami samorządowymi). Rozgłośnia zorganizowała także debaty poświęcone ważnym zagadnieniom z życia społecznego i gospodarczego (rocznica wejścia Polski do Unii Europejskiej, 25. rocznica przemian z 1989 r., rocznica śmierci papieża Jana Pawła II). W grudniu rozgłośnia zaproponowała słuchaczom edukacyjno-promocyjną audycję „Choinka pod choinkę”. W ramach akcji słuchacze otrzymywali bożonarodzeniowe drzewka, a jednocześnie poszerzali swoją wiedzę przyrodniczą. Na początku roku stacja wspólnie z fundacją „Nasza przyszłość” zorganizowała cykl koncertów w studiu Rembrandt. W ramach tego cyklu zaprezentowały się lokalne zespoły, m.in. Czeremszyzna, Kasa Chorych, Cira, Hoyraki. Na antenie rozgłośni można było także usłyszeć dwie adaptacje powieści: „Sońka” pochodzącego z Białegostoku Ignacego Karpowicza oraz „Hotel Ritz” dziennikarki PRB Miłki Malzahn³⁰. Warto wspomnieć także o dniach reporterskich, które rozgłośnia prowadziła przez cały rok z wyjątkiem wakacji. Publicystyczna akcja obejmowała miasta powiatowe regionu, zwracała uwagę na problemy mniejszych, lokalnych spo-

²⁹ Sprawozdanie z działalności spółki Radio Białystok S.A. w 2014 r.

³⁰ Tamże.

łeczności funkcjonujących z dala od głównych ośrodków życia politycznego i ekonomicznego, tj. Białegostoku, Łomży i Suwałk.

Do akcji programowo-promocyjnych należy zaliczyć przede wszystkim konkurs muzyczny „Przebojem na Antenę”, zawody „Pływanie na Byle Czym”, festiwal „Białystok Miasto Dobrej Muzyki” czy „Gwiazdkę z książką”.

„Przebojem na Antenę” to konkurs muzyczny organizowany przez Radio Białystok od 2003 r. W roku 2014 odbyła się już jego XIII edycja. Od 2005 r. przy współpracy z innymi rozgłościami regionalnymi Radio Białystok organizuje konkurs dla młodych talentów. Regionalni laureaci wyłaniani są przez rozgłoszenie, ogólnopolski finał odbywa się pod koniec czerwca w Hajnówce³¹. Laureatami konkursu byli między innymi: Piotr Salata, Ewa Prus, Stashka, zespoły Giflof, Poparzeni Kawą Trzy, czy Czaqu. Koncert finałowy transmitowany jest na żywo na antenie Radia Białystok i innych zainteresowanych rozgłosni.

Rokrocznie na przełomie lipca i sierpnia w Augustowie odbywają się Mistrzostwa Polski w Pływaniu na Byle Czym „Co ma pływać nie utonie”. W 2014 r. Radio Białystok wspólnie z samorządem augustowskim zorganizowało je po raz XX. Zadaniem uczestników zawodów jest zbudowanie oryginalnych konstrukcji pływających. Uczestnicy muszą zwodować „pływadło” na rzece Netta, a następnie w wyznaczonym czasie przepłynąć nim trasę zawodów. Jury ocenia oryginalność konstrukcji i rozwiązania techniczne. Uczestnicy zawodów walczą o Puchar Prezesa Radia Białystok oraz nagrody rzeczowe i pieniężne. Zawody rokrocznie gromadzą na Błoniach nad rzeką Nettą kilkadziesiąt tysięcy widzów³².

Od 2013 r. Radio Białystok we współpracy z władzami Białegostoku organizuje także koncert „Białystok Miasto Dobrej Muzyki”. To swoiste pożegnanie wakacji, które odbywa się w centrum miasta na Rynku Kościuszki. Do tychczas podczas imprezy wystąpili między innymi Justyna Steczkowska, Enej, T. Love, Kamil Bednarek oraz finaliści konkursu Przebojem na Antenę³³.

„Gwiazdka z książką” Radia Białystok to największy literacki konkurs w Polsce – w 2014 r. został zorganizowany po raz 18. Konkurs polega na zebraniu 10 odpowiedzi na pytania o najważniejsze wydarzenia literackie danego roku. Uczestnicy podkreślają, że to konkurs wymagający, zmuszający do regularnego słuchania radia i pytań konkursowych, a później szperania

³¹ <http://www.przebojem.pl/konkurs> [dostęp: 28.12.2015].

³² <http://www.plywanienabyleczym.pl> [dostęp: 29.12.2015].

³³ <http://www.bmdm.pl/oimprezie> [dostęp: 27.12.2015].

i wyszukiwania odpowiedzi. Nagrodami w konkursie są paczki z kilkudziesięcioma książkami, które trafiają do zwycięzców. Co roku w konkursie bierze udział kilkaset osób³⁴.

NAGRODY I WYRÓŻNIENIA W 2014 ROKU

W 2014 r. reportażysty i publicyści Radia Białystok zdobyli kilkanaście nagród i wyróżnień:

- Agnieszka Czarkowska: „Rozstrzelany zegarek” – Grand Prix Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji 2014.
- Joanna Sikora: „Karty życia” – I miejsce w konkursie im. Jacka Stwory 2014.
- Dorota Sokołowska: „Powstanie styczniowe 150 lat później” – nagroda IPN – Audycja Historyczna roku 2014, kategoria historia regionalna.
- Agnieszka Czarkowska: „Dotyk” – wyróżnienie w 29 MKFFiM Niepokalanów 2014.
- Anna Bogdanowicz: „Miss but na burcie” – wyróżnienie w konkursie Bałtyk 2014.
- Anna Bogdanowicz: „Swoja mowa” – nagroda w konkursie „Pogranicze 2013”.
- Agnieszka Czarkowska: „Powrót do światła” – wyróżnienie w SDP 2014.
- Aneta Gałaburda: „Gdzie człowieka sumienie” – wyróżnienie w SDP 2014.
- Jan Smyk: „Obrazki z życia myśliwego” w konkursie „Rok myśliwego”.
- Dorota Niebrzydowska – nagroda Głównego Inspektora Pracy w 25 ogólnopolskim konkursie na audycję upowszechniającą problematykę ochrony pracy.
- Włodzimierz Filipowicz – I nagroda w ogólnopolskim konkursie na dziennikarza medycznego organizowanym przez Stowarzyszenie Dziennikarzy dla Zdrowia.

Polskie Radio Białystok, pomimo coraz większej konkurencji, jak dotąd dobrze radzi sobie na rynku lokalnym. Jest znane i rozpoznawane przez mieszkańców województwa podlaskiego, co potwierdzają wskaźniki znajomości marki w badaniach słuchalności prowadzonych przez instytut Millward Brown SMG/KRC. W 2014 r. wskaźnik znajomości wspomaganej wyniósł dla rozgłośni ponad 95 proc., co odpowiada blisko 900 tys. mieszkańców regionu. Warto dodać, że wyższymi wartościami tego wskaźnika mogły pochwalić się

³⁴ <http://www.radio.bialystok.pl/wiadomosci/index/id/129616> [dostęp: 27.12.2015].

jedynie dwie ogólnopolskie rozgłośnie komercyjne RMF FM i Radio Zet. W tym samym okresie znajomość spontaniczna Radia Białystok wynosiła 52,2 proc., co jest najlepszym wynikiem wśród nadawców publicznych dostępnych w Podlaskiem³⁵.

Andrzej Ryczkowski – od 1997 r. dziennikarz radiowy Rozgłośni Regionalnej Polskiego Radia w Białymstoku, wcześniej związany z lokalnym Radiem Bit i rozgłośnią akademicką Radiem Akadera. Ukończył studia politologiczne i socjologiczne, w 2013 r. obronił pracę doktorską na Wydziale Historyczno-Socjologicznym Uniwersytetu w Białymstoku. Autor kilku publikacji naukowych i kilkudziesięciu branżowych z zakresu komunikacji medialnej, nowych mediów i badań słuchalności radia.

³⁵ Millward Brown SMG/KRC, 2014, wszystkie fale, Podlaskie, wszyscy badani, znajomość wspomagana i spontaniczna stacji radiowych.

Robert Stopikowski

Polskie Radio Gdańsk

Nazwa: Polskie Radio Regionalna Rozgłośnia w Gdańsku Radio Gdańsk S.A.

Właściciel: Skarb Państwa

Adres: ul. Grunwaldzka 18, 80-236 Gdańsk

Adres witryny internetowej: www.radiogdansk.pl

Zasięg nadawania: województwo pomorskie i zachodnia część województwa warmińsko-mazurskiego

Oddziały terenowe: korespondenci w Słupsku i Elblągu

Wyniki słuchalności w 2014 roku: 8,9 proc. (Raport Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji), 9 proc. (Instytut Millward Brown na zlecenie Komitetu Badań Radiowych)

Pozycja na regionalnym rynku radiowym w 2014 r.: Radio Gdańsk zajmowało na rynku trójmiejskim w 2014 r. czwarte miejsce w rankingu zasięgu dziennego programów radiowych, notując stopniowy wzrost z 7,2 proc. w pierwszym kwartale roku do 8,9 proc. w ostatnim. Liderem rocznego zestawienia był RMF FM (27,2 proc.), drugie miejsce zajmowało Radio Zet (18,9 proc.), trzecie miejsce Program III Polskiego Radia S.A. z wynikiem 9,5 proc. Piąte miejsce zajął I Program PR S.A. posiadając 8,1 proc. Kolejne miejsca zajmowały: Radio Plus Gdańsk – 7,7 proc., Radio Kaszebe – 5,8 proc., Radio RMF MAXXX (Pomorze) – 5,4 proc., Radio ESKA Trójmiasto – 5,3 proc. i Radio ZP Trefl – 3,9 proc.

HISTORIA

Początki Polskiego Radia Gdańsk związane były z powstaniem w czerwcu w 1945 r. Dyrekcji Okręgowej Polskiego Radia w Gdańsku i przejęciem nadajnika niewielkiej mocy usytuowanego na Gradowej Górze, gdzie zaimprovizowano również pierwsze studio. Próbną audycję wyemitowano 13 czerwca 1945 r., a 29 czerwca tego roku przeprowadzono transmisję uroczystości Święta Morza. Stałe nadawanie audycji (2–3 godziny dziennie) rozgłośnia rozpoczęła 1 wrze-

śnia 1945 r. na fali 1339 m¹. Personel radia tworzyli ludzie młodzi, w większości nieposiadający doświadczenia radiowego, ale byli również pracownicy związani z radiofonią jeszcze przed wojną². 25 maja 1947 r. rozgłośnia została przeniesiona do dwóch budynków przy ul. Grunwaldzkiej 18 i Uphagena 23, gdzie ulokowały się redakcja i biura³. W pierwszym z nich, zaadaptowanym na potrzeby radia, utworzono dwa studia radiowe, reżysernię i amplifikatornię. W 1967 r. dobudowano południowe skrzydło, później również zachodnie.

W 1947 r. radio otrzymało pierwszy, poniemiecki magnetofon wojskowy SB 1, a w 1949 r. pierwszy wóz transmisyjny marki Renault, który został wyposażony własnym sumptem przez pracowników radia m.in. w kolejny magnetofon, tym razem amerykański⁴. Od 1 stycznia 1955 r. Polskie Radio Gdańsk połączono na krótko z radiem Szczecin. Warto dodać, że rozgłośnia współpracuje z Politechniką Gdańską od początku jej powojennego istnienia. W uczelni tej kształcono pracowników i przygotowywano specjalistyczne kadry. Formalnie umowa została podpisana w 1967 r.⁵

Pierwszą audycję stereofoniczną Radio Gdańsk wyemitowało 2 marca 1972 r. Na Politechnice Gdańskiej 6 kwietnia 1974 r. uruchomiono jedno z pierwszych studiów radiowych przeznaczonych do nagrań stereofonicznych w Polsce, które 16 maja 1979 r. zostało przeniesione do siedziby rozgłośni.

Początkowo Radio Gdańsk nadawało kilkadziesiąt minut dziennie. Od 1949 r. nadawano jedną godzinę, zwiększając następnie długość programów do wymiaru 3 godzin dziennie. Pozostały czas antenowy wypełniał program ogólnopolski. W lutym 1953 r. sygnałem rozgłośni stał się motyw pieśni kaszubskiej „Anulko moja”.

Radio Gdańsk od początku swojej działalności stało przed trudnym zadaniem nadawania do bardzo różnorodnego kręgu odbiorców. Obok tamtejszej ludności polskiej dużą grupę stanowili Kaszubi oraz znaczna liczba repatriantów z różnych części państwa polskiego i kresów wschodnich. Duże znaczenie przykładano do tematyki morskiej, która była rozwijana przez następne lata w różnych cyklicznych audycjach, począwszy od nadawanej od grudnia 1945 r. „Encyklopedii morskiej”, poprzez m.in. „Bałtycką wachtę”, „Dla tych, co na

¹ J. Stańczak, *Taki był początek* [w:] *Radio gra i... mówi*, red. A. Sobecka, Pelplin 2005, s. 12–15.

² Np. popularna jeszcze w okresie międzywojennym w Rozgłośni Wileńskiej „Ciocia Hala” – Helena Hohendlinger.

³ M. Gliński, *Radio Gdańsk* [w:] *Encyklopedia Gdańska*, red. B. Śliwiński, M. Gliński i in., Gdańsk 2012, s. 862.

⁴ I. Malko, *Okruchy wspomnień* [w:] *Radio gra i...*, s. 52.

⁵ M. Sankiewicz, *Polskie Radio – sześćdziesiąt lat mego życia* [w:] tamże, s. 40–46.

morzu”, „Klub Kapitana Nemo” czy „Studio Bałtyk” realizowane dwa razy w tygodniu przy współpracy rozgłośni Polskiego Radia w Koszalinie i Szczecinie. Ważnym elementem przekazu były również programy historyczne, kulturalne, literackie oraz muzyczne. Poza tym dla Kaszubów nadawano już od stycznia 1946 r. audycje „Nie ma Kaszub bez Polonii, a bez Kaszub Polski” oraz cykliczne programy w gwarze kaszubskiej „Maciej i jego dresze” od maja 1953 r. Na uwagę zasługuje również powołany w grudniu 1958 r. Klub Esperancki, który nadawał cykliczne audycje o zasięgu międzynarodowym „Esperanto i ty” od 8 grudnia 1960 r.

Warto również podkreślić, że w okresie poznańskiego czerwca pracownicy Radia Gdańsk ułożyli i odczytali specjalną rezolucję popierającą konieczność zmian w kraju, natomiast w czasie wydarzeń grudnia 1970 i sierpnia 1980 przygotowywali relacje z najważniejszych wydarzeń i spotkań robotników z władzami PRL. 3 maja 1981 r. miała miejsce pierwsza transmisja mszy św. dla rybaków i marynarzy na antenie ogólnopolskiej zrealizowana przez Radio Gdańsk.

Po narzuceniu stanu wojennego zawieszono nadawanie, które wznowiono 25 stycznia 1981 r. W redakcji doszło do weryfikacji, w wyniku której pracę straciło kilku dziennikarzy⁶.

DANE O ZASIĘGU I SŁUCHALNOŚCI

Pierwszy nadajnik Radia Gdańsk miał moc 0,5 kW, jednak wraz z rozwojem radia postępowała również, zgodnie z planem władz, przewodowa radiofonizacja, która powiększała grono odbiorców. 4 października 1954 r. zainstalowano nowy nadajnik o mocy 30 kW, a 11 września 1961 r. rozpoczął pracę nadajnik w Chwaszczynie. Po uruchomieniu w październiku 1962 r. drugiego nadajnika wzrosła moc nadawcza do 80 kW. Wtedy też rozpoczęto pierwszą emisję sygnału w paśmie UKF, a od 1976 r. sygnał Radia Gdańsk nadawany był wyłącznie na paśmie UKF⁷. Po zmianach administracyjnych od 1 stycznia 1975 r. Radio Gdańsk nadawało dla mieszkańców województw gdańskiego i elbląskiego.

Jesienią 1945 r. w Gdańsku było zarejestrowanych ponad 5 tys. odbiorników, a w 1947 r. już 26 600. W grudniu 1965 r. liczba abonentów wzrosła do 285 tys., a w 1984 r. w woj. gdańskim zarejestrowanych było 367 tys. odbiorników⁸.

⁶ *Radio gra i...*, s. 349.

⁷ Najpierw na częstotliwości 71,31 MHz, następnie 67,85 MHz.

⁸ *Radio gra i...*, s. 337, 367.

Tabela 1. Redaktorzy naczelni, dyrektorzy Okręgowej Dyrekcji Polskiego Radia w Gdańsku

Imię i nazwisko	Okres pełnienia funkcji
Zdzisław Stańczak	1 VI 1945 – 1 III 1946
Antoni Śmiejan	20 IX 1949 – 31 V 1950
Wojciech Bartnik	1 VI 1950 – 31 III 1953
Jan Mikołajski	1 IV 1953 – 31 VIII 1954
Józef Matynia	1 IX 1954 – 28 II 1957
p.o. Władysław Mergel	26 XI 1956 – 14 VI 1957
Henryk Lechowski	15 VI 1957 – 31 I 1968
Stanisław Goszczurny	1 II 1968 – 1 V 1974
Władysław Snarski	10 IX 1974 – IX 1980
Jerzy Gebert	15 I 1981 – 31 I 1991

FUNKCJONOWANIE STACJI W LATACH 1990–2014

Przemiany po 1989 r. wymusiły zmiany w funkcjonowaniu Radia Gdańsk i konieczność dostosowania do kształtujących się realiów. Niewątpliwie największe znaczenie miały zmiany administracyjno-prawne. Po rozwiązaniu w grudniu 1993 r. Komitetu do spraw Radia i Telewizji na mocy ustawy o Krajowej Radzie Radiofonii i Telewizji, Rozgłośnię Gdańską Polskiego Radia przekształcono w spółkę akcyjną Skarbu Państwa – Polskie Radio Regionalną Rozgłośnię w Gdańsku Radio Gdańsk S.A.

Ogromne znaczenie miało pojawienie się konkurencji na rynku radiowym, ale przede wszystkim należało pokonać liczne problemy wewnętrzne związane z brakami lokalowymi, technicznymi i finansowymi, przestarzałą strukturą i niedostosowaną ofertą programową. Dodatkowo rozgłośnia utraciła na rzecz miasta budynek przy ul. Uphagena, co wymusiło w 1996 r. decyzję o rozbudowie kompleksu przy ul. Grunwaldzkiej. Kosztem ponad 20 mln zł, dzięki poparciu prezydentów Trójmiasta, wojewody i wsparciu finansowemu Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji, powstały kolejne pomieszczenia wraz z nowoczesnym studiem nagraniowo-koncertowym⁹. W lipcu 1998 r. wmurowano kamień węgielny pod nową siedzibę Radia Gdańsk, która została oddana do użytku w listopadzie 1999 r. Powstały tam nowe studia emisyjne, taśmoteka oraz m.in.

⁹ A. Trojanowski, *Radio Gdańsk... to moje radio* [w:] tamże, s. 281–282.

siedziba zarządu i redakcji informacji. Zapadła również decyzja o remoncie starego budynku i połączeniu go z nowym kompleksem specjalnym łącznikiem.

Wraz z tymi zmianami postępowało unowocześnianie wyposażenia. Pierwszy komputer pojawił się w 1986 r., ale nie odegrał istotnej roli. Poważna modernizacja miała miejsce w 1992 r., gdy wyposażono i przygotowano studia emisyjne do pracy całodobowej przy zastosowaniu techniki komputerowej. Kolejne zmiany zmierzały do wykorzystania w przekazie sieci cyfrowej. W 1998 r. Radio Gdańsk uzyskało stały, światłowodowy dostęp do Internetu. W październiku 2002 r. zakończono budowę satelitarnego systemu transmisyjnego, który umożliwiał dosył sygnału do sieci nadajników¹⁰. W 2003 r. oddano do użytku Studio S 3, które wówczas, jako jedyne w Polsce, umożliwiało rejestrację dźwięku w systemie dookólnym. Studio emisyjne zostało zmodernizowane. Obecnie jest przystosowane do potrzeb multimedialnych oraz wyposażone w konsolę cyfrową niemieckiej firmy DHD system 4200. Zakupiono i zmodernizowano również wozy transmisyjne, wyposażając je w łącza satelitarne.

Wyzwaniem początku lat dziewięćdziesiątych stało się pojawienie nowych rozgłośni (katolickie Radio Plus, Radio Arnet, satelitarne i obecne w sieciach kablowych Radio RMF) oferujących program całkowicie odmienny od wzorców obowiązujących w stacjach należących do Komitetu ds. Radia i Telewizji, w tym Radia Gdańsk. Równolegle z gwałtownym procesem zdobywania popularności przez nowych nadawców Radio Gdańsk zwiększało liczbę godzin własnego (a nie retransmitowanego) programu nadawanego z Gdańska. W kwietniu 1991 r. emitowano 9 godzin programu, w czerwcu 12 godzin, a od grudnia już całą dobę. Podjęto działania zmierzające do wypełnienia czasu programem, który byłby atrakcyjny dla radykalnie zmieniającego preferencje słuchacza. Radio pozyskało nowych dziennikarzy i położyło nacisk na podniesienie jakości serwisu informacyjnego. Rozbudowano dział sportowy i znacznie zwiększono liczbę transmisji i relacji z ważnych wydarzeń. Zachowano publicystykę i audycje kulturalne. Zmiany te pozwoliły Radiu Gdańsk na odzyskanie i stopniowe umacnianie swojej pozycji na radiowym rynku pomorskim.

W ostatnich latach (od 2011 r.) rozgłośnia jeszcze silniej akcentuje znaczenie programów o charakterze słownym, zwiększa udział programów misyjnych, a rezygnuje z oferty czysto rozrywkowej. Warto dodać, że Radio Gdańsk jest mimo to w czołówce najchętniej słuchanych stacji publicznej radiofonii regionalnej w Polsce¹¹.

¹⁰ Obecnie przeprowadzono gruntowną modernizację systemu dosyłu sygnału do nadajników.

¹¹ www.radiogdansk.pl/index.php/wydarzenia/item/21437-radio-gdansk-najpopularniejsza-stacja-lokalna-w-polsce.html [dostęp: 16.10.2015].

Radio Gdańsk nadaje na obszarze woj. pomorskiego i zachodniej części warmińsko-mazurskiego na częstotliwości 103,7 MHz z nadajnika w Chwaszczynie o mocy 120 kW, 102 MHz w Słupsku, 107 MHz w Wojsku k. Bytowa, 106 MHz w Kwidzynie i 91,1 MHz w Skórowie k. Lęborka. Od 1 stycznia 2015 r. Radio Gdańsk nadaje również w standardzie DAB+ na częstotliwości 215,072 MHz z nadajnika w Chwaszczynie o mocy 10 kW na kanale 10D.

Tabela 2. Redaktorzy naczelni i prezesi Radia Gdańsk SA

Imię i nazwisko	Okres pełnienia funkcji
p.o. Andrzej Mielczarek	1 II 1991–14 IV 1991
Mira Urbaniak	15 IV 1991–31 XII 1993
Andrzej Trojanowski	10 XII 1993–20 VI 2002
Tomasz Krankowski	21 VI 2002–30 XI 2006
Dariusz Wasielewski	12 VIII 2006–6 VII 2011
Lech Parell	7 VII 2011–

Tabela 3. Dane o zasięgu Radia Gdańsk

Rok	zasięg dzienny (%)	Udział w rynku (%)
2008	6,5	4,9
2009	8,5	4,7
2010	8,6	5,2
2011	8,6	5,3
2012	8,2	6,0
2013	8,1	6,0
2014	8,9	6,7

Źródło: Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji, Rynek radiowy – raporty kwartalne.

MISJA STACJI RADIOWEJ SFORMUŁOWANA W DOKUMENTACH REDAKCYJNYCH

Zgodnie z art. 21 ust. 1 Ustawy o radiofonii i telewizji Radio Gdańsk jako nadawca publiczny wypełnia cele misyjne określone w tym dokumencie. Audycje realizujące te zadania zajmowały w 2014 r. 92 proc. rocznego czasu nadawania. Warunkiem, który umożliwił osiągnięcie tych założeń, była modyfikacja planu polegająca na zwiększeniu udziału audycji słownych w kategorii:

kultura, publicystyka, informacja, edukacja i sport kosztem audycji o charakterze rozrywkowym, zwłaszcza muzycznym.

Oferta programowa Radia Gdańsk SA ma charakter uniwersalny, co zapewnia różnorodność tematyczną i gatunkową. W obszarze informacji zwraca się uwagę na wydarzenia lokalne, krajowe i światowe. Nadawca tworzy również forum wymiany poglądów i opinii wielu środowisk, w tym politykom, związkom zawodowym, organizacjom pracodawców, organizacjom pożytku publicznego. W okresie wyborczym stwarza również możliwość debat dla kandydatów.

Ważnym elementem przekazu Radia Gdańsk SA są również programy edukacyjne dotyczące różnorodnych dziedzin, takich jak zdrowie, kształtowanie kompetencji w zakresie odbioru treści i edukacji obywatelskiej. Sporo miejsca w ofercie programowej zajmuje kultura i omawianie zjawisk z nią związanych. Funkcja rozrywkowa w ofercie programowej Radia Gdańsk SA jest realizowana głównie przez muzykę różnych gatunków, przede wszystkim młodzieżową.

OBECNOŚĆ TEMATYKI REGIONALNEJ W PROGRAMIE ROZGŁOŚNI

Tematyka regionalna od początku istnienia Radia Gdańsk odgrywa istotną funkcję w ofercie programowej. W przeszłości szczególnie zwracano uwagę na związki Gdańska i Pomorza z państwem i kulturą polską, co znajdowało niejednokrotnie wyraz w przygotowywanych programach. Obecnie realizowane są różnorodne audycje słowne służące mieszkańcom regionu, w tym informacyjne, publicystyczne, edukacyjne, kulturalne i sportowe.

Równolegle Radio Gdańsk SA dużo miejsca poświęcało potrzebom społeczności kaszubskiej, tworząc dla niej audycje w tym języku. Warto dodać, że problematyka regionalna zajmuje 36 proc. rocznego programu.

W ocenie Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji w Radiu Gdańsk SA „nadawane były różne audycje uwzględniające potrzeby społeczności kaszubskiej, a treści w języku kaszubskim stanowiły zdecydowaną większość czasu nadawania audycji adresowanych do Kaszubów. [...] zawierały elementy służące integracji zarówno wewnątrz społeczności kaszubskiej, jak też przybliżające ją pozostałym mieszkańcom regionu, szczególnie język i kulturę”¹². W wymiarze globalnym produkcje przeznaczone dla społeczności kaszubskiej stanowiły 5 proc. rocznego programu.

¹² KRRiTV, *Sprawozdanie 2013*, Warszawa 2014, s. 53.

Na uwagę zasługują również znaczne zbiory muzyki folklorystycznej gromadzone od lat sześćdziesiątych i udostępniane na antenie Radia Gdańsk. W archiwum przechowywanych jest ok. 500 różnego rodzaju utworów wykonawców ludowych. Ponadto w archiwum rozgłośni znajdują się m.in. pełne zapisy dźwiękowe wszystkich Międzynarodowych Festiwali Piosenki w Sopocie oraz Międzynarodowych Festiwali Muzyki Organowej w Oliwie.

STRUKTURA REDAKCJI W 2014 ROKU

Prezenterzy Radia Gdańsk: Magda Szpiner, Beata Szewczyk, Tomasz Gałński, Paweł Luciński, Tomasz Olszewski, Marek Cegielski, Kamil Wicik, Wojtek Mazolewski, Jarek Janiszewski, Krystyna Stańko, Larry Okey Ugwu, Grzegorz Skawiński, Wojciech Suleciński, Piotr Jacoń.

Newsroom Radia Gdańsk: Beata Gwoździwicz, Marta Czyż, Aleksandra Wojciechowska, Dagmara Szajda, Iwona Wysocka, Marzena Bakowska, Robert Silski, Włodzimierz Machnikowski, Mariusz Hawryszczuk.

Reporterzy Radia Gdańsk: Joanna Stankiewicz, Magdalena Świerczyńska-Dolot, Magdalena Kropidłowska, Tatiana Słowi, Magdalena Manasterska, Monika Mazur, Przemysław Woś, Sebastian Kwiatkowski, Marek Nowosad, Maciej Bąk, Sylwester Pięta, Grzegorz Armatowski, Wojciech Luściński, Piotr Lessnau, Ewelina Potocka.

Publicyści Radia Gdańsk: Jacek Naliwajek, Wojciech Jankowski, Agnieszka Michajłow, Iwona Borawska, Hanna Wilczyńska-Toczko, Małgorzata Żerwe, Anna Rębas, Leszek Szmidtke, Konrad Mielnik, Włodzimierz Raszkiewicz, Marek Lesiński.

Internet Radia Gdańsk: Marek Sterlingow, Joanna Matuszewska, Łukasz Wojtowicz, Andrzej Stępień, Dominika Raszkiewicz, Anna Moczydłowska, Maria Anuszkiewicz, Joanna Borowik.

NAJWAŻNIEJSZE DZIAŁANIA REDAKCJI W 2014 ROKU

Radio Gdańsk SA przed każdym świętem narodowym wspólnie z samorządami prowadzi akcję rozdawania biało-czerwonych flag na Pomorzu i zachęca słuchaczy do ich wywieszania. Przez cały rok przed siedzibą radia powiewa flaga narodowa, a w okresie świąt i ważnych wydarzeń budynek podświetlony jest w barwach narodowych¹³.

¹³ www.radiogdansk.pl/index.php/wydarzenia/item/23978-odbierz-bialo-czerwona-od-radia-gdansk-i-swietuj-z-nami-dzien-flagi.html [dostęp: 16.10.2015].

Radio Gdańsk prowadziło kampanię społeczną „Zwolnij teraz” zachęcającą do pozytywnych zachowań na drodze. Akcja miała na celu ukazanie, że nadmierna prędkość jest najczęstszą przyczyną wypadków, i promowała wzajemny szacunek wobec siebie wszystkich uczestników ruchu drogowego¹⁴.

„Kieruj bez procentów” to akcja prowadzona na antenie Radia Gdańsk mająca na celu promocję trzeźwości na drogach, również poprzez nagrywanie filmów, w których można było uzasadnić, dlaczego nie prowadzę po spożyciu alkoholu¹⁵. Kolejną podobną akcją zorganizowaną przez pomorskie media i wspieraną przez Radio Gdańsk była kampania „Piłeś? Nie zabijaj”. Apelowano w niej, aby nie było przyzwolenia ze strony pasażerów na kierowanie pojazdem przez osoby nietrzeźwe lub te, które spożywały alkohol kilka godzin wcześniej¹⁶.

Akcja „Pomorze biega i pomaga” zorganizowana przez Radio Gdańsk zachęcała nie tylko do dbania o kondycję fizyczną i prowadzenie zdrowego stylu życia, ale również do wspierania licznych inicjatyw charytatywnych. Dzięki wpłacie 59 zł na konto uczestnik otrzymywał specjalną koszulkę biegową i finansował inicjatywę pomocową¹⁷.

Radio Gdańsk zachęcało osoby starsze do aktywnego spędzania wolnego czasu poprzez włączenie się w działalność na rzecz miasta, dzielenie się swoimi doświadczeniami i umiejętnościami czy rozwijanie swoich zainteresowań. W ramach akcji przygotowano poradnik dla aktywnych seniorów z Trójmiasta¹⁸.

Pod patronatem Radia Gdańsk powstał przewodnik dla chorych na nowotwory. Jest on przekazywany przez lekarzy Wojewódzkiego Centrum Onkologii osobom, u których stwierdzono takie schorzenia. Celem akcji jest informacja dla osób chorych o metodach i przebiegu leczenia oraz ewentualnych skutkach ubocznych różnych zabiegów. Autorką przewodnika jest dziennikarka Radia Gdańsk¹⁹.

Radio Gdańsk było współorganizatorem jubileuszowej XX edycji Maratonu Solidarności, dorocznego biegu, którego celem było uczczenie Ofiar Grudnia 70', Poległych Stoczniovców oraz popularyzacja i upowszechnianie biegania.

¹⁴ www.radiogdansk.pl/index.php/o-nas/item/14031-radio-gdansk-nagrodzone-dostalismy-srebrna-szpryche.html [dostęp: 16.10.2015].

¹⁵ www.radiogdansk.pl/index.php/polecamy/item/14881-nagraj-film-i-powiedz-dlaczego-nie-prowadzisz-po-alkoholu-wez-udzial-w-akcji-kieruj-bez-procentow.html [dostęp: 16.10.2015].

¹⁶ www.radiogdansk.pl/index.php/wydarzenia/item/9850-piles-nie-zabijaj-przylacz-sie-do-wspolnej-akcji-mediow-pomorza.html [dostęp: 16.10.2015].

¹⁷ www.pomorzebiegaipomaga.pl/ [dostęp: 16.10.2015].

¹⁸ www.radiogdansk.pl/index.php/polecamy/item/18945-poradnik-dla-aktywnych-seniorow-z-trojmiasta-zycie-zaczyna-sie-na-emeryturze.html [dostęp: 16.10.2015].

¹⁹ www.radiogdansk.pl/index.php/wydarzenia/item/19321-przewodnik-dla-pacjentow-chorych-na-nowotwory-powstal-pod-patronatem-radia-gdansk-ma-pomoc-wygrac-z-rakiem.html [dostęp: 16.10.2015].

Przeprowadzono też wspólną akcję Instytutu Pamięci Narodowej oraz kilku publicznych rozgłośni radiowych, w tym Radia Gdańsk – „Zapał znicz pamięci”, mającą na celu upamiętnienie losu Polaków na terenach siłą wcielonych do III Rzeszy²⁰.

Akademia Bajki Kaszubskiej to wspólna akcja Radia Gdańsk i Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego popularyzująca czytanie w języku kaszubskim wśród najmłodszych i nie tylko. W ramach inicjatywy bajki czytały znane osobistości²¹.

NAGRODY I WYRÓŻNIENIA W 2014 ROKU

Radio Gdańsk otrzymało nagrodę z rąk prezydenta Bronisława Komorowskiego za popularyzację wiedzy o polskiej tożsamości i symbolach narodowych. Uroczystość wręczenia pamiątkowych flag odbyła się 3 maja 2014 r. na dziedzińcu pałacu prezydenckiego w Warszawie. Nagroda ta była związana z prowadzoną wspólnie przez Radio Gdańsk S.A. i samorządy akcją popularyzowania polskiej flagi wśród mieszkańców Pomorza²².

Małgorzata Żerwe z Radia Gdańsk wraz z mężem Davidem Zane Mairowitz zajęli trzecie miejsce na Międzynarodowym Festiwalu Radiowym Prix Marulic 2014 w Chorwacji w kategorii niezależny dokument za audycję „Tunele miłości. Przystanek Las Vegas”. Była to radiowa opowieść o podróży przez amerykańską prowincję²³.

Radio Gdańsk otrzymało 8 czerwca 2014 r. Srebrną Szprychę – nagrodę pomorskich organizacji rowerowych za kampanię społeczną „Zwolnij teraz”, promującą pozytywne zachowania na drodze. Akcja ta zmierzała do zwiększenia bezpieczeństwa na drodze m.in. poprzez zachętę do wolniejszej jazdy²⁴.

Małgorzata Żerwe otrzymała nominację w kategorii dokument radiowy do nagrody Prix Europa 2014 nagradzającej najlepsze reportaże telewizyjne, radiowe i online za produkcję „Duchy z Placu Czerwonego”. Jest to radiowa opowieść o mauzoleum w murach Kremla, gdzie pochowano największych

²⁰ www.radiogdansk.pl/index.php/wydarzenia/item/17334-wez-udzial-w-akcji-radia-gdansk-zapal-znicz-ku-pamieci-ofiar-ii-wojny-swiatowej.html [dostęp: 16.10.2015].

²¹ www.radiogdansk.pl/index.php/audycje-rg/radio-gdansk-po-kaszubsku/item/14282-kolejna-akademia-bajki-kaszubskiej-z-rg.html [dostęp: 16.10.2015].

²² www.radiogdansk.pl/index.php/o-nas/item/12998-radio-gdansk-zostanie-nagrodzone-przez-prezydenta-bronislawa-komorowskiego.html [dostęp: 16.10.2015].

²³ www.radiogdansk.pl/index.php/o-nas/item/13599-sukces-naszej-dziennikarki-na-prix-marulic-2014-w-chorwacji-radiowy-film-drogi-wyrozniiony-posluchaj.html [dostęp: 16.10.2015].

²⁴ www.radiogdansk.pl/index.php/o-nas/item/14031-radio-gdansk-nagrodzone-dostalismy-srebrna-szprycha.html [dostęp: 16.10.2015].

dygnitarzy byłego ZSRR²⁵. Za ten sam dokument Małgorzata Żerwe otrzymała prestiżową nagrodę Grand Prix Prezesa Polskiego Radia²⁶.

Dziennikarz Radia Gdańsk Piotr Jacoń został nominowany do tytułu Mistrz Mowy Polskiej. Jest on stałym komentatorem i gospodarzem piątkowej audycji „Gdynia Główna Osobista”²⁷.

Blogger Robert Zawada zajął trzecie miejsce na Blog Forum Gdańsk 2014 w kategorii blogów wybranych przez czytelników. Jego blog „Opinie, pochwały, krytyki, banały” umieszczony jest na platformie blogowej Radia Gdańsk. Zawada jest zawodowym pilotem i ekspertem lotniczym i na swoim blogu porusza tematy związane z lotnictwem oraz bardziej osobiste²⁸.

Dziennikarka Radia Gdańsk Magda Świerczyńska-Dolot otrzymała trzecie miejsce w ogólnopolskim konkursie dla dziennikarzy „Tak! Pomagam” w kategorii „Radio” za reportaż „Dom na Sadowej” ukazujący kulisy powstawania domu dla młodzieży i dzieci z różnymi problemami w Nowym Dworze Gdańskim²⁹.

Magda Świerczyńska-Dolot z Radia Gdańsk została ponadto wyróżniona w konkursie organizowanym przez Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego za cykl audycji o bezpieczeństwie w gospodarstwach rolnych. Autorka poruszała tematykę wypadków w gospodarstwach rolniczych i sposobów ich unikania³⁰.

Robert Stopikowski – dr, adiunkt w Katedrze Dziennikarstwa i Komunikacji Społecznej w Ateneum – Szkole Wyższej w Gdańsku. Główne obszary zainteresowań naukowych to historia prasy w XIX i XX w., media lokalne na Pomorzu, Kościół katolicki w mediach po 1989 r.

²⁵ www.radiogdansk.pl/index.php/o-nas/item/16311-uchy-z-placu-czerwonego-malgorzaty-zerwe-z-nominacja-do-prix-europa.html [dostęp: 16.10.2015].

²⁶ www.radiogdansk.pl/index.php/o-nas/item/17948-prestizowa-nagroda-prezesa-polskiego-radia-dla-dziennikarki-radia-gdansk.html [dostęp: 16.10.2015].

²⁷ www.radiogdansk.pl/index.php/o-nas/item/16681-piotr-jacon-wsrod-kandydatow-do-tytulu-mistrz-mowy-polskiej-w-radiu-gdansk-prowadzi-audycje.html [dostęp: 16.10.2015].

²⁸ www.radiogdansk.pl/index.php/o-nas/item/17486-blog-roberta-zawady-wysoko-na-blog-forum-gdansk-2014.html [dostęp: 16.10.2015].

²⁹ www.radiogdansk.pl/index.php/o-nas/item/19045-dziennikarka-radia-gdansk-nagrodzona-w-konkursie-tak-pomagam-jury-docenilo-reportaz-magdy-swierczynskiej-dolot.html [dostęp: 16.10.2015].

³⁰ www.radiogdansk.pl/index.php/o-nas/item/19449-magda-swierczynska-dolot-z-radia-gdansk-wyrozniiona-w-konkursie-krus.html [dostęp: 16.10.2015].

Damian Guzek

Polskie Radio Katowice

Nazwa: Polskie Radio – Regionalna Rozgłośnia w Katowicach „Radio Katowice” Spółka Akcyjna

Właściciel: Skarb Państwa

Adres: ul. Ligonia 29, 40-953 Katowice

Adres witryny internetowej: www.radio.katowice.pl

Zasięg nadawania: województwo śląskie, część województw małopolskiego, łódzkiego i opolskiego, rejony przygraniczne Czech i Słowacji

Studia lokalne: Bielsko-Biała, Częstochowa, Zawiercie

Wyniki słuchalności w 2014 r.: 4,0 proc. udziału w czasie słuchania

Pozycja na regionalnym rynku radiowym w 2014 r.: jedyna rozgłośnia regionalna, trzecia rozgłośnia pod względem udziału w czasie słuchania

WPROWADZENIE

Rozpoczynając refleksję nad Radiem Katowice, warto odwołać się do propagowanej przez medioznawców związanych z Uniwersytetem Śląskim idei regionów medialnych. W koncepcji tej zakłada się, że „region medialny” to przestrzeń, którą zamieszkuje specyficzna zbiorowość oraz w której funkcjonują instytucje nadawcze i medialne¹. O jakości regionu oraz jego specyfice świadczą przede wszystkim największe media, określane przez Marka Jachi-

¹ M. Jachimowski, *Regiony periodycznej komunikacji medialnej*, Katowice 2006, s. 23, 51–53.

mowskiego „mediami konstytuującymi region”² oraz sposób użytkowania tych mediów, który składa się na określoną kulturę medialną danego obszaru.

Górny Śląsk jest swoisty – od wieków funkcjonował „pomiędzy” różnymi kontekstami narodowymi i politycznymi. Od zakończenia II wojny światowej kształtowany był w ramach tożsamości polskiej, nigdy nie wymazał jednak swoich niemieckich i czeskich wpływów. To region o pewnych tendencjach separacyjnych. Funkcjonujące na tym obszarze Radio Katowice od zawsze odgrywa jednak rolę budowniczego mostów.

Rozgłośnia znana powszechnie pod nazwą Radio Katowice w dokumentach statutowych spółki widnieje pod pełną nazwą: Polskie Radio – Regionalna Rozgłośnia w Katowicach „Radio Katowice” Spółka Akcyjna. Jedynym akcjonariuszem spółki jest Skarb Państwa. Radio Katowice jest zatem podmiotem radiofonii publicznej. Rozgłośnia ma swoją siedzibę w Katowicach przy ul. Ligonia 29, równocześnie posiada studia lokalne w Bielsku-Białej, Częstochowie i Zawierciu.

Radio nadaje analogowo na częstotliwościach 89,3 FM w Gliwicach, 97,0 FM w Raciborzu, 98,4 FM w Częstochowie, 101,2 FM i 102,2 FM w Katowicach, 103,0 FM w Bielsku-Białej. Ponadto program jest dostępny w technologii cyfrowej na częstotliwości 209,936 DAB+ oraz przez stream player umieszczony na stronie internetowej rozgłośni www.radio.katowice.pl. Program nadawany przez całą dobę z nadajników w Bielsku-Białej, Częstochowie, Gliwicach, Katowicach i Raciborzu ma zasięg techniczny, który obejmuje województwo śląskie, część województw małopolskiego, łódzkiego i opolskiego oraz rejony przygraniczne Czech i Słowacji. Stanowi to ponad 5-milionową populację potencjalnych słuchaczy.

Zgodnie z badaniem Radio Track na terenie konurbacji śląskiej w okresie od listopada 2013 do lutego 2015 r. katowicka rozgłośnia uzyskiwała 4,0 proc. udziału w czasie słuchania³, co sytuowało ją w pierwszej dziesiątce najczęściej słuchanych rozgłośni. W ostatniej dekadzie Radio Katowice posiadało niekwestionowaną pozycję lidera na regionalnym rynku radiowym. Sytuacja uległa jednak zmianie. Wspomniane badanie Radio Track wskazało na przewagę nad Radiem Katowice dwóch rozgłośni emitujących program w formule śląskiej (Radio Piekary z 7,3 proc. udziału słuchalności i Radio Fest z udziałem rzędu 5,3 proc.). Biorąc pod uwagę umiejscowienie rozgłośni, ich zasięg techniczny oraz formułę funkcjonowania należy przyznać, że Radio Katowice

² Tamże.

³ Radio Track, Instytut Millward Brown, udział w czasie słuchania, wszyscy 15–75 lat, n – 2416. Dane za: www.badaniaradiowe.pl/wyniki/slask.htm [dostęp 20.09.2015].

nadal odgrywa kluczową pozycję w strukturze mediów regionu jako rozgłośnia zapewniająca informację oraz podtrzymująca różnorodną kulturę tego obszaru geograficznego.

HISTORIA

Początki Radia Katowice związane są z przełomowym dla polskiej radiofonii rokiem 1927. Emisję programu rozpoczęły wówczas rozgłośnie Polskiego Radia w Krakowie (15 lutego), Poznaniu (24 kwietnia) oraz Katowicach (4 grudnia). Pierwsze próbne nadawanie katowickiej rozgłośni na fali 395,8 datuje się na 27 listopada. Studio emisyjne ulokowano wówczas przy ul. Warszawskiej 7 w centrum Katowic, w budynku Banku Związku Spółek Zarobkowych. Inauguracja stałego programu miała miejsce 4 grudnia o godz. 10.24. Już 26 grudnia o 17.45 po raz pierwszy na falach eteru pojawił się Stanisław Ligoń („Karlik z Kocyndra”)⁴, który z czasem urósł do rangi ikony Radia.

Pierwszy miesiąc funkcjonowania Radia Katowice upłynął pod znakiem obecności 9056 radioabonentów. W maju 1928 r. ich liczba wynosiła już 29 106⁵. W momencie uruchomienia program nadawany był na falach średnich z mocą 12 kW, natomiast w 1939 r. moc wynosiła już 50 kW, co wiązało się z zasięgiem rzędu 160 km. W przedwojennym okresie funkcjonowania Radia Katowice esencją tematyki regionalnej, która dominowała w strukturze emitowanego programu, były magazyny Stanisława Ligonia na czele z cykliczną audycją „Przy żelaznioku”, która zyskiwała posłuch zwłaszcza na Górnym Śląsku i Śląsku Opolskim⁶.

Perłą przedwojennej anteny były również Klub Katowicardów – zorganizowana grupa miłośników audycji „Francuska skrzynka pocztowa”, autorstwa prof. Stefana Tymanieckiego⁷. W historię rozgłośni wpisały się również wydarzenia takie, jak „Dzień Katowic” – ogólnopolska transmisja bloku programowego dokonana z siedziby Radia Katowice oraz z czterech wielkich zakładów przemysłowych, w tym podziemi kopalni „Król”.

⁴ H. Grzonka, *Polskie Radio Katowice 1927–2012*, Katowice 2012, s. 4–6.

⁵ Dane Dyrekcji Pocht i Telegrafów w Katowicach przytaczane za: H. Grzonka, *Polskie Radio Katowice...*, s. 9.

⁶ M. Fazan, *Stanisława Ligonia życie i dzieło* [w:] *Karlik z „Kocyndra”*, wyb. C. Kwiecień, Katowice 1980, s. 16.

⁷ A. Mielczarek, P. Sarna, *Prasa i radio w Katowicach* [w:] *Katowice w II Rzeczypospolitej*, red. A. Barciak, Katowice 2015, s. 289.

W okresie międzywojennym Polskim Radiem Katowice kierowali kolejno w charakterze dyrektora rozgłośni: Stefan Tymieniecki (31.10.1927 – 4.06.1929), Jerzy Dyrna (5.06.1929 – 31.11.1933) oraz Stanisław Ligoń (1.12.1933 – 2.09.1939). Ten ostatni zasłużył się szczególnie w historii rozgłośni oraz historii regionu jako działacz społeczny i kulturalny. Za jego kierownictwa 20 sierpnia 1937 r. radio rozpoczęło też nadawanie z nowej siedziby na rogu ulic Ligonia i Królowej Jadwigi.

W przeddzień wybuchu II wojny światowej obecne na antenie Radia Katowice audycje historyczne przyjmowały charakter doraźnych interwencji, demaskując narastającą propagandę z anten niemieckich Gliwic i Wrocławia⁸. Dokładnie 2 września 1939 r. o godz. 13.00 rozgłosnia zamilkła. Jak wskazuje Henryk Grzonka, w siedzibie radia „na polecenie dowództwa Armii »Kraków« zniszczono urządzenia amplifikatorni. Wieczorem zniszczono urządzenia stacji nadawczej w Brzezince, a w nocy przy pomocy wojska wysadzono w powietrze maszty”⁹. Wojsko niemieckie przejęło nieczynny budynek przy ul. Ligonia. Natomiast program o nazwie „Reichssender Kattowitz” („Radiostacja Katowice”) okupant emitował na falach Radia Katowice, ale z czynnego studia w Opawie na terenie Czechosłowacji.

6 marca 1945 r. o godz. 12.00 w siedzibie rozgłośni nastąpiło oficjalne wznowienie działalności Radia Katowice. 25 marca Witold Rowecki reaktywował w Katowicach Orkiestrę Symfoniczną Polskiego Radia (obecnie Narodowa Orkiestra Symfoniczna Polskiego Radia, czyli NOSPR). 6 marca 1946 r. Radio Katowice uruchomiło przejętą poniemiecką radiostację w Gliwicach, natomiast 23 września do Katowic powrócił Stanisław Ligoń.

W okresie realnego socjalizmu Radio Katowice stało się elementem centralnie zarządzanej struktury mediów państwowych. Władza ludowa przykładła jednak ogromną rolę do wzrostu propagandy radiowej, stąd polska radiofonia przechodziła modernizację techniczną. Wśród treści programowych rozgłośni pojawiły się audycje kultowe, takie jak zainaugurowana 6 października 1952 r. przez Wiesława Poniatowskiego „Radiowa Czelodka”. Natomiast 20 lutego 1957 r. zainicjowano emisję pierwszego w śląskiej historii „Magazynu informacyjnego”, przemianowanego później na magazyn „Na Śląskiej Fali”.

Od wprowadzenia stanu wojennego 12 grudnia 1981 r. do 26 stycznia 1982 r. Radio Katowice nie nadawało programu. Nieliczna grupa pracowników uzyskała dostęp do rozgłośni, pozostali byli bezterminowo urlopowani.

⁸ W. Zaleski, *Historia w eterze* [w:] *Mówi Radio Katowice*, red. C. Kwiecień, Warszawa 1976, s. 25.

⁹ H. Grzonka, *Polskie Radio Katowice 1927–2012...*, s. 57.

W początkach 1982 r. w rozgłośni przeprowadzano „weryfikację”, w wyniku której zwolniono część redaktorów. Pomimo zawieszenia stanu wojennego w grudniu 1982 r. powrót wydalonych pracowników redakcji był możliwy dopiero w momencie zmian ustrojowych.

W grudniu 1982 r. Aleksander Trzaska namówił kolegów z radia Józefa Swobodę, Henryka Grzonkę, Piotra Madeya do nagrania śląskich dowcipów. Wyemitował je w programie I Polskiego Radia, w barbórkowym wydaniu audycji „Muzyka nocą”. Ogromne zainteresowanie, z jakim spotkała się audycja, sprawiło, że zagościła w ramach sobotniego cyklu „Cztery pory roku”, a następnie „Lata z Radiem”. Te same audycje pojawiały się też w ramach „Śląskiej Fali”. Z czasem skład audycji poszerzono również o innych radiowców mówiących gwarą.

W powojennej historii rozgłośni stanowisko dyrektorskie w rozgłośni piastowali: Edmund Odorkiewicz (20.01.1945 – 30.04.1946), Józef Burczak (1.05.1946 – 28.02.1949), Jan Mikołajski (1.03.1949 – 30.06.1952). Następnie funkcję dyrektora Dyrekcji Okręgowej PR w Katowicach przemianowaną na redaktora naczelnego sprawowali: Mieczysław Kofta (1.07.1952 – 31.01.1957), Jerzy Sochanik (1.02.1957 – 31.07.1968), Zdzisław Rembiesa (1.08.1968 – 28.02.1973), Jerzy Sochanik (1.03.1973 – 31.01.1975), Tadeusz Lubiejewski (1.02.1975 – 19.12.1976), Andrzej Konieczny (20.12.1976 – 30.10.1977), Bolesław Jurasz (1.11.1977 – 31.12.1977), Władysław Kubiczek (1.01.1978 – 8.01.1982), Jan Południak (9.01.1982 – 30.04.1987), Leszek Majewski (1.05.1987 – 31.12.1988), Maciej Bakes (1.01.1989 – 28.02.1991).

FUNKCJONOWANIE STACJI W LATACH 1990–2014

Transformacja systemu politycznego wywołała rekonfigurację polskiego systemu medialnego, w konsekwencji potwierdzając mediamorfozę, zjawisko określone przez Rogera Fidlera jako zmiana warunkowana zespołem potrzeb i oczekiwań odbiorców¹⁰. Jak wskazują dane z lat 1990–1995, Radio Katowice musiało wówczas stanąć wobec niezwykle różnorodnych oczekiwań swoich słuchaczy¹¹. Marek Jachimowski identyfikuje w tej grupie ogólne informacje o regionie, informacje lokalne oraz informacje typu użytkowego (prognoza pogody, sytuacja na drogach, informacje o koncertach i imprezach)¹². Oczeki-

¹⁰ R. Fidler, *Mediamorphosis. Understanding New media*, London 1997, s. 22–24.

¹¹ M. Jachimowski, *Oczekiwania społeczne wobec radia* [w:] *Transformacja radia w Polsce i na świecie (1990–1995)*, red. J. Kantyka, M. Jachimowski, Katowice 1996, s. 262.

¹² Tamże.

wania wzrastały wespół ze zmianami, jakie następowały w rozgłośni w zakresie czasu nadawania, techniki nadawania oraz treści.

1 lipca 1990 r. razem z przeniesieniem programów wszystkich rozgłośni regionalnych z II programu na program IV czas nadawania audycji zwiększył się o dziewięć godzin. Brak nadzoru nad emitowanymi audycjami dodatkowo uzupełniła możliwość sprzedaży czasu antenowego i produkcji częściowo sponsorowanych. W niedługim czasie, bo 1 czerwca 1991 r., w ramach struktury rozgłośni powołano do życia Agencję Wydawniczą Radia Katowice, odpowiedzialną m.in. za produkcję płyt. W grudniu z redakcji „Śląskiej Fali” wydzielono agencję informacyjną rozgłośni, odpowiedzialną za przygotowanie ośmiu serwisów informacyjnych w ciągu dnia. 1 sierpnia 1992 r. doszło do kolejnej reorganizacji, której efektem było powstanie Agencji Reklamy OKAY Radia Katowice z Januszem Kurkiem na stanowisku dyrektora. Z perspektywy zmian programowych krokiem milowym była data 5 października 1992 r., kiedy to pojawił się pierwszy program nocny prowadzony przez Macieja Szczwińskiego, a sama rozgłośnia rozpoczęła całodobową emisję.

Nowelizacja Konstytucji wprowadzająca do życia KRRiT oraz ustawa o radiofonii i telewizji z 29 grudnia 1992 r. stanowiły fundament nowego ładu audiowizualnego w Polsce¹³. W ich wyniku nastąpiły również istotne zmiany w strukturze organizacyjnej rozgłośni Polskiego Radia, dzieląc je na 18 samodzielnych spółek: jedną nadającą program ogólnopolski z Warszawy oraz 17 rozgłośni regionalnych. W Radiu Katowice nastał okres samorządności. Już 1 listopada 1993 r. rozpoczął pracę pierwszy zarząd rozgłośni, natomiast 24 kwietnia 1995 r. pierwsza rada programowa radia.

Spoglądając na strukturę rozgłośni w latach dziewięćdziesiątych należy zwrócić uwagę na datę 1 marca 1993 r., kiedy Radio Katowice dokonało pierwszego „rozszczepienia” programu na potrzeby świeżo otwartej redakcji lokalnej w Częstochowie. 1 lipca 1995 r. rozgłośnia nadawała również osobny program lokalny z Bielska-Białej na częstotliwości 105 FM. Redakcje lokalne funkcjonowały w takiej formule zaledwie do lutego 1996 r. KRRiT definitywnie zakazała wówczas „rozszczepiania” programu i emisji programów lokalnych. Bielsko i Częstochowę przemianowano na redakcje lokalne, z czasem ich strukturę uzupełniono również o kolejne studio w Zawierciu (22 lutego 2001 r.).

Niezależnie od zmian strukturalnych postępowała modernizacja techniczna rozgłośni. 3 sierpnia 2001 r. przebudowano reżyserkę oraz studio emi-

¹³ Więcej na temat omawianych rozwiązań prawnych zob.: T. Mielczarek, *Monopol, pluralizm, koncentracja. Środki komunikowania masowego w Polsce w latach 1989–2006*, Warszawa 2007, s. 29–33.

syjne A1. Niefortunnie towarzyszyły temu generalne spadki słuchalności. 1 stycznia 2000 r. zaprzestano bowiem emisji programów radiowych na falach dolnego UKF, tymczasem część audytorium radiowego nie miała odpowiednich odbiorników. W ramach poprawy infrastruktury radia 15 stycznia 2002 r. zainaugurowano działalność nowoczesnego studia koncertowego. W roku 2012 na fasadę budynku rozgłośni wrócił historyczny napis zdemontowany przez Niemców 3 września 1939 r. Pojawił się również pomnik Stanisława Ligonia, siedzącego przed drzwiami radia na ławeczce.

W okresie po 1990 r. w rozgłośni dochodziło do różnorodnych zmian związanych z realizacją polityki redakcyjnej poszczególnych redaktorów naczelnych i równocześnie prezesów rozgłośni. Byli to kolejno: Leopold Kurek (w okresie 1.03.1991 – 30.10.1993 redaktor naczelny, następnie w okresie 1.11.1993 – 30.06.2002 prezes zarządu – redaktor naczelny), Wiesław Rola (1.07.2002 – 20.07.2006), Wojciech Poczachowski (21.07.2006 – 28.02.2008), Henryk Grzonka (od 22.06.2011). Należy przy tym wspomnieć, że po odwołaniu Wojciecha Poczachowskiego radio nie miało prezesa, rozgłośnią kierował członek zarządu Jacek Filus przy wsparciu Antoniego Sobczaka czasowo oddelegowanego na funkcję członka zarządu (w okresie 29.02.2008 – 24.04.2008). Następnie w okresie 24.04.2008 – 21.06.2011 radiem kierował dwuosobowy zarząd w składzie Jacek Filus i Tomasz Heryszek, przy czym funkcję redaktora naczelnego objął ten pierwszy¹⁴.

W omawianym okresie Radio Katowice charakteryzowało się względną stabilnością oferowanej formuły programowej¹⁵, w której istotne miejsce zajmowały bieżące informacje oraz cykliczne audycje regionalne o charakterze społecznym czy kulturalnym. Do największych zmian należy przełom 1990 r., który Henryk Grzonka streścił w następujący sposób:

Godzina „zero” wybiła 1 grudnia 1990 roku. Tego dnia na antenie pojawiły się nowe sygnały stacji i poszczególnych audycji. Zachowane zostały tradycyjne nazwy programów, kojarzonych od lat z Radiem Katowice („Śląska Fala”, „Z mikrofonem po boiskach”, „Ekspres, i inne”), ale ich sygnały zabrzmiały bardziej nowocześnie [...]. Wprowadzono cykliczne audycje poradnicze opatrzone wspólnym tytułem: „Każdemu damy radę”, w których odpowiadano na najbardziej nurtujące słuchacza pytania. Od 6.30 przez cały dzień zaczęły pojawiać się informacje „Auto-Radia” o sytuacji na drogach. Wprowadzono do ramówki codzienną rozmowę z gościem programu (o 7.45), która niespełna rok później zo-

¹⁴ Całościową chronologię prezentuje: H. Grzonka, *Polskie Radio Katowice...*, s. 258–259.

¹⁵ Wyłom stanowił okres kierowania Radiem Katowice przez Wojciecha Poczachowskiego, który nastąpił po nowelizacji ustawy o radiofonii i telewizji w 2005 r.

stała opatrzona tytułem „Kawa na ławę”. Zmieniono formułę wielu dotychczasowych audycji, co znacznie je uatrakcyjniło¹⁶.

Ostatnia istotna zmiana, jaka postępowała w rozgłośni w minionych latach, polegała na dostosowaniu się do funkcjonowania w warunkach cyfrowych, w tym szczególnie do działania na podstawie logiki konwergencji. 1 października 2013 r. rozgłosnia rozpoczęła emisję radia cyfrowego w formacie DAB Plus¹⁷. W ramach struktur anteny wydzielono redakcję nowych mediów, która wsparła witrynę rozgłośni. W 2014 r. mowa była nadal o jednym radiu, dostępnym za pośrednictwem wielu kanałów, oraz materiałach radiowych emitowanych na antenie lub uzupełniających spoza anteny, możliwych do odsłuchania na stronie internetowej www.radio.katowice.pl. W niedalekiej przyszłości należy jednak spodziewać się zmian w tym zakresie związanych z postępem technologii cyfrowych.

MISJA ROZGŁOŚNI, TEMATYKA REGIONALNA ORAZ KLUCZOWE WYDARZENIA NA ANTENIE W 2014 ROKU

Jako jedna z najstarszych rozgłośni publicznych w kraju Radio Katowice oparło swoją działalność przede wszystkim na tworzeniu i rozpowszechnianiu regionalnych programów radiowych. Biorąc pod uwagę powinności, jakie przed rozgłosnią publiczną stawia ustawa o radiofonii i telewizji, stacja koncentrowała swoją uwagę zwłaszcza na:

- dostarczeniu informacji,
- udostępnianiu dóbr kultury i sztuki,
- ułatwianiu dostępu do oświaty i dorobku kultury,
- zapewnieniu rozrywki.

W ramach istotnych zadań Radia Katowice znalazły się również działania z obszaru produkcji i marketingu związane z twórczością audiowizualną.

W 80. rocznicę powstania rozgłośni ówczesny metropolita katowicki abp Damian Zimoń stwierdził na temat radia: „jeśli na Śląsku można mówić o harmonii pomiędzy myślą a sercem człowieka, to może to być zadanie wyróżniające śląską radiostację wśród innych radiostacji regionalnych”¹⁸.

¹⁶ H. Grzonka, *Polskie Radio Katowice...*, s. 190.

¹⁷ www.radio.katowice.pl/txt,14,O-Radiu.html [dostęp: 8.08.2015].

¹⁸ naukawpolsce.pap.pl/aktualnosci/news,68591,polskie-radio-katowice-swietuje-jubileusz-80-lecia.html [dostęp: 8.08.2015].

Myśl abp. Zimonia można odnosić do zaangażowania stacji w podtrzymywanie kultury regionalnej, w tym szczególnie gwary śląskiej oraz lokalnych zwyczajów.

Wśród programów regionalnych obecnych w ramówce Radia Katowice na szczególną uwagę zasługiwały programy w gwarze, takie jak niedzielna audycja „Po naszymu czyli po śląsku”, na temat Śląska i Ślązaków, prowadzona przez Marię Pańczyk-Pozdziej. Gwara pojawiała się również w części „Ligoniowego Radia”, które było regionalnym magazynem poświęconym Śląskowi, przygotowywanym z perspektywy mieszkańców reprezentujących wiele kultur. Również w niedzielnym magazynie „Czy to prawda że...?” odkrywano przed słuchaczami nieznanie oblicze historii regionu oraz istotne wątki śląskiej tożsamości. Natomiast w „Trzeciej fali” podejmowano problematykę kultury offowej uprawianej przez młodych Ślązaków. Ponadto na antenie obecny był „Wieczór muzyczny – śląskie płyty”.

W części informacyjnej z regionu należy wspomnieć o „Auto-Radiu” (codziennych serwisach dla kierowców), „Infostradzie” czyli magazynie wyjazdowym radia, w którym podejmowano tematy spoza konurbacji, „Tygodniowym przeglądzie wydarzeń” czy „Trójwymiarowej prognozie pogody” dla regionu. W codziennym magazynie „Moc kultury” prezentowano informacje kulturalne z regionu. W ramówce rozgłośni nieprzerwanie obecna była „Śląska Fala”, program informacyjno-publicystyczny zawierający również muzykę i odcinki poradnicze, emitowany od poniedziałku do piątku.

Działalność redakcji Radia Katowice w 2014 r. upłynęła pod znakiem kilku istotnych dla rozgłośni oraz dla całego regionu wydarzeń i uroczystości. Na uwagę zasługują zwłaszcza dwa wydarzenia. Pierwsze angażowało relacje informacyjne oraz transmisje sportowe w związku z mistrzostwami świata w siatkówce mężczyzn. Katowice jako jedno z siedmiu polskich miast było organizatorem mundialu w siatkówce. W samym Spodku odbył się również finał mistrzostw zakończony zwycięstwem Polski.

1 października nastąpiło uroczyste otwarcie nowej siedziby Narodowej Orkiestry Symfonicznej Polskiego Radia, z koncertem inauguracyjnym w wykonaniu Krystiana Zimermana. Wydarzenie nabrało dla rozgłośni wymiaru symbolicznego. W 1945 r. to właśnie w katowickiej rozgłośni odrodziła się po wojnie Orkiestra Symfoniczna Polskiego Radia (obecnie NOSPR). Za wskrzeszenie zespołu w Katowicach odpowiadał Witold Rowecki, który w krótkim czasie przekazał orkiestrę Grzegorzowi Fitelbergowi. Nowy budynek NOSPR według projektu Tomasza Koniora został wyposażony w 1800 miejsc dla widzów oraz jedną z najlepszych na świecie akustykę autorstwa Yasushisa To-

yota z Firmy Nagata Acoustics. Medialna obsługa otwarcia NOSPR była ważna dla rozgłośni nie tylko w związku z otwarciem siedziby znaczącej instytucji kultury, lecz również ze względu na bezpośrednie związki z orkiestrą.

STRUKTURA REDAKCJI W 2014 ROKU

Spółka Akcyjna Radio Katowice miała strukturę opartą na zarządzie (z osobą prezesa zarządu i redaktora naczelnego), radzie nadzorczej oraz walnym zgromadzeniu. W myśl § 12 statutu Radia Katowice zarząd rozgłośni tworzył od jednej do trzech osób. Konkretną liczbę członków zarządu ustalała rada nadzorcza, skład osobowy, w tym preesa radia, powoływała Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji na wniosek rady nadzorczej lub walnego zgromadzenia. Kadencja członków zarządu wynosiła cztery lata.

Rada Nadzorcza Radia Katowice w myśl § 17 statutu spółki składała się z pięciu członków powołanych na wspólną trzyletnią kadencję. Należy przy tym zaznaczyć, że czterech z pięciu członków wyłaniano w drodze konkursu, natomiast piątego powoływał minister właściwy do spraw Skarbu Państwa w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego.

Zarząd rozgłośni zwoływał zwyczajne walne zgromadzenie spółki sześć miesięcy po upływie każdego roku obrotowego. Ponadto zarząd zwoływał nadzwyczajne walne zgromadzenie spółki. W walnym zgromadzeniu, które odbywało się w siedzibie spółki lub w Warszawie, uczestniczył zawsze minister właściwy do spraw Skarbu Państwa lub osoba przez niego upoważniona. Uchwały walnego zgromadzenia dotyczyły spraw majątkowych spółki, w tym zatwierdzenia sprawozdania zarządu z działalności spółki.

Podjmując opis struktury Radia Katowice według stanu z roku 2014, należy wskazać konkretne pionery organizacyjne rozgłośni oraz osoby decyzyjne. Podstawowy podział rozgłośni przebiegał w oparciu o dwie części, które skupiają funkcje administracyjno-techniczne oraz redakcyjne. Nad całością czuwał prezes, jednocześnie redaktor naczelny Radia Katowice i jedyny członek zarządu rozgłośni.

W 2014 r. stanowisko prezesa zarządu oraz redaktora naczelnego Radia Katowice sprawował Henryk Grzonka, związany z rozgłośnią od ponad 30 lat. Przez okres swojej pracy w Radiu Katowice zyskał miano jednego z najbardziej utytułowanych sprawozdawców sportowych w kraju, specjalizując się w sportach motorowych, w tym szczególnie w żużlu. W dorobku jego działał-

ności na rzecz rozgłośni jest m.in. kierownictwo działalnością programową, pełnienie funkcji sekretarza redakcji, szefa anteny oraz zastępcy redaktora naczelnego. Prezesem radia oraz jedynym członkiem zarządu rozgłośni został w 2011 r. Poza zaangażowaniem zawodowym w Radiu Katowice Henryk Grzonka był również wieloletnim wykładowcą przedmiotów warsztatowych z radiofonii w Instytucie Nauk Politycznych i Dziennikarstwa Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. W jego dorobku pisarskim znalazły się m.in. monografia na temat Radia Katowice¹⁹ czy pierwsza na świecie encyklopedia sportu żużlowego²⁰.

Prezes i redaktor naczelny Radia Katowice realizował swoją politykę redakcyjną przy wsparciu głównego księgowego, dyrektora ds. administracji i finansów, dyrektora ds. technicznych, dyrektora działu promocji i marketingu, zastępcy redaktora naczelnego – dyrektora Śląskiego Studia Dokumentu i Reportażu, szefa anteny.

Z perspektywy zawartości emitowanych audycji oraz jakości treści programowych kluczowe miejsce w strukturze z 2014 r. zajmowali Anna Sekudewicz, zastępca redaktora naczelnego, oraz Jacek Filus, szef anteny Radia Katowice. Pierwsza z przywołanych postaci była jedną z najbardziej utytułowanych reportażystek i dokumentalistek radiowych w Polsce. W 1990 r. otrzymała wspólnie z Markiem Mierzwakiem Special Mention na najważniejszym radiowym konkursie świata Prix Italia za dokument „Użyto broni”, na temat tragicznych wydarzeń w Kopalni Wujek. W 2004 r. razem z Anną Dudzińską otrzymała Prix Italia w kategorii dokument wydarzeniowy za reportaż „Cena pracy”, poświęcony sytuacji śląskich górników. W 2003 r. stała się członkiem Komisji Dokumentalistów Radiowych przy Europejskiej Unii Nadawców. Wśród licznych nagród i tytułów, jakimi ją uhonorowano, warto wspomnieć również o wyróżnieniu Lux ex Silesia (Światło ze Śląska), które odebrała w 2006 r. z rąk ówczesnego metropolity katowickiego abp. Damiana Zimonia.

Znaczącą postacią Radia Katowice był również Jacek Filus, który rozpoczął pracę w Radu Katowice w 1978 r., w stanie wojennym został jednak z niego zwolniony. W okresie 1982–1989 współpracował w RFN z polonijnym miesięcznikiem „Zbliżenia”, Rozgłosną Polską Radia Wolna Europa oraz Sekcją Polską Radia BBC. Po przywróceniu do pracy w Radiu Katowice zapadł w pamięć słuchaczy m.in. prowadzonym wspólnie z ks. Stanisławem Puchałą magazynem religijnym „Droga”. W latach 2006–2011 był członkiem zarządu Radia Katowice, a w okresie 2009–2011 również redaktorem naczelnym roz-

¹⁹ H. Grzonka, *Polskie Radio Katowice 1927–2012...*

²⁰ Tenże, *Speedway. Mała encyklopedia*, Katowice 1996.

głośni. W listopadzie 2011 r. został szefem anteny Radia Katowice. W jego dorobku radiowym znalazły się prestiżowe wyróżnienia, takie jak Grand Prix im. Witolda Zadrowskiego w Ogólnopolskim Konkursie Twórczości Radiowej w dziedzinie reportażu i dokumentu przyznane przez KRRiT w 2001 r., czy Róża Lutra, którą otrzymał w 2007 r. od Diecezji Katowickiej Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego za ekumeniczną działalność dziennikarską.

W schemacie Radia Katowice należy wyszczególnić dwa działy bezpośrednio podległe zastępcy redaktora naczelnego, czyli Annie Sekudewicz. Pierwszym było Śląskie Studio Dokumentu i Reportażu oraz programy autorskie. Drugim działem była natomiast redakcja kultury, prowadzona przez Ewę Niewiadomską, wielokrotnie nagradzaną przez środowisko artystyczne autorkę cyklicznych audycji, w tym m.in. „Więcej kultury proszę”.

W 2014 r. szefowi anteny w rozgłośni podlegały: archiwum, agencja informacyjna, dział obsługi programu, redakcje lokalne w Bielsku-Białej i Częstochowie, redakcja muzyczna, redakcja nowych mediów, redakcja publicystyki, redakcja sportowa. Na czele agencji informacyjnej stała Katarzyna Głuch-Juszkiewicz, która prowadziła również autorski magazyn „Nauka na UKF-ie”. Redakcją lokalną w Bielsku-Białej kierował Andrzej Ochodek, a redakcją w Częstochowie Zdzisław Makles. Kierownikiem redakcji muzycznej był Henryk Cierpiol, który poza rozgłośnią pracował również na stanowisku starszego wykładowcy w Instytucie Kompozycji, Dyrygentury i Teorii Muzyki Akademii Muzycznej im. Karola Szymanowskiego w Katowicach. Na czele redakcji sportowej stał Jerzy Góra, utytułowany sprawozdawca sportowy i jednocześnie jedyny w Polsce spiker licencjonowany przez UEFA²¹. Na czele redakcji nowych mediów stał Marcin Rudzki.

NAGRODY I WYRÓŻNIENIA W 2014 ROKU

W przedmowie publikacji *Na śląskiej fali 1927–1977* pod redakcją Wilhelma Szewczyka znalazła się ciekawa charakterystyka rozgłośni: „Niezależnie od obowiązków informacyjnych, jakie ma do spełnienia nowoczesna radiofonia, rozgłośnia katowicka stała się potężnym ośrodkiem pracy kulturalnej i artystycznej, integrując poprzez swój program wszystkie twórcze siły regionu”²².

Chociaż powyższe słowa zapisano przed prawie 40 laty, pozostają nadal aktualne. Radio Katowice prowadzi ożywioną działalność społeczną i kultu-

²¹ www.radio.katowice.pl/ludzie-radia-katowice,7,Jerzy-Gora.html [dostęp: 8.08.2015].

²² *Na śląskiej fali 1927–1977*, red. W. Szewczyk i in., Katowice 1977, s. 5.

ralną, którą potwierdzają z jednej strony liczne wyróżnienia, zdobywane przez pracowników rozgłośni. Z drugiej strony, wyraźnym elementem integrującym społeczność regionu stają się wyróżnienia ustanowione i przyznawane cyklicznie przez Radio Katowice.

Od 1983 r. radiowa kapituła przyznaje nagrody im. Stanisława Ligonia. Statuetki z popiersiem wieloletniego dyrektora katowickiej rozgłośni trafiają do wybitnych postaci, które zasłużyły się regionowi śląskiemu w obszarze kultury, twórczości radiowej, działalności społecznej, w tym politycznej. W gronie laureatów znaleźli się m.in. Jerzy Duda-Gracz czy Zespół Pieśni i Tańca Śląsk. Podczas uroczystości wręczenia nagród im. Ligonia, która odbyła się 5 grudnia 2014 r. w studiu koncertowym Radia Katowice, uhonorowano prof. Stanisława Nicieja, rektora Uniwersytetu Opolskiego, komisarz Elżbietę Bieńkowską oraz trenera Antoniego Piechniczka.

W 2014 r. redaktorzy Radia Katowice otrzymali również znaczące wyróżnienia o charakterze regionalnym oraz ogólnokrajowym. Do najbardziej prestiżowych należy zaliczyć sukcesy reportażu *Nieidealna piosenka* autorstwa Anny Dudzińskiej w realizacji Krzysztofa Kiczka. Reportaż opowiadał historię 14-letniego Łukasza, który próbował przez muzykę przezwyciężyć swoje życiowe dramaty, m.in. porzucenie w dzieciństwie przez matkę.

22 maja 2014 r. *Nieidealna piosenka* została nagrodzona srebrną statuetką oraz tytułem premiery roku w X edycji Ogólnopolskiego Konkursu Reportażystów MELCHIORY. 18 września reportaż nagrodzono Grand PiK 2014, główną nagrodą Międzynarodowego Konkursu Artystycznych Form Radiowych w Bydgoszczy, organizowanego przez Polskie Radio PiK. Natomiast 2 grudnia red. Dudzińską uhonorowano nagrodą Polskiej Agencji Prasowej im. Ryszarda Kapuścińskiego w kategorii „materiał dźwiękowy”.

Damian Guzek – dr, adiunkt w Zakładzie Dziennikarstwa Instytutu Nauk Politycznych i Dziennikarstwa Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. Przedstawiciel młodych badaczy w grupie roboczej „Media i Religia” przy European Communication Research and Education Association. W latach 2015-2018 realizuje grant „Media wobec idei świeckiego państwa” finansowany przez Narodowe Centrum Nauki. Jego zainteresowania naukowe koncentrują się wokół problematyki mediów i religii oraz struktur medialnych.

Jolanta Dzierżyńska-Mielczarek

Polskie Radio Kielce

Nazwa: Polskie Radio Regionalna Rozgłośnia w Kielcach „Radio Kielce” SA

Adres: ul. Radiowa 4, 25-317 Kielce

Adres witryny internetowej: www.radio.kielce.pl

Zasięg nadawania: województwo świętokrzyskie

Oddziały terenowe: w Ostrowcu Świętokrzyskim, Sandomierzu i Włoszczowie

Śluchalność w 2014 r.: 14,8 proc.

Pozycja na regionalnym rynku radiowym w 2014 r.: drugie miejsce za ogólnopolskim radiem RMF FM

HISTORIA

Za datę powstania rozgłośni Polskiego Radia w Kielcach uważa się 2 października 1952 r., choć pierwsze wiadomości na lokalnej antenie nadano dopiero 9 grudnia tego roku. Na początku października utworzono bowiem Ekspozyturę Polskiego Radia w tym mieście. Stanisław Fornal – kronikarz i późniejszy pracownik kieleckiej rozgłośni – wiązał to z wyznaczonymi na 26 października 1952 r. wyborami do rad narodowych i przypominał, że wiele znamiennych dat w historii radia miało polityczne uzasadnienie¹, na przykład fakt, że Radio Kielce rozpoczęło nadawanie w eterze 20 stycznia 1957 r., w dniu kolejnych wyborów do rad narodowych i Sejmu. Wcześniej województwo kieleckie dysponowało jedynie siecią radiofonii przewodowej.

¹ S. Fornal, *Harce na hercach w radiowych Kielcach*, Kielce 2002.

Lokalny program nadawano od godz. 18.00 do 18.30, a w jego skład wchodziły wiadomości i audycje o charakterze propagandowo-agitacyjnym przerywane utworami muzycznymi. W pozostałym czasie retransmitowano program Polskiego Radia z Warszawy. Pierwszy lokalny radiowy zespół tworzyli: Eugeniusz Stępień – pracownik Huty im. M. Nowotki w Ostrowcu Świętokrzyskim, korespondent „Słowa Ludu” po dwutygodniowym kursie radiowym (kierownik Ekspozytury), Maria Olkuśnik – absolwentka studiów dziennikarskich Uniwersytetu Jagiellońskiego z rocznym stażem w „Słowie Ludu”, Mirosław Tomaszewski – maturzysta z przeszkoleniem radiowym, Józef Andrzej Poroszewski – polonista. Początkujących radiowców wspomagali dziennikarze lokalnej prasy, fachowcy od rolnictwa, muzealnicy, korespondenci robotniczo-chłopscy, pracownicy zakładowych radiowęzłów².

W 1953 r. kierownikiem ekspozytury w Kielcach został Bolesław Działosz oddelegowany z rozgłośni w Łodzi. Został on zwolniony w 1956 r. na skutek buntu pracowników na fali destalinizacji. Jego miejsce zajęła Maria Olkuśnik, która kierowała rozgłośnią do 1983 r.

Z zapisków redakcyjnych wynika, że w pierwszych latach funkcjonowania lokalna rozgłosnia nie miała formalnej struktury organizacyjnej. Istniejące redakcje, poza polityczno-informacyjną, były odzwierciedleniem zainteresowań poszczególnych dziennikarzy. Zdzisława Wierciakowa prowadziła audycje dla wsi i programy poradnikowe dla rolników, Ryszard Podlewski i Stefan Mroczkowski przygotowywali audycje satyryczne i słuchowiska, Krystyna Dziekońska audycje dla młodzieży, Andrzej Poroszewski, Jerzy Butwiłło, Zdzisław Heńk reportaże, Stanisław Fornal, Waldemar Korejba, Czesław Kussal audycje literackie. Załączek redakcji muzycznej pojawił się w 1957 r. wraz z nawiązaniem współpracy z radiem przez dyrygenta Wojewódzkiej Orkiestry Symfonicznej i nauczyciela w szkole muzycznej Henryka Gostomskiego.

1 stycznia 1958 r. ekspozytura została przekształcona w Rozgłosnię Regionalną PR, co oznaczało dalszą profesjonalizację radia. Powołano redakcje: dzienników, ekonomiczną, wiejską, młodzieżową, kulturalną, łączności ze słuchaczami. Radio zatrudniało wówczas 14 osób.

W latach sześćdziesiątych Rozgłosnia Regionalna w Kielcach zwiększała zasięg i słuchalność. Dzięki większej mocy nadajnika oraz nowym częstotliwościom na falach ultrakrótkich docierała ze swoim 1,5-godzinny programem lokalnym do coraz liczniejszej grupy mieszkańców województwa. Na antenie przeważały – jak autoironicznie przyznawano w jubileuszowym materiale

² Tamże.

z okazji 60-lecia radia – relacje z siewu zbóż i sianokosów oraz audycje obrazujące trud ludu pracującego³.

W styczniu 1975 r. rozgłośnia przeprowadziła się do nowej siedziby przy ul. Radiowej, wyposażonej w studio koncertowe, nowe studia spikerskie i – co najważniejsze – sprzęt umożliwiający nadawanie audycji stereofonicznych. Lokalny program wydłużył się do 2 godzin, a 2 stycznia 1976 r. rozpoczęto emisję istniejących do dziś „Aktualności Dnia”. Radio zamilkło w czasie stanu wojennego, a przez redakcję, podobnie jak w innych mediach, przetoczyła się weryfikacja i fala zwolnień. Doszło też do zmiany redaktora naczelnego. Funkcję tę objął 1 marca 1983 r. Andrzej Maćkowski.

FUNKCJONOWANIE RADIA PO 1990 ROKU

Okres transformacji ustrojowej to – oprócz zniesienia szczególnie dotkliwej w działalności radiowej cenzury, czas zmian personalnych, organizacyjnych i technologicznych. Pracownicy rozgłośni wybrali na funkcję redaktora naczelnego Andrzeja Kopcia. Rozgłośnie skomputeryzowano, zwiększono do 13 godzin dzienny czas nadawania własnego programu i stworzono redakcje terenowe w Tarnobrzegu, Sandomierzu i Starachowicach.

Po zmianie ustawy o radiofonii i telewizji przekształcającej rozgłośnie regionalne Polskiego Radia w spółki akcyjne kieleckie radio zyskało samodzielność finansową i programową. Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji mianowała Mirę Bielecką prezesem zarządu. W 1994 r. Radio Kielce rozpoczęło nadawanie całodobowego programu, a 15 marca 1995 r. przeszło na częstotliwość 101,4 MHz. Ramówka składała się z kilkunastu serwisów informacyjnych, porannej audycji „Nowinki z Radiowej”, popołudniowego magazynu „Plus”, „Aktualności Dnia”, audycji sportowych oraz muzycznych. Dzięki redakcjom terenowym kielecka rozgłośnia znajdowała słuchaczy również w województwie radomskim i tarnobrzeczkim.

Z okazji swego 50-lecia Radio Kielce w 2002 r. wydało książkę Stanisława Fornala *Harce na hercach w radiowych Kielcach*. Publikacja, choć miała charakter osobistych wspomnień wieloletniego dziennikarza stacji, stanowiła kronikę pierwszych 20 lat funkcjonowania rozgłośni, o tyle cenną, że przybliżając podstawowe fakty z historii radia i ludzi, którzy je tworzyli. Późniejsze, głównie prasowe informacje na temat regionalnej rozgłośni koncentrowały się wokół

³ 60 lat Radia Kielce, www.radio.kielce.pl [dostęp: 10.05.2015].

zmian personalnych w zarządzie radia. Zachodziły one często, a emocje, które im towarzyszyły, miały na ogół negatywny charakter. Mnożyły się oskarżenia o upolitycznienie władz rozgłośni, krytykowano poczynania ustępujących zarządów. Funkcję prezesa zarządu Radia Kielce pełniło kolejno 5 osób.

Pierwszą z nich, w latach 2002–2004, był Jerzy Chrobot – uznawany za osobę wskazaną przez lewicę, był prezes komercyjnego Radia TAK i redaktor naczelny lokalnej prasy. Do jego zasług zaliczano poprawę wyników finansowych stacji, rozwój technologiczny oraz zwiększenie słuchalności. Był krytykowany za politykę finansową i inwestycyjną (m.in. wymianę taboru samochodowego bez przetargu, zakup wozu satelitarnego)⁴.

W latach 2004–2006 radiem kierował Janusz Przetacznik – członek lewicowego Stowarzyszenia Ordynacka, był prezes Jasielskiej Spółdzielni Mieszkaniowej i radny Jasła. Za jego kadencji wydawano radiowy miesięcznik „Na fali 101.4”, który informował o programach radiowych i promował kielecką stację.

Kolejnym szefem stacji, w latach 2006–2010, był Janusz Knap – popierany przez PiS, był redaktor naczelny „Gazety Wyborczej” w Kielcach i Lublinie. Okazał się sprawnym menedżerem, poprawił wyniki finansowe stacji, jej słuchalność oraz efektywność ekonomiczną (wskaźniki liczby pracowników przypadającej na jeden procent słuchalności)⁵. Krytykowany był za faworyzowanie na antenie przedstawicieli PiS i politykę kadrową⁶.

W latach 2010–2011 radio funkcjonowało bez prezesa z powodu konfliktów w radzie nadzorczej spółki, a od 2011 r. do chwili obecnej kieruje nim Jarosław Kusto – były działacz Zrzeszenia Studentów Polskich związany ze Stowarzyszeniem Ordynacka, z wykształcenia matematyk, z doświadczeniem w biznesie, dwukrotny szef rady nadzorczej Radia Kielce.

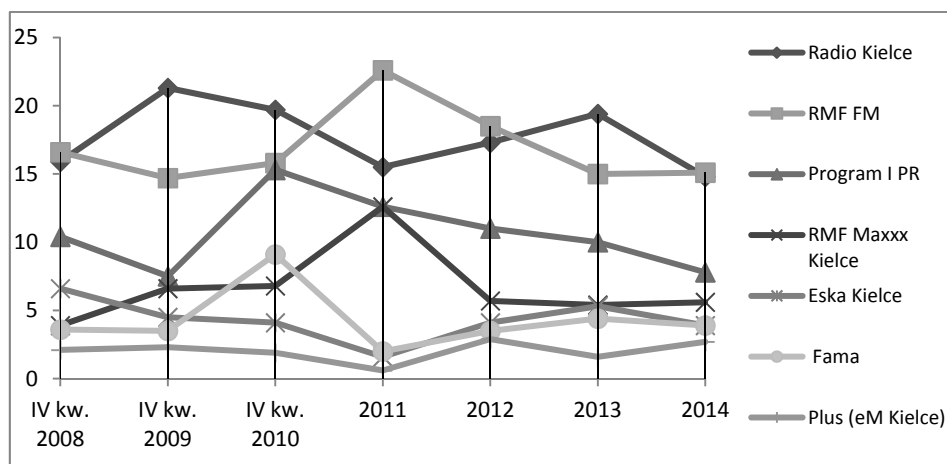
W 2011 r. w strukturach rozgłośni stworzono również stanowisko redaktora naczelnego. Funkcję tę pełniła Joanna Geront-Woś, była dziennikarka kieleckiej „Gazety Wyborczej”.

Radio Kielce było jedną z najchętniej słuchanych rozgłośni w regionie. O palmę pierwszeństwa walczyło jedynie z RMF FM, największą komercyjną stacją ogólnopolską, daleko w tyle pozostawiając nie tylko lokalną konkurencję, ale i pozostałe stacje ogólnopolskie i ponadregionalne.

⁴ Z. Nowak, *Radio Kielce ma nowego prezesa*, „Gazeta Wyborcza Kielce”, 27.04.2004.

⁵ Por. wyniki kontroli NIK w Regionalnej Rozgłośni Polskiego Radia „Radio Kielce” S.A. w zakresie realizacji zadań w latach 2006–2008, <https://www.nik.gov.pl/kontrola/P/09/160/LKI/> [dostęp: 20.05.2015].

⁶ Por. m.in. M. Brzezińska, *Porządki w Radiu Kielce*, „Echo Dnia”, 12.10.2006.

Wykres 1. Udział w czasie słuchania wybranych stacji w województwie świętokrzyskim w latach 2008–2014

Źródło: wyliczenia własne na podstawie badań Radio Track.

Udział w czasie słuchania na poziomie kilkunastu procent sprawił też, że Radio Kielce miało najwyższą słuchalność spośród wszystkich 17 spółek radiowych Polskiego Radia. Duża popularność stacji to efekt przyzwyczajenia, składu demograficznego i stopnia tożsamości z regionem mieszkańców województwa świętokrzyskiego oraz uniwersalności oferty programowej. Główną pozycję w programie zajmowały muzyka (ponad połowa rocznego czasu emisji), informacja i publicystyka, edukacja i poradnictwo. Rozgłośnia pełniła integracyjną rolę w społeczności lokalnej. Udział tematyki regionalnej w programach nadawanych przez stację rósł systematycznie, od około 25 proc. w 2006 r. do około 35 proc. czasu nadawania w 2013 r. Tematy lokalne dominowały w audycjach informacyjnych, serwisach drogowych i poświęconych prognozie pogody, audycjach publicystycznych, zwłaszcza reportażach o charakterze interwencyjnym oraz doniesieniach kulturalnych i sportowych. Z monitoringu prowadzonego przez Krajową Radę Radiofonii i Telewizji wynikało również, że treści informacyjne i publicystyczne nie koncentrowały się wyłącznie na stolicy województwa, ale dotyczyły też spraw mniejszych miast, gmin i terenów wiejskich Kielecczyzny⁷.

Najmniej miejsca w programie zajmowały reportaże, literackie formy radiowe i słuchowiska. Skromny był udział reklamy i autopromocji, audycji o charakterze religijnym, a w ostatnich latach również programów dla dzieci

⁷ Por. KRRiT, Media publiczne 2013, http://www.krrit.gov.pl/Data/Files/_public/Portals/0/sprawozdania/aneks.pdf [dostęp: 22.04.2015].

i młodzieży. Bardzo bogata była natomiast oferta audycji poradnikowych (motoryzacyjne, literackie, filmowe, ezoteryczne poświęcone wyposażeniu wnętrz, modzie itp.). Zróżnicowany charakter miała również oferta muzyczna. Oprócz współczesnej muzyki rozrywkowej nadawana była muzyka klasyczna, jazzowa oraz ludowa muzyka regionu.

W planach programowych na 2014 r. zakładano, że zwiększy się udział audycji słownych (do prawie 60 proc. rocznego czasu nadawania) i tematyki regionalnej (do 40 proc.).

MISJA RADIA KIELCE

Przygotowywany przez rozgłośnie program sprawiał, że wpisywała się ona w misję radiofonii publicznej. Realizację zadań nadawcy publicznego w różnych okresach traktowano jednak nieco odmiennie. W końcu 2006 r. przyjęto strategię, która wyrażała się w obowiązującym do dziś hasle promocyjnym „Słuchasz i Wiesz”. Założeniem programowym było uczynienie z Radia Kielce najważniejszego źródła informacji w województwie świętokrzyskim, szybkiego pod względem newsowym i opiniotwórczego w warstwie publicystycznej. Budowaniu tożsamości regionu oraz lokalnego patriotyzmu służyć miało podejmowanie tematów związanych z historią regionu (np. cykl programów i publikacja pod tytułem „Śladami naszych bohaterów”), promowanie kultury i sztuki ludowej (np. cykl koncertów i festynów z udziałem lokalnych muzyków „Perły świętokrzyskie”, audycje i płyty ze świętokrzyską muzyką ludową pt. „Graj kapelo”, konkurs „Jawor u źródeł kultury” promujący ludowych twórców, wykonawców i animatorów kultury).

W ostatnich latach zadaniom misyjnym nie poświęcano zbyt wiele miejsca w dokumentach redakcyjnych, ograniczając się do PR-owskich sformułowań na oficjalnym fanpageu (pisownia i interpunkcja jak w oryginale):

Informacje i muzyka nie są jedynymi skarbami, które Państwu przekazujemy co dnia. Wypełniając misję rozgłośni publicznej nie tylko najlepiej informujemy, ale również, edukujemy, radzimy, pomagamy, interweniuujemy, gdy dzieje się niesprawiedliwość, ale również co niezwykle ważne, wpisujemy się w rozwój kulturalny regionu. To wszystko nie byłoby realizowane gdyby nie najlepszy w województwie zespół redakcyjny. Dziennikarze Radia Kielce nieustannie, szukają odpowiedzi na pytania, które przed nami stawia rzeczywistość, a ta cały czas i Państwa naszych Słuchaczy, nurtuje. Udzielenie odpowiedzi nie byłoby możliwe gdyby nie profesjonalny zespół, ale i narzędzia, którymi dysponujemy. Najnowsze technologie umożliwiają najlepszą formę i jakość przekazu, nie tylko ze studia przy ulicy Radiowej,

ale również z każdego miejsca w regionie dzięki wozowi satelitarnemu, którym wielokrotnie wyjeżdżaliśmy do miejsc, by przenieść Państwa tam gdzie działa się coś interesującego. To dzięki tym technologiom aktualne jest stwierdzenie „TU i TERAZ” – bowiem zawsze jesteśmy w centrum wydarzeń, które bulwersują, ciekawia, bawią czy intrygują. Ponadto w poszukiwaniu nowych form dotarcia do Państwa uruchomiliśmy Internetowy Portal Informacyjny www.radio.kielce.pl. Dzięki niemu już teraz nie tylko możemy powiedzieć „TU i TERAZ”, ale również „TAM i KIEDYŚ”, dzięki temu portalowi już nigdy, nic Państwu nie umknie, zawsze będą Państwo mogli wrócić do nurtującej Was informacji. Nieustannie doskonaląc się, chcemy, aby nasz skarb czuł się z nami dobrze, wciąż chcemy zdobywać Wasze uznanie dla nas, bowiem najważniejsze jest to, że Państwo są z nami⁸.

Strona internetowa radia, która była nowym sposobem dotarcia do dotychczasowych i potencjalnych odbiorców, zawierała: aktualności z wyodrębnioną zakładką „sport”, program radiostacji, dźwiękową prezentację wybranych audycji, podstawowe informacje o stacji i możliwość słuchania radia online. Rozgłośnia nie podawała liczby użytkowników strony, choć ilość zamieszczanych komentarzy nie świadczyła o jej dużej popularności. Profil stacji na Facebooku miał w 2014 r. około 9,1 tys. fanów, co stanowiło zaledwie kilka procent słuchających radia w eterze.

Radio planowało więc rozwój tradycyjnych form emisji. W 2011 r. zapowiedziało stworzenie naziemnej stacji radiowej dla młodych słuchaczy. Miała rozpocząć nadawanie w 2012 r., ale z projektu nic nie wyszło. Następnie przystąpiono do testów cyfrowego radia. Wiążąc duże nadzieje z technologią DAB+, kierownictwo stacji wystąpiło z inicjatywą utworzenia cyfrowego kanału z muzyką ludową. Całodobowe, cyfrowe radio z muzyką ludową pod nazwą „RK2” miało bazować na bogatej fonotece Radia Kielce i zacząć emisję w 2013 r. Tych projektów również nie zrealizowano. Kolejnym pomysłem było utworzenie specjalistycznego kanału sportowego.

Abstrahując od szans biznesowego powodzenia tych projektów⁹, dziwi fakt, że planowano je w sytuacji cięcia kosztów antenowych Radia Kielce. W 2012 r. skrócono bowiem czas nadawania programu na żywo, zrezygnowano z najdroższych pozycji w ramówce, ograniczono produkcję nowych programów, wydłużono pasmo powtórkowe¹⁰.

⁸ Facebook, Strona internetowa Radio Kielce, https://pl-pl.facebook.com/Polskie.Radio.Kielce/info?tab=page_info [dostęp: 10.06.2015].

⁹ Kierownictwo stacji nie powoływało się na żadne badania rynku ani statystyki liczby odbiorników DAB w regionie.

¹⁰ Por. M. Sztandera, *Zwolnienia, krótszy program. Radio Kielce tnie koszty*, „Gazeta Wyborcza Kielce”, 04.11.2011.

STRUKTURA ROZGŁOŚNI W 2014 ROKU

Kierownictwo rozgłośni w 2014 r. stanowili: prezes zarządu Jarosław Kusto¹¹, redaktor naczelny stacji Joanna Gorgont-Woś oraz sekretarz redakcji Magdalena Sitek. Radio Kielce miało 5-osobową Radę Nadzorczą oraz 15-osobową Radę Programową. Z informacji udostępnionych na stronie internetowej wynikało, że zatrudniało prawie 50 dziennikarzy i kilkanaście osób zajmujących się promocją i reklamą oraz realizacją dźwięku¹².

Malejące wpływy abonamentowe wymusiły na rozgłosniach regionalnych Polskiego Radia redukcję kosztów zatrudnienia. Jarosław Kusto, rozpoczynając sprawowanie funkcji prezesa zarządu, wyliczył, że z 87 zatrudnionych w 2011 r. osób można zwolnić 25, w tym 10 dziennikarzy, bez szkody dla funkcjonowania stacji¹³. Kalkulacja ta nie jest do końca jasna, bo kosztowa efektywność Radia Kielce była na tle innych rozgłośni regionalnych Polskiego Radia zadowalająca. Koszt produkcji jednej minuty programu w latach 2006–2008 wynosił 20,5 zł przy średniej dla wszystkich stacji na poziomie 22,3 zł. Koszty działalności poniesione na uzyskanie 1 proc. słuchalności wynosiły 677 tys. zł przy średniej dla wszystkich stacji – 2 043 tys. zł, a koszty działalności na jednego słuchacza 68 zł, przy średniej – 108 zł. Także pod względem liczby zatrudnionych Radio Kielce osiągało lepsze wyniki niż pozostałe rozgłosnie regionalne. Na 1 proc. słuchalności pracowało niespełna 6 zatrudnionych w nim osób, gdy średnio w kraju – 15¹⁴.

Duże cięcia finansowe były jednak – zdaniem prezesa zarządu radia – warunkiem, aby rozgłosnia mogła przetrwać, a dzięki właściwie zbilansowanym kosztom funkcjonowania może ona nadal wypełniać misję i informować słuchaczy o tym, co się dzieje w ich najbliższej okolicy¹⁵. Ze sprawozdań, które zarząd składa corocznie Krajowej Radzie Radiofonii i Telewizji, wynika jednak, że tzw. koszty realizowania misji publicznej, czyli tworzenia i rozpowszechniania programu regionalnego, wzrosły znacznie od 2011 r., a w 2014 r. osiągnęły rekordowy poziom prawie 14,4 mln zł. Przy malejącym (z wyjątkiem 2013 r.) finansowaniu ze środków publicznych zwiększyło to różnicę, którą spółka musiała pokryć z pieniędzy pozyskiwanych z reklam (por. tabela 1).

¹¹ W 2015 r. został ponownie wybrany na to stanowisko.

¹² Kierownictwo Radia Kielce, mimo wielokrotnie ponawianych próśb, nie było zainteresowane udostępnieniem informacji o strukturze redakcji i bieżącej działalności.

¹³ Por. M. Sztandera, *Zwolnienia, krótszy program...*

¹⁴ NIK, Informacja o wynikach kontroli realizacji zadań przez regionalne spółki radiofonii publicznej w latach 2006–2008, <https://www.nik.gov.pl/> [dostęp: 28.05.2015].

¹⁵ Por. wypowiedź Jarosława Kusto na antenie Radia Kielce oraz informację na stronie internetowej radia: I. Murawska, *Jarosław Kusto rekomendowany na prezesa Radia Kielce*, <http://www.radio.kielce.pl/pl/post-33042> [dostęp: 1.07.2015].

Tabela 1. Wykorzystywanie wpływów z opłat abonamentowych w Radiu Kielce w latach 2008–2014 (w mln zł)

Rok	Koszty realizacji misji publicznej	Uzyskane środki publiczne	Różnica
2008	9,731	8,411	– 1,320
2009	9,793	8,795	– 0,998
2010	9,088	8,886	– 0,202
2011	8,169	7,385	– 0,784
2012	9,133	8,044	– 1,089
2013	11,214	10,514	– 0,700
2014	12,495	8,285	– 4,210

Źródło: Sprawozdania Zarządu Polskiego Radia Regionalnej Rozgłośni w Kielcach Radio Kielce S.A. z lat 2008–2014, <http://bip.radio.kielce.com.pl> [dostęp: 1.07.2015].

NAJWAŻNIEJSZE DZIAŁANIA REDAKCJI W 2014 ROKU

Wśród akcji, którymi szczyliła się redakcja Radia Kielce w swoich przekazach promocyjnych, dominowały działania charytatywne: „Przygarnij mnie” (pośredniczenie w adopcji bezdomnych zwierząt), „Gwiazdka z nieba” (licytacja obrazów na rzecz Domu Samotnej Matki i Ofiar Przemocy w Wiernej Rzece), „Choinka pod Choinkę” (licytacja drzewek i ozdób świątecznych na rzecz stypendiów dla uzdolnionej świętokrzyskiej młodzieży). Rozgłosnia podejmowała też działania edukacyjne i społeczne: „Dzwon bije dla ciebie – ostrzega i wzywa” (na rzecz poprawy bezpieczeństwa na drogach), „Razem poukładamy Kielce” (promocja budżetu obywatelskiego), „Światowy Dzień Bez Samochodu”. Sporo uwagi poświęcano promocji regionu i samej stacji. Największą popularnością, przynajmniej wśród internautów, cieszyły się jednak pozycje rozrywkowe, zapewniające interaktywność: „Mimo Wszystko Gramy Disco” – audycja z udziałem słuchaczy, prezentująca muzykę taneczną od italo disco do disco polo, która zgromadziła 2,5 tys. fanów na Facebooku oraz „Made in Kielce” – przypominająca zapomnianych artystów związanych z regionem kieleckim (700 polubień).

Rok 2014 był rokiem wyborczym, więc program Radia Kielce obfitował w audycje prezentujące najpierw kandydatów i programy poszczególnych partii w wyborach europejskich, a później samorządowych. Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji, która monitorowała regionalne programy radia publicznego pod względem prowadzenia kampanii wyborczej do samorządu terytorialnego, stwierdziła, że kielecka rozgłosnia poświęciła tematyce wyborczej stosun-

kowo niewiele czasu w serwisach informacyjnych – 19 proc. czasu ich trwania (średnia dla wszystkich rozgłośni to 36 proc.). Nadała natomiast najwięcej debat wyborczych – 11¹⁶.

Wykazała się też najbardziej merkantylnym podejściem do kampanii wyborczej. Wyemitowała 262 minuty płatnych audycji wyborczych zleconych przez komitety wyborcze. Było to trzykrotnie więcej niż wynosiła średnia we wszystkich regionalnych i miejskich rozgłośniach radia publicznego. Dzięki temu Radio Kielce zarobiło prawie 60 tys. zł brutto, co stanowiło 20 proc. wszystkich przychodów z kampanii w rozgłośniach regionalnych¹⁷. Na tym kończą się jednak marketingowe sukcesy Radia Kielce. Podobnie jak inne regionalne rozgłoszenie w znikomym stopniu wykorzystuje ono limity udziału reklamy w emitowanym programie¹⁸. Według ustaleń NIK w latach 2006–2008 Radio Kielce wykorzystywało niespełna 10 proc. limitu udziału reklam w emitowanym programie (średnia dla wszystkich rozgłośni regionalnych wynosiła 17 proc.)¹⁹. W kolejnych latach ten wskaźnik urósł do 24 proc. limitu w 2010 r., by w 2014 r. spaść do zaledwie 15 proc. Oznaczało to, że stacja nie sprzedawała 85 proc. czasu dozwolonego na reklamę.

Wprawdzie głównym celem spółek radiofonii regionalnej nie jest maksymalizacja zysku, ale przychody z działalności komercyjnej w istotny sposób wpływały na ich wyniki finansowe, zwłaszcza w sytuacji obniżania wpływów ze środków publicznych. Uzyskiwane przychody reklamowe były też nieadekwatne do udziału w rynku słuchalności Radia Kielce.

NAGRODY I WYRÓŻNIENIA W 2014 ROKU

W 2014 r. dziennikarze Radia Kielce nie mogli poszczycić się ogólnopolskimi nagrodami branżowymi. Uhonorowano ich jednak w różnorodnych konkursach. Redaktor naczelna Joanna Gergont-Woś otrzymała nagrodę głów-

¹⁶ KRRiT, Kampania wyborcza do samorządu terytorialnego 2014 w regionalnych programach radia publicznego. Na przykładzie audycji informacyjnych oraz publicystycznych nadanych w okresie 8–14 listopada 2014 r., <http://www.krrit.gov.pl> [dostęp: 1.07.2015].

¹⁷ KRRiT, Informacja o wydatkach i wykorzystaniu czasu antenowego w radiu i telewizji na emisję płatnych audycji wyborczych w 2014 roku, <http://www.krrit.gov.pl> [dostęp: 1.07.2015].

¹⁸ Zgodnie z prawem reklamy nie mogą zajmować więcej niż 15 proc., a reklamy nadawane łącznie z telesprzedazą, więcej niż 20 proc. dziennego czasu nadawania programu i nie więcej niż 12 minut w ciągu godziny. Por. art. 16 ust. 2 ustawy o radiofonii i telewizji (Dz.U. z 2004 r., nr 253, poz. 2531 ze zm.).

¹⁹ NIK, *Informacja o wynikach kontroli...*

nego inspektora pracy „Salus publica”. Przyznano ją wszystkim dziennikarzom rozgłośni za całokształt działalności publicystycznej i informacyjnej poświęconej problematyce przestrzegania prawa.

Dziennikarze Radia Kielce zostali laureatami ogólnopolskiego konkursu radiowego zatytułowanego „Strażacy ochotnicy nie tylko gaszą”. Komendant Główny Państwowej Straży Pożarnej docenił reportaż Doroty Juchnowskiej o 140-letniej historii kieleckiej straży pożarnej oraz materiał Marcina Przemirskiego o szkoleniu z zakresu pierwszej pomocy, które strażacy ochotnicy przeprowadzili z uczniami w gimnazjum w Rykoszynie.

Świętokrzyską Nagrodę Kultury przyznawaną przez Zarząd Województwa Świętokrzyskiego za upowszechnianie kultury otrzymali w 2014 r. Leszek Ślusarski i Jerzy Szczepanek. Ślusarski jest autorem audycji muzycznych promujących muzykę ludową, dokonania młodych artystów i muzykę klasyczną. Szczepanek to realizator dźwięku z 50-letnim stażem w Polskim Radiu współtworzący fonotekę muzyki ludowej.

Jolanta Dzierżyńska-Mielczarek – dr, Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach, Instytut Dziennikarstwa i Informacji, adiunkt. Zainteresowania badawcze: ekonomika mediów, polski rynek medialny.

Paulina Olechowska

Polskie Radio Koszalin

Nazwa: Polskie Radio Regionalna Rozgłośnia w Koszalinie „RADIO KOSZALIN” S.A.

Właściciel: jednoosobowa spółka akcyjna Skarbu Państwa

Adres: ul. Marszałka J. Piłsudskiego 41, 75-502 Koszalin

Adres witryny internetowej: www.radio.koszalin.pl

Zasięg nadawania: tereny dawnych województw koszalińskiego, słupskiego, pilskiego

Oddziały terenowe: Słupsk, Piła, Szczecinek, Kołobrzeg

Wyniki słuchalności w 2014 r.: w mieście Koszalin wyniosły 7,61 proc. (plasują Radio Koszalin na piątym miejscu); w regionie dawnego województwa koszalińskiego 4,87 proc. (szóste miejsce); w województwie zachodniopomorskim 6,03 proc. (szóste miejsce)

Pozycja na regionalnym rynku radiowym w 2014 r.: w mieście Koszalin rozgłośnia publicznego radia zajęła piątą pozycję pod względem słuchalności – wyprzedziły ją rozgłośnie krajowe Radia RMF FM, Radia ZET, Radia VOX FM oraz Trójka - Program 3 Polskiego Radia; w regionie dawnego województwa koszalińskiego Polskie Radio Koszalin zajęło szóste miejsce – wyprzedziły ją Radio RMF FM, Radio ZET, Jedynka - Program 1 Polskiego Radia, Radio VOX FM oraz Trójka - Program 3 Polskiego Radia; w województwie zachodniopomorskim 6,03 proc. (szóste miejsce). Na tle regionalnych rozgłośni Polskiego Radia w 2014 r. koszalińska stacja zajęła 15. pozycję pod względem udziału w czasie słuchania z wynikiem 0,15 proc., ze średnim czasem słuchania 105,01 minut

Na wstępie artykułu należy podkreślić, iż województwo zachodniopomorskie jest jedynym, w którym funkcjonują dwie rozgłośnie publicznego radia¹, tym sa-

¹ Marek Jachimowski województwo zachodniopomorskie podzielił na dwa regiony periodycznej komunikacji medialnej, na region szczeciński i koszaliński. Zob.: M. Jachimowski, *Regiony periodycznej komunikacji medialnej: studium prasoznawczo-politologiczne o demokratyzacji komunikacji medialnej*, Katowice 2006.

mym Polskie Radio Koszalin oraz Radio Szczecin są jedynymi regionalnymi radiami publicznymi, „które funkcjonuje bez własnego województwa”². Ma to istotne znaczenie nie tylko w odniesieniu do regionalnych struktur rynkowych, ale i również przy interpretacji podawanych w artykule danych, jak choćby wyników słuchalności, które w przypadku publicznych rozgłośni radiowych obejmują region szczeciński i koszaliński, a nie – jak w przypadku każdej innej rozgłośni – całe województwo. Należy dodać, iż utworzone na mocy ustawy koszalińska i szczecińska rozgłośnia Polskiego Radia de facto regionalnymi nie są, gdyż nie nadają na obszarze całego województwa zachodniopomorskiego³.

HISTORIA

Polskie Radio Koszalin rozpoczęło nadawanie 15 listopada 1953 r. jako Ekspozytura Programowa Polskiego Radia. Pierwsza siedziba mieściła się przy ul. Marszałka J. Piłsudskiego 49. W 1964 r. w redakcji radia powstał punkt korespondencyjny Dziennika Telewizyjnego TVP, wkrótce utworzono również Redakcję Telewizyjną⁴. W połowie lat sześćdziesiątych rozgłośnia nadawała jedynie ponad godzinę programu lokalnego i półtorej minuty na antenie ogólnopolskiej, zaś na początku lat siedemdziesiątych były to już ponad dwie godziny programu lokalnego, 40 minut na antenie krajowej⁵. Już wówczas radio nadawało na obszarze ówczesnych województw koszalińskiego, słupskiego i pilskiego.

Od samego początku rozgłośnia była skoncentrowana na wydarzeniach dotyczących ówczesnego województwa koszalińskiego, i w pierwszych latach działalności stacji dominowała w niej informacja. Przełomowym okresem były lata 1972/1973, powstało wówczas Studio Bałtyk, wspólnie przygotowane z rozgłośniami w Gdańsku i Szczecinie. Warto nadmienić, że ta ciesząca się dużą słuchalnością audycja emitowana jest w Polskim Radio Koszalin do dziś.

W pierwszych latach działalności radio odegrało istotną rolę kulturotwórczą; do ważniejszych audycji należy zaliczyć „Radiowe debiuty literackie” czy też „Młodzieżowe Studio Stereo” promujące twórczość lokalnych arty-

² P. Ostrowski, *Szanowni Państwo, „Radio Koszalin”. Publikacja z okazji 60-lecia Radia Koszalin*, s. 2.

³ Z. Kosiorowski, *Lokalność regionalnych mediów elektronicznych*, „Media i Medioznawstwo” 2011, nr 2, s. 18–21.

⁴ P. Ostrowski, *Szanowni...* s. 3.

⁵ Tamże.

stów. Polskie Radio Koszalin obsługiwało takie wydarzenia kulturalne, jak Festiwal Piosenki Żołnierskiej w Kołobrzegu czy Festiwal Pianistyki Polskiej w Słupsku. Warto wspomnieć, iż po 1981 r. jako jedna z nielicznych rozgłośni emitowało audycje poświęcone związkom zawodowym.

W okresie PRL kolejno dyrektorami/redaktorami naczelnymi Polskiego Radia Koszalin byli:

1. Józef Łuka (kierownik ekspozytury, 1953–1956),
2. Tadeusz Fiszbach (1956–1962),
3. Henryk Konieczny (1962–1964),
4. Władysław Król (1964–1971),
5. Tadeusz Gawroński (1971–1977),
6. Zdzisław Wieliczko (1977–1984),
7. Ryszard Ulicki (1984–1990),
8. Wiesław Romanowski (1990–1992)⁶.

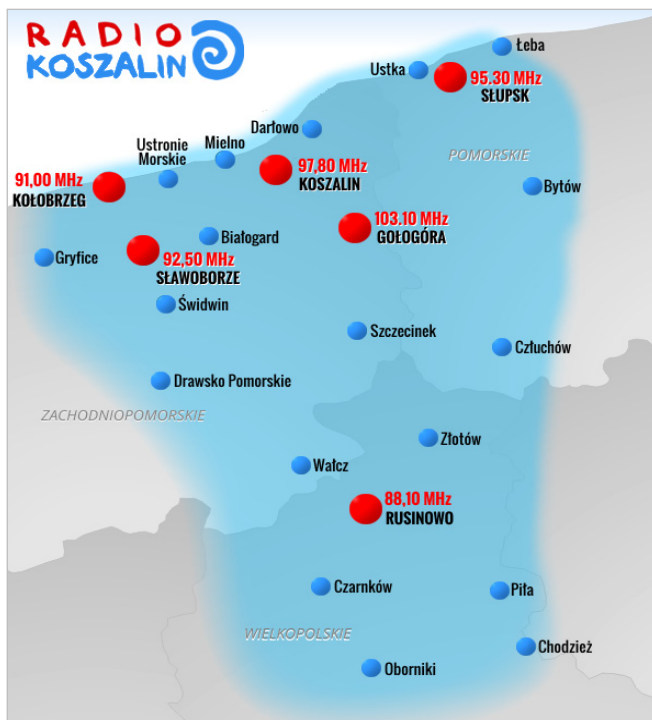
Uwarunkowania polityczno-społeczne w pierwszych latach funkcjonowania rozgłośni wpłynęły na jej profil. Jednak do dziś charakteryzuje ją pogłębiona informacja koncentrująca się na wszelkich dziedzinach życia regionu i miasta, obszerna publicystyka ze znakomitymi reportażami radiowymi i systematyczny kontakt z radiosłuchaczami. Polskie Radio Koszalin było i wciąż jest rozgłosnią szybko reagującą na codzienne wydarzenia o charakterze lokalnym i potrzeby swoich słuchaczy.

FUNKCJONOWANIE STACJI W LATACH 1990–2014

W listopadzie 1993 r. zlikwidowano Radiokomitet, rozgłosnia została przekształcona w jednoosobową spółkę Skarbu Państwa o nazwie Polskie Radio – Regionalna Rozgłosnia w Koszalinie „Radio Koszalin SA”. Przekształcenia własnościowe nie miały dużego znaczenia dla realizowanej koncepcji programowej – naczelnym zadaniem stacji było i jest informowanie o najważniejszych wydarzeniach w regionie. Radio umacniało swoją pozycję na rynku radiowym, czego efektem było uruchomienie w 1995 r. rozgłośni miejskiej w Koszalinie i Słupsku (decyzja nr 32/94 Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji z 23 czerwca 1994 r.). Dzięki rozszczepieniu sygnału Polskie Radio Koszalin w godzinach 7.00–10.00 na częstotliwości 95,3 MHz nadaje od poniedziałku do piątku program miejski pod nazwą Radio Słupsk, przeznaczony dla miesz-

⁶ Materiały własne autorki.

kańców powiatu słupskiego⁷. Ponadto działają redakcje w Słupsku, Pile oraz korespondenci w Szczecinku i Kołobrzegu. Program produkowany jest w technologii cyfrowej, nadawany analogowo z ośrodków nadawczych w Koszalinie, Słupsku, Kołobrzegu, Sławoborzu, Gołogórze i Rusinowie. Polskie Radio Koszalin posiada stacje nadawcze UKF – po dwa nadajniki dużej, średniej i małej mocy, sieć dosyłowa została zbudowana w 2002 r.

Mapa nr 1. Zasięg nadawania Polskiego Radia Koszalin

Źródło: Polskie Radio Koszalin.

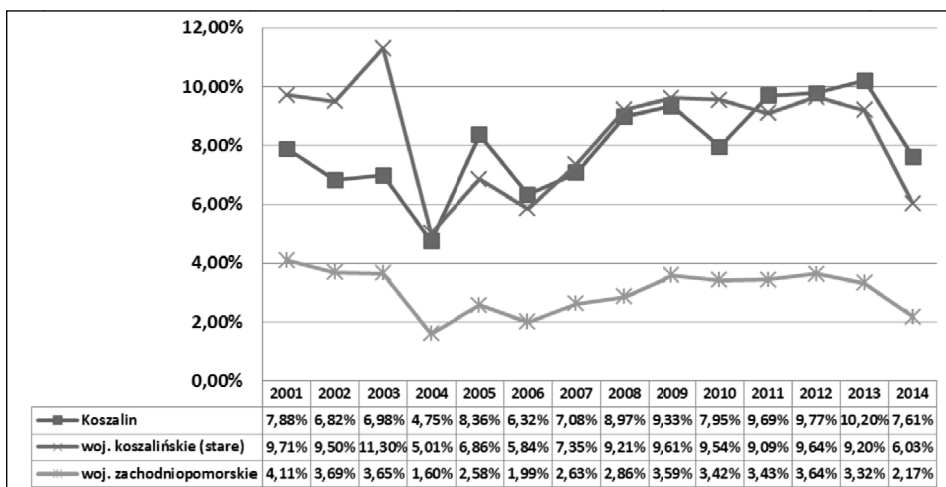
Przełomowym rokiem dla rozgłośni był 2002, do użytku oddano wówczas nową siedzibę radia, która mieści się przy ul. Marszałka J. Piłsudskiego 41; budynek jest jednym z najnowocześniejszych w Polsce. Warto dodać, iż w siedzibie radia znajduje się muzealna ekspozycja starych radioodbiorników licząca ponad 200 eksponatów. Radio ma swoje studio im. Czesława Niemena,

⁷ P. Ostrowski, *Tożsamość lokalna w misji, strategii i działalności Radia Koszalin* [w:] *Media koszalińskie w umacnianiu tożsamości lokalnej*, red. J. Kania, Wyd. Uczelniane Politechniki Koszalińskiej, Koszalin 2014, s. 281.

odbywają się tam koncerty „Unplugged Radia Koszalin”, „Muzyczna scena Radia Koszalin” oraz „Wieczory na ludowo”.

W pasie wybrzeża Bałtyku Polskie Radio Koszalin jest słyszalne od Międzydrojów do Łeby.

W rankingach słuchalności koszalińska rozgłośnia publicznego radia ma ugruntowaną pozycję na rynku. Rozgłośnia odnotowała najniższą słuchalność w Szczecinie (w latach 2001–2014 wyniosła ona zaledwie 0,05 proc.) oraz w obszarze starego województwa szczecińskiego 0,33 proc. Te dane potwierdzają fakt istnienia dwóch regionów periodycznej komunikacji medialnej w obszarze obecnego województwa zachodniopomorskiego.

Wykres 1. Wyniki słuchalności Polskiego Radia Koszalin w latach 2001–2014

Źródło: Radio Track, MillwardBrown, udział w czasie słuchania (%), wszyscy słuchacze (15–75 lat) w poszczególnych latach.

W latach 2001–2014 na terenie byłego województwa koszalińskiego średnia słuchalność Polskiego Radia Koszalin wyniosła 8,43 proc., zaś w samym Koszalinie 7,98 proc., na obszarze województwa zachodniopomorskiego 3,04 proc. Jak wynika z danych zaprezentowanych na wykresie 1, od 2001 r. słuchalność rozgłośni zmalała dwukrotnie, zaś w 2004 r. nastąpiły zmiany programowe, które z czasem przełożyły się na wzrost słuchalności, następnie w roku 2006 doszło do zmian kadrowych związanych z wymianą rad nadzorczych. Od tego momentu słuchalność radia w Koszalinie i regionie koszalińskim systematycznie rosła, przy niewielkim spadku słuchalności w mieście w 2010 r. Od 2013 r. ponownie zauważyć można spadek liczby słuchaczy stacji. Analiza wyników

słuchalności regionalnej rozgłośni wskazuje wprost, iż bez systematycznych modyfikacji oferty programowej publicznego nadawcy nie jest możliwe utrzymanie słuchalności na stałym, wysokim poziomie.

Z najnowszych wyników słuchalności wynika, iż „Radio Koszalin” odnotowało od listopada 2012 do maja 2013 r. przyrost udziału w czasie słuchania z 8,4 proc. do 11,9 proc.⁸ W 2014 r. osiągnięty na terenie Koszalina udział w czasie słuchania wynoszący 7,61 proc. pozwolił na zajęcie piątego miejsca (za RMF FM, ZET, VOX FM i Trójką); osiągnięty na terenie dawnego województwa koszalińskiego udział w czasie słuchania wynoszący 6,03 proc. spowodował zajęcie szóstego miejsca (za RMF FM, ZET, Jedynką, VOX FM i Trójką); osiągnięty na terenie regionu koszalińskiego udział w czasie słuchania wynoszący 4,87 proc. przełożył się na zajęcie siódmego miejsca (za RMF FM, ZET, Jedynką, RMF MAXXX Pomorze, VOX FM i Trójką)⁹.

Z badań SMG/KRC (od września 2010 do października 2011 r.) wynika, że statystyczny słuchacz stacji ma 45 i więcej lat (75 proc.), mieszka w małych miastach i wsiach (63 proc.), posiada wyższe i średnie wykształcenie (64 proc.)¹⁰. Z wyników raportu badań nad radiem przeprowadzonych w lipcu 2012 r. przez pracownię Partner in Business Strategies z Sopotu wynika, iż ankietowani mieszkańcy regionu koszalińskiego wskazywali przydatność nadawanych informacji lokalnych, z kraju i ze świata, badani pozytywnie ocenili wyrazisty wizerunek radia¹¹.

Funkcjonowanie stacji jest uwarunkowane sytuacją gospodarczą regionu. Warto nadmienić, iż Koszalińskie jest trudnym rynkiem reklamowym. I pomimo iż przychody z reklam rosną (dla przykładu – w 2009 r. wyniosły one 557 122 tys. zł, zaś w 2011 r. już 673 667 tys. zł¹²), ich poziom nie jest wystarczający, aby zapewnić funkcjonowanie radia, szczególnie w przypadku spadku wpływów z abonamentu. Radio je kompensuje poprzez działalność komercyjną, głównie sprzedaż reklam oraz umowy sponsorskie.

Po roku 1990 redaktorami naczelnymi Polskiego Radia Koszalin byli:

1. Ryszard Zalewski (1993–2002),
2. Zenon Suszycki (2002–2006),
3. Bożena Dzielińska (2006),

⁸ Z. Kosiorowski, *Misyjność programów jako potencjalny fundament tożsamości i czynnik wizerunkowy (na przykładzie Radia Koszalin S.A.)* [w:] *Media koszalińskie...*, s. 267.

⁹ Źródło: Polskie Radio Koszalin.

¹⁰ P. Ostrowski, *Strategia publicznej rozgłośni regionalnej na przykładzie Radia Koszalin*, „Zarządzanie w Kulturze” 2013, z. 4, s. 381.

¹¹ Z. Kosiorowski, *Misyjność...* s. 269.

¹² Tamże, s. 383.

4. Tadeusz Sznajderski i Robert Żłobiński (2006–2007),
5. Andrzej Stecewicz (2007–2010),
6. Piotr Ostrowski (od 2010 roku)¹³.

Oferta programowa koszalińskiego radia koncentruje się na tematyce regionalnej oraz emisji pasm publicystycznych, z reportażem. Najważniejsze audycje na antenie to pasma: 1. informacyjno-muzyczne (m.in. „Studio Bałtyk”; „Radio Koszalin Na Dobry Dzień”); 2. o charakterze audycji towarzyszącej (m.in. „Zawsze z Bliska”, w okresie wakacji „Lato na Gorąco”); 3. audycje interaktywne (np. „Dwie Strony Medalu”) oraz 4. autorskie pasma publicystyczne („Radiowy Klub Obieżyświata”) i muzyczne (np. „Dobrze Rockujemy”). W ramach znajdują się programy emitowane w języku kaszubskim („Magazyn kaszubski”) i ukraińskim („Magazyn ukraiński”), jak i poświęcone mniejszości romskiej („Magazyn romski”).

Wyzwaniem dla radia było upowszechnienie się Internetu. Koszalińska rozgłośnia publicznego radia już w roku 2004 uruchomiła swoją własną stronę internetową, która obecnie ma ponad 100 tys. odsłon miesięcznie, zaś od 2011 r. audycji można słuchać za pośrednictwem Internetu. Strona jest skomunikowana z kanałami RSS, Youtubem, Facebookiem oraz Tweeterem. Redakcja przeprowadza wśród słuchaczy sondę poświęconą aktualnym sprawom w regionie. Każda z zapowiadanych audycji jest opisana, co daje słuchaczom możliwość orientacji w najciekawszych punktach ramówki. Obszerna galeria zdjęć dokumentuje najważniejsze wydarzenia, np. koncerty organizowane w Studiu Koncertowo-Nagraniowym im. Czesława Niemena. Redakcja udostępnia online ważniejsze audycje, strona www stanowi doskonałe archiwum ciekawych reportaży radiowych sprzed lat.

MISJA STACJI RADIOWEJ SFORMUŁOWANA W DOKUMENTACH REDAKCYJNYCH

Na stronie internetowej rozgłośni można przeczytać: „Najważniejsze dla nas są sprawy naszego regionu. To właśnie jemu poświęcamy największą część programu. To, co nas wyróżnia na tle innych rozgłośni radiowych, w których podstawę programu stanowi muzyka, to niezwykle bogata oferta reportaży, audycji i wywiadów”¹⁴. Mocnym atutem koszalińskiej rozgłośni publicznego

¹³ Materiały własne autorki.

¹⁴ www.radio.koszalin.pl/pl [dostęp: 28.04.2015].

radia jest jego regionalność/lokalność, co przejawia się w hasle reklamowym „Zawsze blisko was”.

Zarząd spółki wraz z pracownikami rozgłośni na lata 2012–2014 opracował strategię mającą na celu wzrost oddziaływania radia. W strategii zapisano: „Radio Koszalin ma służyć integracji małych społeczności lokalnych, budować tożsamość mieszkańców regionu, ożywiać kulturę, aktywność społeczną i przedsiębiorczość”¹⁵. Wykazano konieczne zmiany programowe i wizerunkowe stacji. Dziennikarze przeszli specjalistyczne szkolenia, uruchomiono został nowy portal internetowy Radia Koszalin.

Poza ofertą programową rozgłośni istotną rolę w określeniu formatu radiowego odgrywa muzyka. Szczególnie publiczne rozgłoszenie radiowe stoją przed dylematem pogodzenia oczekiwań radiosłuchaczy (preferujących sformatowane radia mainstreamowe, typu Radio Zet, RMF FM) oraz realizacji misji publicznej w zakresie oferowania słuchaczom szerokiego wachlarza muzycznego. Radio Koszalin wybrało typ Full Service czy Middle of the Road¹⁶, a przede wszystkim *adult contemporary* (przeboje dla dorosłych z domieszką aktualnych nowości). W eterze koszalińskiej rozgłośni jako jednej z pierwszych w Polsce w latach sześćdziesiątych powstała regionalna lista przebojów. Była nią „Koszalińska lista przebojów”, która dziś nosi nazwę „Złota 30 Radia Koszalin”. Wyjątkiem na tle kraju jest „Lista przebojów ludowych”, promująca zespoły ludowe i folklorystyczne z obszaru nadawania radia. Również ciekawą propozycją jest „Rodzinna lista przebojów”, będąca mariażem starej i nowej muzyki popularnej (muzyka łączy pokolenia).

Rozgłoszenia wychodzi poza katalog tradycyjnych funkcji radia, stając się aktywnym podmiotem życia społecznego koszalińskiego okręgu. Przejawia się to w organizacji licznych akcji o charakterze lokalnym. Są one również ważnym elementem strategii promocji stacji, której zadaniem jest nie tylko utrzymanie, ale i pozyskanie nowych słuchaczy. Jedną z form promocji Polskiego Radia Koszalin jest „Bieg po zdrowie”, organizowany przez rozgłoszenie od 2010 r. We wspólnej rywalizacji i zabawie bierze udział do 4 tys. uczestników, akcji towarzyszą formy edukacyjne, jak deklaracje wspierania transplantologii czy uruchomienie punktu krwiodawstwa. Organizowany od 2013 r. „Radio Koszalin CUP” ma za zadanie promocję sportu (piłka nożna) wśród najmłodszych (do lat 6) mieszkańców regionu. Od 2012 r. Radio Koszalin wraz z miastem Darłowo

¹⁵ P. Ostrowski, *Strategia publicznej...*, s. 376.

¹⁶ Bez muzyki nie byłoby radia, „Radio Koszalin”. Publikacja z okazji 60. lecia Radia Koszalin, s. 17.

realizuje „Bałtyk Festiwal Media i Sztuka”, jego głównym zadaniem jest promocja różnych wykonawców muzycznych z całej Polski. Koniecznie należy wspomnieć o realizowanym raz w miesiącu „Czwartkowym Studio Radia Koszalin” (emitowanym w audycjach „Unplugged”, „Salon Muzyczny” oraz „Wieczór na Ludowo Radia Koszalin”). W jego ramach działa Studio Koncertowo-Nagraniowe im. Czesława Niemena otwarte dla radiosłuchaczy; organizowane w nim koncerty mają za zadanie promocję różnych stylów muzycznych. Raz na dwa miesiące odbywa się „Muzyczny Salon Radia Koszalin”, stanowiący kameralne spotkania z muzyką klasyczną lokalnych i krajowych artystów. Ponadto w Polskim Radiu Koszalin organizowane są: Festiwal Tanga Argentyńskiego, Warsztaty Hip-Hopowe oraz Młodzieżowa Szkoła Dziennikarska.

STRUKTURA REDAKCJI W 2014 ROKU

W 2014 r. w Polskim Radiu Koszalin pracowało 75 osób, w tym 36 dziennikarzy¹⁷. Strukturę redakcji tworzy zarząd, 4 redakcje oraz 5 działów (Marketingu i Reklamy, Przygotowania i Emisji Programu, Finansowy, Techniczny i Administracji).

Prezesem zarządu i redaktorem naczelnym Polskiego Radia Koszalin jest Piotr Ostrowski, wieloletni dziennikarz radiowy i telewizyjny, absolwent politologii na UAM. Ukończył język niemiecki i zarządzanie w Kolleg Otto Bencke Stiftung w Bonn oraz geografię na Akademii Pomorskiej w Słupsku. Obecnie jest doktorantem na Wydziale Zarządzania i Komunikacji Społecznej Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie. Był dziennikarzem „Głosu Pomorza”, „Gryfa”, „Zbliżeń” i korespondentem tygodnika „Wprost” w Niemczech (1990–1991). Od 1996 do 2010 r. pracował w redakcjach TVP m.in. w Szczecinie, Koszalinie, Słupsku i Gdańsku; w latach 2009–2010 był dyrektorem Oddziału TVP w Gdańsku. Od 2010 r. zarządza koszalińską rozgłośnią publicznego radia. Ponadto jest autorem licznych przewodników turystycznych, współautorem scenariusza serialu TVP Ratownicy, od 20 lat aktywnym członkiem Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego.

Członkiem zarządu ds. programowych oraz zastępcą redaktora naczelnego jest Cezary Szewczyk, absolwent Akademii Wychowania Fizycznego w Poznaniu oraz podyplomowych studiów (zarządzanie zasobami ludzkimi); związany z radiem od 1994 r., przez 7 lat był kierownikiem Redakcji Informacji.

¹⁷ P. Ostrowski, *Strategia publicznej...*, s. 377.

Redakcja Informacji i Nowych Mediów – (do lutego 2014 r. nosząca nazwę Redakcja Programów Informacyjnych) zatrudnia najwięcej dziennikarzy. Pracuje w niej 12 osób, od 2013 r. zespołem kieruje Katarzyna Kuźel, wcześniej prowadząca Redakcję Publicystyki. Pracuje w Polskim Radiu Koszalin od ponad 20 lat, jest absolwentką teologii UAM w Poznaniu. Poza tematyką religijną specjalizuje się w social media. Dziennikarzami odpowiedzialnymi za tworzenie informacji są: Iwona Kilczewska, Aleksandra Kupczyk, Cezary Mikita, Renata Pacholczyk, Dariusz Pawlikowski, Mirosław Pieńkowski, Justyna Kwiatkowska i Anna Popławska. Trzy osoby: Jarosław Rochowicz, Tomasz Tran, Arkadiusz Wilman – odpowiadają za nowe media, do ich zadań należy dbanie o to, by radio mocno istniało w Internecie i by umieszczało w nim informacje w obszerniejszym wydaniu niż na antenie. W radiowym newsroomie codziennie powstają takie audycje informacyjne, jak m.in.: „Studio Bałtyk”, serwisy drogowe, wiadomości sportowe.

Redakcja Publicystyki – składa się z 8 dziennikarzy. Kierownikiem redakcji jest Jadwiga Koprowska, pracująca w Polskim Radiu Koszalin od 1979 r. (w latach 2004–2006 redaktor naczelny rozgłośni). Jest absolwentką polonistyki (specjalność radiowa) na UAM, autorką pomysłu cyklicznej audycji podróżniczej „Radiowy Klub Obieżyświata”. Zespół tworzą dziennikarze: Krzysztof Plewa, Joanna Lejtan, Danuta Czerniawska, Grażyna Preder, Anna Rawska, Andrzej Rudnik, Jolanta Rudnik. Redakcja realizuje takie audycje, jak m.in.: „Na Forum” (rozmowy z politykami), „Reportaż w Radiu Koszalin” (reportaż, dokument), programy poświęcone mniejszościom „Magazyn kaszubski” oraz „Magazyn ukraiński”, „Radio Dobrych Wiadomości” (promujący pozytywną stronę życia), „Samo Życie” (omówienie spraw aktualnie nurtujących Polaków).

Redakcja Muzyczna – siedmioosobowym zespołem kieruje Sylwester Podgórski, który w koszalińskim radiu pracuje od 1992 r.; w latach 1994–1996 kierował Miejskim Radiem Koszalin, od 2008 r. współpracuje z audiofilskim miesięcznikiem Hi-Fi Choice & Home Cinema, gdzie odpowiada za dział recenzji płytowych. W skład redakcji wchodzi: Adrian Adamowicz, Janusz Lendzion, Beata Młyńczak, Przemysław Mroczek, Maria Słowik-Tworke, Wincenty Stachowski. Redakcja przygotowuje ponad 35 audycji muzycznych, w tym m.in.: „Dobrze Rockujemy”, „Indeks”, „Koncerty UNPLUGGED Radia Koszalin”, „Przekładaniec Smooth-Jazzowo-Soulowy”.

Redakcje terenowe – stanowią grupy dziennikarzy/korespondentów pracujących w:

1. Kołobrzegu: Halina Szczepańska i Marta Burczyk,

2. Pile: Agnieszka Kledzik i Marcin Sikora,
3. Szczecinku: Ryszard Bańka.

Osobną redakcję stanowi zespół przygotowujący materiały ze Słupska. Siedmioosobowym zespołem kieruje Andrzej Watemborski¹⁸. Redakcję słupską tworzą: Katarzyna Baniewicz Kowalczyk, Piotr Głowacki, Mirosława Hopf, Edyta Lubiak, Piotr Merecki, Mateusz Sienkiewicz.

NAJWAŻNIEJSZE DZIAŁANIA REDAKCJI W 2014 ROKU

2014 rok obfitował w ważne dla rozgłośni wydarzenia. Do najważniejszych należy zaliczyć jubileusz 20-lecia Radia Słupsk. Stał się on okazją do organizacji technicznej konferencji skierowanej do zarządów i działów technicznych regionalnych rozgłośni Polskiego Radia, dotyczącej postępu w procesie cyfryzacji polskiej radiofonii. Konferencja odbyła się 19–21 czerwca 2014 r. w Kołobrzegu. Koniecznie należy nadmienić, iż również w 2014 r. Polskie Radio Koszalin uzyskało od KRRiTV zgodę na wydłużenie programu swojej anteny miejskiej w Słupsku z trzech (w godz. 7–10) do sześciu godzin (od godz. 6 do 12) oraz rozszczep reklam. Rozgłośnia kupiła też wóz satelitarny pozwalający na nadawanie dźwięku, lecz – jak zapowiada prezes radia – oferta ta ma być rozszerzona o wizję tak, aby przeprowadzać w Internecie na przykład transmisje koncertów¹⁹.

Tradycyjnie rozgłośnia w 2014 r. zorganizowała dla swoich słuchaczy liczne atrakcje. 24 maja po raz piąty odbył się „Bieg po zdrowie”, tym razem połączony z promocją badań profilaktycznych. Kolejnym wydarzeniem masowym, tym razem o charakterze rozrywkowo-edukacyjnym, był zorganizowany w dniach 11–13 lipca w Darłowie po raz czwarty Bałtycki Festiwal Media i Sztuka. W tym samym czasie odbył się finał skierowanego do zespołów muzycznych konkursu „Bursztynowy Mikrofon” Radia Koszalin i Miasta Darłowo. Innym konkursem, adresowanym tym razem do dziennikarzy zajmujących się w regionalnych rozgłosniach tematyką morską – był Ogólnopolski

¹⁸ W 2010 r., jako redaktor korespondent Radia Koszalin, Andrzej Watemborski startował z lokalnego komitetu do słupskiej Rady Miasta. Wywołał tym falę dyskusji na temat niezależności i wiarygodności dziennikarskiej. Sam Watemborski, by uciąć wszelkie spekulacje na okres kadencji przestał zajmować się w radio tematyką lokalną i samorządową. Na dziesięć miesięcy przed końcem kadencji zrezygnował z pełnienia mandatu. Źródło: P. Kobalczyk, *Niebezpieczne związki mediów i polityki*, „Rzeczpospolita” z 17 lutego 2011; *Radny Andrzej Watemborski rezygnuje. Musi czy chce?*, z 14 stycznia 2014, gryf24.pl.

¹⁹ E. Rutkowska, *Radio Koszalin inwestuje i rozwija program miejski*, z 16 czerwca 2014, www.press.pl.

Konkurs Reportażu i Dokumentu Radiowego Bałtyk 2014, którego finał odbył się we wrześniu. Laureatką została Katarzyna Wolnik Sayna z Radia Szczecin, drugie miejsce przypadło Ewie Michałowskiej ze Studia Reportażu i Dokumentu, zaś trzecie miejsce zajął Tomasz Jeleński z Programu III Polskiego Radia, a nagrodę publiczności otrzymał Krzysztof Plewa z koszalińskiej rozgłośni. Dla uczestników konkursu zorganizowano rejs do Ystad, połączony ze zwiedzaniem Kopenhagi. Stał się on doskonałą okazją do pogłębienia wśród radiowców zainteresowania tematyką morską.

Wraz z początkiem roku szkolnego 2014/15 wznowiono działalność Młodzieżowej Szkoły Dziennikarskiej (projekt realizowany od 1995 r.). Uczniowie dwóch koszalińskich gimnazjów uczestniczyli w zajęciach prowadzonych przez dziennikarzy i pracowników Działu Techniki koszalińskiej rozgłośni publicznego radia. Najlepsi uczniowie mogą w przyszłości liczyć na staże i praktyki w rozgłośni. Ponadto rozgłośnia kontynuowała działalność kulturalną. Do ważniejszych wydarzeń należy zaliczyć wydanie płyty ze słuchowiskiem „Tartak” (na podstawie opowiadania Daniela Odiji). Słuchowisko zostało nagrane dla Radia Koszalin w Teatrze Polskiego Radia w Warszawie. Reżyserem i autorem adaptacji jest Dariusz Błaszczuk, a realizacji podjął się Andrzej Brzoska. Ponadto wydano płytę podsumowującą III sezon cyklu Unplugged Radia Koszalin.

NAGRODY I WYRÓŻNIENIA W 2014 ROKU

Jak podkreśla prezes Polskiego Radia Koszalin Piotr Ostrowski, szczególne miejsce w twórczości dziennikarzy rozgłośni stanowi reportaż. Wśród czołowych dziennikarzy zajmujących się tą formą radiową są wielokrotnie nagradzane dziennikarki: Danuta Czerniawska, Jolanta Rudnik, Grażyna Preder oraz Anna Rawska.

W 2014 r. laureatami nagród dziennikarskich byli: 1. Andrzej i Jolanta Rudnik, za reportaż „Ostatni świadek” otrzymali nagrodę drugiej edycji Ogólnopolskiego Konkursu Audycja Historyczna Roku (w kategorii „Losy”) oraz nagrodę Grand Prix KRRiTV im. Witolda Zadrowskiego w Ogólnopolskim Konkursie Tożsamości Radiowej w dziedzinie reportażu i dokumentu radiowego; 2. Anna Winnicka za reportaż „Żernica, wieś której nie ma” w X Ogólnopolskim Konkursie na Reportaż Radiowy „Pogranicze”.

* * *

Polskie Radio Koszalin to znana i ceniona w regionie marka. W tak specyficznym regionie, któremu towarzyszy niezbyt silne poczucie tożsamości

mieszkańców, publiczna rozgłośnia radiowa jest ważnym ośrodkiem kultury. Na przestrzeni ponad 60 lat odegrało istotną rolę w budowaniu i wzmacnianiu tożsamości mieszkańców Pomorza Środkowego.

Misyjność koszalińskiej rozgłośni publicznego radia opiera się na tworzeniu wszechstronnej (zarówno w treści, jak i formie) oferty programowej, rozgłośnia stanowi forum publicznej debaty nad sprawami istotnymi dla regionu, informuje o ważnych wydarzeniach²⁰, wykorzystuje wiedzę i opinie różnorodnych środowisk. Realizacji misji publicznej rozgłośni radiowej towarzyszy szeroka paleta aktywności pozaprogramowej (działalność edukacyjna i charytatywna, kreowanie wydarzeń o charakterze kulturalnym²¹), jak również działalność produkcyjna, usługowa i handlowa w zakresie twórczości audiowizualnej, wspierania twórczości regionalnych i lokalnych artystów oraz naukowców. Polskie Radio Koszalin jest doskonałym przykładem na to, że radio publiczne nie musi tracić więzi z regionem z powodu konkurencji z radiem centralnym²².

Paulina Olechowska – adiunkt w Zakładzie Mediów i Komunikowania Uniwersytetu Szczecińskiego. Absolwentka politologii i socjologii US, doktoryzowała się z zakresu nauk o polityce na UAM w Poznaniu. Autorka około 25 artykułów naukowych z zakresu mediów regionalnych i lokalnych oraz dwóch monografii. Zainteresowania badawcze: komunikacja międzynarodowa ze szczególnym uwzględnieniem dziennikarstwa transgranicznego, wielo- i międzykulturowość w mediach masowych, historia prasy oraz systemy medialne w Polsce i na świecie.

²⁰ J. Beliczyński, *Misja i wizja regionalnego radia publicznego*, „Studia Medioznawcze” 2006, nr 3, s. 41–42.

²¹ S. Gawroński, *Dziennikarstwo radiowe – przyszłość profesji* [w:] *Konteksty dziennikarstwa*, red. R. Polak, Wyd. Konsorcjum Akademickie, Kraków–Rzeszów–Zamość 2010, s. 218–219.

²² Por. E. Chudziński, *Misja regionalna radia publicznego*, „Małopolska” 2001, nr 4, s. 55.

Ryszard Filas

Polskie Radio Kraków

Nazwa: Radio Kraków SA

Właściciel: jednoosobowa spółka Skarbu Państwa

Adres: al. Słowackiego 22, 30-007 Kraków

Adres witryny: <http://www.radiokrakow.pl>

Zasięg nadawania nadajników analogowych na UKF: woj. małopolskie. Obecnie Radio Kraków dociera do słuchaczy na terenie całego województwa małopolskiego, daleko przekraczając jego granice na północy – do Jędrzejowa i Szczekocin, i na wschodzie – po Jedlicze, Dębicę i Połaniec

Oddziały terenowe: nie ma oddziałów terenowych, są tylko dwa studia zamiejscowe (Nowy Sącz i Tarnów)

Wyniki słuchalności w 2014 r.: 3,09 proc. w regionie, 5,16 proc. w Krakowie

Pozycja na regionalnym rynku radiowym (2014): szósta (Radio Track, styczeń–grudzień 2014)

HISTORIA PRZED 1990 ROKIEM

Radio Kraków startowało 15 lutego 1927 r. jako pierwsza w Polsce rozgłośnia regionalna, wyprzedzając o kilka miesięcy podobne stacje: Poznań, Katowice i Wilno. Pracę rozgłośni umożliwiło przejście sprzętu nadawczego od warszawskiej stacji Polskiego Radia. Zainstalowano go w forcie zwierzynieckim pod Kopcem Kościuszki¹. Natomiast studio ulokowano w centrum Kra-

¹ Maszt antenowy miał wysokość 60 m, a nadajnik moc 1,5 kW (potem – nieco większą). Zob. M.J. Kwiatkowski, *Narodziny Polskiego Radia. Radiofonia w Polsce w latach 1918–1929*, PWN, Warszawa 1972, s. 208–209.

kowa, w budynku „Florianka” przy ul. Basztowej 9. W tym studio za kotarą można było zmieścić nawet chór lub orkiestrę. Na dachu budynku znajdowały się megafony² umożliwiające mieszkańcom miasta słuchanie programu (zwłaszcza muzyki) wprost na ulicy. Studio było połączone z urzędem pocztowym, a stamtąd – specjalną linią telefoniczną wysokiej jakości – z rozgłośnią warszawską. W ten sposób możliwe były transmisje programu – warszawskiego w Krakowie i na odwrót (transmisje sportowe, koncertów muzycznych etc.).

Godzinny program świąteczny w Wielką Sobotę 16 kwietnia 1927 r. był jedną z pierwszych audycji na antenie ogólnopolskiej (transmitowany przez rozgłośnię warszawską) i zasłynął m.in. pierwszą transmisją głosu dzwonu Zygmunta oraz hejnału z wieży Mariackiej (ten ostatni stał się od 1 sierpnia 1927 r. codziennym³ sygnałem Krakowa, a od 15 stycznia 1928 r. trafił na antenę ogólnopolską wraz z sygnałem czasu z obserwatorium astronomicznego UJ)⁴. Stacja prowadziła też niemal od początku popularny serwis sportowy, a także transmisje z meczów i zawodów⁵, w tym Automobilowego Rajdu Tatrzańskiego (14 sierpnia 1927) – pierwszej tego rodzaju transmisji „z terenu”⁶. To w Radiu Kraków powstał pierwszy w Polskim Radiu Referat Sportowy (kierował nim dr Henryk Szatkowski)⁷.

Rozgłośnia w Krakowie uczestniczyła (obok warszawskiej) w transmisjach uroczystości pogrzebowych Juliusza Słowackiego (28 czerwca 1927 r.) czy wielogodzinnej, bezpośredniej transmisji z pogrzebu Józefa Piłsudskiego (18 maja 1935 r.)⁸.

² Co do liczby głośników na dachu „Florianki” istnieją spore rozbieżności. Kwiatkowski wymienia cztery (podobnie oficjalna strona Radia Kraków), ale inż. Stanisław Broniewski we wspomnieniach pisał tylko o dwóch ogromnych megafonach reklamowych firmy „Marconi”. Podobną tubę zainstalowano wkrótce na Wieży Mariackiej, ale w charakterze mikrofonu do transmisji hejnału. Była też tuba na późniejszej siedzibie na ul. Pędzichów Boczna 6. Zob. W. Ślusarski, *Mówi Kraków przez radio. Fakty i anegdoty*, Wydawnictwo Antykwa, Kraków 2002, s. 169–171.

³ Według planów dyrekcji Radia Kraków od sierpnia 1927 r. hejnał miał być transmitowany 2 razy dziennie, ale nie zawsze trafiał na antenę. Pisał o tym obszerniej Leszek Mazan. Zob. W. Ślusarski, dz. cyt., s. 173–176.

⁴ Zob. M.J. Kwiatkowski, *Narodziny Polskiego Radia...*, s. 214 oraz W. Ślusarski, dz. cyt., s. 144.

⁵ Na przykład meczu piłkarskiego Wisła – Cracovia rozegranego 22 września 1929 r. (jako pierwszą transmisję ze stadionu).

⁶ M.J. Kwiatkowski, *Narodziny Polskiego Radia...*, s. 216.

⁷ Zob. J. Kalinowski, *Oj strzelaj prędzej, strzela... Jest!* [w:] *70 lat Polskiego Radia (1925–1995)*, Wydawnictwo Tenten, Warszawa (b.d.), s. 115.

⁸ <http://www.radiokrakow.pl/o-nas/historia-radia-krakow/>

Liczba abonentów radiowych zwiększyła się w ciągu pierwszego roku działalności o około 20 tys. (startując z niespełna 3 tys.)⁹. Początkowo zasięg dla odbiorników detektorowych nie przekraczał 20 km.

Program nadawano na falach średnich (422 m)¹⁰, a pod koniec okresu międzywojennego – 393,5 m, wykorzystując (od 1 grudnia 1937 r.) o wiele silniejszy nadajnik (10 kW), który pozwalał na zasięg do 45 km¹¹. W 1936 r. stacja zmieniła siedzibę, obejmując pałac Rożnowskich przy ul. Pędzichów Boczna 6 (po wojnie – ul. Wróblewskiego). Program krakowskiej rozgłośni trwał ponad 16 godzin (od godz. 7.00 do mniej więcej 23)¹². Ostatnia przedwojenna transmisja miała miejsce 3 września 1939 r. – była to msza św. w kościele Mariackim zakończona odśpiewaniem „Bogurodzicy”. Aparatura nadawcza została ukryta w niższej wieży kościoła Mariackiego, gdzie przechowywano ją aż do 1945 r. Rozgłośnię oficjalnie zlikwidowano tuż przed wybuchem wojny¹³.

Po przerwie spowodowanej II wojną światową, spośród rozgłośni regionalnych krakowska została uruchomiona najszybciej: 18 stycznia 1945 r. wyzwolono Kraków, 20 stycznia zdołano naprawić urządzenia amplifikatorni, 25 stycznia nadano pierwszą audycję (przez głośniki pozostawione przez Niemców na Plantach i w centrum miasta), a 10 lutego 1945 r. rozpoczęto emisję stałego programu¹⁴.

22 lipca 1950 r. rozgłośnia przeniosła się do nowej siedziby przy ul. Szlak – do pałacu Tarnowskich, natomiast w starej (pałac Rożnowskich) została administracja i Redakcja Łączności ze Słuchaczami¹⁵. Na początku lat pięćdziesiątych na tyłach nowej siedziby wybudowano amfiteatr letni, w którym odbywały się koncerty. W latach 1960–1968 Radio Kraków dzieliło pomieszczenia na Szlaku z krakowskim ośrodkiem Telewizji Polskiej (do czasu oddania ośrodka telewizyjnego na Krzemionkach).

W okresie powojennym większy wpływ na ewolucję programową stacji wywarło, jak się wydaje, kilku jej redaktorów naczelnych. Za rządów Józefa Łabuza

⁹ M.J. Kwiatkowski, *Narodziny Polskiego Radia...*, s. 219–220.

¹⁰ Na mocy postanowień konferencji Międzynarodowej Unii Radiofonicznej w Genewie (marzec 1925) przydzielono polskim stacjom radiowym 4 fale wyłączne, w tym falę 212,8 m dla Krakowa. Zob. M.J. Kwiatkowski, dz. cyt., s. 150–151, ale ta częstotliwość chyba nigdy nie została wykorzystana.

¹¹ Za: M.J. Kwiatkowski, „*Tu Polskie Radio Warszawa*”, PIW, Warszawa 1980, s. 265 (tabela).

¹² Zob. M. Bobrowska, *Spotkania na antenie, czyli o działalności programowej Polskiego Radia w dwudziestoleciu międzywojennym* [w:] *70 lat Polskiego Radia (1925–1995)...*, s. 20.

¹³ <http://www.radiokrakow.pl/o-nas/historia-radia-krakow/>

¹⁴ W. Ślusarski, dz. cyt., s. 26–27.

¹⁵ Tamże, s. 41.

na początku lat pięćdziesiątych do Radia Kraków trafiło sporo wybitnych osobowości, których wpływ stał się widoczny w okresie popaździernikowym. Są to czasy rozwoju słuchowiska oraz nowej formy – reportażu (za sprawą Jacka Stwoiry)¹⁶. Pod koniec lat sześćdziesiątych zmienia się koncepcja programu. „Na antenie pojawiają się nowe cykle antenowe, swoje miejsce zyskuje sport i muzyka poważna. Należną pozycję odzyskują reportaże i słuchowiska” – ocenia W. Ślusarski¹⁷. Przychodzi wówczas do radia nowe pokolenie, a wraz z nim nowa jakość programu i styl, który określano jako „literacki”. Po przebudowie studio nr 5 staje się najnowocześniejszym studiem w Polsce, tu przyjeżdżają znani reżyserzy realizować słuchowiska. Przez studio przewijają się też aktorskie sławy. W połowie lat siedemdziesiątych, za kadencji Mariana Kaniewskiego, Radio Kraków zyskuje najwięcej nagród i wyróżnień; produkuje wówczas prawie 800 godzin programu na antenę ogólnopolską¹⁸. Gdy w 1979 r. przychodzi nowy redaktor naczelny (Z. Guzowski), zastaje 136 pracowników na pełnym etacie (i 7 na połowie etatu), a ponadto w chórze i orkiestrze – 176 pełno- i 2 półetatowców¹⁹. Program radia zwraca się bardziej w stronę informacji i publicystyki, a nowością jest kabaret radiowy EREMS działający pod kierownictwem Henryka Cyganika.

Radio Kraków w okresie międzywojennym (1927–1939) miało tylko jednego dyrektora, natomiast w czasach PRL (1945–1989) było w sumie dziesięciu redaktorów naczelnych (w tym jeden – dwukrotnie). Lista szefów Radia Kraków przed 1990 r. przedstawia się następująco (dyrektorzy/redaktorzy naczelni)²⁰:

1. Bronisław Winiarz (1927–1939) – pierwszy dyrektor radia, wcześniej – dyrektor Banku Handlowego;
2. Eugeniusz Szor (23.01.1945 – 15.03.1945)²¹ – komendant wojskowy, porucznik, uruchomił rozgłośnię po wojnie;
3. okres bez redaktora naczelnego – do 31.03.1946; kieruje nieformalnie rozgłośnię Józef Godlewski (działacz KW PPR, kierownik koordynacji programu, potem z-ca dyrektora ds. programowych);
4. Jerzy Ronard Bujański (1.04.1946 – 30.06.1952) – znany w Krakowie reżyser teatralny; zarzucano mu brak ideologicznego kręgosłupa i rozrzutność przy budowie amfiteatru²²;
5. Józef Łabuz (1.07.1952 – 8.05.1953) – działacz partyjny, literat;

¹⁶ Tamże, s. 31.

¹⁷ Tamże, s. 35.

¹⁸ Tamże, s. 35–36.

¹⁹ Tamże, s. 37.

²⁰ Większość informacji podają za: W. Ślusarski, dz. cyt., s. 154–155.

²¹ Podają za: tamże, s. 26.

²² Tamże, s. 29.

6. Mieczysław Kieta (9.05.1953 – maj 1954) – zarzucono mu zbytliberalizację²³;
7. Jerzy Moldauer (maj 1954 – 1955)²⁴;
8. Józef Łabuz (1956 – 31.01.1968); powraca na stanowisko po odwilży październikowej;
9. Władysław Loranc (1.02.1968 – maj 1971) – działacz partyjny, ożywia programowo Radio Kraków, nadając mu rangę pierwszej rozgłośni regionalnej w kraju²⁵;
10. Narcyz Kaźmierczak (1971 – 30.09.1974) – reporter, adaptator i autor słuchowisk²⁶;
11. Marian Kaniewski (1.10.1974 – grudzień 1979) – wcześniej red. naczelny „Dziennika Polskiego”;
12. Zbigniew Guzowski (grudzień 1979 – 31.03.1989).

Zestawienie redaktorów naczelnych krakowskiej rozgłośni w okresie 44 lat PRL świadczy o tym, że zdecydowanie przeważały kadencje średnio- (W. Loranc, N. Kaźmierczak – po 3 lata) lub długoletnie (J. Łabuz – w sumie 14 lat, Z. Guzowski – 8 lat, J.R. Bujański – 6 lat, M. Kaniewski – 5 lat). Okres stabilizacji zaczął się w 1956 r., i odtąd kierowało rozgłośnią tylko pięciu szefów.

FUNKCJONOWANIE STACJI W LATACH 1990–2014

Przekształcenia własnościowe

Pod koniec 1993 r. Radio Kraków, podobnie jak 16 innych regionalnych rozgłośni Polskiego Radia, stało się jednoosobową spółką Skarbu Państwa, obejmując status rozgłośni już nie państwowej, a publicznej, z odpowiednimi powinnościami zapisanymi w ustawie o radiofonii i telewizji.

Inwestycje

W roku 1999 Radio Kraków przeprowadziło się do nowoczesnej siedziby przy al. Słowackiego 22, dysponującej zespołem odpowiednio wyposażonych

²³ Tamże, s. 30.

²⁴ Według W. Ślusarskiego Jerzy Moldauer rządził rozgłośnią przez 14 miesięcy po 12 miesiącach kadencji Mieczysława Kiety. I są to najbardziej okryte tajemnicą miesiące działalności Radia Kraków. Zob. tamże, s. 31.

²⁵ Tamże, s. 34–36.

²⁶ Tamże, s. 36.

studiów emisyjnych oraz koncertowo-nagraniowych. Największym z nich jest studio koncertowe im. Romany Bobrowskiej – sala koncertowa o powierzchni 200 m kw. i kubaturze 1500 m sześć. wraz z reżyserką. Odbývają się tam organizowane przez Radio Kraków koncerty, spektakle teatralne oraz debaty. Rozgłośnia ma także dwa mniejsze studia nagrań.

Od początku XXI w. trwa systematyczna modernizacja wyposażenia technicznego, w szczególności zespołu emisyjnego oraz sprzętu komputerowego i oprogramowania. W 2005 r. zmodernizowano stary samochód transmisyjny, a w 2008 zakupiono nowy wóz z łącznością satelitarną. W 2010 r. uruchomiono dwa nowe nadajniki poszerzające zasięg techniczny stacji – w Gorlicach i Andrychowie. W roku 2011 zakupiono oprogramowanie do playlisty Selektor oraz uruchomiono dwa studia terenowe – w Nowym Sączu i Tarnowie, które umożliwiły rozszycie programu.

W maju 2014 r. ukończono generalny remont studia emisyjnego, poprzedzony kilkumiesięcznym generalnym remontem siedziby rozgłośni i dwuletnim okresem wymiany wyposażenia technicznego (kosztem 1,6 mln zł)²⁷. Zmieniono technologię dosyłu sygnału w oparciu o kodeki IP, co umożliwia emisję sygnału w technologii cyfrowej.

Na rok 2015 zaplanowano modernizację Studia Nagrań im. Romany Bobrowskiej z wykorzystaniem nowoczesnego systemu opartego na sieci Dante. Pozwala ona na budowanie cyfrowych sieci audio. Umożliwia rejestrację 64 śladów równocześnie (wcześniej – tylko 24). Dzięki temu Radio Kraków może bez żadnych ograniczeń realizować nagrania wielośladowe z dowolnego miejsca w Polsce²⁸.

W ostatnich latach inwestycje w Radiu Kraków były skierowane także na dynamiczny rozwój multimedialnej oferty programowej. W roku 2012 uruchomiono nowy serwis internetowy, w następnym roku zaś – aplikację mobilną. W roku 2014, dzięki dofinansowaniu pozyskanemu z Narodowego Instytutu Audiowizualnego, zdigitalizowano znaczną część bogatych zasobów archiwalnych rozgłośni²⁹. Obecnie są one dostępne na portalu ninateka.pl.

Ponadto swego rodzaju inwestycją w 2013 r. była szeroko zakrojona akcja zmiany używanego od dwóch dekad logotypu Radia Kraków (do tej pory: Radio Kraków Małopolska). Zmieniono logo i cały system identyfikacji wizualnej.

²⁷ Środki na sprzęt i modernizację studia pochodziły w większości ze sfinalizowanej w 2012 r. sprzedaży nieruchomości przy ul. Wróblewskiego, będącej własnością Radia Kraków.

²⁸ <http://www.radiokrakow.pl/o-nas/koncertowe-studio-nagran-radia-krakow-z-nowym-sprzetem-i-nowymi-mozliwosciami/>

²⁹ Zreprodukowano w ciągu roku około 2 tys. fonogramów z lat 1994–2000 (przechowywanych wcześniej na magnetycznych taśmach analogowych).

Studia terenowe

W październiku 2011 r. w Radiu Kraków reaktywowano działalność studiów terenowych w Tarnowie i Nowym Sączu, co ściśle wiązało się z uruchomieniem programów rozszytych.

Programy rozszyte

W październiku 2011 r. wprowadzono regularne rozszycie programu Radia Kraków na trzy anteny: krakowską, tarnowską i nowosądecką. Odtąd dla mieszkańców poszczególnych regionów w jednym czasie są nadawane informacje lokalne, wybrane pasma publicystyczne oraz niektóre transmisje sportowe.

Program Off Radio Kraków

Wprawdzie Off Radio Kraków – nowa antena krakowskiej rozgłośni publicznego radia z muzyką i kulturą offową wystartowała dopiero na początku 2015 r. (koncesja: 15 stycznia 2015, start 31 stycznia 2015), ale przygotowania koncepcyjne i programowe trwały od końca roku 2013. Stacja adresowana do młodszych mieszkańców Krakowa jest offową stacją muzyczno-kulturalną dostępną naziemnie cyfrowo w technologii DAB+.

OGÓLNE ZMIANY KONCEPCJI DOTYCZĄCEJ PROGRAMU

W latach dziewięćdziesiątych, wraz z emancypacją rozgłośni regionalnych w stosunku do anten ogólnopolskich Polskiego Radia i przejściem na całodobowe nadawanie samodzielnie tworzonego programu zmieniła się koncepcja programu. Miała na to wpływ rodząca się konkurencja ze stacjami komercyjnymi (jak RMF w latach 1990–1994) używającymi nowych środków wyrazu i przejmujących część personelu pracującego przez lata dla Radia Kraków. Od 1994 r. Radio Kraków jest rozliczane z realizacji ustawowych zapisów dotyczących misji nadawcy publicznego. Radio Kraków musiało skupić zainteresowania na problematyce regionalnej. W 1997 r. do nazwy „Radio Kraków” dodano „Małopolska”, co miało podkreślać zwiększenie udziału treści regionalnych w programie, przybliżenie małopolskiej problematyki mieszkańcom swojego regionu.

Obecnie radio nadaje całodobowy program własny, z ponadprzeciętnym (51 proc. w 2014 r.) udziałem tzw. warstwy słownej, niemal w całości opartej na treściach lokalnych (informacja, publicystyka, sport i kultura). Od paździer-

nika 2011 r., gdy wprowadzono regularne rozszycie na trzy anteny (Kraków, Tarnów, Nowy Sącz), Radio Kraków oferuje mieszkańcom poszczególnych regionów Małopolski informacje lokalne, wybrane pasma publicystyczne oraz niektóre transmisje sportowe. Przykładowo w 2014 r. ponad 310 godzin (tj. średnio około 50 minut dziennie) w rozszyciach programowych poświęcono na informację i publicystykę regionalną, natomiast 190 godzin – na transmisje lokalnych imprez i wydarzeń sportowych. W Radiu Kraków ważną pozycję stanowią też treści związane z edukacją i lokalną kulturą; na przykład rocznie na antenie rozgłośni prezentowanych jest 60 premier utworów literackich.

„Konsekwentne działania programowe – nowatorskie rozszycia anteny na programy i informacje lokalne, promowanie najciekawszych wydarzeń kulturalnych, wspieranie młodych, lokalnych twórców i wykonawców, realizowanie ambitnych przedsięwzięć programowych sprawiają, że dziś Radio Kraków jest najważniejszą lokalną rozgłośnią w Małopolsce” – czytamy na stronie internetowej Radia Kraków³⁰.

W okresie ćwierćwiecza po roku 1989 kierowało krakowską rozgłośnią dwunastu szefów, w tym – od momentu przekształcenia jej w jednoosobową spółkę Skarbu Państwa „Radio Kraków SA” – jedenastu prezesów tej spółki będących równocześnie redaktorami naczelnymi stacji. Byli to chronologicznie:

1. Bronisław Wildstein – 1990–1993 (dyrektor, redaktor naczelny w strukturach Polskiego Radia),
2. Wojciech Markiewicz – 1993–1995 (pierwszy redaktor naczelny / prezes spółki Radio Kraków SA)³¹,
3. Bogusław Nowak – 1995–2000,
4. Janusz Andrzejowski – 2000–2006,
5. Dobrosław Rodziewicz – 2006–2006,
6. Witold Petrulis – 2006–2007,
7. Mirosław Kasprzak – 2007–2007,
8. Andrzej Knapik – 2007–2009,
9. Mariusz Bartkowicz – 2009–2010,
10. Andrzej Skoczylas – 2010–2010,
11. Mariusz Bartkowicz – 2010–2011,
12. Marcin Pulit – 30.06.2011 – nadal³².

³⁰ <http://www.radiokrakow.pl/o-nas/historia-radia-krakow/>

³¹ Po W. Markiewiczu nominację otrzymał także Wojciech Pająk (1995), ale podobno już po 40 minutach ją anulowano (za: W. Ślusarski, dz. cyt., s. 155).

³² Listę prezesów oraz okresy ich kadencji w III RP uzyskałem z działu kadr Radia Kraków.

Kadencje większości prezesów były krótkie (1–2 lata), jedynie trzech wóldarzy Radia Kraków kierowało rozgłośnią dłużej niż 3 lata: Bogusław Nowak, Janusz Andrzejowski oraz obecny szef – Marcin Pulit.

ZMIANY DOTYCZĄCE SŁUCHALNOŚCI

W zasadzie nie dysponujemy żadnymi danymi o słuchalności Radia Kraków w czasach PRL, tym bardziej że stacja dzieliła od połowy lat siedemdziesiątych antenę z ogólnopolskim Programem IV. W latach dziewięćdziesiątych, po emancypacji programowej i antenowej od programu ogólnopolskiego i rozpoczęciu całodobowego nadawania programu regionalnego w paśmie UKF, pojawiły się także wyniki badań odbioru programów radiowych firmowane przez różne instytuty badawcze. Nie są one porównywalne ze względów metodologicznych (odmiennie pobierana próba, różnie zdefiniowane wskaźniki odbioru etc.). Poniżej wykorzystuję fragmenty ogólnopolskich badań OBP UJ (z cyklu „Polacy a media masowe”) z lat 1993/1994 (a więc z czasów jeszcze przedkoncesyjnych) oraz z lat 1994–1996 (po pierwszym procesie koncesyjnym), które pokazują dynamikę zmian w czasach rewolucji w eterze w zakresie odbioru programów radiowych, także w odniesieniu do Radia Kraków.

Tabela 1. Zasięg odbioru Radia Kraków w latach 1993–1996 (badania OBP z cyklu „Polacy i media masowe”)

Wskaźniki	Grudzień 1993	Czerwiec 1994	Maj 1995	Grudzień 1995	Grudzień 1996
Deklarujący słuchanie (%)	22,3	10,1	14,7	27,2	8,8
Odsetek korzystających regularnie wśród ogółu słuchaczy RK	51	68	70	72	64
Pozycja wśród stacji lokalnych	2 (za RMF FM)	2 (za RMF FM)	1	1	1,5 (na równi z Radiem Alfa)

Do prezentowanych wyników należy podchodzić ostrożnie; pokazują one deklarowany zasięg społeczny odbioru danej stacji radiowej, w tym przypadku Radia Kraków, wśród ogółu badanych mieszkańców regionu (tj. ówczesnych

województw krakowskiego miejskiego, tarnowskiego i nowosądeckiego). Pierwsze dwa badania obejmują okres przed przyznaniem (jesień 1993), a przynajmniej – przed wdrożeniem koncesji (wiosna 1994), a więc sytuację, w której konkurencja dla rozgłośni regionalnej była jeszcze niewielka. W przypadku Radia Kraków od początku największym zagrożeniem było Radio RMF FM, wprawdzie wówczas lokalne, ale bardzo dynamiczne i umacniające swą pozycję na rynku już od początku 1990 r. (w tym czasie odbiór jego programów przynajmniej raz w tygodniu deklarowało 44–46 proc. słuchaczy, głównie mieszkańców Krakowa i okolic). Radio Kraków dość szybko traciło słuchalność (zasięg skurczył się z 22,3 proc. do 10,1 proc.) jeszcze przed uzyskaniem przez RMF statusu stacji ogólnokrajowej. W rok po uporządkowaniu sytuacji w eterze (1995) wyniki przejściowo się poprawiły, ale ponownie pogorszyły się w II połowie lat dziewięćdziesiątych. Radio Kraków wciąż było numerem 1 (miało najwyższy odsetek zadeklarowanych słuchaczy) wśród stacji regionalnych i lokalnych, ale wyłaniała się już lokalna konkurencja; oprócz stacji diecezjalnych (Radio Mariackie, Radio Dobra Nowina) były to przede wszystkim Radio Alfa w Krakowie (potem i Radio Wanda), a w terenie – tarnowskie Radio Maks, sądeckie Radio Echo oraz zakopiańskie Radio Alex.

W XXI w. wprowadzono jednolity standard badawczy pod szyldem KBR i powszechnym wskaźnikiem stał się udział danej stacji w rynku (tj. w ogólnym czasie przeznaczonym na słuchanie radia). Prezentujemy poniżej zestaw danych (badania Radio Track firmy MillwardBrown SMG/KRC) z lat 2008–2014.

Tabela 2. Słuchalność Radia Kraków 2008–2013 (udział w rynku w proc.) oraz pozycja stacji wśród ogółu stacji radiowych w regionie i pozycja wśród stacji o zasięgu lokalnym

	2008		2009		2010		2011		2012		2013	
	Q2	Q4	Q2	Q4	Q2	Q4	Q2	Q4	Q2	Q4	V–VII	IX–XI
Udział w rynku (%)	3,42	4,53	5,01	5,04	5,83	4,96	4,89	4,8	5,7	5,1	4,7	6,2
Ranga ogółem w regionie	8/21	8/21	7/21	8/21	6/21	8/21	8/21	8/21	7/22	7/22	8/22	8/22
Ranga wśród lokalnych	3	3	2	3	1	3	3	3	2	3	4	1
Audytoryum 17	5,3		5,3		5,6		5,6		5,4 (+0,4)		5,2 (+0,4)	

Źródło wskaźników słuchalności: Miesięcznik „Press” (sierpień 2008 – styczeń–luty 2014)

Radio Kraków zмага się z liczną konkurencją w regionie; w latach 2008–2011 było to w sumie 21 stacji, od 2012 r. – 22. Na tak konkurencyjnym rynku

stacja zajmuje na ogół 7. lub 8. pozycję na liście stacji o najwyższej słuchalności. Na tle lokalnych rywali Radio Kraków zajmowało przeważnie drugie lub trzecie miejsce, wyprzedzane przez sformatowane stacje komercyjne – Złote Przeboje Wanda i/lub RMF MAXXX, i na ogół przeważając nad Radiem Eska Kraków. Udział stacji w rynku w roku 2008 dość niski (3,4–4,5 proc.) w następnych latach oscylował wokół 5 proc. i był to wynik zbliżony lub nieco gorszy od średniej krajowej (Audytarium 17), pamiętając, że na mniejszych rynkach regionalnych jest nieporównanie mniejsza konkurencja ze strony stacji komercyjnych, więc tamtejsze rozgłośnie regionalne Polskiego Radia osiągają na ogół lepsze wyniki.

W I połowie 2014 r. Radio Kraków zajmowało 6. pozycję na 24 stacje notowane w regionie i 2. (za RMF MAXX) wśród stacji lokalnych (5,3 proc.); w II połowie 2014 r. ogólna pozycja w rankingu się nieco pogorszyła (7. miejsce), zmniejszył się też do 4,8 proc. udział w rynku, gdyż konkurencją (ale głównie dla lokalnych sieci komercyjnych) stało się reaktywowane pod koniec 2013 r. ponadregionalne Radio Vox FM, grające muzykę disco polo; umocniła się też ogólnokrajowa Jedynka. W tym czasie 17 regionalnych rozgłośni Polskiego Radia miało (łącznie ze stacjami miejskimi) 5,6 proc. udziału w rynku ogólnokrajowym.

ZMIANY DOTYCZĄCE ZASIĘGU NADAWANIA

Przy omawianiu inwestycji była mowa o uruchomieniu (2010 r.) dwóch nadajników analogowych (Andrychów, Gorlice), co zapewne poszerzyło zasięg odbioru sygnału Radia Kraków na terenach górzystych – w południowo-zachodnich oraz południowo-wschodnich krańcach regionu. Pod koniec 2014 r. uruchomiono zaś multipleks cyfrowy obejmujący aglomerację krakowską.

22 grudnia 2014 rozpoczęła się emisja multipleksu DAB+ na terenie Krakowa. W DAB+ słuchać można Radia Kraków, jak również kilku innych programów Polskiego Radia. Radio cyfrowe dało szereg nowych możliwości. Jedną z nich było uruchomienie (od 31 stycznia 2015 r.) drugiego programu Radia Kraków o nazwie Off Radio Kraków; ma on być również dostępny w Internecie przez stronę www.off.radiokrakow.pl oraz aplikację mobilną³³.

W ostatnich kilku latach kierownictwo Radia Kraków mocno postawiło na rozwój obecności w sieci i usług sieciowych. W 2012 r. uruchomiono nowocze-

³³ <http://www.radiokrakow.pl/wszystko-o-dab/dab-nowy-poczatek-radia/>

sny serwis internetowy Radia Kraków, w roku następnym – aplikację mobilną. W strukturze Radia Kraków ważną rolę odgrywa redakcja nowych mediów (za-trudniająca w sumie 4 osoby). Inwestycje przewidziane na rok 2015 uwzględnia-ły potrzebę uruchomienia dodatkowych stumieni audio w technologii mp3 lub AAC – dla nowych programów oraz dla strumieni tematycznych, a także zakup nowego oprogramowania dla wspomnianej wyżej redakcji.

MISJA STACJI RADIOWEJ

Radio Kraków bez wątpienia stara się realizować ustawową misję radia publicznego, i z tego kierownictwo rozgłośni jest rozliczane. Na użytek niniej-szej publikacji te cele misyjne zostały sformułowane w krótkim materiale przygotowanym przez Radio Kraków w sposób następujący:

Misją Radia Kraków jest dostarczanie programu opartego na lokalnej in-formacji i publicystyce, a w szczególności propagowanie wartości intelektual-nych, artystycznych, etycznych oraz kształtowanie postaw obywatelskich wśród możliwie najszerzego kręgu odbiorców z Małopolski i budowanie w ten sposób kapitału społecznego. Radio Kraków ma być wiodącą marką na regionalnym rynku medialnym, wzorcowym publicznym medium, które wyróżnia: wiarygod-ność, wolność, odpowiedzialność, rzetelność, jakość i nowoczesność, adekwatnie wysoki poziom słuchalności oraz stabilna sytuacja finansowa.

STRUKTURA REDAKCJI W ROKU 2014

Liczba etatowych dziennikarzy (stan na 31 XII 2015 r.) – 51

Liczba stałych współpracowników – około 5

W roku 2014 struktura redakcji Radia Kraków SA nie była zbyt złożona. Dwuosobowy Zarząd spółki tworzyli prezes będący równocześnie redaktorem naczelnym rozgłośni oraz członek zarządu. Działo pięć redakcji meryto-rycznych: informacji, publicystyki, muzyczna, kultury oraz sportowa, a ponad-to – redakcja nowych mediów. Pracę w terenie zapewniali korespondenci zamiejscowi – w Tarnowie i Nowym Sączu (tu działają własne studia) oraz w Zakopanem (tamtejszy korespondent ma małe studio w domu – ISDN umożliwiający wejścia na żywo plus łącze internetowe) i w Chrzanowie (tylko łącze internetowe). W przypadku relacji z większych imprez z terenu Mało-polski na miejsce wysyłany jest wóz satelitarny z pełną obsługą techniczną.

Redaktorem naczelnym/prezesem spółki Radio Kraków SA jest Marcin Pulit (ur. w 1970 r.). Jest absolwentem Wydziału Filozoficznego Uniwersytetu Jagiellońskiego (1994) oraz podyplomowych studiów z zarządzania i finansów w Szkole Głównej Handlowej w Warszawie. Z mediami związał się ponad 20 lat temu – początkowo jako dziennikarz Radia Dobra Nowina, a od 1994 r. – Radia Kraków. W latach 2005–2006 był członkiem Zarządu Radia Kraków ds. programu, promocji i reklamy. Od 30 czerwca 2011 r. sprawuje funkcję prezesa i redaktora naczelnego Radia Kraków. Był także dyrektorem oddziału regionalnego Polskapresse o/Prasa Krakowska w Nowym Sączu, a następnie dyrektorem Biura Spółki Kraków Airport. Jest również (od lipca 2010 r.) wiceprzewodniczącym Rady Nadzorczej Polskiego Wydawnictwa Muzycznego S.A. w Krakowie.

Członkiem Zarządu Radia Kraków był³⁴ Janusz Antoni Andrzejowski, ur. w 1956 r., z wykształcenia specjalista w zakresie zarządzania, posiadający wieloletnie doświadczenie zawodowe w zakresie zarządzania, nadzoru właścicielskiego i doradztwa w instytucjach kultury, mediów, instytucji finansowych oraz z branży nieruchomości. W latach 2000–2006 był prezesem Zarządu Radia Kraków SA, a w latach 2011–2015 członkiem zarządu (równocześnie był członkiem władz statutowych Stowarzyszenia Radia Publicznego oraz Związku Pracodawców Mediów Publicznych). Opublikował kilka prac naukowych dotyczących regionalnego radia publicznego w Polsce.

Redakcją Informacji kieruje Daniela Motak. W Radiu Kraków pracuje od 1999 r., z krótkimi przerwami na pracę w radiowej Trójce i w TVN. Od zawsze była w Redakcji Informacji. Jest laureatką Nagrody Dziennikarzy w roku 2005 r. (za ujawnienie informacji o inwigilacji księdza Tadeusza Isakowicza-Zaleskiego przez PRL-owską bezpiekę).

Kierownikiem Redakcji Kultury jest Justyna Nowicka, filolog klasyczny z wykształcenia, radiowiec z wyboru. Jest entuzjastką widowisk, sztuk wizualnych i muzyki współczesnej, autorką wywiadów z wybitnymi twórcami, współautorką dokumentalnych książek o dziejach Opery Krakowskiej i Polskiego Radia w Krakowie.

Redakcji Sportowej szefuje Marek Solecki. Debiutował w Studenckim Radiu Centrum działającym na terenie Miasteczka Studenckiego AGH. Oprócz relacji sportowych można go usłyszeć także w serwisach informacyjnych Radia Kraków.

³⁴ Od 30 czerwca 2015 r. jest dyrektorem operacyjnym Spółki odpowiedzialnym za finanse, administrację, technikę oraz nowe projekty.

Najliczniejszej Redakcji Muzycznej przewodzi od początku 2014 r. Piotr Metz.

Szefem Redakcji Publicystyki jest Marta Szostkiewicz, dziennikarka Radia Kraków od 1991 r. Była reporterką, wydawcą programów informacyjnych i publicystycznych. Przez wiele lat z uwagą śledziła życie krakowskiego samorządu. Jest autorką wywiadów m.in. z Lechem Wałęsą, Tadeuszem Mazowieckim, Czesławem Miłoszem, Normanem Davisem.

Przemysław Bolechowski, politolog z wykształcenia, jest korespondentem Radia Kraków w Zakopanem. Związany jest z dziennikarstwem radiowym od 1991 r. (Radio Alex w Zakopanem, Radio Echo w Nowym Sączu). W Radiu Kraków pracuje nieprzerwanie od 2003 r.; w latach 2010–2011 był tam dyrektorem programowym i zastępcą redaktora naczelnego.

Marek Mędela jest korespondentem Radia Kraków w Małopolsce Zachodniej. Debiutował w stacjach komercyjnych na Śląsku. W Radiu Kraków jest od 2006 r.; objął placówkę w Chrzanowie. Bywa też w Olkuszu, Oświęcimiu i Wadowicach.

Agnieszka Wrońska-Bęben jest korespondentem w Tarnowie. W Radiu Kraków pracuje od 2009 r. Przygodę z mediami rozpoczęła w 2005 r. od współpracy z TVP Kraków przy produkcji magazynu studenckiego, do radia trafiła rok później (serwisant i reporter w radiach Vox FM/Eska i Tok FM/Złote Przeboje)³⁵.

Studiem terenowym Radia Kraków w Nowym Sączu kieruje Sławomir Wrona.

NAJWAŻNIEJSZE DZIAŁANIA REDAKCJI

W roku 2014 podjęto wiele akcji publicystycznych, debat (są one jedną z najważniejszych form działalności antenowej), działań opiniotwórczych oraz akcji literacko-kulturalnych i społecznych, spośród których można wymienić następujące:

- Projekt dokumentalny „Świadkowie 25-lecia”: 25 lat wolnej Polski oczami mieszkańców Krakowa i Małopolski (pod patronatem Prezydenta RP). Przez 4 miesiące zgromadzono kilkadziesiąt świadectw (współtwórców wolnej Polski oraz słuchaczy Radia Kraków) dotyczących zmian rzeczywistości i zmian w życiu Polaków po 4 czerwca 1989 r. Świadectwa prezentowano

³⁵ Do sporządzenia większości sylwetek wykorzystano materiały ze strony internetowej Radia Kraków (zakładka „Dziennikarze”).

na antenie rozgłośni oraz stronie internetowej RK. Muzyczną stronę projektu stanowił plebiscyt „Kocham wolność”, w którym spośród 100 utworów zaproponowanych przez Piotra Metza słuchacze wybrali 25 hitów wolnej Polski. Mocnymi akcentami artystycznymi projektu były: inaugurujące projekt słuchowisko „Nienawidzę” oraz finał (przypadający w 25. rocznicę wolnych wyborów) – dokumentalna audycja „Świadkowie 25-lecia – portret zbiorowy”.

- Debata „Walka o ogień 2022” (we współpracy z portalem Onet.pl) to jedna ze sztandarowych akcji Radia Kraków w roku 2014 (od 1 kwietnia do 15 maja). Łączyła elementy publicystyki, działań redakcyjnych, kampanii społecznej, reklamy i działań pozaantenowych. Dotyczyła kwestii organizacji Igrzysk Olimpijskich w stolicy Małopolski w okresie poprzedzającym referendum w tej sprawie. Na podsumowanie całej akcji odbyła się duża debata w Studiu im. Romany Bobrowskiej, transmitowana na antenie Radia Kraków oraz na portalu Onet.pl.
- Cykl debat samorządowych (21 debat w ciągu miesiąca) w związku z wyborami samorządowymi 2014. Uczestniczyli kandydaci na urzędy władarzy nie tylko największych, ale i mniejszych małopolskich miast, miasteczek i gmin³⁶. Dodatkowo we współpracy z naukowcami z krakowskich uczelni uruchomiono na stronie Radia Kraków bezpłatną aplikację (30-pytniowy kwestionariusz „Barometr wyborczy”) umożliwiającą określenie własnych poglądów.
- Działania opiniotwórcze (nagrody i wyróżnienia Radia Kraków) – Marka Radia Kraków i Radiowa Nagroda im. Romany Bobrowskiej. Ta pierwsza jest przyznawana od stycznia 2012 r. w celu promowania dobrej jakości oraz rekomendowania wydarzeń i postaci ważnych, fascynujących, godnych zainteresowania, związanych z regionem. O przyznaniu nagrody decyduje co miesiąc grupa jurorów z najważniejszych lokalnych mediów, dyskutując i głosując na żywo na antenie krakowskiej rozgłośni. Laureat jest każdorazowo honorowany specjalnym dyplomem oraz kampanią reklamową na antenie Radia Kraków. Wszyscy laureaci nagradzani są także specjalnymi dyplomami i nagrodami w postaci kampanii reklamowej na antenie Radia Kraków. Nagrody są wręczane uroczystie podczas uroczystych premier słuchowisk radiowych.

³⁶ Na trasie znalazły się Kraków, Tarnów oraz Nowy Sącz, a także 15 mniejszych miejscowości: Gródek nad Dunajcem, Ryglice, Wadowice, Chrzanów, Nowy Targ, Piwniczna, Wojnicz, Bochnia, Gorlice, Wierzchosławice, Olkusz, Tuchów, Zakopane, Krynica oraz Dąbrowa Tarnowska.

- „Wyczyn i blamaż” według słuchaczy Radia Kraków. Małopolscy politycy co tydzień na antenie rozgłośni dyskutują o najważniejszych i najbardziej kompromitujących wydarzeniach mijającego tygodnia. Spośród nominowanych słuchacze Radia Kraków wybierają najbardziej kompromitujące wydarzenie i największy sukces tygodnia w Krakowie i Małopolsce. Raz w roku słuchacze wybierają „wyczyn i blamaż” roku.
- Konkurs „Megafon” – adresowany jest do młodych i utalentowanych muzyków, często debiutantów. Od stycznia 2012 r. co tydzień w programie „Megafon” poświęconym „młodej” muzyce prezentowane są zespoły z regionu. Nagrodą jest trasa koncertowa po Małopolsce i 100 godzin do wykorzystania w radiowym studiu nagrań.
- Literackie lato w Radiu Kraków to 18 premier. W ramach „Radiowej biblioteki” (wspólnie z Wydawnictwem Czarne) zaproponowano słuchaczom lekturę książek w interpretacji znakomitych aktorów. W sobotnie noce w „Nocnych delikatesach” serwowano mocną, często kontrowersyjną prozę w obszernych fragmentach³⁷.
- Premiery słuchowisk Radia Kraków były i są znakiem firmowym rozgłośni. W 2014 r. zrealizowano cztery duże projekty: „Nienawidzę” (na podstawie monodramu Marka Koterskiego, z wybiną kreacją Krzysztofa Globisza i oprawą muzyczną gwiazdy Internetu CeZika; słuchowisko zrealizowano na żywo, z udziałem publiczności); kosmiczne słuchowisko „Lord Kantor” (z Janem Peszkiem; premiera miała miejsce podczas oficjalnego otwarcia Cricoteki); eksperymentalny projekt „Hejt Radio” (w ramach Festiwalu Krakowskie Reminiscencje Teatralne); rodzinne słuchowisko „Anioł w Supermarkecie” (zagrali Jan Peszek, Maria Peszek i Błażej Peszek, a także Marian Dziędziel i Jerzy Stuhr).
- Kampania społeczna „Stop językowi agresji” prowadzona była w październiku 2014 r., w sposób wzbudzający kontrowersje. Działania obejmowały szeroką akcję antenową, debaty, kampanię plakatową, działania w Internecie, premierę spektaklu radiowego „Hejt Radio” Mai Kleczewskiej oraz szeregu działań pozaantenowych. Miały one zwrócić uwagę słuchaczy na to, że ofiarą hejtu może paść każdy. W drugiej akcji społecznej, „Czyń Dobro” (grudzień 2014), około 150 słuchaczy rozgłośni zostało obdarowanych płytą z gwiazdkowym słuchowiskiem „Anioł w supermarkecie” w gwiazdorskiej obsadzie w zamian za zadeklarowanie spełnienia dobrego uczynku.

³⁷ Były to m.in.: „Kocham cię, Lilith” Radka Raka, „Kobiety to męska specjalność” Łukasza Gołębiewskiego, „Bokserka” Grażyny Plebanek, „Zbrodniarz i dziewczyna” Michała Witkowskiego oraz „Podpalacz” Wojciecha Chmielarza.

NAGRODY I WYRÓŻNIENIA W CIĄGU ROKU

W czerwcu 2014 r. słuchowisko „Nietoty” napisane dla Radia Kraków przez Sebastiana Majewskiego i wyreżyserowane przez Jana Klatę zdobyło nagrodę za scenariusz oryginalny słuchowiska na XIV Festiwalu „Dwa Teatry” w Sopocie (najważniejszym ogólnopolskim przeglądzie artystycznej twórczości radiowej i telewizyjnej)³⁸.

Ryszard Filas, ur. w 1949 r., socjolog, medioznawca. Dr hab. nauk społecznych w zakresie nauki o polityce (Uniwersytet Śląski 2014). Obecnie (od 2015 r.) adiunkt z hab. w Instytucie Dziennikarstwa, Mediów i Komunikacji Społecznej (katedra Ośrodek Badań Prasoznawczych) na Wydziale Zarządzania i Komunikacji Społecznej UJ. Autor około 100 prac naukowych z zakresu (początkowo) socjologii wychowania i młodzieży, potem (od 1990 r.) prasoznawstwa i rynku mediów.

³⁸ Pragnę gorąco podziękować p. Annie Słońskiej-Zemle z Pionu Marketingu i Impresariatu Artystycznego Radia Kraków za wielką pomoc udzieloną przy pozyskaniu materiałów na temat planów programowych, inwestycji, działań redakcji i nagród. Korzystałem też z listy inwestycji przygotowanej przez p. Wiesławę Sz wajdę.

Lidia Pokrzycka

Polskie Radio Lublin

Nazwa: Polskie Radio – Regionalna Rozgłośnia w Lublinie RADIO LUBLIN – S.A., Publiczna rozgłośnia radiowa

Właściciel: Skarb Państwa

Adres: ul. Obrońców Pokoju 2, 20-030 Lublin

Adres witryny internetowej: www.radio.lublin.pl

Zasięg nadawania: województwo lubelskie i przygraniczne tereny województw ościennych

Redakcje terenowe: Biała Podlaska, Chełm, Puławy, Zamość

Wyniki słuchalności w 2014 r.: od 2000 r. słuchalność oscyluje w granicach 4 proc., w 2010 r. 4,69 proc., 2011 r. – 4,0 proc., średnio 4,7 proc. w 2014 r.

Pozycja na regionalnym rynku radiowym w 2014 r.: Radio Lublin zajmowało 8. miejsce wśród najczęściej słuchanych stacji radiowych w województwie lubelskim (wcześniej uplasowały się kolejno: Radio ZET, RMF FM, Trójka, Radio VOX FM, Radio Złote Przeboje Puls 95,6 FM (Lublin), Jedyńka, Radio ESKA (Lublin). Radio Freee (Lublin) zajęło 12. miejsce (dane Radio Track)

HISTORIA

10 sierpnia 1944 r. w Lublinie rozpoczyna działalność „Odrodzone Polskie Radio”. Nadaje na fali średniej 224 m poprzez wagonową radiostację Pszczółka i sieć radiowęzłów. Staje się trzecią – po wojskowej Błyskawicy i cywilnym Polskim Radiu w powstańczej Warszawie – rozgłośnią działającą w kraju. 22 listopada 1944 r. wydano dekret PKWN o utworzeniu Przedsiębiorstwa Państwowego „Polskie Radio”, a 31 grudnia 1944 r. – Radiostacja przy ul. Bema 2 w Lublinie rozpoczyna nadawanie audycji na falach krótkich w językach: polskim, angielskim, francuskim i rosyjskim.

1 marca 1945 r. przeniesiono dyrekcję Polskiego Radia z Lublina do Warszawy, a 9 marca 1945 r. Warszawa przejmuje nadawanie programu ogólnopolskiego. Lublin nadaje program lokalny na falach krótkich i przez radiowęzły.

W okresie od 15 sierpnia 1945 do 30 kwietnia 1957 r. audycje lokalne przygotowywane w Lublinie docierają wyłącznie do posiadaczy głośników radiofonii przewodowej. 20 września 1952 r. z prowizorycznie adaptowanej willi przy ul. 22 lipca 5 Ekspozytura Polskiego Radia w Lublinie nadaje pierwszą audycję, a 1 maja 1957 r. rozpoczyna pracę nadajnik średniofalowy – 1594 kHz, moc 1 kW, dzięki czemu Ekspozytura zyskuje status Rozgłośni Regionalnej.

Początek nadawania programu lokalnego na UKF – 69,92 MHz to 28 grudnia 1963 r., natomiast 21 lipca 1964 r. oddano do użytku nową siedzibę Rozgłośni PR w Lublinie, przy ul. Obrońców Pokoju 2. 18 października 1973 r. w monofonicznym programie PR Lublin pojawiają się pierwsze audycje muzyczne w technice stereo, a 12 października 1978 r. zakończono równoległe nadawanie programu lokalnego na falach średnich i ultrakrótkich, dając początek emisji wyłącznie na UKF. Od 13 grudnia 1981 do 24 stycznia 1982 r. nastąpiła przerwa w działalności programowej PR Lublin w związku z ogłoszeniem stanu wojennego¹.

Szefowie radia publicznego w Lublinie od 1952 r.:

Redaktorzy odpowiedzialni Ekspozytury Polskiego Radia:

1. Tadeusz Chabros – 1952–1953,
2. Borys Mokrzyszewski – 1953–1955,
3. Adolf Lekki – 1955–1956,
4. Tadeusz Chabros – 1956.

Redaktorzy naczelni Rozgłośni Polskiego Radia (od 1960 r. PR i TV):

5. Tadeusz Chabros – 1956–1964,
6. Michał Skalenajdo – 1964–1969,
7. Tadeusz Tłuczkiewicz – 1969–1988,
8. Franciszek Malinowski – 1988–1990².

FUNKCJONOWANIE STACJI W LATACH 1990–2014

15 października 1990 r. powołano, w miejsce Rozgłośni Regionalnej PR i TV, Ośrodek Radiowo-Telewizyjny w Lublinie. Rozdzielenie struktur radia i telewizji nastąpiło w roku 1993, a 1 stycznia 1994 r. powstała spółka akcyj-

¹ S. Fornal, „Anteny nad Bystrzycą”, *fakty, sylwetki, anegdoty z dziejów radia w Lublinie*, Lublin 1997, s. 361–363.

² Tamże.

na Skarbu Państwa pn. Polskie Radio – Regionalna Rozgłośnia w Lublinie RADIO LUBLIN – S.A.

Od 10 stycznia 1994 r. Radio Lublin S.A. rozpoczyna na swojej antenie nadawanie programu całodobowego. W tym samym roku dobudowano nowe skrzydło rozgłośni mieszczące urządzenia techniczne, newsroom programów informacyjnych, pokoje redakcyjne oraz biurowe, a także nowoczesne studio nagrań muzycznych „HENDRIX”.

Dyrektorzy – redaktorzy naczelni Ośrodka Radiowo-Telewizyjnego:

1. Franciszek Malinowski – 1990–1991,
2. Olaf Olszewski – 1991–1993.

Redaktorzy naczelni programów radiowych:

1. Kazimiera Błazewicz-Izdebska – 1990–1991,
2. Janusz Winiarski – 1991–1993.

Prezesi – redaktorzy naczelni „Radia Lublin” SA:

1. Janusz Winiarski – 1994–2002,
2. Jan Nowacki – 2002–2005,
3. Mariusz Deckert – 2006–2010,
4. Lech Szymańczyk – luty–kwiecień 2010,
5. Andrzej Szwabe – kwiecień 2010 – nadal³.

W 2011 r. zmieniono ramówkę, format muzyczny i stronę internetową, licząc na wzrost słuchalności. Rozgłośnia zmieniła format muzyczny na bliższy AC (*adult contemporary*), czyli muzykę rozrywkową z lat osiemdziesiątych i późniejszą. Do 2011 r. rozgłośnia nie miała sprecyzowanego formatu. Po zmianach program Radia Lublin adresowany jest do słuchaczy powyżej 30. roku życia, a do 2011 r. słuchały rozgłośni przede wszystkim osoby powyżej 45. roku życia. Główną zasadą zmiany jest emitowanie większej ilości muzyki, a mniej audycji słownych od godz. 6 do 18. Zdynamizowanie programu ma zahamować odpływ młodszych słuchaczy⁴.

MISJA STACJI RADIOWEJ SFORMUŁOWANA W DOKUMENTACH REDAKCYJNYCH

Mając na uwadze regionalny charakter Radia Lublin, zarząd podejmuje działania mające na celu podniesienie poziomu znajomości marek Radia Lublin i Radia Freee wśród obecnych i potencjalnych odbiorców (słuchaczy, re-

³ Tamże.

⁴ T. Augustyniak, <http://www.press.pl/newsy/radio/pokaz/25442,Radio-Lublin-walczy-o-mlodszych-sluchaczy> [dostęp: 15.07.2015].

klamodawców), ugruntowanie pozycji i dobrego wizerunku radia publicznego w otoczeniu zewnętrznym, jako stacji emitującej pogodnie i z klasą rzetelne informacje z regionu. Założonymi celami był i jest wzrost świadomego wyboru Radia Lublin/Radia Freee wśród potencjalnych słuchaczy.

Ważna jest promocja wdrażania odbioru radia cyfrowego, która prowadzona będzie m.in. poprzez uatrakcyjnienie strony internetowej. Podkreśla się działania dotyczące zawartości, zwiększenia wykorzystania treści multimedialnych, różnorodności i kompleksowości publikowanych informacji. Radio Lublin mają wyróżniać pełna aktualność informacji, świeży interfejs zgodny ze współczesnymi trendami i atrakcyjny wizualnie; pełniejsza integracja strony www z serwisem społecznościowym, jakim jest Facebook. Założono uruchomienie spójnego i atrakcyjnego kanału radiowego w Youtube oraz maksymalne wykorzystanie potencjału antenowego do promocji internetowych treści.

Dla zarządu Radia Lublin zadania priorytetowe to, w momencie wdrożenia emisji w systemie DAB+ w kwietniu 2014 r., dalsze inwestycje w infrastrukturę techniczną zapewniające wyższy poziom technologiczny – przebudowa systemu produkcyjno-emisyjnego, edytorów multimedialnych, systemów emisyjnych. Zakłada się realizację zadania przebudowy i doposażenia rozdzielni elektroakustycznej. Konieczne jest tworzenie kontentu dla przestrzeni wirtualnej: serwisów www, streamingu kanałów tematycznych, serwisów dla odbiorców mobilnych. Będzie także sukcesywnie uruchamiany dostęp do zdigitalizowanych zasobów archiwalnych innym spółkom radiofonii publicznej w formie Biblioteki Mediów Publicznych.

Cel stacji, według zarządu, to stanie się najczęściej wybieraną przez słuchaczy na Lubelszczyźnie stacją radiową. Ważna jest rozpoznawalna marka regionalna, kojarząca się z najważniejszymi wydarzeniami na Lubelszczyźnie, umacniająca pozycję lidera w branży we wdrażaniu nowych technologii, nowoczesnych rozwiązań innowacyjnych. Radio Lublin chce być postrzegane jako zespół realizujący cele w ramach tzw. odpowiedzialności społecznej w stosunku do społeczeństwa i środowiska naturalnego⁵.

OBECNOŚĆ TEMATYKI REGIONALNEJ W PROGRAMIE ROZGŁOŚNI

W ramach działu informacji na antenie Radia Lublin nadawane są „Aktualności” – (od poniedziałku do piątku, w godz. od 16.00 do 18.00), to audycja publicystyczno-informacyjna, podsumowująca wydarzenia dnia. Materiały przygotowane są przez reporterów miejskich i regionalnych i mają charakter

⁵ Na podstawie materiałów wewnętrznych Radia Lublin uzyskanych podczas rozmowy z Kingą Hendzel, z-cą redaktora naczelnego ds. programowych, 10.07.2015 r.

publicystyczno-społeczny (w większości regionalny). Raz w tygodniu, w niedzielę, w godz. od 20.30 do 21.00 emitowany jest „Tydzień w regionie”, program informacyjny podsumowujący tygodniowe wydarzenia w regionie. Na bieżąco nadaje się serwisy informacyjne dotyczące polityki, gospodarki, spraw społecznych i kulturalnych. Z kolei „Ekonomiczne ABC” to audycja nadawana od poniedziałku do piątku, o godz. 6.45, emitowana w „Poranku z Radiem” (zawartość to bieżące informacje dotyczące ekonomii). Natomiast „Między dniem a dniem” jest audycją słowną na antenie od poniedziałku do piątku o godz. 8.15. Do studia zapraszany jest gość na żywo komentujący ważne wydarzenia regionalne z poprzedniego dnia. Z kolei „Panorama Tygodnia” emitowana jest trzy razy w miesiącu, w sobotę w godzinach od 10.00 do 11.00. Jest to omówienie wydarzeń mijającego tygodnia z udziałem polityków z regionu, samorządowców, komentatorów i analityków. W ramach programu prezentowane są stanowiska partii politycznych w ważnych sprawach publicznych. Jest to debata na żywo. Kolejna audycja „Razem czy osobno” nadawana raz w miesiącu, w sobotę, w godz. od 10.00 do 11.00, to debata na żywo z udziałem przedstawicieli związków zawodowych i pracodawców, z kolei program „Pomagam” jest emitowany raz w tygodniu, w poniedziałek w godzinach od 20.00 do 21.00. W ramach audycji prezentowane są informacje o działalności organizacji pożytku publicznego na terenie województwa lubelskiego. Program Radia Lublin wzbogacają „Informacje dla kierowców”, nadawane od poniedziałku do piątku w „Poranku z Radiem” i w „Aktualnościach”. Raz w tygodniu emitowane są „Spojrzenia”, audycja religijna Katolickiego Stowarzyszenia Młodzieży (emisja w sobotę w godz. od 15.00 do 17.00). Adresatami i twórcami programu są młodzi ludzie: gimnazjaliści, licealiści oraz studenci.

W zakresie publicystyki w Radiu Lublin przewidziano m.in. „Poranek z Radiem” – na antenie od poniedziałku do piątku, w godz. od 6.00 do 9.00, to audycja na tak zwany dobry początek dnia. Program obejmuje między innymi rozmowy z gośćmi, felietony, materiały dźwiękowe, informacje potrzebne słuchaczom szczególnie rano. Osobnym programem są „Wieści” emitowane od poniedziałku do soboty, w godz. od 5.30 do 6.00. Jest to audycja dla rolników, w której informuje się odbiorców o tym, co dzieje się w środowisku wiejskim w regionie (także w zakresie polityki).

Radiowe programy kulturalne to przykładowo „Nie tylko rozrywkowa niedziela radiowa” – na antenie raz w tygodniu, w niedzielę, w godz. od 7.00 do 11.00. Jest to przegląd wydarzeń kulturalnych z tygodnia, a także poranne niedzielne rozmowy ze słuchaczami i z artystami o teatrze, plastyce, muzyce

i literaturze. Natomiast „Pogaduchy do poduchy” są obecne na antenie raz w tygodniu, w środę, w godz. od 23.00 do 1.00. Jest to audycja kontaktowa ze słuchaczami. Zapraszane są także znane i lubiane osoby z Lubelszczyzny. Z kolei „Reportaż Café” nadawany jest od wtorku do czwartku w godzinach od 18.00 do 19.00 i jest to cykl godzinnych audycji autorskich, w trakcie których prezentowane są reportaże premierowe oraz archiwalne. W paśmie pojawiają się również reportaże artystyczne oraz feature’y (audycja na styku form: reportażu i słuchowiska). W cyklu „Teatr bez obrazu” na antenie Radia Lublin od 2014 r. emitowane są słuchowiska radiowe (w soboty w godz. 20.00–21.00). Wszystkie audycje przygotowywane są przez dziennikarki radiowe, które same piszą teksty lub dokonują adaptacji tekstów już istniejących. W słuchowiskach udział biorą aktorzy lubelskich scen lub dziennikarze Radia Lublin.

Do audycji edukacyjnych można zaliczyć „Eurekę” – program emitowany raz w tygodniu, we wtorek w godz. od 20.00 do 21.00. Skierowana ona jest do osób zainteresowanych odkryciami naukowymi, nowinkami technicznymi oraz nowościami z zakresu medycyny. Z kolei „Historia bez Patyny” nadawana jest w poniedziałki, w godz. od 18.00 do 19.00. Audycja, o przesłaniu edukacyjnym (żywa lekcja historii), zawiera relacje świadków i uczestników wydarzeń, czasem „wizje lokalne” przygotowane w formie reportażu radiowych, uzupełnione treścią dokumentów i nagrań archiwalnych, opatrzone komentarzami badaczy historii (także regionu). Od poniedziałku do piątku od godz. 15.45 do 16.00 emitowana jest sportowa „Akademia Aktywnych”, która ma na celu propagowanie aktywnego spędzania czasu poprzez uprawianie różnego rodzaju sportów. Na bieżąco nadawane są relacje i transmisje radiowe z regionalnych wydarzeń sportowych⁶.

STRUKTURA REDAKCJI W 2014 ROKU

Program radiowy w roku 2014 przygotowywało 43 dziennikarzy etatowych zatrudnionych w różnym wymiarze czasu pracy oraz współpracownicy i stażyści zatrudnieni w Redakcji Informacji, Redakcji Publicystyki Społeczno-Kulturalnej, Redakcji Reportażu, Redakcji Publicystyki Polityczno-Ekonomicznej, Redakcji Polityki Unii Europejskiej, Redakcji Muzycznej oraz w Dziale Internetowym.

⁶ Na podstawie Sprawozdania Zarządu Radia Lublin S.A. ze sposobu wykorzystania środków przyznanych na realizację zadań wymienionych w art. 21 ust. 1a ustawy o radiofonii i telewizji w okresie od 1.01. do 31.12.2014 r.

Prezes Zarządu: Andrzej Szwabe,
Redaktor Naczelny – Krzysztof Komorski,
Zastępca redaktora naczelnego ds. programowych – Kinga Hendzel,
Redakcja Polityki Unii Europejskiej (kierownik): Jacek Bieniaszkiewicz,
Redakcja Informacji (kierownik): Marek Skowronek,
Redakcja Muzyczna (kierownik): Wiktor Jachacz,
Redakcja Publicystyki Społeczno-Kulturalnej (kierownik): Małgorzata Żurawska,
Redakcja Publicystyki Polityczno-Ekonomicznej (kierownik): Adam Rozwałka,
Redakcja Reportażu (kierownik): Katarzyna Michalak,
Dział Internetowy (kierownik): Agata Matys.

NAJWAŻNIEJSZE DZIAŁANIA REDAKCJI W 2014 ROKU

Po raz XXII Radio Lublin było organizatorem Akcji Pomóż Dzieciom Przetrwać Zimę. Z tej to okazji od października do grudnia 2014 r. w całym regionie oraz w miastach w Polsce zorganizowana została zbiórka darów dla najmłodszych. Codziennie na antenie ukazywały się materiały o potrzebach rodzin najbardziej potrzebujących mieszkających na terenie województwa lubelskiego oraz relacje z przekazywania darów najuboższym. W roku 2014 patronat nad akcją objęła Anna Komorowska, małżonka Prezydenta RP. Jak w latach poprzednich, także i w tej edycji akcji odbyło się wiele imprez artystycznych i sportowych, na które wejściówką były słodycze i zabawki.

Projekt „Mój pierwszy raz” skierowany był do młodzieży, która w 2014 r., w dniu wyborów samorządowych 16 listopada osiągnęła pełnoletność i po raz pierwszy mogła uczestniczyć w wyborach samorządowych poprzez oddanie swojego głosu na wybranych kandydatów. Dzięki projektowi radio chciało zachęcić młodych ludzi do uczestnictwa w wyborach i podjęcia świadomej decyzji. W ramach akcji odbyły się spotkania ekspertów z młodzieżą ze szkół województwa lubelskiego. Projekt „Mój pierwszy raz” miał za zadanie przyczynić się do zrozumienia przez młodzież roli, jaką może odegrać w wyborach samorządowych, a także zaktywizować ją do uczestnictwa w życiu swojego miasta/gminy/powiatu. W ramach akcji przeprowadzono dwuetapowy quiz, który był neutralny politycznie i nie popierał żadnego kandydata z prawdziwych wyborów samorządowych. W roku 2014 kontynuowano projekt „Na własne uszy” – cykl spotkań z najlepszymi twórcami reportażu radiowego z Polski i Europy. Projekt powstał w Radio Lublin jesienią 2011 r. z założeń

niem, że jego istotą będzie prezentacja i promocja artystycznego reportażu radiowego w przestrzeni publicznej. To cykl otwartych dla publiczności spotkań autorskich z najwybitniejszymi reportażyстами i dokumentalistami radiowymi z Polski i zagranicy. W roku 2014 w spotkaniach uczestniczyli reportażyści nagradzani w Polsce i za granicą oraz osoby, dla których reportaż radiowy jest ważnym etapem w rozwoju zawodowym. Spotkania odbywają się raz w miesiącu na Starym Mieście w Lublinie w restauracji „Czarny Tulipan”, a ich obszerne fragmenty prezentowane są na radiowej antenie.

„Studio Classic – Koncerty Czwartkowe” prezentuje natomiast różnorodność muzycznych form i gatunków, akcentuje obecność w polskim życiu wybitnie utalentowanych muzyków polskich różnych specjalności o imponującym dorobku artystycznym. Projekt ma zasięg ogólnopolski, służy upowszechnianiu kultury i edukacji społecznej. „Studio Classic – Koncerty Czwartkowe” – powstało we współpracy Radia Lublin i Towarzystwa Muzycznego im. H. Wieniawskiego w Lublinie wiosną 2010 r., z założeniem, iż jego istotą będzie prezentacja w Studiu Muzycznym Polskiego Radia Lublin muzyki klasycznej – dzieł czołowych kompozytorów swoich czasów. W pierwszym roku funkcjonowania artystycznego projektu odbyło się 6 koncertów, w 2011 r. – 12, w roku 2012 zorganizowanych zostało dziewięć koncertów, zaś w latach 2013 i 2014 po dziesięć. Zgodnie z przyjętą zasadą koncerty odbywały się w czwartki w każdy miesiąc w Studiu Muzycznym Polskiego Radia Lublin i były nagrywane, a następnie prezentowane w ostatnią niedzielę miesiąca na radiowej antenie.

Z kolei „My u nas na dzielnicach” to cykl multimedialnych prezentacji radiowych ośmiu lubelskich dzielnic: Czechowa, Kalinowszczyzny, Hajdowa, Zemborzyc, Wrotkowa, Za Cukrownią, Abramowic i Rur. Prezentacje składały się z 30-minutowych radiowych kolaży słowno-muzycznych, w których spoiwem do reporterskich relacji dotyczących kulturalnej aktywności młodych ludzi (street-art, domy kultury, biblioteki) oraz opowieści starszych mieszkańców o dawnym życiu (w tym życiu kulturalnym) i wyglądzie dzielnicy była rapowana charakterystyka dzielnicy rapera. Dodatkowo w projekcie brali udział starsi mieszkańcy miasta, przybliżano historię poszczególnych dzielnic. Radio Lublin wyróżnia także inicjatywę „Kryminalne czwartki w Lublinie”, czyli cykl spotkań nakierowany na promocję współczesnych polskich kryminałów. Cykl składał się z siedmiu podobnie realizowanych przedsięwzięć skupionych wokół postaci wybitnego polskiego pisarza, autora kryminałów. W każdy trzeci czwartek miesiąca w godzinach porannych w Studiu Kameralnym Radia Lublin odbywały się godzinne warsztaty z cyklu *creative-writing* prowadzone przez zaproszonego

pisarza dla wyłonionej w procesie rekrutacji klasy jednego z lubelskich liceów, zaś w godzinach wieczornych w tymże studiu bądź Studiu Muzycznym odbywało się spotkanie autorskie otwarte dla lubelskiej publiczności.

Natomiast „Młodzieżowa Akademia Radiowa” to trwający osiem miesięcy projekt, którego celem była promocja sztuki radiowej wśród dzieci i młodzieży do lat 18 oraz rozwijanie kompetencji świadomego, krytycznego i twórczego korzystania z języka radia. Uczestnicy projektu przez pięć miesięcy byli przygotowywani do pracy przy realizacji najbardziej wymagających gatunków radiowych: słuchowiska – grupa pierwsza, i reportażu – grupa druga, oraz prowadzenia audycji na żywo i strony internetowej – grupa trzecia. W drugiej fazie projektu zostało napisanych pięć słuchowisk, pięć reportaży oraz piętnaście audycji, które były wyemitowane na antenie Polskiego Radia Lublin. Jak podkreśla redakcja: „Rezultatami osiągniętymi w wyniku realizacji projektu było: nabycie przez bezpośrednich uczestników projektu wiedzy na temat roli radia a zwłaszcza takich gatunków, jak słuchowiska czy reportaże w społecznym komunikowaniu, nabycie przez bezpośrednich uczestników umiejętności prawidłowej emisji głosu, interpretacji tekstu, wykonywania zadań aktorskich w radio, poszukiwania interesujących tematów, nagrywania i montażu dźwięku, redagowania i zgrywania nagranych materiałów oraz przygotowywania i prowadzenia audycji na żywo”⁷. Projekt powstał wspólnie ze Stowarzyszeniem Przyjaciół Radia Lublin.

W 2014 r. rozpoczęto również cykl koncertów dla słuchaczy Radia Lublin pod nazwą „Strefa dobrej muzyki”. Dotychczas w ramach projektu występowali: Zbigniew Wodecki, Alicja Majewska, Ania Dąbrowska, Czerwone Gitary oraz przedstawiono „Hity 20-lecia międzywojennego” w wykonaniu Krzysztofa Cugowskiego, Piotra Cugowskiego, Natalii Wilk, Tomasza Korpaniego, Tomasza Rakowskiego, Jana Kondraka, Michała Ostrowskiego.

Tradycyjnie już Polskie Radio Lublin organizowało w 2014 r. także festyny letnie w „Eterze i w plenerze” i zimowe „Radiostok”. W czasie trwania festynu dziennikarze Radia Lublin przeprowadzają rozmowy z mieszkańcami miast oraz przedstawicielami kultury. Przybliżane są słuchaczom historie danej miejscowości oraz walory turystyczne. W 2014 r. zorganizowano osiem festynów letnich w Tomaszowie Lubelskim, Janowie Lubelskim, Dęblinie, Opolu Lubelskim, Parczewie, Hrubieszowie, Annopolu i w Piaskach. Festyny zimowe odbywały się w 2014 r. w Chrzanowie, Bobliwie, Batorzu i Parchatce⁸.

⁷ Tamże.

⁸ Tamże.

RADIO FREEE

Dodatkowo w 2010 r. powołano do życia Radio Freee. To rozgłośnia miejska, która należy do spółki Polskie Radio Lublin SA. Stacja samofinansuje się z wpływów reklamowych. Nadaje od 27 listopada 2010 r. przez całą dobę na częstotliwości 89,9 MHz. Polskie Radio uruchomiło tę stację w celu pozyskania nowych, młodszych słuchaczy (w wieku 20–35 lat). Stacja gra w formacie Contemporary Hit Radio. Po pierwszym roku swojej działalności rozgłośnia zdobyła 7,5 proc. udziału wśród słuchaczy lubelskiego rynku.

Od początku w Radiu Freee pracowało 15 dziennikarzy i prezenterów (wyłonionych w drodze castingów), natomiast zdecydowaną większość dziennikarzy informacyjnych przejęto z Radia Lublin. Od stycznia 2014 r. program ramowy radia został zmieniony. Niezmiennie pozostały dwa pasma programowe: od godz. 6 do 12 („Poranna Gra Wstępna”) oraz od 12.00 do 18.00 („Teren Zabudowany”). Od 18.00 natomiast zarezerwowano miejsce dla audycji autorskich. Prezentowane są także stałe dzienneiki – wiadomości, zapowiedzi kulturaliów, sportu, imprez klubowych, a także codzienny program językowy („Polski Język Obcy”). Weekendy w Radiu Freee to przede wszystkim muzyka polska. Poza tym emitowane są programy kulinarne, kulturalne, sportowe oraz o tematyce studenckiej. Cechą charakterystyczną Radia Freee jest współpraca z lubelskimi klubami muzycznymi⁹.

NAGRODY I WYRÓŻNIENIA W 2014 ROKU

W roku 2014 Agnieszka Czyżewska-Jacquemet uzyskała Złotego Melchiora i tytuł „Radiowego Reportażysty Roku” – nagrodę specjalną w Międzynarodowym Konkursie Artystycznych Form Radiowych; Grand PiK 2014 za audycję „Na jednym wózku” – nagrodę specjalną w Konkursie o Grand Prix KRRiT za audycję „Na jednym wózku” oraz nominację do nagrody Prix Europa w kategorii „Current Affairs”, Berlin 2014 za audycję „Zamknięty dom”.

Monika Hemperek otrzymała Nagrodę Dyrektora Lasów Państwowych w Konkursie „Strażacy ochotnicy nie tylko gaszą”, a Mariusz Kamiński wyróżnienie honorowe w Konkursie o Nagrody SDP (Stowarzyszenia Dziennikarzy Polskich) za reportaż „Inna niż wszyscy”, kategoria: publikacje na temat współ-

⁹ Radio „Freee” już od soboty w Lublinie, MMLublin.pl, <http://www.mmlublin.pl/arttykul/radio-freee-juz-od-soboty-w-lublinie,3218843,art,t,id,tm.html> [dostęp: 15.07.2015].

czesnej cywilizacji i kultury; wyróżnienie honorowe w Konkursie o Nagrody SDP – za reportaż „Potomek zesłańca”; kategoria: inicjatywy oraz nominację w konkursie „Audycja Historyczna Roku” organizowanym przez Instytut Pamięci Narodowej za reportaż „Miejsce za płotem”.

Natomiast Monika Malec uzyskała Nagrodę Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego w Konkursie „Strażacy ochotnicy nie tylko gaszą” oraz II Nagrodę w Konkursie Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego na publikacje poświęcone bezpieczeństwu pracy rolników. Katarzyna Michalak otrzymała Grand Prix Międzynarodowego Festiwalu Słuchowisk i Dokumentów Artystycznych Prix Marulić Hvar 2014 za audycję „Złoty chłopak”, wyróżnienie honorowe w Konkursie o Nagrody SDP (Stowarzyszenia Dziennikarzy Polskich) za reportaż „Złoty chłopak” – kategoria: publikacje na temat współczesnej cywilizacji i kultury oraz nagrodę specjalną w Konkursie o Grand Prix Prezesa Polskiego Radia za audycję „Światło na stepie”. Maria Brzezińska została nominowana do finału Festiwalu Teatru TV i Teatru Polskiego Radia „Dwa Teatry” – SOPOT 2014 słuchowiska poetyckiego pt. „Miłość, droga pani Schubert” według tomu Ewy Lipskiej. Uzyskała także nominację do Międzynarodowego Festiwalu PRIX EUROPA w Berlinie za słuchowisko pt. „Miłość, droga pani Schubert”. Małgorzata Żurakowska otrzymała III nagrodę w konkursie na Medycznego Dziennikarza Roku.

Natomiast Małgorzata Maksim otrzymała wyróżnienie Prezesa Zarządu Głównego Związku Ochotniczych Straży Pożarnych, w XVI edycji konkursu: „Strażacy ochotnicy nie tylko gaszą”, a także wyróżnienie w XX edycji konkursu Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego na publikacje poświęcone bezpieczeństwu pracy rolników pt. „W rolnictwie można pracować bezpiecznie”. Redakcja Reportażu otrzymała w corocznym konkursie o Nagrody SDP nagrodę im. Aleksandra Milskiego dla redakcji mediów lokalnych za podejmowanie tematów ważnych dla ich społeczności¹⁰.

Lidia Pokrzycka – dr hab., adiunkt w Zakładzie Dziennikarstwa Wydziału Politologii UMCS, prodziekan ds. kierunku dziennikarstwo i komunikacja społeczna w Wyższej Szkole Przedsiębiorczości i Administracji w Lublinie. Autorka 5 książek (w tym *System medialny Islandii*, Wyd. UMCS, Lublin 2014) oraz ponad 130 artykułów.

¹⁰ Na podstawie Sprawozdania Zarządu Radia Lublin S.A.

Joanna Bachura-Wojtasik

Kinga Sygizman

Polskie Radio Łódź

Nazwa: Polskie Radio Regionalna Rozgłośnia w Łodzi RADIO ŁÓDŹ S.A.

Właściciel: Skarb Państwa

Adres: ul. Narutowicza 130, 90-146 Łódź

Adres witryny internetowej: www.radiolodz.pl

Oddziały terenowe: Radio Łódź S.A. oddział w Sieradzu.

Zasięg nadawania na następujących częstotliwościach: całe województwo łódzkie, ale nie tylko. Radia Łódź można słuchać zarówno w Płocku, jak i Żyrardowie, w Końskich, a także w okolicach Kalisza. Od 1990 r. zasięg nadawania pozostaje bez zmian

Częstotliwości nadawania:

- 99,2 MHz w Łodzi,
- 96,7 MHz w Sieradzu,
- 104 MHz w Wieruszowie,
- 101,5 MHz w Wieluniu

Wyniki słuchalności w 2014 r.: według raportu przygotowanego przez Track Millward Brown dla portalu wirtualnemedi.pl, dotyczącego najpopularniejszych stacji radiowych w Łodzi, słuchalność Polskiego Radia Łódź w 2014 r. oscylowała między 1,7 proc. (I połowa roku) a 3,6 proc. (II połowa roku). Tak więc z upływem 2014 r. zauważamy tendencję zwyżkową. Badanie zostało przeprowadzone w grupie wiekowej słuchaczy od 15 do 75 lat

twem poproszono słuchaczy między innymi o wsparcie ubogich i ociemniałych dzieci z województwa łódzkiego. W konsekwencji w 1932 r. powstało stowarzyszenie „Łódzka Rodzina Radiowa”, opiekująca się sierotami i ociemniałymi.

W 1936 r. rozgłośnia w Łodzi otrzymała prowizoryczne studio radiowe przy ul. Radwańskiej 70. Równocześnie podjęto pracę nad nowym gmachem rozgłośni przy ul. Narutowicza 130. Oficjalne oddanie nowej stacji nadawczej i rozgłośni nastąpiło 28 lutego 1939 r.

Podczas wojny radiostacja w Łodzi wykorzystywana była przez hitlerowców do celów wojskowych. W nocy z 18 na 19 stycznia 1945 r., dwie godziny przed wyzwoleniem miasta, wycofujące się wojska niemieckie wysadziły w powietrze „antenę nadawczą, maszynownię, amplifikatornię, halę pomp i pomieszczenia redakcyjne”⁴. Już 21 stycznia otwarto prowizoryczną amplifikatornię i małe studiu przy al. Kościuszki 40, skąd nadawano sygnał na sieć głośników ulicznych. W marcu rozpoczęto odbudowę rozgłośni, której otwarcie odbyło się 21 października 1945 r. Pod koniec 1947 r. rozgłośnia otrzymała pierwszy przenośny magnetofon, a w marcu 1949 r. zainstalowano pierwsze stacjonarne stanowisko magnetofonowe. W 1952 r. stacja radiowa w Łodzi miała już dwa wozy transmisyjne.

Decyzją władz centralnych w 1977 r. rozgłośnia skończyła nadawanie na falach średnich, powstał program IV na falach ultrakrótkich w paśmie 68,51 MHz.

W pierwszych tygodniach stanu wojennego – wobec zawieszenia nadawania programu – dziennikarze rozgłośni nagrywali serwisy publicystyczno-informacyjnych dla fabrycznych radiowęzłów⁵.

W okresie powojennym rozgłośnia wielokrotnie zmieniała swoją nazwę, w kolejnych latach nazywała się:

1945–1949 – Rozgłośnia Polskiego Radia i Radiostacji w Łodzi,

1950–1952 – Polskie Radio – Rozgłośnia Łódzka,

1953–1961 – Komitet ds. Radiofonii „Polskie Radio” Rozgłośnia w Łodzi,

1962–1977 – Komitet ds. Radia i Telewizji „Polskie Radio i Telewizja” Rozgłośnia w Łodzi,

1978 – 31.12.1982 – Komitet ds. Radia i Telewizji „Polskie Radio i Telewizja” Rozgłośnia Polskiego Radia i Ośrodek Telewizyjny w Łodzi.

1 stycznia 1983 r. nastąpił podział majątku jednostki budżetowej Rozgłośni Polskiego Radia i Ośrodka Telewizyjnego w Łodzi. W związku z tym podziałem w latach 1983–1986 rozgłośnia funkcjonowała pod nazwą Komitet ds. Radia i Telewizji „Polskie Radio i Telewizja” Rozgłośnia w Łodzi.

⁴ Kalendarium, www.radiolodz.pl/pages/608-kalendarium [dostęp: 15.09.2015].

⁵ Kalendarium, www.radiolodz.pl/pages/608-kalendarium [dostęp: 15.09.2015].

Po raz kolejny rozgłośnia zmieniała nazwę w 1987 r., by do 1992 r. nazywać się Komitet ds. Radia i Telewizji Państwowa Jednostka Organizacyjna „Polskie Radio i Telewizja” Rozgłośnia Radiowa w Łodzi.

Dyrektorami rozgłośni do 1952 r. byli: Tadeusz Jarzębowski, Tadeusz Łopalewski, Antoni Śmiejan i Mieczysław Kofta.

Wśród redaktorów naczelnych do 1993 r. znajdziemy nazwiska: Kazimierza Zygmunta, Jana Pakuły, Wojciecha Ekierta, Tadeusza Lewandowskiego, Zbigniewa Wojciechowskiego i Andrzeja Beruta.

FUNKCJONOWANIE STACJI W LATACH 1990–2014

W latach 1990–1993 w rozgłośni zatrudnieni byli redaktorzy naczelni, następnie funkcji tej nie było, powstały natomiast trzyosobowe zarządy, a programem zajmował się zazwyczaj jeden z wiceprezesów. Od roku 2010 członek zarządu był jednocześnie redaktorem naczelnym. Od 1 lipca 2015 r. zarząd jest jednoosobowy (prezes). Zostało dodatkowo utworzone stanowisko redaktora naczelnego. Zasięg nadawania pozostał bez zmian.

Przełomowym dla rozgłośni PR w Łodzi okazał się rok 1993, kiedy to 1 października powstała spółka Polskie Radio – Regionalna Rozgłośnia w Łodzi „Radio Łódź” Spółka Akcyjna z siedzibą w Łodzi przy ul. Narutowicza 130. Spółkę Akcyjną Skarbu Państwa utworzono Aktem Zawiązania Spółki z dnia 16 września 1993 r. Spółka jest wpisana do Rejestru Przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego przez Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia.

Od tego czasu Radio Łódź nadaje już całą dobę. Studio muzyczne rozgłośni, podczas koncertów „bez prądu”, gości czołowych polskich muzyków.

W 1995 r. Radio Łódź inicjuje cieszący się co roku wielką popularnością ogólnołódzki plebiscyt słuchaczy, widzów i czytelników na Łodzianina Roku⁶. Trzy lata później wznawia swoją charytatywną działalność Łódzka Rodzina Radiowa.

1 września 2001 r. Wydział Techniki Radiowej uruchamia studio emisyjne działające w technice cyfrowej. Dwa lata później rozgłośnia zwiększa swoją moc nadawczą z 10 do 30 kW. Dzięki tej zmianie Radio Łódź obejmuje swoim zasięgiem już całe województwo łódzkie, docierając do wszystkich jego mieszkańców. Kolejne zmiany technologiczne przynosi rok 2004, od marca program nadawany jest za pomocą nowoczesnego oprogramowania komputerowego

⁶ Zob.: www.radiolodz.pl/posts/11879-lodzianin-roku-2014-rozpoczyna-sie-glosowanie

o nazwie DIRA, pozwalającego na kompletną realizację całego programu radiowego, bez konieczności korzystania z różnych systemów dla różnych funkcji.

Zmianę graficzną znaku identyfikacyjnego przynosi rok 2013, kiedy to pojawia się nowe logo rozgłośni. A już 7 stycznia 2014 r. rusza nowy portal Radia Łódź, będący zbiorem multimedialnych materiałów informacyjnych z Łodzi i regionu, uzupełniających często informacje podawane na antenie. Z powstaniem portalu wiąże się utworzenie nowej redakcji w strukturze stacji – Redakcji Nowych Mediów. Portal oferuje możliwość słuchania stacji na mobilnych urządzeniach, poszerzając tym samym docelową grupę odbiorców oraz stanowi nowy kanał komunikacji ze słuchaczem. Twórcy portalu, kierując się misją mediów publicznych, publikują na nim między innymi informacje z niszowych dziedzin życia, wiadomości, które nie znajdują zainteresowania wśród wydawców i odbiorców komercyjnych portali informacyjnych.

W okresie od 1993 do 2015 r. prezesami zarządu PR Łódź byli kolejno:

- Andrzej Berut,
- Małgorzata Kamińska-Bruszevska,
- Witold Skomorowski – delegowany do wykonywania tej czynności uchwałą Rady Nadzorczej,
- Wacław Bierkowski,
- Jerzy Machejek,
- Andrzej Berut,
- Krzysztof Jędrzejczak – delegowany do wykonywania tej czynności w latach 31.10.2000 – 5.12.2000 uchwałą Rady Nadzorczej, by potem zostać prezesem zarządu w sposób naturalny,
- Krzysztof Jędrzejczak,
- Krzysztof Sadowski – delegowany do wykonywania tej czynności w latach 23.06.2005 – 31.07.2005 uchwałą Rady Nadzorczej, by potem zostać prezesem zarządu w sposób naturalny,
- Dariusz Szewczyk,
- Marek Składowski – delegowany do wykonywania tej czynności w latach 1.03.2010–31.05.2010 uchwałą Rady Nadzorczej, by potem zostać prezesem zarządu w sposób naturalny.

Początek lat dziewięćdziesiątych to na polskim rynku radiowym rozwój radiofonii komercyjnej. W regionie łódzkim do 1992 r. Radio Łódź było niekwestionowanym liderem rankingów słuchalności. Zmianę przyniósł rok 1993, kiedy pojawiły się dwie komercyjne rozgłośnie – Radio Manhattan i Radio Parada. W późniejszych latach powstały następne komercyjne stacje wprowadzając konkurencję na rynku odbiorczym i sprawiając, że Radiu Łódź

coraz trudniej jest walczyć o słuchacza. Jest ono jednak do dziś rozgłośnią o największym zasięgu terytorialnym, obejmującym całe województwo łódzkie. Badania słuchalności w województwie łódzkim, prowadzone przez MillwordBrown w latach 2001–2015 wskazują, jak zmieniały się preferencje łódzkich słuchaczy i jak zmieniał się udział Radia Łódź w czasie słuchania. A zmieniał się, choć nieznacznie. W 2001 r. wynosił 2,81 proc., by w kolejnych dwóch latach nieco spaść (2,22 proc. w roku 2013), a potem zacząć rosnąć (2,99 proc. w 2005). Od roku 2006 do 2013 udział Radia Łódź w rynku słuchalności nie przekracza 2 proc. Najniższy był w latach 2009 i 2012 (1,31 proc.). Korzystną zmianę przyniósł koniec 2013 i początek roku 2014, kiedy to słuchalność wzrosła do 2,6 proc., w połowie roku 2014 spadła do 1,8 proc., by pod koniec tego roku osiągnąć rekordowy wynik 3,7 proc.⁷

MISJA STACJI RADIOWEJ SFORMUŁOWANA W DOKUMENTACH REDAKCYJNYCH

Misją Radia Łódź jest dotarcie do jak największej liczby mieszkańców Łodzi i regionu łódzkiego. W ramach misji dziennikarze starają się przekazywać informacje dotyczące życia i działalności osób zamieszkujących województwo łódzkie. Redaktorzy, planując program, chcą być jak najbliżej mieszkańców, zatem towarzyszą im – w miarę możliwości – w pracy, w czasie wypoczynku czy wydarzeń kulturalnych i zabawy. Rozgłośnia regionalna w Łodzi patronuje najważniejszym wydarzeniom społecznym, politycznym, kulturalnym odbywającym się w mieście oraz regionie. Bieżące informacje – głównie z regionu, ale też z kraju i ze świata – dotyczące spraw społecznych, kulturalnych i sportowych przygotowywane są z dbałością o ich rzetelność, komunikatywność oraz atrakcyjność dźwiękową. Jest to jedyna rozgłośnia w regionie z tak bogatą i różnorodną ramówką programową: obok informacji na antenie jest miejsce dla muzyki, autorskich audycji tematycznych, w tym między innymi o tematyce motoryzacyjnej, filmie oraz teatrze. Rozgłośnia wspiera twórczość artystyczną, literacką, naukową oraz działalność oświatową. Słuchacze mają też szansę usłyszenia form artystycznych, jak np. reportażu, fragmentów powieści czy poezji. Interaktywny kontakt ze słuchaczem jest istotny dla omawianej rozgłośni regionalnej; wykorzystuje ona różne formy gatunkotwórcze, by nawiązać kontakt z odbiorcą (np. konkursy na antenie, quizy, telefony słuchaczy).

⁷ www.badaniaradiowe.pl/wyniki/lodz.htm [dostęp: 15.09.2015].

STRUKTURA REDAKCJI W 2014 ROKU

Redaktor naczelny, prezes, zastępcy, kierownicy działów.

Liczba dziennikarzy zatrudnionych na etatach:

- w Redakcji Informacji – 19 osób, 13,02 etatu;
- w Redakcji Publicystyki i Programów Kulturalnych – 10 osób, 7,63 etatu;
- w Redakcji Nowych Mediów – 3 osoby, 2,25 etatu;

w tym:

- sekretarz programu – 1 osoba, 1 etat;
- kierownik w Redakcji Informacji oraz kierownik w Redakcji Publicystyki i Programów Kulturalnych – 1 osoba, 1 etat.

Liczba stałych współpracowników – 19 osób.

NAJWAŻNIEJSZE DZIAŁANIA REDAKCJI W 2014 ROKU

Rozgłośnia regionalna w Łodzi prowadzi kilka ważnych akcji w ciągu całego roku. Są wśród nich między innymi: plebiscyt „Łodzianin Roku”, wigilia charytatywna, akcja „Świąteczne pogotowie Radia Łódź” czy też aktywne uczestnictwo w „Nocy muzeów”.

„Łodzianin Roku” – to plebiscyt, w którym wybierana jest osoba wybitnie zasłużona dla miasta. Plebiscyt ten był już zorganizowany 21 razy. Wśród laureatów warto wymienić takie osoby, jak: Jan Machulski, Marek Edelman, Piotr Dziecioł, Andrzej Niemczyk, Jacek Moll i Jerzy Janowicz. W 2014 r. Łodzianinem Roku w dwudziestolecie konkursu został Marek Belka.

Wigilia charytatywna – przedsięwzięcie organizowane jest dzięki pomocy sponsorów, którzy od wielu lat włączają się podczas świąt w pomaganie najbardziej potrzebującym mieszkańcom Łodzi. Tradycyjnie partnerami akcji są: Caritas Archidiecezji Łódzkiej, Polski Czerwony Krzyż i Bank Żywności im. Marka Edelmana. Radio Łódź zorganizowało już 19 spotkań wigilijnych, podczas których po wspólnym podzieleniu się opłatkiem, złożeniu życzeń, wykonaniu kołęd i kolacji wigilijnej wydawane były paczki żywnościowe dla 500 osób.

„Świąteczne pogotowie Radia Łódź” – co roku dziennikarze rozgłośni zamieniają się w Mikołajów. Przez dziesięć dni grudnia rozdawane są prezenty dzieciom z najbardziej potrzebujących rodzin. W ramach tej akcji przekazanych zostało 300 paczek ze słodyczami, artykułami papierniczymi, pomocami szkolnymi, książkami i zabawkami.

„Noc Muzeów” – co roku Radio Łódź włącza się do ogólnopolskiej akcji „Noc Muzeów”, podczas której placówki muzealne otwierają się dla zwiedza-

jących. Radio oferuje w tym czasie wycieczki po rozgłośni, przypomina odwiedzającym koncerty z lat dziewięćdziesiątych XX w., umożliwia gościom przyjrzenie się, jak działa radio i studio nagraniowe „od kuchni”.

„Ekspresowe Sesje Nagraniowe w Radiu Łódź” – to projekt Radia Łódź, którego głównym celem jest promocja muzyki z Łodzi i regionu. To część radiowej działalności, która polega na aktywnym uczestnictwie w muzycznym życiu miasta; wspieraniu, ale także kreowaniu ciekawych zjawisk. Projekt ten rozpoczął się 26 marca 2013 r. W Studiu Koncertowym imienia Henryka Debicha w ramach ESN swoje utwory nagrali m.in.: Iza Lach, Stargazer, Rev-lovers, Transformers, Wolfgang in a Truck, Souldust, Homeland, Sjón, Spaces Faces, The Washing Machine, Już Nie Żyjesz, Power of Trinity i wielu innych artystów. Wszystkie utwory zarejestrowane podczas ESN w Radiu Łódź emitowane są na antenie rozgłośni.

„LOKALne Letnisko z Radiem Łódź” – w każdy piątek wakacji rozgłośnia zapraszała na imprezy, w tym koncerty, sety DJ-skie, konkursy, zabawy oraz poczęstunek.

Co dalej z Piotrkowską? Program z pasażu Rubinsteina – zakończony remont ul. Piotrkowskiej w Łodzi stał się jedynie początkiem ożywiania reprezentacyjnej ulicy miasta. 10 lipca w specjalnym programie, który nadany został na żywo z pasażu Rubinsteina, toczyła się rozmowa o przyszłości ulicy, pomysłach na jej promocję i zachęcaniu przedsiębiorców do prowadzenia działalności przy deptaku.

NAGRODY I WYRÓŻNIENIA W 2014 ROKU

W 2014 r. nie było znaczących nagród zewnętrznych.

Joanna Bachura-Wojtasik – adiunkt w Katedrze Dziennikarstwa i Komunikacji Społecznej UŁ. Jest autorką książki *Odłony wyobraźni. Współczesne słuchowisko radiowe* (Toruń 2012) oraz współautorką (obok Elżbiety Pleszkun-Olejniczakowej i Aleksandry Pawlik) książki *Dwa Teatry. Studia z zakresu teorii i interpretacji sztuki słuchowskowej* (Toruń 2011). Podstawą jej zainteresowań badawczych jest radioznawstwo, przede wszystkim artystyczne gatunki radiowe. Interesuje ją także współczesna kultura – jej przemiany, właściwości, funkcje.

Kinga Sygizman – adiunkt w Katedrze Dziennikarstwa i Komunikacji Społecznej UŁ. Jej badania koncentrują się wokół dokumentu radiowego. Jest autorką książki *Reportaże radiowe o krzywdzie i cierpieniu* (Łódź 2011).

Marcin Piechocki

Polskie Radio Merkury

Nazwa stacji: Polskie Radio – Regionalna Rozgłośnia w Poznaniu RADIO MERKURY – Spółka Akcyjna

Właściciel: jednoosobowa spółka akcyjna Skarbu Państwa

Adres: ul. Berwińskiego 5, 60-765 Poznań

Adres witryny internetowej: www.radiomerkury.pl

Zasięg nadawania: Wielkopolska, program miejski (MC Radio) obejmuje Poznań i okolice w promieniu 35–50 km

Studia lokalne: redakcje lokalne – Gniezno, Grodzisk Wielkopolski, Kalisz, Konin, Leszno, Piła, Środa Wielkopolska

Wyniki słuchalności w 2014 r.: udział w rynku regionalnym – 3,56 proc., zasięg tygodniowy – 30,31 proc., zasięg dzienny – 5,05 proc., program miejski: udział w rynku – 2,73 proc., zasięg tygodniowy – 14,65 proc., zasięg dzienny – 3,14 proc. (wg Radio Track MillwardBrown od stycznia do grudnia 2014 r.)

Pozycja na regionalnym rynku radiowym w 2014 r.: z udziałem w rynku regionalnym na poziomie 3,56 proc., Radio Merkury zajmuje w regionie siódmą pozycję za: RMF FM (udział w rynku 26,39 proc.), RadioZet (13,10 proc.), Program 1 PR (11,71 proc.), Radio Eska Poznań (6,48 proc.), Program Trzeci PR (6,39 proc.), Radio Złote Przeboje 88,4 FM (4,27 proc.)

Stacja nadaje za pomocą pięciu nadajników należących do TP EmiTEL na częstotliwościach:

- 100,9 MHz z mocą 120 kW ERP z RTCN Góra k. Śremu, który zapewnia pokrycie środkowej części regionu;
- 91,9 MHz z mocą 30 kW ERP z Żółwieńca k. Konina, który umożliwia odbiór we wschodniej części Wielkopolski;
- 103,6 MHz z mocą 60 kW ERP z RTCN Rusinowo k. Piły, który obsługuje północną część regionu;

- 91,1 MHz z mocą 10 kW ERP z RTCN Mikstat, który zapewnia sygnał w południowej części Wielkopolski;
- 102,4 MHz z mocą 3kW ERP z SLR Bolewice, który umożliwia odbiór w zachodniej części województwa

Nadajnik o częstotliwości 102,7 MHz emituje program MC Radio, który odbierany jest w Poznaniu i promieniu 35–50 km. W redakcji zatrudnionych jest kilkadziesiąt osób, które każdego dnia zbierają informacje, by przekazać je mieszkańcom każdego zakątka Wielkopolski

HISTORIA

Chociaż Rozgłośnia Polskiego Radia powstać miała w Poznaniu pod koniec lat dwudziestych, to wcześniej sprawy wzięli w swoje ręce mieszkańcy regionu. Stanisław Ziolecki, starosta miejski, zaproponował w sierpniu 1925 r. utworzenie spółki akcyjnej, której zadaniem miało być stworzenie rozgłośni. Dzięki poparciu Cyryla Ratajskiego – prezydenta miasta, Adolfa hr. Bnińskiego – wojewody poznańskiego, Tadeusza Kłosa – prezesa Związku Powiatów Wielkopolskich, Franciszka Hempowicza – radcy wojewódzkiego oraz Tadeusza Alkiewicza – prezesa Radioklubu Wielkopolskiego, do życia powołano spółkę z o.o. Radjo Poznańskie. Utworzyły ją wszystkie powiaty województwa wielkopolskiego i 73 wielkopolskie miasta. Już w czerwcu 1926 r. Komitet Organizacyjny Radja Poznańskiego podpisał umowę z Polskim Radiem – na jej mocy udzielono subkoncesji na nadawanie¹.

24 kwietnia 1927 r. o godz. 17.00 ratuszowym hejnałem zainaugurowało działalność Radjo Poznańskie² (zaledwie rok wcześniej działalność programową rozpoczęło Radio w Warszawie, wcześniej również radio w Krakowie). Było to możliwe dzięki wysiłkowi mieszkańców regionu, którzy nie tylko zebrali niezbędne fundusze (kapitał zakładowy wyniósł 239 tys. zł w złocie), ale również wybudowali nadajnik przy ul. Bukowskiej (o mocy 1,5 kW) oraz przygotowali studio przy pl. Wolności. To właśnie tam zgromadzili się słuchacze, by po raz pierwszy usłyszeć swoją rozgłośnię. Już w pierwszym roku audycje gromadziły każdego dnia około stu tysięcy słuchaczy. Oczekiwali oni między innymi na popularne słuchowiska (np. Robinson Cruzoe), audycje kulturalne, poranną gimnastykę, kursy języków obcych, transmisje sportowe czy pierwszy przekaz z Katedry na Ostrowie Tumskim. To rozgłośnia poznańska zainicjowała w programie dni narodowe poświęcone kulturze, gospodarce i polityce

¹ P. Frydryszek, *70 lat radia poznańskiego*, „Kronika Miasta Poznania” 1997, nr 2, s. 298.

² J. Majewski, *Dzieje Poznania 2***, Warszawa–Poznań 1998, s. 873.

różnych państw – ta tradycja podtrzymywana jest do chwili obecnej przez Radio Merkury.

Po początkowym, entuzjastycznym okresie sytuacja finansowa rozgłośni pogarszała się. Związane to było z niesystematycznością w opłacaniu abonamentu, rosnącą liczbą nielegalnych słuchaczy, tzw. radiopajęczarzy oraz 20 proc. podatkiem na rzecz państwa (od reklam i abonamentu) oraz 20 proc. na rzecz Polskiego Radio S.A. z tytułu subkoncesji. Z początkiem 1931 r. stawki wynosiły odpowiednio – 15 proc. i 25 proc. Pierwszy okres działalności ukształtował oblicze rozgłośni – w pierwszych dwóch latach nadano 2325 własnych audycji muzycznych i transmisji (łącznie ok. 3200 godzin) oraz 2567 audycji „mówionych” (ok. 1102 godzin). Dwuletni bilans uzupełniają transmisje z akademii i innych uroczystości (140 godzin) oraz 600 godzin reklamy. Dominowała kultura – zarówno opera, jak i występy orkiestr, koncerty organowe czy występy solowe. Zdecydowała o tym z pewnością osoba Zdzisława Marynowskiego, pierwszego kierownika programowego rozgłośni. Początkowo program obejmował 4,5 godziny, z czasem wydłużono go do 9 godzin. Liczba abonentów szybko wzrosła z 2626 w początku 1927 r. do 16 630 w jego końcu. Piotr Frydrysek szacuje liczbę słuchaczy, z uwzględnieniem tych nielegalnych, na 100 tys. po pierwszym roku działalności. Trudna sytuacja finansowa oznaczała coraz mniejszą liczbę audycji własnych, emitowano więcej obcych programów. Problemy doprowadziły do rozmów ze spółką Polskie Radio w sprawie wykupienia akcji³.

W 1933 r. Radjo Poznańskie weszło w skład Polskiego Radio S.A. z siedzibą w Warszawie. Choć oznaczało to kres autonomii, to audycje przygotowywane w Poznaniu często trafiały na ogólnopolską antenę (choćaby cykl poświęcony Janowi Kasprowiczowi w latach 1934–1936), a większy nadawca pozwalał na inwestycje. Rozpoczęto budowę silniejszego nadajnika na Cytadeli (16 kW), który rozpoczął działalność 26 lutego 1934 r. W kwietniu 1938 r. zainstalowano tam nadajnik o mocy 60 kW, co pozwoliło zwiększyć zasięg stacji. W 1935 r. było około 42 tys. radioabonentów, w połowie 1939 r. już 75 tys. Wybuch wojny wstrzymał rozwój polskiej radiofonii – nadajniki w Poznaniu umilkły 3 września 1939 r. o północy, na mocy rozkazu polskich władz urzędu zostały zdekompletowane. W listopadzie nadajnik uruchomili Niemcy i nadawali program z Berlina.

Polska rozgłośnia w Poznaniu wznowiła działalność 2 marca 1945 r., moc nadajnika wynosiła zaledwie 0,5 kW, jednak wykorzystywano uliczne megafony

³ P. Frydrysek, *Od Radja Poznańskiego do Radia Merkury. 70 lat Radiofonii w Wielkopolsce*, „Kronika Miasta Poznania” 1997, nr 2, s. 301–302.

do nadawania dwóch godzin programu dziennie. 3 czerwca udało się uruchomić przedwojenne urządzenia o mocy 1,5 kW, tego dnia nadano pierwszą po wojnie transmisję koncertu, który zorganizowała Rozgłośnia Poznańska. Już 20 lipca transmitowano pierwszy mecz piłkarski (pomiędzy Wartą a Polonią). Niezwykle interesujący jest fakt, iż ponad rok po zakończeniu wojny Rozgłośnia Poznańska nadawała całość programu na żywo. Nową siedzibą stacji stała się willa przy ul. Berwińskiego 5. Zakończenie wojny przyspieszyło rozwój radiofonii, pojawiały się kolejne radiowęzły, radiostacje i radioodbiorniki. Pod koniec 1945 r. Dyrekcja Okręgowa Polskiego Radia zatrudniała 377 osób, w tym 161 w rozgłośni i radiostacji, 216 w radiowęzle. Pod koniec 1946 r. udało się uruchomić nadajnik o mocy 10 kW, który pozwolił rozszerzyć zasięg. Miało to znaczenie z propagandowego punktu widzenia, bowiem prasę i radio natychmiast wprzęgnięto w akcję integracji Ziem Zachodnich. Stąd cykle audycji: „Bestialstwa germańskie”, „Na ziemi praojców”, „Prawdziwi gospodarze”, w których uczestniczyli miejscowi historycy, zwłaszcza z Instytutu Zachodniego.

W 1952 r. Centralny Zarząd Radiostacji przejął obsługę nadajnika, odąd redakcja koncentrowała się na produkcji programów. Sukcesywnie modernizowano również sprzęt, który pozwalał rejestrować materiały poza studiem. W 1952 r. w Murowanej Goślinie oddano do użytku nadajnik o mocy 30 kW. Chociaż pracę redakcji trudno oceniać w tym okresie w oderwaniu od wytycznych o charakterze politycznym, jakie formułowali cenzorzy i polityczni mocodawcy, to przecież nie wszystkie programy obciążone były tą wadą. Należy docenić zwłaszcza audycje o charakterze regionalistycznym, np. „Z piosenką i gawędą po Wielkopolsce” czy „Wielkopolskie kominki”. Dzięki Stanisławowi Strugarkowi upowszechniano poznańską gwarę, budując nie tylko poczucie tożsamości, ale również pielęgnując odmienność tych obszarów.

Poznańska rozgłośnia zapisała się na kartach historii w czerwcu 1956 r. Z jednej strony, to z tutejszego studia Józef Cyrankiewicz groził odrąbywaniem ręki podniesionej na władzę, z drugiej – dziennikarze poznańskiej rozgłośni otrzymali zgodę na rejestrowanie procesów osób oskarżonych o wywołanie zamieszek. Tworzą one jeden z nielicznych zapisów ich przebiegu. Na fali odwilży redaktorem naczelnym został Stanisław Kubiak, z tutejszym ośrodkiem związany od 1950 r. Warto podkreślić, że w jego wyborze (pełnił wcześniej funkcję zastępy ds. informacji i publicystyki) uczestniczyli pracownicy rozgłośni. W maju 1957 r. utworzono Poznański Ośrodek Radiowo-Telewizyjny – oba środki przekazu łączyły administracja, finanse, zaplecze techniczne oraz program. 1 grudnia 1958 r. uruchomiono nadajnik o mocy 300 kW, dzięki czemu była to druga po Warszawie najsilniejsza rozgłośnia w kraju. Nadal dbano

o kulturalne oblicze stacji, które tworzyli między innymi: Agnieszka Duczmal z Orkiestrą Kameralną, Zbigniew Górny z Orkiestrą Rozrywkową czy Jerzy Kurczewski i Stefan Stuligrosz. Wokół muzyki młodzieżowej koncentrowała się audycja „Grająca szafa”, która była szczególnie popularna w latach sześćdziesiątych i siedemdziesiątych. W 1971 r. nadano pierwszą audycję na fali UKF-FM, nadal jednak dominował monoficzny przekaz na falach średnich. W wyniku reformy administracyjnej postanowiono przenieść sygnał rozgłośni regionalnych z fal średnich na ultrakrótkie, co skutkowało zmniejszeniem zasięgu Rozgłośni Poznańskiej. Stacja zamilkła wraz z wprowadzeniem stanu wojennego, jednak 25 stycznia 1982 r. wznowiła działalność. Wcześniej komisja weryfikacyjna zawiesiła i odsunęła od pracy Piotra Frydryszka – zastępcę redaktora naczelnego, zwolniono Marka Kirschke i Marka Grądzkiego. W kampanii poprzedzającej wybory w czerwcu 1989 r. chętnie udzielano głosu kandydatom opozycyjnym, co nie było wówczas powszechne, bowiem Polskie Radio utrudniało im dostęp do anteny. „Solidarność” otrzymała audycję „Z własnego wyboru”, która na pewien czas weszła do ramówki.

FUNKCJONOWANIE STACJI W LATACH 1990–2014

1 marca 1990 r. w wyniku nacisków na Andrzeja Drawicza, prezesa Radiokomiteu, powołano na stanowisko dyrektora Radia i Telewizji Mariana Szymańskiego, na stanowisko redaktora naczelnego programów radiowych – Piotra Frydryszka, na stanowisko redaktora naczelnego programów telewizyjnych – Jacka Kubiaka. Jeszcze w marcu, z inicjatywy Piotra Frydryszka, odbyło się spotkanie redaktorów naczelnych regionalnych rozgłośni Polskiego Radia, podczas którego podjęto decyzję o wydłużeniu czasu nadawania do minimum 12 godzin. Z okazji odbywających się w czerwcu Międzynarodowych Targów Poznańskich, które tradycyjnie gościły wiele osób z całego kraju i zagranicy, rozgłośnia otrzymała zgodę na 12-godzinny program na częstotliwości 102,7 MHz. Z uwagi na charakter imprezy program nazwano „Radio Merkury”. Częstotliwość, podobnie jak nazwa, została utrzymana i w tej formie utrwaliły się w pamięci mieszkańców Poznania i regionu. W lipcu Radiokomitek podjął decyzję o przesunięciu rozgłośni regionalnych na częstotliwość zajmowaną dotychczas przez Program IV Polskiego Radia (w Poznaniu 67,4 MHz) i zezwolił na 12-godzinny program. Oznaczało to konieczność zdobycia reklamodawców, którzy sfinansowaliby dodatkowe godziny emisji. Ponieważ takiej możliwości nie przewidywało wówczas prawo, do akwizycji wynajęto zewnętrzny podmiot.

W późniejszym okresie program wydłużono do 19 godzin, 22 września 1990 r. po raz pierwszy podjęto próbę wydłużenia czasu emisji do 24 godzin w programie „Uśmiechnij się, Poznaniu”. Działając metodą faktów dokonanych, czas nadawania był wydłużany i już w 1991 r. obejmował całą dobę. Ponieważ jednak środki z abonamentu przekazywano na program liczący 12 godzin, koniecznością stała się akwizycja reklam. Z uwagi na ówczesne przepisy był to początkowo zewnętrzny podmiot z Gostynia, który w 1992 r. zastąpiła Agencja Reklamowa Radia Merkury, która również funkcjonowała poza strukturą rozgłośni. Jak szacuje Piotr Frydryszek, przygotowanie całodobowego programu oznaczało konieczność znalezienia 60 proc. do kwoty, którą zapewniał abonament⁴. Komercjalizacja pociągnęła za sobą odwrót od dłuższych audycji dla bardziej wymagających słuchaczy i szersze wykorzystywanie form krótkich, atrakcyjnych i łatwiejszych w odbiorze. Za sukces ówcześni szefowie redakcji mogą poczytywać sobie znalezienie właściwej proporcji pomiędzy wysoką kulturą i kreowaniem gustów słuchaczy a schlebaniem im.

W 1992 r. doszło do rozdzielenia telewizji i radia, co przy dobrej kondycji finansowej, wynikającej ze skutecznej akwizycji reklam, pozwoliło na inwestycje, między innymi w remont siedziby przy ul. Berwińskiego 5. Na mocy uchwalonej w grudniu 1992 r. ustawy o radiofonii i telewizji doszło do przekształceń rozgłośni regionalnych w spółki (rozgłosnia ogólnopolska przyjęła formę Polskiego Radia Spółki Akcyjnej) W pierwszej kolejności przekształcono rozgłosnie z Poznania, Łodzi i Kielc, które zostały uznane za najlepiej przygotowane do tego procesu. 16 września 1993 r. powołano „Radio Merkury SA Polskie Radio Regionalną Rozgłosnię w Poznaniu”. Jego prezesem został Piotr Frydryszek, redaktorem naczelnym – Wojciech Biedak. By wypełnić ustawowe zadania, należało zdobyć środki, które – obok abonamentu i reklam, pozwalały tworzyć programy i inwestować. Radio Merkury rozpoczęło wydawniczą działalność fonograficzną, która przynosiła wiele sukcesów, chociażby „Gala piosenki biesiadnej” według pomysłu Zbigniewa Górniego. Reklamodawcy i własna działalność komercyjna przysporzyła około 40 proc. przychodów. Chociaż wskaźnik ten obniżył się, to nadal Radio Merkury jest liderem wśród rozgłośni regionalnych w tym zakresie. Należało jeszcze rozwiązać kwestie własnościowe związane z siedzibą redakcji, bowiem prawowita właścicielka upominała się o bezprawnie zajętą przez władze nieruchomości. Sprawę udało się uregulować i Radio Merkury pozostało przy ul. Berwińskiego 5.

⁴ P. Frydryszek, *Po raz drugi na swoim. Radio Merkury na przełomie wieków*, KMP 2007, nr 1, s. 484.

W 1991 r. w redakcji zainstalowano pierwszy komputer, dwa lata później dziennikarze otrzymali pierwsze cyfrowe magnetofony reporterskie DAT, od 1996 r. pracowali już z wykorzystaniem cyfrowych minidysków. Sukcesywnie rozszerzano również zasięg rozgłośni. O ile w latach 1993–1994 funkcjonowały dwa nadajniki (w Górze koło Śremu i w Poznaniu), co nie zapewniało zasięgu w całym regionie, to w ciągu kilku lat udało się wykroczyć poza jego obszar. W kwietniu 1995 r. odbyło się inauguracyjne posiedzenie Rady Programowej Radia Merkury SA, w której skład weszli lokalni działacze i politycy. W połowie pierwszej dekady XXI w. z niemal 8800 godzin programu, ok. 60–70 proc. czasu antenowego poświęconych było muzyce. Niezwykle ważne są również informacje z miasta i regionu – codziennie pojawiało się ich kilkadziesiąt. Znaczącą grupę programów tworzyły audycje publicystyczne, słuchowiska oraz audycje regionalistyczne, chociażby poświęcone gwarze. Z najpopularniejszych pozycji można wymienić w paśmie porannym „Dzień dobry Wielkopolsko” (obecnie „Najbardziej Wielkopolski Poranek”) – program informacyjno-publicystyczny. W paśmie przedpołudniowym – „Babie lato”, w paśmie południowym: „Sygnały miasta”, potem „Zderzenia zdarzenia”, „W środku dnia” (obecnie „W samo południe”). W popołudniowym pasie: „Tematy dnia” (obecnie „Kalejdoskop wielkopolski”), „Klasyka muzyczna”, nadawany do 2005 r. magazyn „Reflektorem po świecie” – transmitowany z Londynu serwis aktualności krajowych i światowych BBC. Z audycji o tematyce politycznej z pewnością należy wspomnieć „Widziane z Poznania”, w której dziennikarze komentują wydarzenia mijającego tygodnia, oraz „Poselski poniedziałek”, później „Polityczna karuzela” – program, w którym występują wielkopolscy politycy i parlamentarzyści. Ważną grupę programów tworzyły audycje ekonomiczne: „Gospodarcze mity”, „Żyj ekonomicznie”, „Kto pod firmą dołki kopie”, „Sałatka ekonomiczna” oraz kulturalne: „Spotkania z kulturą”, „Oczy w słup”, „Magazyn filmowy”, „Klasyka na bis”, „Luz blues” (wcześniej „Akademia bluesa”), „Aksamitny jazz” (wcześniej „Akademia Jazzu”), „Język na zakręcie” – poświęcony błędom językowym. W ramówce znajdowały się również pozycje o charakterze poradnikowym, np. „Masz prawo”, „Twoje prawo”, „Daj, Boże, zdrowie” czy poświęcone właścicielom czworonogów – „Radio pod psem”. Dużą popularnością cieszyły się cykle reportażowe, np. „Magiczne miejsca w Wielkopolsce”. W języku angielskim nadawana jest audycja „International Poznań”. Wiele programów ma charakter regionalistyczny, np. cykl z udziałem Starego Marycha czy „Jasny Fyrtel”, który prowadzi Jacek Hałasik.

Aktywność dziennikarzy zaowocowała wieloma nagrodami, w latach 1993–2007 otrzymali ponad 130 prestiżowych wyróżnień, na przykład Premios Ondas (Grand Prix Konkursu Sztuk Multimedialnych w Barcelonie) w 1999 r. dla Marii Blimel i Wandy Wasilewskiej. Rozgłośnia była również

aktywnym uczestnikiem życia społecznego regionu. W 1997 r. otrzymała tytuł Zasłużony dla Miasta Poznania. Jest współorganizatorem plebiscytów: Wielkopolanin Roku oraz Burmistrz, Wójt Roku. 21 marca 2011 r. odsłonięto figurę Starego Marycha, postaci fikcyjnej, którą stworzył Juliusz Kubel, a na antenie przez kilkanaście lat kreował aktor Marian Pogasz.

Radiowa infrastruktura była stopniowo uzupełniana o nowoczesne rozwiązania technologiczne, pod koniec 2011 r. uruchomiono rozsył programu dzięki całkowicie cyfrowemu łączu dosyłowemu z wykorzystaniem strumienia IP VPN i własnych kodeków STL IP, które pracują w sieci VPN. Obecnie programy miejski i regionalny są wysyłane jako strumień do Internetu i kodowane w formatach ogg i mp3.

W roku 2014 udział spółki w miejskim i regionalnym rynku reklamy radiowej kształtował się na poziomie 20 proc. i prognozy na kolejny rok przewidywały utrzymanie takiego stanu. W okresie od stycznia do grudnia 2014 r., w Poznaniu i aglomeracji Radio Merkury odnotowało udział w rynku wynoszący 6,22 proc., MC Radio – 2,73 proc. W regionie Radio Merkury osiągnęło udział w rynku 3,56 proc., zasięg tygodniowy – 30,31 proc., zasięg dzienny – 5,05 proc., średni czas słuchania 144,94 min. Przychody abonamentowe nie zapewniają realizacji wszystkich zadań, dlatego Spółka prowadzi działania na rzecz zwiększenia przychodów pozaabonamentowych.

Tabela 1. Źródła przychodów Radia Merkury w latach 2011–2014

	Przychody abonamentowe	Inne przychody
2011	75,62%	24,38%
2012	73,79%	26,21%
2013	74,96%	25,04%
2014	67,76%	32,04%

Źródło: Sprawozdanie Zarządu z działalności spółki Polskie Radio Regionalne Rozgłośnia w Poznaniu Radio Merkury SA w roku 2014).

Tabela 2. Przychody Radia Merkury w 2014 r.

Przychody Spółki w 2014 roku	
Abonament	8 877 294,00 zł (68%)
Działalność reklamowa	4 001 016,83 zł (30%)
Pozostałe	222 032,32 zł (2%)
RAZEM	13 100 343,15 zł

Źródło: Sprawozdanie Zarządu z działalności spółki Polskie Radio Regionalne Rozgłośnia w Poznaniu Radio Merkury SA w roku 2014).

Tabela 3. Przychody Radia Merkury z antenowej działalności komercyjnej w 2014 r.

Przychody z antenowej działalności komercyjnej w roku 2014	
Audytarium 17 sp.zo.o.	393 097,48 zł
Obszar sprzedaży, w tym:	3 607 919,35 zł
własna działalność reklamowa	1 200 796,54 zł
reklama prowizyjna	2 181 002,58 zł
bartery	226 120,23 zł
RAZEM	4 001 016,83 zł

Źródło: Sprawozdanie Zarządu z działalności spółki Polskie Radio Regionalne Rozgłoszenia w Poznaniu Radio Merkury SA w roku 2014).

Tabela 4. Wykaz niektórych przychodów Radia Merkury w 2014 r.

Pozostałe przychody Radia	
Czynsze i inne incydentalne	94 074,97 zł
Działalność nagraniowa i studyjna	33 169,39 zł
Obrót prawami do audycji	30 621,29 zł
Impresariat	64 166,67 zł
RAZEM	222 032,32 zł

Źródło: Sprawozdanie Zarządu z działalności spółki Polskie Radio Regionalne Rozgłoszenia w Poznaniu Radio Merkury SA w roku 2014).

Kwota wynikająca z opłat abonamentowych była wyższa w 2014 r. od przewidywanej, co wynikało z poprawy ściągalności. Chociaż 90 proc. nadwyżki otrzymała Telewizja Polska, to 4 mln zł przypadło na rozgłoszenie regionalne – 235 tys. zł dla każdej z nich. Radio Merkury otrzymał zatem 8 877 294 zł, o 2,9 mln zł mniej niż w roku wcześniejszym.

MISJA STACJI RADIOWEJ SFORMUŁOWANA W DOKUMENTACH REDAKCYJNYCH

Strategia Radia Merkury na lata 2012–2015 zakłada, że wysiłki KRRiT, które zmierzają do zmian prawa i zwiększenia przychodów abonamentowych, nie zakończą się sukcesem. To oznacza niższe wpływy dla rozgłoszni. Uwzględniają to wskazane w dokumencie cele strategiczne spółki, które przewidują:

- doprowadzenie do większego niż dotychczas samofinansowania instytucji;
- osiągnięcie najlepszej pozycji rynkowej i słuchalności wśród stacji lokalnych i regionalnych (pierwsza pozycja – licząc słuchalność ogółem, czyli obu programów spółki);

- zwiększenie udziału i znaczenia stacji w życiu Wielkopolski poprzez zwiększenie rozmiarów treści społecznych, kulturalnych i edukacyjnych na antenie oraz zwiększenie aktywności zewnętrznej radia;
- osiągnięcie wiodącej pozycji w innowacyjności i rozwoju poprzez pionierskie inicjatywy dotyczące filozofii i technologii funkcjonowania radia⁵.

Cele strategii programowej przewidują z kolei:

- walkę o czołową pozycję na rynku w Poznaniu i Wielkopolsce;
- zwiększenie stopnia wykorzystania potencjału pracowników;
- zwiększenie udziału treści misyjnych;
- dostosowanie „misji” do współczesnych potrzeb;
- przewagę regionalności i lokalności⁶.

Dokument zwraca również uwagę na zmiany technologiczne, które wymagają od rozgłośni przyjęcia nowego paradygmatu medialnego. Procesy konwergencji wymuszają zmiany organizacyjne spółki, które zapewnią:

- zwiększenie wydajności pracy;
- lepsze wykorzystanie potencjału pracowników,
- poprawę elastyczności wewnętrznej, co znacząco skróci reakcję na zmiany w otoczeniu spółki, w tym zmiany w konsumpcji mediów;
- poprawę pozycji konkurencyjnej poprzez zmniejszenie kosztów i zwiększenie przychodów;
- zmianę tradycyjnych struktur redakcyjnych (mających swe korzenie w XIX w.) na współczesne, maksymalizujące synergię kapitału intelektualnego;
- zmianę korporacyjnej struktury opartej na piramidzie na nowoczesną strukturę sieciową, która poprawi efektywność i komunikację wewnętrzną⁷.

Zgodnie z określoną w dokumencie misją spółki – wszechstronnym i wiernym wypełnianiem misji nadawcy publicznego, Radio Merkury ma być jednym z centrów życia społecznego, kulturalnego, edukacyjnego oraz rozrywkowego Wielkopolski. Z kolei wizja obejmuje: „Dostarczanie odbiorcom najwyższej jakości treści misyjnych w tak atrakcyjnej formie, aby skutecznie konkurowały z przekazami komercyjnymi, przy jednoczesnym osiągnięciu pozycji lidera słuchalności na rynku regionalnym i lokalnych, w warunkach stabilności finansowej Spółki, czyli rokrocznego generowania zysku”⁸.

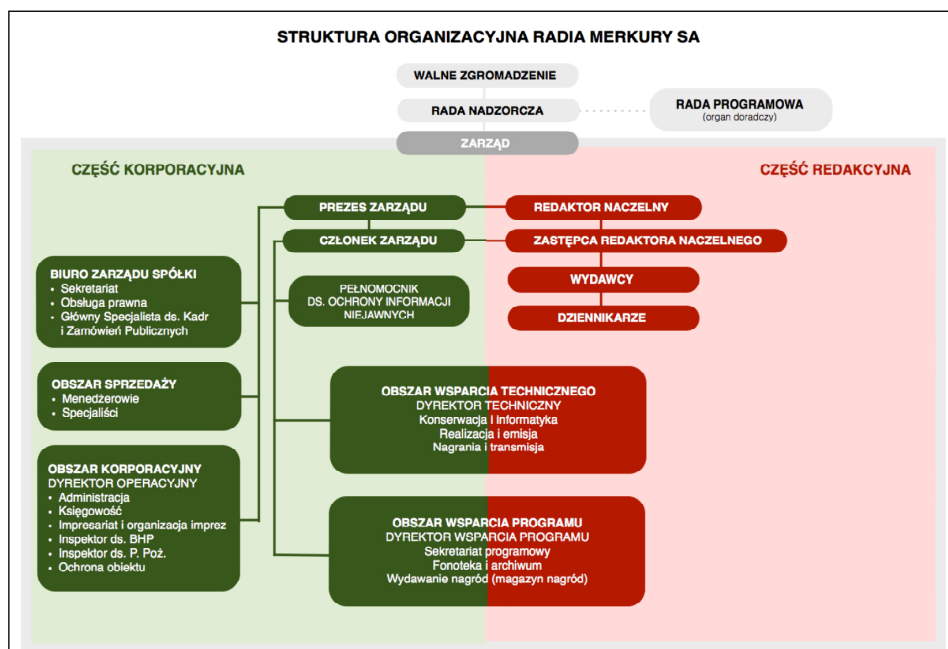
⁵ Strategia Radia Merkury na lata 2012–2015, s. 11.

⁶ Tamże, s. 13.

⁷ Tamże, s. 18.

⁸ Tamże, s. 20.

STRUKTURA REDAKCJI W 2014 ROKU

Źródło: Sprawozdanie Zarządu z działalności spółki Polskie Radio Regionalne Rozgłośnia w Poznaniu Radio Merykury SA w roku 2014).

Zatrudnienie w spółce na 31 grudnia 2014 r. wynosiło 97 pracowników, w tym 88 w pełnym wymiarze pracy oraz 9 w niepełnym. Redakcję tworzyli:

- Redaktor naczelny, prezes zarządu – Mariusz Szymyślik. Od kilkunastu lat związany z Radiem Merkury, jest dziennikarzem ekonomicznym, wydawcą programów ekonomicznych, zarządza marką MC Radio. Pełnił również funkcję pełnomocnika ds. strategii i modernizacji zarządzania spółką.
- Zastępca redaktora naczelnego, członek zarządu – Ryszard Ćwirlej. Pracę dziennikarską zaczynał w katowickim oddziale Telewizji Polskiej, by przenieść się do jej poznańskiego oddziału. Pracował jako reporter, wydawca, producent, szef redakcji poznańskiego Teleskopu (program informacyjny). W wolnych chwilach pisze książki, jest autorem trzech powieści kryminalnych, których akcję osadził w Poznaniu w latach osiemdziesiątych.
- Redakcja informacji: Jacek Cerkaski (wydawca, redakcja serwisów), Piotr Świątkowski (wydawca, redakcja serwisów), Magda Konieczna-Szewczyk (wydawca, reporter), Beata Chmielewska (redakcja serwisów, lektor), Andrzej Ciborski (redakcja serwisów, lektor), Grzegorz Ługawiak (redakcja

serwisów, lektor), Agnieszka Maciejewska (redakcja serwisów, lektor, reporter), Piotr Maciejewski (redakcja serwisów, lektor), Jacek Kosiak (reporter), Adam Michalkiewicz (reporter), Wojciech Chmielewski (reporter), Jacek Butlewski (reporter), Anna Skoczek (reporter), Adam Sołtysiak (reporter), Aleksandra Włodarczyk (lektor, reporter).

- Dział reportażu: Wanda Wasilewska.
- Dział publicystyki: Tomasz Jędraszczak, Grażyna Korzeniewska, Kalina Olejniczak, Anna Sochacka, Małgorzata Rybczyńska, Agnieszka Gulczyńska.
- Dział kultury: Maciej Kucharski, Barbara Miczko-Malcher.
- Dział sportowy: Wojciech Bernard, Krzysztof Ratajczak, Grzegorz Hałasik.
- Dział muzyczny: Ryszard Gloger, Alina Kurczewska, Ewa Mikołajewska, Jędrzej Świerczyński.

Rada Nadzorcza VIII kadencji pracowała w tym samym składzie, co w kadencji VII i tworzyli ją: Piotr Frydrysek, Tomasz Naganowski, Piotr Michalak, Jędrzej Skrzypczak, Leszek Podosek-Przygoda – z ramienia Ministerstwa Skarbu Państwa. Rada Programowa funkcjonowała w składzie: przewodniczący – Michał Marzec, wiceprzewodniczący – Andrzej Przyłębski, Ryszard Sławiński, sekretarz – Anna Maria Kacprzak, członkowie: Przemysław Basiński, Grzegorz Ganowicz, Maria Magdalena Kacprzak, Alicja Kobus, Dariusz Lipiński, Michał Marzec, Stanisław Nowak, Piotr Nycz, Krzysztof Paluszyński, Adam Podsiadły, Andrzej Przyłębski, Ryszard Sławiński, Filip Suś, Szymon Szykowski vel Sęk, Andrzej Wróblewicz

NAJWAŻNIEJSZE DZIAŁANIA REDAKCJI W 2014 ROKU

Rozgłośnia realizowała działania o charakterze sportowym i kulturalnym, część z nich miała charakter komercyjny, dzięki czemu udawało się nie tylko zdobyć słuchaczy, ale i pozyskać dodatkowe środki. Charakter komercyjny miały między innymi:

- „Projekt Grechuta” – koncert piosenek Marka Grechuty z udziałem między innymi: Anny Wyszconi, Małgorzaty Ostrowskiej i Piotra Cugowskiego;
- „Niemen mniej znany” – koncert z udziałem Natalii Niemen, podczas którego wykonała utwory z płyt „Terra Deflorata” i „Spodchmurykapelusza”;

Charakter promocyjny i rekreacyjny miały imprezy:

- „Panie na pierwszym planie” – spotkanie zorganizowane dla miłośników łyżwiarstwa;
- „Jesienny Kijomarsz” – piąte wydarzenie zorganizowane dla miłośników nordic walking;

- „Gazem na rowerze” oraz XXV Jubileuszowy Rajd Radia Merkury;
- W 2014 roku kontynuowano współpracę z Lechem Poznań, która umożliwiła promocję stacji podczas meczów w Ekstraklasie i Lidze Europy.

W ramach działalności impresariatu odbyły się imprezy, które wpisują się w programową działalność Rozgłośni:

- Cykl „Radio na Twoich Oczach” – akcja, w ramach której program emitowany jest na żywo ze studio plenerowego. Tym razem pojawiło się ono w Poznaniu (dwa razy), Grodzisku Wielkopolskim, Rakoniewicach, Obornikach Wielkopolskich, Kaliszu, Nowym Tomyślu i Lwówku Wielkopolskim. W Kaliszu towarzyszyło ono wizycie Prezydenta RP, Bronisława Komorowskiego, zaś w Poznaniu obchodom 25. rocznicy wyborów 4 czerwca 1989 r.;
- Cykl „Moje Miasto – debaty przedwyborcze Radia Merkury”, w których wzięli udział kandydaci na prezydentów największych miast regionu. W prasie lokalnej oraz na zewnętrznych nośnikach prezentowano sondaże realizowane na zlecenie Radia Merkury;
- Koncert Weihnachtsoratorium, w którym wzięły udział Poznański Chór Chłopięcy, Orkiestra Arte dei Suonatori oraz soliści Ruby Hughes z Wielkiej Brytanii, Petra Noskaiova ze Słowacji, Martin Vanberg ze Szwecji i Sebastian Szumski;
- Letnie koncerty w Parku Wilsona;
- MC forma – trzy imprezy, które miały promować miejskie pasmo oraz zachęcać do ruchu w przestrzeni miejskiej;
- Akcje charytatywne, między innymi: licytacja upominków na rzecz Społecznej Podstawowej Szkoły Specjalnej „Zakątek”, zbiórka pieniędzy w ramach Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy, zbiórka na renowację cmentarza na Rossie.

W omawianym roku odbyła się również szósta edycja akcji „Zapał znicz pamięci”, w ramach której w kilkunastu miastach regionu zapalane są znicze na grobach zamordowanych podczas II wojny światowej Wielkopolan. W 2014 r. odbyło się również spotkanie Zarządów Regionalnych Rozgłośni Polskiego Radia z członkami Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji. Trwało ono trzy dni i towarzyszyło Targom „Poznań Media Expo”.

NAGRODY I WYRÓŻNIENIA W 2014 ROKU

- Andrzej Ogórkiewicz – otrzymał Nagrodę im. Ignacego Prądzyńskiego, którą przyznało Stowarzyszenie Inżynierów i Techników Transportu za organizację akcji „Jeździmy z klasą”. Przedsięwzięcie autorstwa Andrzeja Ogórkiewicza przeznaczone było dla uczestników ruchu drogowego;

- Łukasz Kurzawski – otrzymał dwie nominacje do Nagrody Muzycznej Fryderyk za reżyserię nagrań płyt: „Mieczysław Weinberg – Works for Violin and Piano” oraz „Józef Zeidler, Piotr Niestrawski – Musica Sacromontana (VII)”;
- Krzysztof Sadowski – został uhonorowany I nagrodą w konkursie „Zmieniamy Wielkopolskę”. Jest on poświęcony wykorzystaniu środków unijnych w ramach Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego 2007–2013;
- Krzysztof Sadowski – I nagroda w konkursie o nagrodę Marszałka Województwa Wielkopolskiego „Wielkopolska w Europie – Europa w Wielkopolsce”;
- Krzysztof Ratajczak – medal 90-lecia Automobilklubu Wielkopolski,
- Grażyna Wrońska – wyróżnienie „Przyjaciel Biblioteki Raczyńskich”.

Marcin Piechocki – adiunkt w Zakładzie Dziennikarstwa Wydziału Nauk Politycznych i Dziennikarstwa Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza.

Marta Cichy

Radio Olsztyn

Nazwa stacji: Regionalna Rozgłośnia w Olsztynie „Radio Olsztyn” Spółka Akcyjna
Radio Olsztyn S.A. jest regionalną rozgłośnią publiczną finansowaną z abonamentu radiowo-telewizyjnego oraz sprzedaży czasu antenowego. Założycielem Spółki jest Skarb Państwa. Spółka powstała z części mienia państwowej jednostki organizacyjnej „Polskie Radio i Telewizja”, działającej do tej pory pod nazwą „Regionalna Rozgłośnia w Olsztynie „Radio Olsztyn”

Adres: Polskie Radio – Regionalna Rozgłośnia w Olsztynie „Radio Olsztyn” SA, ul. Radiowa 24, 10-206 Olsztyn

Redakcja w Elblągu, ul. Kosynierów Gdyńskich 30

Redakcja w Elku, ul. Wojska Polskiego 48D

Adres witryny internetowej: www.ro.com.pl

Radio Olsztyn S.A. to największa rozgłośnia na Warmii i Mazurach. Nadaje na trzech częstotliwościach: w Olsztynie i okolicach 103,2 MHz, w Elblągu, Malborku, Braniewie i okolicach 103,4 MHz, w Giżycku, Elku i okolicach 99,6 MHz. Programy odbierane są praktycznie w całej północno-wschodniej Polsce. Zasięgiem obejmuje całe województwo warmińsko-mazurskie oraz część pomorskiego, mazowieckiego i kujawsko-pomorskiego. Audycji można też słuchać w Internecie, korzystając z oficjalnej strony rozgłośni

Wyniki słuchalności i pozycja na regionalnym rynku radiowym w 2014 r.: raport Radio Track Millward Brown za okres od września 2013 r. do lutego 2014 r. wskazuje na pozycję lidera RMF FM (spadek z 30,3 proc. do 19,5 proc. udziału), na drugie miejsce – z czwartego – awansowała Trójka (z 9,7 proc. do 14,5 proc.), trzecią pozycję zajęło Radio Olsztyn S.A. (spadek z 14,3 proc. do 12,1 proc.). Natomiast na czwartą lokatę – z miejsca ósmego – awansowało ZET Gold Olsztyn (z 3,5 proc. do 11,0 proc.). Za okres od lutego do lipca 2014 r. na pozycji lidera utrzymało się RMF FM (spadek z 24,3 proc. do 19,4 proc. udziału). Drugie miejsce zajęły Radio ZET i Trójka (obie stacje zanotowały wzrost z 12,1 proc. do 13,5 proc.). Natomiast czwarta

lokata należała do Radia Olsztyn S.A. (z 11,5 proc. do 13,0 proc.). Za okres od marca do sierpnia 2014 r. na pozycji lidera ponownie utrzymało się RMF FM (spadek z 22,7 proc. do 21,4 proc. udziału). Drugie miejsce zajęło Radio ZET (wzrost z 13,5 proc. do 13,7 proc.), trzecia i czwarta lokata należała do Radia Olsztyn S.A. (z 10,6 proc. do 13,3 proc.) i Trójki (z 10,6 proc. do 12,0 proc.)

HISTORIA

Historia radiofonii na Warmii i Mazurach sięga 1928 r. Rozgłośnie uruchomiono w Lidzbarku Warmińskim. Po drugiej wojnie światowej nadajnik ten wykorzystywano do zagłuszania audycji nadawanych przez radio Wolna Europa i Głos Ameryki. Polskie Radio w Olsztynie rozpoczęło działalność jako Ekspozytura Polskiego Radia w 1952 r.

2 października 1952 r. o godzinie 17.35 (z jednodniowym opóźnieniem, gdyż jedyny mikrofon się popsuł i trzeba było pożyczyć inny z radiowęzła) zasiadł lektor z Rozgłośni bydgoskiej i słuchacze usłyszeli pierwsze słowa nadane przez Ekspozyturę Polskiego Radia w Olsztynie¹. 1 stycznia 1958 r. Ekspozytura Polskiego Radia w Olsztynie zmieniła nazwę na Rozgłośnie Polskiego Radia w Olsztynie².

Program Olsztyńskiego Radia od 1952 r. do 1957 r. był emitowany za pośrednictwem sieci radiowęzłowej i odbierało go 45 tys. słuchaczy w 16 powiatach. Od 1957 r. Radio Olsztyn dodatkowo nadaje w eterze. Pierwszy nadajnik, który pracował na fali średniej, zamontowano w Lidzbarku, kolejne w Olsztynie, Giżycku, Mrągowie i Ostródzie, a od 1964 r. program olsztyński nadawany jest na falach UKF. Od 1972 r. radio w Olsztynie zaczęło emisję w wersji stereo³.

¹ „Tu mówi Olsztyn. Drodzy słuchacze województwa olsztyńskiego. Od dziś nowo powstała placówka programowa – Ekspozytura Polskiego Radia w Olsztynie – nadawać będzie dla was codzienny program lokalny. Z każdym rokiem rośnie siła i bogactwo naszego kraju. Obok budowli socjalistycznych, jak Nowa Huta, Dychów, Wizów, Gorzów, powstają wielkie osiedla mieszkaniowe, nowe domy kultury, szkoły i ośrodki zdrowia. Nowa placówka Polskiego Radia, powstała niedawno w Olsztynie, jest wyrazem troski władzy ludowej dla nieugiętego w walce o polskość ludu Warmii i Mazur, dla wszystkich patriotów, którzy przyjechali tu z najdalszych zakątków kraju, aby te ziemie zagospodarować”.

² Decyzja Komitetu do spraw Radiofonii o przemianowaniu Ekspozytury Polskiego Radia w Rozgłośnie Polskiego Radia z 1 stycznia 1958 r., maszynopis Archiwum Rozgłośni Polskiego Radia w Olsztynie.

³ W. Bogdanowski, *Działalność społeczna i kulturalna Rozgłośni Polskiego Radia w Olsztynie w latach 1952–1980*, niepublikowana praca magisterska, Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Olsztynie, Olsztyn 1981, s. 45–46.

W zapisach audycji olsztyńskiego radia były tendencje polityki propagandowej okresu stalinowskiego, odwilży październikowej 1956 r., „propagandy sukcesu” i odwilży posierpniowej 1980 r.

13 grudnia 1981 r. do radia wkroczyło wojsko. Na kilka tygodni radio zmieniono w koszary, w pokojach urządzono sale żołnierskie. Pracowników rozgłośni poddano tzw. weryfikacji, czterech dziennikarzy zwolniono z pracy. Wśród zwolnionych był red. Ryszard Langowski, późniejszy redaktor naczelny Radia Olsztyn S.A. Rozgłosnia olsztyńska wznowiła nadawanie programu lokalnego w lutym 1982 r., po ponad dwumiesięcznej przerwie. Program był skrócony do godziny i podzielony na dwa półgodzinne odcinki. Dopiero po kilku miesiącach rozgłosnia odtworzyła wcześniejszy układ programu⁴.

Lata osiemdziesiąte nie należały do najłatwiejszych w dziejach rozgłośni. Najpierw frustracja spowodowana stanem wojennym, potem lata stagnacji, bez wyraźnej koncepcji programów regionalnych. W 1989 r. w Rozgłosni Polskiego Radia w Olsztynie pracowało 65 osób, a więc niewiele więcej niż w roku 1957, w tym pięciu strażników i trzech kierowców, z których jeden obsługiwał wyłącznie gdańską redakcję TV. Osiemnastu dziennikarzy przygotowywało 1421 godzin programu lokalnego rocznie, a więc niespełna 4 godziny dziennie. Do tego dochodziło 90 godzin w programach ogólnopolskich. W kwietniu 1990 r. ówczesny wiceprzewodniczący Komitetu do Spraw Radia i Telewizji Józef Kowalczyk umożliwił rozgłosniom regionalnym emitowanie własnego programu przez 12 godzin dziennie⁵.

Dynamiczny rozwój radia w PRL-u nie byłby możliwy bez zaangażowania pracujących w nim ludzi. Warto tu wymienić nazwiska czterech osób, które w 1952 r. trafiły do Olsztyna, by tworzyć Ekspozyturę Polskiego Radia w Olsztynie. Byli to Feliks Kostyra, Kazimierz Biniaś, Tadeusz Cegielski i Emil Szukalski. Emil Szukalski miał za zadanie techniczne przygotowanie budynku na potrzeby radia jako kierownik techniczny, natomiast Feliks Kostyra jako kierownik programowy miał się zająć przygotowaniem do emisji. Tadeusz Cegielski przyjechał z Morąga, gdzie był nauczycielem, został sprawozdawcą m.in. Wyścigu Pokoju. Kazimierz Biniaś, który przepracował w Rozgłosni Olsztyńskiej 30 lat, był komendantem hufca służby Polsce w Suszu, prowadził też radiowęzeł. Ukończył kurs w Centralnym Ośrodku Szkolenia Polskiego Radia i postawiono przed nim nowe zadania tworzenia Ekspozytury Polskiego

⁴ W. Ogrodziński, *Olsztyńskie radio [w:] Olsztyn 1945–2005. Kultura i nauka*, red. S. Achremczyk, W. Ogrodziński, Olsztyn 2006, s. 655.

⁵ Tamże, s. 656–657.

Radia w Olsztynie⁶. Kilka tygodni później do zespołu dołączyła Maria Kuczyńska (Sparowska), następnie Witold Nawosz, Piotr Napiórkowski, Alfred Stefański i Mirosław Tomaszewski. W połowie lat sześćdziesiątych w rozgłośni pracowało już 50 osób, 20 dziennikarzy, 12 techników i 18 pracowników administracyjno-gospodarczych⁷.

Pierwszym redaktorem naczelnym był Feliks Kostyra, w 1953 r. funkcję tę przejął Kazimierz Zygmunt, a w latach 1954–1965 Bronisław Sałuda. Po dwunastu latach zmienił go Tadeusz Ostojski, który wiosną 1981 r. przeszedł na emeryturę. W czasie wprowadzenia stanu wojennego rozgłośnia kierował Witold Rybak⁸.

FUNKCJONOWANIE STACJI W LATACH 1990–2014

W 1991 r. rozpoczął się szybki rozwój radiofonii regionalnej w Polsce, programy lokalne wydłużono do 19 godzin dziennie, a w 1992 r. Radio Olsztyn nadawało już całą dobę.

18 listopada 1993 r. aktem notarialnym została zawiązana i wpisana do rejestru Sądu Rejonowego w Olsztynie jednoosobowa spółka Skarbu Państwa Polskie Radio – Regionalna Rozgłośnia w Olsztynie – Radio Olsztyn Spółka Akcyjna. Spółka powstała z części mienia po zlikwidowanej Państwowej Jednostce Organizacyjnej „Polskie Radio i Telewizja”. W chwili powstania spółki rozgłośnia zatrudniała 69 osób, w tym 20 dziennikarzy, i nadawała program przez całą dobę⁹. Spółka stanęła przed trudnymi zadaniami modernizacji rozgłośni, cyfryzacji produkcji radiowej. Wyniki badań przeprowadzonych w 1994 r. przez Urząd Miasta w Olsztynie wskazywały, że olsztyńska rozgłośnia była najważniejszym źródłem informacji w regionie. Od 1995 r. Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji przydzieliła rozgłosznom regionalnym nowe, wysokie częstotliwości i tak Radio Olsztyn nadawało nie tylko na 70,79, ale także na 103,2 (od 29 lutego 1994 r.). W 2001 r. Radio Olsztyn S.A. uzyskało zgodę KRRiT na podział pasma i rozpoczęło nadawanie audycji w języku ukraińskim, a od kwietnia 2001 r. nadawane są także w języku niemieckim. Kolejnym

⁶ R. Langowski, *Polskie Radio Regionalne Rozgłośnia w Olsztynie Radio Olsztyn SA. Pięćdziesięciolecie czyli podróż sentymentalna*, Olsztyn 2002, s. 13–14.

⁷ W. Bogdanowski, *Działalność społeczna i kulturalna...*, s. 31.

⁸ Tamże.

⁹ W. Ogrodziński, *Olsztyńskie radio...*, s. 658.

ważnym etapem rozwoju Radia Olsztyn S.A. było uruchomienie w 2003 r. najnowocześniejszego w kraju archiwum radiowego¹⁰. Wśród radiowych działań, które mają ogólnopolską renomę, jest Konkurs na Reportaż Radiowy „Pogranicze”, organizowany przez Radio Olsztyn S.A. od 2002 r. Tematyka reportaży dotyczy odkrywania białych plam w najnowszej historii Polski, trudnych relacji narodowościowych, ale także poznawania i przenikania się kultur narodów żyjących na Pograniczu¹¹.

Najwyższe wyniki słuchalności olsztyńska rozgłośnia odnotowała w 2013 r. Badania przeprowadzone przez agencję MillwardBrown SMG/KRC od października do grudnia 2013 r., wśród mieszkańców województwa warmińsko-mazurskiego i Olsztyna pokazują wzrost wśród największej grupy wiekowej mieszkańców, powyżej 30. roku życia. W porównaniu z wynikami badań przeprowadzonymi w analogicznym okresie ubiegłego roku Radio Olsztyn S.A. zwiększyło udział w rynku do blisko 14 proc. (13,96). Wyprzedziło je tylko Radio RMF FM, komercyjna stacja o zasięgu ogólnopolskim. Na trzecim miejscu znalazło się Radio ZET, które odnotowało 13,66 proc. udział w czasie słuchania. Jednak spośród regionalnych i lokalnych stacji radiowych odbieranych w województwie warmińsko-mazurskim mieszkańcy regionu zdecydowanie najchętniej wybierają właśnie Radio Olsztyn¹².

Pierwszą Radę Nadzorczą Radia Olsztyn S.A. powołano w 1993 r., a w jej skład weszli: Mieczysław Burzyk – przewodniczący, Danuta Gulko, Hanna Klonowska, Krzysztof Panasik i jako przedstawiciel Ministra Finansów Krystyna Szymańska. Rada Nadzorcza ustaliła skład zarządu: Ryszard Langowski jako prezes zarządu oraz członkowie zarządu: Władysław Bogdanowski, Zbigniew Bugała. W maju 2000 r. została powołana trzecia z kolei Rada Nadzorcza, która odwołała ówczesny zarząd przed upływem kadencji (4 lata) i powołała nowy: Władysław Bogdanowski – prezes oraz członkowie – Mieczysław Burzyk i Piotr Bałtroczyk. Ostatni z wymienionych w krótkim czasie złożył rezygnację i na jego miejsce do zarządu wszedł Wojciech Ogrodziński¹³. Latem 2006 r. zmieniła się Rada Nadzorcza Radia Olsztyn S.A., co skutkowało również zmianą zarządu. Nowym prezesem został Tomasz Kuc, wiceprezesem Leszek Sobański, a członkiem zarządu Wioletta Machniewska. Rok póź-

¹⁰ Tamże, s. 658–661.

¹¹ http://wyborcza.pl/1,91446,17398088,Olsztyn__Ogolnopolski_Konkurs_na_Reportaz_Radiowy.html?ssoSessionId=996aa5ceeee9f74144e54ce6e1fa1e2bc38dec9b531d9b1a57ad5221a6faa397 [dostęp: 30.09.2015].

¹² <http://ro.com.pl/reklama2> [dostęp: 30.09.2015].

¹³ R. Langowski, *Polskie Radio Regionalne...*, s. 19–21.

niej, w sierpniu 2007 r., Tomasz Kuc został odwołany, a zastąpiła go Wioletta Machniewska, powołana na to stanowisko w październiku 2007 r. Wiceprezesem zarządu pozostał Leszek Sobański, łącząc funkcję ze stanowiskiem redaktora naczelnego. Na początku 2009 r. Wioletta Machniewska została zawieszona w wykonywaniu swojej funkcji i stan ten trwał do 30 czerwca 2010 r., kiedy to została odwołana przez kolejną radę nadzorczą, wyłonioną jesienią 2009 r. W tym czasie obowiązki zarządu pełnił Leszek Sobański, którego na stanowisko prezesa powołano 18 maja 2010 r. Tego samego dnia rada nadzorczą powołała do zarządu Radia Olsztyn Henryka Łańko. 5 kwietnia 2011 r. wyłoniona została nowa rada nadzorcza. Jej wybory odbyły się według zmienionych zasad, które dawały środowiskom akademickim znaczący wpływ na dobór kandydatów. W jej składzie znaleźli się: Krzysztof Krukowski – przewodniczący, Agnieszka Kazalska, Władysław Bogdanowski, Czesław Hołdyński i Bogumił Osiński. 17 sierpnia 2011 r. rada nadzorcza zawiesiła Leszka Sobańskiego i do pełnienia funkcji prezesa oddelegowała Krzysztofa Krukowskiego. 15 listopada 2011 r. prezesem zarządu Radia Olsztyn S.A. został Mariusz Bojarowicz. Członkiem zarządu od 18 maja 2010 r. pozostawał Henryk Łańko¹⁴.

W Internecie Radio Olsztyn S.A. rozpoczęło działalność w 1996 r. Rozgłośnia olsztyńska była pierwszą publiczną stacją radiową, która miała własną stronę internetową. W 1996 r. zarejestrowano domenę radia w Naukowej Akademii Sieci Komputerowych w Warszawie, która to domena, krótka, kojarzona z rozgłośnią nie zmieniła się do dziś. Po rejestracji pojawiły się pierwsze ogólne strony o Radiu Olsztyn, podające m.in., ile osób zatrudnia, na jakiej nadaje częstotliwości. Na początku 1997 r. wystartował serwis informacyjny zawierający codziennie aktualizowane informacje tekstowe. Kilka miesięcy później powstał serwis dźwiękowy – real audio. Stroną internetową radia od początku administrował Sławomir Ostrowski. Serwis tekstowy można było zaprenumerować. Od 1997 do 2000 r. z oferty skorzystało kilka tysięcy osób. Redakcja internetowa została powołana w 2001 r., kiedy dobiegały końca prace związane z uruchomieniem portalu Radia Olsztyn w nowej technologii. Z początkiem 2002 r. ruszył nowy serwis Radia Olsztyn S.A.¹⁵ W 2014 r. radio zmieniło wygląd głównej strony internetowej, dodając kilka modułów opartych na rozbudowanej grafice. Panel informacyjny został przeformatowany, dodano kilka

¹⁴ <http://ro.com.pl/radio-olsztyn-sa> [dostęp: 30.09.2015].

¹⁵ Źródło: badania własne. Wywiad z kierownikiem redakcji internetowej Radia Olsztyn S.A. Sławomirem Ostrowskim przeprowadziła Marta Cichy, Olsztyn 2004.

nowych funkcjonalności, jak np. wirtualny spacer po rozgłośni czy moduł czat wykorzystywany w relacjach ze słuchaczami. Jesienią 2014 r. powstały aplikacje mobilne na system operacyjny Android i iOS. Obie aplikacje w bezpłatnej wersji zostały umieszczone na stronach Google Play i App Store. Aplikacje umożliwiają przeglądanie serwisu informacyjnego i słuchanie programu radiowego na urządzeniach przenośnych¹⁶.

MISJA STACJI RADIOWEJ SFORMUŁOWANA W DOKUMENTACH REDAKCYJNYCH

Radio Olsztyn S.A. działa na podstawie Ustawy o radiofonii i telewizji oraz Kodeksu spółek handlowych. Przedmiotem działania są zadania określone szczegółowo w ustawie, a więc przede wszystkim tworzenie i rozpowszechnianie regionalnego programu radiowego. Informować, udostępniać dobra kultury i sztuki, ułatwiać korzystanie z oświaty i kultury, dostarczać rozrywki oraz wspierać rodzimą twórczość radiową – to najogólniej sformułowane dyrektywy ustawowe. Cele powyższe Radio Olsztyn, podobnie jak inne rozgłoszenie regionalne, realizuje, korzystając przede wszystkim z wpływów abonamentowych (około 80 proc. ogółu przychodów), wpływów pozaabonamentowych (około 4 proc.), wpływów własnych ze sprzedaży, w tym z reklamy i sponsoringu (około 10 proc.) oraz w niewielkim stopniu z innych źródeł. Radio Olsztyn S.A. jako rozgłoszenia radia publicznego realizuje misję publiczną, do której należy w szczególności: tworzenie i rozpowszechnianie programów ogólnokrajowych, programów regionalnych, programów dla odbiorców za granicą w języku polskim i innych językach oraz innych programów realizujących demokratyczne, społeczne i kulturalne potrzeby społeczności lokalnych; tworzenie i rozpowszechnianie programów wyspecjalizowanych; prowadzenie prac nad nowymi technikami tworzenia i rozpowszechniania programów radiowych; popieranie twórczości artystycznej, literackiej, naukowej oraz działalności oświatowej; upowszechnianie wiedzy o języku polskim; uwzględnianie potrzeb mniejszości narodowych i etnicznych oraz społeczności posługującej się językiem regionalnym, w tym emitowanie programów informacyjnych w językach mniejszości narodowych i etnicznych oraz języku regionalnym¹⁷.

¹⁶ <http://ro.com.pl/bip/kategoria/szczegoly/12/> [dostęp: 30.09.2015].

¹⁷ Tamże.

OBECNOŚĆ TEMATYKI REGIONALNEJ W PROGRAMIE ROZGŁOŚNI

- Informacje – udział czasu audycji w rocznym programie wynosi 15 proc., w tym udział tematyki regionalnej to 12 proc.
- Publicystyka – udział czasu audycji w rocznym programie wynosi 7 proc., w tym udział tematyki regionalnej to również 7 proc.
- Kultura – udział czasu audycji w rocznym programie wynosi 19 proc., w tym udział tematyki regionalnej to 12 proc.
- Edukacja – udział czasu audycji w rocznym programie wynosi 10 proc., w tym udział tematyki regionalnej to 9 proc.
- Sport – udział czasu audycji w rocznym programie wynosi 4 proc., w tym udział tematyki regionalnej to 3 proc.
- Rozrywka – udział czasu audycji w rocznym programie wynosi 43 proc., w tym udział tematyki regionalnej to 2 proc.
- Reklama – udział czasu w rocznym programie wynosi 2 proc.¹⁸

STRUKTURA REDAKCJI W 2014 ROKU

Mariusz Bojarowicz – redaktor naczelny, prezes zarządu Radia Olsztyn S.A., powołany w skład zarządu na pierwszą kadencję 15 listopada 2011 r. (uchwała nr 540/2011 KRRiT). Związany z Radiem Olsztyn od 1992 roku. W trakcie swojej pracy zawodowej był m.in. reporterem, autorem i prezentorem serwisów informacyjnych oraz audycji publicystycznych, kulturalnych i społecznych. Pełnił obowiązki kierownika redakcji publicystyki, był także sekretarzem programowym i wydawcą¹⁹.

Henryk Łańko – członek zarządu, wiceprezes zarządu Radia Olsztyn S.A., specjalista ds. marketingu i zarządzania, Międzynarodowa Korporacja Gwarancyjna Sp. z o.o. w Warszawie²⁰. W latach 2009–2010 członek Rady Nadzorczej Spółki Polskie Radio Regionalna Rozgłośnia w Olsztynie – Radio Olsztyn S.A.

Beata Gajlewska – kierownik redakcji aktualności. W Radiu Olsztyn S.A. pracuje od roku 1991. Od początku związana jest z redakcją wiadomości. Do

¹⁸ http://www.krrit.gov.pl/Data/Files/_public/Portals/0/konsultacje/2013/radio-olsztyn.pdf [dostęp: 30.09.2015].

¹⁹ <http://ro.com.pl/o-radiu/zarzad-radia-olsztyn-3> [dostęp: 30.09.2015].

²⁰ <http://www.wirtualnemedial.pl/artikul/sami-swoi-w-radach-polskiego-radia> [dostęp: 30.09.2015].

Radia Olsztyn S.A. trafiła z konkursu. Skończyła nauki filozoficzno-społeczne na WSP w Olsztynie i komunikację medialną na Uniwersytecie Warszawskim. Jest też logopedą²¹.

Wojciech Jermakow – kierownik redakcji publicystyki i wydawca. Do Radia Olsztyn S.A. trafił kilkanaście lat temu jako uczeń liceum. Pierwsze kroki stawiał w audycji młodzieżowej „Klub Piątka”. W radiu był reporterem, prezydentem, dziennikowcem. Na kilka lat rozstał się z Radiem Olsztyn S.A. Można było go oglądać w kilku programach telewizyjnych. Pracował między innymi w TV4, TVN i TVP²².

Robert Lesiński – kierownik redakcji kulturalnej. Karierę dziennikarską rozpoczął w połowie lat osiemdziesiątych jako dziennikarz w czasopiśmie regionalnych i ogólnopolskich. Od 1992 r. pracuje w Radiu Olsztyn S.A., początkowo w redakcji muzycznej, obecnie prowadzi własne audycje poświęcone kulturze i turystyce, w których prezentuje twórców i animatorów kultury, interesujące miejsca i ludzi oraz lokalne wydarzenia. Autor cyklicznych audycji: „Nawigatorów Kulturalnych”, „Niedzieli Odkrywców”, „Rewii Książek” oraz „Tawerny Radia Olsztyn”²³.

Sławomir Ostrowski – kierownik redakcji internetowej. Od 2000 r. w Radiu Olsztyn S.A. Wcześniej dziennikarz prasowy, do 1996 r. publicysta ekonomiczny w warszawskim „Expressie Wieczornym”. Na antenie radiowej porusza aktualne problemy gospodarcze regionu. Za cykl rozmów o gospodarce „Tak czy Nie” został wyróżniony przez Business Centre Club nagrodą Ostrego Pióra. Laureat konkursów innowacyjnych, twórca fotocastów, za które uzyskał kilka prestiżowych nagród ogólnopolskich²⁴.

Jacek Hopfer – kierownik archiwum. W Radiu Olsztyn S.A. od 22 lat. Pracował m.in. w Archiwum Radia, był reporterem, przygotowywał dzienniki, prowadził programy muzyczne, literackie, filmowe i kulturalne. Był współtwórcą najpopularniejszej w latach dziewięćdziesiątych audycji muzycznej w regionie „Głową w Mur”. Z Wojciechem Ogrodzińskim prowadził audycję filmową „Kino za Rogiem”. Przeprowadził kilkanaście wywiadów z polskimi muzykami, aktorami i reżyserami. Dla słuchaczy Radia Olsztyn S.A. relacjonował przebieg Festiwalu Polskich Filmów Fabularnych w Gdyni oraz festiwalu w Cannes²⁵.

²¹ <http://ro.com.pl/o-radiu/dziennikarze-i-wspolpracownicy> [dostęp: 30.09.2015].

²² Tamże.

²³ http://leksykonkultury.ceik.eu/index.php/Robert_Lesi%C5%84ski [dostęp: 30.09.2015].

²⁴ <http://ro.com.pl/o-radiu/dziennikarze-i-wspolpracownicy> [dostęp: 30.09.2015].

²⁵ Tamże.

Ryszard Szmit – szef realizatorów dźwięków, główny akustyk. Jeden z najbardziej cenionych realizatorów dźwięku w Polsce. Ma w swoim dorobku sześć złotych i trzy Platynowe Płyty. Ostatnią Złotą Płytę otrzymał za nagranie *Starego Dobrego Małżeństwa Złota Kolekcja*²⁶.

Norbert Aksler – dyrektor techniczny. Absolwent Politechniki Warszawskiej, Wydziału Elektrycznego, specjalność automatyka i metrologia elektryczna. W Radiu Olsztyn S.A. zatrudniony od 1972 r. jako technik, od 2002 r. dyrektor techniczny. Nagrodzony brązowym i srebrnym Krzyżem Zasługi.

Wojciech Ogrodziński – sekretarz programowy Radia Olsztyn S.A. Jako dziennikarz debiutował w „Życiu Literackim”, gdzie w początkach lat siedemdziesiątych ukazywały się jego recenzje literackie. W olsztyńskim radiu od września 1974 r. Autor wielu reportaży radiowych, nagradzanych i emitowanych we wszystkich programach Polskiego Radia. Wieloletni współpracownik Programu III PR. Jego reportaże ukazywały się w prasie regionalnej i ogólnopolskiej („Polityka”, „Przegląd Tygodniowy”, „Gazeta Olsztyńska”, „Dziennik Pojezierza”). Autor scenariuszy filmowych i telewizyjnych. Na początku lat osiemdziesiątych objął funkcję zastępcy redaktora naczelnego olsztyńskiej rozgłośni i sprawował ją do 1991 r. W latach dziewięćdziesiątych był kierownikiem Redakcji Programów Artystycznych, a następnie sekretarzem i wydawcą programu Radia Olsztyn S.A. W latach 2001–2006 pełnił funkcję wiceprezesa zarządu Radia Olsztyn S.A.²⁷

W 2014 r. Regionalna Rozgłośnia w Olsztynie „Radio Olsztyn” Spółka Akcyjna zatrudniała 72 pracowników, w tym 38 dziennikarzy. Liczba współpracowników stale zmieniała się.

NAJWAŻNIEJSZE DZIAŁANIA REDAKCJI W 2014 ROKU

Styczeń: „Serce w kolorze Olsztyna”. Akcja na olsztyńskiej starówce oraz na antenie Radia Olsztyn S.A. Wykonano kilkaset zdjęć, z których powstała mozaika złożona ze zdjęć słuchaczy Radia Olsztyn S.A. wyświetlona podczas finału WOŚP w Olsztynie. Pod koniec stycznia w sali konferencyjnej Radia Olsztyn S.A. odbyła się audycja na żywo z udziałem publiczności „Spotkanie autorskie z Wacławem Radziwinowiczem”, autorem książki *Soczi. Igrzyska Putina*.

Luty: rozstrzygnięto organizowany przez Radio Olsztyn S.A. XI Ogólnopolski Konkurs na Reportaż Radiowy „Pogranicze”.

²⁶ <http://ro.com.pl/benefis-ryszarda-szmita/01142198> [dostęp: 30.09.2015].

²⁷ http://leksykonkultury.ceik.eu/index.php/Wojciech_Ogrodzi%C5%84ski [dostęp: 30.09.2015].

Marzec: we współpracy z Miejskim Ośrodkiem Kultury w Olsztynie w Kamienicy Naujacka zorganizowano wystawę zdjęć Przemysława Wiśniewskiego, przedstawiających kadry z nagrań słuchowiska Radia Olsztyn S.A. „Morderczynie Polskie”.

Kwiecień: w Światowy Dzień Książki dziennikarze Radia Olsztyn S.A. czytali mieszkańcom książki. Gościem kwietniowego wydania audycji Ewy Zdrokowskiej „Spotkanie autorskie” z udziałem publiczności była Joanna Szczepkowska autorka książki *Kto Ty jesteś. Początek sagi rodzinnej*.

Maj: 1 maja Radio Olsztyn S.A. gościło w Elblągu, gdzie odbywał się Europejski Piknik Rodzinny z okazji 10. rocznicy wstąpienia Polski do UE z udziałem Premiera RP. Majowym gościem audycji na żywo z udziałem słuchaczy „Po treningu” był Mamed Khalidov. Audycję prowadził Maciej Świniarski.

Czerwiec: w amfiteatrze w Gietrzwałdzie odbył się koncert finalistów audycji Radia Olsztyn S.A. „Łowisko”. Impreza zainaugurowała otwarcie nowego amfiteatru w Gietrzwałdzie i towarzyszył jej zlot starych samochodów. Ruszyło „Biuro Podróży Radia Olsztyn” – wyjazdowe letnie audycje realizowane z całego województwa warmińsko-mazurskiego. 26 czerwca Radio Olsztyn S.A. po raz 18. uruchomiło „Radio Rajdowe”. Od czwartku do niedzieli dzięki współpracy Radia Olsztyn i Polskiego Związku Motorowego miłośnicy rajdów samochodowych mogli na bieżąco śledzić najważniejsze wydarzenia z LOTOS 71. Rajdu Polski. Każdego dnia na przeznaczonej tylko dla „Radia Rajdowego” częstotliwości 99,6 MHz reporterzy i dziennikarze przekazywali wyniki, wypowiedzi kierowców, rozmowy z organizatorami, kibicami i gośćmi rajdu. Reprezentantka Radia Olsztyn S.A. Oksana Predko, z piosenką *Autobus*, wygrała 12. finał ogólnopolskiego konkursu „Przebojem na antenę”, który jak co roku odbył się w Hajnówce.

Lipiec: „Radio Olsztyn na fali” – to akcja, podczas której dziennikarze Radia Olsztyn S.A. Michał Porycki i Mariusz Bojarowicz przemierzali Mazury studiem na wodzie. W codziennych relacjach opowiadali słuchaczom o bezpiecznych wakacjach na Wielkich Jeziorach Mazurskich. Odwiedzili porty, mariny i stacje wodne. Sprawdzili, jakie warunki mają wypoczywający nad jeziorami. „Biuro Podróży Radia Olsztyn” – wyjazdowe letnie audycje były realizowane z kolejnych warmińsko-mazurskich miejscowości – Świątki, Nidzica, Łukta, Grunwald, Reszel, Elbląg, Henrykowo, Giżycko, Rożeńsk. Do studia wyławiania talentów – „Łowisko Radia Olsztyn”, dołączyli kolejni śpiewający słuchacze, nagrano im teledyski. 11 lipca w olsztyńskim Amfiteatrze im. Czesława Niemena w Olsztynie odbył się „Benefis Ryszarda Szmita” realizatora dźwięku w Pro Studio Radia Olsztyn S.A. Na scenie wystąpili Michał

Rudaś, ProForma, Ryszard Wolbach, Aurelia Luśnia i Czerwony Tulipan oraz gwiazda wieczoru Ryszard Rynkowski. Koncert prowadził Piotr Bałtorczyk.

Sierpień: „Biuro Podróży Radia Olsztyn” – wyjazdowe letnie audycje były realizowane z kolejnych warmińsko-mazurskich miejscowości – Wilamowo, Mikołajki, Iława, Pisz, Braniewo, Dywity, Rozogi. Do studia wyławiania talentów – „Łowisko Radia Olsztyn”, dołączyli kolejni śpiewający słuchacze, którym nagrano teledyski. Radio Olsztyn relacjonowało Volleyball World Tour w Starych Jabłonkach.

Wrzesień: „Biuro Podróży Radia Olsztyn” – wyjazdowe letnie audycje były realizowane z kolejnych warmińsko-mazurskich miejscowości – Milejewo, Wielbark, Dobrze Miasto. Do studia wyławiania talentów – „Łowisko Radia Olsztyn”, dołączyli kolejni śpiewający słuchacze, nagrano teledyski.

Październik: z okazji jubileuszu Radia Olsztyn S.A. 2 października 2014 r. w Olsztyńskim Zamku odbyła się uroczystość wręczenia nagrody im. Maryny Okęckiej-Bromkowej przyznawanej przez Radę Programową Radia Olsztyn S.A. dziennikarzom za wybitne osiągnięcia zawodowe. W Radiu Olsztyn S.A. odbyła się konferencja prasowa siatkarzy Indykpolu AZS Olsztyn, poprzedzająca ligowy sezon. Kolejnym gościem Ewy Zdrojkowskiej w audycji „Spotkanie autorskie” z udziałem publiczności była Anna Mieszkowska, autorka książki *Prawdziwa historia Ireny Sendlerowej*.

Listopad: w związku z odbywającymi się wyborami samorządowymi Radio Olsztyn S.A. zorganizowało 14 debat przedwyborczych kandydatów na burmistrzów i prezydentów miast oraz kandydatów do sejmiku województwa. Wybitny poeta, prozaik, tłumacz, dziennikarz, znawca literatury włoskiej – Jarosław Mikołajewski – był gościem Ewy Zdrojkowskiej. Na spotkaniu autorskim zaprezentował swoje wiersze z najnowszego tomiku *Wyręka*. Audycja była transmitowana z Centrum Kulturalno-Bibliotecznego w Dobrym Mieście.

Grudzień: 10 grudnia w Domu Mendelsohna odbyło się kolejne spotkanie autorskie z Olgą Tokarczuk, jedną z najpoczytniejszych polskich pisarek. Tematem rozmowy, którą prowadziła Ewa Zdrojkowska, były *Księgi Jakubowe*²⁸.

NAGRODY I WYRÓŻNIENIA W 2014 ROKU

Radio Olsztyn S.A. zostało wyróżnione nagrodą Głównego Inspektora Pracy za upowszechnianie problematyki ochrony pracy w 2014 r. Co roku inspektorat wyróżnia te redakcje, które pomagają w interpretacji przepisów

²⁸ <http://ro.com.pl/bip/kategoria/szczegoly/12/> [dostęp: 30.09.2015].

pracy i propagowaniu zasad bezpieczeństwa pracy. Statuetkę Salus Publica wręczono w Warszawie podczas uroczystości w siedzibie Głównego Inspektoratu Pracy. Wśród wyróżnionych byli m.in. Polskie Radio, „Rzeczpospolita”, „Gazeta Wyborcza” i „Gazeta Prawna”²⁹.

Z okazji jubileuszu Radia Olsztyn S.A. na zamku w Olsztynie odbyła się uroczystość wręczenia nagrody imienia dziennikarki Maryny Okęckiej-Bromkowej. Laureatem nagrody został dziennikarz Mariusz Borsiak. Przyznaje ją Rada Programowa Radia Olsztyn S.A. za wybitne osiągnięcia zawodowe. Maryna Okęcka-Bromkowa była wieloletnią dziennikarką Radia Olsztyn, literatką i folkorystką, laureatką Złotego Mikrofonu – najwyższego wyróżnienia radiowego w Polsce³⁰.

Dziennikarka Radia Olsztyn S.A. Monika Szczygło otrzymała prestiżowe wyróżnienie – Stypendium im. Bohdana Kurowskiego. Zostało ono przyznane po raz pierwszy przez dystrykt Rotary Polska–Ukraina–Białoruś³¹.

Alicja Kulik z Radia Olsztyn S.A., Katarzyna Michałak z Radia Lublin i Agnieszka Czarkowska z Radia Białystok zostały laureatkami XII Ogólnopolskiego Konkursu na Reportaż Radiowy „Pogranicze”. Do konkursu zgłoszono 26 reportaży, przygotowanych przez dziennikarzy regionalnych rozgłośni Polskiego Radia. Alicja Kulik z olsztyńskiej rozgłośni Polskiego Radia została nagrodzona za reportaż zatytułowany „Moje matki”. To historia kobiety, która jako dziecko wschodniopruskie została pozostawiona w 1945 r. na tych ziemiach, a następnie przysposobiona przez polskich rodziców³².

Reportaż dziennikarza Radia Olsztyn S.A. Mariusza Borsiaaka pt. „Düsseldorf – Warszawa, trochę ponad godzinę” zdobył główną nagrodę im. Tadeusza Mazowieckiego podczas 7 Dni Mediów w Poczdamie. Nadesłano prawie 140 reportaży, z których wybrano 6 najlepszych. Do konkursu nominowano 3 prace niemieckich dziennikarzy i 3 polskich, w tym reportaż Mariusza Borsiaaka. Reportaż opisuje losy polskiego architekta. Bohater reportażu w momencie ogłoszenia stanu wojennego wyemigrował z rodziną do niemieckiego Dusseldorfu i tam założył firmę³³.

²⁹ <http://ro.com.pl/radio-olsztyn-wyroznione-przez-glownego-inspektora-pracy/01174381> [dostęp: 30.09.2015].

³⁰ <http://ro.com.pl/mariusz-borsiak-laureatem-nagrody-imienia-maryny-okleckiej-bromkowej/01159160> [dostęp: 30.09.2015].

³¹ <http://ro.com.pl/monika-szczyglo-otrzymala-stypendium-im-bohdana-kurowskiego-2/01151653> [dostęp: 30.09.2015].

³² http://wyborcza.pl/1,91446,17398088,Olsztyn__Ogolnopolski_Konkurs_na_Reportaz_Radiowy.html?ssoSessionId=996aa5ceee9f74144e54ce6e1fa1e2bc38dec9b531d9b1a57ad5221a6faa397 [dostęp: 30.09.2015].

³³ <http://ro.com.pl/reportaz-mariusza-borsiaaka-z-nagrade-glowna-w-poczdamie/01126738> [dostęp: 30.09.2015].

Marta Cichy – absolwentka Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie, ukończyła studia magisterskie na kierunku politologia i nauki społeczne i podyplomowe Studia Dziennikarskie. Otrzymała tytuł doktora nauk humanistycznych w zakresie: literaturoznawstwo, komunikacja społeczna. Jej zainteresowania naukowe koncentrują się wokół radia i telewizji, ze szczególnym uwzględnieniem serwisów informacyjnych. Jest adiunktem w Instytucie Dziennikarstwa i Komunikacji Społecznej Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie. Od 2015 r. jest członkiem Rady Konsultacyjnej działającej przy Instytucie.

Justyna Kubik

Polskie Radio Opole

Właściciel: Polskie Radio Regionalna Rozgłośnia w Opolu „Radio Opole” SA / Skarb Państwa

Adres: ul. Strzelców Bytomskich 8, 45-084 Opole

Adres witryny internetowej: www.radio.opole.pl

Zasięg nadawania: województwo opolskie, część województw dolnośląskiego, śląskiego, łódzkiego i wielkopolskiego

Oddziały terenowe: w 2014 r. Radio Opole miało 8 studiów lokalnych w miastach: Nysa, Prudnik, Brzeg, Krapkowice, Kluczbork, Strzelce Opolskie, Kędzierzyn-Koźle, Głubczyce. Wyposażenie każdego z nich umożliwia pracę reportera, tzn. przyjęcie gościa i nagranie go, przygotowanie materiału, wejście na żywo do programu emitowanego z rozgłośni, pracę nad innymi powierzonymi zadaniami. Dodatkową mobilność reporterom terenowym zapewniają przenośne komputery wraz z mobilnym dostępem do Internetu

Wyniki słuchalności w 2014 roku: zasięg dzienny: 133 tys. słuchaczy, 16,5 proc.¹; udział w czasie słuchania: 12,9 proc.²; znajomość wspomagana 98,2 proc., znajomość spontaniczna 58,8 proc.³

Pozycja na regionalnym rynku radiowym w 2014 roku: Radio Opole wiodło prym na regionalnym rynku radiowym. Lepszy wynik dziennego zasięgu w 2014 r. odnoto-

¹ Dane: Radio Track Millward Brown, styczeń–grudzień 2014, grupa celowa: województwo opolskie, wielkość próby: 843 259, zasięg dzienny (wyniki udostępnione przez dyrektora programu Jacka Łuczaka).

² Dane: Radio Track Millward Brown, styczeń–grudzień 2014, grupa celowa: województwo opolskie, wielkość próby: 843 259, udział w czasie słuchania.

³ Dane: Radio Track Millward Brown, styczeń–grudzień 2014, grupa celowa: województwo opolskie, wielkość próby: 674 360, znajomość wspomagana, znajomość spontaniczna.

wało tylko Radio RMF FM 26,3 proc. Gorsze wyniki w rankingu miały m.in.: Radio ZET 16,1 proc., Radio ESKA (Opole) 12,8 proc., Radio Park (Kędzierzyn-Koźle) 9,2 proc., Trójka – Program 3 Polskiego Radia 7,0 proc., Jedynka – Program 1 Polskiego Radia 6,8 proc., Radio Nysa Fm 3,7 proc., Radio Złote Przeboje Olle 92,8 FM (Opole) 3,5 proc., Radio Wawa (Opole) 2,9 proc., Radio Maryja 2,2 proc., Radio Vanessa (Racibórz) 1,7 proc., Radio Doxa (Opole) / do 2014-04 Radio Plus Opole 1,4 proc.⁴

HISTORIA PRZED 1990 ROKIEM

W czasach pruskich w Opolu nie istniała radiostacja. W 1927 r. działalność rozpoczęła Rozgłośnia Polskiego Radia w Katowicach, która stworzyła specjalny program w języku polskim przeznaczony dla słuchaczy z terenu Śląska Opolskiego prowadzony przez Stanisława Ligonia⁵.

Po wojnie na terenie obecnego województwa zaczynały powstawać radiowęzły terenowe. Równolegle z rozbudową radiofonii przewodowej trwały prace zmierzające do utworzenia w Opolu rozgłośni Polskiego Radia. Organizacją centralnego studia dla całej Opolszczyzny zajęło się Państwowe Przedsiębiorstwo Radiofonizacji Kraju z pomocą Społecznego Komitetu Radiofonizacji Kraju⁶. W efekcie 18 czerwca 1952 r. uruchomiono Ekspozyturę Polskiego Radia w Opolu z siedzibą przy ul. Generała Zajączka 5. Początkowo codziennie emitowano 15-minutowy program lokalny, który przekazywano słuchaczom za pomocą radiofonii przewodowej⁷.

W 1954 r. udało się przeprowadzić pierwszą transmisję z terenu – ze stadionu „Budowlanych” oraz nadano pierwsze słuchowisko. Rok później Ekspozytura otrzymała do dyspozycji pałacyk przy ul. Piastowskiej 20. Przystąpiono więc do prac adaptacyjnych budynku i przeniesienia rozgłośni. Mieściła się tu do czerwca 1994 r.

W 1956 r. Ekspozytura Polskiego Radia w Opolu została przekształcona w Rozgłonię Regionalną Polskiego Radia. Otrzymała swoje miejsce w eterze i zaczęła nadawać program na fali średniej 202 m⁸.

⁴ Dane: Radio Track Millward Brown, styczeń–grudzień 2014, grupa celowa: województwo opolskie, wielkość próby: 843 259, zasięg dzienny.

⁵ *Radio Opole – misja i emisja*, <http://www.radio.opole.pl/radio-opole-misja/> [dostęp: 9.09.2015].

⁶ Tamże.

⁷ Zob. K. Kowalski, *Pięćdziesiąt lat przemija, radio opolskie trwa. Bardzo poważnie i trochę żartobliwie o 50-leciu opolskiej Rozgłośni PR*, Opole 2002, s. 9 i 77.

⁸ Tamże, s. 78.

Redakcja opolskiego radia nieustannie angażowała się w regionie w działania kulturotwórcze. W 1962 r. utworzono nagrodę rozgłośni dla zasłużonych w dziedzinie kultury pn. „Antenki”. Po raz ostatni przyznano ją w 1982 r.

W 1973 r. w Ośrodku Telewizji w Katowicach utworzono Redakcję Opolskich Programów Telewizyjnych. Od 1976 r. została ona na stałe przeniesiona do Opola. W taki sposób opolska rozgłosnia stała się Rozgłosnią Polskiego Radia i Telewizji. W tym też roku po raz pierwszy odbyła się bezpośrednia transmisja z gmin, prowadzona na żywo.

Ważny w historii opolskiego radia był rok 1976, kiedy udało się zakupić szesnastośladowy magnetofon i syntezator. Dzięki tym urządzeniom można było dokonywać nagrań stereofonicznych. Pierwszy program stereofoniczny został nadany w Opolu 6 lutego 1974 r.

W 1978 r. opolskiej rozgłośni nadano imię Arki Bożka – działacza polskiego na Śląsku Opolskim. W uroczystościach odsłonięcia pamiątkowej tablicy wzięła udział wdowa po patronie Jadwiga Bożek.

Po ogłoszeniu stanu wojennego w 1981 r. program rozgłośni został zawieszony, dopiero po tygodniu zezwolono na kwadransowe audycje. W 1982 r. zweryfikowano dziennikarzy – dwóch nie otrzymało zgody na pracę w zawodzie. Po ustaniu stanu wojennego stopniowo przywrócono poszczególne redakcje – poza literacką, która jako jedyna w kraju nie wznowiła działalności.

Redaktorzy naczelni do 1990⁹:

Władysław Daniszewski – 1953–1956

Stanisław Pawliczek – 1956–1957

Jadwiga Ludwińska – 1957–1959

Władysław Król – przez dwa tygodnie w 1959

Alojzy Maniak – 1959–1963

Zdzisław Jaeschke – 1963–1972

Roman Pilardy – 1972–1985

Stanisław Racławicki – 1985–1991.

DANE O ZASIĘGU I SŁUCHALNOŚCI

Redakcja nie ma w swoich archiwach danych o zasięgu i słuchalności przed 1990 r. Badania słuchalności prowadzone są od 2001 roku. Można jednak przypuszczać, że program opolskiej rozgłośni cieszył się dużym zainteresowaniem wśród słuchaczy. Z roku na rok rosła liczba programów lokalnych

⁹ Chronologia wg K. Kowalski, dz. cyt.

przygotowywanych w redakcji radia. W ciągu 1953 r. pracownicy Ekspozytury opracowali 274 godziny i 15 minut programu. W 1957 r. – 529 godzin i 25 minut. W roku 1966 rozgłośnia przygotowała 628 godzin programu lokalnego i 62 godziny na antenę ogólnopolską. Dwa lata później program lokalny wyniósł 669 godzin, zaś udział w paśmie ogólnopolskim – 75 godzin i 46 minut. Liczby te wzrosły w 1969 r. do 707 godzin programu lokalnego i 112 godzin – centralnego, a w 1976 r. wynosiły: 826 godzin (program lokalny) i 183 godziny (udział na antenie ogólnopolskiej)¹⁰.

FUNKCJONOWANIE STACJI W LATACH 1990–2014

Na początku lat dziewięćdziesiątych zmieniła się w Polsce struktura mediów publicznych – dotychczasowe ośrodki regionalne Polskiego Radia zostały przekształcone w samodzielne spółki Skarbu Państwa. Polskie Radio – Regionalna Rozgłośnia w Opolu „Radio Opole” Spółka Akcyjna została zawiązana aktem notarialnym 18 listopada 1993 r. jako jednoosobowa spółka Skarbu Państwa, która powstała z części mienia Państwowej Jednostki Organizacyjnej „Polskie Radio i Telewizja”, działającej do 30 listopada 1993 r.

Zanim przestał działać Komitet ds. Radia i Telewizji, za jego pośrednictwem przeprowadzono w Opolu adaptację budynku byłego Wojewódzkiego Domu Kultury przy ul. Strzelców Bytomskich na potrzeby rozgłośni regionalnej. Nową siedzibę z najnowocześniejszym wówczas sprzętem w Polsce otwarto w 1993 r.¹¹

Emisja prowadzona była częściowo z komputerów (sygnały stacji, podkłady dźwiękowe, reklama) za pośrednictwem pierwszych na świecie cyfrowych konsol emisyjnych firmy SONY (ostatnią z dwóch konsol wycofano w listopadzie 2015 r. po 21 latach nieprzerwanej pracy)¹². Innowacją było m.in. wprowadzenie dwóch studiów emisyjnych umieszczonych jedno za drugim w stosunku do reżyserki. Pozwalało to na płynne przechodzenie w programie np. do czytania wiadomości i z powrotem – dziennikarz prowadzący program pozostawał w studiu bliższym reżyserce, a do dalszego studia wchodził edytor czytający wiadomości. Oprócz stanowisk emisyjnych funkcjonowały cztery zespoły produkcyjne¹³.

¹⁰ Tamże, s. 77–86.

¹¹ Tamże, s. 88.

¹² Informacje o inwestycjach podał Sławomir Krzewiński, dyrektor ds. technicznych.

¹³ Były to: Zespół Produkcyjny „P” stanowiący początkowo przegrywalnię (tam przegrywano się materiały z magnetofonów reporterskich na taśmę „radiową”, którą można było monto-

Najważniejsze inwestycje w kolejnych latach to:

- 1994 – zakup i uruchomienie nadajnika „miejskiego” w „górnym” paśmie UKF na częstotliwości 101,2 MHz.
- 1995 – zakup konsoly OTARI Concept 1 wraz z cyfrowym „magnetofonem” wielośladowym RADAR do studia nagraniowego.
- 1996 – uruchomienie nadajnika w Kluczborku poprawiającego odbiór programu na północy województwa; uruchomienie nadajnika na tzw. „górnym” paśmie w Chrzelicach na częstotliwości 103,2 MHz pokrywającego swoim sygnałem większość obszaru województwa opolskiego; uruchomienie w pełni cyfrowego łącza przesyłającego sygnał radiowy z rozgłośni do nadajnika w Chrzelicach.
- 1997 – remont i adaptacja części poddasza na potrzeby redakcji informacji („Newsroom”).
- 1999 – zakup dużej liczby komputerów – początek „masowego” używania sprzętu w firmie.
- 2000 – zakup urządzeń umożliwiających połączenie studiów lokalnych w Nysie i Kędzierzynie-Koźlu z rozgłośnią za pomocą łączy ISDN (znacząca poprawa jakości w przekazywaniu dźwięku z terenu do studia); zakup pierwszych w pełni cyfrowych reporterskich rejestratorów dźwięku.
- 2003 – budowa serwerowni – adaptacja pomieszczenia po dawnym „Newsroomie”.
- 2004 – uruchomienie sześciu „małych” nadajników UKF w Brzegu, Głubczycach, Strzelcach Opolskich, Namysłowie, Paczkowie i Oleśnie poprawiających odbiór programu Radia Opole na terenie województwa; instalacja klimatyzacji w części pomieszczeń redakcyjnych; zakup dwóch samochodów z przeznaczeniem na wozy transmisyjne; zakup i uruchomienie systemu rozproszonego routera audio SAS (umożliwił on całkowicie cyfrowe przekazywanie dźwięku w rozgłośni pomiędzy stanowiskami, zastąpił stary system interkomowy; system ten do dziś jest podstawowym elementem infrastruktury audio w rozgłośni).
- 2006 – uruchomienie cyfrowego dosyłu sygnału do wszystkich dziewięciu nadajników Radia Opole drogą satelitarną; wprowadzenie systemu do wspomagania produkcji i emisji radiowej RadioMan firmy Jutel; po-

wać); Zespół Produkcyjny „D” stanowiący podstawowe stanowisko produkcyjne, funkcjonalnie zbliżony do stanowiska emisyjnego; Zespół Produkcyjny „C” będący bogatszą funkcjonalnie wersją stanowiska „D”, z większym studiem nagraniowym, magnetofonem wielośladowym na wyposażeniu oraz Zespół Produkcyjny „M” czyli studio nagraniowe „muzyczne” złożone z reżyserki z konsolą i magnetofonem wielośladowym, z zestawem efektów dźwiękowych, oraz z dużego i małego studia nagraniowego (według informacji Sławomira Krzewińskiego).

czętek budowy centralnego systemu serwerowego z zasobami dyskowymi, początek generalnej przebudowy sieci komputerowej; zakup samochodów osobowych i likwidacja stanowisk kierowców.

2008 – budowa centralnego systemu kopii zapasowych.

2010 – wdrożenie kompletnego oprogramowania strony internetowej.

2012 – rozbudowa macierzy dyskowej (zakup macierzy dyskowej Storwize V7000U na potrzeby rozgłośni ze szczególnym uwzględnieniem archiwum dźwiękowego).

2013 – wymiana floty samochodowej.

W 2005 r. opolskiej rozgłośni został przyznany certyfikat Systemu Zarządzania Jakością zgodny z wymaganiami normy EN ISO 9001:2000 w zakresie „Tworzenia i rozpowszechniania programu regionalnego radia publicznego”. Wdrożenie Systemu Zarządzania Jakością umożliwiło nawiązywanie coraz lepszego kontaktu ze słuchaczami, pozwalało ciągle doskonalić ofertę programową, a w konsekwencji stymulować pozycję Radia Opole na rynku nadawców radiowych. Certyfikat został przedłużony do 26 września 2017 r.

Od kiedy Radio Opole funkcjonuje jako samodzielny nadawca publiczny, wypełnia zadania powiązane ze swoją misją, na pierwszym miejscu stawiając tematykę regionalną, problemy społeczne, polityczne, ekonomiczne i kulturalne bezpośrednio związane z Opolszczyzną i jej mieszkańcami. Mimo stosowanych w ciągu lat zmian form dziennikarskich i rozwiązań programowych powiązanie Radia Opole z regionem pozostało niezmiennie.

W latach 2006–2010 Radio Opole postawiło sobie za cel utrzymanie pozycji lidera na rynku lokalnym¹⁴. Oferta programowa w tym okresie kształtowana była w taki sposób, by włączyć w jej tok jak największą liczbę słuchaczy – mieszkańców regionu. Znaczącą pomoc w dążeniu do celu stanowiła sieć sprawnie funkcjonujących studiów lokalnych Radia Opole wraz z merytorycznie przygotowanymi dziennikarzami – korespondentami lokalnymi. Tworzony w ten sposób program przyczyniał się do wzmacniania więzi pomiędzy Radiem Opole a społecznością słuchaczy.

W roku 2011 Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji wprowadziła nowy sposób tworzenia i uzgadniania planów programowych oraz finansowych ze spółkami telewizji i radiofonii publicznej¹⁵, co w przypadku Radia Opole skut-

¹⁴ Zob. T. Drabot, *Założenia programowe Radia Opole w perspektywie lat 2006–2010* [w:] *Strategie publicznego przedsiębiorstwa medialnego. Strategia Radia Opole 2006–2010*, red. B. Nierenberg, Opole 2006, s. 77–79.

¹⁵ Zob. Rozporządzenie KRRiT z dnia 27 kwietnia 2011 r. w sprawie przedkładania oraz zakresu planów finansowo-programowych przedsięwzięć w zakresie realizacji misji publicznej opracowywanych przez jednostki publicznej radiofonii i telewizji.

kowało wprowadzeniem zmian w sposobie tworzenia oferty programowej¹⁶. Opiera się ona obecnie na konkursach ofert programowych zgłaszanych przez dziennikarzy oraz podmioty dziennikarskie współpracujące z Radiem Opole w zakresie różnych kategorii programowych (tj. informacji, publicystyki, kultury, edukacji, sportu i rozrywki) oraz corocznie wskazywanych przez KRRiT preferencji programowych (np. edukacji młodzieży, edukacji obywatelskiej, zasad równego traktowania obywateli, oryginalnej twórczości radiowej, w szczególności udratyzowanych form radiowych). Program Radia Opole tworzony jest zgodnie z zasadą poszukiwania nowatorskiej i atrakcyjnej formy dziennikarskiej przy jednoczesnym zachowaniu wysokich cech merytorycznych i jakościowych audycji. Podstawowym zakresem zainteresowania redakcji Radia Opole pozostaje niezmiennie region, jego mieszkańcy i problemy ich dotyczące.

REDAKTORZY NACZELNI / PREZESI PO 1990 ROKU

Witold Nowicki – redaktor naczelny od 1991, prezes zarządu od 1993 r.¹⁷

Stanisław Gruszecki – wiceprezes ds. programowych od 1993 r.

Bogusław Gnat – wiceprezes ds. technicznych od 1993 r.

Kadencja 1998–2002¹⁸:

Stefan K. Jankowski – prezes zarządu od 1.07.1998 do 30.06.2002 r.

Janusz Maćkowiak – zastępca prezesa ds. programowych, redaktor naczelny od 1.07.1998 do 30.06.2002 r.

Barbara Kierat – zastępca prezesa ds. finansowych, dyrektor ekonomiczno-finansowy od 1.07.1998 do 30.06.2002 r.

Kadencja 2002–2006:

Bogusław Nierenberg – prezes zarządu, redaktor naczelny od 13.06.2002 do 11.06.2006 r.

Marcin Wiecha – członek zarządu ds. ekonomicznych od 13.06.2002 do 20.07.2006 r.

Paweł Frącz – członek zarządu ds. technicznych od 13.06.2002 do 20.07.2006 r.

Tomasz Drabot – dyrektor programu, zastępca redaktora naczelnego od 1.03.2005 do 1.03.2007 r.

¹⁶ Informacji na ten temat udzielił dyrektor programu Jacek Łuczak.

¹⁷ Informacje na podstawie zapisków Kazimierza Kowalskiego (dz. cyt., s. 50) oraz ustaleń redaktora naczelnego Jana K. Minknera. Wiele dokumentów potwierdzających, że wymienione osoby zachowały stanowiska do końca kadencji w 1998 r., zostało utraconych podczas wielkiej powodzi w 1997 r.

¹⁸ Dane z lat 1998–2015 udostępnił Piotr Buczek, kierownik działu personalnego.

Kadencja 2006–2010:

Marcin Palade – prezes zarządu od 21.07.2006 do 27.10.2008 r.

Jerzy Roszkowiak – prezes zarządu od 28.10.2008 do 2.04.2009 r.

Roland Mutwin – oddelegowany członek Rady Nadzorczej p.o. prezesa zarządu od 3.04.2009 do 31.07.2009 r.

Ewa Rurynkiewicz – oddelegowany członek Rady Nadzorczej p.o. prezesa zarządu od 17.10.2009 do 28.02.2010 r.

Robert Macierzyński – członek zarządu ds. ekonomicznych od 21.07.2006 do 26.04.2008 r.

Piotr Semak – członek zarządu ds. technicznych od 21.07.2006 do 5.03.2007 r.

Bogusław Nierenberg – redaktor naczelny od 12.06.2006 do 28.02.2007 r.

Tomasz Drabot – dyrektor programu, zastępca redaktora naczelnego od 1.03.2005 do 1.03.2007 r.

Donat Przybylski – redaktor naczelny, dyrektor programu od 1.03.2007 do 31.03.2008 r.

Piotr Moc – redaktor naczelny, dyrektor programu od 1.07.2008 do 31.12.2011 r.

Kadencja 2010–2015:

Teresa Kudyba – prezes zarządu od 1.03.2010 do 21.06.2011 r.

Paweł Frącz – prezes zarządu od 22.06.2011 do 30.06.2015 r.

Piotr Moc – redaktor naczelny od 1.07.2008 do 31.01.2013 r., dyrektor programu od 1.07.2008 do 31.12.2011 r.

Jacek Łuczak – dyrektor programu od 1.01.2012 r.

Jan K. Minkner – p.o. redaktora naczelnego od 1.02.2013 do 30.09.2013 r., redaktor naczelny od 1.10.2013 r.

Tomasz Bazan – p.o. zastępcy redaktora naczelnego od 1.10.2014 do 30.09.2015 r.

ZMIANY DOTYCZĄCE SŁUCHALNOŚCI

W ciągu lat stacja osiągała różne wyniki słuchalności. Udział w czasie słuchania kształtował się następująco: 2001 rok – 19 proc., 2002 – 16,8 proc., 2003 – 16,8 proc., 2004 – 14,5 proc., 2005 – 16,5 proc., 2006 – 15,9 proc., 2007 – 16,9 proc., 2008 – 20,2 proc., 2009 – 21,8 proc., 2010 – 18,6 proc., 2011 – 17,3 proc., 2012 – 17,5 proc., 2013 – 13,8 proc., 2014 – 12,9 proc.¹⁹.

¹⁹ Dane: Radio Track Millward Brown, 2001–2014, grupa celowa: województwo opolskie, wielkość próby: 843 259, udział w czasie słuchania.

Zasięg dzienny: 2001 rok – 23,6 proc., 2002 – 19,4 proc., 2003 – 23,7 proc., 2004 – 20,3 proc., 2005 – 22,8 proc., 2006 – 22,4 proc., 2007 – 23 proc., 2008 – 24,7 proc., 2009 – 26,6 proc., 2010 – 23,9 proc., 2011 – 24,4 proc., 2012 – 21,6 proc., 2013 – 19,3 proc., 2014 – 16,3 proc.²⁰

OFERTA CYFROWA I OBECNOŚĆ W INTERNECIE

Radio Opole nadaje swój program w technologii cyfrowej z wykorzystaniem nowoczesnych kanałów dystrybucji. Pierwszym cyfrowym kanałem dystrybucji programu był i pozostaje nadal streaming w Internecie. Radia Opole można tu słuchać od 2000 r.

1 października 2014 r. rozgłośnia opolska pojawiła się na terenie województwa opolskiego także w standardzie DAB+ (nowoczesnym systemie cyfrowej dystrybucji programu). Multipleks DAB+ umożliwił emisję dwóch niezależnych kanałów z programem Radia Opole²¹.

Programy Radia Opole są przygotowywane całkowicie w sposób cyfrowy, jednak kanał główny jest dodatkowo dystrybuowany do odbiorców w sposób analogowy za pośrednictwem dziewięciu nadajników UKF.

W sieci internetowej Radio Opole istnieje od 1996 r. Pierwszy zarejestrowany obraz strony radia pochodzi z 23 grudnia 1996 r.²² Strona www Radia Opole w początkowych latach funkcjonowania była statyczną witryną informującą o podstawowych danych rozgłośni. Zmieniła się w 1998 r., odkąd podjęto decyzję o zakupie odpowiedniego wyposażenia technicznego – serwera, routera itp. Od stycznia 1999 r. strona zyskała nową funkcjonalność²³ i od tego czasu wciąż ewoluuje.

Od 2010 r. działa redakcja internetowa, a współredagowaniem treści na stronie zajmują się w praktyce wszyscy dziennikarze.

²⁰ Dane: Radio Track Millward Brown, 2001–2014, grupa celowa: województwo opolskie, wielkość próby: 843 259, zasięg dzienny.

²¹ Dane o ofercie cyfrowej i internetowej przekazał Sławomir Krzewiński. Według jego informacji od początku 2015 r. rozgłośnia uruchomiła emisję drugiego programu o profilu informacyjnym, używając do rozpowszechniania sieć Internetu oraz rozpoczynając ścieżkę prawną (uzyskanie stosownej koncesji), pozwalającą na umieszczenie drugiego programu Radia Opole w multipleksie DAB+ oraz w sieciach kablowych.

²² Dostępny jest pod adresem: <http://web.archive.org/web/19961223041704/http://www.radio.opole.pl/> [dostęp: 09.09.2015].

²³ Głównie dzięki pracy pracownika technicznego Jarosława Anczakowskiego (informacja Sławomira Krzewińskiego).

MISJA STACJI RADIOWEJ I ZAŁOŻENIA REDAKCYJNE SFORMUŁOWANE W DOKUMENTACH REDAKCYJNYCH

Misję Radia Opole i cele jego działania wyznacza *Polityka jakości Polskiego Radia Regionalnej Rozgłośni w Opolu „Radio Opole” SA*. Dokument ten został zaktualizowany 21 marca 2013 r. i obowiązywał w roku 2014.

Według niego nadrzędnym celem działalności Radia Opole jest zaspokojenie potrzeb słuchaczy poprzez świadczenie usług w zakresie tworzenia i rozpowszechniania programów informacyjnych, rozrywkowych oraz służących rozwojowi kultury, nauki i oświaty na Opolszczyźnie. Spółka wdraża System Zarządzania Jakością poprzez ustanowienie celów strategicznych, takich jak: projektowanie i rozwój programu, utrzymanie pozycji lidera na regionalnym rynku nadawców radiowych, utrwalanie efektywności finansowej poprzez utrzymanie wielkości sprzedaży własnej, zapewnienie utrzymania ciągłości produkcji i emisji programu Radia Opole od strony technicznej, podnoszenie kwalifikacji pracowników.

Misję wypełnia poprzez: budowanie jak najlepszych relacji między pracownikami, stałe podnoszenie kompetencji pracowników w zakresie wykształcenia, szkolenia, umiejętności i doświadczenia oraz zapewnienie im odpowiedniej infrastruktury i środowiska pracy, ciągły nadzór nad procesami przebiegającymi w firmie, regularną ocenę skuteczności i efektywności przyjętej polityki oraz założonych celów, badanie poziomu zadowolenia słuchaczy, nowoczesne wyposażenie techniczne, pozwalające zastosować najnowsze technologie.

STRUKTURA REDAKCJI W ROKU 2014

Paweł Frącz, prezes zarządu – ur. w 1973 r. w Opolu; dr hab. inż. nauk technicznych, profesor Politechniki Opolskiej. Posiada kilkunastoletnie doświadczenie w zakresie zarządzania spółkami prawa handlowego. Od 2011 r. jako prezes zarządu Radia Opole wdraża rozwiązania zarówno w sferze technicznej, jak i zarządczej, które umożliwiły spółce skuteczne rywalizowanie w otoczeniu konkurencyjnym w zakresie podstawowej działalności. Od początku pracy zawodowej podnosi swoje kwalifikacje oraz wiedzę poprzez udział w specjalistycznych szkoleniach i studiach podyplomowych. Ukończył Akademię Ekonomiczną we Wrocławiu w zakresie rachunkowości i kontroli finansów oraz Wyższą Szkołę Menedżerską w Warszawie – Wydział Mene-

dżerski. Od 2000 r. zatrudniony w charakterze pracownika naukowego na Politechnice Opolskiej. Aktualnie prowadzi również zajęcia z zakresu mediów regionalnych w Instytucie Kultury na Uniwersytecie Jagiellońskim.

Jacek Łuczak, dyrektor programu, magister inżynier, absolwent i doktorant Politechniki Opolskiej. Z radiofonią związany od 1997 r. początkowo jako zarządzający eksploatacją i rozwojem technicznym Radia Plus Opole (wcześniej Diecezjalnego Radia Góra św. Anny). W latach 2003–2006 wraz z grupą studentów reaktywował działalność Radia Emiter na Politechnice Opolskiej i kierował pracą studenckiej rozgłośni. Od 2005 r. pracownik Radia Opole – sekretarz programu (od 2009 r.), następnie dyrektor programu (od 2012 r.). Działacz społeczny, wychowawca młodzieży, od 1993 r. instruktor Związku Harcerstwa Rzeczypospolitej.

Jan Karol Minkner, redaktor naczelny – ur. w 1951 r. w Tarnowskich Górach, w latach 1974–1978 odbył studia magisterskie w WSP w Opolu (specjalizacja: pedagogika kulturalno-oświatowa). W latach 1978–1985 był asystentem w Instytucie Pedagogiki WSP w Opolu; od 1998 r. współpracował z Instytutem Politologii Uniwersytetu Opolskiego. Od 1991 do 2014 r. prowadził działalność gospodarczą, był współwłaścicielem firmy handlowej. Od 2002 r. współpracuje z Radiem Opole. Początkowo realizował programy kulturalne i społeczne. W latach 2009–2011 był przewodniczącym Rady Nadzorczej w Radiu Opole. Od 1 lutego 2013 r. pełni funkcję redaktora naczelnego. Jan Minkner jest autorem ponad 600 tekstów satyrycznych, monologów, dialogów, skeczy radiowych i estradowych oraz tekstów około 100 piosenek. To pomysłodawca, autor scenariuszy i prowadzący trzy cykle audycji kulturalnych w dobrym tonie: „Wykłady z ogłady”, „Radiowy Klub Śmiechu” oraz „Leksykon rzeczy zwykłych”. Sześciokrotnie zdobywał ogólnopolskie nagrody i wyróżnienia za propozycje programów satyrycznych. Współtworzył grupy kabaretowe: tarnogórską Mixturę, Skrzata i Biuro Śledcze w Opolu, Siłę Prawa Piekary Śląskie i od 1998 r. kabaret teatralny Teki. Współpracował z teatrami w Opolu i Kaliszu. W 2012 r. została wydana płyta z piosenkami Jana Minknera.

Tomasz Bazan, p.o. zastępcy redaktora naczelnego, koordynator muzyczny Radia Opole – ur. w 1975 r., z wykształcenia polonista (Uniwersytet Opolski), początkowo pracował jako dziennikarz muzyczny w lokalnych stacjach komercyjnych „Radio O’le” i „Radio ProKolor”. W 1999 r. związał się z Radiem Opole jako reporter informacyjny i autor wieczornych programów muzycznych, później zajmował się tematami społecznymi, był wydawcą w redakcji informacji, obsługiwał duże imprezy muzyczne. W 2005 r. przejął obowiązki koordynatora

oprawy muzycznej pod kierownictwem artystycznym ówczesnego szefa muzycznego Radia Opole Pawła Kukiza. Od 2007 r. jako koordynator działu muzycznego jest odpowiedzialny za politykę muzyczną radia.

W 2014 r. w redakcji Radia Opole na etatach zatrudnionych było 27 dziennikarzy. Radio współpracowało z 11 podmiotami producenckimi i 26 dziennikarzami zatrudnianymi przez te firmy.

NAJWAŻNIEJSZE DZIAŁANIA REDAKCJI W 2014 ROKU

W ciągu roku 2014 redakcja podjęła szereg działań kulturalnych i promocyjnych²⁴. Oto najważniejsze: w styczniu – wykład „Magia radia” w siedzibie rozgłośni, w ramach VI edycji Dziecięcej Politechniki Opolskiej; Koncert Romów w Studiu M Radia Opole; w lutym: „Walentynki na lodzie” – zajęcia artystyczno-rekreacyjno-sportowe dla 200 osób z województwa opolskiego; Światowy Dzień Radia UNESCO; „Walentynki w Opolu” – happening artystyczno-kulinarny w Opolu; w marcu: „Dyskoteka na lodzie” na opolskim lodowisku – promocja sobotniego pasma „Twoja muzyka”; Dzień Kobiet z Radiem Opole oraz Pierwszy Dzień Wiosny na Bulwarze Nadodrzańskim; XXII koncert „Serduszka Dwa czyli Śląskie Szlagiery 2014” – cykliczny koncert dla społeczności śląskiej i mniejszości niemieckiej, w którym udział wzięło 3000 mieszkańców województwa opolskiego; w kwietniu: realizacja ośmiogodzinnej sesji nagraniowej w studiu muzycznym (Nagrody Radia Opole) dla laureatów „Wojewódzkich Konfrontacji Muzycznych 2014”; „Radiowa ścieżka zdrowia z Aidą Bellą” – promocja zdrowego trybu życia.

W maju uczczono Święto Flag i Konstytucji poprzez zawieszenie wielkoformatowej flagi państwowej i godła na budynku rozgłośni, co miało promować postawy patriotyczne. Ponadto zorganizowano Dzień z Gminą Krapkowice w Radiu Opole – pozaantenowe wparcie akcji radiowej skierowanej do samorządów; podobne audycje w 2014 r., ale w innych terminach, dotyczyły też gmin Izbicko, Prudnik, Biała, Tarnów Opolski, Namysłów, Popielów, Nysa, Strzeleczyki oraz powiatów kluczborskiego i opolskiego.

W okresie wiosennym ustawiono plenerowe „miasteczko” Radia Opole podczas Opolskiego Weekendu Europejskiego i Święta Województwa Opolskiego; odbył się II Bieg Festiwalowy na dystansie 3200 m organizowany przez

²⁴ Informacje na temat działań redakcji w ciągu 2014 r. udostępnił Adam Ramczykowski, dyrektor marketingu Radia Opole, oraz Jacek Łuczak, dyrektor programu.

Radio Opole podczas Maratonu Opolskiego; otwarto plenerowe stoisko Radia Opole na XIV Międzynarodowych Targach Turystyki; zorganizowano koncert „Muzyczne Rewiry Kultury” w ogródku radiowym dla 400 osób. Odbył się Dzień Otwarty w Radiu Opole, podczas którego siedzibę rozgłośni zwiedziło 600 mieszkańców regionu. Przeprowadzono akcję „Festiwalowe Radio Opole” w czasie Krajowego Festiwalu Polskiej Piosenki w Opolu. Przyznano nagrody Grand Prix Radia Opole (dwie 16-godzinne sesje nagraniowe w studiu muzycznym) laureatom VI Przeglądu Twórczości Artystycznej „Młode Opole 2014” w kategorii zespół instrumentalno-wokalny i solista.

Radio Opole było organizatorem kilku konferencji. Dwie z nich miały wspólną nazwę „Przedsiębiorczość na pograniczu polsko-czeskim” i odbywały się w maju i grudniu w Ostrawie i Opolu, skierowane były do przedsiębiorców z Polski i Czech. Sfinansowano je w ramach realizowanego przez spółkę projektu pn. „Razem dla biznesu” ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Program Operacyjny Współpracy Transgranicznej Republika Czeska – Rzeczpospolita Polska na lata 2007–2013. W czerwcu Radio Opole współorganizowało konferencję pt. „Media publiczne w służbie demokracji. Polskie doświadczenia na tle Europy” na Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie. Z kolei we wrześniu z budżetu spółki pokryto koszty konferencji „Radio Opole – wiarygodne źródło informacji”, która dotyczyła prawnych aspektów wyborów samorządowych, zasad realizacji rozporządzenia Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji w sprawie emisji bezpłatnych audycji wyborczych, funkcjonowania działu informacji Radia Opole itp. Jej adresatami byli samorządowcy z województwa opolskiego.

W lipcu i sierpniu trwała „Wakacyjna wyjazdowa akcja Radia Opole” – pozaantenowe wsparcie pasma „Wszystko czego pragniesz... na lato”. Tematyka spotkań na terenie całego województwa dotyczyła m.in. przyrody, mediów, historii, sportu i rekreacji, ekologii i przemysłu, edukacji obywatelskiej, kultury regionu. Akcja sfinansowania została z budżetu promocyjnego spółki. Ponadto w lipcu otwarto plenerowe studio podczas Lata Kwiatów w Otmuchowie; prowadzono Radiową Odyseję (międzynarodowy projekt „Meeting the Odyssey”), w czasie której Radio Opole gromadziło opowieści i wspomnienia osób przybyłych na Opolszczyznę w 1945 r. głównie z dawnych Kresów Rzeczypospolitej.

We wrześniu odbył się Memoriał red. Leszka Opalacza – wieloletniego dziennikarza radia. Był to mecz o superpuchar Opolszczyzny w siatkówce. W listopadzie trwała Opolskie Laboratorium Przyrody – akcja edukacyjna skierowana do szkół, powstająca przy współudziale ekspertów, m.in. opolskich naukowców, przyrodników, leśników i opiekunów zwierząt z opolskiego zoo.

Od połowy listopada do końca grudnia prowadzono akcję promocyjną „Wszystko czego pragniesz..., oczywisty wybór... tylko Radio Opole”, której celem było zwiększenie słuchalności. Z uwagi na okres kampanii wyborczych przed wyborami samorządowymi nazwa pasma stała się radiowym hasłem wyborczym oraz motywem materiałów promocyjnych (plakatów, banerów, ulotek, itd.), na których przedstawione zostały dziennikarki w odpowiedniej stylizacji wyborczej. Dominującym nośnikiem przekazu były radiowe busy, oklejone wyborczymi plakatami, jeżdżące po miastach powiatowych oraz większych miejscowościach w godzinach szczytu komunikacyjnego. Ze specjalnych urządzeń emitowano przekaz „wyborczy”, rozdawano też „herbatki radiowe” i cukierki z nazwą „Krówka wyborcza Radia Opole”. Adresatami akcji byli mieszkańcy województwa opolskiego, słuchacze i potencjalni słuchacze, sfinansowano ją z budżetu spółki.

W okresie zimowym i świątecznym realizowano program artystyczny „Mikołaj Radia Opole” oraz wspólnie z dziennikiem „Nową Trybuną Opolską” – casting, sesję nagraniową i koncert pn. „Opolskie Dzieci Śpiewają Kolędy”. Projekt ten skupiony był na edukacji muzycznej dzieci. Radio Opole wsparło również coroczną wigilię dla samotnych, bezdomnych i potrzebujących.

W ciągu 2014 r. Radio Opole podpisało porozumienia z Komendą Wojewódzką Policji w celu współpracy przy realizacji projektów prewencyjnych i interwencyjnych, z Wojewódzką Radą Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego z zamiarem edukowania słuchaczy o bezpieczeństwie na drodze oraz z Muzeum Polskiej Piosenki w celu współorganizowania wydarzeń artystycznych. Przez cały rok w siedzibie Radia Opole prowadzono lekcje o radiofonii dla zorganizowanych grup przedszkolnych, szkolnych, zawodowych, emerytów itp.

NAGRODY I WYRÓŻNIENIA W 2014 ROKU

Zgodnie z podziałem wpływów z opłat abonamentowych w 2014 r. przez KRRiT Radio Opole otrzymało drugą co do wielkości kwotę z puli środków wyznaczonej na wszystkie rozgłosie²⁵. Decyzja ta jest traktowana przez twórców oferty programowej Radia Opole jako wyróżnienie efektywnej realizacji misji rozgłośni publicznej.

²⁵ Była to kwota 10 446 tys. zł, wyższą przyznano tylko Radiu Kraków (10 657 tys. zł). Zob. Uchwała KRRiT z dnia 27 czerwca 2014 r. w sprawie sposobu podziału wpływów z opłat abonamentowych w 2015 r. między jednostki publicznej radiofonii i telewizji. Informacja udzielona przez redaktora naczelnego Jana K. Minknera.

W 2014 r. dziennikarz Radia Opole Adrian Chimiak wspólnie z Małgorzatą Błońską wydali książkę pt. *Pistacja w Krainie Smoków. Chiny inaczej*, która została napisana na podstawie reportaży radiowych wcześniej emitowanych na antenie radia.

Justyna Kubik – dr nauk humanistycznych w zakresie kulturoznawstwa, wykładowca akademicki, zastępca redaktora naczelnego lokalnego tygodnika „Strzelec Opolski”.

Jarosław Reszka

Polskie Radio Pomorza i Kujaw

Nazwa stacji: Polskie Radio – Regionalna Rozgłośnia w Bydgoszczy „Polskie Radio Pomorza i Kujaw” S.A.¹

Właściciel: Skarb Państwa

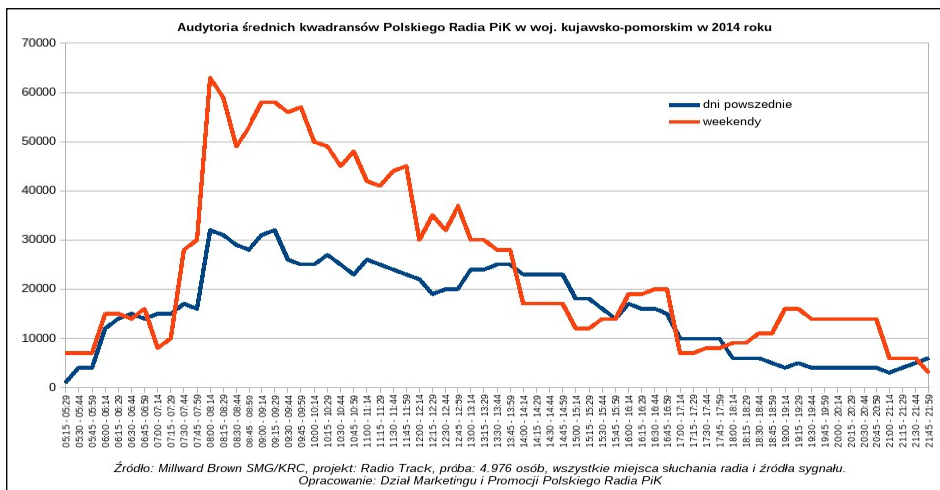
Adres: ul. Gdańska 48-50, 85-006 Bydgoszcz

Adres witryny internetowej: www.radiopik.pl, www.grandpik.pl, archiwum.radiopik.pl

Zasięg nadawania: województwo kujawsko-pomorskie

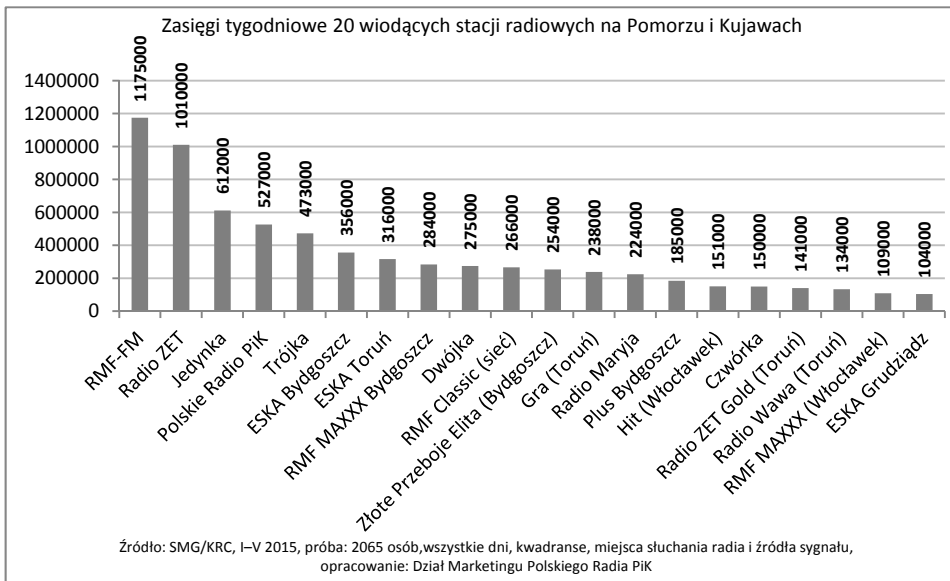
Oddziały terenowe: Toruń, Włocławek

Wyniki słuchalności w 2014 r.:

¹ Dane dotyczące spółki – na podst. informacji przekazanych przez Dział Marketingu Polskiego Radia PiK.

Pozycja na regionalnym rynku radiowym w 2014 r.:

HISTORIA

Koniec roku 2014 w Polskim Radiu Pomorza i Kujaw był czasem przygotowań do ważnego jubileuszu. W nadchodzącym roku miało ono świętować 80-lecie istnienia. Początek 2015 r. przyniósł też decyzję o obsadzie stanowiska prezesa zarządu radiowej spółki. Już w styczniu miało się okazać, że stanowiska nie zachowa Michał Jagodziński – urzędujący od 1990 r. z sześciolletnią przerwą dyrektor, potem prezes, a wcześniej zasłużony dziennikarz tej stacji, wybitny reportażysta, związany z bydgoskim radiem od 1973 r. Jego odejście z fotela szefa, a wkrótce także przejście na emeryturę miało zakończyć ważny okres w dziejach tej regionalnej stacji.

Historia polskiego radia na Pomorzu i Kujawach sięga lat trzydziestych ubiegłego wieku i początkowo związana jest z Toruniem, który w dwudziestolecie międzywojennym był administracyjnym ośrodkiem województwa pomorskiego. 1 kwietnia 1938 r. do województwa pomorskiego dołączono m.in. Bydgoszcz. Impuls do tworzenia regionalnej stacji na tym obszarze popłynął w 1933 r. Było nim dojście Hitlera do władzy w Niemczech i związane z tym nasilenie akcji propagandowej skierowanej do mieszkańców Prus Wschodnich, Wolnego Miasta Gdańska oraz mniejszości niemieckiej w Polsce. Elementem tych działań

było oddanie do użytku silnej jak na tamte czasy, 60-kilowatowej niemieckiej stacji nadawczej w Heilsbergu (Lidzbarku Warmińskim), co umożliwiało niemieckim propagandystom docieranie z programem radiowym do wielu mieszkańców województwa pomorskiego. W odpowiedzi przedstawiciele elit Torunia w lutym 1933 r. wystosowali do polskiego Ministerstwa Spraw Zagranicznych „Memoriał w sprawie założenia radiostacji nadawczej w Toruniu”, dzięki której można byłoby na radiowej antenie bronić polskości tych ziem². W październiku 1934 r. środowiska społeczne, naukowe i kulturalne Torunia powołały Komisję Radiową, która miała sformułować potrzeby przyszłej rozgłośni. Zakładano emisję 2–3 godzin własnego programu dziennie³.

Naciski z Torunia i rosnące zagrożenie ze strony Niemiec przyczyniły się do tego, że spółka akcyjna „Polskie Radio” w sierpniu 1933 r. podjęła decyzję o rozpoczęciu w roku następnym budowy radiostacji w Toruniu. Budowę rozpoczęto w kwietniu 1934 r., zaś uroczyste otwarcie Rozgłośni Pomorskiej w Toruniu odbyło się 15 stycznia 1935 r.⁴ Była ona ósmą z kolei radiostacją w Polsce, ale pierwszą zbudowaną wyłącznie z materiałów krajowych i zaprojektowaną przez polskich inżynierów. Moc 24 kW stawiała rozgłośnię toruńską na drugim miejscu w Polsce pod tym względem, zaraz po ogólnopolskiej Rozgłośni Polskiego Radia w Raszynie. Gorzej przedstawiało się wyposażenie techniczne rozgłośni i warunki lokalowe. Aparaturę nagrywającą dobrej klasy studio toruńskie otrzymało w 1937 r., a dopiero w roku wybuchu wojny przeniosło się do wynajętej, przestronnej kamienicy przy pl. Świętej Katarzyny.

Rozgłośnia Pomorska miała trzy studia: w Toruniu, Bydgoszczy (otwarte w styczniu 1937 r.) i Gdyni (od stycznia 1939 r.). Pierwszym dyrektorem rozgłośni został Stanisław Nowakowski – dziennikarz i animator kultury na Pomorzu⁵. W programie najwięcej czasu zajmowała muzyka (60 proc. czasu antenowego, w tym 2/3 przeznaczone na prezentację tzw. muzyki lekkiej). Audycje informacyjne pod tytułem „Wiadomości z Pomorza” nadawane były wczesnym popołudniem, oprócz niedziel i świąt. Wieczorem natomiast, w pięciominutowym programie, przedstawiano wiadomości sportowe. Transmisja programu ogólnopolskiego wypełniała pozostały, 9–10-godzinny czas nadawania. Naj-

² M. Rzepa, *Historia radia Pomorza i Kujaw* [w:] *Z dziejów polskiej radiofonii*, rocznik 2006/2006, nr 2, red. G. Kietlińska-Rakowska, Warszawa 2005. Szerzej na temat przedwojennej Rozgłośni Pomorskiej Polskiego Radia w Toruniu zob.: R. Sudziński, *Rozgłośnia Pomorska Polskiego Radia w Toruniu* [w:] *Polskie radio na Pomorzu i Kujawach 1935–2005*, red. W. Jastrzębski i M. Rzepa, Bydgoszcz 2005.

³ R. Sudziński, dz. cyt., s. 19–20.

⁴ Tamże, s. 20.

⁵ Tamże, s. 21–22.

ważniejszym wkładem Rozgłośni Pomorskiej do programu ogólnopolskiego była publicystyka o tematyce morskiej oraz przybliżająca Polakom kulturę kaszubską, kujawską i warmińską. W roku 1938 Rozgłosnia Pomorska nadała 700 audycji własnych, w tym 124 na antenie ogólnopolskiej⁶. Ostatnim polskim akcentem rozgłośni w Toruniu był koncert Wandy i Kazimierza Wiłkomirskich, który transmitowano w dniu wybuchu II wojny światowej. Od grudnia 1939 r. radiostację wykorzystywali Niemcy, w 1945 r. wysadzili jej maszt i budynek.

Zniszczenie przez Niemców infrastruktury radiowej w Toruniu spowodowało, że po wojnie siedzibą regionalnego radia na terenie Pomorza i Kujaw stała się Bydgoszcz. W marcu 1945 r. misję zorganizowania radiowęzła w Bydgoszczy dyrekcja naczelna Polskiego Radia w Warszawie powierzyła inżynierowi Franciszkowi Wąsiakowi, przedwojennemu kierownikowi technicznemu rozgłośni w Toruniu. W opinii podwładnych był to człowiek stanowczy i kompetentny⁷. Jeszcze bardziej cenionym i dobrze wspominanym szefem stał się Tadeusz Kański – pierwszy dyrektor rozgłośni i szef Pomorskiej Dyrekcji Okręgowej Polskiego Radia. Za jego sprawą nowa siedziba rozgłośni – duża willa przy ul. Gdańskiej 50 w Bydgoszczy – zaczęła niczym magnes ściągać twórcze osoby, które wiązały się z radiem, podejmując w nim pracę lub współpracując.

Tak zwane lata kańskie, wspominane później z rozrzewnieniem jako złoty wiek bydgoskiego radia, skończyły się w 1947 r. Przeprowadzona przez Warszawę kontrola wykazała wiele niedociągnięć, głównie finansowych. Mówiło się jednak, że prawdziwym powodem wzięcia pod lupę Tadeusza Kańskiego był jego „brak elastyczności” wobec zmieniającej się sytuacji w kraju – postępującej stalinizacji⁸. Jeszcze przed postawieniem zarzutów dyrektor rozgłośni odszedł ze stanowiska i wyjechał z Bydgoszczy.

Zanim to nastąpiło, bydgoska rozgłosnia zdążyła rozwinąć się i okrzepnąć. Radiostację uruchomiono 1 maja 1945 r. Pracowała na falach średnich, drewniany maszt o wysokości 52 m na bydgoskim Szwederowie umożliwiał słuchalność w promieniu 40 km, niestety, przy słabej jakości dźwięku. O rozwoju rozgłośni zdecydowały jednak nie uwarunkowania techniczne, lecz ludzie. Pamiętnym współtwórcą jej sukcesu był m.in. Arnold Rezler – muzyk z Poznania. W Bydgoszczy zorganizował wydział programowy, odpowiadał za emisję i decydował o tym, co się ukazywało na antenie. Wspólnie z Felicią Krysiewiczową

⁶ Tamże, s. 29.

⁷ M. Rzepa, *Pierwsze lata powojenne [w:] Polskie radio na Pomorzu i Kujawach...*, s. 35–36. Na temat powojennych początków radia w Bydgoszczy i jego pierwszego trzydziestolecia zob. też: *Bydgoszcz na radiowej antenie*, red. Z. Urbanek, Bydgoszcz 1975.

⁸ Tamże, s. 36–37.

stworzył mały zespół orkiestrowy, który wkrótce przekształcił się w Orkiestrę Symfoniczną Polskiego Radia w Bydgoszczy. Orkiestra była wizytówką bydgoskiej rozgłośni. Po likwidacji jej muzycy stali się trzonem Pomorskiej Orkiestry Symfonicznej i Orkiestry Symfonicznej Filharmonii Pomorskiej. Innym symbolem tamtego okresu był Jeremi Przybora, przedwojenny spiker Polskiego Radia w Warszawie i „Błyskawicy” – radia powstańców warszawskich. Urodzony w podbydgoskim Fordonie, w rodzinne strony Jeremi Przybora powrócił w maju 1945 r. Na trzy lata zakotwiczył tu jako spiker i autor tekstów do bardzo popularnej satyrycznej audycji „Pokrzywy nad Brdą”, którą wymyślili i prowadzili Zdzisław Kunstmann i Czesław Nowicki, a muzycznie wspierał Grzegorz Kardaś. Grono legendarnych radiowców, których przyjmował do pracy Tadeusz Kański, uzupełnia pierwsza spikerka Sabina Aleksandrowicz. Młoda emigrantka z Wilna wysiadła na dworcu w Bydgoszczy, by spędzić w mieście parę godzin, a spędziła resztę życia. Do listy osobistości radiowych z lat czterdziestych warto też dopisać Zenona Sauk-Jarugę – spikera, lektora, piosenkarza, kierownika zespołu revellersów, adaptatora i reżysera słuchowisk radiowych.

Odejście Tadeusza Kańskiego rozpoczęło okres „zwierania szeregów” w bydgoskim radiu, czego symbolem stał się Aleksander Dzieńsiuk. Poza kierowaniem rozgłośnią pisał felietony i szkice literackie, a jako dyrektor organizował szkolenia ideologiczne dla załogi. Propagował podejmowanie zobowiązań, takich jak pozyskanie do współpracy z radiem korespondentów wiejskich, zorganizowanie klubu korespondenta, zwerbowanie 6 tys. członków Wszechnicy Radiowej itp.⁹

Po „odwilży” 1956 r. do bydgoskiej rozgłośni powrócił twardy kurs i ścisły nadzór polityczny. Okres krytyki i sporów wewnątrz zespołu w 1958 r. zakończyła nominacja Romana Chłodzińskiego na redaktora naczelnego rozgłośni. Pozostawał na tym stanowisku 17 lat. Dziennikarską część rozgłośni podzielono na 10 redakcji: dzienników i informacji, społeczno-ekonomiczną, literacką, sportową, młodzieżową, oświatową, regionalną, rozrywkową, wiejską i muzyczną. Większość kierowników redakcji, jak Bohdan Hniedzewicz, Regina Adamczak, Anna Jachnina, Urszula Łączkowska, Paweł Billert, a także zastępczyni dyrektora rozgłośni Elżbieta Górską – to byli wybitni dziennikarze nie tylko w skali regionu¹⁰.

W strukturze Rozgłośni Polskiego Radia w Bydgoszczy rodziła się też regionalna telewizja. Redakcję Telewizyjną powołano w 1973 r. Była integralną częścią rozgłośni, mimo że jej działalność podporządkowano Telewizji

⁹ Tamże, s. 45.

¹⁰ Więcej na temat epoki gomulkowskiej w bydgoskiej rozgłośni zob. Z. Biegański, *W latach „małej stabilizacji” [w:] Polskie radio na Pomorzu i Kujawach...*, s. 79–94.

Gdańsk. Zatrudnienie w Redakcji Telewizyjnej znalazło sześć osób. Usamodzieliła się dopiero na początku lat dziewięćdziesiątych¹¹.

Lata siedemdziesiąte w bydgoskim radiu stały pod znakiem poprawy jakości dźwięku i zasięgu sygnału radiowego dzięki nadawaniu stereofonicznemu (od 1973 r.) i na falach ultrakrótkich (zmiana postępowała stopniowo od 1963 r.) Druga część lat siedemdziesiątych to także odrodzenie się programów radiowych nadawanych na żywo. Zmiany przyciągnęły do rozgłośni młodych pracowników, w większości absolwentów Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. Do tego pokolenia należał m.in. wspomniany prezes Michał Jagodziński oraz Maciej Pakulski – prezes w latach 2000–2006, pionier bydgoskiej telewizji Konstanty Dombrowicz, czy pracujący w radiu do dziś Andrzej Krystek, Krzysztof Rogoziński i Zdzisław Pająk.

Strajki na Wybrzeżu w 1980 r. i powstanie NSZZ „Solidarność” zaktywiowały także załogę bydgoskiej rozgłośni. Zaznaczyły się różnice poglądów, w radiu zawiązała się Komisja Zakładowa NSZZ „Solidarność”, na której czele stanął Zdzisław Pająk. Po tzw. wydarzeniach bydgoskich w marcu 1981 r. radiosłuchacze mogli np. wysłuchać bardzo krytycznego wobec władzy reportażu Michała Jagodzińskiego pt. „Anatomia strajku”. Po ogłoszeniu stanu wojennego i późniejszej weryfikacji dziennikarzy Michał Jagodziński, Zdzisław Pająk i Jolanta Kuligowska-Roszak, reporterka również zaangażowana w działalność wolnego związku, zapłacili za to utratą pracy¹².

Okres stanu wojennego i lata późniejsze, niemal do końca dekady, to w bydgoskim radiu czas marazmu. Zmiany nastąpiły dopiero po wyborach do parlamentu w czerwcu 1989 r. W wyniku zwycięstwa obozu solidarnościowego w całym radiu rozpoczęła się wymiana kierownictwa. Stanowiska dyrektorskie w Bydgoszczy objęli zwolnieni w stanie wojennym Michał Jagodziński (jako dyrektor rozgłośni) i Jolanta Kuligowska-Roszak (jako zastępca dyrektora).

Liczba abonentów Polskiego Radia w ówczesnym województwie bydgoskim (po reformie administracyjnej z 1975 r.) stale rosła. W 1975 r. wynosiła 258 tys., w 1980 r. – 260 tys., w 1985 r. – 279 tys., w 1990 r. – 290 tys., a w 1993 r. (ostatnim przed zmianą struktury Polskiego Radia) – 323 tys.¹³

¹¹ Więcej na ten temat zob. M. Rzepa, *Rozgłośnia Polskiego Radia i Telewizji [w:] Polskie radio na Pomorzu i Kujawach...*, s. 95–97.

¹² Szerzej na temat ruchu związkowego w bydgoskiej rozgłośni i reperkusji w okresie stanu wojennego zob.: K. Grysińska, *W okresie solidarnościowym [w:] Polskie radio na Pomorzu i Kujawach...*, s. 113–132; W. Jastrzębski, *Stan wojenny i powojenny [w:] Polskie radio na Pomorzu i Kujawach...*, s. 133–143.

¹³ Podaję za: G. Kaczmarek, *Audytoryum regionalnej rozgłośni Polskiego Radia [w:] Polskie radio na Pomorzu i Kujawach...*, s. 240.

FUNKCJONOWANIE STACJI W LATACH 1990–2014

Do połowy 1990 r. program lokalny zajmował na antenie około 4 godzin. Było to zdecydowanie za mało, by regionalne radio mogło spełnić oczekiwania reklamowe ze strony mnóstwa nowych, prywatnych firm. Władze Komitetu ds. Radia i Telewizji wyraziły zgodę na 12-godzinną emisję własnego programu w regionalnych rozgłoszeniach radiowych od 1 lipca 1990 r. W Bydgoszczy wiązało się to z nową organizacją pracy, zmianą struktury redakcji i powrotem do historycznej nazwy: Rozgłoszenia Pomorska Polskiego Radia w Bydgoszczy. Na kolejną zmianę czasu emisji własnego programu nie trzeba było długo czekać. 13 marca 1991 r. rozgłoszenia samodzielnie zdecydowała o wydłużeniu programu do 16 godzin, a po kolejnych trzech miesiącach rozpoczęła się emisja całodobowa¹⁴.

W tym okresie w zespole dziennikarskim rozgłoszeń nastąpiła kolejna zmiana pokoleniowa. Odeszły tak rozpoznawalne osoby, jak Dorota Ignasiak, Norbert Krawczyk, Zdzisław Pruss, Leszek Czerwiński, Krystyna Bacciarelli i Wojciech Deluga. Dziennikarską przygodę w radiu rozpoczęli ściągnięci przez dyrektora Jagodzińskiego z redakcji prasowych Ryszard Giedroń, Mariusz Guzek i Andrzej Walkowiak. Po zorganizowanym w 1992 r. konkursie grono reporterów uzupełnili Anna Trzcńska, Ewa Dąbska, Eryk Hełminiak i Jerzy Kamiński. W tym okresie pracę w radiu podjęli również Maciej Jastrzębski, Paweł Turski i Magdalena Jasińska.

Na początku 1993 r. zlikwidowana została Redakcja Telewizyjna. Powstał Ośrodek TVP w Bydgoszczy, oddany pod kierownictwo p.o. redaktora ośrodka Jolanty Kuligowskiej-Roszak. Kolejną ważną zmianę wprowadziła „Ustawa o radiofonii i telewizji” z grudnia 1992 r. Reformowała ona radiofonię publiczną, dzieląc ją na 18 spółek działających według prawa handlowego. Jedną z nich od 1 stycznia 1994 r. stała się Regionalna Rozgłoszenia Polskiego Radia „Polskie Radio Pomorza i Kujaw” S.A. Niemal natychmiast we władzach nowej spółki rozpoczęły się konflikty. Desygnowany do pierwszego zarządu radiowej spółki Mariusz Guzek musiał odejść już po pierwszym posiedzeniu Rady Nadzorczej. Wystąpił przeciwko niemu desygnowany na prezesa zarządu Michał Jagodziński. Skład zarządu ustabilizował się, gdy członkiem zarządu została Jolanta Kuligowska-Roszak. Wcześniej bez powodzenia aspirowała ona do stanowiska dyrektora oddziału TVP w Bydgoszczy. Redaktorem naczelnym PR PiK został w tym samym czasie Andrzej Walkowiak.

¹⁴ Więcej na temat przemian w bydgoskiej rozgłoszeni po 1989 r. zob. Z. Ostrowski, *Przełom i dekada samodzielności [w:] Polskie radio na Pomorzu i Kujawach...*, s. 145–172.

Nowy zarząd musiał zmierzyć się z konkurencją ze strony prywatnych stacji radiowych, która spowodowała spadek słuchalności i podzielenie wpływów z reklamy na wiele podmiotów, oraz ograniczonymi funduszami na konieczną modernizację związaną m.in. z komputeryzacją mediów. Niechętnie na działalność bydgoskiego radia publicznego w Toruniu zaczęły spoglądać władze samorządowe tego miasta, przeznaczając nawet fundusze na stworzenie odrębnej, państwowej rozgłośni radiowej w Toruniu. Do konkurencyjnych stacji radiowych odchodzili niektórzy dziennikarze. Z czasem jednak kierunek przepływu dziennikarskiej kadry odwrócił się, gdy w prywatnym sektorze radiowym zaczęły upadać niektóre stacje, a inne ograniczały zatrudnienie. Właśnie z prywatnych stacji radiowych trafili do Radia PiK tacy znani dziennikarze, jak obecna dyrektor programu Ewa Kurzawa-Walkowiak, popularyzator nauki Piotr Majewski, reportażystka Żaneta Walentyn, obecny kierownik redakcji informacyjnej Marcin Kupczyk czy reporterka i prezenterka muzyki Ewa Dąbrowska.

W drugiej połowie lat dziewięćdziesiątych uwypukliły się silne strony Radia PiK, które do dziś decydują o jego pozycji w regionie. Atutem stały się programy sportowe, zwłaszcza transmisje na żywo z imprez, co było zasługą ówczesnego szefa redakcji sportowej Macieja Pakulskiego. Drugim atutem radia są audycje kulturalne, od lat prowadzone przede wszystkim przez wszechdobyłskie reporterki i recenzentki Ewę Dąbską i Magdalenę Jasińską. Radio PiK stało się stałym patronem wielu imprez kulturalnych. W 2005 r. otrzymało tytuł „Mecenasa Kultury” przyznany przez Ministra Kultury. Na antenie prezentowane były ambitne, nowatorskie formy teatru radiowego. Powstawały we współpracy z aktorami przede wszystkim Teatru Polskiego w Bydgoszczy, w reżyserii wybitnych reżyserów teatralnych, jak Andrzej Maria Marczewski czy Paweł Łysak. Trzecim filarem Radia PiK jest reportaż radiowy. Dobre tradycje z lat sześćdziesiątych i siedemdziesiątych kontynuują Żaneta Walentyn i Michał Słobodzian. Czwarty filar stanowi informacja bieżąca, połączona z publicystyką, w tym programami interaktywnymi z udziałem radiosłuchaczy.

Największym osiągnięciem Radia PiK w ostatniej dekadzie wydaje się organizacja i wypromowanie Konkursu Artystycznych Form Radiowych Grand PiK, któremu co roku towarzyszą Warsztaty Sztuki Radiowej. Pomysł konkursu promującego nowatorskie formy sztuki radiowej narodził się w 2007 r. Pierwsze Grand PiK zorganizowano rok później w pałacu w Lubostroniu. Impreza okrzepła, stała się znana i ceniona. Od 2013 r. Grand PiK ma formułę międzynarodową. Ta impreza nie ma odpowiednika w Europie. W 2014 r. jej laureatem zostało pierwsze słuchowisko zrealizowane w nowej technologii – systemie wielokanałowym 5.1.

Innym osiągnięciem jest całkowicie zdigitalizowane Archiwum Dokumentów Fonicznych. Archiwum, jako jedyne w kraju, jest ogólnie dostępne w Internecie pod adresem: archiwum.radiopik.pl.

Dla wyrównania słuchalności na obszarach województwa znacznie oddalonych od głównego nadajnika na maszcie antenowym w podbydgoskim Trzeciewcu dołączono dwa dodatkowe nadajniki: w Szpetalu koło Włocławka (1999 r.) i Cielętach koło Brodnicy (2004 r.).

Pod koniec sierpnia 2009 r. Radio PiK we współpracy ze spółką Emitel uruchomiło eksperymentalną emisję swego programu w technologii cyfrowej DAB+. Jest to pierwsza emisja programu w tej technologii na terenie województwa kujawsko-pomorskiego. Emisja prowadzona jest z nadajnika o mocy 3 kW ERP, zlokalizowanego w Toruniu przy ul. Moniuszki. Obejmuje Toruń i okolice w zasięgu ok. 30 km. Towarzyszące temu eksperymentowi badania miały przygotować spółkę do docelowej, stałej emisji cyfrowej DAB+, która poza emisją dźwięku pozwala na wprowadzenie wielu dodatkowych usług.

W zabytkowych budynkach, które zajmuje Radio PiK, przez wiele lat trwał gruntowny remont. Niektóre prace wykonywano także pod koniec 2014 r., lecz widoczny już efekt jest imponujący. Zaniedbany ongiś obiekt stał się jedną z najpiękniejszych budowli w mieście, która od niedawna mieści także multimedialne Muzeum Radia. Zadaniem muzeum jest jednoczesna prezentacja dawnego sprzętu i najnowszych możliwości technologicznych.

21-letni okres przemian rozgłośni po 1 stycznia 2004 r., jako jednoosobowej spółki Skarbu Państwa, przez 15 lat miał pod kierownictwem prezesa Michała Jagodzińskiego. Jego rządy na sześć lat przerwane zostały w sierpniu 2000 r. Jak to w najnowszej historii mediów publicznych bywa, na zmiany w zarządach spółek wpływ miał aktualny podział władzy w państwie, powodujący zmiany w obsadzie Krajowej Radzie Radiofonii i Telewizji, a następnie w radach nadzorczych medialnych spółek. W kwietniu 2000 r. ukonstytuowała się nowa Rada Nadzorcza PR PiK. Decydujący głos miały w niej osoby związane z lewicą. W odpowiedzi cały zarząd spółki podał się do dymisji, wskazując na polityczne motywy tej decyzji. W nowym zarządzie spółki prezesem został Maciej Pakulski – poprzednio szef redakcji sportowej, rok wcześniej rozwiązanej przez prezesa Jagodzińskiego. Członkami zarządu zostali byli dziennikarze bydgoskiej rozgłośni – Norbert Krawczyk i Zbigniew Ostrowski. W 2006 r. sytuacja się odwróciła. Wobec spodziewanej zmiany członków Rady Nadzorczej na osoby związane z Prawem i Sprawiedliwością Maciej Pakulski zrezygnował z ubiegania się o fotel prezesa w następnej kadencji. Wobec tego w maju 2006 r. prezesem został Zbigniew

Ostrowski, a członkiem zarządu – Norbert Krawczyk. Ich rządy trwały jednak zaledwie kilka miesięcy, po czym fotel prezesa na dwie kadencje zajął ponownie Michał Jagodziński.

DYREKTORZY, REDAKTORZY NACZELNI, CZŁONKOWIE ZARZĄDÓW BYDGOSKIEJ ROZGŁOŚNI¹⁵

1935–1938 Stanisław Nowakowski – dyrektor
1938–1939 Bohdan Pawłowicz – dyrektor
1945–1947 Tadeusz Kański – dyrektor
1947 Stanisław Leszczyński – dyrektor
1947–1952 Aleksander Dzienisiuk – dyrektor
1953–1955 Irena Lewońska – dyrektor
1956–1958 Borys Mokrzyszewski – dyrektor
1958–1975 Roman Chłodziński – dyrektor
1975–1988 Zdzisław Urbanek – dyrektor
1989–1990 Tadeusz Klimek – dyrektor
1990–1993 Michał Jagodziński – dyrektor
1994 Michał Jagodziński – prezes zarządu
1994–2000 Michał Jagodziński – prezes zarządu
2000–2006 Maciej Pakulski – prezes zarządu
2006 Zbigniew Ostrowski – prezes zarządu
2006–2015 Michał Jagodziński – prezes zarządu

SYLWETKI WYBRANYCH SZEFÓW BYDGOSKIEJ ROZGŁOŚNI¹⁶

Stanisław Nowakowski (1900–1945) – ur. w Płocku, z wykształcenia filozof, od 1925 r. dziennikarz, w latach 1937–1938 majster Konfraterni Artystów w Toruniu. Opracował memoriał dotyczący potrzeb programu regionalnego.

¹⁵ W niektórych okresach funkcjonowania stacji stanowiska dyrektora i redaktora naczelnego oraz prezesa zarządu i redaktora naczelnego były równocześnie pełnione przez różne osoby.

¹⁶ Sylwetki osób zmarłych przed 2013 r. przygotowano na podstawie słownika biograficznego: *Znaki pamięci*, red. Z. Jędrzyński, wyd. IV, rozszerzone i znacznie zmienione, Bydgoszcz 2013; a także: J. Długosz, *Słownik dziennikarzy Regionu Kujawsko-Pomorskiego*, Bydgoszcz 1988; *Polskie radio na Pomorzu i Kujawach...* Sylwetki osób żyjących i zmarłych w ostatnich dwóch latach – na podstawie źródeł internetowych i nadesłanych przez nich notek biograficznych.

Od 1 maja 1938 r. do wybuchu wojny dyrektor Rozgłośni Łódzkiej Polskiego Radia. Podczas wojny w konspiracji, od stycznia 1940 r. współpracownik Biura Informacji i Propagandy SZP-ZWZ-AK. Pisywał do podziemnej i emigracyjnej prasy. W 1944 r. odznaczony Krzyżem Walecznych. Krótko po wyzwoleniu zmarł na gruźlicę.

Bogdan Pawłowicz (1899–1967) – pisarz-marynista, poeta, dziennikarz, kombatan wojny polsko-bolszewickiej. Przed objęciem funkcji dyrektora Rozgłośni Pomorskiej PR pracował w Centrali Polskiego Radia w Warszawie, Rozgłośni Lwowskiej, a od 1935 r. był dyrektorem Rozgłośni Łódzkiej PR. Od 1939 r. na emigracji, najpierw w Brazylii, potem w USA. Działacz polonijny, redaktor czasopism, publicysta, wykładowca.

Aleksander Dzienisiuk (1915–?) – ur. na Łotwie, z wykształcenia filolog klasyczny, w bydgoskiej rozgłośni zatrudniony od 1945 r. Przed objęciem funkcji dyrektora kierował redakcją audycji literackich. Pisywał artykuły do bydgoskich gazet i czasopism, m.in. „Arkony”. W 1952 r. wyjechał do Warszawy, gdzie otrzymał stanowisko dyrektora Biura Rozgłośni Regionalnych.

Borys Mokrzyzewski (1924–) – ur. w Katowicach, z wykształcenia polonista. Pracę dziennikarską rozpoczął po wojnie, w rozgłośni PR w Gdańsku. W 1955 r. został zastępcą dyrektora rozgłośni w Bydgoszczy. W 1958 r. powierzono mu stanowisko redaktora naczelnego w Ośrodku Radiowo-Telewizyjnym we Wrocławiu. Od 1973 r. korespondent PR i TV w Pradze. W 1979 r. powrócił do kraju, pełniąc funkcje kierownicze w telewizji, od 1983 r. telewizyjny komentator.

Roman Chłodziński (1909–1979) – ur. w Łodzi, dziennikarz radiowy od 1936 r., gdy w Łodzi wygrał konkurs na sprawozdawcę sportowego w Polskim Radiu. W czasie wojny więzień obozów koncentracyjnych. Po wojnie był zastępcą redaktora naczelnego rozgłośni PR w Łodzi i Wrocławiu. W Bydgoszczy prowadził popularne audycje sportowe, m.in. „Sportową zgaduj-zgadulę”. Działacz m.in. Okręgowej Komisji Badania Zbrodni Hitlerowskich w Polsce.

Zdzisław Urbanek (1932–2015) – ur. w Wysinie w woj. gdańskim, z wykształcenia historyk i dziennikarz. W bydgoskiej rozgłośni pracował od 1953 r. – kolejno jako reporter w redakcji dzienników, kierownik tej redakcji, a od 1972 r. zastępca redaktora naczelnego. Współautor monografii na 30-lecie rozgłośni. W latach 1988–1990 korespondent PR i TV w Berlinie.

Tadeusz Klimek (1930–2007) – ur. w Bydgoszczy, z wykształcenia polonista. Przez całe zawodowe życie – od 1953 do 1990 r. – pracował w bydgoskiej rozgłośni. Od 1957 do 1975 r. kierował redakcją wiejską, pisząc m.in. popularne gawędy z cyklu „Wojciech Strąk przy mikrofonie”. Od 1975 do 1988 r.

zastępca redaktora naczelnego. Na emeryturze związał się jako publicysta z „Gazetą Pomorską”.

Maciej Pakulski (1946–) – ur. w Osięcinach na Kujawach, z wykształcenia historyk. Od początku kariery zawodowej związany z bydgoską rozgłośnią. W 1973 r. zgłosił się na ogłoszenie o poszukiwaniu sprawozdawcy sportowego. Szybko nawiązał współpracę z redakcją sportową PR, przez lata przygotowując wiele audycji na ogólnopolską antenę. Spełnieniem dziennikarskich marzeń była reporterska obsługa Igrzysk Olimpijskich w Seulu w 1988 r. Po przemianach strukturalnych w Radiu PiK został szefem redakcji sportowej. Doprowadził do tego, że sport, ze swą firmową audycją „Muzyka i sport”, stał się wizytówką bydgoskiej stacji. Po przejściu na emeryturę do końca 2006 r. prowadził najstarszą audycję na bydgoskiej antenie – „Sportową zgadulę”.

Zbigniew Ostrowski – ur. w 1955 w Braniewie, z wykształcenia polonista. Podczas studiów na UMK związał się ze studenckim „Bielany Radiem”. W 1978 r. rozpoczął pracę w Rozgłośni PR Bydgoszczy, rok później został jej toruńskim korespondentem. Reportażysta radiowy i prasowy, publikujący m.in. w „Ekspresie Reporterów”, autor książek reporterskich i słuchowisk. Od 1992 r. współzałożyciel i redaktor naczelny prywatnych stacji radiowych w Toruniu – Radia Toruń i Radia GRA. Do mediów publicznych powrócił w 1997 r. – najpierw do TVP, potem do PR PiK, gdzie w latach 2000–2006 pełnił funkcję wiceprezesa. Po odejściu z radia prowadził działalność gospodarczą i zaangażował się w politykę. W latach 2011–2014 był wicewojewodą kujawsko-pomorskim, od 2014 r. jest wicemarszałkiem tego województwa.

MISJA STACJI RADIOWEJ SFORMUŁOWANA W DOKUMENTACH REDAKCYJNYCH

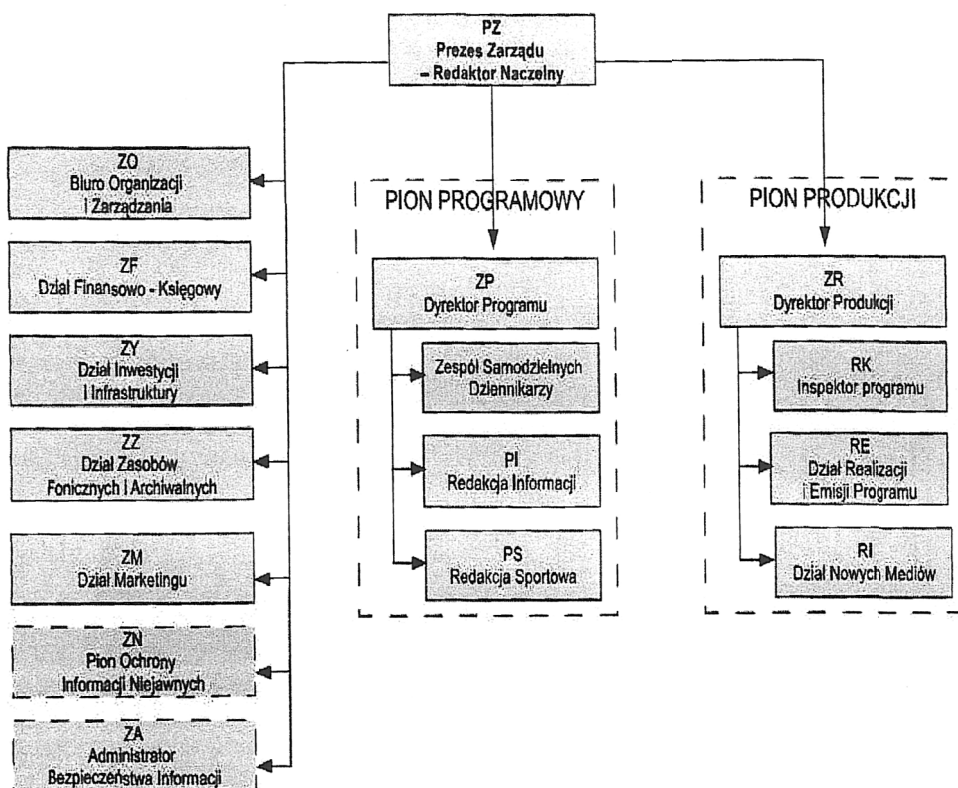
Polskie Radio Pomorza i Kujaw w swej działalności kieruje się wskazaniami misyjnymi zawartymi w „Ustawie o radiofonii i telewizji”. W spółce nie powstał odrębny dokument, który precyzowałby zadania misyjne dla PR PiK. W ostatnich latach w redakcji ten temat był podnoszony, lecz nigdy nie wyszedł poza etap wstępnego planowania. Sposoby realizacji określonych w ustawie zadań misyjnych w roku 2014 – na podstawie rocznego sprawozdania zarządu spółki dla Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji – zostaną omówione w punkcie poświęconym najważniejszym działaniom redakcji w tymże roku.

STRUKTURA ORGANIZACYJNA POLSKIEGO RADIA POMORZA I KUJAW S.A. W 2014 ROKU¹⁷

Pod koniec 2014 r. spółka radiowa zatrudniała 70 osób na 69,5 etatach. Najwięcej zatrudnionych stanowili dziennikarze – 31 i realizatorzy – 10. Pozostali pracownicy to zarząd – 1, pracownicy działu marketingu – 5, pracownicy inżynieryjno-techniczni – 7, pracownicy służb ekonomiczno-financeowych – 4, pracownicy administracyjno-biurowi – 4, kierowcy – 3, pracownicy przygotowania i dokumentacji programu – 4, pracownicy obsługi – 1.

Schemat organizacyjny stacji przedstawia poniższy diagram¹⁸:

Schemat organizacyjny Polskiego Radia – Regionalnej Rozgłośni w Bydgoszczy
„Polskiego Radia Pomorza i Kujaw” S.A.

¹⁷ Stan z 31 grudnia 2014 r.

¹⁸ Na podst.: *Sprawozdanie Zarządu z działalności Spółki za 2014...*

Zarząd PR PiK:

Michał Jagodziński – Prezes Zarządu, Redaktor Naczelny

Rada Nadzorcza PR PiK:

Roman Bäcker – przewodniczący

Jolanta Kuligowska-Roszak – wiceprzewodnicząca

Sylwester Bejger – sekretarz

Mieczysław Karol Naparty

Rada Programowa PR PiK:

Jest to organ społeczny, opiniotwórczy i doradczy. Składa się z 15 osób. Aktualnie przewodniczy jej socjolog Grzegorz Kaczmarek.

Dyrektorzy w PR PiK

Ewa Kurzawa-Walkowiak – Dyrektor Programu

Hanna Waligórska – Dyrektor Marketingu

Tomasz Osiński – Dyrektor Produkcji

Roman Pawlak – Dyrektor Inwestycji

Hanna Wytwicka – Dyrektor Finansowy – Główny Księgowy

Kierownicy redakcji:

Marcin Kupczyk – redakcja informacyjna

Eryk Hełminiak – redakcja sportowa

Ireneusz Sanger – redakcja Nowe Media

W strukturę PR PiK wchodzi też dwie redakcje terenowe – w Toruniu i we Włocławku.

SYLWETKI WYBRANYCH OSÓB Z KIEROWNICTWA SPÓŁKI

Michał Jagodziński (1948–2015) – prezes zarządu, absolwent filologii polskiej na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu. Rozgłosnia PR w Bydgoszczy była jego pierwszym miejscem pracy – od 1973 r. Po strajkach na Wybrzeżu zaangażował się w tworzenie wolnych związków w rozgłosni, był m.in. przewodniczącym Komitetu Założycielskiego NSZZ „Solidarność”. Przed stanem wojennym opublikował na radiowej antenie wiele reportaży i audycji na temat działalności związku w regionie. Po 13 grudnia 1981 r. objęty zakazem wstępu na teren rozgłosni, w 1982 r. zwolniony z pracy. Działal w antykomunistycznej opozycji w latach osiemdziesiątych. Organizator Ogólnopolskiego Komitetu Oporu (OKO) w Bydgoszczy i założyciel podziemnego pisma „Protest”. W kwietniu 1982 r. został aresztowany za działalność antyrządową, a następnie skazany na 2 lata więzienia w zawieszeniu na 3 lata.

Przetrzymywany w areszcie śledczym, wyszedł z niego dopiero pod koniec grudnia 1982 r. Następnie współorganizator Duszpasterstwa Ludzi Pracy. W latach 1983–1988, objęty zakazem pracy w mediach, prowadził działalność gospodarczą – był współwłaścicielem Zakładu Przetwórstwa Tworzyw Sztucznych w Bydgoszczy. Do pracy związkowej wrócił w 1989 r. Był organizatorem audycji wyborczych Komitetu Obywatelskiego „S”, redaktorem „Tygodnika Obywatelskiego Solidarność”. Został pierwszym prezesem reaktywowanego Oddziału Stowarzyszenia Dziennikarzy Polskich w Bydgoszczy. Do pracy w radiu wrócił w listopadzie 1989 r. Od lutego 1990 r. do połowy 2000 r. pełnił funkcję najpierw dyrektora Rozgłośni Polskiego Radia w Bydgoszczy, potem prezesa Polskiego Radia PiK SA. W 2000 r. podał się do dymisji, nie akceptując nowego składu Rady Nadzorczej bydgoskiej spółki, w której znaleźli się ludzie związani z lewicą. Powrócił do działalności gospodarczej poza mediami. Został m.in. współwłaścicielem Agencji Pracy i Doradztwa Personalnego Kontrakt. Na fotel prezesa PR PiK wrócił w drugiej połowie 2006 r. Zmarł w kilka miesięcy po przejściu na emeryturę. Wcześniej bez powodzenia ubiegał się o kolejną kadencję na stanowisku prezesa radiowej spółki¹⁹.

Ewa Kurzawa-Walkowiak – dyrektor programu. Absolwentka Akademii Muzycznej w Bydgoszczy. Pracę dziennikarską rozpoczęła w 1994 r. w radiu VOX w Bydgoszczy. W radiu PiK od lipca 1996 r. Do 2000 r. prowadziła poranny program „Radio Echo”. Autorka audycji publicystycznych i muzycznych. W latach 1998–2000 kierownik redakcji muzycznej. Dyrektorem programu została w lutym 2007 r.

Hanna Waligórska – dyrektor marketingu. Absolwentka Akademii Ekonomicznej w Poznaniu i Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy – ekonomistka i psycholog. Z radiem PiK związana od 1996 r. W latach 2003–2006 kierownik działu finansowo-księgowego, 2006–2012 – zastępca głównego księgowego, od 2012 r. dyrektor marketingu.

Tomasz Osiński – dyrektor produkcji. Absolwent Wydziału Elektroniki Politechniki Gdańskiej. Pracę w bydgoskiej rozgłośni rozpoczął jako młodszy technolog, potem samodzielny realizator techniczny. Od kwietnia 1990 r. realizator dźwięku, a od 1991 r. kierownik działu produkcji. Od 1993 r. odpowiadał za rozwój techniczny i technologiczny radia. W tym samym roku został głów-

¹⁹ W notce wykorzystano biogram Michała Jagodzińskiego autorstwa Katarzyny Grysińskiej, zamieszczony w internetowym wydaniu Encyklopedii Solidarności – http://www.encyklopedia-solidarnosci.pl/wiki/index.php?title=Micha%C5%82_Leonard_Jagodzi%C5%84ski [dostęp: 25.10.2015]. Sylwetki pozostałych członków kierownictwa stacji – na podstawie informacji przekazanych przez nich samych.

nym inżynierem, a od 1995 do 2012 r. był dyrektorem technicznym. W tym czasie kierował działaniami na rzecz digitalizacji procesu produkcji i emisji programu radiowego. Jednym z ważniejszych osiągnięć podległego mu zespołu jest utworzenie Archiwum Dokumentów Fonicznych, powszechnie dostępnego w Internecie. Od lutego 2012 r. dyrektor produkcji, odpowiedzialny za Nowe Media, przygotowanie, produkcję i emisję programu radia PiK.

Roman Pawlak – dyrektor inwestycji i infrastruktury. Studiował wycho-
wanie techniczne w Akademii Bydgoskiej. Pracę w PR PiK rozpoczął w 1994 r. Pełnił w nim kolejno funkcje: kierownika działu konserwacji i zastępcy dyrek-
tora ds. techniki i rozwoju. Dyrektorem inwestycji i infrastruktury został w lutym 2012 r. Odpowiada m.in. za wprowadzenie emisji radiowego progra-
mu w cyfrowej technologii DAB+. Od 2008 r. jest także wykładowcą na Uni-
wersytecie Kazimierza Wielkiego.

Marcin Kupczyk – kierownik redakcji informacji. Absolwent Wydziału
Humanistycznego Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Bydgoszczy. W mediach
od 1994 r., kolejno w radiu VOX, radiu El, „Ilustrowanym Kurierze Polskim”,
radiu Elita. W PR PiK od 1998 r. jako reporter, wydawca i prezenter serwisów
informacyjnych, prowadzący cotygodniową audycję z udziałem polityków.
Kierownikiem redakcji informacji został w 2010 r.

Eryk Hełminiak – kierownik redakcji sportowej. Absolwent Wydziału
Humanistycznego Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Bydgoszczy. W PR PiK od
lutego 1992 r. Był wydawcą serwisów informacyjnych i kilkakrotnie kierowni-
kiem tej redakcji. Był także wydawcą całodziennego programu, prowadził
programy popołudniowe i poranne. Jako szef redakcji sportowej jest również
sprawozdawcą i komentatorem wydarzeń sportowych, a także prowadzącym
najważniejszej sportowej audycji PiK-a – „Muzyka i sport”.

NAJWAŻNIEJSZE DZIAŁANIA REDAKCJI W 2014 ROKU

Sztandarową imprezą organizowaną przez PR PiK corocznie, począwszy
od 2008 r., jest Międzynarodowy Konkurs Artystyczny Form Radiowych
i Warsztaty Sztuki Radiowej Grand PiK. W 2014 r. impreza ta odbywała się
w Runowie Krajeńskim. Do konkursu, jak co roku, zgłoszono kilkadziesiąt
utworów. Były nimi słuchowiska, reportaże, audycje publicystyczne, doku-
menty oraz inne formy niemieszczące się w zdefiniowanych gatunkach radio-
wych. W Grand PiK uczestniczą twórcy reprezentujący zarówno nadawców
publicznych, jak i prywatnych. W skład jury w 2014 r. weszli: Janusz Kukuła,

Maria Wiernikowska, Andrzej Ferenc, David Mairowitz i Dmitry Nikolaev Aleksandrovich²⁰.

W Grand PiK nagrodę przyznają także słuchacze. Kontakt ze słuchaczami zainteresowanymi reportażem radiowym reportażyści podtrzymują dzięki założonemu przy PiK-u Klubowi Reportażu „Reportażownia”. Podczas spotkań członków klubu prezentowane są najciekawsze dokonania reporterskie bydgoskiego radia od początku jego istnienia.

W ramach promocji Pomorza i Kujaw radio PiK przygotowało cykl audycji poświęconych tematyce regionalnej – „Liderzy Regionu” i „Parki Krajobrazowe Pomorza i Kujaw”. Kilka miesięcy trwał duży konkurs na Najatrakcyjniejszą Gminę Regionu, przedstawiający w krótkich formach reporterskich atrakcje poszczególnych gmin. Radio realizowało także kilkumiesięczny projekt Ministerstwa Edukacji w ramach obchodów Roku Kolberga: „Kolberg – Lubię”.

Misję wspierania kultury radio PiK realizowało, przyjmując patronaty nad imprezami, organizując relacje, studia festiwalowe. Działania te objęły najważniejsze wydarzenia w regionie, m.in. Międzynarodowy Festiwal Filmowy Camerimage, Bydgoski Festiwal Operowy, Międzynarodowy Konkurs Pianistyczny im. J. I. Paderewskiego, Festiwal Prapremier, Międzynarodowy Festiwal Teatralny Kontakt, Festiwal Sztuki Faktu, Festiwal Teatrów Lalkowych Spotkania, Międzynarodowy Konkurs Chopinowski w Szafarni i wiele innych. Prezentacji i krytycznej analizie wydarzeń kulturalnych w regionie służy co-niedzielną, dwugodzinna audycja „Śniadanie z Muzami”.

Z kolei o lokalnych problemach politycznych, gospodarczych i społecznych co sobotę wiodą dyskusję politycy i naukowcy w audycji „Gorąca godzina”, prowadzonej przez Annę Raczyńską. Te same gremia mają też możliwość codziennej rozmowy na antenie w programie „W samo południe”. Wywiady o najróżniejszej, zwykle bardzo aktualnej tematyce, prowadzone są zaś w porannej audycji „Rozmowa dnia”. Serwisy informacyjne radia PiK, łączące newsy z regionu, kraju i świata, pojawiają się najczęściej co godzinę (z wyjątkiem godzin nocnych i późnych wieczorów). Rano i przed południem, w połowie godziny uzupełniają je skróty informacji. Stacja przygotowuje też dwa dłuższe wydania informacji – w programowym bloku południowym i popołudniowym.

Edukacyjną rolę radia w 2014 r. realizował m.in. cotygodniowy cykl „Dyzur eksperta” z udziałem doradców podatkowych, ZUS, NFZ, policjantów. Najbardziej znanym programem popularyzującym naukę jest „Radio Planet i Komet”, który dziennikarz Piotr Majewski przygotowuje wspólnie z astrono-

²⁰ *Sprawozdanie Zarządu z działalności Spółki za 2014...*

mem Jerzym Rafalskim z toruńskiego Planetarium. Tematyce zdrowia i wychowania dzieci poświęcone są audycje z cyklu „Radiowy Klub Rodzica”. PiK służy też radą działkowcom, propaguje *savoir vivre*, przybliża zagadnienia filozoficzne („Podróże filozoficzne”), socjologiczne („Socjologia Polaka-Szaraka”) czy muzyczne („Słownik muzyczny”).

W ramówce radia PiK pojawia się wiele tematycznych audycji autorskich, takich jak „Na zdrowie”, „Magazyn gospodarczy”, „Magazyn wiejski”, „Obywatel PL” (o zmianach w prawie) czy „Vivat Academia!” (o osiągnięciach naukowych i życiu uczelni w regionie).

W ramach edukacji historycznej radio PiK w 2014 r. wzięło udział we wspólnym przedsięwzięciu kilku rozgłośni regionalnych „Zapał znicz pamięci”. Powstał też cykl poświęcony 25-leciu wolnej Polski, majorowi „Łupaszce” i innym żołnierzom wyklętym, a także gen. Elżbiecie Zawackiej.

Rok 2014 był pierwszym pełnym rokiem istnienia działu Nowych Mediów, którego zadaniem jest publikowanie produkcji radiowych w Internecie (na stronie www.radiopik.pl), kreowanie wizerunku stacji i tworzenie społeczności wokół radia na portalach społecznościowych²¹. Informacje na stronie www.radiopik.pl publikowane są w działach „Wiadomości lokalne”, „Kraj/Świat”, „Sport”, „Biznes”, „Kultura”, „Muzyka”. Niektóre audycje mają własne podstrony. Wśród umieszczanych w sieci audycji dominują publicystyka, reportaże i poradniki. Trzy audycje: „Gorąca godzina”, „Raz na zielono” i „W samo południe” publikowane są w wersji wideo. Radio PiK jest obecne na Facebooku, Twitterze, ma też swą stronę Google+. Od 2014 r. udostępnia też odbiorcom dedykowaną aplikację mobilną radia PiK (system Android, iOS) na smartfony i tablety. Można ją otrzymać bezpłatnie w sklepach z aplikacjami.

NAGRODY I WYRÓŻNIENIA W 2014 ROKU

Najważniejszym wyróżnieniem, jakie spotkało pracownika radia PiK w 2014 r., było wyróżnienie dla Marka Rzepy za perfekcyjne wykorzystanie nowoczesnych form radiowej narracji w utworze pod tytułem „W środku słońca gromadzi się popiół”. Marek Rzepa był autorem adaptacji i realizatorem słuchowiska autorstwa Artura Pałygi w reżyserii Pawła Łysaka. Wyróżnienie przyznało jury Międzynarodowego Konkursu Artystycznych Form Radiowych Grand PiK. Te „nowoczesne formy radiowej narracji” to zastoso-

²¹ Tamże.

wanie technologii wielokanałowej 5.1 w realizacji słuchowiska. Technologia czyni z odbiorcy uczestnika spektaklu, a nie tylko obserwatora. Była to pierwsza tego typu prezentacja w Polsce. „Sześć kolumn głośnikowych dokoła. Na wprost – ruiny XVI-wiecznego pałacu. Z tyłu – jezioro, z góry – słońce. Jest południe. W głośnikach – eksperymentalny spektakl Polskiego Radia Pomorza i Kujaw” – tak konkursową prezentację opisał sam Marek Rzepa²².

Jarosław Reszka – adiunkt w Katedrze Dziennikarstwa, Nowych Mediów i Komunikacji Społecznej Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy. Jest też dziennikarzem w redakcji „Expressu Bydgoskiego”, gdzie szefuje Redakcji Regionalnej. W 2014 r. współautor monografii *Dzienniki regionalne w Polsce*, wydanej przez Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego. Felietonista, komentator, recenzent.

²² M. Rzepa, *W poszukiwaniu istoty radia*, „Bydgoski Informator Kulturalny” 2014, nr 11, s. 16.

Paweł Kuca

Polskie Radio Rzeszów

**Polskie Radio
RZESZÓW**

Właściciel: Polskie Radio Rzeszów – Rozgłośnia Regionalna w Rzeszowie Spółka Akcyjna, jednoosobowa spółka akcyjna Skarbu Państwa

Adres: ul. Zamkowa 3, 35-032 Rzeszów

Adres witryny internetowej: www.radio.rzeszow.pl

Zasięg nadawania: w całości województwo podkarpackie, częściowo województwa małopolskie i świętokrzyskie. Radio Rzeszów jest także słyszane w zachodniej Ukrainie

Oddziały terenowe: Krosno, Przemyśl, Tarnobrzeg, Mielec

Wyniki słuchalności w 2014 r.: 6,18 proc. (wskaźnik słuchalności – udział w czasie słuchania, badanie Radio Track MillwardBrown)

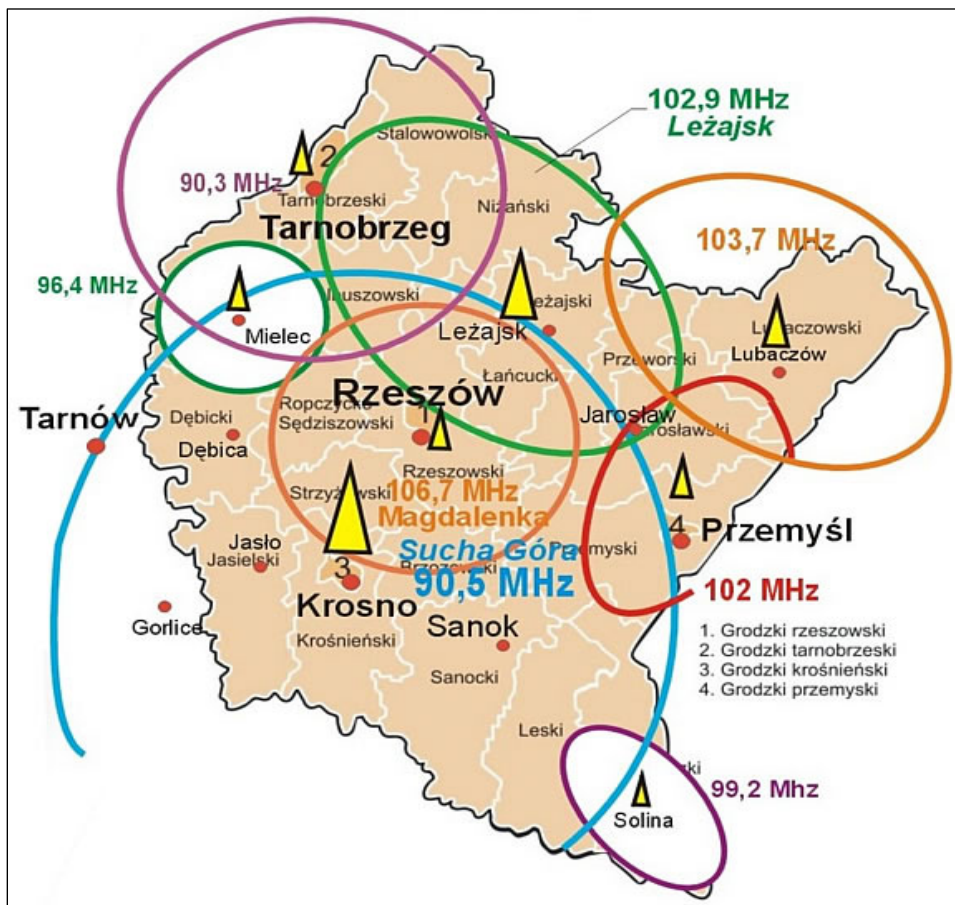
Pozycja na regionalnym rynku radiowym w 2014 r.: szóste miejsce w rankingu słuchalności, za Radiem RMF FM (30,98 proc.), Radiem Zet (16,35 proc), Jedynką – Programem I Polskiego Radia (9,91 proc.), Trójką – Programem 3 Polskiego Radia (6,48 proc.), Radiem ESKA Rzeszów (6,28 proc.) – badanie Radio Track MillwardBrown

HISTORIA

Placówka publicznego radia w Rzeszowie powstała na bazie rozgłośni Polskiego Radia w Krakowie. Tam właśnie powstał pomysł, ale też z Krakowa byli zarówno pracownicy, jak i pierwszy potrzebny sprzęt¹. Decyzja o utworzeniu w Rzeszowie delegatury rozgłośni Polskiego Radia Kraków zapadła w październiku 1951 r.² W tym okresie, jak pisze A. Zajdel, redakcja radia w Krakowie skierowała do Rzeszowa red. Różę Jekiel-Tyrowicz, która miała za zadanie

¹ A. Zajdel, *...tu mówi Rozgłośnia Polskiego Radia w Rzeszowie*, Rzeszów 2001, s. 8.

² <http://www.radio.rzeszow.pl/o-nas> [dostęp: 20.08.2015].

Rycina 1. Zasięg nadawania Polskiego Radia Rzeszów

przesyłać do Krakowa wiadomości dziennika rzeszowskiego. Z czasem okazało się, że w Rzeszowie można nadawać program lokalny na całe województwo rzeszowskie, wykorzystując do tego urządzenie zlokalizowanego w tym mieście radiowęzła. W tym okresie red. Jekiel-Tyrowicz przygotowywała audycje, które były odbierane przez 25 tys. głośników³.

W styczniu 1952 r. powołano w Rzeszowie Ekspozyturę Programową Polskiego Radia z Krakowa. Pracowały w niej trzy osoby. Ekspozytura mieściła się przy ul. Jagiellońskiej 18, a jej oficjalne otwarcie nastąpiło 24 września 1952 r. Program mógł być odbierany przez 45 491 głośników przewodowych⁴.

³ A. Zajdel, *Sześć dekad w eterze. Polskie Radio Rzeszów*, Rzeszów 2011, s. 11.

⁴ Tamże, s. 7 i 11.

Początkowo rzeszowska rozgłośnia bazowała na skromnym wyposażeniu technicznym. Jak pisze A. Zajdel, w redakcji brakowało podstawowych sprzętów – telefonu, biurka, maszyny do pisania. Rano, o godz. 9.40 nadawano audycję (za pośrednictwem radiofonii przewodowej), której plan zatwierdzała rozgłośnia w Krakowie. W audycji były wiadomości, obszerniejszy materiał, np. felieton, komentarz, pisany reportaż, a także muzyka z płyt. Jakość programu nie ograniczała jednak wzrostu liczby odbiorców. W marcu 1952 r. do rzeszowskiego radiowęzła przyłączonych było 32 tys. głośników⁵.

Później, patrząc na wyposażenie techniczne, w pracy wykorzystywano „stare przedwojenne wzmacniacze mikrofonowe i separatory otrzymane z Krakowa”⁶. Stopniowo sprzętu radiowego przybywało. W roku 1956 rozgłośnia wzbogaciła się o dwa magnetofony stacyjne, dwa magnetofony przenośne, a także o sześć mikrofonów i o sześć głośników. Ważną datą był rok 1959, kiedy to siedzibę radia przeniesiono do zabytkowego budynku przy ul. Świerczewskiego 3 (obecnie ul. Zamkowa 3, gdzie radio nadal ma swoją siedzibę). Do dyspozycji radiowców było trzy studia (spikerskie, odczytowe, a także studio, które było przystosowane do nagrań zespołów kameralnych). Radio miało też wóz transmisyjny i reporterski ze sprzętem magnetofonowym⁷. Następnie w latach sześćdziesiątych i siedemdziesiątych dokonano w tym budynku adaptacji zabytkowych pomieszczeń na potrzeby radia⁸.

W połowie lat pięćdziesiątych doszło do kolejnych zmian organizacyjnych. Od 24 września 1956 r. Ekspozytura Programowa Polskiego Radia w Rzeszowie przestała być filią rozgłośni z Krakowa. Od tego dnia rozgłośnia w Rzeszowie stała się jednostką, która podlegała Komitetowi do Spraw Radiofonii w Warszawie. Do istotnej zmiany organizacyjnej doszło w roku następnym. Od 21 grudnia 1957 r. w Rzeszowie, zamiast Ekspozytury Programowej Polskiego Radia, funkcjonowała Regionalna Rozgłośnia Radiowa. Kierował nią już nie kierownik w ekspozyturze, ale redaktor naczelny. Rok 1957 był istotny także z innego powodu. Od jesieni 1957 r. rozgłośnia radiowa w Rzeszowie zaczęła działalność antenową i nadawanie programu za pośrednictwem fal radiowych, na falach średnich. Początkowo wykorzystywano do tego nadajnik o mocy 1 kW. W drugiej połowie lat sześćdziesiątych rozgłośnia zaczęła nadawanie na falach ultrakrótkich (UKF)⁹.

⁵ Tamże, s. 13.

⁶ <http://www.radio.rzeszow.pl/o-nas> [dostęp: 21.08.2011].

⁷ A. Zajdel, *...tu mówi Rozgłośnia...*, s. 34.

⁸ <http://www.radio.rzeszow.pl/o-nas> [dostęp: 21.08.2015].

⁹ A. Zajdel, *Sześć...*, s. 15, 29 i 61.

Wraz z rozwojem zwiększała się też liczba pracowników rozgłośni. W 1979 r. pracowało w niej 82 osoby. W tej grupie było m.in. 16 dziennikarzy. Na pełnych etatach zatrudniano 63 osoby. W grupie wszystkich zatrudnionych 37,5 proc. pracowników należało do Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej. W latach siedemdziesiątych rozgłośnia „produkowała” rocznie 730–740 godzin programu. Od 2 stycznia 1976 r. rzeszowska rozgłośnia niemal w 100 proc. emitowała program na falach UKF¹⁰.

Po wprowadzeniu w Polsce stanu wojennego w grudniu 1981 r. regionalny program rzeszowskiej rozgłośni został zawieszony na 45 dni (do 27 stycznia 1982 r.). W wyniku weryfikacji dziennikarzy pracę w rozgłośni z powodów politycznych straciło 5 osób (dwóch dziennikarzy, jeden spiker, dwóch pracowników redakcyjnych)¹¹.

Do roku 1990 radio miało trzech redaktorów naczelnych. Byli to¹²:

- Stanisław Koczur (ur. w 1924 r. w Suchej Beskidzkiej) – absolwent trzyletnich studiów na Wydziale Dziennikarstwa Uniwersytetu Jagiellońskiego. Od 2 listopada 1951 r. był kierownikiem Ekspozytury Radia w Rzeszowie. Od września 1963 r. pełnił funkcję zastępcy redaktora naczelnego. 3 grudnia 1984 r. przeszedł na emeryturę.
- Zygmunt Wójtowicz – pełnił funkcję redaktora naczelnego przez 12 lat, od roku 1960 do 9 maja 1972 r.
- Adolf Jakubowicz (ur. w 1930 r. w Iwoniczu) – absolwent Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie. Od 15 grudnia 1956 r. redaktor Ekspozytury Radia w Rzeszowie. W latach 1960–1972 kierownik redakcji audycji dla wsi. Od 9 maja 1972 r. do 28 lutego 1990 r. redaktor naczelny.

FUNKCJONOWANIE STACJI W LATACH 1990–2014

Zmiany ustrojowe z 1989 r., których jednym z efektów był pluralizm w mediach, miały też wpływ na funkcjonowanie radia w Rzeszowie. Zmiany, do jakich doszło w latach dziewięćdziesiątych, dotyczyły zarówno kwestii organizacyjnych, jak i programowych.

Na początku lat dziewięćdziesiątych rzeszowska rozgłośnia funkcjonowała w strukturze Komitetu ds. Radia i Telewizji, a następnie w ramach Pań-

¹⁰ Tamże, s. 71–72, 92 i 96.

¹¹ Tamże, s. 112 i 115.

¹² Informacje przygotowano na podstawie informacji przekazanych przez Polskie Radio Rzeszów.

stwowej Jednostki Organizacyjnej „Polskie Radio i Telewizja”. Kluczową decyzją z punktu widzenia organizacyjnego było przekształcenie rozgłośni w jednoosobową spółkę Skarbu Państwa. Doszło do tego końcem 1993 r. Spółka pod nazwą „Polskie Radio – Regionalna Rozgłośnia w Rzeszowie „Radio Rzeszów S.A.” została wpisana do rejestru spółek 31 grudnia 1993 r. Spółka powstała z części majątku Państwowej Jednostki Organizacyjnej „Polskie Radio i Telewizja”, a jej kapitał akcyjny wyniósł 693 100 zł¹³.

Z kolei zmiany programowe miały związek z roszadami personalnymi w rozgłośni. Od 1 marca 1990 r. redaktorem naczelnym radia został dr Jan Draus, związany z opozycją demokratyczną. Nowy kształt programu miał odzwierciedlać zmiany, jakie zaszły w Polsce po wyborach z 4 czerwca 1989 r.¹⁴

W stosunkowo krótkim czasie doszło do rozbudowy programu. We wrześniu 1990 r. rzeszowska rozgłośnia nadawała w dni powszednie prawie 8 godzin programu dziennie. Z początkiem 1991 r. program trwał już 11 godzin dziennie. Od połowy tego samego roku pogram był emitowany od godz. 6 do godz. 24. W końcu, od 18 stycznia 1993 r., Radio Rzeszów zaczęło emitować pogram całodobowy. W latach dziewięćdziesiątych rozbudowa dotyczyła nie tylko programu, ale także struktury redakcyjnej. W 1995 r. radio otworzyło oddziały terenowe w Przemyśle i Krośnie. W połowie 1999 r. taka placówka pojawiła się w Tarnobrzegu¹⁵.

Po przekształceniu Radia Rzeszów w spółkę, w linii programowej zakładano, że radio będzie wypełniać funkcję informacyjną, opiniotwórczą i formacyjną. Miała to być kontynuacja działań prowadzonych od początku lat dziewięćdziesiątych. W działaniach formacyjnych chodziło nie tylko o przekazywanie wiedzy, ale także o kształtowanie postaw oraz widzenia świata¹⁶.

Słuchalność Radia Rzeszów w ostatnich 10 latach była generalnie na podobnym pułapie. Taki wniosek można wysnuć z analizy badań Radio Track MillwardBrown za lata 2005–2014, w których wskaźnikiem słuchalności był udział w czasie słuchania. W roku 2005 słuchalność Radia Rzeszów w woj. podkarpackim kształtowała się na poziomie 6,05 proc. (czwarty wynik w regionie). Rok później wskaźnik ten wyniósł 5 proc., a w 2007 r. był na poziomie 5,45 proc. (piąte miejsce w woj. podkarpackim). Także w kolejnych dwóch latach wyniki słuchalności Radia Rzeszów były szacowane na poziomie przekraczającym 5 proc. W analizowanym okresie czterokrotnie wskaźnik słu-

¹³ A. Zajdel, *Sześć...*, s. 162.

¹⁴ A. Zajdel, ... *tu mówi Rozgłośnia...*, s. 117.

¹⁵ A. Zajdel, *Sześć...*, s. 135–141 i 164.

¹⁶ A. Zajdel, ... *tu mówi Rozgłośnia...*, s. 146.

chalności radia przekroczył 6 proc. W roku 2010 wyniósł on 6,17 proc., a w roku 2011 – 6,99 proc. W roku 2013 wskaźnik słuchalności osiągnął 6,86 proc., rok później kształtował się na poziomie 6,18 proc.¹⁷.

**Tabela 1. Słuchalność Polskiego Radia Rzeszów w latach 2005–2014
(wskaźnik słuchalności – udział w czasie słuchania)**

Rok	Wskaźnik słuchalności (w procentach)
2005	6,05
2006	5,00
2007	5,45
2008	5,46
2009	5,28
2010	6,17
2011	6,99
2012	5,53
2013	6,86
2014	6,18

Źródło: Badania Radio Track MillwardBrown udostępnione przez Polskie Radio Rzeszów.

Od roku 1999 Radio Rzeszów posiada stronę internetową¹⁸ – początkowo w sieci wyświetlała się tylko wizytówka rozgłośni. W roku 2001 zaczęła się rozbudowa witryny, pojawiły się podstrony audycji. W tym okresie 100 osób mogło jednocześnie odsłuchiwać program na stronie internetowej radia. Nowa wersja witryny internetowej została przygotowana w 2006 r. Wtedy w strukturze rozgłośni rozpoczęła funkcjonowanie komórka organizacyjna dotycząca nowych mediów. Strona internetowa Radia Rzeszów była rozbudowywana kolejno w 2009 i w 2013 r. (rozgłosnia przygotowuje się do kolejnej modyfikacji w tym zakresie). Obecnie za funkcjonowanie strony internetowej odpowiadają cztery osoby (jedna z nich zajmuje się tym obszarem w ramach pełnego etatu).

Podstawowa treść witryny internetowej rozgłośni obejmuje wiadomości z regionu, część z nich zawiera relacje dźwiękowe. W 2014 r. program ze strony internetowej mogło odsłuchiwać równocześnie 650 słuchaczy. Miesięcznie

¹⁷ Badania Radio Track MillwardBrown zostały udostępnione przez Polskie Radio Rzeszów.

¹⁸ Fragment dotyczący działalności Polskiego Radia Rzeszów w Internecie został przygotowany na podstawie informacji przekazanych przez Janusza Jaracza, kierownika Redakcji dzienników i nowych mediów.

stronę odwiedza ponad 70 tys. użytkowników, materiały umieszczone na witrynie notują miesięcznie 200–250 tys. odsłon (10 proc. to użytkownicy spoza Polski; w grupie użytkowników krajowych ponad 50 proc. odsłon pochodzi spoza województwa podkarpackiego). Od 2009 r. rozgłośnia prowadzi na swojej witrynie także relacje wideo.

Polskie Radio Rzeszów funkcjonuje również w mediach społecznościowych. W 2011 r. profil rozgłośni pojawił się w portalu społecznościowym Facebook (profil ma ponad 6,7 tys. fanów¹⁹). Redakcja sportowa radia prowadzi także konto w serwisie Twitter. Pod koniec 2014 r. Radio Rzeszów uruchomiło też aplikacje, które umożliwiają słuchanie programu stacji z wykorzystaniem systemów Android, Windows Phone i iOS.

Analizując program Radia Rzeszów w 2014 r., warto zauważyć, że zawierał on audycje o szerokim spektrum tematów²⁰. W dni powszednie ramówka przewidywała dwa magazyny informacyjne dotyczące najważniejszych wydarzeń. Był to poranny „Kalejdoskop”, a także popołudniowy „Puls dnia”. Program zawierał również audycje publicystyczne, takie jak „Podkarpacki panel polityczny”, w którym dyskutowali politycy i samorządowcy, jak również magazyn „Między nami”, w którym przedstawiano poglądy zaproszonych gości w bieżących sprawach.

Ramówka Radia Rzeszów obejmowała także audycje adresowane do bardziej określonych grup słuchaczy. Można tu wymienić „Podkarpackie poza-rządowe” – magazyn adresowany do organizacji pożytku publicznego, programy dla rolników, takie jak „Agrowędrówki”, magazyn katolicki „W ogrodzie wiary”, czy audycję dla dzieci „Kolorowy mikrofon Radia Rzeszów”. Na antenie pojawiała się też „Giełda pracy” – poradnik dla osób poszukujących pracy, audycja informacyjna dotycząca zdrowia „PoZ czyli Porozmawiajmy o Zdrowiu”, magazyn o prawach i obowiązkach obywatelskich „Ja, Obywatel”, audycja dotycząca turystyki rowerowej „Dwa kółka czyli rowerem jak najdalej”, a także program o tematyce historycznej „Wojny, kampanie, militaria... czyli o historii inaczej”. Audycja prezentowała batalie i postaci wojskowe XX w., które były związane z obecnym województwem podkarpackim. Na antenie był obecny także magazyn „Skrzynia”, nadawany w języku ukraińskim.

Program zawierał również bogatą ofertę audycji muzycznych. Były to m.in. audycja „W dobrym tonie”, w której prezentowano muzykę pop, „Rock Radio” dotyczące muzyki rockowej, „Gramy po polsku”, „Lista przebojów Ra-

¹⁹ www.facebook.com/Polskie-Radio-Rzeszow-222320527836232/?fref=ts [dostęp: 31.10.2015].

²⁰ Informacje o ramówce przygotowano na podstawie analizy programu Radia Rzeszów od 1 do 7 grudnia 2014 r., który był dostępny na stronie internetowej rozgłośni.

dia Rzeszów”, a także audycja „Na ludową nutę” skoncentrowana na prezentowaniu zespołów ludowych. Oferta programowa radia obejmowała także audycje z zakresu kultury. Były to m.in. magazyn filmowy „Radiowy kinematograf”, audycja „Okolice kultury” poświęcona najciekawszym wydarzeniom kulturalnym, a także czytana na antenie powieść w odcinkach. Do tej kategorii należy również zaliczyć audycję „Studio dokument”, w której prezentowano współczesne reportaże lub pogłębione dokumenty.

W latach 1990–2014 Radiem Rzeszów kierowały następujące osoby²¹:

- prof. Jan Draus (ur. w 1952 r. w Kolbuszowej) – absolwent Wydziału Historii Uniwersytetu Jagiellońskiego, redaktor naczelny radia od 1 marca 1990 r. do 31 grudnia 1993 r. Od 1 stycznia 1994 r. do 31 października 1998 r. członek zarządu.
- Andrzej Zajdel (ur. w 1956 r. w Krośnie) – absolwent filologii polskiej na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, a także podyplomowego studium dziennikarskiego na Uniwersytecie Jagiellońskim. W rozgłośni radiowej w Rzeszowie pracuje od 1979 r. Prezesem zarządu spółki był od 1 stycznia 1994 r. do 27 września 2000 r.
- Tadeusz Seroka (ur. w 1955 r. w Chełmie Lubelskim) – ukończył Wydział Nauk Społecznych na Uniwersytecie Śląskim w Katowicach. W rozgłośni rzeszowskiej pracuje od 1983 r. W latach 1996–1997 pełnił funkcję dyrektora programowego. W latach 1997–2000 członek zarządu spółki. Od 27 września 2000 r. do 4 czerwca 2002 r. był prezesem zarządu. W okresie od 4 czerwca 2002 r. do 6 lipca 2006 r. ponownie pełnił funkcję członka zarządu.
- Włodzimierz Rudolf (ur. w 1955 r. w Rzeszowie) – absolwent Wydziału Geologii Uniwersytetu Warszawskiego. Pełnił funkcję prezesa zarządu „Polskiego Radia Rzeszów” od 7 lipca 2006 r. do 17 kwietnia 2010 r.
- Adam Głaczyński (ur. w 1963 r. w Nowym Sączu) – ukończył filologię polską – specjalność filmoznawstwo na Uniwersytecie Jagiellońskim. Członek zarządu Radia Rzeszów od 7 lipca 2006 r., a w okresie od 10 kwietnia 2010 r. do 29 lipca 2010 r. Rada Nadzorcza powierzyła mu pełnienie obowiązków prezesa zarządu.
- Jarosław Gawlik (ur. w 1962 r. w Dębicy) – absolwent filologii polskiej WSP w Kielcach. Pełnił funkcję prezesa zarządu od 30 lipca 2010 r. do 15 listopada 2011 r.
- Henryk Pietrzak (ur. w 1958 r. w Krośnie) – absolwent Wydziału Filozoficzno-Historycznego Uniwersytetu Jagiellońskiego (studia w zakresie psychologii).

²¹ Informacje przygotowano na podstawie danych przekazanych przez Polskie Radio Rzeszów.

W 1990 r. uzyskał stopień naukowy doktora w zakresie filozofii i socjologii. Związany z Radiem Rzeszów od początku zarejestrowania spółki. Członek pierwszej Rady Nadzorczej (grudzień 1993 r. – maj 1997 r.), następnie powołany w skład Rady Programowej II kadencji (1999–2003). W latach 2000–2002 członek Zarządu Radia Rzeszów. Funkcję prezesa zarządu pełnił dwa razy, od 4 czerwca 2002 r. do 6 lipca 2006 r. oraz od 15 listopada 2011 r.²²

MISJA STACJI RADIOWEJ SFORMUŁOWANA W DOKUMENTACH REDAKCYJNYCH

W Polskim Radiu Rzeszów nie istnieją wewnętrzne, specjalnie przygotowane dokumenty określające misję lub politykę redakcyjną rozgłośni. Dokumentem, który ma zastosowanie w realizacji misji radia, jest ustawa o radiofonii i telewizji z grudnia 1992 r., która określa zadania publicznej radiofonii, a także sposób realizacji misji publicznej²³.

W Radiu Rzeszów praktycznym narzędziem realizacji misji radiostacji i kształtowania polityki redakcyjnej są plany finansowo-programowe, w których określono priorytety programowe, a także pułap finansowania poszczególnych audycji.

Henryk Pietrzak, prezes zarządu rozgłośni w latach 2011–2015, informuje, że w tym okresie misja programowa Radia Rzeszów opierała się na czterech kryteriach. Były to: lokalność, promowanie kultury wysokiej, interaktywność ze słuchaczami, informacje lokalne. Jednym z celów polityki programowej było przeciwdziałanie tabloidyzacji przekazu. Poszczególne kategorie były realizowane w następujący sposób.

Lokalność była realizowana przez dostarczenie aktualnych informacji dotyczących regionu, a także przez interakcję ze słuchaczami w województwa podkarpackiego. Radio Rzeszów nagłaśniało na antenie akcje prospołeczne,

²² W maju 2015 r. Rada Nadzorcza Radia Rzeszów w postępowaniu konkursowym wybrała Jerzego Krużelę jako kandydata na nowego prezesa rozgłośni (<http://www.bip.radio.rzeszow.pl/ogloszenia/item/111-komunikat-nr-3-w-sprawie-konkursu-na-kandydata-na-prezesa-zarzadu.html> [dostęp: 27.08.2015]). Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji podjęła uchwałę o powołaniu J. Krużelę na prezesa zarządu Radia Rzeszów, z informacją, że nowy prezes obejmie swoją funkcję w dniu następującym po dniu odbycia Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy, zatwierdzającego sprawozdanie za 2015 rok (<http://www.krrit.gov.pl/krrit/aktualnosci/news,1989,powolanie-zarzadow-tvp-polskiego-radia-i-radia-rzeszow.html> [dostęp: 27.07.2015]).

²³ Ustawa z dnia 29 grudnia 1992 r. o radiofonii i telewizji, <http://www.krrit.gov.pl/regulacje-prawne/polska> [dostęp: 26.08.2015].

a także organizowało konkursy dla słuchaczy. Dziennikarze z centrali rozgłośni w Rzeszowie, jak również z oddziałów terenowych podejmowali tematy interwencyjne zgłaszane przez słuchaczy. Jak dodaje prezes Pietrzak, celem realizacji różnego rodzaju akcji antenowych było wzmacnianie stałej obecności Radia Rzeszów w świadomości mieszkańców Podkarpacia.

Promocja kultury wysokiej – jednym ze sposobów realizacji tego założenia programowego było tworzenie i produkcja form udratyzowanych, takich jak saga radiowa „Drabina do nieba”, która przedstawia historię Rzeszowa. Rozgłośnia współpracuje także z Filharmonią Rzeszowską i teatrami, promuje muzykę klasyczną (Festiwal w Łańcucie), obejmuje też patronatami festiwale (np. Cartpahia Festiwal), co przekłada się na nagłośnienie tych imprez na antenie radia. Ta kategoria obejmuje również audycje dotyczące dziedzictwa narodowego, a także muzyki i kultury ludowej.

Interaktywność była utrzymywana m.in. przy pomocy audycji, które pozwalają na kontakt telefoniczny lub e-mailowy ze słuchaczami, a także przez podejmowanie tematów interwencyjnych zgłaszanych przez słuchaczy. Zwiększeniu interaktywności miała też służyć rozbudowa strony internetowej oraz funkcjonowanie redakcji nowych mediów, której zadaniem jest poszerzanie przekazu, który płynie z anteny.

Informacje lokalne. Redakcja rozgłośni założyła, że wydarzenia dotyczące regionu są z punktu widzenia Radia Rzeszów istotniejsze niż wydarzenia ogólnopolskie. W newsroomie przyjęto zalecenie, że w każdym serwisie informacyjnym powinny się znaleźć co najmniej trzy informacje dotyczące regionu. W serwisach przyjęto też regułę, że w pierwszej kolejności podaje się informacje dotyczące regionu, a następnie informacje agencyjne.

STRUKTURA REDAKCJI W 2014 ROKU

Według danych przekazanych przez Polskie Radio Rzeszów na koniec 2014 r. w rozgłośni na etatach dziennikarskich było zatrudnionych 36 pracowników. Do grupy osób tworzących program należy doliczyć też stałych współpracowników dziennikarskich (średnio 22 w każdym miesiącu 2014 r.).

Redakcje dziennikarskie rozgłośni funkcjonowały w ramach następującej struktury: redakcja magazynów informacyjnych (kierownik Janusz Majka), redakcja dzienników i nowych mediów (kierownik Janusz Jaracz), redakcja sportowa (kierownik Grzegorz Leśniak), redakcja programów kultury wysokiej i publicystyki (kierownik Jerzy Fąfara), redakcja muzyczna (Jerzy Szlachta).

W strukturze Polskiego Radia Rzeszów funkcjonował pion zarządczy: prezes zarządu Henryk Pietrzak, dyrektor inwestycyjno-ekonomiczny Tadeusz Seroka, dyrektor programowy Grzegorz Styła, sekretarz programowy Roman Adamski, główna księgowa Maria Biedka. W ramach spółki pracowały również inne działy: koordynacji i dokumentacji programu, techniczny, marketingu i reklamy, agencja reklamy, dział administracji, dział finansowo-księgowy, a także kadry i obsługa prawna²⁴.

Poniżej przedstawiono krótkie sylwetki osób pełniących funkcje kierownicze w Polskim Radiu Rzeszów. Zostały one przygotowane na podstawie danych przekazanych przez radio.

Henryk Pietrzak, prezes zarządu – sylwetka została przedstawiona powyżej.

Tadeusz Seroka, dyrektor inwestycyjno-ekonomiczny – sylwetka została przedstawiona powyżej. Obecne stanowisko pełni od 1 lutego 2012 r.

Grzegorz Styła, dyrektor programowy (ur. w 1955 r. w Zabrzu) – ukończył studia w zakresie reżyserii radiowej na Wydziale Radia i Telewizji Uniwersytetu Śląskiego. Pracował w Ośrodku Telewizyjnym w Krakowie (lata 1983–2011) na stanowiskach dziennikarskich, a ostatnio jako producent. W Radiu Rzeszów pełni funkcję dyrektora programowego od 1 września 2014 r.

Roman Adamski, sekretarz programowy (ur. w 1974 r. w Rzeszowie) – ukończył studia na kierunku dziennikarstwo i komunikacja społeczna Uniwersytetu Warszawskiego. W Radiu Rzeszów pracuje od maja 2000 r. Od września 2010 r. do stycznia 2012 r. pełnił funkcję sekretarza programowego. W okresie od lutego 2012 r. do sierpnia 2014 r. był dyrektorem programowym.

Janusz Majka, kierownik redakcji magazynów informacyjnych (ur. w 1956 r. w Rzeszowie) – absolwent Wydziału Budownictwa i Inżynierii Środowiska Politechniki Rzeszowskiej i studiów podyplomowych w zakresie dziennikarstwa. W Radiu Rzeszów pracuje od sierpnia 1981 r. Redakcją magazynów informacyjnych kieruje od 1990 r. Od grudnia 2006 r. do sierpnia 2010 r. był sekretarzem programowym – kierownikiem sekretariatu.

Jerzy Fąfara, kierownik redakcji kultury wysokiej i publicystyki (ur. w 1956 r. w Rzeszowie) – absolwent Wydziału Prawa i Administracji UMCS w Lublinie filia w Rzeszowie w zakresie studiów administracyjnych. W Radiu Rzeszów zaczął pracować w styczniu 2014 r. na stanowisku kierownika redakcji kultury wysokiej. Od września 2014 r. kierownik redakcji kultury wysokiej i publicystyki.

Janusz Jaracz, kierownik redakcji dzienników i nowych mediów (ur. w 1968 r. w Krośnie) – studiował na Wydziale Elektrycznym Politechniki Rzeszowskiej.

²⁴ <http://www.radio.rzeszow.pl/wszystkie-kontakty/kierownictwo-spolki> [dostęp: 10.08.2015].

Pracuje w Radiu Rzeszów od 1994 r. W latach 2003–2007 był kierownikiem redakcji dzienników, a następnie od stycznia 2008 do listopada 2009 r. kierował redakcją magazynów informacyjnych. Obecne stanowisko sprawuje od listopada 2013 r.

Jerzy Szlachta, kierownik redakcji muzycznej (ur. w 1958 r. w Przeworsku) – pracuje w Radiu Rzeszów od 1990 r., tworząc najpierw sekcję ogłoszeń i reklamy, a następnie dział marketingu i reklamy, którymi kierował do marca 2011 r. Od kwietnia 2011 r. kieruje redakcją muzyczną.

Grzegorz Leśniak, kierownik redakcji sportowej (ur. w 1983 r. w Krośnie) – absolwent Wydziału Ekonomicznego Wyższej Szkoły Informatyki i Zarządzania w zakresie dziennikarstwa gospodarczego i public relations. W Radiu Rzeszów pracuje od 2009 r. Od lipca 2012 r. jest kierownikiem redakcji sportowej.

NAJWAŻNIEJSZE DZIAŁANIA REDAKCJI W 2014 ROKU

W roku 2014 redakcja Polskiego Radia Rzeszów prowadziła różne akcje redakcyjne i publicystyczne. Wśród nich należy wymienić (punkt przygotowany na podstawie sprawozdania programowego za rok 2014 udostępnionego przez Polskie Radio Rzeszów):

- W czasie wakacji organizowano audycje wyjazdowe podczas „Biwaku z Radiem Rzeszów” (audycja „Radio Biwak” istnieje od 1991 r.).
- Cykl audycji na żywo z kilku miast Podkarpacia „Usłysz jak jest naprawdę”.
- Relacje z Watykanu dotyczące kanonizacji Jana Pawła II.
- „Drabina do nieba” – to zbeletryzowana saga radiowa, która przedstawia historię Rzeszowa od roku 1912 po czasy współczesne. Do słuchowiska zaangażowanych jest około 60 rzeszowskich autorów. Do tej pory powstało 80 odcinków. Redakcja zaprasza słuchaczy na rozmowy o czasach prezentowanych w odcinkach, a także gromadzi zdjęcia z prywatnych archiwów, rejestruje wspomnienia. Władze Rzeszowa chcą traktować audycję jako produkt marketingowy miasta.
- Słuchowisko „Nalepa”, które powstało z okazji nadania studiu radiowemu Radia Rzeszów imienia Tadeusza Nalepy (26 września 2014 r.). Audycja opowiada o młodzieńczych latach Tadeusza Nalepy, który dzieciństwo i młodość spędził w Rzeszowie.
- Organizowanie i transmitowanie wydarzeń muzycznych. Były wśród nich: organizacja i transmisja koncertu songwriterskiego zespołu z Islandii – Low Roar w Teatrze Maski (marzec); obsługa Muzycznego Festiwalu w Łańcu-

cie – retransmisja fragmentu koncertu Jose Carrerasa oraz codzienne studio festiwalowe (maj); koncert w studiu Radia Rzeszów Diany Fuchs odtwórczyni roli Janis Joplin na Broadway'u (czerwiec); transmisja trzech koncertów w ramach Ciesznów Rock Festiwal: Happysad, T.Love Alternative oraz Szwagierkolaska (sierpień); transmisja koncertu Raya Wilsona wokalisty zespołu Genesis z Filharmonii Podkarpackiej (listopad).

- Współorganizacja I Międzynarodowej Konferencji Mediów Publicznych, która odbyła się w czerwcu 2014 r. w Krakowie. Uczestniczyli w niej członkowie Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji, naukowcy z uczelni krakowskich oraz z Portugalii, Niemiec i Wielkiej Brytanii.
- Organizacja dnia otwartego Radia Rzeszów. Bezpośrednie spotkanie ze słuchaczami umożliwiło zaprezentowanie funkcjonowania i oferty radia.
- Akcja dotycząca poprawy bezpieczeństwa na polskich drogach, zrealizowana wraz z Komendą Wojewódzką Policji w Rzeszowie oraz przy wsparciu biskupa rzeszowskiego. Polegała na rozdawaniu elementów odblaskowych dla pieszych uczestników ruchu drogowego, którzy zobowiązani są do noszenia po zmierzchu elementów odblaskowych na terenie niezabudowanym.

NAGRODY I WYRÓŻNIENIA W 2014 ROKU

W roku 2014 dziennikarze Polskiego Radia Rzeszów otrzymali następujące nagrody, odznaczenia i wyróżnienia²⁵:

- Iwona Piętaś i Janusz Majka zostali odznaczeni Medalem Komisji Edukacji Narodowej,
- Grażyna Bochenek i Barbara Kozłowska zostały ex equo uznane Dziennikarkami Medycznymi Roku w kategorii audycje radiowe w konkursie Stowarzyszenia Dziennikarze dla Zdrowia,
- Monika Domino otrzymała Nagrodę Głównego Inspektora Pracy,
- Ewa Niedziałek-Szeliga otrzymała wyróżnienie prezesa Polskiego Czerwonego Krzyża w Ogólnopolskim Konkursie OSP i programu I Polskiego Radia.

Dziennikarki Polskiego Radia Rzeszów zostały także nagrodzone w ogólnopolskim konkursie radiowym „Strażacy ochotnicy – nie tylko gaszą 2013”. Nagrodę II stopnia zdobyła Maria Kornaga za reportaż „Woda nie wybacza błędów”, który opowiadał o jednostce ratownictwa wodnego w Siedleszczanach w powiecie tarnobrzskim. Nagrody specjalne w konkursie otrzymały

²⁵ Punkt opracowano na podstawie informacji przekazanych przez Polskie Radio Rzeszów.

Jolanta Danak za reportaż „Ksiądz Bogusław i jego druhowie”, a także Barbara Kozłowska za reportaż „Dzielimy się tym co mamy”.

W roku 2014 dziennikarz Radia Rzeszów Adam Głaczyński został nominowany za reportaż pt. „Mazowiecki” do nagrody GRAND PRESS 2014 w kategorii reportaż radiowy. W grudniu 2014 r. Radio Rzeszów otrzymało nagrodę im. Oskara Kolberga za zasługi dla kultury ludowej.

Paweł Kuca – dr, adiunkt w Instytucie Nauk o Polityce Uniwersytetu Rzeszowskiego.

Paulina Olechowska

Polskie Radio Szczecin

Właściciel: Polskie Radio Regionalna Rozgłośnia w Szczecinie, PR SZCZECIN S.A.

Adres: al. Wojska Polskiego 73, 70-481 Szczecin

Adres witryny internetowej: www.radioszczecin.pl

Zasięg nadawania: program całodobowo emitowany jest na obszarze prawie całego województwa zachodniopomorskiego, dociera także do województw ościennych oraz na tereny przygraniczne Niemiec. Emisja naziemna FM: 92,0 i 94,4 MHz – Szczecin i Police, 98,7 MHz – Kołobrzeg, 106,3 MHz – Świnoujście; od sierpnia 2014 r. emisja naziemna DAB+: kanał 11A (216,928 MHz) – Szczecin

Wyniki słuchalności w 2014/2015 r.: od drugiej połowy 2014 r. rozgłośnia zajmuje pozycję lidera pod względem słuchalności w Szczecinie. Według raportu Radio-Track za okres od listopada 2014 r. do kwietnia 2015 r. Radio Szczecin ma 19,5 proc. udziału w słuchalności, na dalszej pozycji znalazły się Trójka (13,6 proc.), Radio ZET (12,4 proc.) oraz Radio RMF FM (10,4 proc.)

Pozycja na regionalnym rynku radiowym w 2014 r.: pod względem wyników słuchalności na obszarze byłego województwa szczecińskiego Radio Szczecin konkuruje jedynie ze stacjami ogólnopolskimi Radiem Zet i RMF FM. Na tle regionalnych rozgłośni Polskiego Radia w 2014 r. szczecińska stacja zajęła 7. pozycję pod względem udziału w czasie słuchania z wynikiem 0,33 proc., ze średnim czasem słuchania 178,46 minut, zajmując tym samym pozycję lidera spośród wszystkich regionalnych rozgłośni publicznego radia

HISTORIA DO 1990 ROKU

Polskie Radio Szczecin rozpoczęło nadawanie 25 grudnia 1945 r., zaś oficjalnie otwarcie rozgłośni odbyło się 27 stycznia 1946 r. „Polska rozgłośnia, w polskim zaledwie od kilku miesięcy Szczecinie, miała niebagatelne znaczenie pro-

pagandowe w dobie, kiedy polonizacja ziem zachodnich i północnych była racją stanu”¹. Podobnie jak w przypadku innych rozgłośni radiowych w Polsce szczecińska była podporządkowana władzom partyjnym i politycznym. W latach 1945–1949 radio odegrało istotną rolę w kształtowaniu tożsamości lokalnej mieszkańców Pomorza Zachodniego (emitowano m.in. takie audycje, jak „O słowiańskiej przeszłości Pomorza”), jak i rolę kulturotwórczą (już w 1946 r. rozpoczęły działalność orkiestra pod dyрекcją Władysława Górczyńskiego² i zespoły wokalne Trymer, Fala i Szczecińska Czwórka Radiowa). W tym samym roku nawiązano współpracę ze szczecińskimi literatami, m.in. Konstantym Ildefonsem Gałczyńskim czy Edmundem Osmańczykiem³. W kolejnych latach radio popularyzowało działalność artystyczną lokalnych twórców, W dekadzie 1980–1990 w Polskim Radio Szczecin zrealizowano ponad 60 słuchowisk⁴.

W latach pięćdziesiątych silną stroną rozgłośni stanowiła publicystyka morska⁵, cyklicznie emitowano audycje poświęcone tej tematyce (m.in. „Z portów i mórz”). W drugiej połowie lat pięćdziesiątych zapadła decyzja o połączeniu programów radiowych Szczecina, Koszalina i Gdańska w jeden „Program Wybrzeża”⁶. Od 1972 r. w kooperacji trzech rozgłośni emitowano cieszący się olbrzymią popularnością wśród słuchaczy program informacyjno-publicystyczny wybrzeża „Studio Bałtyk”. Obok tematyki morskiej istotną część programu poświęcano zagadnieniom wsi, rozgłosnia wspierała politykę władz wobec kolektywizacji (emitowano m.in. takie audycje, jak „O pracy GS-ów” czy „Śladem litów ze wsi”, „Agronom radzi”). Duże powodzenie miała emitowana przez kilkadziesiąt lat – w tym również na antenie ogólnopolskiej (poza takimi audycjami, jak „Wesoły Roger” czy „Magazyn Turystyczny” dla Programu III Polskiego Radia) – audycja satyryczno-rozrywkowa o silnym akcencie muzycznym „Radiokuter”. O ówczesnej ofercie programowej Polskiego Radia Szczecin może świadczyć istnienie – obok Redakcji Rozrywkowej czy Muzycznej – również: Literackiej, Wiejskiej, Morsko-Ekonomicznej czy Społeczno-Młodzieżowej⁷.

¹ P. Szulc, *Polskie Radio Szczecin w życiu politycznym, społecznym i kulturalnym Szczecina w latach 1945–1949*, „Dzieje Najnowsze” 2009, nr 4, s. 7.

² K. Kozłowski, *Środki masowego przekazu w Szczecinie w latach 1945–1990* [w:] *Słowem i piórem. 50 lat dziennikarstwa na Pomorzu Zachodnim*, red. T. Białecki, Szczecin 1996, s. 26.

³ M. Czech-Sobczak, W. Kuruś-Brzeziński, *Radio – Nasza miłość*, Szczecin 2001, s. 170.

⁴ *60 lat Polskiego Radia Szczecin*, red. M. Kowalski, współpraca H. Lizińczyk, Z. Ryngwelski, Szczecin 2006, s. 156. Więcej na ten temat w czasopiśmie „Pogranicza. Szczeciński kwartalnik kulturalny” 1995, nr 4.

⁵ K. Kozłowski, *Środki...*, s. 27.

⁶ Z. Puchalski, *Tu Polskie Radio Szczecin 1945–1990* [w:] *Słowem i piórem...*, s. 51.

⁷ M. Czech-Sobczak, W. Kuruś-Brzeziński, *Radio...*, s. 107.

Z racji położenia Szczecina należy wspomnieć o obecności tematyki zagranicznej w eterze rozgłośni. Obok bieżącej informacji poświęconej krajom sąsiedzkim od samego początku rozgłośnia nawiązywała współpracę z zagranicznymi rozgłościami radiowymi. W 1962 r. podpisano porozumienie z Radiem Rostock, którego efektem było emitowanie raz w miesiącu polskojęzycznej audycji „Szczecin pozdrawia Rostok” (przez lata audycję przygotowywali: Witold Lendzion, Witold Kmiecik, Stefan Cichoń i Tadeusz Stoiński) oraz w eterze niemieckiej stacji „Rostok grusst Stettin” (Sigrid Koschellnik); ponadto dla polskich turystów odpoczywających na terenie wschodnich Niemiec emitowano „Ferienwelle”⁸. W 1963 r. utworzono audycję Bedeker Skandynawski, gdzie poruszano tematykę poświęconą Danii, Szwecji, Norwegii i Finlandii⁹. W latach siedemdziesiątych w Szczecinie odbywały się coroczne spotkania dziennikarzy z wielu krajów „Polsko-Skandynawskie wczoraj, dziś i jutro”¹⁰. Już z końcem lat osiemdziesiątych w rozgłośni podjęto tematykę integracji europejskiej, powstała cotygodniowa audycja Zbigniewa Plesnera „Dookoła Bałtyku”, która następnie zmieniła formułę na „Dookoła Europy”¹¹.

W pierwszym okresie działalności rozgłośnia nadawała jedynie na obszarze Szczecina, przełomowym był rok 1949, kiedy to radio objęło swoim zasięgiem większy region, nie wiadomo jednak, czy już całe ówczesne województwo szczecińskie¹². W 1967 r. rozpoczęła się budowa nowej siedziby rozgłośni, pierwszy etap budowy 18-piętrowego wieżowca zakończył się w 1980 r., radio zyskało nowy budynek, z nowocześnie wyposażonymi studiami. Innowacyjne zaplecze techniczno-bazowe spowodowało, że radio stało się znacząca w Polsce placówką nagrań muzycznych, swoje płyty nagrywali tutaj m.in. Marek i Wacek, W. Trzeciński czy takie zespoły, jak Perfekt i Lombard. Po wprowadzeniu stanu wojennego szczecińska rozgłośnia radiowa zamilkła do lutego 1982 r., kiedy to zweryfikowani dziennikarze ponownie podjęli pracę¹³. W 1980 r. radio i szczeciński oddział telewizji zintegrowano organizacyjnie (powstał Ośrodek Radiowo-Telewizyjny), następnie w styczniu 1981 r. zostały ponownie rozdzielone, by w latach 1986–1989 znów połączyć się organizacyjnie; do ponownego podziału doszło w 1989 r.

W okresie PRL dyrektorami / redaktorami naczelnymi Polskiego Radia Szczecin byli kolejno:

⁸ Z. Puchalski, *Tu Polskie Radio...*, s. 53

⁹ P. Szulc, *Polskie Radio...*, s. 279–282.

¹⁰ Z. Puchalski, *Tu Polskie Radio...*, s. 56.

¹¹ *60 lat Polskiego...*, s. 253.

¹² P. Szulc, *Polskie Radio...*, s. 111

¹³ K. Kozłowski, *Środki...*, s. 28.

Zdzisław Karczewski (1945–1946),
Tadeusz Szlęzak (1946–1947),
Władysław Osiński (1947–1949),
Wacław Parol (1949–1950),
Zdzisław Nardelli (1950–1952),
Józef Mikołajewski (1952),
Józef Godlewski (1952–1953),
Józef Drewnowski (1953–1955),
Władysław Daniszewski (1955–1963),
Tadeusz Kurek (1963–1964),
Wiesław Rogowski (1964–1966),
Zbigniew Puchalski (1966–1990)¹⁴.

Wśród wieloletnich pracowników radia należy wymienić m.in.: Alinę Głowacką-Mąkoszową (1953–1998), Ryszarda Bogunowicza (1954–2005), Stefana Cichonia (1953–1972, 1975–1985), Zbigniewa Bienioszka (1962–1998), Witolda Lendziona (1954–1978), Tadeusza Stoińskiego (1946–1981), Czesława Czerniawskiego (1955–1967, 1969–1972), Kazimierza Tomczyka (1968–1999), Waldemara Makarenko (1954–1980), Halinę Lizińczyk (1975–2006), Zbigniewa Arabskiego (1967–2004), Kazimierza Kaczmarka (1964–1980), Bolesława Grodzickiego (1965–1981), Tadeusza Klimowskiego (1966–1980), Jacka Wiśniewskiego (1973–1998), Leonie Kotułę (1968–1986), Halinę Przybyłą-Więcek (1966–2004), Sylwestra Woronieckiego (1979–1998), Leokadię Poesławską (1966–1994), Jerzego Pieńkowiego (1952–1984), Zdzisława Tararako (od 1976 r.), Wiesława Dachowskiego (1968–1996), Marka Borowca (od 1981 r.), Małgorzatę Furgę (od 1981 r.), Annę Kolmer (od 1981 r.), Elżbietę Bitner-Dąbrowską (1979–1999). Warto również wspomnieć, iż w 1947 r. w szczecińskiej rozgłośni radiowej pracował nestor dziennikarstwa sportowego Bogdan Tomaszewski¹⁵.

FUNKCJONOWANIE STACJI W LATACH 1990–2014

29 grudnia 1992 r. Sejm uchwalił „Ustawę o radiofonii i telewizji”, w efekcie której zdecydowano o podziale Państwowej Jednostki Organizacyjnej Pol-

¹⁴ Wcześniej pełnomocnikami nadzorującymi powołanie do życia rozgłośni byli: Stanisław Studnicki (pełnomocnik Dyrekcji Naczelnej Polskiego Radia na teren Pomorza Zachodniego, 1945); Jan Freyer (pełnomocnik Pomorskiej Dyrekcji Okręgowej Polskiego Radia na Okręg Pomorze Zachodnie, 1945); Roman Grudziński (pełnomocnik Pomorskiej Dyrekcji Okręgowej Polskiego Radia na Okręg Pomorze Zachodnie, 1945). P. Szulc, *Zniewolony eter. Polskie Radio Szczecin w latach 1945–1989*, IPN, Szczecin 2012, s. 64, 116, 222.

¹⁵ *60 lat Polskiego...*, s. 38.

skiego Radia i Telewizji na dziewiętnaście niezależnych spółek. Od grudnia 1993 r. Radio Szczecin jest niezależną spółką akcyjną ze 100-procentowym udziałem Skarbu Państwa. W momencie powołania Audytorium 17 spółka jest jednym z jej udziałowców (17 Rozgłośni Regionalnych Polskiego Radia). Radio realizuje misję radia publicznego na podstawie wyżej wspomnianej ustawy. Obecnie spółka prowadzi działalność gospodarczą na podstawie ustawy z dnia 15 września 2000 r. Kodeks spółek handlowych (DzU 94, poz. 1037 ze zm.) oraz na podstawie statutu spółki. Postanowieniem Sądu Rejonowego w Szczecinie, XVII Wydziału Gospodarczego z dnia 25 lipca 2002 r., spółka została zarejestrowana w Krajowym Rejestrze Przedsiębiorców pod numerem KRS: 0000121087. Jej kapitał zakładowy wynosi 866 000 zł.

Po 1990 r. nastąpił rozwój szczecińskiego radia. 1992 rok to początek komputeryzacji, rozgłośnia zaczęła nadawać całodobowo, zainaugurowano koncerty w studio i eterze S-1. W tym samym okresie rozpoczął się remont starej siedziby radia przy al. Wojska Polskiego. Rok później skomputeryzowany *news room* rozpoczął współpracę z siecią ogólnopolską System BASIS. W 1994 r. ukończono kapitalny remont budynku starej rozgłośni radiowej przy al. Wojska Polskiego 73, w następnym roku podpisano kontrakt z niemiecką firmą GTC na kompleksową komputeryzację rozgłośni. W 1996 r. nastąpiło uruchomienie systemu komputerowego Radio ROC, co umożliwiło sformatowanie muzyczne programu. Od tego momentu listy utworów muzycznych w programie PRS mogły być precyzyjnie opracowywane według określonej koncepcji autorskiej dziennikarzy. W następnym roku kontynuowano rewolucję techniczną rozgłośni, nastąpiła kolejna faza cyfryzacji radia. Uruchomiono system DigAS firmy DAVID umożliwiający komputerowy montaż materiałów reporterskich oraz ich emisję. DigAS dał także możliwość długoterminowego archiwizowania materiałów prezentowanych na antenie. Wraz z wprowadzeniem tego systemu w Radiu Szczecin wycofano tradycyjną taśmę radiową. W ten sposób zakończył się pewien etap radia tradycyjnego. W 1998 r. ukończono modernizację tzw. studia literackiego, przystosowanego do realizacji zaawansowanych form radiowych (reportaże, słuchowiska, dokumenty radiowe) wymagających zastosowania wysokiej techniki cyfrowej.

Nowe stulecie to okres kolejnych modernizacji technicznych; uruchomiono w technice cyfrowej zespół emisyjny ZE-1, wykorzystano mikser cyfrowy Spherion firmy Klotz. Dwa lata później zakupiono nowy samochód typu van do obsługi transmisji i relacji reporterskich. Samochód wyposażono w sprzęt transmisyjny MATRIX umożliwiający wejścia na antenę po łączach

telefonicznych analogowych i cyfrowych ISDN i GSM oraz satelitarnych poprzez sieć INMARSAT. W 2003 r. rozpoczęto emisję programu za pomocą systemu DigAIRange i DigaROC, zaś w 2007 r. wyposażono dziennikarzy w cyfrowe rejestratory dźwięku Flashmic HBB i Marantz. Dźwięk rejestrowany na kartach SD i CompactFlash znacznie szybciej trafiał do systemów emisyjnych. W 2009 r. zmodernizowano studio koncertowe S-1¹⁶.

Od samego początku działalności rozgłośnia była silnie związana z regionem i miastem. W centrum bieżącego zainteresowania redaktorów są problemy i mieszkańców regionu. Na łamach szczecińskiego nieregularnika „Publiczna Radiofonia Regionalna” w 2005 r. Anna Kafel, ówczesna zastępca redaktora naczelnego, pisała: „W ciągu dwunastu godzin nadawanego każdego dnia na żywo programu Polskiego Radia Szczecin pojawia się około dwudziestu tematów dotyczących wyłącznie regionu województwa zachodniopomorskiego. Oznacza to, że minimum 320 minut dziennie, czyli ponad pięć godzin, czystego słowa na tematy bliskie mieszkańcom regionu znajdziemy tylko w lokalnej stacji publicznej”¹⁷.

Na przestrzeni lat oferta programowa rozgłośni ulegała zmianie. W obecnym katalogu głównych rodzajów audycji należy wymienić m.in. programy:

- informacyjne – nadawane co pół godziny „Wiadomości” z kraju, świata, regionu i miasta, informacje sportowe, kulturalne i biznesowe;
- publicystyczne – codzienna dwugodzinna audycja „Radio Szczecin na wieczór”; audycje polityczne – emitowane codziennie od 2006 r. „Rozmowy pod krawatem” oraz raz w tygodniu „Kawiarenka polityczna”; np. poświęcone mniejszościom narodowym od 2010 r. „Posydeńki – czyli rozmowy ukraińskie” (wcześniej „Kontakty i Zbliżenia” emitowane od 1959 r.);
- muzyczne – koncerty radiowe w Studio Koncertowym im. Jana Szyrockiego; listy przebojów „Szczecińska Lista Przebojów” (od 1991 r.); „WuDoo” (od 1995 r.); „Schody do nieba – audycja muzyczna” (autorska audycja Piotra Rokickiego, emitowana od 1990 r.);
- rozrywkowe – od 2012 r. znany satyryk Henryk Sawka w swoich felietonach w formie rysunków komentuje aktualne wydarzenia („Ranny Sawka”);
- edukacyjno-poradnicze – np. „Migawka” poświęcona fotografii (od 2008 r.); „Machina czasu” poświęcona historii (od 2006 r.); „Akademia Działkowska” (od 2007 roku); „Na szczecińskiej ziemi” (od 1992 r.);
- sportowe – „Sport w Sieci” (tylko w Internecie, również w formie wideo);

¹⁶ Opracowanie własne na podstawie materiałów otrzymanych od Polskiego Radia Szczecin.

¹⁷ A. Kafel, *Europa regionów*, „Publiczna Radiofonia Regionalna” 2005, nr 3, s. 22.

- religijne – „Religia na fali” (łącząca wcześniej emitowane „Audycję katolicką”, „Rozmowy o ewangelii”, „Prosto z Mostu. Młodzi... Ekumenizm... Bóg...”), nadawana od 1991 r.;
- młodzieżowe – np. „Giermasz” poświęcona grom komputerowym (od 2012 r.);
- magazyny – np. kulturalny od 1994 r. „Trochę Kultury” (wcześniej „Szczeciński Notatnik Kulturalny” (1962–1991), „Spacer z koniem” (1991–1993)); społeczny – „Pożyteczni” poświęcony działającym w regionie organizacjom pozarządowym; morski – „Radiowa szkoła pod żaglami” czy sportowy – „Hallo Stadion” (od 1991 r.);
- informacyjno-publicystyczne – ciesząca się dużą popularnością audycja interwencyjna „Czas Reakcji” (od 2008 r.);
- reportaże i słuchowiska – emitowane w audycji „Radio Szczecin na wieczór” (od 2013 r.).

Jak już wspomniano, w okresie pionierskim Polskie Radio Szczecin pełniło rolę kulturotwórczą, była ona kontynuowana również po 1989 r. (np. w 1994 r. zorganizowano ogólnopolski konkurs literacki na opowiadanie i słuchowisko¹⁸). Podobnie w przypadku tematyki międzynarodowej, w 1992 r. szczecińska rozgłośnia nawiązała współpracę z Rozgłośnią Polską Deutsche Welle, powstała audycja „Prosto z Kolonii” (realizował ją Zbigniew Plesner); zaś w 2001 r. rozpoczęto produkcję audycji publicystycznej „Zbliżenia – Zderzenia”, raz w miesiącu polscy i niemieccy eksperci dyskutowali na trudne i aktualne tematy dotyczące wzajemnych relacji (Zbigniew Plesner i Roża Romaniec); w latach 1998–2006 emitowano przygotowywaną przez szczecińską redakcję we współpracy z Norddeutsche Rundfunk (NDR) w Greifswaldzie audycję „Radio Pomerania”¹⁹, będącą unikatowym w obszarze współpracy polskich i niemieckich mediów elektronicznych, transgranicznym projektem medialnym (Zbigniew Plesner, Angelika Stangneth)²⁰.

¹⁸ Z. Kosiorowski, *Jubileusz 50-lecia Polskiego Radia Szczecin (wybrane fakty)*, „Kronika Szczecina” 1995, nr 14, s. 102.

¹⁹ „Radio Pomerania” jest laureatem wielu nagród dziennikarskich, m.in. Polsko-Niemieckiej Nagrody Dziennikarskiej (1999) i Nagrody im. Kazimierza Dziekanowskiego (2000).

²⁰ Autorka za typowo transgraniczne projekty medialne uznaje media spełniające warunki: 1. Organizacji zespołów redakcyjnych (wytwory pracy redakcji są efektem formalnej lub nieformalnej współpracy dziennikarzy różnych krajów); 2. Zasięgu terytorialnego (przekaz emitowany jest na obszarze różnych krajów); 3. Formy (są dwujęzyczne); 4. Treści przekazu (ukierunkowane są na tematykę szeroko rozumianego pogranicza). Por. P. Olechowska, *Transgraniczne projekty medialne na przykładzie polsko-niemieckiego pogranicza – studium rozwoju od 1989 roku po współczesność*, „Rocznik Bibliologiczno-Prasoznawczy” 2014, t. 6/7, s. 261–262; 267.

Od momentu, kiedy prezesem rozgłośni został Adam Rudawski, można zauważyć swoistego rodzaju „odmłodzenie” stacji i jej programu. Przykładem jest poranna audycja „Studio Bałtyk”, prowadzona przez młodych dziennikarzy, którzy „[przesyłają – dop. P.O.] Wam energię na falach eteru dzięki dużej dawce humoru”²¹. Istotnym elementem audycji – którą można określić jako *morning show*, wykorzystujący *talk-joke* – jest interakcja ze słuchaczami, którzy na bieżąco dzięki internetowej stronie rozgłośni mogą monitorować to, co dzieje się w studio. Innym przykładem „lifestylowej” audycji jest uruchomiona w grudniu 2014 r. cotygodniowa autorska audycja słynnej tyczkarki Moniki Pyrek („Potyczki Moniki Pyrek”), która rozmawia z celebrytami m.in. na temat kuchni, sztuki i życia. Również w radio pojawiły się formuły konkursowe (możliwość wygrania biletu na odbywające się w Berlinie koncerty „LiveBerlin”, formuła *call-out* lub *call-in*²²), mające za zadanie gwarantowanie radio-słuchaczom przede wszystkim rozrywki. Wyjście naprzeciw oczekiwaniom radiosłuchaczy jest widoczne w wynikach słuchalności rozgłośni.

W 1994 r. zarząd planował uruchomić miejski program mający na celu pozyskiwanie dodatkowych dochodów z reklam, aby uzupełnić braki abonamentowe – wówczas nie uzyskał jednak zgody KRRiTV²³. Miejski program Szczecin.fm został uruchomiony dopiero w 2007 r. na falach 94,4 FM. Rozgłośnia adresowała swój program do mieszkańców Szczecina i okolic, głównie osób w wieku 20–39 lat. W formacie muzycznym radia znajdowały się m.in.: smooth jazz, muzyka elektroniczna (w tym chillout) oraz rock alternatywny. Część audycji była nadawana w językach angielskim, niemieckim i polskim, dominowała w nich tematyka międzynarodowa. Jednym z zarzutów wobec stacji była znikoma liczba informacji odnoszących się do życia mieszkańców stolicy zachodniopomorskiego, w 2010 r. stanowiły one jedynie 2,8 proc. odsetka rocznego czasu emisji, zaś tematyka miejsca jedynie 10 proc. W efekcie w 2010 r. wzrosła liczba lokalnych serwisów wiadomości²⁴. W maju 2013 r. stacja zmieniła nazwę na Radio 94i4fm, obecnie stanowi samodzielny miejski program Polskiego Radia Szczecin, nadawany za pośrednictwem aplikacji na smartfon.

Radio Szczecin to również cykliczne imprezy w terenie: coroczna letnia akcja Radia Szczecin prowadzona na nadmorskich plażach („Złote Piaski”) czy mistrzostwa dziennikarzy w piłce nożnej na plaży „Baltic Radio Cup”.

²¹ <http://radioszczecin.pl/9,0,audycje> [dostęp: 16.6.2015].

²² Por. G. Stachyra, *Gatunki audycji w radiu sformatowanym*, Lublin 2008.

²³ Z. Kosiorowski, *Radiofonia publiczna. Prawno-ekonomiczne uwarunkowania misji radia publicznego realizowanej przez jednoosobowe spółki skarbu państwa*, Szczecin 1999, s. 150.

²⁴ Z. Kosiorowski, *Lokalność regionalnych mediów elektronicznych*, „Media i Medioznawstwo” 2011, nr 2, s. 35.

Po roku 1990 kierownikami, a następnie prezesami zarządu Polskiego Radia Szczecin byli:

Zbigniew Kosiorowski (1990–2006),

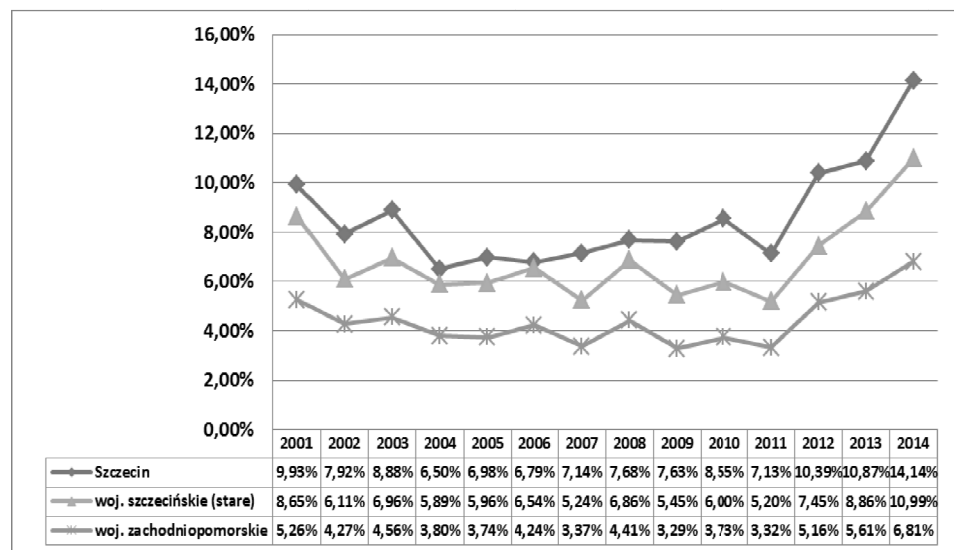
Krzysztof Soska (2006–2010),

Andrzej Skrendo (2010–2011),

Adam Rudawski (od 2011).

Od początku swojej działalności Radio Szczecin cieszy się dużą popularnością słuchaczy, zajmując wysokie pozycje w rankingach słuchalności, zmagając się z konkurencją komercyjnych rozgłośni ogólnokrajowych. Dla przykładu w 1997 r. (styczeń–grudzień) zasięg tygodniowy radia w ówczesnym województwie szczecińskim wynosił 16,9 proc. (pozycję lidera zajęło wówczas Radio Zet 24,2 proc.), zaś w Szczecinie zasięg wyniósł 16,4 proc. (liderem było Radio Zet 26,3 proc.)²⁵.

Jak wynika z danych zaprezentowanych na wykresie 1, od 2011 r. według danych RadioTrack systematycznie rosną wyniki słuchalności rozgłośni w województwie zachodniopomorskim, starym woj. szczecińskim oraz w Szczecinie. Jak już wspomniano wcześniej, od 2014 r. rozgłośnia jest liderem rankin-

Wykres 1. Wyniki słuchalności Radia Szczecin w latach 2001–2014

Źródło: Radio Track, MillwardBrown, udział w czasie słuchania (%), wszyscy słuchacze (15–75 lat) w poszczególnych latach.

²⁵ Z. Kosiorowski, *Radiofonia publiczna...*, s. 202–203.

gu najpopularniejszych rozgłośni radiowych w mieście, deklasując komercyjne rozgłosnie ogólnokrajowe i lokalne.

Na tle publicznych rozgłośni Polskiego Radia w 2014 r. Radio Szczecin zajęło szóstą pozycję pod względem udziału w czasie słuchania, systematycznie od 2010 r. polepszając wyniki (2010 – 0,16 proc., 2011 – 0,15 proc., 2012 – 0,23 proc., 2013 – 0,27 proc.); pod względem średniego czasu słuchania Radio Szczecin zajmuje pozycję lidera (2014 r. – średnio 178,46 min), w porównaniu do 2010 r. zwiększając czas słuchania o prawie 50 min (2010 – 121,87 min)²⁶. Według badań słuchalności przeprowadzonych przez Radio Track Millward-Brown SMG/KRC Radia Szczecin codziennie słucha ponad 154 tys. osób²⁷.

Na przełomie czerwca/sierpnia 2014 r. MillwardBrown SMG/KRC przeprowadziło badania dotyczące profilu słuchacza Radia Szczecin. Wynika z nich, że główną grupę radiosłuchaczy stanowią osoby pomiędzy 30 a 59 rokiem życia (61,37 proc.), następnie osoby pomiędzy 60 a 75 rokiem życia (21,93 proc.) i w wieku 15–29 lat (16,7 proc.). Wśród pozostałych rozgłośni lokalnych Radio Szczecin może poszczycić się znaczną przewagą radiosłuchaczy posiadających wyższe wykształcenie (41,94 proc.), średnie ma co trzeci słuchacz (31,67 proc.), następnie zasadnicze zawodowe (19,06 proc.) oraz podstawowe (7,33 proc.). Prawie 77 proc. słuchaczy radia zarabia miesięcznie więcej niż 2500 zł, z czego 28,45 proc. ankietowanych ma przychód powyżej 5000 zł²⁸.

W grudniu 1993 r. uruchomiono zamiejscową redakcję (studio terenowe) w Stargardzie Szczeciński, zaś w kolejnym roku w Świnoujściu, w 1995 r. w Gryficach²⁹. W tym samym roku włączono nadajnik w Świnoujściu (106,3 MHz), w 1999 r. radio otrzymało trzecią częstotliwość w okolicach Gryfic (98,7 MHz).

Z radiem współpracują korespondenci z zagranicy: Mariusz Niedźwiecki (Londyn), Monika Sędziarska (Berlin) i Jan Pachlowski (Chicago).

Od samego początku upowszechnienia się Internetu Radio Szczecin wykorzystywało jego potencjał. Już w 1998 r. powstała domena internetowa www.radio.szczecin.pl, która wielokrotnie podlegała zmianom technologii publikowania informacji celem ujednolicenia systemu zarządzania treścią serwisu (2004 r.). Już w 2006 r. w serwisie internetowym powstały liczne podstrony audycji i serwisy tematyczne. Program ramowy rozgłośni prezentowany był w postaci ogólnej z siedmiodniowym wyprzedzeniem. Obecnie domena przyrządzana jest w najbardziej szczegółowej i aktualnej postaci z dokład-

²⁶ Opracowanie własne na podstawie materiałów otrzymanych od Polskiego Radia Koszalin.

²⁷ Opracowanie własne na podstawie materiałów otrzymanych od Polskiego Radia Szczecin.

²⁸ Tamże.

²⁹ M. Czech-Sobczak, W. Kuruś-Brzeziński, *Radio...*, s. 176–177.

nością do każdego odtwarzanego utworu i emitowanej audycji. Już w 2007 r. w rozgłośni powstała Redakcja Nowe Media odpowiadająca za dostarczanie informacji za pośrednictwem serwisu internetowego w formie multimedialnej. Według nadawcy każdego miesiąca portal radioszczecin.pl odwiedza ponad milion osób.

Radio Szczecin można faktycznie nazwać medium wieloplatformowym, redakcja doskonale wykorzystuje wszelkie możliwości, jakie daje Internet, który jest przede wszystkim kolejnym kanałem dotarcia do młodych słuchaczy stacji. Radia można słuchać w takich przeglądarkach, jak Google Chrome, Mozilla Firefox, Internet Explorer, Safari, Opera; za pomocą takich formatów, jak Winamp (MP3 oraz AAC+); aplikacje Radia Szczecin można odbierać w telefonach, tabletach z Androidem, iPadach, iPhonach, iPodach (AppStore), jak również od 1 sierpnia 2014 r. w odbiornikach DAB+ (multiplex III), zaś od 1 listopada 2014 r. w multiplexie DAB+ pojawiło się Radio 94i4. Miejski program dostępny jest wyłącznie w technologii cyfrowej DAB+ oraz poprzez streaming internetowy.

Nowe media stanowią nie tylko nowy kanał dystrybucji, ale i wyznaczają nowe standardy tworzenia treści. Dziennikarze mają swoje konta na różnego rodzaju portalach społecznościowych (np. Facebook czy Twitter), informując na bieżąco radioodbiorników np. o zapraszanych do studia gościach, których coraz częściej można obejrzeć online (radio stream / transmisja symultaniczna). Oprócz realizacji funkcji informacyjnej tego typu narzędzia dają wydawcy możliwość zaangażowania ich użytkowników w dyskusję (radio interaktywne), stanowią źródło zbierania informacji wzbogacających własny serwis informacyjny oraz promują macierzysty serwis internetowy. Wszystkie produkowane przez redakcję podcasty (dźwięk i film) są dostępne na serwisie internetowym rozgłośni, co zdecydowanie zwiększa jej atrakcyjność, stając się istotną „kartą przetargową” w negocjacjach z potencjalnymi reklamodawcami.

MISJA STACJI RADIOWEJ SFORMUŁOWANA W DOKUMENTACH REDAKCYJNYCH

Aby opisać misję Radia Szczecin, należy odwołać się do znajdującego się na obszarze tego samego województwa Polskiego Radia Koszalin. Ta specyfika wpływa na profil programowy obydwu stacji, mianowicie szczecińska rozgłosnia stawia bardziej na informacje miejskie (aglomeracyjność Szczecina), zaś Polskie Radio Koszalin na regionalizm koszalińskiej części województwa.

Wskazuje na to choćby hasło-dżingiel szczecińskiej rozgłośni „Twoje miasto, twoja muzyka”, które doskonale oddaje „miejskość” rozgłośni.

Jak zapewnia dyrekcja Polskiego Radia Szczecin – rozgłosnia nie ma strategii czy dokumentów programowych. Zgodnie z wytycznymi co roku wydawca uzgadnia z KRRiTV plan finansowo-programowy, który określa główne zakresy tematyczne audycji (informacja, publicystyka, kultura, rozrywka, edukacja i sport). Wydaje się, iż obecnemu zarządowi stacji przyświeca idea – „jedyne co jest pewne, to zmiana”. Według Tomasza Chacińskiego, redaktora naczelnego, radio to „żywy organizm”, szereg działań redakcja podejmuje ad hoc, istotne jest jednak, aby były one efektem uzgodnień całego zespołu.

W 2005 r. Adam Rudawski, obecny prezes Radia Szczecin, w swoim artykule wyodrębnił następujące cechy determinujące jakość programu radiowego. Są nimi: 1) niezawodność – rzetelny materiał nadawanych w obiecany czas; 2) odpowiedzialność, przejawiająca się m.in. w chęci pomocy słuchaczom w rozwiązywaniu ich problemów; 3) pewność, gwarantowana przez dziennikarskie kompetencje i umiejętności, do których autor zaliczył uprzejmość wobec słuchacza i bezpieczeństwo (poufność informacji); 4) empatię (znajomość potrzeb słuchacza); 5) „namacalność” widoczną poprzez materialne aspekty funkcjonowania rozgłośni (organizacja licznych konkursów z nagrodami)³⁰. Subiektywnie można ocenić, iż te teoretyczne założenia znalazły odzwierciedlenie w praktyce. Polskie Radio Szczecin realizuje wymienione postulaty: niezawodność rozgłośni przejawia się w szybkości opracowywanych informacji; odpowiedzialność – w realizacji audycji interwencyjnych, szczególnie popularnego „Czasu Reakcji”; pewność wynika niejako z samej pozycji rozgłośni – medium publicznego; empatia – zdecydowanie przejawia się w umiejętnym wykorzystaniu nowych technologii w codziennej działalności stacji; „namacalność” wynika z szerokiej palety pozaredakcyjnej aktywności rozgłośni.

STRUKTURA REDAKCJI W 2014 ROKU

W roku 2014 w rozgłośni pracowały 62 osoby, z których 32 stanowili dziennikarze, pozostali to pracownicy administracyjni.

Od 2011 r. prezesem Zarządu jest Adam Rudawski, urodzony w 1966 r. w Szczecinie. Jest absolwentem ekonomii na Uniwersytecie Szczecińskim,

³⁰ A. Rudawski, *Jakość programu radiowego w budowaniu wizerunku rozgłośni*, „Publiczna Radiofonii Regionalna” 2005, nr 4, s. 15.

w 2004 r. na Wydziale Zarządzania i Ekonomiki Usług Uniwersytetu Szczecińskiego obronił pracę doktorską pt. „Wpływ jakości programów rozgłośni radiowych na ich pozycję rynkową”. Od 1994 r. pracuje w Polskim Radiu Szczecin S.A., najpierw jako dyrektor ekonomiczny rozgłośni, a od 1998 r. jako wiceprezes zarządu spółki. Adam Rudawski jest współautorem programu komputerowego HARP, stosowanego jako podstawowe narzędzie kontroli kosztów i jakości programu radiowego w siedmiu regionalnych rozgłośniach Polskiego Radia, jak i przyjętej 26 sierpnia 2005 r. przez Krajową Radę Radiofonii i Telewizji „Strategii państwa w dziedzinie mediów elektronicznych na lata 2005–2020 w zakresie docelowego modelu publicznej radiofonii regionalnej w Polsce”. Jest również autorem trzech³¹ programów restrukturyzacyjnych w Polskim Radiu Szczecin³².

Redaktorem naczelnym radia jest Tomasz Chaciński, który kieruje Redakcjami Informacji i Online. Z kilkoma przerwami pracuje w Radiu Szczecin od 1996 r., jest absolwentem socjologii Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Szczecinie, prowadzi popularną audycję publicystyczną „Rozmowy pod krawatem”.

Funkcję głównego księgowego sprawuje Wiktoria Warzyńska-Norko. Redakcja zatrudnia ponadto dwóch dyrektorów – Krzysztof Skonieczny jest dyrektorem technicznym, Piotr Sikora dyrektorem marketingu, kieruje Biurem Reklamy, w którym zatrudnione są 4 osoby, oraz Biurem Promocji, gdzie pracuje jedna osoba.

Strukturę dziennikarską PRS stanowi pięć redakcji:

1. Redakcja Informacji – kierowana przez Tomasza Chacińskiego, pracuje w niej 16 osób: Anna Arabska-Szmajdzińska, Marek Borowiec, Artur Dyczewski (Sport), Grzegorz Gibas, Jarosław Gowin, Emilia Kujawa, Krzysztof Kukliński, Andrzej Kutys, Anna Łukaszek, Rafał Molenda, Sławomir Orlik, Natalia Skawińska, Paweł Palica (Goleniów), Mariusz Niedźwiecki (Londyn), Monika Sędzierska (Berlin), Jan Pachlowski (Chicago).
2. Redakcja Publicystyki – kierowana przez Joannę Skonieczną, która pracuje w radio od 1995 r., posiada wykształcenie średnie (studiowała filologię polską na Uniwersytecie Szczecińskim). Redakcję tworzy 11 dziennikarzy: Małgorzata Furga (Edukacja), Konrad Wojtyła (Kultura), Małgorzata Frymus, Anna Kafel, Anna Kolmer, Agata Rokicka, Przemysław Szymańczyk, Zdzisław Tararako, Piotr Tolko, Janusz Wilczyński, Katarzyna Wolnik-Sayna.

³¹ „Pakiet 17 Zarządzeń – regulujący zarządzanie w powołanej – w miejsce państwowej jednostki organizacyjnej – spółki prawa handlowego”; „Radio Szczecin 2000 program oszczędnościowy, opracowany dla poprawy rentowności Spółki” oraz „Radio Optimum 2004–2005 optymalizacja kosztów działalności i zatrudnienia w spółce”.

³² <http://rudawski.pl/15,2,biogram> [dostęp: 14.04.2015].

3. Redakcja Muzyki – kierowana przez Sebastiana Roszkowskiego, pracującego w rozgłośni od 2005 r., ukończył zarządzanie kapitałem ludzkim w Zachodniopomorskiej Szkole Biznesu oraz studia MBA, kieruje 7-osobową grupą, pracującą w niej: Marcin Gondziuk, Szymon Kaczmarek, Milena Milewska, Maciej Papke, Piotr Rokicki, Przemysław Thiele, Joanna Tyszkiewicz.
4. Redakcja Prezenterska – 6-osobowym zespołem kieruje Grzegorz Lament, zatrudniony w radio od 2008 r., absolwent filologii polskiej o specjalności dziennikarstwo na Uniwersytecie Szczecińskim. W redakcji pracują: Ryszard Brodziński, Agata Hawrylczuk, Kamila Olkusz, Monika Pyrek, Mażena Szóstak, Krzysztof Żurek.
5. Redakcja Online – kierowana przez Chacińskiego, zatrudnia 6 osób: Piotra Kołodziejskiego, Sylwię Polachowską, Piotra Sawińskiego, Łukasza Szelemeja, Michała Króla, Piotra Rakowskiego.

NAJWAŻNIEJSZE DZIAŁANIA REDAKCJI W 2014 ROKU

W roku 2014 na stronie internetowej rozgłośni znalazło się ponad 12 tys. informacji, 800 filmów oraz 850 galerii zdjęć, radiosłuchacze mogli przesłać 38 serwisów tematycznych. Wśród tych ostatnich najczęściej oglądanymi w 2014 r. były: „Czas Reakcji”, „Szczecińska Lista Przebojów” oraz „Rozmowy pod krawatem”. Rozgłośnia przygotowała również specjalne serwisy, w 2014 r. były nimi: „Porady Eksperta”, „Arena Szczecin”, „Pekao Szczecin Open 2014”, „Radio Szczecin Historia”, „Wybory 2014” (do Parlamentu Europejskiego), „Wybory Samorządowe 2014”, „Summer Festival”, „Mundial 2014”, „Sytuacja na Ukrainie. Raport specjalny”, „Filipinki to My”, „Sochi 2014”. Na stronie internetowej rozgłośni znajduje się raport z 2014 r. zawierający informacje dotyczące najczęściej czytanych wiadomości ze strony internetowej radia³³.

Radio Szczecin zorganizowało wiele wydarzeń, które można było na żywo oglądać również na stronie internetowej rozgłośni. W S-1 Polskiego Radia Szczecin odbyło się szereg koncertów: duetu Wilento/Orłowski (31 marca), Jona Ardyn (4 kwietnia), zespołu Time to Express (9 kwietnia), Magdaleny Kumorek (18 maja), kapeli Empty Space (27 czerwca), uFly (30 października), Bubliczki z orkiestra Baltic Neopolis (6 listopada), Kępisty Quartet (4 grudnia) oraz Michała Grobelnego (14 grudnia). Ponadto w ramach cyklu 3X1 w audycji „Schody do nieba” można było poznać lokalne zespoły oraz wokalistów. Muzycy są zapraszani na sesję nagraniową do studia S-1, odbywa się koncert bez

³³ <http://radioszczecin.pl/211,150,najczesciej-czytane-informacje-2014> [dostęp: 1.10.2015].

udziału publiczności, nagrania (wideoklipy) są dostępne dla radiosłuchaczy na stronie internetowej rozgłośni. W 2014 r. odbyły się koncerty zespołów: Arcy Młyn (30 maja), Overdose (28 listopada), Cafe Rico (26 września) oraz Unuseless (31 października). 21 stycznia w studiu koncertowym można było wysłuchać słuchowiska „Umarli abyśmy mogli żyć – Stanisław Kasznica” autorstwa Sylwestra Woronieckiego; 24 lutego można było obejrzeć teatr na żywo „Światło w nocy” Macieja Karpińskiego; 3 marca zaprezentowano audiobooka „Karaluchy” Jo Nesko; 12 kwietnia odbył się Jacht Film Szczecin, podczas którego widzowie obejrzeli sześć dokumentów przedstawiających historie dwóch żeglarzy: Ludomira Mączki i kapitana Karola Olgerda Borchardta; 2 lipca w ramach Festiwalu Spoiwa Kultury wyemitowano film „Arsenal” Ołeksandra Dowżenki; Radio Szczecin dołącza do ogólnopolskiej akcji „70 sekund ciszy”, w studiu koncertowym 1 sierpnia odbył się koncert pieśni patriotycznych.

Nie brakowało i relacji na żywo. Z aparatem, kamerą i mikrofonem Radio Szczecin był m.in. na Festiwalu Gwiazd w Międzyzdrojach, World Golfers Championship, Sunrise Festivalu w Kołobrzegu, Festiwalu Muzyki Organowej w Kamieniu Pomorskim czy historycznych Dniach Twierdzy w Świnoujściu. Latem poranne programy były emitowane z różnych miejscowości województwa zachodniopomorskiego, m.in. z Barlinka (21 czerwca), Łobza (5 lipca) Stepnicy (8 sierpnia). Ekipa realizowała i relacjonowała mecze rozgrywane w Arenie Szczecin, transmitowała wieczory wyborcze w trakcie wyborów do europarlamentu oraz samorządu.

Z okazji wyborów do Parlamentu Europejskiego i wyborów samorządowych redakcja organizowała debaty. 22 maja z udziałem kandydatów do PE w studio S1 Radia Szczecin odbył się quiz na temat funkcjonowania struktur Unii Europejskiej, zadawano pytania od słuchaczy i pytania od kandydatów do kandydatów. 13 listopada odbyła się debata kandydatów na prezydenta miasta Szczecina (pierwsza tura wyborów samorządowych). Dwa tygodnie później (27 listopada) w studio radiowym odbyła się kolejna debata kandydatów z drugiej tury, tym razem współorganizowana wraz z TVP Szczecin. Pytania do debat przesyłali radiosłuchacze. Rozgłośnia wychodzi również poza sprawy lokalne. 10 listopada redakcja w studiu koncertowym współorganizowała (wraz z zachodniopomorskim marszałkiem i wojewodą, prezydentem Szczecina i dowódcą 12. Dywizji Zmechanizowanej) spotkanie z okazji Dnia Niepodległości „Kształt polskiego patriotyzmu”.

Redakcja zabierała słuchaczy na koncerty gwiazd do Berlina („Radio Szczecin Live in Berlin”: Pharrel Williams (16 września), Lady Gaga (10 października), Lenny Kravitz (5 listopada), Bryana Adamsa (3 grudnia), a pod koniec roku

rozdała choinki, zimą częstowano szczecinian gorącą kawą i ciepłymi pączkami, a z okazji pierwszego dnia wiosny w ramach promocji rozdawano mieszkańcom bratki, w maju zorganizowano Rowerowy Piknik Radia Szczecin. W wielkanocnym programie dziennikarze Radia Szczecin nadawali z wyspy Uznam, gdzie rozpoczęto akcję poszukiwania jaj-niespodzianki (konkurs z nagrodami dla słuchaczy). Z okazji Bożego Narodzenia ekipa przygotowała bajkę świąteczną „Zamieszanie w Banku Bajek” (reżyseria Rafał Molenda), jej premiera odbyła się w Wigilię. Również z okazji świąt zawodnicy King Wilków Morskich i Pogoni Gaz-System nagrali w studio PRS wideoklip kolędy (premiera 21 grudnia 2014 r.). Latem dziennikarze odwiedzali zachodniopomorskie plaże, gdzie organizowano wakacyjną akcję „Złote piaski”, podczas której radiosłuchacze szukali pieniędzy zakopanych na plaży (Trzebież 28 czerwca, Pogorzelnica 18 lipca, Trzęsacz 1 sierpnia). Specjalnie zrealizowaną dla słuchaczy zabawą był konkurs „Rozbij sejf” (akcję wspierała kampania outdorowa), ponadto odbył się konkurs na Zwierzaka Roku 2014 oraz kontynuowano szkolną akcję „Fotel prezesa”.

Jednym z najważniejszych wydarzeń mijającego roku była premiera „Błękitnej pustyni”, wyprodukowanego przez Radio Szczecin audiobooka autorstwa Rafała Molendy. Fabularyzowany reportaż wojenny opowiada o losach polskich żołnierzy na misji w Afganistanie. Jego bohaterami są m.in. żołnierze 12. Brygady Zmechanizowanej ze Szczecina. W roli głównej wystąpił Robert Więckiewicz, a ponadto Olga Boładź, Jakub Gierszał oraz kilkudziesięciu aktorów szczecińskich scen. „Błękitna pustynia” była nominowana do prestiżowej nagrody Prix Europa, nazywanej „Europejskim Radiowym Oscarem”. Radio emitowało również książkę „Filipinki to my” Marcina Szczygielskiego, na antenie czytali ją m.in. Katarzyna Nosowska, Tomasz Raczek oraz członkinie znanego zespołu.

2014 r. był rekordowy pod względem popularności strony internetowej rozgłośni. Portal odnotował ponad 10 mln odsłon (o 4 mln więcej niż w ubiegłym roku). Na popularnym portalu społecznościowym Facebooku fanpage rozgłośni przekroczył 10 tys. polubień. W lipcu wydawca przygotował dla użytkowników smartfonów i tabletów aplikację Radia Szczecin wysyłającą specjalne powiadomienia, dzięki którym można śledzić najważniejsze informacje. W kwietniu Radio Szczecin znalazło się wśród najbardziej opiniotwórczych mediów regionalnych w Polsce jako jedyna stacja radiowa w zestawieniu (badania Instytutu Monitorowania Mediów). W 2014 r. rozgłośnia zakupiła kamery SONY o rozdzielczości 4K do bieżącej obsługi wydarzeń i publikacji filmów w serwisie internetowym radioszczecin.pl i w mediach społecznościowych³⁴.

³⁴ Opracowanie własne na podstawie materiałów otrzymanych od redakcji zawartych na www.radioszczecin.pl [dostęp: 1.10.2014].

NAGRODY I WYRÓŻNIENIA W ROKU 2014

2014 rok był udany dla szczecińskiej rozgłośni PR. Jej dziennikarze byli nominowani do międzynarodowych i krajowych konkursów dziennikarskich. Trzykrotnie laury zdobyła Katarzyna Wolnik-Sayna, zdobyła główną nagrodę w Ogólnopolskim Konkursie Reportażu i Dokumentu Radiowego „Bałtyk 2014” (zorganizowanym przez Radio Koszalin) za reportaże „I to już koniec tej piosenki” oraz „Wyspa szczęśliwych dzieci”; została również laureatką nagrody specjalnej im. Bogdana Czubasiewicza, przyznawanej dziennikarzom zajmującym się tematyką morską (w PRS prowadzi audycję „Radiowa Szkoła pod Żaglami”); Polski Związek Żeglarski, największa polska organizacja żeglarska, uhonorowała dziennikarkę Radia Szczecin odznaką „Zasłużony Działacz Żeglarstwa Polskiego”. Katarzyna Wolnik-Sayna otrzymała ponadto wyróżnienie podczas odbywającego się w Krakowie Międzynarodowego Festiwalu Piosenki Żeglarskiej „Shanties 2014” za audycję radiową „Szkoła pod Żaglami” (audycja również była nominowana do nagrody Horyzonty Żeglarskie 2013). Również w 2014 roku nagrodę otrzymała Małgorzata Furga w konkursie „Ludzka twarz EFS” (Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej) za reportaż „Zbudować siebie na nowo”.

O tym, że radio to nie tylko dźwięk, świadczą nagrody zdobyte przez Łukasza Szelemeja, który zajął pierwsze miejsce za zdjęcia w kategorii „Sport” w konkursie BZ WBK Press Photo 2014, oraz Andrzeja Kutysa (autor audycji „Migawka”), który za działania promujące fotografię otrzymał złoty medal Fotoklubu RP.

Koniecznym jest wspomnieć o ważniejszych nominacjach do międzynarodowych nagród dziennikarskich. Wspomniana już „Błękitna pustynia” była nominowana do nagrody Prix Europa. Agata Rokicka i jej reportaż radiowy „Wzgórze z widokiem na morze i może...” znalazł się w ścisłym finale 17. konkursu o Polsko-Niemiecką Nagrodę Dziennikarską im. Tadeusza Mazowieckiego w kategorii „Dziennikarstwo na Pograniczu”.

W 2014 r. rozgłoszenia zajęła pierwsze miejsca w ogólnopolskim Konkursie Reklamy Radiowej w Kazimierzu Dolnym. Spot „Podziemne miasto na Wyspie Wolin” został uznany za najlepszą reklamę radiową przygotowaną przez media publiczne.

* * *

Od kilku lat zauważalny jest spadek zainteresowania radiem jako medium, co wpływa na malejące wskaźniki jego słuchalności, zaś silna konkurencja ze stacjami ogólnopolskich nadawców komercyjnych osłabia pozycję re-

gionalnych ośrodków Polskiego Radia. Wydaje się, iż Polskie Radio Szczecin nie poddaje się tym trendom. Na sukces wysokich wskaźników słuchalności szczecińskiej rozgłośni radiowej złożyło się wiele przesłanek. Radio – paradoksalnie – zyskało dzięki nowym technologiom. Postawiło na interaktywność, czego dowodem jest rozbudowana strona radia – służąca nie tylko jako medium przekazujące radiowe newsy, ale i jako odrębny serwis internetowy, z bogatą wizualizacją, charakteryzujący się interaktywnością oraz szybkością tworzonego przekazu – jest istotnym źródłem informacji dla mieszkańców Szczecina. Obowiązujące hasło promocyjne radio „W pracy, w domu, w samochodzie” doskonale oddaje moc medium towarzyszącego, niezależnie od pory dnia.

Paulina Olechowska – adiunkt w Zakładzie Mediów i Komunikowania Uniwersytetu Szczecińskiego. Absolwentka politologii i socjologii US, doktoryzowała się z zakresu nauk o polityce na UAM w Poznaniu. Autorka około 25 artykułów naukowych z zakresu mediów regionalnych i lokalnych oraz dwóch monografii. Zainteresowania badawcze: komunikacja międzynarodowa ze szczególnym uwzględnieniem dziennikarstwa transgranicznego, wielo- i międzykulturowość w mediach masowych, historia prasy oraz systemy medialne w Polsce i na świecie.

Paweł Urbaniak

Polskie Radio Wrocław

Nazwa stacji radiowej: Radio Wrocław

Właściciel: Radio Wrocław SA

Adres: ul. Karkonoska 10, 53-015 Wrocław

Adres witryny internetowej: www.prw.pl

Zasięg nadawania: Radio dostępne jest na terytorium niemal całego Dolnego Śląska, słyszalne jest we Wrocławiu, Jeleniej Górze, Legnicy, Wałbrzychu, Lubaniu, Bogatyni, Kudowie-Zdroju i Kłodzku.

Oddziały terenowe: redakcje terenowe Radia Wrocław znajdują się w Legnicy, Jeleniej Górze i Wałbrzychu.

Wyniki słuchalności w 2014 r.: Radio Wrocław w 2014 r. miało 4,5 proc. udziału w rynku Wrocławia

Pozycja na regionalnym rynku radiowym w 2014 r.: Radio Wrocław w 2014 r. zajmowało dziewiątą pozycję w rankingu popularności na regionalnym rynku. Większą popularnością wśród wrocławian i mieszkańców regionu cieszyły się następujące ogólnokrajowe i ponadregionalne rozgłośnie: Radio Eska (Wrocław) mające w pierwszej połowie roku 11,6 proc. udziału w rynku i w drugiej połowie 8,3 proc., Trójka z 11,4 proc. udziału w pierwszej połowie i 9,8 proc. w drugiej połowie roku, RMF FM mogące się pochwalić 9,4 proc. w pierwszej połowie i 11,9 proc. w drugiej połowie roku. Kolejne pozycje zajęły z następującym udziałem w pierwszej i drugiej połowie roku następujące stacje: Radio Żółte Przeboje Kolor Wrocław (9,3 proc. i 7 proc.), Radio VOX FM (8,5 proc. i 8,9 proc.), Radio Zet (7 proc. i 7,8 proc.), Jedyńka (7,5 proc. i 6,4) oraz Radio TOK FM (5 proc. i 4,7 proc.)¹.

HISTORIA

Radio we Wrocławiu po II wojnie światowej rodziło się na zgłiszczach poniemieckich rozgłośni i radiostacji. W lipcu 1946 r. została zakończona odbudo-

¹ Wyniki słuchalności przywołuję na podstawie raportu Radio Track przygotowanego przez Instytut Millward Brown.

wa zniszczonego masztu radiostacji w Żórawinie, co pozwoliło na inaugurację rozgłośni Polskiego Radia Wrocław 29 września 1946 r. Wszystkie urządzenia radiostacji mieściły się w małym budynku o kształcie rotundy, przez pracowników nazywanym „domkiem antenowym”. Co prawda, nadajnik miał moc około 0,5 kW, ale dzięki temu, że nie było wówczas tłoku w eterze, wrocławska rozgłosnia była słyszalna bardzo daleko. Redakcja otrzymywała spoza granic Polski listy słuchaczy, którzy twierdzili, że odbierają bez zakłóceń wrocławskie radio².

W tym pierwszym okresie funkcjonowania rozgłośni nie obyło się też bez elementu propagandowego w emitowanych programach. Reporterzy rozgłosni powszechnie wypowiadali słowa: „Stacja wrocławska jest wyrazicielem kultury polskiej na ziemiach odzyskanych. Jest stacją stojącą na straży polskości tych ziem, niosącą polskie słowo do milionowych rzesz naszych braci rozsiansych po całej Europie. Będzie ona widomym świadectwem naszej upartej twórczej pracy nad odbudową Wrocławia i całego Dolnego Śląska”³.

Pierwszym dyrektorem naczelnym stacji został Juliusz Petry, a jego zastępcą Tadeusz Banaś. Radio nadawało na fali 315,8 m, a pierwszym sygnałem rozgłosni był motyw śląskiej piosenki powstańczej *Tam od Odry, tam od Warty*. Kolejne sygnały oparte zostały na melodiach piosenek *Spoza gór i rzek* i *We Wrocławiu na ryneczku*.

Następne miesiące podporządkowane były odbudowie infrastruktury. W listopadzie 1947 r. zamontowany został zwiększający zasięg sygnału nadajnik o mocy 50 kW. Ukończono w tamtym okresie także remont studia muzycznego. Rozgłosnia w pierwszym okresie opierała się na dwóch silnych Działach: Publicystycznym i Artystycznym. W skład tego pierwszego wchodziły Redakcje: Informacji, Oświatowa, Młodzieżowa, Publicystyczna, Społeczna i Rolna. Dział Artystyczny natomiast to Redakcje: Literacka, Dziecięca i Muzyczna.

Od samego początku przy wrocławskiej rozgłosni istniały silne i aktywne twórczo zespoły i orkiestry muzyczne. W styczniu 1949 r. zaczął funkcjonować założony przez Władysława Oćwieję Chór Rozgłosni Wrocławskiej. Pod koniec tego roku rozpoczęła natomiast działalność Orkiestra Symfoniczna istniejąca do 1957 r. pod dyktando Jerzego Zabłockiego. W 1955 r. Filip Nowak powołał do życia rozrywkowy zespół Kwintet Rytmiczny.

W 1956 r. redaktorem naczelnym wrocławskiej rozgłosni został Andrzej Walek, który powołał silny Zespół Realizatorski, zdolny do tworzenia profesjonalnych słuchowisk, Redakcję Reportażu i Aktualności, a także Redakcję Łączności

² <https://www.polskieradio.pl/39/248/Artykul/692736,Polskie-Radio-Wroclaw-nadaje-od-1946-roku> [dostęp: 20.08.2015].

³ Tamże.

ze Słuchaczami. W tym też roku po raz pierwszy został nadany magazyn „Studio 202”, początkowo tworzony przez Izabelę Sobkowicz, Włodzimierza Rosińskiego, Andrzeja Waligórskiego, Hannę Jarosz i Stanisława Bockenheima. Z czasem do zespołu dołączali: Ewa Szumińska w 1958 r., Jerzy Dębski w 1963 r., Jan Kaczmarek w 1973 r., Włodzimierz Plaskota w 1976 r., Jerzy Skoczylas w 1978 r., Leszek Niedzielski w 1979 r. i Stanisław Szelc w 1981 r. Audycja nadawana do dzisiaj zarówno w Radiu Wrocław, jak i w ogólnopolskiej Trójce stała się jedną z najstarszych i najdłużej emitowanych regularnych audycji radiowych w Polsce.

Wrocławskie radio od samego początku dążyło do realizacji funkcji kulturalnej. W Redakcji Muzycznej Józef Majchrzak nagrywał śląski i kresowy folklor, propagując go także na antenie rozgłośni. Dużą popularnością cieszyły się także słuchowiska historyczne, adaptacje literatury polskiej i światowej. Wrocławski literat, Romuald Cabaj, kierując w latach pięćdziesiątych i sześćdziesiątych Redakcją Literacką silnie promował wśród słuchaczy literaturę, wspierając debiuty, wrocławskich pisarzy, tworząc adaptacje klasyki polskiej i światowej literatury.

W 1960 r. została zakończona budowa stacji przekaźnikowej na Ślęży, co przyczyniło się do zwiększenia zasięgu sygnału w regionie. W tym okresie w budynku rozgłośni zaczęto także przygotowania do stworzenia telewizji we Wrocławiu. W strukturze radia została wyodrębniona Redakcja Telewizji, a 14 grudnia 1962 r. wyemitowano pierwszy program.

W 1965 r. radiostacja rozpoczęła emisję sygnału za pośrednictwem nadajnika ultrakrótkofalowego o mocy 5 kW, a rok później zaczęła nadawać na UKF, początkowo 2 godziny, a z czasem cały program. W 1970 r. do słuchaczy popłynął sygnał stereo. Od 1973 r. rozpoczęła się natomiast rozbudowa regionalnej struktury rozgłośni. W tym też roku uruchomiono studia regionalne w Jeleniej Górze i Legnicy.

Po lipcu 1980 r. powstaje pierwszy w Polskim Radio Związek Zawodowy „Solidarność” Polskiego Radia i Telewizji. 13 grudnia 1981 r. rozgłosnia zamilkła, a od 13 stycznia 1982 r. rozpoczęła retransmisję Programu II, natomiast w połowie lutego wznowiła swój program. Okres stanu wojennego doprowadził jednak do poważnej reorganizacji struktury rozgłośni. Ze wszystkich dotychczasowych redakcji utworzono tylko dwa zespoły – Publicystyczny i Artystyczny. Po roku natomiast niektóre redakcje zaczęto przywracać, kontynuując wcześniejszą działalność do przełomu 1989 r., który miał przynieść istotne zmiany w funkcjonowaniu rozgłośni⁴.

⁴ Historia wrocławskiej rozgłośni na podstawie stron internetowych Radia Wrocław oraz *Encyklopedii Wrocławia*, red. J. Harasimowicz, Wrocław 2001.

W 1989 r. Radio Wrocław nadawało sygnał z ośmiu radiowych ośrodków nadawczych: Śnieżne Kotły o zasięgu około 30 km, Czarna Góra o zasięgu 40 km, Kudowa Zdrój o zasięgu 10 km, Nowa Karczma o zasięgu około 50 km, Trzebnica o zasięgu około 50 km, Chełmiec o zasięgu około 30 km, Żórawina o zasięgu około 60 km i Ślęza o zasięgu około 110 km⁵.

Tabela 1. Dyrektorzy i redaktorzy naczelni Polskiego Radia Wrocław w latach 1946–1990

Okres sprawowania funkcji	Imię i nazwisko
1946	Stefan Głowacki
1947–1948	Juliusz Petry
1948	Stanisław Leszczyński
1949	Mieczysław Kofta
1950	Józef Burczak
1950–1952	Jan Pierzchała
1952–1953	Halina Sawicka
1953–1954	Stefan Pacelt
1954–1956	Józef Raba
1956–1960	Andrzej Walatek
1960–1973	Borys Mokrzyzewski
1973–1981	Stanisław Gorzkowicz
1982–1988	Wojciech Wystup
1988–1989	Wacław Dominik

Źródło: *Encyklopedia Wrocławia*, red. J. Harasimowicz, Wrocław 2001.

FUNKCJONOWANIE STACJI W LATACH 1990–2014

Dla Radia Wrocław, jak i dla innych regionalnych rozgłośni w kraju, przełomowy był rok 1990. 1 lipca tego roku uległy likwidacji okienka lokalne z anteny Programu 2. Jak i inne rozgłoszenie, tak i Radio Wrocław przeniosło się na częstotliwość UKF zajmowaną dotąd przez Program 4. Czas nadawania audycji równocześnie został wydłużony z czterech do dwunastu godzin – można ich było słuchać w godzinach 5.00–8.50 i 16.00–24.00. Pozostały czas

⁵ Dane o zasięgu na podstawie: W. Papiernik, *Stacje radiowo-telewizyjne na Dolny Śląsku*, Wrocław 1998.

wypełniał Program 4, który w pełnym wymiarze godzin był nadal obecny na falach średnich. Decyzja ta miała na celu wzmocnienie środowisk lokalnych w obliczu postępującej decentralizacji życia społecznego oraz wyrównanie szans w starciu z tworzącymi się lokalnymi stacjami komercyjnymi. Od 1993 r. wrocławskie radio zaczęło natomiast nadawać całodobowo.

Istotną zmianą przyniesioną przez rok 1990 było także rozpoczęcie emisji reklam. Przychód ze sprzedaży czasu antenowego przeznaczonego na reklamę od tego czasu obejmował coraz bardziej istotną część budżetu rozgłośni, stanowiącą – wraz z coraz mniejszymi wpływami z abonamentu – kluczowy element jej przetrwania. Początek lat dziewięćdziesiątych to istotny czas inwestycji w radiową infrastrukturę. W 1992 r. powstały dwa nowe, kameralne studia, w listopadzie 1992 r. rozpoczął działalność Program Miejski Radia Wrocław, którym kierowała w pierwszym okresie jego funkcjonowania Zofia Owińska.

W grudniu 1993 r. Polskie Radio Wrocław otrzymało status spółki, funkcjonując od tego czasu jako Polskie Radio Wrocław Spółka Akcyjna.

Pierwszym redaktorem wrocławskiego radia po przemianach ustrojowych został w marcu 1990 r. Lothar Herbst, który miał olbrzymi wpływ na rozwój rozgłośni i jego linię programową, zwłaszcza wywierał silny nacisk na promowanie kultury, także regionalnej. Od chwili przeistoczenia się rozgłośni w spółkę akcyjną sprawował także funkcję jej prezesa, będąc odpowiedzialnym zarówno za linię programową rozgłośni, jak i jej wyniki finansowe. Stało się to zresztą w kolejnych latach zwyczajem rozgłośni, której redaktorzy naczelni sprawują równocześnie funkcję prezesa zarządu spółki.

Od 1995 r. rozpoczyna się tworzenie w ramach spółki lokalnych oddziałów terenowych. Pierwsza lokalna redakcja powstała w Jeleniej Górze, kolejne w Legnicy i Wałbrzychu. Spółka prowadzi także działalność pozaantenową, do której możemy zaliczyć między innymi koncerty w studiu muzycznym czy szkolenia organizowane przez wyodrębniony w strukturze spółki Ośrodek Szkolenia.

Radio od wielu lat wspiera także liczne wydarzenia kulturalne mające miejsce w regionie, między innymi festiwale Wratislavia Cantans, Chopinowski w Dusznikach Zdroju, Moniuszkowski w Kudowie Zdroju, Przegląd Piosenki Aktorskiej czy Jazz nad Odrą.

Tabela 2. Redaktorzy naczelni / prezesi Polskiego Radia Wrocław

Okres sprawowania funkcji	Imię i nazwisko
1990 – 27.04.2000	Lothar Herbst
6.05.2000 – 9.09.2002	Ireneusz Guszpit

Okres sprawowania funkcji	Imię i nazwisko
10.09.2002 – 28.06.2002	Wiesława Malinowska
29.06.2002 – 06.07.2006	Stanisław Pelczar
07.07.2006 – 21.12.2009	Paweł Majcher
06.03.2010 – obecnie	Tomasz Duda

Źródło: Biuletyn Informacji Publicznej Radia Wrocław (<http://www.bip.prw.akcessnet.net/>).

Od 1 sierpnia 2014 r. rozgłośni można słuchać w radioodbiornikach naziemnej radiofonii cyfrowej DAB+. System był testowany przez rozgłosnię od 2009 r., by udostępnić jego możliwości słuchaczom właśnie w połowie 2014 r. Od początku 2015 r. w technologii tej dostępna jest nowa stacja rozgłośni, Radio Wrocław Kultura, o której więcej w dalszej części artykułu.

MISJA STACJI RADIOWEJ SFORMUŁOWANA W DOKUMENTACH REDAKCYJNYCH

Misja rozgłośni publicznych, w tym Radia Wrocław, jest ustalona w ustawie o radiofonii i telewizji, a zapewnienie jej realizacji określone jest w rocznych planach finansowo-programowych, a następnie sprawozdaniu z ich wykonania sporządzanych przez wszystkie jednostki radiofonii publicznej. Poza ogólnymi zapisami w ustawie o radiofonii i telewizji w żadnym wewnętrznym dokumencie nie jest precyzyjnie określona misja realizowana przez wrocławską rozgłosnię. W jednym z wywiadów obecny prezes i równocześnie redaktor naczelny Radia Wrocław za główne wyznaczniki misji kierowanej przez siebie stacji uznaje regionalność, popularyzację kultury oraz rozwijanie społeczeństwa obywatelskiego⁶. Poza tym celem Radia Wrocław jest tworzenie programu opartego na słowie: „przez 20 minut w ciągu godziny »gadamy« o ważnych dla mieszkańców Dolnego Śląska sprawach. Jakich? Kulturze, służbie zdrowia, sporcie? To zależy od tego, co się dzieje. Czasami jest to sport, czasem problemy z dostaniem się do lekarza, a innym razem ważne wydarzenia kulturalne czy polityczne. Do informacji z regionu dochodzi interakcja ze słuchaczami, którzy na antenie wyrażają własne opinie o najważniejszych problemach mieszkańców Dolnego Śląska”⁷.

⁶ *Tomasz Duda: Politolog w radiowym lesie*, z T. Dudą rozmawia J. Antczak, „Gazeta Wrocławska” z 17 czerwca 2011 r.

⁷ Tamże.

STRUKTURA REDAKCJI W 2014 ROKU

Radio Wrocław na koniec roku 2014 to dwie stacje – regionalna i miejska, czyli radio RAM⁸. Stacje te obsługiwane są przez zespół dziennikarzy skupionych w ramach redakcji: Informacji, Sportowej, Muzycznej, Internetowej a także trzech redakcji terenowych zlokalizowanych w Jeleniej Górze, Legnicy i Wałbrzychu.

Na koniec 2014 r. Radio Wrocław zatrudniało 30 etatowych dziennikarzy oraz 40 współpracowników, którzy zajmowali się zarówno pozyskiwaniem informacji, jak i prowadzili programy na antenie radia.

Prezesem rozgłośni i równocześnie jej redaktorem naczelnym na koniec 2014 r. był Tomasz Duda. Jest on związany z Radiem Wrocław od 2006 r. Najpierw pełnił funkcję zastępcy redaktora naczelnego, a od 2010 r. jest prezesem zarządu rozgłośni, łącząc tę funkcję ze stanowiskiem redaktora naczelnego. Tomasz Duda wcześniej pracował jako redaktor naczelny „Słowa Polskiego” i zastępca redaktora naczelnego „Gazety Wrocławskiej”. Był również kierownikiem programu regionalnego TVP Wrocław. Z wykształcenia jest politologiem.

Redakcją Informacji kierował w 2014 r. Dariusz Litera. Jest on związany z wrocławską rozgłosnią od 1996 r., wcześniej natomiast pracował m.in. w M Radio i Radio Klakson. Dwukrotnie został wpisany do Księgi Rekordów Guinnessa. Najpierw w 2000 r., za prowadzenie wraz z innym dziennikarzem Radia Wrocław, Markiem Obszarnym, najdłuższego – ponad 93-godzinnego – programu realizowanego bez przerwy na żywo. W 2004 r. Dariusz Litera został z kolei wpisany do Księgi Rekordów Guinnessa, także z Markiem Obszarnym, za prowadzenie najdłuższego na świecie talk show. Przez 35 godzin wrocławscy dziennikarze rozmawiali ze swymi gośćmi na antenie. Zaczęli w sobotę rano, skończyli w niedzielę o godz. 20.00.

Zastępcą kierownika Redakcji Informacji Radia Wrocław na koniec 2014 r. była Maja Majewska, która przed pracą w Radiu Wrocław związana była między innymi z SuperExpressem i Radiem Eska. Drugim zastępcą kierownika Redakcji Informacji odpowiedzialnym z kolei za newsroom Radia RAM był Wojciech Szymański, który pod koniec 2013 r. przyszedł do wrocławskiej rozgłośni po sześciu latach pracy we wrocławskim oddziale „Gazety Wyborczej”, gdzie specjalizował się w tematyce politycznej. Odpowiedzialni muzycznie za rozgłosnie byli natomiast: w przypadku Radia Wrocław Wojciech Janicki, w Radiu RAM – Janusz Piotr Bartyś.

⁸ Z początkiem 2015 r. rozpoczęło nadawanie dodatkowo Radio Wrocław Kultura dostępne w systemie DAB+ oraz w Internecie.

Szefem Redakcji Internetowej był na koniec 2014 r. Marek Zoellner, z wykształcenia polonista, związany wcześniej z takimi mediami, jak Itezone.pl, gdzie pełnił funkcję redaktora naczelnego, „Gazeta Wrocławska”, w której był wydawcą strony internetowej www.gazetawroclawska.pl. Marek Zoellner był także współpracownikiem między innymi „Newsweeka”, „Panoramy Dolnośląskiej” i „Gazety Wyborczej”.

Redakcją Sportową na koniec 2014 r. kierował Robert Skrzyński, który tę funkcję pełnił od 2007 r. Swoje doświadczenie dziennikarskie zaczął zdobywać od 2002 r. w Radiu Kielce. Dwa lata później przeszedł do Radia Wrocław. W latach 2006–2008 był współpracownikiem TVP3 Wrocław i TVP Sport, a od października 2008 do czerwca 2011 r. komentował mecze piłkarskiej ekstraklasy, a także spotkania piłki ręcznej w Orange Sport. Od lipca 2011 r. był komentatorem T-Mobile Ekstraklasy i Ligi Mistrzów piłkarzy ręcznych w stacji Canal+ Sport. Zdobył nagrodę im. Macieja Bilewicza dla najlepszego dziennikarza sportowego na Dolnym Śląsku za 2009 r. Był sprawozdawcą Programu 1 Polskiego Radia podczas piłkarskich mistrzostw Europy w Polsce i na Ukrainie (7 meczów – Donieck, Charków, Kijów i Lwów), a także podczas Igrzysk Olimpijskich w Londynie 2012 (piłka ręczna, szermierka, tenis, siatkówka plażowa, strzelectwo, pięciobój nowoczesny, gimnastyka artystyczna). Relacjonował również mistrzostwa świata w piłce ręcznej w Katarze w 2015 r.

NAJWAŻNIEJSZE DZIAŁANIA REDAKCJI W 2014 ROKU

Rok 2014 był dla Radia Wrocław czasem realizacji podstawowych założeń rozgłośni regionalnej, której naczelnym celem jest informowanie o wydarzeniach z regionu, ale także pełnienie różnorodnych funkcji wobec lokalnej społeczności odbierającej sygnał radia. Ważnym aspektem działalności rozgłośni było również wspieranie i propagowanie regionalnej kultury oraz budowanie wiedzy historycznej dotyczącej Wrocławia i regionu. Temu ostatniemu celowi podporządkowane było rozbudowanie oferty programowej Radia Wrocław o uduchowione formy radiowe, słuchowiska oraz powieści radiowe. Radio Wrocław wyprodukowało i wyemitowało w 2014 r. między innymi cykl słuchowisk historycznych opisujących współczesne dzieje regionu. W ciągu całego roku powstało ponad 50 premierowych reportaży radiowych, które nadawane były w trakcie cyklu „Dolny Śląsk – ocalić od zapomnienia”.

Jednym z istotniejszych celów wyznaczonych przez zarządzających Radiem Wrocław na 2014 r. było zwiększenie udziału serwisów internetowych

w programie stacji, a także uzupełnienie dotychczasowych form dziennikarskich o realizowane na żywo formy publicystyczne. Stąd w ramówce przybyło czasu antenowego dla programów, które poświęcone są szeroko pojętej publicystyce. Pewnym uwieńczeniem tego procesu było opracowanie koncepcji nowej stacji – Radia Wrocław Kultura, która rozpoczęła emisję z początkiem 2015 r. Dziennikarze związani ze stacją realizują audycje dla osób zainteresowanych filmem, literaturą, teatrem, operą, sztukami wizualnymi, muzyką. Radiowy dzień podzielony jest na trzy części. Od rana do godz. 15.00 grane są utwory z różnych dekad XX i XXI w., znane przeboje i mniej popularne muzyczne perły, polskie i zagraniczne. Od godz. 15.00 do 20.00 dominuje publicystyka, w każdy dzień związana z inną przestrzenią kulturalnego życia. Rozmowy z gośćmi, komentarze, recenzje oraz codzienne relacje z przygotowań do Europejskiej Stolicy Kultury – to najistotniejsze elementy tego pasma. Od godz. 20.00 zaczynają się autorskie programy, w których o muzyce opowiadają młodzi utalentowani radiowcy i mający już swoich wiernych słuchaczy dziennikarze. Radio Wrocław Kultura można odbierać za pomocą tunerów wyposażonych w system DAB+, a także słuchać w Internecie.

Tematyka kulturalna w 2014 r. była zresztą bogato reprezentowana na antenie samego Radia Wrocław. Powszechnie obecne stały się między innymi programy specjalne przygotowywane z wykorzystaniem studia terenowego promującego najważniejsze wydarzenia kulturalne regionu.

Rok 2014 ze względu na wybory do Parlamentu Europejskiego podporządkowany był w Radiu Wrocław realizacji serii audycji dotyczących tych wyborów. Audycje poświęcone tematowi realizowane były w dwóch zakresach merytorycznych dotyczących z jednej strony szerokiej edukacji obywatelskiej, z drugiej zaś prezentacji kandydatów i ich komitetów wyborczych. Zespół dziennikarzy opracował w tym roku także cykl programów opisujących przebieg dolnośląskiej kampanii wyborczej.

Ponadto redakcja Radia Wrocław aktywnie była zaangażowana w organizację akcji społeczno-informacyjnych dotyczących spraw istotnych dla słuchaczy, między innymi takich jak: bezpieczeństwo nad wodą, zamknięcie Wyspy Słodowej we Wrocławiu, wybór między OFE i ZUS. Wszystkie te tematy i problemy wypełniły liczne programy, realizując funkcję informacyjną i interwencyjną.

W 2014 r. zmianie uległ także układ portalu internetowego Radia Wrocław. Dotychczas dominujące krótkie informacje zostały zastąpione pogłębionymi tekstami, niejednokrotnie bogato ilustrowanymi materiałami fotograficznymi oraz wideo.

W miejskim Radiu RAM zwiększeniu procentowemu uległ natomiast udział słowa w audycjach poprzez powstanie nowych programów z udziałem gości, m.in. „Rozmowa Dnia Radia RAM” – program podejmujący najważniejsze tematy lokalnej społeczności, „Muzyczne Ja”, w którym znani wrocławianie opowiadali o swoich muzycznych pasjach, magazyn „Muzyczny Wrocław” – poświęcony wydarzeniom muzycznym w mieście, „Muzyka Świata” – program z udziałem mieszkających we Wrocławiu obcokrajowców, „Strefa Młodych Radia RAM” – program poświęcony sprawom studentów, czy program dotyczący historii Wrocławia.

Paweł Urbaniak – dr, adiunkt w Instytucie Dziennikarstwa i Komunikacji Społecznej Uniwersytetu Wrocławskiego, od 2013 r. zastępca dyrektora ds. dydaktycznych. Zajmuje się dziennikarską genologią, historią mediów, problematyką creative writing oraz formami samoregulacji środowiska dziennikarskiego obecnymi w europejskich systemach medialnych. Jest autorem m.in. książek *Życie literackie we Wrocławiu w latach 1976–1989*, *Truth and objectivity in journalism*, a także współautorem podręcznika *Jak zostać pisarzem?*

Magdalena Steciąg

Polskie Radio Zachód

Nazwa stacji radiowej: Radio Zachód – Rozgłośnia Regionalna Polskiego Radia

Właściciel: spółka Skarbu Państwa

Adres: ul. Kukulcza 1, 65-472 Zielona Góra

Adres witryny internetowej: www.zachod.pl

Zasięg nadawania: Radio Zachód nadaje na dwóch częstotliwościach: 103 i 106 FM.

Program dostępny jest także w wersji cyfrowej. Zasięg słuchalności obejmuje całe województwo lubuskie z przyległymi terenami województw: zachodniopomorskiego, wielkopolskiego i dolnośląskiego. Jest także odbierane w Niemczech, we wschodniej Brandenburgii i Saksonii. Oddziały terenowe: Radio Zachód ma w swej strukturze dwie niezależne anteny miejskie: Radio Zielona Góra 97,1 FM i Radio Gorzów 95,6 FM. Rozgłośnie te nadają całodobowy program

Wyniki słuchalności w 2014 r.: Kwartalne raporty Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji „Udział w czasie słuchania i wielkość audytorium programów radiowych w podziale na województwa” pokazują wahania i znaczny spadek słuchalności Radia Zachód na koniec 2014 r. Na początku roku oscylowała ona wokół 10 proc., podczas gdy w ostatnim kwartale wynosiła zaledwie 2,4 proc. Pierwsze raporty z 2015 r. pokazują jednak, że Radio Zachód zaczyna odrabiać straty (3,8 proc. słuchalności w pierwszym kwartale)

Pozycja na regionalnym rynku radiowym w 2014 r.: Radio Zachód na początku roku zajmowało 3. pozycję pod względem wielkości audytorium w województwie lubuskim – za dwiema ogólnopolskimi stacjami komercyjnymi: RMF FM i ZET. Na koniec roku spadło na 10. pozycję, wyprzedzone nie tylko przez dwa ogólnopolskie programy Polskiego Radia (I i III), ale także przez miejskie anteny sieci Radia Eska i Plus

HISTORIA PRZED 1990 ROKIEM¹

Radio Zachód jest najstarszą i największą rozgłośnią w województwie lubuskim. Jego historia rozpoczyna się w okresie tużpowojennym, jednakże za datę inicjalną uznaje się dzień 1 lipca 1953 r., w którym została nadana pierwsza audycja Ekspozytury Polskiego Radia w Zielonej Górze, rozpowszechniona w sieci ok. 35 tys. głośników (tzw. kołchoźników). Sygnałem rozgłośni stał się motyw ludowy z Babimojszczyzny. Siedzibę redakcja znalazła w budynku dawnej szkoły ogrodniczej przy ul. Kukułczej, gdzie mieści się do dziś. Na dyrektora ekspozytury wyznaczono Bogdana Szeldbauera, który został wkrótce zastąpiony przez Krzysztofa Wójtowicza, oddelegowanego do Zielonej Góry z rozgłośni Polskiego Radia w Łodzi. Zespół składał się początkowo z dziesięciu osób – dziennikarzy i techników; byli wśród nich: Tadeusz Kajan – znakomity publicysta i znawca historii regionalnej, późniejszy wieloletni zastępca redaktora naczelnego (jego rządy nazywano „złotą erą” radia w Zielonej Górze), Adam Wielowieyski – uważany za twórcę „zielonogórskiej szkoły reportażu”, Jan Muszyński – późniejszy dyrektor Muzeum Ziemi Lubuskiej, Michał Kaziów – pisarz i krytyk radiowy, autor monografii *O dziele radiowym. Z zagadnień estetyki oryginalnego słuchowiska* (Wrocław 1973).

1 stycznia 1957 r. zielonogórska ekspozytura została przekształcona w Rozgłośnię Regionalną Polskiego Radia w Zielonej Górze. Pierwsza godzinna audycja rozbrzmiała na falach średnich 21 stycznia o godz. 14.00. Zielonogórska rozgłośnia posiadała najsilniejszy w Polsce nadajnik (30 kW), który umożliwiał odbiór programu w promieniu 60 km, a po pierwszym roku nadawania zajmowała pod względem słuchalności szóste miejsce wśród rozgłośni regionalnych w kraju – po Bydgoszczy, Poznaniu, Szczecinie, Opolu i Katowicach. W 1960 r. program lokalny został rozszerzony (wcześniej słuchacze narzekali, że godzina nadawania jest niesprzyjająca); stawał się też atrakcyjniejszy: sztywną publicystykę propagandową tworzoną pod okiem cenzora coraz częściej zastępowały programy rozrywkowe, a nawet satyryczne. Rozgłośnia transmitowała także koncerty z Festiwalu Piosenki Radzieckiej w Zielonej Górze.

W 1967 r. redaktorem naczelnym zielonogórskiego radia został Jan Kołodziej, którego rządy przyniosły dynamiczny rozwój zielonogórskiej radiofonii. Przy ul. Kukułczej otwarto nowy budynek, wyposażony w nowoczesne studio

¹ Podrozdział ten został opracowany na podstawie książki Andrzeja K. Piaseckiego *Lubuska czwarta władza* (Zielona Góra 2000) oraz niepublikowanej pracy magisterskiej Artura Steciąga *40 lat Rozgłośni Polskiego Radia w Zielonej Górze (1953–1993) w dokumentach, prasie i wspomnieniach pracowników*.

umożliwiające nagrywanie słuchowisk o wysokiej jakości dźwięku. Wzrastała rozpoznawalność reportaży z Zielonej Góry, które były chętnie nadawane przez rozgłośnie ogólnopolskie.

Na przełomie lat sześćdziesiątych i siedemdziesiątych w zielonogórskiej redakcji pracowały 22 osoby, a grono współpracowników liczyło nawet kilkadziesiąt osób. W 1969 r. wyemitowano łącznie 801 godzin audycji radiowych, w tym: 113 informacyjnych, 233 publicystycznych, 31 artystycznych oraz 377 muzycznych. Program lokalny trwał 2,5 godziny dziennie, a czas audycji z Zielonej Góry nadawanych w radiu warszawskim szacowano rocznie na 180 godzin.

„Złota era” (1967–1979) rozciągnęła się na kolejną dekadę. W latach siedemdziesiątych pracę w zielonogórskiej rozgłośni rozpoczęli młodzi dziennikarze, którzy zdecydowali o nowoczesnym kształcie i wysokiej renomie regionalnego programu (do dziś stanowią fundament lokalnego środowiska radiowego): Eugeniusz Banachowicz, Tadeusz Krupa, Irena Linkiewicz, Donat Linkowski, Ryszard Malitowski, Czesław Markiewicz, Edward Mincer, Andrzej Nawrocki, Krzysztof Rutkowski, Konrad Stanglewicz, Grażyna Walkowiak i in. Za jakością programu, który został istotnie zreformowany i dostosowany do otoczenia medialnego, w tym przede wszystkim dominacji telewizji i zmian w radiofonii ogólnopolskiej (np. od stycznia 1976 r. emitowano rano pierwszą audycję prowadzoną w całości na żywo „Dzień dobry”), szło rosnące grono słuchaczy. W 1980 r. liczba abonentów wynosiła 27 554, co odpowiadało ówczesnej średniej krajowej.

Burzliwy okres między sierpniem 1980 a grudniem 1981 r. to czas wolnościowego ożywienia w zielonogórskiej rozgłośni. Pracownicy Polskiego Radia byli aktywnymi uczestnikami i życzliwymi obserwatorami tych wydarzeń. Konrad Stanglewicz został rzecznikiem Międzyzakładowego Komitetu Założycielskiego NSZZ Solidarność i pełnił tę funkcję do wiosny 1981 r. Do „Solidarności” należała większość młodszych dziennikarzy, a niektórzy – np. Edward Mincer, Arkadiusz Olszowy, Edmund Matuszewski – zaangażowali się w działalność opozycyjną, za co zapłacili wkrótce utratą stanowisk.

W nocy z 12 na 13 grudnia 1981 r. budynek radia został otoczony przez wojsko; antena zielonogórskiej rozgłośni zamilkła. Nadawanie zostało wznowione dopiero 8 marca 1981 r. – najpóźniej ze wszystkich regionalnych anten w Polsce, a w następnych latach nad redakcją utrzymywano ścisły nadzór cenzorski.

W 1989 r. w zielonogórskim radiu następują gwałtowne zmiany, związane nie tylko z demokratycznymi przemianami społeczno-politycznymi, ale także z nieoczekiwaną wymianą kadry kierowniczej. W styczniu 1989 r. umiera na-

gle redaktor naczelny Tadeusz Konior. Decyzją Radiokomiteu w maju jego funkcję przejmuje dotychczasowy zastępca – Tadeusz Krupa, który był szefem radia w Zielonej Górze aż do 2006 r., przeprowadzając je z sukcesem przez trudny okres transformacji.

W okresie pierwszej wolnej kampanii wyborczej w 1989 r. zielonogórska rozgłośnia była jedynym publicznym środkiem przekazu na ziemi lubuskiej, w którym zgodnie z umowami Okrągłego Stołu strona solidarnościowa miała własną audycję. Realizował ją Konrad Stanglewicz. Wkrótce do pracy przywrócono dziennikarzy zwolnionych w stanie wojennym. Antena była stopniowo uwalniana z ograniczeń politycznych i... czasowych: z 3,5-godzinnego programu dziennego w 1980 r. emisja wydłużyła się do 8 godzin w 1990 r., a rok później nadawano już 12 godzin dziennie. 1 stycznia 1992 r. Rozgłośnia Polskiego Radia w Zielonej Górze rozpoczęła emisję całodobowego programu na częstotliwości 69,14 MHz.

Redaktorzy naczelni w okresie PRL-u:

1953–1955 Bogdan Szeldbauer,
1955–1962 Krzysztof Wójtowicz,
1962–1967 Andrzej Borkowski,
1967–1980 Jan Kołodziej.

Zastępcy:

1967–1975 Tadeusz Kajan,
1975–1979 Romuald Szura,
1981–1989 Tadeusz Konior,
1989–1993 Tadeusz Krupa.

FUNKCJONOWANIE STACJI W LATACH 1990–2014

Ostatnia dekada XX w. to okres dynamicznego rozwoju Radia Zachód. Zmiany, które można określić mianem rewolucyjnych, zaszły zarówno w strukturze rozgłośni, jej finansach, jak i w kwestiach programowych czy w charakterze pracy dziennikarza / reportera radiowego w ogóle. Zasadniczą sprawą było rozstrzygnięcie kwestii własnościowych. 31 grudnia 1993 r. zielonogórska rozgłośnia została przekształcona w spółkę akcyjną skarbu państwa kontrolowaną przez Radę Nadzorczą, której decyzją Tadeusz Krupa został powołany na prezesa zarządu I kadencji (pełnił tę funkcję przez kolejne dwie kadencje). Regionalna rozgłośnia PR w Zielonej Górze zyskała nazwę Radio Zachód, wskazującą na spory zasięg stacji (nowy nadajnik w Jemiołowie umożliwiał

odbior programu w promieniu 100 km) i niwelującą animozje zielonogórsko-gorzowskie występujące w jego obrębie.

Działalność Radia Zachód była od początku finansowana w znakomitej większości z abonamentu. Prezes rozgłośni oceniał w pierwszej połowie lat dziewięćdziesiątych, że wpływy z reklam pokrywają około 20 proc. kosztów jej funkcjonowania („Gazeta Zachodnia” 1993, nr 2); w drugiej połowie dekady udział ten zaczął wzrastać, co przy obniżce przychodów z abonamentu pozwoliło spółce zachować płynność finansową. Do 2000 r. wpływy z reklam oscylowały wokół 25 proc. dochodów stacji, potem znów spadły. W 2010 r. budżet Radia Zachód wynosił 10 mln zł, z czego ponad 8 mln pochodziło z abonamentu („Gazeta Wyborcza”, 19.07.2010).

Spore wydatki wiązały się z koniecznością unowocześnienia bazy technicznej. Całkowicie zmieniło się wyposażenie radia. Studio emisyjne zostało skomputeryzowane, a dziennikarze zaczęli się posługiwać sprzętem elektronicznym do nagrywania i obróbki materiału dźwiękowego. Postępowała digitalizacja archiwum rozgłośni, czyli kilometrów taśmy radiowej, na której dotąd gromadzono dorobek pokoleń radiowców w Zielonej Górze. Został on w atrakcyjny (choć bardzo skrótowny) sposób zaprezentowany na jubileuszowej płycie wydanej z okazji pięćdziesięciolecia Radia Zachód w 2003 r.

Zmiany programowe wiązały się z wydłużeniem czasu emisji. W całodobowej ramówce zaczęły dominować audycje prowadzone na żywo, często z telefonicznym udziałem słuchaczy. Popularność zyskiwały nowe programy muzyczne (lista przebojów „Gorąca trzydziestka” czy „Nocne marki” nadawane po godz. 23.00), ale w porze najwyższej słuchalności pierwszeństwo miała informacyjna misja radia publicznego. Oprócz cogodzinnych wiadomości, emitowanych od godz. 6.00 do 23.00, w paśmie porannym i popołudniowym nadawano liczne relacje reporterskie, korespondencje z regionu, z kraju i ze świata, wywiady, dyskusje, reportaże itd., nad których przygotowaniem pracował rozrastający się zespół redakcyjny. W 1998 r. w Radiu Zachód pracowały 94 osoby, w tym 38 dziennikarzy, 6 realizatorów i 6 pracowników technicznych. Rozgłośnia miała swoich korespondentów w każdym mieście powiatowym, w miejscowościach turystycznych i wypoczynkowych, na przejściach granicznych i w garnizonach wojskowych.

Badania słuchalności w pierwszej połowie lat dziewięćdziesiątych potwierdzały pozycję lidera w regionie – Radia Zachód słuchało ok. 70 proc. mieszkańców obszaru, na którym emitowany był program. Wkrótce jednak rosnąca konkurencja naapełniającym się regionalnym rynku radiowym (oprócz ogólnopolskich stacji komercyjnych RMF FM i Zet wkroczyło nań

ponadregionalne Radio Wawa, swoje oddziały w Zielonej Górze miały już w tym czasie Radio Plus i Eska; nadawało Akademickie Radio Index i Radio Maryja) spowodowała istotny spadek słuchalności. Była to ogólnopolska tendencja, przed którą Radio Zachód broniło się, uruchamiając odrębne anteny miejskie – w 1995 r. Radio Zielona Góra na 97,1 FM, a w 1999 r. Radio Miejskie Gorzowa na 95,6 FM. Okazało się to bardzo skutecznym posunięciem. RZG już po trzech latach nadawania uzyskało pozycję lidera w mieście, ciesząc się niesłabnącą popularnością także w pierwszej dekadzie XXI w. Była to wyjątkowa sytuacja, ponieważ w większości polskich miast w rankingach słuchalności wygrywały największe stacje komercyjne (w badaniu z 2003 r. na 29 miast tylko w Zielonej Górze na pierwszym miejscu była stacja lokalna; w pozostałych ścigały się ze sobą RMF FM i Radio Zet). Regularnie prowadzone badania Radio Track SMG/KRC dawały Radiu Zielona Góra ok. 15 proc. słuchalności.

Z kolei pierwsze badanie słuchalności przeprowadzone w 2000 r. w nowo powstałym województwie lubuskim pokazywało nowy układ na regionalnym rynku radiowym: na pierwszym miejscu było Radio RMF FM – 31 proc., na drugim Radio Zet – 28 proc., na trzecim Program I Polskiego Radia – 26,5 proc., a na czwartym Radio Zachód – 25,6 proc.. Na progu nowego wieku Radio Zachód z dotychczasowego niższego pasma częstotliwości 69,14 MHz przeniosło się na 103 i 106 MHz.

W 2006 r. decyzją Rady Nadzorczej po trzech kadencjach urzędowania z funkcji prezesa ustąpił Tadeusz Krupa. Szefem Radia Zachód został niezwiązany wcześniej z mediami Michał Frąckowiak, młody polityk z Ligi Polskich Rodzin. Na redaktora naczelnego powołano Piotra Bednarka, wcześniej zarządzającego prywatną telewizją Vigor w Gorzowie Wielkopolskim. Dla zespołu Radia Zachód było to „historyczne wydarzenie” („Gazeta Wyborcza Zielona Góra”, 21.10.2006), które zapoczątkowało liczne zmiany. Koniecznością wprowadzania oszczędności przy zmniejszających się wpływach abonamentowych uzasadniał zarząd plan integracji trzech anten – głównej regionalnej i miejskich. Pierwszym krokiem ograniczającym niezależność lokalnych programów była likwidacja stanowiska redaktora programowego w obu stacjach miejskich, co wywołało burzliwe protesty dziennikarzy (40 osób podpisało się pod listem protestacyjnym do KRRiT). „Kadrowym trzęsieniem ziemi” nazwano zwolnienie szefa Radia Zielona Góra, Marka Jankowskiego, który tworzył program stacji od początku i był uznawany za ojca jej sukcesu. Reorganizacji uległa także praca działu informacji – wkrótce staraniem nowych władz uruchomiono zmodernizowany newsroom, który miał zapewnić lepszy przepływ informacji przez wszystkie trzy anteny. Celem tej inwestycji było zwiększenie udziału

wydarzeń regionalnych do 60 proc. ogółu informacji emitowanych w Radiu Zachód. Nowy zarząd kładł nacisk także na sztandarowy produkt zielonogórskiej rozgłośni – szkołę reportażu. W 2007 r. powstało „Studio Kukułcza”; przede wszystkim jednak po raz pierwszy finał Ogólnopolskiego Konkursu Reportażystów „Melchior” odbył się w tym roku w Zielonej Górze.

Doinwestowanie głównej anteny i odświeżenie programu Radia Zachód dobrze wpłynęło na jego słuchalność. Po chwilowym spadku poniżej 10 proc. w pierwszej połowie lat 2000, ponownie podskoczyła do kilkunastu procent, a Radio Zachód utrzymało trzecie miejsce na regionalnym rynku radiowym, zmniejszając dystans do dwóch dominujących stacji komercyjnych – RMF FM i Zet. Nieco gorzej wypadł ten bilans dla Radia Zielona Góra, które w 2008 r. utraciło pozycję lidera w mieście, a w 2009 spadło na trzecie miejsce z wciąż wysoką jednak słuchalnością na poziomie 12 proc. Audytorium miejskiej anteny w kolejnych latach sukcesywnie się zmniejszało.

W 2010 r. nastąpiła kolejna zmiana w zarządzie spółki. Na nowego prezesa, który tę funkcję sprawuje obecnie drugą kadencję, wybrano Dariusza Frejmana, kierującego wcześniej lokalnym oddziałem TVP. W strategii rozwoju Radia Zachód kładzie on nacisk na innowacje technologiczne. Modernizacji uległa strona internetowa rozgłośni www.zachod.pl, która zawiera nie tylko serwis aktualnych informacji z regionu, uzupełniający radiowy przekaz audialny o treści tekstowe i wizualne, ale przede wszystkim w atrakcyjny sposób przedstawia ofertę programową Radia Zachód, udostępniając także materiały z bogatego archiwum dźwiękowego zielonogórskiej rozgłośni. Dążąc do uzyskania spełniającego wymogi współczesnego odbiorcy multimedialnego przekazu, stawia się także na interaktywny kontakt z wykorzystaniem portali społecznościowych, podcastów i blogów.

MISJA STACJI RADIOWEJ SFORMUŁOWANA W DOKUMENTACH REDAKCYJNYCH

Radio Zachód jako regionalna rozgłośnia Polskiego Radia jest ustawowo zobowiązane do realizowania misji publicznej. Spełnia ją zarówno na poziomie regionalnym, jak i lokalnym (dzięki dwóm antenom miejskim) w sferze informacji, kształtowania opinii publicznej, promocji kultury, nauki i sportu, a także rozrywki na dobrym poziomie.

Zgodnie z dokumentem redakcyjnym „Misja Radia Zachód” głównym posłannictwem rozgłośni jest „budowa tożsamości Lubuszan – mieszkańców

województwa, które niedawno obchodziło dopiero piętnastolecie swojego istnienia". Zwraca się w nim szczególną uwagę na skomplikowaną historię regionu, zamieszanego po II wojnie światowej przez przesiedleńców, głównie z Kresów Wschodnich, Polesia i Wielkopolski. Mozaikę narodową, etniczną, kulturową i religijną tych ziem tworzyli także Białorusini, Łemkowie, Żydzi, Romowie, Ukraińcy, Tatarzy, Grecy, Niemcy i Rosjanie. Kreowaniu „nowej” tożsamości ludzi oderwanych od korzeni nie sprzyjały liczne zmiany administracyjne: po wojnie obecne województwo lubuskie funkcjonowało w ramach województw poznańskiego i wrocławskiego; w 1950 r. zostało utworzone województwo zielonogórskie (ze stolicą w dwa razy mniejszej od Gorzowa Wielkopolskiego Zielonej Górze), z którego w 1975 r. wydzielono województwo gorzowskie. W 1999 r., dzięki determinacji władz regionu i zawarciu tzw. umowy paradyskiej przez polityków i samorządowców z północy i południa, powstało województwo lubuskie z siedzibą władz samorządowych w Zielonej Górze i administracyjnych w Gorzowie Wielkopolskim.

„Żeby przeciwdziałać animozjom gorzowsko-zielonogórskim zmieniliśmy nazwę stacji z Radio Zielona Góra na Radio Zachód i utworzyliśmy dwa miejskie programy” – można przeczytać w „Misji...”. Ważnym zadaniem Radia Zielona Góra i Radia Gorzów jest budowanie przestrzeni obywatelskiego dialogu między samorządem a mieszkańcami. Pozwalają one także ograniczać napięcia społeczne, które kumulują się wokół kultowej w regionie dyscypliny sportowej – żużla. Polega to na tym, że Radio Zielona Góra nadaje relacje z meczów Falubazu dla jego zielonogórskich kibiców, a Radio Gorzów – dla popleczników Stali z Gorzowa Wielkopolskiego. Sympatycy obu lubuskich drużyn na falach eteru się dzięki temu nie spotykają, a ich potrzeby wspólnotowe są zaspokajane. Główna antena, czyli Radio Zachód, stara się zachowywać neutralność w tej rywalizacji.

Dbłość o utrzymanie jedności regionu wyraża się także w nieustających zmaganiach dziennikarzy z ambicjami polityków i działaczy społecznych z północy i południa Lubuskiego, w którym podziały polityczne i światopoglądowe nie mają takiego znaczenia, jak miejsce zamieszkania. Nawet wojewoda i marszałek (obecnie z jednej opcji politycznej) często mają różne zdanie w sprawach kluczowych dla regionu.

Nacisk na regionalność i lokalność jako wartości skupiające słuchaczy wokół radiowego przekazu znajduje odzwierciedlenie w sloganach reklamowych wszystkich trzech stacji. Mottem antenowym Radia Zachód jest od lat liner „Bliżej Ciebie”, w dźwiękach Radia Zielona Góra słyhać znaną z piosenki Lady Pank frazę „Zawsze tam, gdzie Ty”, natomiast Radio Gorzów reklamuje się sloganem „Jedyne gorzowskie radio”.

STRUKTURA REDAKCJI W 2014 ROKU I OBECNOŚĆ TEMATYKI REGIONALNEJ W PROGRAMIE ROZGŁOŚNI

Obecnie Radio Zachód zatrudnia na etatach 56 dziennikarzy, ma także około 10 stałych współpracowników. Obsługują oni trzy anteny, oprócz głównej także dwie, dynamicznie rozwijające się stacje miejskie – Radio Zielona Góra i Radio Gorzów. Tak rozbudowana struktura wynika z ambicji zachowania symetryczności w kontakcie ze słuchaczami z północy i południa regionu.

Radio Zachód jest aktualnie podzielone na sześć redakcji: informacyjną, kulturalną, rozrywkową, edukacyjną, publicystyczną i sportową. Sercem Redakcji Informacji jest wspólny dla trzech anten, zmodernizowany w 2011 r. newsroom, w którym pracuje na co dzień kilkunastu dziennikarzy. Dodatkowo, jest to miejsce koordynacji pracy korespondentów terenowych. W redakcji powstają przede wszystkim materiały reporterskie do serwisów informacyjnych, emitowanych co godzinę od godz. 6.00 do 23.00, oraz do magazynów o charakterze informacyjno-rozrywkowym, które są prezentowane w porannym i popołudniowym paśmie programowym. W Radiu Zachód utrzymała się zasada rozpoczynania programów informacyjnych od wiadomości regionalnych i lokalnych, uznawanych w hierarchii ważności za nadrzędne w stosunku do relacji z kraju i ze świata. Reporterzy newsroomu współpracują z Informacyjną Agencją Radiową, a ich materiały dźwiękowe pojawiają się także na antenie I i III Programu Polskiego Radia. Do ich obowiązków należy również obsługa serwisu informacyjnego na stronach internetowych rozgłośni www.zachod.pl, www.rzg.pl, www.radiogorzow.pl. Kierownikiem Redakcji Informacji jest Kamil Hypki, dziennikarz młodsze pokolenia od końca lat dziewięćdziesiątych związany z Radiem Zachód.

Redakcja Kultury skupia kilkoro utytułowanych i cenionych w Lubuskim dziennikarzy, twórców i animatorów kultury, m.in. Czesława Markiewicza, Eugeniusza Banachowicza, Cezarego Galka, Donata Linkowskiego. Kładzie nacisk na wspieranie wartościowych inicjatyw artystycznych i kulturalnych oraz promocję twórczości rodzimych autorów z regionu. W ubiegłorocznych cyklach „Spotkanie z muzami”, „Literaria lubuskie” gościli zarówno kreatorzy kultury z województwa lubuskiego, administrujący z sukcesem takimi instytucjami, jak Biuro Wystaw Artystycznych w Zielonej Górze czy galeria Nowy Wiek w Gorzowie Wielkopolskim, jak i lokalni twórcy, zwłaszcza prozaicy: Krzysztof Fedorowicz, Renata Diaków, Krzysztof Koziółek itd. Wartościowym przedsięwzięciem programowym jest kontynuowany od kilkunastu lat cykl „Radiowa książka poetycka”, w którym corocznie prezentuje się dwanaście tomików lubuskich poetów. Dziennikarze Redakcji Kultury przygotowują także różne audycje mu-

yczne: koncerty muzyki klasycznej, nagrania z muzycznych wydarzeń w regionie – festiwali muzyki poważnej, jazzowej, popularnej itd. oraz rejestracje (często unikatowe) występów zespołów ludowych. Co ciekawe, audycje te („Ziemia i pieśń”, „Na swojską nutę”) mają oddaną rzeszę odbiorców, dla których antena Radia Zachód jest ważnym forum prezentacji muzyki i – szerzej – tradycji ludowej w regionie o trudnej historii i nieukształtowanej tożsamości. Na to zapotrzebowanie dziennikarze odpowiedzieli nową audycją „Muzyczne tradycje”, w której od zeszłego roku króluje folklor różnych grup etnicznych, osiedlających się na ziemi lubuskiej po II wojnie światowej (zespoły łemkowskie, polskie, górali czadeckich, regionu Kozła, ukraińskie itd.).

Redakcja Edukacji prowadzi bardzo zróżnicowaną działalność antenową. Powstają w niej zarówno słuchowiska oświatowe dla dzieci z udziałem najmłodszych i magazyny dla młodzieży, w których uczestniczą gimnazjaliści i licealiści, audycje popularyzatorskie z udziałem naukowców (zwłaszcza „Eureka”, która przybliża działalność pracowników Uniwersytetu Zielonogórskiego), programy poradnikowe i terapeutyczne z udziałem ekspertów, jak i konkursy edukacyjne dla słuchaczy. Dyskusja na żywo jest ważnym punktem programu Radia Zachód – codziennie w samo południe rozpoczyna się „Otwarty mikrofon”, w którym słuchacze mogą konsultować się ze specjalistami z różnych dziedzin – od językoznawców poprzez prawników do doradców podatkowych. Jest to także forum wymiany poglądów i opinii słuchaczy na temat bieżących wydarzeń społecznych, politycznych i gospodarczych. Istotnym elementem ramówki w 2014 r. był przygotowany przez Redakcję Edukacji cykl pod nazwą „Lubuska strona mocy”, poruszający szeroko pojętą tematykę energetyczną (kopaliny, energia odnawialna, ekologia, nowe technologie grzewcze itp.) ze szczególnym uwzględnieniem lubuskiego rejonu wydobywczego węgla brunatnego w okolicach Gubina.

Redakcja Publicystyki kierowana przez Krzysztofa Baługa stanęła w 2014 r. przed odpowiedzialnym zadaniem kształtowania opinii publicznej w okresie wyborów do Parlamentu Europejskiego i do samorządów. Antenę Radia Zachód zaludnili politycy, samorządowcy, działacze społeczni, przedstawiciele organizacji pożytku publicznego i przedsiębiorców z województwa lubuskiego oraz komentatorzy – dziennikarze z opiniotwórczych mediów czy politolodzy z Uniwersytetu Zielonogórskiego. Ponadczasową inicjatywą Redakcji Publicystyki o znacznej wartości dla kształtowania wiedzy o regionie jest zainicjowany kilka lat temu cykl „Dźwiękowa encyklopedia Lubuszan”, w którym prezentowane są sylwetki ważnych osobowości. Popularnością cieszył się magazyn interwencyjny Grażyny Walkowiak „W twojej sprawie”. Audycja składa się z dwóch części: reportażu i dyskusji w studiu z bohaterami reportażu i osobami zaangażowanymi w omawianą sprawę. Piętnowane były w niej na przy-

kład: nieuczciwość pracodawców, nadużycia w wypłacaniu odszkodowań czy drastyczne przypadki znęcania się nad zwierzętami.

Redakcja Rozrywki zapewnia przede wszystkim oprawę muzyczną programu Radia Zachód (i pozostałych dwóch anten). Realizuje również wiele audycji słowno-muzycznych, które są znakiem rozpoznawczym zielonogórskiej rozgłośni, np. „Piosenki z myszką” Bogusławy Patalas, „Mniej więcej lista”, czyli lista przebojów Radia Zachód, czy „Scena” Jacka Grodzkiego, znanego nie tylko w regionie dziennikarza muzycznego o dużym dorobku.

Szczególnym przedsięwzięciem redakcji jest coniedzielnny magazyn satyryczny „Łoża prześmiewców, czyli Saldo”, tworzony przez najbardziej doświadczonych dziennikarzy Radia Zachód: Ryszarda Malitowskiego, Krzysztofa Rutkowskiego i Konrada Stanglewicza. Łączy on w sobie elementy *edutainment* (zagadki i konkursy edukacyjne) z publicystyką społeczną, podaną z przymrużeniem oka i w niewymuszonej atmosferze relaksu niedzielnego popołudnia. Ponadto dziennikarze Redakcji Rozrywki biorą udział w wielu regionalnych imprezach muzycznych nie tylko w charakterze komentatorów, ale także prowadzących i jurorów. Redakcją kieruje Andrzej Nawrocki, od lat siedemdziesiątych związany z zielonogórską rozgłośnią.

Redakcja Sportowa, pod kierownictwem najbardziej znanego dziennikarza sportowego w regionie – Jacka Białogłowego, zapewnia obsługę medialną najważniejszych (a w przypadku kluczowych dla regionu dyscyplin po prostu wszystkich) rozgrywek sportowych w Lubuskiem dla wszystkich trzech anten. Jej mocną stroną są niewątpliwie pełne emocji relacje na żywo z meczów żużlowych i koszykarskich. Przyciągają one przed radioodbiorniki rzesze kibiców, którzy – jako bardzo aktywna medialnie grupa odbiorców – chętnie je komentują na forach internetowych i portalach społecznościowych. Fragmenty relacji Jacka Białogłowego mają tysiące odsłon na YouTube (por. np. <https://www.youtube.com/watch?v=hgVotlhNbrE>). Redakcja Sportowa przygotowuje programy informacyjne zawierające bieżące wiadomości sportowe związane z występami lubuskich sportowców. Redakcja nie stroni także od publicystyki, zabierając opiniotwórczy głos w sprawie problemów sportu w regionie.

NAJWAŻNIEJSZE DZIAŁANIA REDAKCJI W 2014 ROKU

Rok 2014 w Radiu Zachód upłynął pod znakiem wyborów samorządowych. Tematyka polityczna z różnych szczebli: wojewódzkiego, powiatowego, gminnego zdominowała przekaz informacyjny i publicystyczny stacji w trakcie wielotygodniowej kampanii wyborczej; starannie relacjonowano i oma-

wiano wyniki głosowania oraz przybliżano słuchaczom nowo wybrane władze lokalne. Przez cały rok emitowane były także specjalne cykle programowe, np. „Wykonane – planowane”, „Zatrzymaj się w Lubuskim”, w których prezentowano wysiłki samorządowców w realizacji potrzeb mieszkańców, oceniano rozwój różnych inwestycji i przedsięwzięć ekonomiczno-społecznych, dyskutowano o inicjatywach wspierających lokalne społeczności itd.

Dużo uwagi poświęcono Unii Europejskiej, a zwłaszcza takim wydarzeniom, jak wybory do Parlamentu Europejskiego oraz dziesiąta rocznica przystąpienia Polski do wspólnoty. Służyły temu następujące audycje publicystyczne: „10 rozmów na 10-lecie”, „Wspólna Europa”, „Eurowybory 2014”. Ważną społecznie inicjatywą był produkowany wspólnie z Radiem Rzeszów i Radiem Białystok cykl audycji „Europa bez granic”, w którym porównywano poglądy mieszkańców zachodniej i wschodniej Polski w sprawach związanych z rolą Unii Europejskiej w rozwoju regionów.

Na antenie Radia Zachód prezentuje się chętnie takie wymagające i zanikające w stacjach komercyjnych formy radiowe, jak reportaże i dokumenty radiowe. W 2014 r. w prestiżowym cyklu o wieloletniej tradycji „Lubuska szkoła reportażu” zaprezentowano 30 premier mieszczących się w konwencji reportażu artystycznego. Dwie z nich zostały dostrzeżone w ogólnopolskich konkursach. Za reportaż pt. „Twardzielka”, opowiadający poruszającą historię macierzyństwa osoby niepełnosprawnej, Cezary Galek otrzymał nagrodę im. Stefana Żeromskiego w konkursie organizowanym przez Stowarzyszenie Dziennikarzy Polskich. Natomiast za reportaż pt. „Historia z Chopinem w tle” został uhonorowany nagrodą Marszałka Senatu RP. W magazynie „Czas na reportaż” wyemitowano ponad 40 reportaży społecznych i interwencyjnych obrazujących aktualne wydarzenia z regionu.

Reporterzy Radia Zachód relacjonowali także liczne wydarzenia kulturalne. Z wozem transmisyjnym odwiedzali w cyklu „Radio bliżej Ciebie” miejscowości turystyczne i wypoczynkowe w Lubuskim. Ważną rolę w integrowaniu regionu Radio Zachód potwierdziło w 2014 r., inicjując budowę „Ławeczki miłości” nad jeziorem w Lubniewicach, gdzie znany seksuolog, profesor Zbigniew Izdebski z Uniwersytetu Zielonogórskiego przeprowadzał pół żartem, pół serio „mażeńską terapię” pomiędzy marszałkiem z Zielonej Góry i wojewodą z Gorzowa Wielkopolskiego.

Na antenie nie zabrakło również wielkich wydarzeń muzycznych. Polowe studio Radia Zachód stanęło na Przystanku Woodstock w Kostrzynie nad Odrą. Przez trzy dni dziennikarze muzyczni nadawali program dla kilkudziesięciu tysięcy uczestników festiwalu, informując o wydarzeniach na trzech

scenach muzycznych oraz o spotkaniach i warsztatach w Akademii Sztuk Przepięknych. Patronatem medialnym Radia Zachód został objęty festiwal muzyki dawnej „Muzyka w Raju”, organizowany w klasztorze pocysterskim w Paradyżu. Melomani mogli wysłuchać transmisji koncertów ze specjalną oprawą wizualną na stronie internetowej www.zachod.pl.

Do ciekawszych przedsięwzięć, które przyczyniają się do integracji mieszkańców regionu, należy realizowany przez Radio Zachód (we współpracy z Radiem Białystok i innymi rozgłośniami regionalnymi Polskiego Radia) konkurs „Przebojem na antenę”, w którym biorą udział zespoły muzyczne z całego województwa. Lubuscy wykonawcy są promowani w audycjach rozrywkowych, a zwycięzcy konkursu dają specjalny koncert podczas Winobrania w Zielonej Górze. Bliskość granicy polsko-niemieckiej z kolei zachęca do współpracy z partnerami z zachodu, zwłaszcza z Antenne Brandenburg w Cottbus. Jej owocem był udział polsko-niemieckiej drużyny w maratonie „Od ratusza do ratusza: Zielona Góra – Cottbus”, relacjonowany na obu antenach.

Radio Zachód posiada dwie samodzielne anteny miejskie, które również realizują misję bliskości słuchaczowi i uczestnictwa w budowaniu lokalnej tożsamości. Wysoki poziom jej realizacji został doceniony przez Krajową Radę Radiofonii i Telewizji. Z jej monitoringu wynika, że oferta programowa Radia Zielona Góra i Radia Gorzów jest najbogatsza w treści lokalne z wszystkich siedmiu programów miejskich nadawanych przez publiczne rozgłośnie regionalne w kraju (por. <http://www.wirtualnemedial.pl/artukul/krrit-tematyki-lokalnej-w-miejskich-programach-publicznych-mniej-niz-w-komercyjnych>). W 2014 r. Radio Zielona Góra koncentrowało się na projekcie połączenia miasta z gminą, o czym zadecydowali w referendum mieszkańcy Zielonej Góry. W audycji „Wokół miasta” przygotowywano słuchaczy merytorycznie do tego głosowania. Radio Gorzów natomiast zostało zauważone jako medium opinotwórcze podczas samorządowej kampanii wyborczej.

Specyfiką obu anten, która przynosi im popularność wśród słuchaczy, jest niewątpliwie duże nasycenie relacjami sportowymi. Radio Zielona Góra transmitowało wszystkie mecze Spar Falubazu Zielona Góra w ekstraklasie żużlowej, w której klub zajął czwarte miejsce. Gorzowska Stal z kolei zdobyła w 2014 r. tytuł mistrza kraju, a wydarzenia żużlowe były hitem antenowym Radia Gorzów, przyciągając do radioodbiorników rzeszę kibiców. Drugą dyscypliną integrującą mieszkańców Zielonej Góry stała się w ostatnich latach koszykówka. Koszykarze Stelmetu zdobyli srebrny medal Tauron Basket Ligi, zagraли w europejskich pucharach Eurocup, a Radio Zielona Góra relacjonowało wszystkie spotkania – nie tylko na antenie, ale też na specjalnym blogu internetowym.

Obie stacje realizują corocznie akcje promocyjne. W sezonie letnim studio Radia Gorzów przenosi się na malowniczy bulwar nadwarciański, skąd nadawany jest na żywo wakacyjny program. Natomiast Radio Zielona Góra celebruje Winobranie wraz z mieszkańcami miasta w studiu winobraniowym usytuowanym na deptaku w centrum wydarzeń rozrywkowych. Dziennikarze rozgłośni są także aktywni w Internecie, a zwłaszcza na portalach społecznościowych, na których rozwijają profile swoich rozgłośni, a także osobno audycji sportowych i muzycznych.

NAGRODY I WYRÓŻNIENIA W 2014 ROKU

W roku 2014 kilkoro dziennikarzy Radia Zachód otrzymało nagrody państwowe i branżowe. Złotym Krzyżem Zasługi zostali odznaczeni Krzysztof Baług, zastępca redaktora naczelnego, oraz Cezary Galek, kierownik Redakcji Kultury. Srebrny Krzyż Zasługi przyznano Grażynie Walkowiak, długoletniej dziennikarce interwencyjnej RZ, i Pawłowi Mrozkowi, redaktorowi naczelnemu rozgłośni. Brązowy Krzyż Zasługi otrzymała Elżbieta Wozowczyk-Leszko zajmująca się na antenie problematyką wychowania dzieci i młodzieży.

Wielokrotnie obsypywany nagrodami za działalność reportażową Cezary Galek w ubiegłym roku został uhonorowany Lubuskim Wawrzynem Dziennikarskim dla najlepszego dziennikarza regionu. Otrzymał również nominację do finału ogólnopolskiego konkursu medialnego „Grand Press”. Izabela Patek z gorzowskiej redakcji Radia Zachód zajęła I miejsce w Ogólnopolskim Konkursie Przyrodniczo-Łowieckim, a Marzena Wróbel-Szała, przedstawicielka młodszej generacji reportażystów, zdobyła II nagrodę w konkursie dziennikarskim lubuskiego oddziału Stowarzyszenia Dziennikarzy RP.

Nagrody za twórczość poetycką w ponad 30 konkursach literacko-poetyckich w całym kraju otrzymywał Czesław Markiewicz z Redakcji Kultury. Jego indywidualne osiągnięcia stały się elementem wizerunku i promocji Radia Zachód.

Magdalena Steciąg – dr hab., prof. Uniwersytetu Zielonogórskiego, kierowniczka Pracowni Dziennikarstwa. W latach 1998–2013 związana jako dziennikarka z Radiem Zielona Góra. Autorka książki *Informacja, wywiad, felieton. Sposób funkcjonowania tradycyjnych gatunków w radiu komercyjnym* (Zielona Góra 2006). W 2012 r. zdobyła nagrodę Pełnomocnika Rządu ds. Równości za cykl felietonów radiowych emitowanych w RZG.

Łukasz Śmigiel

Radio Eska

Właściciel: Time Sp. z o.o., wchodzące w skład Zjednoczonych Przedsiębiorstw Rozrywkowych

Adres: ul. Jubilerska 10, 04-190 Warszawa

Adres witryny internetowej: <http://www.eska.pl>

Zasięg nadawania: sieć rozgłośni o zasięgu lokalnym, obejmująca czterdzieści oddziałów terenowych w Polsce oraz cztery stacje radiowe, którym Radio Eska daje możliwość korzystania ze swojej marki i programu na zasadzie franczyzy (m.in. rozgłoszenie w Bartoszycach oraz w Łomży)

Oddziały terenowe¹:

Radio Eska Bartoszyce – 90,9 MHz

Radio Eska Bełchatów – 89,4 MHz

Radio Eska Beskidy – 97 MHz

Radio Eska Białystok – 90,6 MHz

Radio Eska Bydgoszcz – 94,4 MHz

Radio Eska Elbląg – 94,1 MHz

Radio Eska Gorzów – 93,8 MHz

Radio Eska Grudziądz – 90,6 MHz

Radio Eska Iława – 89 MHz

Radio Eska Ostrów Wielkopolski: Kalisz – 101,1 MHz, Ostrów Wielkopolski – 89,3 MHz

Radio Eska Kielce – 103,3 MHz

Radio Eska Koszalin – 95,9 MHz, Kołobrzeg – 107,2 MHz

Radio Eska Kraków – 97,7 MHz

Radio Eska Leszno – 102 MHz

¹ <http://www.krrit.gov.pl/dla-nadawcow-i-operatorow/koncesje/wykaz-koncesji-i-decyzji/results,1,1,0,0,1,1,0,0.html> [dostęp: 10.11.2015].

Radio Eska Lublin – 103,6 MHz

Radio Eska Łomża – 88,8 MHz

Radio Eska Łódź – 90,1 MHz

Radio Eska Małopolska: Bochnia – 106,8 MHz, Nowy Sącz – 106,8 MHz

Radio Eska Olsztyn – 89,9 MHz

Radio Eska Opole – 90,8 MHz

Radio Eska Ostrzeszów – 96,9 MHz

Radio Eska Piła – 105,6 MHz

Radio Eska Płock – 95,2 MHz

Radio Eska Poznań – 93 MHz

Radio Eska Przemyśl – 90,3 MHz

Radio Eska Radom – 106,9 MHz

Radio Eska Rzeszów: Krosno – 104,9 MHz, Rzeszów – 99,4 MHz, Sanok – 89,5 MHz,
Ustrzyki Dolne – 106,5 MHz

Radio Eska Siedlce – 96,8 MHz

Radio Eska Starachowice – 102,1 MHz

Radio Eska Szczecin – 96,9 MHz

Radio Eska Szczecinek: Szczecinek – 99 MHz, Łobez – 106,5 MHz

Radio Eska Śląsk – 99,1 MHz

Radio Eska Tarnów – 98,1 MHz

Radio Eska Trójmiasto: Gdańsk – 94,6 MHz, Gdynia – 90,7 MHz

Radio Eska Toruń – 104,6 MHz

Radio Eska Warszawa – 105,6 MHz

Radio Eska Wrocław: Jelenia Góra – 90,2 MHz, Wrocław – 104,9 MHz

Radio Eska Zamość – 97,3 MHz

Radio Eska Zielona Góra – 105,7 MHz

Radio Eska Żary – 106,6 MHz

Wyniki słuchalności w 2014 r. i pozycje oddziałów terenowych na regionalnym rynku radiowym w 2014 r.: w okresie od września do listopada 2014 r. udział sieci radiowej Eska wśród słuchaczy w wieku od 15 do 75 lat wyniósł 8,3 proc., czyli 1,1 pkt proc. więcej niż w analogicznym okresie roku wcześniejszego. Jest to wynik danych Radio Track Millward Brown przygotowanych dla portalu Wirtualnemedi.pl²

Wyniki słuchalności w konkretnych okresach prezentują się następująco: grudzień 2013 / luty 2014: 7,3 proc., marzec 2014 / maj 2014: 7,4 proc., czerwiec 2014 / sierpień 2014: 7,4 proc., wrzesień 2014 / listopad 2014: 8,3 proc.

W godzinach między 11.00 a 14.00 słuchalność Eski w skali kraju osiągnęła w 2014 r. w szczycie około 150 tys. słuchaczy, do 300 tys. w weekendy. Pozycje oddziałów

² <http://www.wirtualnemedi.pl/arttykul/ranking-sluchalnosci-rozglosni-radiowych-w-miastach-polski-raport> [dostęp: 20.10.2015].

terenowych w wybranych miastach Polski w grupie wiekowej słuchaczy od 15 do 75 lat, wyniki prezentowały się następująco³: Radio Eska Warszawa 6,6 proc., Radio Eska (Katowice) 3,8 proc., Radio Eska (Trójmiasto) 4,0 proc., Radio Eska (Poznań) 12 proc., Radio Eska (Kraków) 4,1 proc., Radio Eska (Łódź) 9,9 proc., Radio Eska (Wrocław) 10,0 proc., Radio Eska (Szczecin) 4,4 proc., Radio Eska Bydgoszcz 11,0 proc., Radio Eska (Białystok) 4,2 proc., Radio Eska Kielce 4,1 proc., Radio Eska (Lublin) 7,7 proc., Radio Eska (Radom) 12,4 proc., Radio Eska (Katowice) 0,3 proc., Radio Eska Toruń 11,6 proc.

Słuchalność i zasięg Radia Eska w 2014 r. były wyższe niż w poprzednim roku. Bardzo duży był także, stale rosnący w poprzednich latach, udział Radia Eska w rynku. Zasięg dzienny Radia Eska okresie wrzesień–listopad 2014 r. w grupie komercyjnej⁴ 16–50 lat wyniósł 17,6 proc., czyli o 1,1 pkt proc. więcej niż rok wcześniej. Stacja w okresie wrzesień–listopad 2014 r. osiągnęła 12 proc. udziału w rynku, czyli wynik lepszy o 0,7 pkt proc. niż w sierpniu i wrześniu. Radio Eska pozostało liderem także w swojej grupie docelowej (15–34 lat). Zasięg dzienny w okresie wrzesień–listopad 2014 r. wyniósł w tym wypadku 22,9 proc. To wynik lepszy o 1,6 pkt proc. niż przed rokiem. Również udział interakcji ze słuchaczami w czasie emisji miał tendencję wzrostową i osiągnął 17 proc., czyli o 3,5 pkt proc. więcej niż w okresie wrzesień–listopad roku poprzedniego

Słuchacze bardzo polubili nadawany od marca 2014 r. poranny program Radia Eska, prowadzony przez Krzysztofa „Jankesa” Jankowskiego i Michała Hanczaka. Zasięg kwadranśowy w grupie docelowej stacji wyniósł 9,8 proc. i wykazywał tendencję wzrostową⁵. W porównaniu do fali sierpień–październik 2014 r. był to wynik lepszy o 1 pkt proc. Lepsze wyniki uzyskiwało również wieczorne pasmo „ImprESKA”, którego gospodarzem od maja 2014 r. został Jan Pirowski. Zasięg kwadranśowy w grupie docelowej stacji w fali wrzesień–listopad wyniósł 6,6 proc., czyli o 1,3 pkt proc. więcej niż w okresie analogicznym rok temu⁶. „Bardzo dobre wyniki słuchalności Radia Eska w 2014 r. to wynik konsekwentnej, ciężkiej pracy całego zespołu oraz »bycia na czasie« pod każdym możliwym względem. I tego właśnie oczekuje nasza grupa docelowa. Cieszymy się, że nowe kluczowe pozycje programowe – czyli poranek z Jankesem i pasmo wieczorne z Jankiem Pirowskim, tak bardzo spodobały się naszym słuchaczom” – stwierdziła dyrektor programowy sieci Iga Mackiewicz⁷

³ Tamże.

⁴ Tamże.

⁵ <http://www.krrit.gov.pl/dla-nadawcow-i-operatorow/kontrola-nadawcow/badania-odbioru-programow-radiowych-i-telewizyjnych/rynek-radiowy/raporty-kwartalne> [dostęp: 20.11.2015].

⁶ Tamże.

⁷ <http://www.grupazpr.pl/aktualnosc/1039> [dostęp: 20.11.2015].

Podmioty wchodzące w skład Grupy Radiowej Time: Radio Eska – sieć stacji lokalnych, Radio Plus – sieć diecezjalnych rozgłośni lokalnych, Eska Rock – stacja lokalna (Warszawa), VOX FM – stacja ponadregionalna

HISTORIA I FUNKCJONOWANIE STACJI W LATACH 1990-2014

22 maja 1990 r. powstała w Warszawie pierwsza całkowicie prywatna polska stacja radiowa o nazwie Radio S, znana także jako Radio Solidarność. Stacja miała w pierwszym okresie swej działalności profil informacyjno-publicystyczny. Następnie w związku z działaniami rynkowej konkurencji po roku 1992 profil Radia S został uzupełniony o przekazy o charakterze muzycznym; dużą wagę przywiązywano do playlisty bogatej w przeboje. Nacisk został położony na interakcję ze słuchaczami, np. poprzez rozmowy telefoniczne na antenie. W tym samym roku, za prezesury Jolanty Wiśniewskiej, rozgłośnia zmieniła nazwę na Radio Eska. W 1993 r. zmienił się także właściciel nie tylko Radia Eska, ale także powstałego w lutym 1991 r. siostrzanego Radia S Poznań oraz założonej w 1993 Eski Wrocław. Nowym właścicielem zostały Zjednoczone Przedsiębiorstwa Rozrywkowe, które wcześniej posiadały udziały w studiach nagrań w różnych miastach Polski.

W 1997 r. została podjęta próba przekształcenia Radia Eska w ogólnopolską sieć radiową. Na nowo powstającą sieć złożyło się przeszło dwadzieścia rozgłośni radiowych, głównie powiązanych już wcześniej z ZPR oraz ze stacjami niezależnych. Sieć przyjęła wspólną nazwę Super FM, jednocześnie jednak pozwalała stacjom utrzymać programową niezależność. Wszystkie stacje wchodzące w skład nowego tworu łączyła także możliwość emitowania wspólnych ogólnopolskich serwisów informacyjnych i nocnych audycji.

Zmiany w strukturze przyniosły rewolucję programową wszystkich stacji. Pierwsze zmiany zaszły w warszawskiej rozgłośni, która wprowadziła jednolity format muzyczny skierowany do młodszego odbiorcy (tak zwane: CHR), poszerzany następnie o muzykę klubową. Równocześnie do sieci Super FM dołączyły kolejne ośrodki: Bydgoszcz, Trójmiasto, Lublin, Białystok, Olsztyn. Od 2000 roku rozgłośnie działające jako Radio S przyjęły ostatecznie wspólną nazwę Radio Eska. Trwała rozbudowa sieci o kolejne rozgłośnie regionalne w Pile, Gorzowie Wielkopolskim, Zielonej Górze, Kaliszu, Łodzi, Opolu, na Śląsku, w Bełchatowie, Toruniu, Kielcach, Lesznie. Po roku 2003 za prezesury Anny Siemianowskiej sieć podpisała umowy franczyzowe z wybranymi sta-

cjami lokalnymi (Iława, Łomża, Grudziądz, Płock, Szczecin, Starachowice, Szczecinek). Na zahamowanie procesu rozwoju nie miały wpływu sądowe spory z Eską Nord o prawa do nazwy (ta stacja stała się częścią RMF MAXXX i zrezygnowała ze spornej nazwy) oraz w związku z żądaniami Radia Blue FM, które chciało unieważnienia koncesji Radia Eska Kraków (sąd rozstrzygnął na korzyść Eski).

W kolejnych latach sieć powiększyła się o stacje w Tarnowie i wschodniej Małopolsce (2007), Koszalinie (2008), Siedlcach (2009), Elblągu (2012), a także wielu pomniejszych miejscowościach. Warto zaznaczyć, że rozgłośnie działające w ośmiu głównych aglomeracjach (Warszawa, Śląsk, Kraków, Łódź, Wrocław, Poznań, Trójmiasto i Szczecin) początkowo produkowały lokalnie większość swojego programu. Natomiast pozostałe stacje retransmitowały przygotowywane dla nich pasma, uzupełniając je regionalnymi informacjami. Stacje należące do sieci popołudniami i wieczorami rozpoczęły emisje programów adresowanych do nastoletnich słuchaczy. Młodszy odbiorcy w wieku 15–24 lat pojawiają się przy radio odbiornikach około godz. 17. Po godzinie 20.00 grupa ta stanowi już ponad połowę słuchaczy sieci radiowej Eska⁸.

MISJA STACJI SFORMUŁOWANA W DOKUMENTACH REDAKCYJNYCH

Radio Eska jest rozgłośnią komercyjną. Jej program przeznaczony jest dla słuchaczy w wieku 15–34 lat. Na antenie usłyszeć można nowości z takich gatunków, jak pop-rock, pop, R&B, hip hop, muzyka klubowa, taneczna i muzyka trance. Rozgłośnie sieci Eska nadają głównie program sieciowy produkowany w Warszawie, uzupełniając go lokalnymi serwisami informacyjnymi. Stacje w Warszawie, Poznaniu, Wrocławiu, Katowicach, Łodzi i Gdańsku emitują ponadto własne, lokalne pasma popołudniowe (zwykle w godz. 15–18), a do 19 marca 2012 r. nadawały także własne programy poranne.

Radio Eska utrzymuje się z reklam oraz współpracy z różnymi producentami i usługodawcami, a w związku z tym stacja emituje długie bloki reklamowe, audycje tworzone na zamówienie i programy sponsorowane. Jako stacja komercyjna może sobie pozwolić na opowiedzenie się za opcją polityczną, która jest bliska prezenterom, dziennikarzom czy właścicielom rozgłośni radiowej. Format zmienia się w zależności od potrzeb słuchaczy. Sformatowany

⁸ Dane udostępnione dzięki uprzejmości Redakcji Radia ESKA.

profil muzyczny i programowy dopasowywany jest ściśle do oczekiwań i gustów wszystkich obecnych i potencjalnych słuchaczy.

Radio Eska nie musi spełniać tak rygorystycznych wymogów, jak radio publiczne. Format sieci, zwany *Contemporary Hit Radio*, opiera się na prezentowaniu współczesnych przebojów – muzyki rozrywkowej różnych gatunków. W związku z tym Radio Eska jest także stacją kreującą trendy muzyczne. Wielokrotne emisje danej piosenki czynią ją popularną, a radiowe playlisty opracowywane są najczęściej w oparciu o sugestie wytwórni płytowych i zawierają sprawdzone rozwiązania. Stąd także duże trudności w zaistnieniu na antenie artystów niezależnych i alternatywnych. Jedną z misji Radia Eska jest popularyzacja w Polsce formatu CHR, któremu odpowiada slogan reklamowy sieci „Hity na czasie”.

Ogólnie przyjmuje się, że sieć realizuje następujące funkcje: informacyjną, interaktywną (kontakt ze słuchaczami), charytatywną (akcje prowadzone także poza radiem), rozrywkową, komentującą bieżące wydarzenia oraz media towarzyszącego. Duży nacisk kładzie się na informacje lokalne, np. na prezentowanie wiadomości dotyczących polskich artystów, wydarzeń oraz zjawisk na polskim rynku muzycznym. W przekazach stawia się na budowanie lokalnych więzi społecznych, popularyzowanie pozytywnych wzorców i postaw społecznych. Mocno promuje się także dobroczynność oraz osoby związane z życiem kulturalnym w Polsce. Samo radio jest sponsorem wielu dobroczynnych akcji i patronuje dużej ilości muzycznych oraz kulturalnych wydarzeń.

ZPR ogranicza czas trwania pasm lokalnych do trzech godzin dziennie. Zmiany początkowo dotknęły tylko poranków, a następnie także godzin popołudniowych. W roku 2014 w przypadku kilkunastu programów o charakterze uniwersalnym Radio Eska przeznaczało na tematykę lokalną 10–12 proc. czasu antenowego w godz. 6.00–22.00 oraz 6.00–23.00⁹.

Radio Eska w przypadku programów o charakterze uniwersalnym zobowiązane jest do nadawania w tygodniu w porze dziennej minimum 10 proc. audycji lub innych przekazów słownych dotyczących tematyki lokalnej w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców. Zwykle poruszane były aktualne wydarzenia i problemy społeczne, polityczne, gospodarcze, artystyczne, sportowe oraz inne dotyczące lokalnej społeczności, kultury i historii regionu. Do przekazów o charakterze lokalnym i regionalnym zalicza się użyteczne informacje lokalne: prognozę pogody, aktualne informacje drogowe, przegląd prasy, wy-

⁹ <http://www.wirtualnemedi.pl/artykul/radio-zet-nowym-liderem-w-lublinie-w-dol-eska-i-polskie-radio-lublin> [dostęp: 15.10.2015].

wiady na temat historii, dane dotyczące pracy służb miejskich, urzędów, a także informacje o awariach i wypadkach. W serwisach informacyjnych zawsze pojawiają się także repertuary kin i teatrów oraz zapowiedzi imprez kulturalnych, rozrywkowych i sportowych.

Badania wykazały, że w Radiu Eska notuje się stale duży odsetek programów, które spełniały warunki koncesji w zakresie audycji charakterze lokalnym (spośród 21 badań programów aż 19 osiągnęło wymagany przez koncesję poziom¹⁰). Ilość czasu poświęcanego lokalnej tematyce powiększa się także dzięki materiałom powtórkowym, emitowanym głównie w dni powszednie w godz. 6–6.30 rano, a także podczas pasm porannych w weekendy.

STRUKTURA REDAKCJI W 2014 ROKU

Leszek Koziół – prezes zarządu. Był dyrektorem Radia „S” Poznań, pełnił także rolę prezesa Radia Eska Wrocław oraz Radia Eska w Poznaniu. W roku 2000 został wiceprezesem Grupy Radiowej Time, a w 2004 r. zaczął równocześnie pełnić funkcję prezesa Radia Eska. Od 2008 r. zarządza także kanałem telewizyjnym Eska TV.

Iga Mackiewicz – dyrektor programowy. Karierę w Esce zaczęła w 2001 r., zajmując stanowisko sekretarza redakcji. Następnie przeszła na stanowisko szefa muzycznego Radia Eska Warszawa (obowiązki współdzieliła z Olgierdem Wojtkowiakiem). Była zaangażowana w produkcję i realizację akcji promocyjnych Eska Music Awards oraz „Eska odwołuje zimę”. Pracowała także przy programach i pasmach „Zjedź Pawelca na śniadanie”, „Wrzuć na luz” oraz „Gorąca 20”. Do roku 2014 razem z Szymonem Majewskim pojawiała się na antenie w porannym programie „Szymorning”.

Zbigniew Frączek – zastępca dyrektora programowego. W roku 1991 zaczął pracę jako prezenter w poznańskim Radiu Eska. Bardzo szybko awansował w dziale produkcji, wkrótce został szefem studia produkcyjnego. W 2000 r. zatrudniono go na stanowisku szefa muzycznego Radia Eska Poznań, a w roku 2004 objął stanowisko zastępcy dyrektora programowego sieci Radia Eska. W 2013 r. został dyrektorem programowym Radia Eska Rock. Od lat związany jest także z platformą internetową eskaGo.pl, na której odpowiada za działanie przekazów muzycznych i wideo online.

Olgierd Wojtkowiak – dyrektor muzyczny, zastępca dyrektora programowego. Karierę w radiu zaczął po roku 1993 najpierw jako prezenter, a póź-

¹⁰ <http://www.radiotrack.pl/index.php/kbr/aktualnoci-kbr.html> [dostęp: 15.10.2015].

niej jako szef muzyczny Radia ABC Szczecin. Pracował w internetowym serwisie Stopklatka.pl, a także w grupie radiowej Ad.Point. W 2003 r. został szefem muzycznym projektu Gold FM. Do sieci Eska dołączył w 2005 r. i bardzo szybko został zastępcą dyrektora muzycznego Grupy Time (na początku z Igą Mackiewicz). Od 2009 r. pełni funkcję dyrektora muzycznego Radia Eska.

Michał Celeda – sekretarz redakcji. Swoją karierę w Radiu Eska zaczął w 2001 r. jako dziennikarz muzyczny łódzkiego oddziału. Cztery lata później przeniósł się do Warszawy, nadal na stanowisko dziennikarza muzycznego. Od roku 2006 pełni funkcję sekretarza redakcji Radia Eska. Ma na swoim koncie wiele radiowych produkcji, m.in.: „Global Lista” (którą sam prowadzi – w paśmie niedzielnym od godz. 17.00 do 20.00), „Hit Weekend”, „Eska Live RMX”. Odpowiada także za specjalne akcje promocyjne, np. „ESKA płaci Twoje rachunki”, „Wykończ mema w Radiu ESKA”, „Mocny przedmiot pożądania”.

Bogusław Potoniec – dyrektor programowy Grupy Radiowej. Zaczynał przygodę z mediami w radiu studenckim Politechniki Łódzkiej. Następnie przeszedł do Radia Łódź. Z czasem został dyrektorem programowym Radia Eska w Łodzi. Od września 2013 r. zajął się nadzorem programowym Eski oraz stacji Super FM, również należącej do ZPR SA.

Dziennikarze: Rafał Adamczak, Michał Celeda, Michał Hanczak, Michał „Michu” Sobkowski, Wiktor Brzozowski – jako prowadzący zmieniają się w paśmie weekendowym w audycji „Hit Weekend”, w czasie której na antenie przedstawianych jest dziesięć przebojów. Emisja przeplatana jest emitowanymi na antenie pozdrowieniami od słuchaczy.

Michał Hanczak prowadzi wieczorny program Radia Eska, nazwany „Sobotnia imprEska” (soboty, w godz. 18.00–22.00).

Marcin „Puotek” Nozdryń-Płotnicki prezentuje w tygodniu program, poświęcony zremiksowanym wersjom piosenek znanych z radiowej anteny (Eska Live RMX). W weekendy pojawia się wariacja tej audycji.

Janek Pirowski prowadzi wieczorny program Radia Eska, nazwany ImprESKA. Program znalazł się w paśmie od niedzieli do piątku między godz. 20.00 a 24.00.

Poranne pasmo nadawane od 3 marca tworzą Krzysztof „Jankes” Jankowski oraz Michał Hanczak. Emisje mają miejsce w godzinach od godz. 6.30 do 9.00.

Paweł Pawelec, Kamila Ryciak i Adam „Albert” Deczkowski prowadzą na Warszawę oraz z emisjami w sieci program „Wrzuć na luz” (emisje w godz. 15.00–18.00). W innych miastach pasmo to prowadzą inne zespoły dziennikarzy: Tomasz Wołodźko, Kasia Pawlak, Maciek Stajniak (Wrocław), Sylwia Kurzela, Małgorzata Błazewicz i Łukasz Bogdan (Łódź), Marta Trybura, Ma-

ciek Narożny, Artur „Minister” Klimaszewski (Poznań), Marta Uzarska, Maciek Józefowicz, Małgorzata Piontko (Trójmiasto), Agnieszka Konieczny, Marcin Dworak (Śląsk).

NAJWAŻNIEJSZE DZIAŁANIA REDAKCJI W 2014 ROKU

Radio Eska od lat angażuje się w organizację imprez rozrywkowych, które wychodzą poza antenę radiową. W roku 2014 ogromnym sukcesem okazała się akcja „Przeleć z Pirowskim całą Europę, czyli ImprESKA on tour”. Był to nowy konkurs, w którym główną wygraną był wyjazd weekendowy do jednej z europejskich stolic (Pragi, Paryża, Amsterdamu lub Londynu) w towarzystwie prowadzącego program – Jana Pirowskiego oraz ekipy Radia ESKA i ESKA TV. Aby zgłosić się do udziału w konkursie, trzeba było przesłać swoje zdjęcie z zabawy lub imprezy, wykorzystując do tego specjalną aplikację na fanpage ESKI na Facebooku. Następnie należało odpowiedzieć na kilka pytań dotyczących jednego z wymienionych miast. Konkurs trwał cztery tygodnie. W dniach od poniedziałku do czwartku w wieczornym paśmie zwanym ImprESKA wybierana była jedna osoba, która mogła zabrać ze sobą w podróż osobę towarzyszącą.

Radio ESKA bawi się ze słuchaczami podczas ogromnych imprez muzycznych, retransmitowanych przez inne media. We wrześniu 2014 r. wielkim sukcesem okazała się gala Eska Music Awards, którą obejrzało ponad 5 mln ludzi. Gala odbyła się w sierpniu na terenie sportowej Areny Szczecin. Była to trzynasta impreza tego typu. W czasie imprezy rozdano nagrody Radia Eska 2014. Retransmisja miała miejsce na antenie Eska TV. Gala była nadawana na żywo także na antenie TVP1. Poprowadził ją dziennikarz Eski Krzysztof Janowski, a towarzyszyły mu modelki: Paula Tumala i Malwina Ciszewska. Podczas gali wystąpili: Doda, Piersi, Faul & Wad Ad, Mrozu feat. Sound'n'Grace, Sylwia Grzeszczak, Ewa Farna, Fly Project, Grzegorz Hyży, Elaiza, Red Lips, Ewelina Lisowska, Agnieszka Chylińska, Donatan i Cleo, Kasia Popowska, Enej, Chlöe Howl, Najlepszy Przekaz w Mieście, Mesajah oraz Margaret.

Warto odnotować, że w październiku 2014 r. zorganizowano dużą akcję odświeżania marki i logotypu Eski Rock, która miała na celu wprowadzenie nowej identyfikacji wizualnej. Kolejny raz urządzono także „Letnią scenę Eski”, czyli serię koncertów i imprez kulturalnych odbywających się w różnych miastach Polski (m.in. Elbląg, Legnica, Szczecinek, Wodzisław Śląski, Legionów). Na „Letniej scenie” pojawili się: Margaret, Dawid Kwiatkowski, zespół Feel, Ewelina Lisowska oraz duet Wet Fingers, a także DJ Puoteck, Kalwi & Remi,

Rafał Wodziński, zespół Manchester, Alexandra oraz Agnieszka Chylińska i Doda. Trasę rozpoczął koncert w Grudziądzu. Poszczególne imprezy ponownie prowadził rozpoznawalny i bardzo popularny dziennikarz Eski Krzysztof Jankowski. Letnią Scenę Eski wsparła kampania promocyjna obejmująca Radio Eska i Eskę TV, a także „Super Express” oraz serwisy SE.pl i Eska.pl. Wszystkie te sukcesy przełożyły się na niezwykle dynamiczny rozwój kont społecznościowych Eski w Internecie. W maju 2014 r. na oficjalnym fanpage w serwisie Facebook odnotowano rekordową liczbę ponad 1,5 mln fanów.

Pozycję w internecie sieć radiowa wzmacniała w 2014 r. także dzięki współpracy z aplikacją eskaGO, która jest platformą multimedialną. Za pośrednictwem eskaGo możliwe jest bowiem nie tylko słuchanie muzyki, ale także oglądanie wideo – filmów, seriali oraz telewizji na żywo. EskaGO pozwala na słuchanie najpopularniejszych stacji radiowych należących do sieci, m.in.: Radia Eska, VOX FM czy Eski Rock. W serwisie www i aplikacji dostępnych jest kilkadziesiąt kanałów radiowych oferujących muzykę od rocka przez hip hop, r’n’b, muzykę klubową, aż po najnowsze hity. Użytkownicy mogą oglądać telewizje muzyczne on-line, m.in. Eska TV, Polo TV, VOX Music TV, a także popularny FOKUS TV. W bogatej bibliotece VoD dostępne są komedie, horrory, thrillery, filmy akcji, a także seriale i programy. eskaGO realizuje również transmisje wydarzeń muzycznych¹¹.

NAGRODY I WYRÓŻNIENIA W 2014 ROKU

Idalia Tomczak i Konrad Olszewski z „Radaru” Eski Rock otrzymali nominację do nagrody „AkumulaTOR”, przyznawanej publicystom potrafiącym przekazać czytelnikom dużą ilość pozytywnej energii. Jak czytamy na stronie plebiscytu, nominacja została przyznana „za odważne felietony, pełne dobrego, ciętego dowcipu. Za ironiczne komentarze, żarty słowne, które wywołują uśmiech nawet, gdy sytuacja nie należy do najzabawniejszych. Za odwagę w dobieraniu słownictwa oraz wyrażaniu własnego zdania. Za inteligentną, pełną złośliwości krytykę, która jednak nigdy nie przekracza granic dobrego smaku. Za umiejętność dostrzegania absurdów, z którymi mamy do czynienia na co dzień oraz opisanie ich w zabawny, pełen wyobraźni sposób”¹². Konku-

¹¹ <http://www.wirtualnemedi.pl/artykul/eskago-pl-w-nowej-wersji-z-darmowymi-filmami> [dostęp: 14.10.2015].

¹² <http://polska.newsweek.pl/mediatory-2013-marcin-meller-michal-krzymowski-dziennikarstwo-nagrody-studenci-newsweek-pl,artykuly,271100,1.html> [dostęp: 14.10.2015].

rentami Idalii Tomczak i Konrada Olszewskiego byli m.in. Paweł Abramowicz z Faktów TVN, Filip Chajzer z Dzień Dobry TVN i TTV. Dziennikarzem sportowym wyróżnionym przez władze województwa małopolskiego został Łukasz Mordarski z Radia Eska (laureat nagrody Małopolskiego Dziennikarza Roku 2010 w kategorii „dziennikarz sportowy”). Warto także odnotować, że w 2014 r. roku wyróżniono lubelskiego dziennikarza Pawła Mytlewskiego z Radia Eska, który został nagrodzony przez Narodowy Fundusz Zdrowia za audycję radiową „To jeszcze nie meta”, promującą zdrowy styl życia wśród mężczyzn, w ramach kampanii M45+.

W 2014 r. wyróżnienie otrzymała dyrektor programowa stacji Iga Mackiewicz. Od 2012 do 2014 r. razem z Szymonem Majewskim budziła słuchaczy Radia Eska w programie „Szymorning”, za który w plebiscycie „Niegrzeczni 2014” oboje prowadzący otrzymali główną nagrodę w kategorii „Niegrzeczni w Radio”. W 2013 r. Iga Mackiewicz została nagrodzona również Radiofonem w kategorii „Najlepsza prezenterka radiowa”.

Łukasz Śmigiel – dr, pracownik Instytutu Dziennikarstwa i Komunikacji Społecznej Uniwersytetu Wrocławskiego, adiunkt w Zakładzie Piśmiennictwa i Filmu. Naukowo zajmuje się analizą rynku książki w Polsce i na świecie oraz zagadnieniami związanymi z promocją książek i pisarzy. Stale współpracuje ze stacjami radiowymi (od 2015 r. prowadzi pasmo literackie w Radiu Wrocław Kultura), a jego teksty literackie i publicystyczne ukazywały się m.in. w „Gazecie Wrocławskiej”, „Przekroju”, „Tyglu Kultury”, „Angorze”, „Znaczeniach” oraz w portalu Onet.

Jolanta Kępa-Mętrak

Radio PLUS

Właściciel: Eurozet, Grupa Radiowa Time

Adres redakcji: ul. Jubilerska 10, 04-190 Warszawa

Adres witryny internetowej: <http://www.radioPLUS.pl>

Częstotliwości: Bydgoszcz 102,6 FM, Gdańsk 101,7 FM, Głogów 107,3 FM, Gniezno 89,5 FM, Gorzów Wlkp. 100,7 FM, Gryfice 90,7 FM, Inowrocław 91,6 FM, Jelenia Góra 94,9 FM, Kamienna Góra 93,1 FM, Kielce 107,9 FM, Kołobrzeg 93,3 FM, Szczecinek 99,8 FM, Koszalin 102,6 FM, Kraków 106,1 FM, Kupimierz (Końskie/Opoczno) 94,0 FM, Legnica 92,7 FM, Lipiany 104,3 FM, Łódź 100,4 FM, Nysa 96,7 FM, Olsztyn 88,1 FM, Opole 107,9 FM, Piła 90,3 FM, Polkowice 102,6 FM, Rabka 102,7 FM, Racibórz 87,8 FM, Radom 90,7 FM, Słubice 90,6 FM, Słupsk 99,5 FM, Szczecin 88,9 FM, Szczecinek 99,8 FM, Świeradów-Zdrój 102,8 FM, Warszawa 96,5 FM, Wysoka (Kędzierzyn-Koźle) 89,6 FM, Zabrze 96,2 FM, Zakopane 107,9 FM, Zielona Góra 91,7 FM¹

Oddziały terenowe: Radio PLUS Bydgoszcz, al. Jana Pawła II 117, 85-152 Bydgoszcz, Radio PLUS Gdańsk, ul. Suwalska 46, 80-215 Gdańsk, Radio PLUS Głogów, pl. Kolegiacki 10, 67-200 Głogów, Radio PLUS Gniezno, ul. Kolegiaty 5, 62-200 Gniezno, Radio PLUS Gorzów, ul. Fabryczna 19/20, 66-400 Gorzów Wielkopolski, Radio PLUS Gryfice, ul. 3 Maja 17, 72-300 Gryfice, Radio PLUS Koszalin, ul. Stoczniovców 11-13, 75-256 Koszalin, Radio PLUS Kraków / Podhale, ul. Wiślna 12, 31-007 Kraków, Radio PLUS Lipiany, ul. Kościuszki 29, 74-240 Lipiany, Radio PLUS Łódź, ul. ks. Skorupki 7, 90-458 Łódź, Radio PLUS Olsztyn, ul. Wyszyńskiego 1, 10-457 Olsztyn, Radio PLUS Radom, ul. Młyńska 23/25, 26-600 Radom, Radio PLUS Szczecin, pl. Matki Teresy z Kalkuty 6, 71-622 Szczecin, Radio PLUS Warszawa, ul. Żurawia 8, 00-503 Warszawa, Radio PLUS Zielona Góra, os. Kaszubskie 8, 65-548 Zielona Góra²

¹ https://www.facebook.com/PlusRadio/info?tab=page_info [dostęp: 24.08.2015].

² <http://www.radioplus.pl/kontakt> [dostęp: 24.08.2015].

Zestawienie stacji wchodzących w skład grupy:

- Stacje, których operatorem jest spółka Radio PLUS Polska-Zachód (udziały Eurozet Radio): Radio PLUS Bydgoszcz, Radio PLUS Gdańsk, Radio PLUS Głogów, Radio PLUS Gniezno, Radio PLUS Gorzów, Radio PLUS Zielona Góra;
- Stacja, której operatorem jest spółka Radio PLUS Polska Centrum (udziały Eurozet Radio): Radio PLUS Warszawa;
- Stacje, których operatorem jest Porozumienie Radiowe PLUS (udziały Time SA): Radio PLUS Kraków, Radio PLUS Podhale, Radio PLUS Łódź, Radio PLUS Koszalin, Radio PLUS Olsztyn;
- Stacje przyłączone na mocy umów franczyzowych ze spółką Radio PLUS Polska: Radio PLUS Legnica, Radio PLUS Radom;
- Stacje przyłączone na mocy umów franczyzowych ze spółką Porozumienie Radiowe PLUS: Radio PLUS Szczecin, Radio PLUS Gryfice, Radio PLUS Lipiany³

Wyniki słuchalności w 2014 r.: słuchalność Radia PLUS w 2014 r. wyraźnie zmalała w stosunku do roku 2013. W ostatnim kwartale 2013 r. wynosiła 4,5 proc., a w pierwszym kwartale 2014 r. już tylko 2,9 proc. Kolejne kwartały przyniosły dalsze spadki. Od kwietnia do czerwca słuchalność kształtowała się na poziomie 2,2 proc., by w kolejnych trzech miesiącach wzrosnąć do 2,3 proc., a następnie ponownie spaść do 2,1 proc. Radio PLUS spadło z miejsca trzeciego na piąte wśród sieci radiowych w Polsce⁴

HISTORIA I FUNKCJONOWANIE W LATACH 1992–2014

Radio PLUS powstało jako lokalna diecezjalna stacja radiowa w Gdańsku w 1992 r. Do marca 1993 r. legalnie funkcjonowały 24 takie stacje⁵. Pierwszą koncesję na lokalne rozpowszechnianie programu Radio PLUS otrzymało 2 grudnia 1994 r. w pierwszym procesie koncesyjnym zrealizowanym przez Krajową Radę Radiofonii i Telewizji, potwierdzającym istniejący w eterze stan rzeczy. Miało nadawać program o charakterze społeczno-religijnym, którego głównym celem było wspieranie lokalnego Kościoła w jego misji ewangelizacyjnej.

W grudniu 1994 r. radio pod nazwą PLUS zarejestrowały także archidiecezje poznańska (Radio PLUS Poznań) i szczecińsko-kamieńska (Radio PLUS Gryfice, Radio PLUS Lipiany i Radio PLUS Szczecin) oraz Łódzka (Radio

³ https://pl.wikipedia.org/wiki/Radio_Plus [dostęp: 24.08.2015].

⁴ <http://www.wirtualnemedial.pl/artykul/radio-plus-stracilo-ponad-polowe-sluchaczy-eska-z-najwiekszym-wzrostem> [dostęp: 24.08.2015].

⁵ J. Beliczyński, *Rozwój radia w Polsce 1989–2009* [w:] *Radio i gazety. Transformacja polskich mediów regionalnych po 1989 roku*, red. K. Wolny-Zmorzyński, W. Furman, B. Nierenberg, J. Marszałek-Kawa, Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń 2010, s. 22.

PLUS-Katolicka Rozgłośnia Archidiecezji Łódzkiej)⁶. W wykazie koncesji nazwa Radio PLUS (Bydgoszcz) pojawiła się także w przypadku spółki z o.o. Paraklet w Bydgoszczy na nadawanie uniwersalnego programu⁷. Społeczno-religijny charakter, nieodbiegający od pozostałych rozgłośni diecezjalnych, potwierdzały koncesje dla archidiecezji białostockiej (Radio PLUS Białystok), lubelskiej (Radio PLUS Lublin) i katowickiej (Radio PLUS Katowice) oraz diecezji elbląskiej (Radio PLUS Elbląg), opolskiej (Radio PLUS Opole) i koszalińsko-kołobrzesckiej (Radio PLUS Koszalin). W 1994 r. oficjalnie zostały zarejestrowane również Katolickie Radio Archidiecezji Gnieźnieńskiej PLUS św. Wojciech, Radio PLUS między Łodzią a Warszawą – Rozgłośnia Diecezji Łowickiej oraz Katolickie Radio PLUS św. Józef Archidiecezji Warszawskiej.

W 1995 r. większość rozgłośni diecezjalnych nawiązała współpracę pod szyldem Stowarzyszenia Rozgłośni Katolickich VOX. Jedną z tworzących to porozumienie była kielecka rozgłośnia diecezjalna⁸. Kolejnym etapem integracji tej grupy nadawców było stworzenie sieci PLUS, początkowo skupiającej się wokół radia archidiecezji gdańskiej. W listopadzie 1997 r. powołano Spółkę Producentką PLUS, stworzoną przez 16 diecezji Kościoła katolickiego. Przystąpił do niej także Episkopat Polski, oferując urządzenia umożliwiające przesyłanie satelitarne programu. Celem powołania spółki było pozyskanie nowych słuchaczy z grupy docelowej 35–45 lat poprzez rozszerzenie i podniesienie jakości oferty programowej stacji diecezjalnych⁹.

Jak pisze Maria Gmerek-Rajchel, powołując się na dane Zarządu Spółki, program Radia PLUS wykorzystywany był przez 20 diecezji posiadających ogółem 25 koncesji do nadawania na 34 częstotliwościach. Lokalne stacje korzystają z marki handlowej PLUS, wspólnej sprzedaży czasu antenowego przeznaczonego na reklamy oraz audycji wyprodukowanych przez spółkę¹⁰.

W wykazie koncesji KRRiT na 1995 r. widnieje koncesja na nadawanie programu pod nazwą Radio PLUS Kielce dla diecezji kieleckiej¹¹. Nieco wcze-

⁶ <http://www.krrit.gov.pl/dla-nadawcow-i-operatorow/koncesje/wykaz-koncesji-i-decyzji/results,1,1,0,0,0,1,0,0.html> [dostęp: 24.08.2015].

⁷ Tamże.

⁸ K. Bernat, *Funkcjonowanie regionalnej rozgłośni w ogólnopolskiej sieci radiowej – na przykładzie Radia Plus* [w:] *Media regionalne. Sukcesy i porażki*, red. J. Adamowski, K. Wolny-Zmorzyński, W. Furman, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Ekonomii i Prawa im. prof. E. Lipińskiego w Kielcach, Kielce 2008, s. 125–132.

⁹ W. Kubaczewska, R. Hermanowski, *Radio. Historia i współczesność*, Ośrodek Badania Rynku Sztuki Współczesnej, Poznań 2008, s. 94.

¹⁰ M. Gmerek-Rajchel, *Formatowanie radia lokalnego*, Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń 2005, s. 58.

¹¹ <http://www.krrit.gov.pl/dla-nadawcow-i-operatorow/koncesje/wykaz-koncesji-i-decyzji/details,0165--95-R.html>; [dostęp: 24.08.2015].

śniej niż kielecka, na początku 1995 r., koncesję dla lokalnego Radia PLUS otrzymały diecezje gliwicka i legnicka¹². Formalnie kielecka rozgłośnia jako jedna z pierwszych w kraju przystąpiła jesienią 1998 r. do Porozumienia Programowego PLUS, tworzącego Radio PLUS. Funkcjonujące wówczas w Kielcach diecezjalne radio pod nazwą „Jedność” zaczęło zmieniać format ze stacji refleksyjnej na żywą i dynamiczną. Jednym z elementów zmian było ograniczenie liczby programów typowo religijnych i modlitw. Zaniechano m.in. nadawania modlitwy różańcowej i modlitwy „Anioł Pański”. Z anteny zniknęły także audycje „W starych Kielcach” autorstwa Zbigniewa Chodaka i Andrzeja Jankowskiego, „Bajki babci Apolonii” oraz audycje ornitologiczne Janusza Wróblewskiego. W dobowym programie oprócz serwisów informacyjnych ogólnopolskich i lokalnych, krótkich audycji religijnych na antenie pojawiły się także informacje kulturalne i konkursy. Publicystyka ograniczała się do codziennej porannej rozmowy oraz środowej audycji „Życie nie umiera”, w której poruszane były sprawy polityczne, społeczne, kulturalne, czasami również religijne. Obydwa programy przygotowywała warszawska redakcja¹³, której trzon stanowili dziennikarze wywodzący się z Radia św. Józef, „Życia” i Katolickiej Agencji Informacyjnej¹⁴.

Maria Gmerek-Rajchel zaliczyła Spółkę Producentką PLUS do grupy nadawców powiązanych programowo, w której „kilku nadawców korzysta z gotowych audycji lub ich zestawów, produkowanych lub zestawianych przez podmiot trzeci”¹⁵. Wystąpiły tu także powiązania reklamowe dotyczące wspólnej sprzedaży czasu antenowego przez jednego przedstawiciela, agencję reklamową lub dom mediowy, zwykle we wspólnych pasmach programowych. Właścicielem Spółki Producentkiej PLUS był w 98 proc. Episkopat Polski, pozostałe 2 proc. posiadały poszczególne diecezje¹⁶.

W kolejnych latach pod wspólną nazwą nadawało nawet 28 stacji. Pierwszym prezesem nowo powołanej sieci pod nazwą Radio PLUS został ks. Ireneusz Sokalski¹⁷. W latach 2001–2005 dyrektorem sieci Radia PLUS był ks. Kazimierz Sowa,

¹² <http://www.krrit.gov.pl/dla-nadawcow-i-operatorow/koncesje/wykaz-koncesji-i-decyzji/details,0141--95-R.html> [dostęp: 24.08.2015].

¹³ K. Bernat, *Funkcjonowanie katolickiej rozgłośni lokalnej po 1989 roku w Polsce na przykładzie Radia Jedność i Radia Plus w Kielcach* [w:] *Radiofonia regionalna i lokalna w 80-lecie jej istnienia*, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Umiejętności im. S. Staszica w Kielcach, Kielce 2006 [dokument elektroniczny w posiadaniu autorki].

¹⁴ M. Gmerek-Rajchel, *Formatowanie radia...*, s. 58.

¹⁵ Tamże, s. 53.

¹⁶ R. Kowalczyk, *Radio lokalne w Polsce*, Wydawnictwo Naukowe INPiD UAM, Poznań 2007, s. 287.

¹⁷ K. Bernat, *Funkcjonowanie regionalnej rozgłośni...*, s. 125.

duchowny rzymskokatolicki, dziennikarz, publicysta, od 1990 r. związany z mediami, w latach 1995–2005 dziennikarz Radia PLUS; obecnie prowadzi na antenie TVN24 Biznes i Świat program „Piąta strona świata”¹⁸. Za czasów jego kierowania Radiem PLUS z sieci wystąpiła część rozgłośni: Radio Victoria, RDN Małopolska, Radio eM, Radio Józef (przyłączone ponownie w 2008 r.) oraz Radio eR.

W połowie 2001 r. warszawska redakcja przeżywała kłopoty finansowe, zaczęli odchodzić dziennikarze. Pogorszyła się jakość nadawanego programu. Cały czas tworzone były jednak ogólnopolskie serwisy informacyjne i niektóre pasma programowe, resztę stacje regionalne przygotowywały we własnym zakresie, co spowodowało, że sieć przetrwała. Sytuacja poprawiła się w połowie 2002 r., gdy pojawił się nowy inwestor. Sieć przeżyła odrodzenie¹⁹.

Do wyraźnych przekształceń doszło w październiku 2005 r., po wycofaniu się części inwestorów. Sieć uległa wówczas podziałowi: osiem jej byłych stacji związało się z Grupą Radiową Time, tworząc VOX FM. Dwanaście pozostałych rozgłośni nadawało nadal jako Radio PLUS. Od 2005 r. inwestorem i producentem programu sieci była grupa Ad.Point (w 2007 r. przejęta przez holding Eurozet). W 2007 r. sieci PLUS i VOX zrzeszały 20 rozgłośni o charakterze społeczno-religijnym, stanowiąc 47 proc. ogółu takich rozgłośni w kraju²⁰.

Działalność pod wspólną nazwą Radio PLUS, z tym samym logo, rozpoczęła się w 2002 r., po przekształceniu porozumienia w spółkę prawa handlowego, co było konsekwencją wydania przez KRRiT pozwolenia na 50-procentowy udział w działalności programu tworzonego przez inny podmiot. Jednakowy był także format muzyczny²¹.

Szczegóły działalności Radia PLUS określały koncesje dla każdej stacji. W dostępnej w dokumentach KRRiT koncesji z 2001 r. dla Archidiecezji Gdańskiej z siedzibą w Gdańsku przy ul. Cystersów 15 na nadawanie programu radiowego określono jego wymiar – 24 godziny na dobę oraz charakter społeczno-religijny. Nad ostatecznym kształtem programu miał czuwać biskup diecezjalny. Program przeznaczony był do powszechnego odbioru. Słuchacze mieli otrzymać ofertę programową, „która ma pomagać w integralnym rozwoju człowieka pojmowanego jako istota religijna żyjąca w wolnym i demokratycznym społeczeństwie”²². Koncesja precyzowała, jakie rodzaje audycji i form radiowych są wyma-

¹⁸ https://pl.wikipedia.org/wiki/Kazimierz_Sowa [dostęp: 28.08.2015].

¹⁹ K. Bernat, *Funkcjonowanie katolickiej rozgłośni lokalnej...*

²⁰ R. Kowalczyk, *Radio lokalne...*, s. 290–291.

²¹ W. Kubaczewska, R. Hermanowski, *Radio...*, s. 94.

²² Koncesja nr 064/P/2001-R z dnia 14 listopada 2001; <http://www.krrit.gov.pl/dla-nadawcow-i-operatorow/koncesje/wykaz-koncesji-i-decyzji/details,064--P--2001-R.html> [dostęp: 24.08.2015].

gane do realizacji powierzonej stacji misji. Audycje słowne miały zajmować nie mniej niż 12 proc. tygodniowego czasu nadawania programu, audycje i inne przekazy nie pochodzące od koncesjonariusza nie mogły stanowić więcej niż 50 proc. dobowego czasu nadawania programu, a reklamy nie mogły zajmować więcej niż 15 proc. czasu nadawania i nie więcej niż 12 minut w ciągu godziny.

Nowe bądź odnowione koncesje dla lokalnych rozgłośni Radia PLUS, przyznane w 2001 r., objęły także: Radio PLUS Gryfice, Radio PLUS Lipiany, Radio PLUS Szczecin, Radio PLUS Łódź, Radio PLUS Radom, Radio PLUS Kraków, Radio PLUS Toruń, Radio PLUS Bydgoszcz, Radio PLUS Zielona Góra, Radio PLUS Gorzów Wielkopolski, Radio PLUS Głogów, Radio PLUS Opole, Radio PLUS Koszalin, Radio PLUS Elbląg, Radio PLUS Warszawa, Radio PLUS Lublin, Radio PLUS Gniezno. W 2002 r. kolejne koncesje zostały przyznane diecezji gliwickiej dla Radia PLUS Śląsk, diecezji kieleckiej dla Radia PLUS Kielce, diecezji legnickiej dla Radia PLUS Legnica. W 2009 r. dołączyło do nich Radio PLUS Podhale, którego właścicielem była diecezja krakowska, a rok później Radio PLUS Olsztyn (archidiecezja warmińska)²³.

W 2011 r. procesy koncesyjne zostały powtórzone dla Radia PLUS Gniezno (archidiecezja gnieźnieńska), Radia PLUS Warszawa (archidiecezja warszawska), Radia PLUS Koszalin (diecezja koszalińsko-kołobrzewska), Radia PLUS Radom (diecezja radomska), Radia PLUS Gorzów, Radia PLUS Głogów i Radia PLUS Zielona Góra (diecezja zielonogórsko-gorzowska), Radia PLUS Bydgoszcz (Polska Prowincja Zgromadzenia Ducha Świętego pod opieką Niepokalanego Serca Maryi), Radia PLUS Kraków (archidiecezja krakowska), Radia PLUS Łódź (archidiecezja łódzka), Radia PLUS Szczecin, Radia PLUS Lipiany i Radia PLUS Gryfice (archidiecezja szczecińsko-kamieńska) oraz Radia PLUS archidiecezji gdańskiej²⁴. Wszystkie mają status „obowiązuje”. W dokumencie wydanym dla archidiecezji gdańskiej na czas od 2 grudnia 2011 r. do 1 grudnia 2021 r. ponownie zapisano, że „Koncesjonariusz realizuje program o charakterze społeczno-religijnym, którego głównym celem jest wspieranie lokalnego Kościoła w jego misji ewangelizacyjnej”²⁵. Warunki realizacji powyższego założenia były zgodne z tymi sprzed 10 lat, pominięto jednak kwestie reklamy. Sygnał miał być dosyłany do stacji nadawczej za pośrednictwem łącza kablowego lub światłowodowego.

²³ <http://www.krrit.gov.pl/dla-nadawcow-i-operatorow/koncesje/wykaz-koncesji-i-decyzji/results,1,1,0,0,0,1,0,0.html> [dostęp: 24.08.2015].

²⁴ Tamże.

²⁵ http://www.krrit.gov.pl/KoncesjeSync/Decyzje/122k2011-r/k22K_1.doc [dostęp: 28.08.2015].

Ponowne otrzymanie koncesji na nadawanie społeczno-religijnego programu pod nazwą Radio PLUS przez poszczególne diecezje i archidiecezje stworzyło perspektywy na dalszy rozwój całej sieci. Już wcześniej jednak pojawiły się kłopoty finansowe. W styczniu 2012 r. archidiecezja gdańska wystąpiła do KRRiT o rozłożenie na raty zaległości podatkowej w wysokości 672 890 zł z tytułu opłaty za udzielenie koncesji nr 122/K/2011-R z 12 października 2011 r. Prośba została uwzględniona i opłatę rozłożono na 120 miesięcznych rat. Ostatnia ma być płacona w terminie do 31 grudnia 2021 r., a więc miesiąc po wygaśnięciu aktualnej koncesji²⁶. W grudniu 2011 r. decyzję o rozłożeniu na raty należności z tytułu opłaty w wysokości 578 690 zł za udzielenie koncesji KRRiT wydała dla archidiecezji krakowskiej. Wówczas wyznaczono pięć rat rocznych²⁷. Kłopoty z uiszczeniem opłaty koncesyjnej w wysokości 242 710 zł miała też Polska Prowincja Zgromadzenia Ducha Świętego pod opieką Niepokalanego Serca Maryi z siedzibą w Bydgoszczy²⁸. Najwyższą należność, w wysokości 1 081 090 zł, miała do zapłacenia Archidiecezja Warszawska. To zobowiązanie rozłożono na 10 rat rocznych²⁹.

Kolejną koncesję na nadawanie lokalnego programu społeczno-religijnego pod nazwą Radio PLUS z określnikiem miejsca nadawania otrzymała w 2012 r. diecezja legnicka. Według Juliusza Brauna „projekt Radia PLUS, którego społeczno-religijny profil nie ma jednak ściśle konfesyjnego charakteru, jest interesującą formą obecności Kościoła na polskim rynku medialnym”³⁰. Skład grupy PLUS na przestrzeni kilku lat istnienia zmienił się. Niektóre diecezje prowadzą działalność radiową samodzielnie, w różnej formie. „Są stacje o programie zdecydowanie religijnym, nie nadające reklam, ale dla większości dochody z rynku reklam stanowią przynajmniej w części źródło utrzymania”³¹.

W drugiej połowie czerwca 2010 r. podpisane zostało porozumienie pomiędzy spółką Radio PLUS Polska a Porozumieniem Radiowym PLUS (sieć VOX FM), na mocy którego 6 września 2010 r. osiem rozgłośni związanych z grupą Time ponownie dołączyło do sieci PLUS. W ten sposób niejako na nowo powstała sieć Radia PLUS. W kwietniu 2013 r. produkcję programu

²⁶ http://www.krrit.gov.pl/KoncesjeSync/Decyzje/dr-0792012/k122K_2.doc [dostęp: 28.08 2015].

²⁷ http://www.krrit.gov.pl/KoncesjeSync/Decyzje/dk-2082011/k112K_2.doc [dostęp: 28.08 2015].

²⁸ http://www.krrit.gov.pl/KoncesjeSync/Decyzje/dk-2092011/k101K_2.doc [dostęp: 28.08 2015].

²⁹ http://www.krrit.gov.pl/KoncesjeSync/Decyzje/dk-1642011-1076k/k076K_2.doc [dostęp: 28.08.2015].

³⁰ J. Braun, *Potęga czwartej władzy*, Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 2005, s. 159.

³¹ Tamże.

Radia PLUS przejęła Grupa Radiowa Time. Zmieniono wówczas format muzyczny sieci z dotychczasowego (od 2003 do 2013 r.) *soft AC* („łagodne przeboje”) na muzykę taneczną. Spowodowało to liczne protesty słuchaczy Radia PLUS i biskupów będących właścicielami koncesji na nadawanie radia. Od 2 grudnia 2013 r. program w tym formacie, produkowany przez byłą zespół Radia PLUS, emitowany jest na antenie VOX FM – ponadregionalnej rozgłośni należącej do Grupy Radiowej Time, zaś samo Radio PLUS przejęło format *classic hits* („przeboje zawsze młode”), wcześniej znany z anteny VOX FM³².

Teraz Radio PLUS gra z powrotem muzykę w formacie oldies. Między VOX FM a Radiem PLUS nastąpiła zmiana części zespołów, np. Anna Chmiel, Konrad Piwowarski i Norbert Bieńkowski, dotąd prowadzący poranne pasmo w Radiu PLUS, stali się gospodarzami poranka w VOX FM. Natomiast związani z VOX FM Katarzyna Kozimor i Tomasz Waloszczyk budzą słuchaczy Radia Plus. „Nie komentujemy zmian w Radiu Plus, to nie są nasze częstotliwości, tylko kościelne” – powiedział Wirtualnym Mediom Zbigniew Benbenek, właściciel Zjednoczonych Przedsiębiorstw Rozrywkowych (ZPR). Zaprzeczył jednocześnie pojawiającym się w mediach pogłoskom o wyjściu Grupy Radiowej Time z sieci Radia PLUS³³.

Eksperymenty z nowym formatem muzycznym w 2013 r. przyniosły radykalne zmiany w sieci. Z jednej strony przyczyniły się do wzrostu słuchalności z niespełna jednego procenta w latach 2011–2012 do 4,5 proc. w ostatnim kwartale 2013 r., z drugiej jednak wpłynęły na destabilizację sieci i ponowny spadek słuchalności do poziomu ok. 2 proc. w 2014 r.³⁴ W tym roku wystąpiły z niej Radio PLUS Opole, PLUS Kielce i PLUS Śląsk. Dwie pierwsze odeszły z niej z końcem kwietnia, a PLUS Śląsk z końcem czerwca 2014 r. Powodem wypowiedzenia umów franczyzowych był brak zgody rad programowych rozgłośni na zmianę formatu muzycznego sieci Radia PLUS na disco polo. Ponowne przeformatowanie radia w grudniu 2013 r. nie wpłynęło na podjęte już decyzje. Stacje opolska i kielecka miały półroczny okres wypowiedzenia, zaś Radio PLUS Śląsk – roczny³⁵.

Z raportu Radio Track Millward Brown za III kwartał 2013 r., przygotowanego na zlecenie portalu Wirtualnedia.pl, wynika, iż Radio PLUS ma

³² https://pl.wikipedia.org/wiki/Radio_Plus; dostęp [28.08.2015].

³³ <http://www.wirtualnedia.pl/artukul/vox-fm-i-radio-plus-zamienily-sie-formatami-i-zespolami> [dostęp: 31.08.2015].

³⁴ <http://www.wirtualnedia.pl/artukul/radio-plus-stracilo-ponad-polowe-sluchaczy-eska-z-najwiekszym-wzrostem> [dostęp: 28.08.2015].

³⁵ <http://www.wirtualnedia.pl/artukul/plus-opole-plus-kielce-i-plus-slask-wychodza-z-sieci-radio-plus> [dostęp: 28.08.2015].

względnie wysoki zasięg wśród słuchaczy z wysokimi dochodami w gospodarstwie domowym, osób z wykształceniem podstawowym i zasadniczym zawodowym oraz w wieku od 25 do 39 lat. Średni dobowy zasięg sieci radiowej PLUS wśród słuchaczy z miesięcznym dochodem na gospodarstwo domowe przekraczającym 2000 zł wyniósł 5,1 proc. Natomiast wśród osób, których miesięczny dochód na gospodarstwo domowe nie przekracza 2000 zł, wynik uplasował się na poziomie 3,5 proc. Rozgłośni tej chętniej słuchają osoby z wykształceniem podstawowym i zasadniczym zawodowym (5,5 proc. wszystkich słuchaczy w tej grupie) niż średnim i wyższym (4,0 proc.) Największą grupę wiekową stanowią osoby w wieku od 25 do 39 lat, w której to grupie średni dobowy zasięg wynosi 5,7 proc. Średni udział Radia PLUS w całej populacji w III kwartale 2013 r. wyniósł 4,9 proc.³⁶

W Kielcach przez kilka lat istnienia Radia PLUS towarzyszył mu bezpłatny magazyn „Kielce PLUS” z podtytułem „Kielecki Tygodnik Radiowy”. Ukazywał się od września 2008 r. do kwietnia 2014 r.³⁷ W swojej treści nawiązywał do tematyki poruszanej na antenie radiowej, ale jej nie kopiował. Zawierał zwięzły przegląd wydarzeń ostatniego tygodnia, czasem zapowiedzi wydarzeń nadchodzących, podejmował w szerszych relacjach istotne dla miasta zagadnienia, np. przebudowy dróg, instytucji społecznych i kulturalnych, odnosił się do bolączek życia codziennego, np. problemu ubóstwa, przypominał ważne fakty z historii najnowszej i nieco starszej. Zdecydowanie przeważała tematyka świecka, choć informacji z życia Kościoła też nie brakowało. Wydawany był w kolorze, na wysokiej klasy papierze. Utrzymywał się z reklam i równocześnie sam stanowił reklamę dla rozgłośni diecezjalnej. Po wyjściu stacji z sieci PLUS ukazuje się pod tytułem „eMKielce”.

MISJA RADIA PLUS

Oblicze misyjne Radia PLUS określają bezpośrednio koncesje przyznane przez KRRiT. Mówi się w nich o ewangelizacyjnej roli radia. Program ma mieć charakter społeczno-religijny i wspierać działalność lokalnego Kościoła. Ryszard Kowalczyk, powołując się na monitoring niektórych stacji radiowych przeprowadzony przez KRRiT w 2005 r., wykazuje, że nie wszystkie stacje sieci PLUS realizowały założenia koncesyjne. Zbyt mało audycji religijnych

³⁶ <http://www.wirtualnemedi.pl/arttykul/do-jakich-sluchaczy-dociera-radio-plus> [dostęp: 31.08.2015].

³⁷ Od maja 2014 r. tygodnik, tak jak radio, zmienił nazwę na „Em Kielce”.

nadawały np. Radio PLUS Kielce oraz Radio PLUS Białystok, gdzie tygodniowy czas emisji tych audycji był o 3–3,5 proc. niższy od wymaganego 12-procentowego progu³⁸. Nie zawsze zgodny z wymogami był także udział utworów słowno-muzycznych w języku polskim w stosunku do ogółu takich utworów. Wahał się on od 31 do 38 proc. (najniższy w Radiu PLUS Opole), ze średnią ok. 34 proc. Średnia przekraczała zatem wymagany próg 33 proc., ale w poszczególnych stacjach w niektórych kwartałach monitorowanego 2005 r. udział ten był zaniżony. Czas przeznaczony na reklamę był zawsze mniejszy od wyznaczonego limitu³⁹.

Oferta programowa Radia PLUS obejmuje audycje wspólne dla wszystkich stacji sieci oraz programy lokalne. Ramówka jest jednakowa w dni robocze, odmienna w soboty i niedziele. Wśród programów codziennych są m.in.: informacyjno-rozrywkowy „Kto Rano Wstaje”, prowadzony przez Kasię Kozimor i Tomka Waloszczyka od godz. 6 do 9 rano, zawierający przede wszystkim najświeższe wiadomości, przegląd prasy i starych kalendarzy oraz „Pytanie przed śniadaniem”; nadawana o godz. 8.45 rozmowa Jacka Prusinowskiego z politykami pod hasłem „Sedno Sprawy”; „Moc Przebojów!” realizowana zwykle od godz. 9 do 13 przez Monikę Borysow-Dudowicz, a od 13 do 16 przez Tomasza Bednarka. Po godz. 16 pojawiają się bloki lokalne. Wieczorem w poszczególne dni tygodnia można posłuchać audycji religijnych lub publicystyki, np. w poniedziałek o godz. 20 „Kościół wg Marka”, charakteryzowanej jako „jedyna taka audycja na ziemi... o Jezusie, wierze i Kościele, którą tworzą sami słuchacze – wierzący i niewierzący – zimni, letni i gorący”⁴⁰; w czwartek o godz. 20 nadawany jest dwugodzinny blok Rafała Ziemkiewicza „Plusy dodatnie, Plusy ujemne”, komentujący bieżące wydarzenia w formie autorskiego przeglądu prasy oraz rozmów z zaproszonymi ekspertami; od poniedziałku do czwartku od godz. 23 do 1 w nocy Paweł Krzemiński prowadzi autorski program „Nocne Światła”, poruszający różnorodne zagadnienia życia człowieka w aspekcie chrześcijańskim.

Program sobotnio-niedzielný w większym stopniu odnosi się do religii i Kościoła. W niedzielę o godz. 8 rano Artur Moczarski prowadzi „Ósmą Godzinę Czytań”, o godz. 9 Iwona Demska proponuje program publicystyczny „Plus Znaczy Więcej”, w którym rozmawia z pisarzami, podróżnikami, sportowcami i innymi ciekawymi ludźmi, a godzinę później Weronika Zaguła w programie „Kościół Wczoraj, Dziś i Jutro” powraca bezpośrednio do tematyki religijnej,

³⁸ R. Kowalczyk, *Radio lokalne...*, s. 301.

³⁹ Tamże, s. 302–30].

⁴⁰ http://www.radioplus.pl/program/1005/kosciol_wg_marka [dostęp: 28.08.2015].

wspólnie z zaproszonymi gośćmi omawiając najważniejsze wydarzenia dotyczące Kościoła katolickiego. W niedzielny wieczór natomiast, o godz. 20 cyklicznie nadawane są „Obrazy z Historii Kościoła” Marcina Bąka, a o godz. 21 Patrycja Michońska zaprasza na „Obserwatorium Radia PLUS”, w którym z gośćmi w studiu dyskutuje o wychowaniu, zdrowiu, pracy, relacjach z drugim człowiekiem.

SYLWETKI DZIENNIKARZY

W 2012 r., w którym przypadało dwudziestolecie Radia PLUS, w 21 stacjach pracowało ponad 100 dziennikarzy, w tym m.in. Anna Popek i Marek Zajac. Swoje doświadczenie dziennikarskie w Radiu PLUS zdobywali m.in. Bogdan Rymanowski, Beata Tadla, Magda Sakowska, Jacek Kurowski i Jakub Porada. Ze stacją związani byli również Jan Pospieszalski, Piotr Semka, Michał Karnowski, Rafał Ziemkiewicz i Tomasz Terlikowski. W gronie byłych dziennikarzy, prowadzących i współpracowników są także ks. Rafał Markowski, Piotr Jacoń, Paweł Siennicki, Łukasz Grass i Tomasz Sekielski. W jubileuszowym 2012 r. zasięg radia obejmował 60 proc. powierzchni kraju, a w tygodniu przyciągało ono ok. 3,5 mln słuchaczy. Z okazji 20. urodzin Radio PLUS wydało dwupłytowy album „20 lat Radia PLUS. Łagodne przeboje” z 35 przebojami minionych dwóch dekad, w tym takich wykonawców, jak Duran Duran, Coldplay, Joe Cocker, Anita Lipnicka, Kasia Kowalska i Łukasz Zagrobelny⁴¹.

Obecnie zespół Radia PLUS liczy kilkunastu dziennikarzy przygotowujących audycje dla całej sieci. Na stronie internetowej Radia PLUS można znaleźć ich króciutkie sylwetki w formie autoprezentacji. Poza sekretarzem redakcji, którym od grudnia 2013 r. jest Weronika Zaguła (absolwentka UW, wcześniej zatrudniona w Telewizji Stella w Stalowej Woli oraz w Radiu VOX FM⁴²), nie jest dostępna struktura redakcji⁴³. Oto najważniejsze osoby przygotowujące program Radia PLUS:

Marcin Bartnik – w radiu od 2000 r.; z wykształcenia dziennikarz i socjolog; prowadzi „Wiadomości Radia PLUS”.

Marcin Bąk – pasjonat historii; autor audycji „Obrazy z Historii Kościoła”.

Tomasz Bednarek – zajmuje się problematyką szeroko rozumianej kultury, prowadzi popołudniowy program „Moc Przebojów!”

Justyna Bieniek – przygotowuje i przedstawia serwisy informacyjne.

⁴¹ <http://www.wirtualnemedial.pl/artykul/radio-plus-ma-20-lat-infografika> [dostęp: 28.08.2015].

⁴² <https://pl.linkedin.com/pub/weronika-zagu%C5%82a/93/577/229> [dostęp: 31.08.2015].

⁴³ <http://www.radioplus.pl/kontakt> [dostęp: 31.08.2015].

Monika Borysow-Dudowicz – prowadzi przedpołudniowy program „Moc Przebojów!”.

Iwona Demska – autorka audycji „Jak to jest Pani Psycholog?” i „PLUS znaczy Więcej”.

Katarzyna Kozimor – wspólnie z Tomkiem Waloszczykiem budzi słuchaczy Radia PLUS porannym programem „Kto Rano Wstaje”.

Michał Koźlik – jego specjalność to wiadomości.

Paweł Krzemiński – prowadzi program „Nocne Światła”.

Patrycja Michońska – z radiem związana od skończenia liceum; autorka „Obserwatorium Radia PLUS”.

Artur Moczarski – wyznaje zasadę Stanisława J. Leca: „nie wystarczy mówić do rzeczy, trzeba mówić do ludzi”; prowadzi audycje „Wieki Wieków” i „Ósma Godzina Czytań”.

Jacek Prusinowski – analizuje życie polityczne w audycji „Sedno Sprawy”.

Arkadiusz Stępień – pasjonat muzyki; prowadzi program „Moc Przebojów”.

Tomasz Waloszczyk – wspólnie z Kasią Kozimor budzi radiosłuchaczy w porannym programie „Kto Rano Wstaje”.

Weronika Zaguła – autorka audycji „Kościół Wczoraj, Dziś i Jutro”.

Marek Zając – dziennikarz, działacz społeczny, wykładowca; zajmuje się tematyką społeczną, polityczną, religijną i historyczną; prowadzi audycję „Kościół według Marka”.

Rafał Ziemkiewicz – z wykształcenia polonista, debiutował jako pisarz w roku 1982, jako publicysta w 1991 r.; jest autorem ponad 20 książek publicystycznych i prozatorskich, kilkunastu tysięcy felietonów i tekstów prasowych, gospodarzem licznych audycji w radiu i telewizji; autor programu „PLUSy Dodanie PLUSy Ujemne”⁴⁴.

Poszczególne stacje lokalne zatrudniają po kilku dziennikarzy, którzy zajmują się tematyką im najbliższą, tj. własnego regionu, czasem tworzą programy trafiające także do innych rozgłośni Radia PLUS.

AKCJE PROMOCYJNE

Od lat siłą przyciągającą słuchaczy do poszczególnych stacji są różnorodne konkursy z nagrodami, często pieniężnymi. Radio PLUS także organizuje takie akcje promocyjne. W maju 2014 r. zorganizowało dla słuchaczy codzienny konkurs SMS-owy pod hasłem „Bądź na Plus z Radiem Plus”. Nagro-

⁴⁴ <http://www.radioplus.pl/ludzie> [dostęp: 31.08.2015].

dą w nim było opłacenie rachunków przez rozgłoszenie. Aby wziąć udział w konkursie, wystarczyło wysłać do radia wiadomość SMS i przedstawić swój pomysł na wydanie określonej kwoty pieniędzy. Autorom najciekawszych pomysłów Radio PLUS pokrywało rachunki⁴⁵.

Inny konkurs zaproponowano słuchaczom jesienią 2014 r. Z okazji Święta Niepodległości Radio PLUS zaprosiło do udziału w konkursie wiedzy o Polsce, w którym nagrodami były biało-czerwone flagi. Rozgłoszenia zachęcała do wywieszania ich w dniu 11 listopada. Codziennie podczas pięciu wejść antenowych słuchacze odpowiadali na pytania konkursowe, które dotyczyły faktów historycznych, wiedzy o współczesnej Polsce oraz zasad protokołu dyplomatycznego. Do każdej flagi radio dołączało informację, jak należy się obchodzić z symbolami narodowymi. Konkurs był zorganizowany w ramach akcji „Wywieś flagę z Radiem Plus”⁴⁶.

Jolanta Kępa-Mętrak – dr, adiunkt w Instytucie Dziennikarstwa i Informacji Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach; badaczka mediów lokalnych, autorka m.in. monografii: *Prasa samorządowa w polskim systemie medialnym* (2015), *Ustawicznie czujni... O dziennikarzach regionu kielecko-radomskiego (i nie tylko)* (2012), *Między misją a rzemiosłem. Kieleckie środowisko dziennikarskie w latach 1945–1989* (1999).

⁴⁵ <http://www.wirtualnemedia.pl/arttykul/radio-plus-z-codziennym-konkursem-badz-na-plus-z-radiem-plus> [dostęp: 31.08.2015].

⁴⁶ <http://www.wirtualnemedia.pl/arttykul/wywies-flage-z-radiem-plus-rozglosnia-rozdaje-bialo-czerwone-flagi> [dostęp: 31.08.2015].

Jakub Wilk

Radio WAWA

Właściciel: Eurozet, Grupa Radiowa Time

Właściciel: International Communication sp. z o.o. działająca w ramach Time Sp. z o.o.,
wchodzącej w skład Zjednoczonych Przedsiębiorstw Rozrywkowych

Adres redakcji: Radio WAWA Time S.A., ul. Jubilerska 10, 04-190 Warszawa

Adres witryny internetowej: www.radiowawa.pl

Zasięg nadawania: sieć rozgłośni o zasięgu lokalnym, obejmująca dziesięć oddziałów
terenowych w Polsce

Oddziały terenowe (charakter koncesji)¹:

RADIO WAWA (Warszawa – wyspecjalizowany, muzyczno-kulturalny, lokalny),

WAWA Gdańsk (uniwersalny, lokalny),

WAWA Nowy Sącz (uniwersalny, lokalny),

WAWA Kraków (uniwersalny, lokalny),

WAWA Szczecin (wyspecjalizowany, muzyczny, lokalny),

WAWA Rzeszów (wyspecjalizowany, muzyczny, lokalny),

WAWA Opole (wyspecjalizowany, muzyczny, lokalny),

WAWA Łódź (wyspecjalizowany, muzyczny, lokalny),

WAWA Toruń (wyspecjalizowany, muzyczny, lokalny),

WAWA Wrocław (wyspecjalizowany, muzyczny, lokalny).

Wyniki słuchalności w 2014 r.²: Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji podaje, że udział
Radia WAWA w czasie słuchania programów radiowych wynosi 0,8 proc. (kwartał
I i II) oraz 0,7 proc. (kwartał III i IV) wśród stacji lokalnych koncesjonowanych.

¹ <http://www.krrit.gov.pl/dla-nadawcow-i-operatorow/koncesje/wykaz-koncesji-i-decyzji/results,1,1,0,0,1,1,0,0.html> [dostęp: 6.07.2015].

² <http://www.krrit.gov.pl/dla-nadawcow-i-operatorow/kontrola-nadawcow/badania-odbioru-programow-radiowych-i-telewizyjnych/rynek-radiowy/raporty-kwartalne/> [dostęp: 6.07.2015].

Stanowi to 0,2 proc. całego rynku radiowego w Polsce. Dzienny zasięg stacji oscylował w okolicach 1,4 proc. przez cały 2014 r., jednak dzienny czas poświęcany przez uczestników badania na słuchanie Radia WAWA systematycznie spadał – od 2 godz. 5 min w pierwszym kwartale do 1 godz. 45 min w czwartym. Wyniki opracowano w oparciu o badanie audytorium *Radio Track Millward Brown*

Pozycja oddziału terenowego na regionalnym rynku radiowym w 2014 r.³: Radio WAWA nadawało w 2014 r. w dziewięciu województwach (koncesja na nadawanie stacji w Gdańsku została udzielona w marcu 2015 r.). Szczegółowe dane dotyczące udziału w rynku radiowym zawiera tabela 1. Literą X oznaczono kwartały, w których rozgłośnia nie przekroczyła w danym województwie progu 0,4 proc. udziału w czasie słuchalności – wymaganego przez KRRiT do uwzględnienia w rankingu. W przypadku woj. małopolskiego pierwszy kwartał nie zawiera danych, gdyż oddział Radia WAWA w Krakowie rozpoczął pracę w maju 2014 r. (Nowy Sącz – grudzień 2014). Tabela 2 zawiera wartości uśrednione dla 2014 r. Zbyt mała ilość danych uniemożliwia ustalenie pozycji w rankingu w przypadku dwóch województw (lubuskie, małopolskie)

Tabela 1. Udział w czasie słuchania oraz pozycja w rankingu stacji w danym województwie

	I kwartał		II kwartał		III kwartał		IV kwartał	
	Udział	Poz.	Udział	Poz.	Udział	Poz.	Udział	Poz.
dolnośląskie	1,3%	14	1,6%	13	1,0%	21	1,1%	17
kujawsko-pomorskie	1,5%	14	0,9%	17	0,9%	21	0,7%	23
lubuskie	0,7%	17	X		X		X	
łódzkie	1,1%	18	1,2%	20	0,7%	23	1,7%	14
małopolskie	–		X		X		X	
mazowieckie	1,7%	13	2,7%	9	1,9%	11	1,7%	13
opolskie	3,4%	11	2,6%	8	2,9%	8	0,8%	18
podkarpackie	2,5%	9	1,6%	11	1,5%	12	1,7%	13
zachodniopomorskie	1,2%	13	1,4%	13	1,0%	19	1,9%	12

Źródło: <http://www.krrit.gov.pl/dla-nadawcow-i-operatorow/koncesje/wykaz-koncesji-i-decyzji/results,1,1,0,0,1,1,0,0.html> [dostęp: 6.07.2015].

³ Tamże.

Tabela 2. Średnie wartości udziału w czasie słuchania w roku 2014

	Wartości średnie	
	Udział	Poz. w rankingu lokalnym
opolskie	2,4%	11
mazowieckie	2%	12
podkarpackie	1,8%	11
zachodniopomorskie	1,4%	14
dolnośląskie	1,3%	16
łódzkie	1,2%	19
kujawsko-pomorskie	1%	19
lubuskie	~ 0,4%	–
małopolskie	< 0,4%	–

Źródło: <http://www.krrit.gov.pl/dla-nadawcow-i-operatorow/koncesje/wykaz-koncesji-i-decyzji/results,1,1,0,0,1,1,0,0.html> [dostęp: 6.07.2015].

Podmioty wchodzące w skład Grupy Radiowej Time⁴:

Radio Eska – sieć stacji lokalnych,

Radio Plus – sieć diecezjalnych rozgłośni lokalnych,

Eska Rock – stacja lokalna (Warszawa),

VOX FM – stacja ponadregionalna

HISTORIA I FUNKCJONOWANIE STACJI W LATACH 1990–2014

Przełom polityczny 1989 r. wprowadził zmiany w rynku mediów, a zatem również w jego sektorze radiowym. Do czasu wejścia w życie ustawy o radiofonii i telewizji (1 marca 1993 r.) w Polsce działało około 60 pirackich rozgłośni radiowych⁵. Proces porządkowania i organizacji nowo powstałych mediów przebiegał niespiesznie. Krajową Radę Radiofonii i Telewizji powo-

⁴ <http://www.grupazpr.pl/nasze-marki> [dostęp 6.07.2015].

⁵ R. Kowalczyk, *Media lokalne w Polsce*, t. 2, Poznań 2008, s. 118.

łano do życia dopiero 28 kwietnia 1993 r.⁶, a pierwszy proces koncesyjny miał miejsce w roku 1994⁷. Początki Radia WAWA (ówczesna pisownia: WAWa) sięgają 1 lutego 1992 r., kiedy założył je jako radio lokalne dziennikarz i prezenter „Teleexpressu” Wojciech Reszczyński⁸, obejmując fotel prezesa rozgłośni na dziesięć lat. Stację można było usłyszeć jednak już w listopadzie 1991 r. podczas jednodniowej emisji testowej, która skończyła się interwencją Państwowej Agencji Radiokomunikacyjnej (PAR) i zamknięciem radia na kilka miesięcy⁹.

Mimo deklaracji przewodniczącego KRRiT Marka Markiewicza o nieprzyznaniu koncesji stacjom decydującym się nadawać piracki program powstawały nowe podmioty, a ich twórcy uzasadniali swoje działanie przedłużającym się rozpatrywaniem złożonych przez nich wniosków koncesyjnych. W późniejszym czasie zgodę na nadawanie otrzymała zdecydowana większość pirackich stacji, a na warszawskim rynku w pełni legalne stały się stacje: Eska, WAWa (grudzień 1994) i Kolor¹⁰.

Radio WAWA należy do pierwszych komercyjnych stacji radiowych w Polsce. Na początku działalności muzyka stanowiła 85 proc. czasu antenowego¹¹, jednak w odróżnieniu od większości nowych rozgłośni oferujących niespójny zbiór gatunków muzycznych Radio WAWA postawiło na classic rock¹². W późniejszych latach format i przewodnia idea wyrażana w hasle ulegały kilkukrotnie zmianom. Od października 1997 r. stacja zbliżyła się do formatu AC (Adult Contemporary), grając pop i soft rock z lat osiemdziesiątych i dziewięćdziesiątych; cztery lata później nastąpiła modyfikacja stylu wyrażona hasłem „Najlepszy Mix Przebojów lat '80, '90 i współczesnych”, które w listopadzie 2004 r. zmieniono na „Zawsze Polska Muzyka”¹³. Odtąd stacja nadaje wyłącznie utwory polskich wykonawców.

Wraz ze zmianami stylu Radio WAWA ewoluowało, pozyskując nowe częstotliwości oraz uzyskując koncesję nadawcy ponadregionalnego w drugim procesie koncesyjnym (luty 1998 r.). Uruchomiono wówczas nadajniki w Krakowie, Trójmieście i Szczecinie. Dwa miesiące później zasięg radia poszerzył

⁶ <http://www.krrit.gov.pl/krrit/informacje-o-krrit/historia-krrit/> [dostęp: 8.07.2015].

⁷ R. Kowalczyk, dz. cyt., s. 118.

⁸ Tamże, s. 244.

⁹ K. Sagan, *Prawie wolny rynek (1989–1994)*, online: http://old.radiopolska.pl/portale/article.php?story=Prawie_wolny_rynek [dostęp: 8.07.2015].

¹⁰ K. Sagan, *Rozwój radiofonii koncesjonowanej*, online: http://old.radiopolska.pl/portale/article.php?story=Rozwoj_radiofonii_koncesjonowanej [dostęp: 8.07.2015].

¹¹ K. Sagan, *Prawie wolny rynek...*

¹² R. Kowalczyk, dz. cyt., s. 244.

¹³ Tamże.

się o Białystok, Kielce, Koszalin, Lublin, Olsztyn, Rzeszów, Siedlce i Zieloną Górę oraz w 2004 r. o Katowice, Wrocław, Płock i w 2006 r. o Łódź¹⁴.

Przełomowy dla stacji był rok 2007. Rozpoczął serię istotnych zmian nie tylko z punktu widzenia przekształceń własnościowych, ale i struktury samej sieci. W maju niemiecka spółka Eurocast Rudfunk nabyła 100 proc. udziałów w Radiu WAWA¹⁵, kupując je od Wojciecha Reszczyńskiego, Mieczysława Adamskiego (51 proc. udziałów w spółce Kompania Radiowa – posiadającej 65 proc. udziałów stacji) i byłego prezesa rozgłośni Rafała Staszka (2 proc.)¹⁶. Krótco po tym, bo już we wrześniu 2007 r., Radio WAWA stało się częścią Grupy Radiowej Time (obecnie Time Sp. z o.o.), działającej w ramach Zjednoczonych Przedsiębiorstw Rozrywkowych (ZPR), posiadającej wówczas 48 stacji skupionych w sieciach: Radio Eska (CHR), Eska Rock (rock) i Radio VOX FM (oldies)¹⁷. Rok 2008 przyniósł gruntowną zmianę w działalności stacji. Nowy właściciel Radia WAWA (ZPR), planując poszerzyć zasięg wchodzącej w skład koncernu Eski Rock, zdecydował się skorzystać z nadajników ponadregionalnej WAWY. Tym sposobem 2 czerwca na byłej koncesji Radia WAWA można było usłyszeć Eskę Rock w 18 miastach Polski. Radio WAWA pozostało słyszalne jedynie w Warszawie i Łodzi¹⁸. W kolejnych latach odbudowywano zasięg stacji, uruchamiając kolejne ośrodki nadawcze: Toruń, Rzeszów, Krosno (2009), Wrocław (2010), Opole (2011), Szczecin (2012), Kraków, Nowy Sącz (2014)¹⁹.

Prezesami stacji Radio WAWA byli kolejno: Wojciech Reszczyński (1992–2002), Rafał Staszek (2002–2006), Stefan Bielau (2006–2007), Leszek Kozioł (2007–2008), Tomasz Jankowski (2008–2009) oraz Małgorzata Mizińska (od 2009 do dziś).

Dane udziału w ogólnopolskim rynku radiowym według Press.pl²⁰: 1,1 proc. (X–XII 2005), 0,9 proc. (XII 2005 – II 2006), 0,9 proc. (II–IV 2007), 1,1 proc. (2008).

Dane udziału w rynku stacji koncesjonowanych lokalnych²¹: 0,8 proc. (2012), 0,9 proc. (2013), 0,7 proc. (2014).

¹⁴ http://www.emsoft.strefa.pl/rad_s15.htm [dostęp: 8.07.2015].

¹⁵ R. Kowalczyk, dz. cyt., s. 244.

¹⁶ <http://www.press.pl/newsy/radio/pokaz/10798,Eurocast-jedynym-wlascicielem-Radia-WAWa> [dostęp: 8.07.2015].

¹⁷ <http://www.press.pl/newsy/radio/pokaz/12103,ZPR-y-kupily-Radio-WAWa> [dostęp: 8.07.2015].

¹⁸ K. Sagan, *Nowe porządki (2007–...)*, online: http://old.radiopolska.pl/portal/article.php?story=Nowe_porzadki [dostęp: 8.07.2015].

¹⁹ http://www.emsoft.strefa.pl/rad_s15.htm [dostęp: 8.07.2015].

²⁰ <http://www.press.pl> [dostęp: 8.07.2015].

²¹ www.krrit.gov.pl [dostęp: 8.07.2015].

Wyniki udziału w czasie słuchania w latach 2009–2014 (średnia z województw za IV kwartał każdego roku): 3,2 proc. (2009), 3,7 proc. (2010), 3,1 proc. (2011), 3,4 proc. (2012), 2 proc. (2013), 1,3 proc. (2014).²²

MISJA STACJI RADIOWEJ SFORMUŁOWANA W DOKUMENTACH REDAKCYJNYCH

Radio WAWA w swojej działalności koncentruje się na dostarczaniu informacji lokalnych oraz z kraju i ze świata, jak również na udostępnianiu dóbr kultury i sztuki, ze szczególnym uwzględnieniem promowania krajowej twórczości audiowizualnej²³. Twórcy stacji za główny cel stawiają sobie tworzenie programu służącego prezentowaniu i propagowaniu konstytucyjnych zasad upowszechniania i równego dostępu do dóbr kultury, które są źródłem tożsamości narodu polskiego, wolności słowa, bezstronności wobec przekonań światopoglądowych i filozoficznych, popularyzowaniu polskiej muzyki, równych praw kobiet i mężczyzn, dbałości o środowisko naturalne. W bardziej szczegółowym opisie zasad działania rozgłośni redakcja przyjmuje za cel realizację funkcji informacyjnej, komentatorskiej, interaktywnej, charytatywnej, rozrywkowej, estetycznej, edukacyjnej oraz funkcji medium towarzyszącego. Wśród zadań zawartych w powyższych założeniach znajdują się: informowanie o wydarzeniach, zjawiskach i faktach z zachowaniem zasady obiektywizmu, wolności słowa i niezależności politycznej w zakresie polityki wewnętrznej i międzynarodowej państwa polskiego, ze szczególnym naciskiem na lokalność; prezentowanie artystów i polskiego rynku muzycznego; wszechstronna analiza wydarzeń, procesów i zjawisk społecznych, kulturowych i politycznych; umożliwianie stałego reagowania odbiorcy na treści prezentowane na antenie; budowanie lokalnych więzi i rozwijanie solidaryzmu poprzez popularyzowanie pozytywnych wzorców i postaw społecznych oraz osób, które je reprezentują; animowanie i uczestnictwo radia jako instytucji patrona lub sponsora w akcjach dobroczynnych; dbałość i staranność form radiowych, różnorodność sposobu prezentowania treści, kultura osobista dziennikarzy

²² Tamże.

²³ Dane udostępnione dzięki uprzejmości Redakcji Radia WAWA. Jeśli nie zaznaczono inaczej, pozostałe informacje zawarte w podrozdziałach: *Misja stacji radiowej sformułowana w dokumentach redakcyjnych*, *Obecność tematyki regionalnej w programie rozgłośni*, *Struktura redakcji w 2014 r.*, *Najważniejsze działania redakcji w 2014 r.*, *Nagrody i wyróżnienia w 2014 r.* również pochodzą z tego źródła.

i prezenterów, ochrona i popularyzacja języka polskiego; właściwy dobór muzyki tworzącej klimat i atmosferę dopasowaną do charakteru prezentowanych treści; kreowanie postaw obywatelskich i więzi pomiędzy lokalnymi społecznościami; prezentacja dorobku kultury polskiej, ważnych regionalnych wydarzeń historycznych i artystycznych; promocja polskiej muzyki, twórców i wykonawców na antenie i poza nią oraz kultywowanie tradycji narodowej.

Stacja chce być przewodnikiem życia codziennego dla słuchacza i stawia na profesjonalizm. Dokumenty redakcyjne zawierają wyszczególnienie form i gatunków radiowych, którymi stacja posługuje się w docieraniu do swoich odbiorców. Poza zachowaniem hierarchii ważności oraz bezstronności w podawaniu informacji Radio WAWA decyduje się na komentarz dziennikarski oraz wywiady, sondy czy relacje reporterskie. W obszarze rozrywki znajdziemy stałe elementy programu, takie jak zabawy, konkursy, quizy z udziałem słuchaczy, organizowanie i promowanie imprez kulturalnych oraz ich relacjonowanie.

OBECNOŚĆ TEMATYKI REGIONALNEJ W PROGRAMIE ROZGŁOŚNI

Oddziały terenowe Radia WAWA prezentują różne rodzaje audycji poświęconych tematyce lokalnej (w tym własne dzienniki i publicystykę), odnoszących się do głównego miasta nadawania (np. Kraków, Wrocław, Warszawa, Łódź) oraz miast leżących w zasięgu nadajnika. Udział tych audycji w czasie antenowym wynosi nie mniej niż 12 proc. tygodniowego czasu nadawania w godz. od 6.00 do 23.00.

Przedmiotem głównego zainteresowania Radia WAWA jest bieżące informowanie słuchaczy o decyzjach lokalnych władz i instytucji oraz o wydarzeniach bezpośrednio wpływających na życie mieszkańców, takich jak remonty, komunikacja, zmiany w szkolnictwie, służbie zdrowia, podatkach, bezpieczeństwie, inwestycjach itp. Kolejne obszary objęte uwagą to lokalna służba zdrowia, bezpieczeństwo w mieście, gospodarka regionalna, edukacja, sport i rekreacja. Radio WAWA wiele miejsca poświęca turystyce, prezentując walory danego regionu i zachęcając do jego odwiedzenia i poznania. Kooperacja z podmiotami kulturalnymi umożliwia bieżące uzupełnianie serwisów najświeższymi wiadomościami, jak również promowanie wydarzeń świata kultury i sztuki wśród słuchaczy.

We wniosku koncesyjnym jednego z oddziałów Radia WAWA widnieje zapis:

Swój program [stacja – przyp. aut.] budować będzie z myślą o społeczności lokalnej, naszym priorytetem będzie tematyka lokalna. Naszą misją – dostarczenie lokalnemu słuchaczowi olbrzymiej porcji najważniejszych informacji na temat regionu. Stacja ma przede wszystkim informować o tym co ważne i ciekawe w regionie, będącym w zasięgu nadawania, ale ma także aktywnie uczestniczyć w lokalnych projektach i inicjatywach, wspierając je zarówno pod względem informacyjnym, jak i promocyjnym. Ma również angażować się jako współorganizator lub patron medialny lokalnych imprez. W kręgu naszego zainteresowania będą lokalne wydarzenia o charakterze miejskim, muzycznym, kulturalnym i sportowym. W tym celu, zamierzamy współpracować z lokalnymi ośrodkami kultury, sportowymi, artystami, ośrodkami samorządowymi i organizacjami charytatywnymi. [...] Poprzez informację, pomoc w promowaniu lokalnych wydarzeń i rozrywkę, stacja chce być obecna w życiu społeczności lokalnej i wypełniać zadania określone w ustawie o radiofonii i telewizji oraz zapisy koncesyjne.

Przytoczone powyżej założenia stacja realizuje w poszczególnych programach znajdujących się w ramówce. Poniższe zestawienie zawiera wyłącznie audycje o tematyce regionalnej.

„Z parą od rana”. Poranny blok programowy o charakterze rozrywkowo-informacyjno-muzycznym. W zakresie informacji silnie nastawiony na tematykę lokalną. Serwisy wraz informacjami pogodowymi i drogowymi emitowane są co pół godziny.

Lokalny serwis informacyjny. Serwis przygotowywany przez zespół dziennikarzy lokalnej redakcji informacyjnej we współpracy z komórką grupy radiowej TIME w Warszawie. Wiadomości regionalne są przygotowywane w całości przez newsroom z oddziału. Wśród poruszanych zagadnień są decyzje samorządów miejskich, powiatowych i wojewódzkich, decyzje władz miejskich, zagadnienia gospodarcze, społeczne, kryminalne i sądowe, sport, kultura i rozrywka z perspektywy lokalnej.

Magazyn „Prosto z...”²⁴. Program o charakterze informacyjno-publicystycznym. Zawiera elementy takie, jak dziennik, przegląd lokalnej prasy, lokalny informator kulturalny, prognoza pogody, informacje drogowe, komentarze, felietony, wywiady z przedstawicielami lokalnej władzy, kultury, sportu, edukacji itp., a także relacje reporterskie oraz sportowe. W całości poświęcony tematyce regionu. Ponadto stacja w jego ramach prezentuje materiały poradnikowe.

²⁴ Tytuł magazynu uzupełniany jest głównym miastem regionu nadawczego, np.: *Prosto z Krakowa*, *Prosto z Wrocławia*, itd.

Magazyn „Prosto z...” – podsumowanie tygodnia²⁵. Przypomina najważniejsze lokalne wydarzenia mijającego tygodnia, zawiera audycje informacyjne, a także poradniki z cyklu „Poznaj swój region” oraz materiały poświęcone rocznicom, historii i tradycjom regionu.

„Co, gdzie, kiedy”. Informator zawierający zapowiedzi lokalnych wydarzeń kulturalnych, sportowych, edukacyjnych i rozrywkowych. Często łączony jest z lokalnymi konkursami oraz rozdawaniem zaproszeń i biletów na polecane imprezy.

„Magazyn Podsumowanie dnia”. Codzienne wieczorne bloki podsumowujące dzień, z relacjami reporterskimi, materiałami dźwiękowymi, wywiadami na temat wszystkich najważniejszych lokalnych wydarzeń.

„Patrol”. Użyteczne informacje lokalne.

Ogółem w wymiarze regionalnym, od poniedziałku do piątku na antenie Radia WAWA prezentowanych jest 12 serwisów lokalnych, 6 patroli, 15 serwisów pogodowych, 4 informatory kulturalne „Co Gdzie Kiedy”, 6 magazynów lokalnych, 1 magazyn sportowy, a w soboty 11 informatorów „Co Gdzie Kiedy”.

STRUKTURA REDAKCJI W 2014 ROKU

Małgorzata Mizińska – prezes Radia WAWA. Pełni funkcję prezesa zarządu kilkunastu lokalnych rozgłośni Radia ESKA. Jest prokurentem spółek Porozumienie Radiowe Plus, TV Spektrum oraz Lemon Records. Jako dyrektor biura zarządu nadzoruje działalność operacyjną firmy i koordynuje współpracę kluczowych działów. Z Grupą ZPR Media jest związana od 2000 r. Karierę zaczynała w biurze zarządu Radia ESKA. W 2004 r. objęła funkcję dyrektora biura zarządu Grupy Radiowej TIME. Od 2006 r. piastuje stanowisko prezesa zarządu Radia WAWA. W 2013 r. została prezesem zarządu Radia ESKA Rock. Jest certyfikowanym trenerem biznesu. Obszar jej zainteresowań zawodowych obejmuje także psychologię kliniczną²⁶.

Anna Paluszek – dyrektor programowy, redaktor naczelny. W 2005 r. szefowała warszawskiego newsroomu grupy radiowej Zjednoczonych Przedsiębiorstw Rozrywkowych, przygotowującego serwisy dla sieci Radio ESKA i ESKA Rock²⁷. Kluczowa osoba dla działu informacji Grupy Radiowej TIME, którym kierowała

²⁵ Tamże.

²⁶ <http://www.grupazpr.pl/o-nas#kadra-zaradzajaca> [dostęp: 30.07.2015].

²⁷ <http://www.press.pl/newsy/radio/pokaz/3632,Dziennikarze-Radia-Plus-przechodza-do-katolickiej-sieci-ZPR-ow> [dostęp: 30.07.2015].

przez ponad 13 lat, przez pewien czas piastując obie powyższe funkcje. Odkryła i wypromowała wielu dziennikarzy radiowych. Od 2011 r. roku, jako dyrektor programowa Radia WAWA, koncentruje się na rozwijaniu tej sieci radiowej²⁸.

Bartek Tyrawski – dyrektor promocji. Uprzednio specjalista ds. promocji w Radiu WAWA, związany z Grupą Radiową TIME od 2008 r. Oprócz realizacji zadań w dziale promocji Radia WAWA współorganizował akcje specjalne wszystkich rozgłośni wchodzących w skład grupy. W holdingu Zjednoczonych Przedsiębiorstw Rozrywkowych Tyrawski pełni również funkcję dyrektora produkcji Promotor United Entertainment, spółki zajmującej się przygotowaniem imprez i muzycznych formatów telewizyjnych²⁹.

Paweł Wiszniewski – dyrektor muzyczny. Uprzednio sekretarz redakcji Radia WAWA. Od listopada 2013 r. jest szefem muzycznym stacji³⁰. Prowadzi audycje: Najlepsze Polskie Przeboje Non Stop i Weekend z gwiazdą. Sam o sobie pisze: „Lubię szybką jazdę, lubię dobrą kawę, lubię rozpalać w kominie, lubię swoją teściową, lubię wylegiwać się na leżaku, lubię »fast-foody«, lubię radosnych ludzi, lubię głośno słuchać muzyki, lubię latać samolotem, lubię grać na fortepianie, lubię mleczną czekoladę, lubię rozmawiać z mądrymi ludźmi, lubię jeździć na rowerze, lubię barbecue z przyjaciółmi... Kocham... Żonę i Synów”³¹.

Rafał „Wodzu” Wodziński – sekretarz redakcji. W latach 2001–2004 prezydent i szef muzyczny Radia Bogoria w Grodzisku Mazowieckim, następnie nadregionalnego radia Radiostacja (2004–2008), później Planeta FM, od 2010 r. prezenter Radia WAWA. Menedżer artystyczny, konferansjer i didżej w klubach w Krakowie, Łodzi i Warszawie. W 2008 r. zmiksował składankę z muzyką klubową Clubnetic 3, z gwiazdami muzyki klubowej, takimi jak: Ian Carey, Tom Novy, Jerry Roper, R.I.O. i inni³². Prowadzi program „Najlepsze Polskie Przeboje Non Stop”. Strona internetowa Radia WAWA przytacza niniejszy biogram: „Radioholik i didżej od drugiej połowy lat 90-tych. Jego pierwszą zabawką był magnetofon taśmowy. Kocha muzykę i nie znosi ciszy.

²⁸ <http://mmp24.pl/artykuly/60506,piekarska-szwertfeger-pokieruje-newsroomem-time> [dostęp: 30.07.2015].

²⁹ <http://www.epr.pl/radio-wawa-wzmacnia-dzial-promocji,kariera,27371,1.html> [dostęp: 30.07.2015].

³⁰ <http://www.press.pl/newsy/radio/pokaz/43489,Radio-Wawa-po-kilkunastu-latach-zwolnilo-szefa-muzycznego> [dostęp: 30.07.2015].

³¹ <http://www.radiowawa.pl/nasi-ludzie> [dostęp: 30.07.2015].

³² <http://soundtras-agencja-eventowa-rafa-wodzu-wodzinski.agencjamuzyczna.eu/> [dostęp: 30.07.2015].

Edukację w szkole muzycznej zakończył po egzaminie wstępnym z najwyższą oceną wśród aplikujących. Lubi słodczyce, w szczególności pyszne ciasta, które dostaje od niewiast posiadających wyjątkowy talent cukierniczy. Nocny Marek. Chciałby zwiedzić całą Polskę wszerek i wzdłuż³³.

Pozostali prezenterzy stacji:

Robert Kilen prowadzi „Z parą od rana”, „Najlepsze Polskie Przeboje Non Stop”, „Wielka Płyta”. Biogram ze strony rozgłośni: „Może nie jest tak rozbudzony jak jego żona Monika, z którą prowadzi rano program radia Wawa, ale z pewnością bardziej pobudzony. [...] Nie pali, niewiele pije, a ostatnio nawet zdrowiej się odżywia i nie imprezuje za często. No i jeszcze bez problemów ukończył studia, ma nawet dyplom. Życiorys więc nie pozwala mu, jak sami widzicie, pełnić żadnych poważnych funkcji partyjnych i państwowych.”³⁴

Monika Tarka prowadzi „Z parą od rana”. Biogram: „Para do Roberta Kilena :). Od rana zawsze wesoła jak skowronek, roześmiana, błyskotliwa. Zaraża dobrym humorem. Poza tym tak jak wiele Polek: matka żona i kochanka. Właścicielka bardzo zgrabnych nóg. I w ogóle jest dobrze wykształcona. Perfekcyjna gospodyni porannego programu”³⁵.

Tomasz Łysiak prowadzi: „Z parą od rana”, „Dedektyw Inwektyw”, „PoraDnia Dedektywa Inwektywa”. Biogram: „ Do radia trafiłem na słuch. Najpierw wydawało mi się, że gdzieś coś słyszę. Poszłem za tym głosem. Gdy wszedłem na antenę po raz pierwszy poczułem przyjemne mrowienie. Trzymam się radia do dzisiaj. I dalej mnie mrowi. Dzwonię. Znaczy jestem jak woźny. DeDektyw Inwektyw pisze siem z błędem i proszę to zapamiętać, bo to symbol mojej osobowości i wolności jednostki”³⁶.

Monika Król prowadzi: „Zmiennicy”, „Najlepsze Polskie Przeboje Non Stop”, „Jazda Na Wakacje!”. Biogram: „Mogła zostać akordeonistką, wokalistką w zespole punkowym, albo księgarzem... ponieważ miłości nie oszukasz – została radiowcem. [...] Nosi przy sobie notes, w którym zapisuje sceny z życia wzięte, bo lubi żyć i lubi rozmawiać. Może kiedyś jeszcze coś napisze, a tymczasem posłuchajcie jej od poniedziałku do piątku od 16:00 do 19:00 w Polskiej Jeździe...”³⁷

Przemek Cacak prowadzi: „Polski Przebój Wszech Lata”, „Kultowa 10 po 10”, „Najlepsze Polskie Przeboje Non Stop”, „Kultowa Lista Przebojów”, „Lista

³³ <http://www.radiowawa.pl/nasi-ludzie> [dostęp: 30.07.2015].

³⁴ Tamże.

³⁵ Tamże.

³⁶ Tamże.

³⁷ Tamże.

Polskich Przebojów Wszech Lata”. Biogram: „Zapaleniec radiowy, dziennikarz stacji lokalnych i ogólnopolskich od początku XXI wieku. Wieczny optymista i chodzące ucho. Potrafi zapamiętać linię melodyczną już po pierwszym przesłuchaniu. Sprawny improwizator. [...] W dowodzie ma adres warszawski, ale płynie w nim beskidzka krew”³⁸.

Piotr Jachim prowadzi: „Najlepsze Polskie Przeboje Non Stop”, „Zamówienie Specjalne”, „Muzyczne Party”. Biogram: „»Nie ma rzeczy niemożliwych« oraz »Muzyka lekiem na całe zło« to jego życiowe dewizy. [...] Z wykształcenia jest realizatorem dźwięku. Radio to jego nowa miłość na całe życie. Uwielbia rafting, podróże, seriale i... spać do południa”³⁹.

NAJWAŻNIEJSZE DZIAŁANIA REDAKCJI W 2014 ROKU

Radio WAWA w kontaktach z odbiorcami nie ogranicza się do anteny. Idea „wychodzenia do słuchaczy” przejawia się w organizowaniu bezpośrednich spotkań. Podczas akcji specjalnych prezenterzy radiowi i dziennikarze, często wraz z zaproszonymi gośćmi – popularnymi artystami i znanymi osobistościami, wyruszają na spotkania ze słuchaczami. Imprezy te organizowane są w miejscach lubianych przez odbiorców, często tam, gdzie spędzają oni wolny czas. Jedną z form, jakie przyjmują wspomniane wyżej akcje, są jubileusze związane z działalnością stacji na polskim rynku radiowym. Nie tylko urodziny rozgłośni, ale także takie wydarzenia, jak dziesiąta rocznica przyjęcia przez radio nowego formatu polegającego na nadawaniu utworów wyłącznie polskojęzycznych i autorstwa polskich artystów. Z tej okazji w październiku 2014 r. Radio WAWA ogłosiło konkurs dla słuchaczy, w którym nagrodą były bilety na ekskluzywny, kameralny koncert „WAWA Akustycznie”. Redakcja szeroko informowała o tym wydarzeniu. Koncert wraz z konkursem promowano w prasie, kinach oraz w Internecie.

Jubileusz stał się także okazją do kolejnej inicjatywy. Stacja zachęcała swoich słuchaczy do podpisywania specjalnej petycji kierowanej do prezydenta RP o ustanowienie dnia 15 listopada Świętem Polskiej Muzyki. Podpisy zbierali dziennikarze rozgłośni w różnych miastach w Polsce, ale sygnować pismo można było także drogą elektroniczną na stronie Radia WAWA⁴⁰.

³⁸ Tamże.

³⁹ Tamże.

⁴⁰ Tamże.

Rok 2014 upłynął stacji także pod znakiem rozwoju zasięgu nadawania. Otwarto dwa nowe oddziały terenowe: w Krakowie (maj) i Nowym Sączu (grudzień). Nadajnik znajdujący się w Skawinie, nadający na częstotliwości 88,8 Mhz, według przyznanej koncesji poszerzył zasięg radia o następujące miasta i gminy: Brzeźnica, Czernichów, Kraków, Liszki, Mogilany, Myślenice, Skawina, oraz Zabierzów. Zaś Radio WAWA Nowy Sącz (na częstotliwości 92,4 Mhz) odbierać mogli mieszkańcy Nowego Sącza, Starego Sącza, Chełmca, Korzennej, Łososiny Dolnej, Gródka nad Dunajcem oraz Podegrodzia.

Poza troską o pozyskanie nowego audytorium rozgłośnia przygotowała latem 2014 roku odświeżoną ofertę programową dla dotychczasowych odbiorców, wprowadzając 30 czerwca letnią ramówkę. Zmiany były jednak raczej kosmetyczne. Redakcja ogłosiła dwa nowe konkursy dla słuchaczy: „Do trzech razy sztuka” i „Dźwiękomania w radiu WAWA”. Na czas wakacji z anteny zdjęte zostały pewne stałe elementy programu, jak „Wojny Domowe” Roberta Kilena i Moniki Tarki, a inne zastąpione zmodyfikowaną formułą. Zamiast „Poradni DeDektywa Inwektywa” nadawana była „Hala Odlotów – Wakacyjny Poradnik DeDektywa Inwektywa”. Kształt „Kultowej 10 po 10” także zmienił się nieznacznie, gdyż podczas wakacji w audycji pojawiły się cieszące się popularnością piosenki z różnych lat. W programie Moniki Król, który na czas wakacji z „Polskiej jazdy” stał się „Jazdą na wakacje”, wprowadzone zostały nowe elementy: „Pop news na wakacje”, „Bale festiwale”, „Cudze chwalicie, swego nie znacie”, „Książka na wakacje” oraz „Wakacyjny kalendarz imprezowy”. Innym novum było Muzyczne Party Radia WAWA z muzyką taneczną, nadawane codziennie między godz. 22.00 a 1.00. Ostatnia zmiana dotyczyła nazwy i pory nadawania niedzielnej Kultowej Listy Przebojów (18.00–20.00) na Wakacyjną Listę Przebojów (19.00–22.00).

Na uwagę zasługują także działania Radia WAWA podejmowane w poprzednich latach. Rozgłośnia świętowała swój jubileusz dwudziestu jeden lat działalności nadawczej, organizując – zgodnie z formatem stacji – koncert gwiazd polskiej sceny muzycznej. Imprezę prowadzoną przez trójkę prezenterów: Monikę Tarkę, Roberta Kilena i Tomasza Łysiaka rozpoczął debiutancki koncert zespołu „The Trash” z Radosławem Majdanem, po którym zagrali Rafał Brzozowski, zespół „Pectus” oraz „Big Cyc”, obchodzący dwudziestopięciolecie istnienia. Wśród zaproszonych gości znaleźli się wierni słuchacze, artyści znani z anteny oraz przedstawiciele branży muzycznej.

Rok wcześniej Radio WAWA rozpoczęło współpracę z TVP2 przy ósmej edycji programu „Kocham Cię, Polsko!”, propagującego wiedzę o kraju. Prezenter radia Paweł Wiszniewski wcielił się w rolę współprowadzącego program, a w jednym z odcinków swoją wiedzę o ojczyźnie testowali Robert Kilen i Monika

Tarka, rywalizujący w przeciwnych drużynach. Ponadto do końca jesiennej edycji programu na antenie radia pojawiały się konkursy związane z teleturniejem.

Wsparcie rodzimego rynku muzycznego i chęć do podejmowania współpracy z jego przedstawicielami widoczne były także w 2012 r. podczas zorganizowanej wspólnej trasy koncertowej z zespołem „Wilki”. Dwudziestolecie pracy scenicznej grupy zbiegło się z takim samym jubileuszem istnienia Radia WAWA. Lider Wilków Robert Gawliński o ścisłym współdziałaniu z rozgłośnią mówił tak: „Radio WAWA zawsze nas wspierało, od samego początku, przez całe te dwadzieścia lat. Cieszę się ogromnie, że nasza okrągła rocznica wypada w tym samym czasie i dzięki temu mamy okazję zrobić coś razem. Wspólną trasę koncertową dedykuję zarówno najwierniejszym słuchaczom WAWY, jak i naszym najbardziej wytrwałym fanom, którzy towarzyszą nam od samego początku”.

Redakcja stacji opracowała także wiele innych propozycji dla swoich słuchaczy, jak choćby tworzenie „Listy 100 największych polskich przebojów”. Atrakcyjne uzasadnienie wyboru było nagradzane specjalnymi wydawnictwami płytowymi, gadżetami oraz czteroosobowymi zaproszeniami na dwudzieste urodziny radia.

Szczególnie nietypową nagrodą, jaką Radio WAWA przewidziało dla zwycięzców swoich konkursów, było „Śniadanie w chmurach z Radiem WAWA”. Na platformie, którą dźwig wyniósł 50 m nad ziemię, laureaci zjedli śniadanie w towarzystwie gwiazd polskiej sceny muzycznej oraz radiowych prowadzących. Wszystko działo się przed Centrum Wyposażenia Wnętrz Domoteka na warszawskim Targówku. Z platformy został także nadany poranny program Radia WAWA, w którym wystąpili goszczący na niej artyści: zespół „Manchester”, Natalia Lesz, Tomasz Lubert (Volver), K.A.S.A, Marek Kościukiewicz, Michał Karpacki, Magda Femme, Paweł Stasiak, Marcin Kidla, Marcin Mroczek i Tomasz Iwan.

Radio WAWA deklaruje, że jego misją jest nie tylko informowanie i zapewnianie rozrywki, ale także aktywny udział w niesieniu pomocy najbardziej potrzebującym, zgodnie z możliwościami stacji. Rozgłośnia od lat uczestniczy aktywnie między innymi w akcjach organizowanych przez Wielką Orkiestrę Świątecznej Pomocy.

NAGRODY I WYRÓŻNIENIA W 2014 ROKU

Piątego grudnia 2014 r., podczas VII Podkarpackiej Gali Wolontariatu, Radio WAWA Rzeszów otrzymało nagrodę przyznaną przez Fundację Generator w kategorii „Instytucja odpowiedzialna i aktywna społecznie”. Rozgło-

śnie uhonorowano za szczególne zaangażowanie, entuzjazm i współpracę. Nagrodę w imieniu stacji przyjęła dziennikarka Renata Domka, reprezentująca rozgłośnie na terenie Rzeszowa. Podkarpacka Gala Wolontariatu odbywa się w Rzeszowie od 2008 r. Wydarzenie było okazją do podziękowania osobom lub instytucjom, które na co dzień znajdują czas nie tylko dla siebie, ale udzielają się na rzecz środowiska lokalnego. Hasłem siódmej gali było „Się dzieje”. Impreza na stałe wpisała się w kalendarz województwa podkarpackiego, dając okazję poznania wolontariuszy, którzy w sposób szczególny animują ruch wolontariatu w regionie⁴¹.

Cztery miesiące później rozgłośnia została nagrodzona przez Stowarzyszenie Autorów ZAiKS „za popularyzację polskiej twórczości rozrywkowej”. Członkowie docenili, że stacja jako jedyna w Polsce od ponad 10 lat nadaje na antenie wyłącznie polskie przeboje. Gala odbyła się w siedzibie Stowarzyszenia w Warszawie, gdzie Radio WAWA reprezentowały prezes Małgorzata Mizińska oraz dyrektor programowy Anna Paluszek. Wśród laureatów znaleźli się Norman Davies, ksiądz Adam Boniecki, krytyk filmowy i eseista Tadeusz Sobolewski. ZAiKS od lat organizuje konkursy, funduje nagrody i przyznaje stypendia. Pragnąc czynnie wesprzeć rozwój twórczości, sponsoruje przedsięwzięcia artystyczne przynoszące twórcom wymierne korzyści⁴². Od 1990 r. nagradza za wysiłek propagowania polskiej twórczości muzycznej na łamach prasy, w radiu i telewizji. Listę nagrodzonych układają sami twórcy. Kandydatów zgłaszają poszczególne sekcje ZAiKS-u specjalizujące się w wąskich dziedzinach. Ostatecznie zwycięzców wyłania Rada Stowarzyszenia. Nagrody są przyznawane w 13 różnych kategoriach i dyscyplinach, które łączy wspólna idea – potrzeba popularyzacji polskiej twórczości⁴³.

Jakub Wilk – absolwent dziennikarstwa i komunikacji społecznej (specjalizacja radiowo-telewizyjna) na Uniwersytecie Wrocławskim. Obecnie jest doktorantem na Wydziale Filologicznym UWr. Wśród jego zainteresowań badawczych znajdują się: analiza dyskursu, techniki przekazu w mediach elektronicznych, modele odbiorcy mediów masowych, teoria komunikacji oraz strategie komunikowania w radiu. Ponadto jest realizatorem dźwięku, montażystą, autorem realizacji akustycznych audio-booków i słuchowisk.

⁴¹ <http://evenea.pl/imprezy/inne/35-506-rzeszow/vii-podkarpacka-gala-wolontariatu-66839/> [dostęp: 2.08.2015].

⁴² http://www.zaiks.org.pl/95,14,konkursy_i_nagrody_zaiks-u [dostęp: 2.08.2015].

⁴³ Informacja prasowa grupy ZPR Media.

Jakub Czopek

Radio Żółte Przeboje

Właściciel: Agora S.A.

Adres redakcji: ul. Czerska 8/10, 00-732 Warszawa

Witryna internetowa: www.zolteprzeboje.pl

Sieć „Radio Żółte Przeboje” składa się z 21 stacji lokalnych nadających w kilkudziesięciu miastach całej Polski. Początkowo funkcjonowało w formacie oldies, nadając starsze utwory dla starszych odbiorców. Obecnie oferta przesuwana jest w stronę bardziej współczesnego repertuaru i poszukiwania młodszych słuchaczy. Sieć jest częścią grupy radiowej Agora S.A., będącej jedną z czterech największych komercyjnych grup radiowych w Polsce (obok RMF, Eurozet i ZPR), dominujących na rynku wspólnie z rozgłośniami należącymi do Polskiego Radia S.A. Poprzez swoje marki radiowe Agora chce dotrzeć z szeroką ofertą zarówno do słuchaczy tradycyjnych, „analogowych”, jak i internautów zainteresowanych najświeższymi informacjami, rozrywką i muzyką

Oddziały lokalne Radia Żółte Przeboje mieszczą się w Trójmieście, Szczecinie, Wolinie, Wrocławiu, Krakowie, Białymstoku, Jeleniej Górze, Bydgoszczy, Zamościu, Warszawie, Częstochowie, Lublinie, Rzeszowie, Poznaniu, Wałbrzychu, Opolu, Nowym Sączu, Katowicach, Łodzi i Zielonej Górze

Słuchalność Radia Żółte Przeboje w 2014 r. w skali całego kraju wynosiła 3,5 proc., a zasięg dzienny – 4,8 proc.¹ Wyniki te utrzymują się na zbliżonym poziomie od kilku lat. Wyniki słuchalności radia w największych regionach przedstawia tabela 1

Tabela 1. Udział w czasie słuchania w największych regionach w grupie wiekowej 15–75 lat

	III 2014 – VIII 2014	IX 2014 – II 2015	III 2015 – VIII 2015	Pozycja w regionie
1	2	3	4	5
Warszawa	4,6%	4,4%	4,4%	9

¹ Informacja o podstawowych problemach radiofonii i telewizji w 2014 roku, Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji, raport dostępny online [dostęp: 16.09.2015].

1	2	3	4	5
Aglomeracja Śląska	5,6%	5,3%	4,9%	6
Trójmiasto	11,0%	7,7%	8,5%	5
Kraków	4,6%	3,6%	4,5%	10
Wrocław	7,9%	7,5%	8,6%	3
Poznań	11,3%	12,8%	10,7%	4
Łódź	6,8%	4,9%	5,7%	6
Szczecin	9,2%	6,8%	7,1%	5
Lublin	9,4%	8,9%	11,6%	3
Kielce*	–	0,1%	0,6%	17
Częstochowa	7,7%	4,0%	5,6%	7
Bydgoszcz	10,0%	10,8%	9,7%	4
Białystok	4,9%	4,7%	3,6%	10

Źródło: Badanie Radio Track, Instytut Millward Brown, raporty dostępne na stronie www.radiotrack.pl.

* w Kielcach Radio Złote Przeboje dostępne jest od początku 2015 r.

HISTORIA I FUNKCJONOWANIE STACJI W LATACH 1990–2014

Korzenie spółki Agora, będącej właścicielem Radia Złote Przeboje, sięgają 1989 r. i pierwszych numerów „Gazety Wyborczej”. Od początku spółka prężnie się rozwijała, zdobywając coraz szersze znaczenie na krajowym rynku medialnym. W latach 1990–1996 inwestowała m.in. w telewizję Canal+, była także przejściowo współwłaścicielem Radia Zet². Od 1996 r. Agora zaczęła inwestować na rynku rozgłośni lokalnych, wykupując część udziałów w Radiu Kolor we Wrocławiu.

W połowie lat dziewięćdziesiątych coraz silniejszą pozycję na rynku zdobywały stacje komercyjne – Radio Zet i RMF FM. Tylko one mogły rywalizować z programami radia publicznego, dyktowały także warunki na rynku radiofonii komercyjnej. W tym samym czasie stale rósł też rynek reklamy radiowej³. Chcąc włączyć się do tej rywalizacji, w 1997 r. Agora rozpoczęła silniejszą ekspansję na rynek radiowy, tworząc sieć kilkunastu niewielkich lokalnych stacji w największych miastach Polski. W jej skład weszły m.in. Radio Wanda w Krakowie, Radio Karolina nadające z Katowic, Radio Res w Rzeszo-

² M. Lakomy, *Rynek radiowy w Polsce*, Kraków 2012, s. 96.

³ J. Beliczyński, *Rozwój radia w Polsce w latach 1989–2009* [w:] K. Wolny-Zmorzyński, W. Furman, B. Nierenberg, J. Marszałek-Kawa, *Radio i gazety. Transformacja polskich mediów regionalnych po 1989 roku*, Toruń 2010, s. 25.

wie, Radio Pogoda w Warszawie i Radio C w Częstochowie, których właścicielem lub współwłaścicielem poprzez sieć spółek z ograniczoną odpowiedzialnością była Agora S.A. Każda z rozgłośni zachowywała pewną odrębność, przejawiającą się chociażby w nazwie i logo, jednak wszystkie spełniały także określone cechy stacji sieciowych. Głównym wyróżnikiem był format, czyli w tym wypadku tzw. *oldies* – największe przeboje z lat sześćdziesiątych, siedemdziesiątych i osiemdziesiątych, skierowane głównie do starszych słuchaczy. Ramówka dla wszystkich stacji skonstruowana była w zbliżony sposób, ale program nadawany był ze studiów położonych w poszczególnych miastach. W dżinglach i sloganach reklamowych wszystkich stacji pojawiało się hasło „złote przeboje”. Pewną nowinką i wyróżnikiem na tle innych stacji radiowych był fakt, że utwory prezentowane na antenie rozgłośni Agory emitowane były od pierwszej do ostatniej sekundy, bez wcześniejszego wyciszania lub nakładania głosu prezentera na słyszana w tle piosenkę⁴.

Stacje funkcjonowały w tej formule do 2004 r., kiedy to Agora postanowiło ujednolicić wizerunek swoich rozgłośni. Związane było to przede wszystkim ze zmniejszaniem się dochodów z reklamy⁵. Receptą na zaistniałą sytuację było wydzielenie w obrębie spółki Grupy Radiowej Agora Sp. z o.o. Każda z rozgłośni dodała do swojej nazwy człon „Radio Złote Przeboje”, przez co zaczęły one funkcjonować jako Radio Złote Przeboje Wanda, Radio Złote Przeboje Res itp. W podobny sposób ujednolicono ramówkę. Każda ze stacji zachowała własnych prezenterów, a w serwisach informacyjnych poruszano tematykę lokalną. Jednak lista utworów prezentowanych na poszczególnych antenach była przygotowywana w Warszawie i taka sama dla wszystkich stacji.

W 2005 r. na dyrektora programowego tak powstałej sieci powołano Andrzeja Adamczyka, wcześniej pełniącego podobną funkcję w Radiu Złote Przeboje Kolor 90,4 FM.

W latach 2005–2006 nastąpił szereg przekształceń własnościowych, w efekcie których Grupa Radiowa Agora uzyskała od szeregu spółek-córek Agory S.A. uprawnienia nadawcy dla wszystkich swoich stacji lokalnych.

Następstwem tych zmian była jeszcze dalej idąca centralizacja nadawania. W 2007 r. lokalne oddziały sieci zostały przekształcone w redakcje o znacznie mniejszym znaczeniu i kompetencjach, co wiązało się ze zwolnieniami i restrukturyzacją. Przeprowadzone zostało tzw. sieciowanie. Na zajmowanych wcześniej przez stacje lokalne częstotliwościach „Radio Złote Przeboje” zaczęło nadawać jednolity program przygotowywany w Warszawie. Z nazw stacji

⁴ <http://tomaszgasior.kao.pl/tv-radio/historia-radia-zlote-przeboje>

⁵ R. Kowalczyk, *Radio lokalne w Polsce*, Poznań 2007, s. 163.

zniknęły wyróżniające je w skali regionalnej człony, marka zaczęła wszędzie funkcjonować jako Radio Żłote Przeboje.

W 2009 r. stanowisko dyrektora programowego sieci objął Piotr Jaroszewski, wcześniej związany z Radiem ZET. W 2012 r., przy okazji jubileuszu piętnastolecia stacji, bronił pomysłu nadawania ogólnopolskiego programu z Warszawy w wywiadzie dla portalu wirtualnemedi.pl: „To nie była centralizacja, tylko ujednolicenie lokalnych brandów, pod wspólną marką Żłote Przeboje. Poszczególne stacje, budujące sieć ZP zachowały swój lokalny charakter. Jadąc rano do pracy można usłyszeć w nich o korkach w swoim mieście, można się dowiedzieć na co iść do kina czy teatru w okolicy. Mamy lokalne audycje publicystyczne, kulturalne. [...] To, co ewentualnie można by nazwać centralizacją, dotyczy jedynie pewnych oczywistych obszarów, np. promocja, co dało nam m.in. możliwość wykorzystywania ogólnopolskich kanałów do promocji stacji albo części programów, dzięki czemu słuchacze w całej Polsce mogą słuchać audycji prowadzonych przez nasze gwiazdy”⁶. Nacisk na scentralizowane działania promocyjne był zrozumiały, jako że w tamtym okresie słuchalność radia systematycznie spadała, od 3,2 proc. w 2007 roku do 2,7 proc. w roku 2009⁷.

Stopniowo zmianie uległa także nadawana w rozgłośni muzyka. „Stare” przeboje były zastępowane bardziej współczesnym repertuarem. Muzyka z lat sześćdziesiątych i siedemdziesiątych została wyparta przez nowości. Tym samym format muzyczny stacji zmienił się z *Oldies* na *Adult Contemporary* (AC), z mieszanką najnowszych hitów tzw. muzyki środka oraz utworów sprzed 10–20 lat⁸. Format *Oldies* od czerwca 2015 r. realizuje inna sieć Agory – Radio Pogoda, skierowane do słuchaczy po 50. roku życia, które nadaje w Krakowie, Poznaniu i Opolu.

MISJA STACJI RADIOWEJ SFORMUŁOWANA W DOKUMENTACH REDAKCYJNYCH

W komunikacie prasowym z marca 2014 r., dotyczącym kierunków i celów rozwoju Agora S.A., znaleźć można następujące informacje dotyczące działalności firmy w obszarze radiofonii: „Organiczny rozwój działalności radiowej

⁶ <http://www.wirtualnemedi.pl/artykul/piotr-jaroszewski-radio-zlote-przeboje-ma-unikalna-w-polsce-oferte-muzyczna>

⁷ <http://www.wirtualnemedi.pl/artykul/spadl-udzial-w-ryнку-eski-i-zlotych-przebojow-zyskuje-rmf-maxxx>

⁸ M. Lakomy, *Rynek radiowy...*, s. 38–39.

Agory jest uzależniony od liczby dostępnych w Polsce częstotliwości. Celem Grupy jest pozyskanie jak największej liczby koncesji, aby poszerzyć zasięg techniczny obecnie działających stacji, optymalizacja formatów muzycznych oraz wypracowanie modelu cyfrowej dystrybucji treści audio⁹. Jako swój nadrzędny cel stawia sobie Agora dostarczanie odbiorcom, zarówno czytelnikom, widzom, jak i słuchaczom, wiarygodnej informacji i godziwej rozrywki¹⁰.

Grupa Radiowa Agora Sp. z o.o., będąca częścią Agora S.A., jest właścicielem 22 koncesji dla stacji tworzących sieć radia Złote Przeboje. Obecnie (wrzesień 2015 r.) lista ta wygląda następująco, w kolejności przyznanych koncesji: Radio Złote Przeboje 99,3 FM (koncesja nr 440/2010-R, stacja obejmuje swym zasięgiem region Zamościa i Hrubieszowa), Radio Złote Przeboje Res 95,7 FM (koncesja nr 058/K/2010-R, Rzeszów), Radio Złote Przeboje w Wolinie (koncesja nr 475/2011-R, Wolin), Złote Przeboje Puls 95,6 FM (koncesja nr 090/K/2011-R, Lublin), Złote Przeboje C 96,6 FM (koncesja nr 105/K/2011-R, Częstochowa), Złote Przeboje Kolor 90,4 FM (koncesja nr 146/K/2012-R, Wrocław), Złote Przeboje Wanda 92,5 FM (147/K/2012-R, Kraków), Złote Przeboje ECHO (koncesja nr 164/K/2012-R,), Złote Przeboje Karolina 91,2 FM (koncesja nr 175/K/2012-R, Katowice), Złote Przeboje O'LE 92,8 FM (koncesja nr 182/K/2012-R, Opole), Złote Przeboje Na Fali 89,8 FM (koncesja nr 185/K/2012-R, Szczecin), Złote Przeboje 101 FM (koncesja nr 187/K/2012-R, Białystok), Złote Przeboje 91,8 FM (koncesja nr 191/K/2012-R, Wałbrzych), Złote Przeboje 106.2 FM (koncesja nr 214/K/2013-R, Jelenia Góra), Radio 88,4 FM Złote Przeboje (koncesja nr 219/K/2013-R, Poznań), Złote Przeboje 101,3 FM (koncesja nr 227/K/2013-R, Łódź), Radio Złote Przeboje 90,0 FM (koncesja nr 542/2013-R, Legnica), Radio Trefl 103 i 99,2 Złote Przeboje (koncesja nr 241/K/2014-R, Gdańsk i Gdynia), Twoje Radio Złote Przeboje (koncesja nr 242/K/2014-R, Zielona Góra i Żary), Złote Przeboje Elita 92,1 FM (koncesja nr 250/K/2014-R, Bydgoszcz), Radio Złote Przeboje 93,2 FM (koncesja nr 581/2014-R, Jędrzejów), Radio Złote Przeboje 92,8 FM (koncesja nr 591/2015-R, Tarnów).

Inne stacje radiowe wchodzące w skład Grupy Radiowej Agory to Radio TOK FM, Rock Radio (dawniej funkcjonujące jako radio Roxy FM) oraz Radio Pogoda. Uzupełnieniem oferty radiowej jest platforma muzyczna tuba.fm.

⁹ http://www.agora.pl/agora/1,108809,15563873,Kierunki_i_cele_rozwojowe_Grupy_Agory.html#TRNavSST

¹⁰ http://www.agora.pl/agora/1,108809,15563873,Kierunki_i_cele_rozwojowe_Grupy_Agory.html#TRNavSST

OBECNOŚĆ TEMATYKI REGIONALNEJ W PROGRAMIE ROZGŁOŚNI

Z uwagi na swój usieciowiony charakter tematyka regionalna obecna jest na antenie Radia Żłote Przeboje sporadycznie. Znaczna część programu przygotowywana jest w Warszawie i stamtąd jest nadawana. Lokalne redakcje odpowiadają jedynie za krótkie relacje newsowe, osobne dla wszystkich są także bloki reklamowe, pogoda oraz bieżące informacje dla kierowców. Jedyną dłuższą audycją jest nadawany w weekendy godzinny blok „To był tydzień”, gdzie znaleźć można wiadomości kulturalne z regionów, relacje z najważniejszych wydarzeń oraz wywiady.

Redakcje regionalne odpowiadają także za przygotowanie dla słuchaczy konkursów związanych z lokalnymi wydarzeniami. Przykładowo w Opolu słuchacze mieli możliwość wygrania udziału w metamorfozach wizerunkowych przygotowanych wspólnie z Outlet Centrum w Domu Handlowym Ziemowit w Opolu, a w Zielonej Górze można było zdobyć zestawy kosmetyków w konkursie przygotowanym we współpracy z Focus Mall Zielona Góra,

STRUKTURA REDAKCJI W 2014 ROKU

Radio Żłote Przeboje funkcjonuje w formule AC. Swoją program kieruje do osób w wieku 25–50 lat, głównie z dużych miast¹¹. Stacja dostrzega potencjał osobowości prezenterów i stara się to wykorzystać, oferując współpracę znanym i lubianym dziennikarzom oraz osobowościom medialnym. Wśród głosów stacji znaleźć można kilka znanych nazwisk i ich autorskich audycji: Robert Janowski prowadzi „Między nami wszystko GRA!”, Zygmunt Chajzer – „Chajzer na weekend”, a Marzena Rogalska – „Fajne przez poufne”. Co jakiś czas kampanie reklamowe radia wykorzystujące wizerunek najbardziej rozpoznawalnych prowadzących można zobaczyć w największych ogólnopolskich stacjach telewizyjnych oraz na billboardach. Gospodarzami porannego pasma są Odeta Moro, Piotr Jaworski i Jarosław Budnik. Inni prowadzący to m.in. Wojciech Babiarczyk, Aga Kasprzyk, Kuba Mędrzycki, Joanna Piłat Kruk, Jerzy Elvis Telesiński oraz Tomasz Brhel. Zgodnie z realizowanym formatem prezenterzy stanowią jedynie pewien dodatek do muzyki, tworząc miłą atmosferę na antenie i optymistycznie nastawiając słuchaczy na cały dzień¹².

¹¹ http://www.agora.pl/agora/1,111463,9461467,Zlote_Przeboje.html#TRNavSST

¹² M. Lakomy, *Rynek radiowy...*, s. 38–39.

Jednym z największych „transferów” Radia Złote Przeboje było pozyskanie z Programu Trzeciego Polskiego Radia Marka Niedźwieckiego, który od grudnia 2007 r. do stycznia 2010 r. prowadził na antenie stacji „Listę Przebojów Marka Niedźwieckiego”. Ze stacją byli też przejściowo związani Tomasz Kammel, Monika Richardson, Martyna Wojciechowska, Kamil Nosel i Hubert Radzikowski.

Dyrektorem programowym radia jest Jarosław Barwiak, pracujący w Grupie Radiowej Agory od 2000 r., wcześniej jako producent porannej audycji Radia Złote Przeboje. W 2012 r. zastąpił na tym stanowisku Piotra Jaroszewskiego. Pozostali członkowie redakcji (stan na wrzesień 2015 r.) to: dyrektor muzyczny Krzysztof Janur, odpowiadająca za pion produkcyjny Renata Ratajczak, kierująca pionem programowym Agata Jońska, producent programów Agata Strzała, producent muzyczny Jakub Gadomski oraz brand manager Marta Starosta.

Natomiast redakcjami lokalnymi kierują: na Śląsku – Aleksandra Brodziak, w Zielonej Górze – Marcin Witkowski, w Łodzi – Bartosz Lichawski, w Nowym Sączu – Katarzyna Hnat, w Opolu, Wałbrzychu i Rzeszowie – Ewelina Bertoldi, w Poznaniu – Maciek Musielak, w Lublinie – Mateusz Stanicki, w Częstochowie – Beata Plaza, w Zamościu – Michał Mikulski, w Bydgoszczy – Beata Korzeniowska, w Warszawie – Dorota Wardecka, w Jeleniej Górze – Igor Kociubiński, w Białymstoku – Edyta Stańczyk, w Krakowie – Łukasz Wojtusik, we Wrocławiu – Przemysław Pozowski, w Szczecinie – Robert Bochenko, w Trójmieście – Iwona Wyciślok. Najnowszym oddziałem sieci, nadającym od 1 kwietnia 2015 r., jest Tarnów, gdzie trwają prace nad stworzeniem kolejnej lokalnej redakcji.

NAJWAŻNIEJSZE DZIAŁANIA REDAKCJI W 2014 ROKU

Radio Złote Przeboje jest rozgłośnią o charakterze muzycznym, skupiającą się przede wszystkim na dostarczaniu słuchaczom utworów muzycznych odpowiadających profilowi stacji. Wszelkie działania, jakie podejmuje redakcja, wiążą się przede wszystkim z dostarczeniem słuchaczom niezobowiązującej rozrywki. Przykładem może być cykl letnich koncertów „Złote Przeboje na wakacjach”, który w 2014 r. został zorganizowany po raz drugi. Współorganizowana z agencją Musicart trasa koncertowa w wakacyjne weekendy dotarła do jedenastu polskich miast. Prowadzone przez prezenterów radia Zygmunta Chajzera, Jarosława Budnika i Piotra Jaworskiego koncerty zawitały do War-

szawy, Pobiedzisk, Ślesina, Ząbkowic Śląskich, Wejherowa, Kęt, Świnoujścia, Mielna, Giżycka, Świeradowa Zdroju i Częstochowy. Publiczności zaprezentowali się wykonawcy znani z radiowej anteny, m.in. Urszula, Kasia Kowalska, Papa D, Andrzej Rybiński, Kombii, Bajm i Ryszard Rynkowski. Trasa odbywała się pod hasłem „Zdrowe i Bezpieczne Wakacje”. We wszystkich miastach w trakcie imprez kobiety mogły skorzystać z bezpłatnego badania mamograficznego w specjalnie przystosowanym do tego pojeździe¹³. W poprzednich latach stacja organizowała także (wspólnie z agencją Prestige MJM) koncerty zagranicznych gwiazd, jak Eltona Johna i Michaela Buble.

W wakacyjne miesiące Radio Złote Przeboje dostarczało swoim słuchaczom również więcej treści rozrywkowych. Na antenie codziennie pojawiały się skecze satyryka Grzegorza Halamy. Natomiast znani z telewizji kucharze, m.in. Grzegorz Łapanowski, Ewa Wachowicz i Robert Sowa, podpowiadali, jak w upalne dni podjąć gości czymś smacznym, dzieląc się swoimi poradami i przepisami.

Ważnym elementem strategii firmy jest nie tylko dostarczanie treści słuchaczom, ale także wchodzenie z nimi w interakcje¹⁴. Służyć mają temu przede wszystkim konkursy. Oprócz wspomnianych wyżej zabaw o zasięgu lokalnym redakcja organizuje także szereg konkursów ogólnopolskich. Są to konkursy mailowe, SMS-owe i telefoniczne o różnej skali, z nagrodami od symbolicznych płyt, oczywiście ze złotymi przebojami, poprzez bilety na koncerty, sprzęt AGD i RTV, do dużych sum pieniędzy. W zasadzie w każdym tygodniu trafić można na antenie radia na możliwość zdobycia jakiejś nagrody.

Jeden z oryginalniejszych konkursów w 2014 r. nosił nazwę „Zostań znawcą bocianów”. Został zorganizowany wspólnie z Grupą ENERGA z okazji Światowego Dnia Bociana Białego, w którym słuchacze z Warszawy, Trójmiasta, Łodzi, Katowic, Poznania i Wrocławia mieli SMS-owo odpowiedzieć TAK lub NIE na stwierdzenie związane z życiem tych ptaków. Wśród udzielających prawidłowych odpowiedzi losowano zestawy sportowe.

Mocno promowany był także konkurs „A w pracy słucham Radia Złote Przeboje”. Uczestnicy musieli wysłać drogą mailową zdjęcie siebie i swoich kolegów z pracy i pokazać, jak słuchają swojej ulubionej stacji. Codziennie nagradzano jedno zdjęcie zestawem składającym się z ekspresu do kawy, filiżanek, kawy i słodczy.

Jako część portfela medialnego Agora S.A. Radio Złote Przeboje pośrednio włącza się także w akcje sygnowane przez swojego właściciela. Jak infor-

¹³ <http://www.wirtualnemedia.pl/artukul/zlote-przeboje-ruszaja-z-akcja-zlote-przeboje-na-wakacjach-koncerty-w-11-miastach-wystapia-hey-kult-i-bajm>

¹⁴ <http://www.agora.pl/agora/1,111460,9457800,Radio.html>

muje na swojej stronie internetowej, „media i przedsięwzięcia Agory od wielu lat podejmują działania pro bono – organizują i wspierają ogólnopolskie kampanie społeczne i przedsięwzięcia kulturalne oraz promują postawy obywatelskie i ekologiczne”¹⁵. Wśród tych projektów znalazły się działania, takie jak „Dzieciaki do domu”, „Dzieciaki do kina”, „Polska Biega”, „Powrót taty”, „Przejrzysta Polska”, „Ratujmy Rospudę”, „Rodzić po ludzku” czy „Szkoła z klasą”. Agora S.A. jest także laureatem wielu nagród za różne aspekty swojej działalności, m.in. Employer Branding Star 2015 za działania w obszarze rekrutacji pracowników, została uznana za najlepszą spółkę w Polsce w ogólnosięciowym raporcie „Corporate Governance Report” z 2014 r. (w uzasadnieniu podkreślano specjalną troskę firmy o zasady właściwego zarządzania poprzez stosowanie regulacji z zakresu ładu korporacyjnego i kodeksu dobrych praktyk giełdowych). Zdobyła też nagrodę Tęczowej Pszczoly dla najbardziej przyjaznej środowisku LGBT firmy w Polsce. W uzasadnieniu przypominano, że „media Agory od lat wspierają społeczność LGBT i jej postulaty. Nie tylko w sposób rzeczowy i pozbawiony uprzedzeń relacjonują bieżące wydarzenia LGBT, ale także sięgają do historii oraz – co równie ważne – tworzą atmosferę, w której osoby LGBT mogą mówić własnym głosem”¹⁶.

Jakub Czopek – absolwent dziennikarstwa i komunikacji społecznej na Uniwersytecie Jagiellońskim. Doktor nauk społecznych w zakresie nauk o mediach. Asystent w Katedrze Pedagogiki Medialnej Wydziału Pedagogicznego Uniwersytetu Rzeszowskiego.

¹⁵ http://www.agora.pl/agora/1,111624,9494568,Dzialania_spoleczne.html

¹⁶ http://www.agora.pl/agora/1,110774,18122184,Nagroda_Teczowej_Pszczoly_dla_Grupy_Agora.html

Zbigniew Chmielewski

RMF MAXXX

Właściciel: Agora S.A.

Logo: znak zbudowany jest na bazie logotypu składającego się z cytatu ze znaku Grupy RMF (co akcentuje miejsce radia w architekturze marki) oraz pisanej wersalikami nazwy MAXXX w formie liter malowanych jakby pędzlem na murze. Kolorystyka nawiązuje do barw Grupy RMF – barwy biała, czarna i żółta

Właściciel: Bauer Media Invest GmbH, za pośrednictwem Grupy RMF FM sp. z o. o. spółka komandytowa¹

Adres redakcji: ul. Waszyngtona 1, 30-204 Kraków

Adres witryny internetowej: www.rmfmxxx.pl

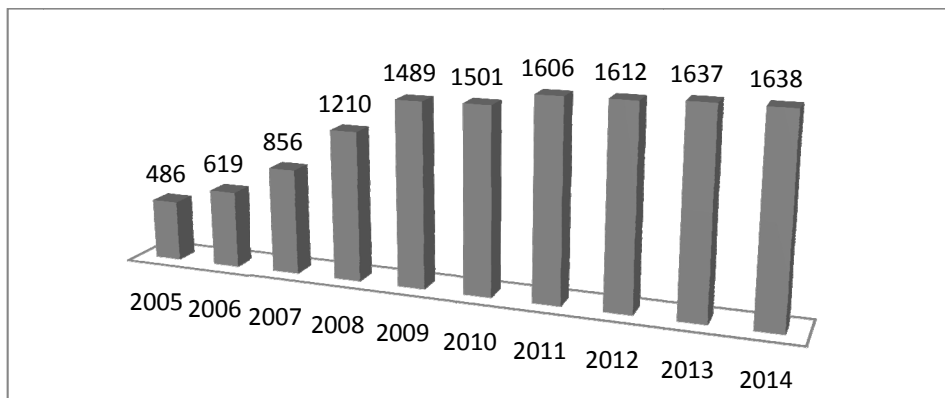
Zasięg nadawania: formuła RMF MAXXX jako grupy stacji lokalnych determinuje sposób, w jaki należy mówić o zasięgu tego radia. Radio nadaje na terenie całego kraju, jednak nie w każdym miejscu w Polsce jest słyszalne. Rozmieszczenie nadajników i różny ich zasięg sprawiają, że nie wszędzie dociera. W niektórych województwach rozlokowanych jest kilka stacji (dolnośląskie), a w innych nie ma ich wcale (łódzkie, lubelskie). W 2015 r. RMF MAXXX to 24 stacje o zasięgu lokalnym, rozmieszczone na terenie Polski w sposób nierównomierny

Wyniki słuchalności w 2014 r.: RMF MAXXX osiągnął słuchalność na poziomie 1638 tys. słuchaczy dziennie, co jest najwyższym wynikiem od początku istnienia stacji. Należy jednak odnotować, że dynamika wzrostu słuchalności w ostatnich 4 latach znacznie wyhamowała. Po początkowym intensywnym wzroście liczby słuchaczy w pierwszych 5 latach działania radia liczba słuchaczy ustabilizowała się na obecnym poziomie

Pozycja oddziału terenowego na regionalnym rynku radiowym w 2014 r., zestawienie stacji wchodzących w skład grupy: Radio RMF MAXXX funkcjonuje w podziale na 6 obszarów w całej Polsce. W każdym z nich działa różna liczba rozgłośni lokal-

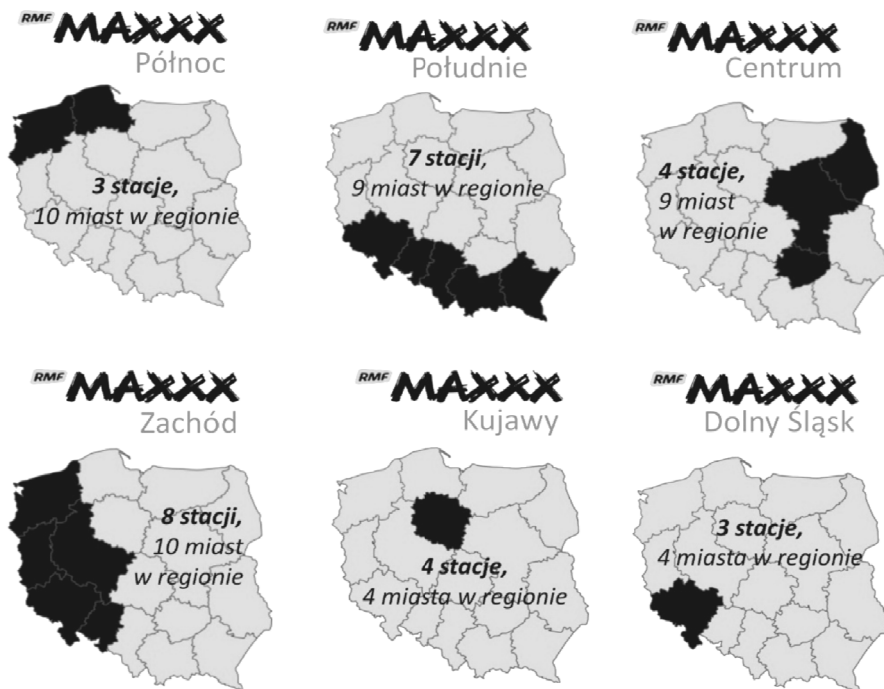
¹ KRS, <https://ems.ms.gov.pl> [dostęp: 25.09.2015].

nych. Rozgłoszenie w poszczególnych obszarach mają dzienną słuchalność od 171 tys. do 604 tys. osób

Wykres 1. RMF MAXXX – słuchalność, zasięg dzienny (liczba słuchaczy w tys.)

Źródło: Radio Track, Millward Brown, 01–03.2015, zasięg w kwadransach, soboty.

Rysunek 1. Stacje wchodzące w skład grupy RMF MAXXX

Źródło: materiały RMF MAXXX.

RMF MAXX Północ tworzy 10 stacji lokalnych:

- RMF MAXXX Pomorze: Słupsk, Lębork, Koszalin, Bytów, Darłowo, Rewal, Kwidzyn,
- RMF MAXXX Szczecin: Szczecin,
- RMF MAXXX Trójmiasto: Gdańsk, Gdynia.

Łącznie stacje te skupiają 301 tys. słuchaczy dziennie, średni czas słuchania wynosi ponad 2,5 godz. dziennie.

RMF Maxx Południe to: RMF MAXXX Częstochowa: Częstochowa,

- RMF MAXXX Kraków: Kraków,
- RMF MAXXX Nowy Sącz: Nowy Sącz, Krynica,
- RMF MAXXX Opole: Opole,
- RMF MAXXX Śląsk: Zabrze,
- RMF MAXXX Wałbrzych: Wałbrzych, Kłodzko,
- RMF MAXXX Krosno: Krosno.

RMF Południe obejmuje swoim zasięgiem 604 tys. słuchaczy dziennie. Średni czas słuchania – blisko 2 godz. dziennie.

RMF MAXXX Centrum tworzy 9 stacji na Mazowszu, Podlasiu i Kielecczyźnie:

- RMF MAXXX Warszawa: Warszawa,
- RMF MAXXX Mazowsze: Ciechanów, Mława, Płońsk,
- RMF MAXXX Podlasie: Białystok, Łomża,
- RMF MAXXX Kielce: Kielce, Radom, Końskie, 89,7 FM.

RMF Centrum ma 575 tys. słuchaczy dziennie ze średnim czasem słuchania ponad 2 godziny.

RMF MAXXX Zachód tworzy 11 stacji:

- RMF MAXXX Szczecin: Szczecin,
- RMF MAXXX Piła: Piła,
- RMF MAXXX Poznań: Poznań,
- RMF MAXXX Zielona Góra: Zielona Góra, Gorzów Wlkp.,
- RMF MAXXX Wrocław: Wrocław,
- RMF MAXXX Oleśnica: Oleśnica,
- RMF MAXXX Opole: Opole,
- RMF MAXXX Wałbrzych: Wałbrzych, Kłodzko.

RMF Zachód obejmuje codziennie 307 tys. słuchaczy ze średnim czasem słuchania ponad 2 godz. dziennie.

RMF MAXXX Kujawy składa się z 4 stacji, przy czym w jednym przypadku pozostawiono wcześniejszy brand zakupionej stacji i nadaje ona pod nazwą Radio Gra Toruń:

- RMF MAXXX Bydgoszcz: Bydgoszcz,
- RMF MAXXX Inowrocław: Inowrocław,
- RMF MAXXX Włocławek: Włocławek,
- Radio Gra Toruń: Toruń.

Codzienna liczba słuchaczy RMF Kujawy to 171 tys. osób, przy ponad 2 godz. średniej dziennej słuchalności.

HISTORIA I FUNKCJONOWANIE STACJI W LATACH 1990–2014

Radio RMF MAXXX powstało z przekształcenia krakowskiego Radia Region i rozpoczęło nadawanie w Krakowie w poniedziałek 27 września 2004 r. o godz. 5.00. Z założenia miało charakter miejskiej stacji dla młodszych słuchaczy. Pracę nad projektem bezpośrednio nadzorował Stanisław Tyczyński (prezes Brokera FM) oraz Andrzej Mielimonka (prezes RMF MAXXX). Pierwszym dyrektorem programowym radia został Dariusz Maciborek, szefem anteny – Jarosław Pioterczak, szefem informacji – Sylwia Pawłowska, za muzykę odpowiadał Jacek Fudała, a całą oprawę anteny przygotowywał Łukasz Myszkal. RMF MAXXX Kraków nadawało lokalne informacje, prognozy pogody, trafiki, a sztandarowym programem była lista przebojów HOP-BĘC – marka najpopularniejszej listy przebojów w Polsce, nadawanej do 2002 r. na antenie RMF FM. W pierwszych latach listę HOP-BĘC prowadził Szymon Rak.

Hasłem stacji od 13 kwietnia 2009 r. było: „Przełącz się na MAXXXa”. Początkowo program RMF MAXXX Kraków wspierali prezenterzy RMF FM, a część osób przeszła z RMF FM do RMF MAXXX na stałe. Byli to Jarek Tworek i Sylwia Pawłowska, którzy na początku prowadzili różne programy, aby następnie stworzyć udany duet, nadal prowadzący pasmo poranne „Jestem w szoku”. Byli także prezenterzy, którzy łączyli swoje obowiązki na antenie RMF FM i RMF MAXXX – Witold Lazar i Sławomir Kowalewski (jako Ivo Morski), na początku prowadzili pasmo od godz. 10.00 do 14.00. Swoje programy wieczorem miał Tomasz Kasprzyk. Z Radia Region pozostali: Szymon Rak, Rafał Żygiel, Gaba Jaworska i Radek Terlecki oraz producent programów Andrzej „Gromi” Gromała. Następnie do zespołu dołączyli nowi prezenterzy.

W 2005 roku na antenie RMF MAXXX pojawił się program „Muza pod Waszym Nadzorem”. Ciekawostką jest, że na początku był on prowadzony przez syntezator mowy, który odczytywał na antenie treść muzycznych dedykacji i zamówień słuchaczy. Przed wakacjami w 2005 r. do zespołu dołączyli Agata Petela (od marca 2005 r. prowadziła pasmo przedpołudniowe), Robert Karpowicz (od maja 2005 r. prowadził pasmo popołudniowe, a po kilku miesiącach stworzył program wieczorny „Świat wg Karpia”) oraz Kinga Nyga-Chwalińska i Krzysiek Chwaliński – dziennikarze czytający „Fakty”. Nowi reporterzy to Sylwia Marciniak, Marcin Piwnicki, Bartek Paulus, Sebastian Roszkowski, Monika Nieckuła, Michał Baczyński, a kilka miesięcy później Robert Gaździk. We wrześniu 2005 r. do RMF MAXXX dołączyła Monika Selimi i przejęła przedpołudniowe pasmo „Byle do Obiadu” – w godz. 10.00–14.00. Miesiąc później Bartek Lis wystartował z programem „Lis Vegas”, codziennie, od poniedziałku do piątku w godz. 14.00–17.00.

Powodzenie projektu RMF MAXXX Kraków zachęciło zarząd do stworzenia nowej grupy lokalnych stacji radiowych w Polsce. 19 października 2005 r. ruszyło RMF MAXXX Opole, a 10 listopada 2005 r. rozpoczęły nadawanie:

- RMF MAXXX Szczecin (na częstotliwości zakupionego Radia ABC),
- RMF MAXXX Wałbrzych (na częstotliwości zakupionego Radia BRW),
- RMF MAXXX Łomża (na częstotliwości zakupionego Radia BAB).

Każda ze stacji ma charakter lokalnego radia dla młodych słuchaczy, grającego w formacie CHR, nadającego lokalne informacje, prognozy pogody, zapowiedzi najciekawszych lokalnych wydarzeń muzycznych, kulturalnych i rozrywkowych.

W 2006 r., radio otrzymało prestiżową nagrodę Media Trendy za „Debiut Roku – Media Regionalne”. 2 lutego 2007 r. do grupy dołączyło RMF MAXXX Częstochowa, które powstało na bazie częstochowskiego Radia FON, a tydzień później – RMF MAXXX Zielona Góra (wcześniej Radio Blue FM).

W styczniu 2006 r. z RMF MAXXX odszedł Dariusz Maciborek, dyrektorem programowym Grupy został Jarosław Pioterczak, natomiast dyrektorem anteny Sylwia Pawłowska. 1 marca 2006 r. na antenie pojawił się nowy głos – Anna Drzazga-Walendowska, która przez kilka miesięcy współprowadziła listę HOP-BĘC w duecie z Rafałem Żygielem, a później prowadziła lokalny program w Poznaniu. Także w pierwszej połowie 2006 r. do zespołu dołączyli: Przemysław Grabowski, Kamil Gierczak, Łukasz Giętkowski oraz dziennikarze Jolanta Jachimowicz, Marek Rogala, Piotr Kozłowski i Adrian Kaliński.

23 czerwca 2006 r. ruszyło RMF MAXXX Pomorze – stacja, która swoim zasięgiem objęła znaczną część wybrzeża. Ma swoje nadajniki w Koszalinie, Słupsku i Lęborku (wcześniej Radio Vigor FM). W kolejnych latach zasięg techniczny RMF MAXXX Pomorze został poszerzony o Bytów, Kwidzyn i Darłowo.

RMF MAXXX.TV to kolejne przedsięwzięcie firmy. Jest dostępne w Internecie i nadaje od 23 października 2006 r. Jest to wyjątkowy projekt, bo nikt dotychczas nie produkował programu telewizyjnego zsynchronizowanego z programem radiowym. W 2007 r. RMF MAXXX otrzymało nagrodę Media Trendy, tym razem za „Innowację w Mediach”.

Zespół radia rozrasta się w dużym tempie, każde kolejne miasto to nowi prezenterzy i dziennikarze. Pojawiają się nowe głosy – Natalia Krystek (dziennikarka czytająca Fakty RMF MAXXX), Monika Stoińska (dziennikarka czytająca Fakty RMF MAXXX), Tomasz Dudek (prowadzący przedpołudniowy program RMF MAXXX nadawany w Kielcach).

1 czerwca 2007 r. ruszyło RMF MAXXX Poznań, powstałe na częstotliwości radia Kiss FM, a 3 tygodnie później został uruchomiony program

z Kielc na częstotliwości Radia TAK i od tej chwili RMF MAXXX dociera do mieszkańców Kielc, Radomia i całego regionu świętokrzyskiego. Kilka miesięcy później zasięg techniczny został poszerzony o nadajnik w Końskich i przez kilka miesięcy docierał też do mieszkańców Radomska (później pozwolenie radiowe wygasło).

W czerwcu 2007 r. po kilkumiesięcznych negocjacjach RMF MAXXX podpisało umowę z najbardziej utytułowanym i uznawanym za najlepszego DJ-a na świecie – Tiesto. Od 30 czerwca 2007 r. w każdą sobotę od godz. 22.00 na antenie zaczął pojawiać się Tiesto's Club Life. W tym samym czasie do zespołu RMF MAXXX dołączył Irek Jakubek, który od września 2007 r. prowadzi przedpołudniowe pasmo w RMF MAXXX Mazowsze, a od grudnia 2008 r. program popołudniowy w RMF MAXXX.

31 sierpnia 2007 r. zostało uruchomione RMF MAXXX Mazowsze (wcześniej Rock Radio Mazowsze), które swoim zasięgiem pokrywa Warszawę i okolicę. Oficjalne rozpoczęcie miało miejsce 29 września w trakcie specjalnej imprezy na Polu Mokotowskim w Warszawie. Całość była połączona z kampanią promocyjną stacji. W tym czasie w redakcji rozpoczęli pracę Anna Kulbicka (dziennikarz czytający Fakty RMF MAXXX), Małgorzata Ruszkiewicz (dziennikarz/reporter RMF MAXXX Mazowsze), Marcin Grochowalski (wydawca serwisów informacyjnych RMF MAXXX Mazowsze), a następnie Joanna Harczuk (pierwotnie prowadząca popołudniowe pasmo w RMF MAXXX Mazowsze, aktualnie przedpołudniowe „Byle do obiadu”), Joanna Wójcik (dziennikarz/reporter RMF MAXXX Mazowsze), Ewa Kowalewska (dziennikarz/reporter RMF MAXXX Mazowsze).

We wrześniu 2007 r. do zespołu RMF MAXXX dołączyła Ewa Miszczak, która jako wiceprezes zarządu Radio Muzyka Fakty objęła nadzór nad programem sieci RMF MAXXX.

W październiku 2007 r. Łukasz Pieter objął stanowisko szefa muzycznego RMF MAXXX, a w grudniu 2007 r. na antenie pojawił się Sławomir Grodziński czytający Fakty RMF MAXXX.

25 lipca 2008 r. ruszyło długo oczekiwane RMF MAXXX Trójmiasto (wcześniej Eska Nord). Od tej pory program RMF MAXXX obejmuje swoim zasięgiem 2/3 powierzchni polskiego Wybrzeża. W stacji rozpoczęli pracę dotychczasowi pracownicy Eski Nord – Mariusz Pucyło (prezenter RMF MAXXX), Robert Bojanowski (prezenter RMF MAXXX), Sebastian Drausal (prezenter RMF MAXXX) oraz dziennikarze Magda Kolada, Sylwia Kwiatkowska, Tomasz Lasek.

Kolejne stacje przyłączane do Grupy rozpoczęły działalność:

- 23 stycznia 2009 r. – RMF MAXXX Nowy Sącz 104,6 MHz (wcześniej Radio Galicja),
- 30 stycznia 2009 r. – RMF MAXXX Piła 104,1 MHz (wcześniej Radio 100),
- 13 lutego 2009 r. – RMF MAXXX Śląsk 88,1 MHz (wcześniej radio FAN FM, nadające z Knuruwa).

Następnie Grupa RMF MAXXX została poszerzona o nowe nadajniki w Ciechanowie, Mławie, Płońsku oraz Oleśnicy.

W maju 2005 r. stworzono postać SuperMAXXXa. To superbohater, przed którym nie ma trudnych zadań. Postać była wykorzystywana w akcjach promocyjnych rozgłośni, między innymi w trakcie wprowadzania stacji na rynek śląski. SuperMAXXX płacił za zakupy w sklepach, walczył o ochronę zabytków, w asyście straży pożarnej wyczyścił pomnik Adama Mickiewicza, opłacał parking za kierowców, zwracał pieniądze za przejazd autostradą A4, organizował liczne konkursy.

RMF MAXXX patronowało lokalnym i ogólnopolskim wydarzeniom muzycznym, wspierało medialnie między innymi Sunrise Festival, Love Parade (Berlin), Sensation White, Coke Live Music Festival. RMF MAXXX organizowało szereg eventów muzycznych, m.in. MAXXXsessions, Ibiza na MAXXX, było współorganizatorem największej klubowej imprezy sylwestrowej w Europie – Wow Night music square session w Krakowie. Obok imprez muzycznych RMF MAXXX wspierało i organizowało eventy rozrywkowe. W czasie wakacji 2008 r. w Polskę ruszył MAXXXymalny Konwój. W zasięgu akcji znalazło się kilkadziesiąt miast, w których nadaje RMF MAXXX. Wśród atrakcji były bungee jumping, symulatory F1 i WRC, pokazy taneczne i konkursy. Akcję prowadził Marek Rusinek.

W czasie wakacji 2009 r. realizowano program „Ibiza na MAXXXa”. Na antenie radia pojawiały się muzyczne sety gwiazd muzyki klubowej, a program prowadzony był ze studia Cafe Mambo na Ibizie. W tym samym czasie w najlepszych klubach w Polsce RMF MAXXX organizowało imprezy pod hasłem „Ibiza na MAXXXa”, gdzie oprócz muzyki na imprezowiczów czekały atrakcje i specjalne gadżety.

Lata 2009–2011 w RMF MAXXX to wiele wydarzeń, które dotyczyły tak muzyki i programu radia, jak i na bieżąco wprowadzanych nowinek technologicznych. Stacja obejmowała patronaty nad różnymi wydarzeniami muzycznymi w Polsce i Europie, jak: Coke Live Music Festiwal, Sunrise Festival, WOW!NIGHT na Rynku W Krakowie w 2009 r. połączonym z Plebiscytem na Klubowy Przebój Roku, MAYDAY, TIESTO Kaleidoscope Word Tour 2010.

Radio realizuje też dla swoich słuchaczy bezpośredni dostęp do muzyki z miejsc, gdzie oni sami nie byliby w stanie się pojawić. Są to transmisje LIVE przez Internet z eventów pod patronatem RMF MAXXX. Najpopularniejsze z nich to: Sunrise Festival, Mayday Katowice, Mayday Dortmund, Ibiza, Lift Off Events, VIVA Come. Planowane są kolejne, m.in. transmisje live z ponaślńskiego Klubu Pacha oraz transmisje z kolejnej edycji MAYDAY.

W ramach tworzenia wspólnego programu zarówno na antenie radia, jak i w telewizji RMF MAXXX współpracowało w 2013 r. ze stacją 4FUNTV. Realizowano razem program o nazwie 4FUN MAXXX TOP 40, który przez wiele miesięcy utrzymywał się na wysokim poziomie oglądalności.

W 2008 r. radio udostępniło swoim słuchaczom multimedialną aplikację desktopową o nazwie DJet MAXXX, która umożliwiała słuchanie radia online. Tego samego roku strona RMF MAXXX została nominowana w prestiżowym konkursie WebStar na najlepszy portal radiowy w kraju.

Popularną akcją organizowaną przez stację było stworzenie interaktywnych podstron radiowych, gdzie słuchacze mogli w zabawny sposób kontaktować się z prowadzącymi. Pierwszy projekt tego typu nosił nazwę WPISZ SŁOWO i wystartował w 2010 r., a jego drugą odsłoną była akcja PODRZUĆ TEMAT, która miała miejsce rok później.

Od 2004 r. RMF MAXXX zaczęło działać również na portalu społecznościowym Facebook. W ciągu dekady zdobyło ponad pół miliona sympatyków i aktywnych użytkowników portalu.

W 2009 r. RMF MAXXX sponsorowało wiele teamów sportowych. W barwach RMF MAXXX wystąpiły zespoły: FREESKING – RMF MAXXX ARMADA TEAM, SNOWBOARD – RMF MAXXX CCS TEAM, JUMPSTYLE – RMF MAXXX JUMPSTYLE TEAM.

RMF MAXXX uczestniczy też w akcjach społecznych. Od 2009 r. współpracuje z WOPR w ramach projektu „Plaża”, wspólnie z GDDKiA troszczy się o bezpieczne powroty z wakacji, podejmuje też inne akcje związane z bezpieczeństwem ruchu na drogach.

W 2010 r. stacja nawiązała bliską współpracę z Polską Ligą Hokeja. Dzięki temu słuchacze mieli możliwość wygrywania biletów na wszystkie krajowe mecze PLH.

W 2011 r. serwis www.rmfmxxx.pl wyraźnie zmienił szatę graficzną. Zrezygnowano z dominującej dotąd czerni, a zastosowano żywe, jaskrawe kolory, mające podkreślać nowe funkcje portalu. Słuchacze mogą też oglądać pracę w radiu „od kuchni”, oddać głos na listę przebojów, wysłuchać ulubionych utworów oraz wziąć udział w organizowanych przez stację konkursach. Z serwisu korzystało ponad 537 tys. użytkowników.

W 2013 r. do zespołu RMF MAXXX dołączył Maciej Rock, a w Poznaniu został uruchomiony nowy wieczorny program. Można w nim usłyszeć najpopularniejsze sety klubowe grane przez znanego DJ i prowadzącego RMF MAXXX Piotra Niwalda².

MISJA STACJI RADIOWEJ SFORMUŁOWANA W DOKUMENTACH REDAKCYJNYCH

Rozgłoszenie lokalne skupione w RMF MAXXX swój program kierują do słuchaczy w wieku 15–29 lat. Muzycznie RMF MAXXX łączy w sobie gatunki dance, pop, rnb, hip-hop i rock. Na antenie pojawiają się nowe, aktualne i najbardziej przebojowe utwory oraz największe hity ostatnich kilku lat.

W publikowanych dokumentach dotyczących stacji nie występuje dosłownie sformułowana „misja”, jednak rozgłoszenia podaje jednoznacznie i konsekwentnie swoje credo i cele, które wyrażone są następująco: „RMF MAXXX jest zawsze blisko swoich słuchaczy, dostarczając im MAXXXymalną dawkę rozrywki i dobrego humoru. Antena RMF MAXXX to niezliczona ilość żartów, żarcików, absurdów, nieco powagi (kiedy trzeba) oraz... konkursy, konkursy, konkursy! Słuchacze MAXXXa nie są anonimowi, tak jak anonimowi nie są ich ulubieni prezenterzy i DJe. Rozmawiają, czatują, dzielą się swoim światem z innymi. Nowoczesne radio to radio interaktywne. I taki jest RMF MAXXX!”³.

Organizując plenerowe eventy (np. MAXXXymalny Konwój), klubowe koncerty (np. MAXXXessions) radio zaprasza młodych ludzi do wspólnej zabawy w klimatach, które sami radiowcy i ich słuchacze kochają.

OBECNOŚĆ TEMATYKI REGIONALNEJ W PROGRAMIE ROZGŁOŚNI

Specyfika stacji lokalnych, a takimi są RMF MAXXX, nakłada na redakcję obowiązek włączania do programów tematyki, która interesuje słuchaczy, jest bliska ich codziennym problemom oraz dotyczy spraw regionalnych i lokal-

² Wywiad z dyrektorem programowym RMF MAXX Jarosławem Pioterczakiem (15.09.2015) oraz <http://25lat.rmfm/tiki-index.php?page=RMF%20MAXXX> [dostęp: 16.09.2015].

³ Materiały RMF MAXXX, prezentacja „Ramówka RMF MAXXX 2015”, s. 2.

nych. Założeniem RMF MAXXX jest obecność na antenie kwestii tego rodzaju, jednak z naciskiem na sprawy kultury, rozrywki, wydarzeń w miejscach objętych zasięgiem stacji, a także publicystyka lżejszego kalibru, z lekkim dystansem, a czasem z przymrużeniem oka. Redakcje programowo nie zajmują się wielką polityką ani sensacją, chyba że w szczegółach, które wprost dotyczą danej lokalnej społeczności. Nie są też podejmowane tematy dedykowane wąskim grupom docelowym niebędącym przedmiotem zainteresowania RMF MAXXX, np. emerytom czy osobom 45+, chyba że w ścisły sposób wiążą się z wydarzeniami lokalnymi.

STRUKTURA REDAKCJI W ROKU 2014

RMF MAXXX wchodzi w skład Grupy RMF FM i podlega jego kierownictwu. Prezesem zarządu RMF MAXXX jest Andrzej Mielimonka. Urodzony w 1965 r., studiował na Wydziale Mechanicznym Politechniki Krakowskiej oraz w Szkole Głównej Handlowej w Warszawie. W latach 1988–1993 działał aktywnie w studenckiej rozgłośni Radio Nowinki, m.in. jako dyrektor programowy oraz redaktor naczelny. W 1989 r. współpracował z Pierwszym Programem Polskiego Radia, zaś w latach 1990–1992 działał w Komitecie organizacyjnym „Juwenaliów” w Krakowie. W 1993 r. podjął starania o uruchomienie lokalnej stacji w rodzinnym Wodzisławiu Śląskim. W 1994 r. nawiązał współpracę z RMF FM. W 2001 r. zaczął współpracować ze spółką Multimedia, której celem było budowanie grupy lokalnych stacji radiowych w oparciu o radio Blue FM. Po niekorzystnych decyzjach koncesyjnych Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji z 2001 i 2002 r., dotyczących zarówno koncesji RMF FM, jak też koncesji stacji lokalnych (w tym radia Blue FM), Andrzej Mielimonka zawiesił budowę grupy lokalnych stacji nadawczych i rozpoczął pracę nad budową projektów radiowych Grupy Broker FM w oparciu o brandy radiowe RMF. W ten sposób w 2003 r. zostało uruchomione radio RMF Classic, zaś rok później powstała pierwsza stacja RMF MAXXX w Krakowie. Pod kierownictwem Andrzeja Mielimonki oba projekty znacząco się rozwinęły i dziś są trwałymi i silnymi podmiotami na radiowej mapie Polski. Obecnie Andrzej Mielimonka jest prezesem, a także członkiem zarządów wielu podmiotów powiązanych ze spółkami Grupy RMF, reprezentuje spółki nadawcze wobec regulatorów (KRRiT, ZAIKS, ZPAV, STOART, UKE, URTIP), jest też odpowiedzialny za rozwój innych projektów audiowizualnych realizowanych w oparciu o brandy RMF MAXXX i RMF Classic.

W listopadzie 2005 r. Andrzej Mielimonka wraz z gronem kilkunastu działaczy radiowych został uhonorowany odznaczeniem Srebrny Krzyż Zasługi, przyznanym przez Prezydenta RP za zasługi w działalności radiowej.

Dyrektorem programowym RMF MAXXX jest Jarosław Pioterczak. Studiował na Akademii Muzycznej w Katowicach, na Politechnice Śląskiej oraz na GWSH w Katowicach. Karierę rozpoczynał w latach dziewięćdziesiątych, jako muzyk-wokalista kilku grup muzycznych. Później jako muzyk sesyjny udzielał się w różnych projektach muzycznych, teatralnych i telewizyjnych. Przygoda z radiem rozpoczęła się w 1998 r. Był prezenterem w Radiu Karolina na Śląsku (jedna z pierwszych formatowych stacji w Polsce), pracownikiem Grupy Radiowej Agory S.A., asystentem dyrektora programowego Radia Karolina, zastępcą dyrektora programowego Radia Wanda (Grupa Radiowa Agory S.A.), od 2003 r. pełnił obowiązki dyrektora programowego Regionu (Radio Złote Przeboje Wanda – Kraków, Radio Złote Przeboje Echo – Nowy Sącz, Radio Złote Przeboje Res – Rzeszów. Od 2004 r. jest dyrektorem anteny RMF MAXXX (współtwórcą projektu RMF MAXXX), a od 2006 r. dyrektorem programowym Grupy RMF MAXXX oraz RMF MAXXX.TV.

Redakcja RMF MAXXX (alfabetycznie): Konrad Bogusz, Robert Bojanowski, DJ ADHD, Artur „Fiołas” Fiałkowski, Przemysław Grabowski, Ireneusz Jakubek, Karolina Kowalska, Dawid Miązek, neeVald, Mariusz Pucyło, Maciej Rock, Marek Rusinek, Anna Wojtkowiak⁴.

NAJWAŻNIEJSZE DZIAŁANIA REDAKCJI, W TYM AKCJE PUBLICYSTYCZNE PODJĘTE W CIĄGU ROKU (WG REDAKCJI)

„Serce dla reprezentacji”

W marcu 2015 r. na antenie RMF MAXXX zrealizowano akcję „Serce dla reprezentacji”, skierowaną do słuchaczek, które chciały wesprzeć polską drużynę piłkarską w meczu z Irlandią. Aby wziąć udział w zabawie, należało wysłać dwie fotografie na adres mailowy serce@rmfmaxxx.pl. Jedno zdjęcie miało przedstawiać „serce” słuchaczki, a drugie – „oba serca”. Jeżeli w meczu Polski z Irlandią (niedziela, 29 marca 2015 r.) nasi piłkarze strzeliliby jedną bramkę, to w poniedziałek rano RMF MAXXX miało opublikować na swojej stronie [www](http://www.rmfmxxx.pl) całą galerię z nadesłanymi „pojedynczymi sercami”. Natomiast pełna galeria zostałaby opublikowana, jeżeli padłyby dwa i więcej goli.

⁴ <http://www.rmfmxxx.pl/ekipa> [dostęp: 1.10.2015].

„Akcja choinka”

W marcu 2015 r. reporterzy „Gazety Krakowskiej” i radia RMF MAXXX rozmawiali wspólnie z mieszkańcami Nowej Huty o tym, czego brakuje im na pl. Centralnym. Większość zgodnie stwierdziła, że wyciętych w zeszłym roku choinek. Mieszkańcy pisali też swoje życzenia do prezydenta Jacka Majchrowskiego. Wszystkie zostały przekazane prezydentowi Majchrowskiemu. Podczas wizyty na placu udało się zasadzić także symboliczną choinkę.

MAXXobus wyborczy RMF MAXXX

– „Najlepszy program dla Polski”

W kwietniu i maju 2015 roku uczestnicy akcji instalowali na swoich urządzeniach mobilnych specjalną aplikację i z jej wykorzystaniem przesyłali do redakcji nagranie z obietnicą składaną w swoim imieniu. Akcję promowano hasłem: „Nikt nie da Ci tyle ile my możemy Ci obiecać. A co Ty obiecujesz? Ściągnij aplikację i obiecaj cokolwiek, mamie, tacie, księdzu, dzielnicowemu, nauczycielowi, swojemu szefowi, kotu lub rybkom w akwarium, obywatelom RP, komu tylko zechcesz”⁵.

MAXXobus wyborczy RMF MAXXX jeździł po Polsce. Słuchacze mogli obiecać cokolwiek komukolwiek, bez żadnych konsekwencji. Za najbardziej absurdalne „obietnanki-cacanki” można było zdobyć jeden ze stu smartfonów⁶. Akcja cieszyła się ogromnym zainteresowaniem i zaangażowaniem słuchaczy, nadesłano wiele interesujących i zabawnych „obietnic”, wielu z uczestników potraktowało je poważnie, podejmując nierzadko ważne postanowienia. Inni uznali akcję za dobrą zabawę i nadsyłali żartobliwe obietnice.

NAGRODY

Za najważniejszą w 2014 r. redakcja uznała nagrodę „Mediatory” przyznaną przez studentów dziennikarstwa⁷. Studenckie Nagrody Dziennikarskie MediaTory to – jak czytamy na stronie mediators.pl – „plebiscyt, w którym studenci dziennikarstwa doceniają swoje autorytety. Dzięki Plebiscytowi przyszli dziennikarze z całej Polski mają szansę nagrodzić tych ludzi mediów, któ-

⁵ RMF FM, <http://www.rmfmxxx.pl/program-dla-polski> [dostęp: 23.09.2015].

⁶ RMF FM, <http://fanfm.strefa.pl/a/?a=13> [dostęp: 02.10.2015].

⁷ Wywiad z dyrektorem programowym RMF MAXXX, Jarosławem Pioterczakiem w dn. 15.09.2015.

rzy kierują medialną lokomotywę na najwłaściwsze – z punktu widzenia przyszłego redaktora – tory. Przyznając MediaTory chcemy pokazać, jak ważne dla osób dopiero wkraczających do medialnego świata są rzetelność, profesjonalizm i najwyższe standardy”⁸.

Zbigniew Chmielewski – dr, wykładowca w Instytucie Dziennikarstwa i Komunikacji Społecznej Uniwersytetu Wrocławskiego. Prowadzi badania zagadnień związanych z komunikacją społeczną i marketingową, kwestii etyki w komunikowaniu, public relations firm i instytucji. W latach 2010–2014 członek Rady Etyki Public Relations.

⁸ RMF FM, <http://www.rmfm24.pl/kultura/news-mediatory-2014-maciej-rock-i-irek-jakubek-zwyciezili-w-kateg,nId,1566683> [dostęp: 28.09.2010].

